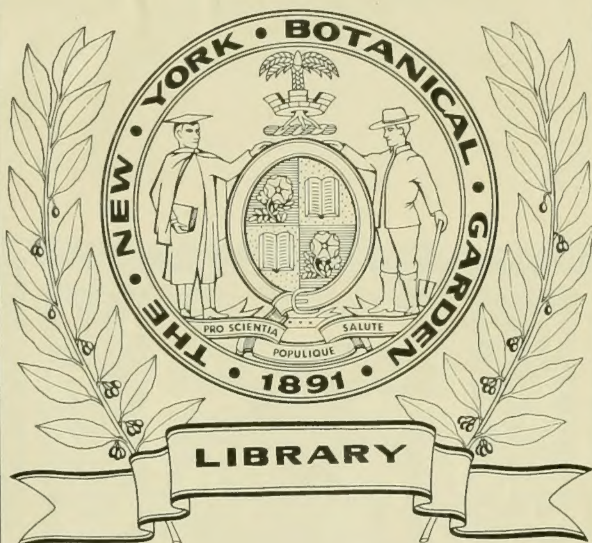
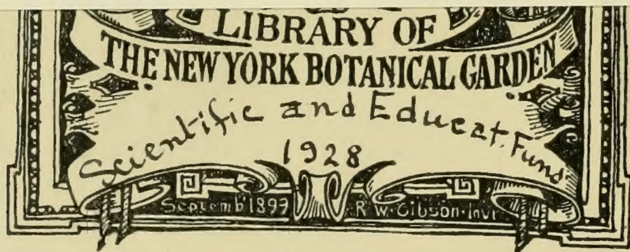

THE NEW YORK BOTANICAL GARDEN
PRO SCIENTIA
POPULIQUE
SALUTE
1891
LIBRARY

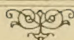

LIBRARY OF
THE NEW YORK BOTANICAL GARDEN
Scientific and Educat. Fund
1928
Septemb 1897
R. W. Gibson. Inv.

SKOGSVÅRDSFÖRENINGENS TIDSKRIFT 1915. BILAGA 2.

SKOGSVÅRDSSTYRELSERNAS

BERÄTTELSER

FÖR ÅR 1914.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM 1915.

INNEHÅLL:

Skogsvårdsstyrelsens inom Stockholms läns landstingsområde berättelse för år 1914.

1. Skogsvårdsstyrelsens organisation, sammanträden m. m.

Jämlikt § 8 i Kungl. Maj:t nådiga förordning angående skogsvårdsstyrelser av den 24 juli 1903 får skogsvårdsstyrelsen inom Stockholms läns landstingsområde härmed avgiva berättelse för år 1914.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning har undergått den förändringen, att av landstinget utsedde godsägaren C. A. V. Tottie, som tillhört styrelsen ända sedan dennas inrättande, under berättelseåret avlidit och blivit efterträdd av godsägaren J. W. Lundin, Karby.

Förutom det forstliga biträdet (länsjägmästaren) har styrelsen haft anställda 4 skogstillsyningsmän (länsskogvaktare), varjämte 4 plantskolevaktare omhänderhaft vården och tillsynen av de på tre skilda platser inom länet befintliga plantskolorna. Under skogskulturerna, som på grund av höstens mobilisering måste inskränkas till våren, funnos dessutom anställda 27 plantörer.

Skogsvårdsstyrelsen har under berättelseåret haft 6 sammanträden.

Skogsvårdskommittéernas antal har utgjort 101, och hava från åtskilliga av dessa meddelanden och rapporter ingivits, vittnande, vill det synas, om ett ökat intresse för skogsvården och önskan att biträda styrelsen i dess verksamhet. Synnerligen önskligt vore emellertid, att genom dessa kommunernas förtroendemän upplysningar mera allmänt kunde meddelas om även tillärnade avverkningar, så att styrelsen bleve i tillfälle att i tid och i största möjliga utsträckning tillhandagå med anvisningar rörande avverkningens rätta bedrivande, ävensom att dessa sockenkommitterade ville inom respektive områden verka för skogsplantering å äldre kalmarker. De populära skriftserier, som inköpts av styrelsen, hava för spridning blivit utsända till skogsvårdskommittéerna, vilkas betydelsefulla uppgift i allmänhet alltför litet uppmärksammats i kommunerna.

2. Åtgärder för utbredande av kunskap i skogsskötsel.

I likhet med förhållandet under de föregående åren har länsjägmästaren på sina resor inom länet och vid personliga mottagningar å kansliet meddelat skogsägarna råd beträffande skogens riktiga och rationella skötsel samt sökt att verka för en förbättrad skogsvård. Särskild uppmärksamhet har ägnats åt att genom gallringar i yngre och medelålders bestånd öka tillväxtprocenten och tillgodogöra undertryckta trädindivider. På kansliet förekomma numera i stor utsträckning besök och telefonledes gjorda förfrågningar.

Skogstillsyningsmännens verksamhet, som synes tillvunnit sig allmänhetens förtroende, bidrager också till spridande av upplysningar rörande skogsskötsel. Dessa komma vid besiktningarna inom sina distrikt i nära beröring med såväl skogsägare som skogshandlande samt äro då i tillfälle att öva ett inflytande, som bör främja skogsvården eller åtminstone i allmänhet förebygga större ödeläggelser.

Föredrag i skogsvård hava hållits vid de av kungl. hushållningssällskapet i Stockholms län anordnade föreläsningskurserna för mindre jordbrukare, och de hos styrelsen under kulturtiden anställda plantörerna torde enligt tillsägelse i allmänhet hållit smärre föredrag för sina arbetsstyrkor å kulturplatserna, ävensom utdelat tillgängliga populära skrifter om skogsplantering och skogssådd. Vid den särskilda planteringsdag eller »skogens dag», som anordnades och understöddes av styrelsen samt firades Valborgsmässoafton den 30 april på ett flertal platser inom länet, förekommo även föredrag och tal i syfte att väcka de närvarandes intresse för skogsodling och en vårdsam behandling av skogen.

Till de allmänna biblioteken inom länet har utdelats flera nummer av Skogsvårdsföreningens folkskriftsserie, liksom även skogsvårdskommittéerna erhållit ett antal av dessa till spridning, varjämte vid förenämnda föreläsningskurser dessa och övriga populära avhandlingar i skogsfrågor kostnadsfritt utdelats till allmänheten.

3. Understödjande av skogsodlingen (med tablåer).

Jämlikt styrelsens beslut har kulturmaterial tillhandahållits enligt följande grunder:

vid en	ägoareal	av	intill	50	hektar	har	lämnats	50 %	rabatt	å inköpspriset,
»	»	»	»	100	»	»	»	25 %	»	»
»	»	»	»	över 100	»	»	»	15 %	»	»

dock ej gällande större parti än 25 kg. Däröver har fullt pris beräknats. Såväl större som mindre skogsägare hava, därest liksom beträffande

fröet rekvisition inkommit före 1 december och det ej gällt kultiverandet av mark, där lagstridig avverkning skett och skogsodlingsförbindelse måst infordras, kostnadsfritt erhållit intill 25,000 barrträdsplantor, i regel oomskolade, då nämligen de omskolade allt mer tagas i anspråk för de kulturer, styrelsen har att utföra på bekostnad av utställarna af skogsodlingsförbindelser eller deras borgensmän. Enligt angivna betingelser har skogsplantör avgiftsfritt tillhandahållits under 4 dagar, därefter mot ersättning. I och för återförsättande i skogbärande skick av kalmarker, uppkomna genom avverkning eller skogseld före 1905, har skogsfrö kostnadsfritt utlämnats. Emellertid har endast ett fåtal markägare använt sig av detta senare medgivande.

Till belysande av kulturernas omfattning meddelas här fyra tabläer, den första med specifikation av genom styrelsens försorg utlämnat skogsfrö, den andra angivande utlämnat plantmaterial, den tredje upplysande om arealen av all inom länet skogsodlad mark med av styrelsen tillhandahållet frö och plantmaterial samt den fjärde angivande areal och dagsverken i fråga om den med biträde av styrelsens plantörer skogsodlade marken.

Tablå n:o 1.

Härad eller skeppslag	Tall kg.	Gran kg.	Lärk kg.	Summa kg.
Sollentuna härad	6	4	0,50	10,50
Färentuna »	8	2	—	10
Långhundra »	23,50	13	—	36,50
Erlinghundra »	9	7	—	16
Seminghundra »	11,50	7	—	18,50
Vallentuna »	9	2,50	—	11,50
Frösåkers »	59	27,50	—	86,50
Närdinghundra »	47,25	34,75	—	82
Väddö och Häverö skeppslag	14,25	7,25	—	21,50
Lyhundra härad	—	—	—	—
Sjuhundra »	21,75	10,50	—	32,25
Bro och Vätö skeppslag	9,50	6,75		16,25
Frötuna och Länna »	18,50	20	—	38,50
Åkers »	15,80	4	-	19,80
Värmdö »	11	8	—	19
Sotholms härad	34,50	24,50	—	59
Svartlösa »	25,50	15,50	—	41
Öknebo »	16	12,75	—	28,75
Danderyds skeppslag	11	10		21
Diverse städer	1	1	—	2
» villasamhällen	3	5	—	8
Utomstående	20	1	—	21
Summa kg.	375,05	224	0,50	599,55
Plantskolorna	41	35,75	0,50	86,25
Summa summarum	416,05	259,75	10	685,80

Tablå n:o 2.

Härad eller skeppslag	Tall st.	Gran st.	Lärk st.	Björk st.	Summa st.
Sollentuna härad	100	100	—	—	200
Färentuna »	59,000	6,000	—	—	65,000
Långhundra »	16,500	6,500	—	—	23,000
Erlinghundra »	39,000	14,000	1,200	2,000	56,200
Seminghundra »	20,500	2,000	—	1,000	23,500
Vallentuna »	43,500	5,500	—	1,000	50,000
Frösåkers »	128,400	272,900	50	—	401,350
Närdinghundra »	92,200	52,425	—	200	144,825
Väddö och Häverö skeppslag	22,500	18,500	—	—	41,000
Lyhundra härad	55,000	36,500	—	—	91,500
Sjuhundra »	27,500	37,500	—	1,000	66,000
Bro och Vätö skeppslag	11,500	9,200	100	300	21,100
Frötuna och Länna »	89,000	58,000	—	10	147,010
Åkers »	13,000	2,500	—	—	15,500
Värmdö »	111,750	51,900	100	2,150	165,900
Sotholms härad	86,500	55,000	—	—	141,500
Svartlösa »	60,500	19,500	—	—	80,000
Öknebo »	31,500	16,500	—	—	48,000
Danderyds skeppslag	17,000	30,000	—	5,000	52,000
Diverse städer	6,050	6,250	—	3,000	15,300
» villasamhällen	1,200	250	15	5,000	6,465
Summa	932,200	701,025	1,465	20,660	1,655,350

Tablå n:o 3.

Antal egendomar	Härad eller skeppslag	Sådd har	Plant. har	Hjälpkultur Sådd har	Hjälpkultur Plant. har	Summa har
5	Sollentuna härad	10,50	—	—	0,10	10,60
7	Färentuna »	9,50	13,50	—	—	23
10	Långhundra »	39,50	4,75	4,50	2	50,75
6	Erlinghundra »	14	11	4	3,50	32,50
7	Seminghundra »	19,50	5,30	—	—	24,80
9	Vallentuna »	9	12,30	3	—	24,30
20	Frösåkers »	96,75	80,75	8	19	204,50
17	Närdinghundra »	85,75	34,80	2	1,50	124,05
9	Väddö och Häverö skeppslag	18	8,75	2	—	28,75
3	Lyhundra härad	—	21,50	—	0,25	21,75
9	Sjuhundra »	34	10,50	5	5	54,50
12	Bro och Vätö skeppslag	15,85	3,40	—	1,75	21
15	Frötuna och Länna »	37	29,40	1	2,50	69,90
7	Åkers »	18,10	3	3	—	24,10
11	Värmdö »	20	39,15	—	2	61,15
19	Sotholms härad	58,25	30,75	3,50	3,25	95,75
17	Svartlösa »	36,40	9,70	7,50	10,30	63,90
9	Öknebo »	30	7,50	—	2,50	40
4	Danderyds skeppslag	23	10,50	—	2	35,50
3	Diverse städer	2	4	—	0,10	6,10
5	» villasamhällen	8,25	—	—	2,10	10,35
2	Utomstående	22	—	—	—	22
208	Summa	607,35	340,55	43,50	57,85	1,049,25

Tablå n:o 4.

Härad eller skeppslag	Dagsverken			Sådd	Plantering	Hjälpkultur		Summa
	Mans-	Kvinns-	Barns-	hektar	hektar	Sådd hektar	Plantering hektar	hektar
Färentuna härad	93	54	—	—	7	—	—	7
Långhundra »	155	93	166	37,50	4,75	4,50	2	48,75
Frlinghundra »	176	86	93	10	9	4	3,50	26,50
Seminghundra »	55	6	223	13,50	5,30	—	—	18,80
Vallentuna »	112	38	178	6	12,30	3	—	21,30
Fröåkers »	451	190	215	41,75	22	8	19	90,75
Närdinghundra »	131	56	106	21,75	6,80	—	1,50	30,05
Väddö och Häverö skeppslag	134	41	125	18	7,25	2	—	27,25
Lyhundra härad	146	31	338	—	21,50	—	0,25	21,75
Sjuhundra »	104	92	275	25,50	8,50	5	5	44
Bro och Vätö skeppslag	103	24	98	13,85	3,40	—	1,75	19
Frötuna och Länna »	253	154	177	25	21,40	1	2,50	49,90
Åkers »	33	5	137	12,10	3	3	—	18,10
Värmdö »	10	—	68	—	11,65	—	—	11,65
Sotholms härad	180	37	218	8,25	18,25	3,50	3,25	33,25
Svartlösa »	261	5	179	24,90	7,70	4	7,30	43,00
Öknebo »	27	-	99	18	7,50	—	2,50	28
Diverse städer	23	44	—	—	4	—	—	4
Summa	2,447	956	2,695	276,10	181,30	38	48,55	543,95

Av dessa förestående tabläer framgår, att under medverkan av styrelsen blivit under året genom fullständig kultur och hjälpkultur skogsodlade omkring 1,050 hektar vid 208 olika egendomar, därvid utsåddes 416,05 kg. tallfrö, 259,75 kg. granfrö och 10 kg. lärkträdsfrö eller inalles 685,80 kg. skogsfrö samt utplanterades 932,200 tallplantor, 701,025 granplantor, 1,465 lärkträdsplantor samt 20,660 björkplantor eller inalles 1,655,350 plantor, motsvarande 1,634,058 år 1913, 697,410 år 1912. Antalet av de egendomar, där förevarande kulturarbeten utfördes, utgjorde 208 år 1914, 244 år 1913, 158 år 1912. Den vid ett flertal gårdar tillärnade höstkulturen, då inemot en halv million plantor skulle blivit utsatta, måste alldeles inställas genom mobiliseringen, till vilken även två av länsskogvaktarna och en plantskolevaktare varit inkallade. Sammanställningen i det föregående ger i övrigt vid handen, att sådden minskas och planteringen årligen ökas i länet, där skogsmarken i regel snabbt gräsbindes. Vidare bemärkes, att under de senare åren nästan alla större egendomar, vanligen enligt från länsjägmästaren utgången uppmaning, börjat själva insamla och utklänga skogsfrö samt anlägga plantskolor. Att detta oaktat det genom skogsvårdsstyrelsens försorg

tillhandahållna plantmaterialet årligen och högst betydande ökats, torde få anses såsom ett särdeles glädjande tecken.

Styrelsens kulturarbeten hava handhafts av styrelsens fyra ordinarie skogstillsyningsmän (länsskogvaktare) samt av styrelsen för kulturperioden särskilt anställda 27 skogsplantörer.

Arealen av skogsodlingar, vartill frö och plantor rekvirerats från skogsvårdsstyrelsen, men som utförts av respektive egendomars skogvaktare, är beräknad till omkring 506 hektar.

I skogsvårdsstyrelsens 3 plantskolor hava blivit utsådda 41 kg. tallfrö, 35,75 kg. granfrö och 9,50 kg. lärkträdsfrö, varjämte därstädes i mån av utrymme omskolats tall-, gran- och björkplantor.

4. Biträde vid skogens skötsel.

Vid 59 egendomar, varifrån ansökningar inkommit om sakkunnigt biträde för avverkningens planläggning och utförande, utstämpling av skog till avverkning, gallringar, utmärkande av fröträd, hyggesrensning, markberedning och kultur m. m., har nödigt biträde lämnats.

Under berättelseåret hava av länsjägmästaren och skogstillsyningsmännen sammanlagt 415 egendomar besiktigats, dels för att utröna om föreskrivna kulturåtgärder enligt lämnad förbindelse voro vidtagna, dels för att tillse, huru nyligen skedd avverkning bedrivits.

Vid 19 egendomar hava genom skogsvårdsstyrelsens försorg blivit utmärkta 8,292 fröträd, förutom det att ungskog, ungskogsgrupper och timmerämnen anvisats böra överhållas å till avverkning avsedd mark.

Skogstillsyningsmännen hava, oavsett mobiliseringen, under inalles 553 dagar (motsvarande 560 år 1913) varit sysselsatta med förenämnda arbeten, förutom tjänstgöring som plantörer under kulturtiden samt resedagar och liggedagar under pågående förrättning.

5. Uppsikten över skogslagens efterlevnad.

28 avverkningar i strid mot lagen angående vård av enskildes skogar hava under året kommit till styrelsens kännedom. I fråga om 25 av dessa hava skogsodlingsförbindelser infordrats.

Dessutom hava 150 avverkningar förekommit, som föranlett särskilda skrivelser från skogsvårdsstyrelsen.

Vid 6 egendomar har undersökning enligt § 2 av lagen angående vård av enskildes skogar måst hållas samt stämning till domstol uttagas i fråga om 4 avverkningar, där uppgörelse i godo icke kunnat träffas.

Den av överståthållareämbetet på styrelsens hemställan år 1912 införda kontrollen vid julgranshandeln avser att stävja införseln till Stockholm av olovligt åtkomna julgranar och synes motsvara sin uppgift.

6. Tjänsteexpedition.

Skogsvårdsstyrelsens kansli har alla helgfria dagar hållits öppet mellan $^1/_2$10—5 e. m., sommartiden dock endast 10—4 e. m.

Diariet upptager 892 nummer med 977 ankomna och 1,169 avgångna skrivelser.

7. De enskilda skogarnas inom länet tillstånd och skötsel.

I fråga om de enskilda skogarnas omfattning, beskaffenhet och skötsel gäller i huvudsak vad därom blivit i föregående årsberättelser anfört. På de större egendomarna uppmärksammas mer och mer betydelsen av en rationell skogsskötsel, men de mindre skogsägarna äro i allmänhet ganska likgiltiga. Den värdestegring på skogsprodukter, som inträtt, kan måhända verka livande på intresset för skogsvården på sådana håll, där föredrag eller samtal hittills ingenting kunnat uträtta.

Från några bland de större skogsägarna föreligga uppgifter om under berättelseåret utförda arbeten. Vid Forsmarks bruk besåddes 196,4 hektar och planterades 25 hektar, varjämte 83,000 plantor omskolades i plantskolorna; vid Hargs bruk gallrades 178 hektar skogsmark, skogsodlades 95,15 hektar samt upptogos 2,714 meter skogsdiken. Känt är dessutom, att av Gimo bruk och Rånäs bruks skogsförvaltning stora kulturarbeten blivit utförda med material väsentligen fran egna plantskolor.

Avverkningar hava i jämförelse med föregående år förekommit endast i mindre omfattning, detta beroende företrädesvis på tjolårets snöfattiga och milda vinter, som var mindre tjänlig för virkesutdrivning.

Fröår har under året inträffat för såväl tall som gran. Tillgången på tallkott var ojämn, i allmänhet medelmattig eller något därunder. På grankott var däremot tillgången rikligare, men fröet var till stor del av dålig beskaffenhet. En riklig självsadd av gran syntes våren 1914 efter 1913 års givande granfröår, men i stort sett dödades de uppkomna plantorna av den starka, ihållande torkan. Den torra sommaren var ogynnsam för skogskulturerna, varför dessa i allmänhet gått dåligt till. I övre delarna av länet, särskilt mot kusten och i skärgarden samt å djupare jord med lutning åt norr och öster, hava emellertid kulturerna givit bättre resultat samt lyckats uthärda torkan.

Någon större ödeläggelse genom storm är icke att anteckna, men däremot hava skogseldar flerstädes uppkommit och på grund av torkan erhållit en stundom vidsträckt omfattning. Inalles torde omkring 1,500 hektar blivit övergångna av skogseld inom länet, därvid de största brandfälten uppstodo å Tyresö gård i Tyresö socken och Tyresta by i Österhanninge socken. Särskilt den förstnämnda skogselden erfordrade en lång och besvärlig släckning.

Stockholm den 31 december 1914.

Theodor Odelberg.

Hugo Samzelius.

Undertecknade, som erhållit i uppdrag att granska skogsvårdsstyrelsens inom Stockholms läns landstingsområde redovisning för sin förvaltning för år 1914, få, sedan detta uppdrag nu blivit fullgjort, härmed avgiva följande

Revisionsberättelse.

Kassaredogörelsen utvisar:

Inkomster:

Behållning från år 1913	4,263: 58
Räntor för år 1913	261: 29
Statsmedel till bestridande av skogsvårdsstyrelsens verksamhet under år 1914	5,364: —
Anslag från Stockholms läns hushållningssällskap	3,500: —
Andel i skogsvårdsavgifter	18,412: 69
Inbetalda undersökningskostnader	471: 50
Medel, influtna genom försäljning av skogsfrö och plantor	12,020: 35
Inbetalda plantörsarvoden	1,352: 50
Uppburna räntor under 1914	303: 39
Summa kr.	45,949: 30

Utgifter:

Avlöningar	10,400: —
Hyresbidrag	1,300: —
Reseersättningar	4,840: 60
Arvoden åt styrelse och revisorer	391: 75
Skogsodling	12,012: 40
Plantskolor	2,791: 61
Förskotterade synekostnader	634: 90
Rättegångar	248: 27
Inventarier	444: 90
Diverse förvaltningskostnader	932: 87
Skrivbiträde	800: —
Diverse	129: 55
Utgående balans	11,022: 45
Summa kr.	45,949: 30

Skogsvårdsstyrelsens berättelse, som finnes räkenskaperna bilagd, har icke givit revisorerna anledning till någon erinran.

Räkenskaperna voro omsorgsfullt förda och försedda med nödiga verifikationer.

Inventarieförteckningen har genomgåtts och äro inventarierna bokförda till ett värde av 1,090 kr. 10 öre.

Ställningen den 31 december 1914 utgjorde:

Kassan:		
Innestående på bank	11,000: —	
Kontant i kassan	22: 45	
Räntefordran från 1914	205: 66	11,228: 11
Inventarier:		
I enlighet med inventarieförteckning		1,090: 10
Fordringar utestående:		
För kulturer	60: 15	
» synekostnader	178: 40	238: 55
	Summa kr.	12,556: 76

På grund av den sålunda verkställda granskningen få revisorerna tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för skogsvårdsstyrelsen för dess förvaltning under år 1914.

L. A. Reuterskiöld.

Reinhold Rudbeck. *John Upmark.*

Skogsvårdsstyrelsens i Uppsala läns landstingsområde berättelse för år 1914.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Skogsvårdsstyrelsens uppgift att utbreda kunskap i skogsskötsel har fullgjorts dels genom teoretisk undervisning i form av föreläsningar samt genom spridande av lämplig skogslitteratur, dels genom praktisk undervisning i skogskulturer samt genom lämnade råd och upplysningar rörande skogsskötsel i allmänhet. *Undervisning m. m.*

Föreläsningar, samtliga åskådliggjorda med scioptikonbilder, hava hållits i Rasbo, Tierp och Grillby i samband med av Kungl. hushållningssällskapet anordnade lantbrukskurser.

Den skogslitteratur, som blivit spridd inom länet, har huvudsakligen varit tidskriften »Skogen», utgiven av Svenska Skogsvårdsföreningen, tidskriften »Skogvaktaren» samt smärre skrifter rörande skogsodling, skogsavverkning, kännedom om skogsträden m. m. Sammanlagt hava utdelats omkring 2,000 exemplar.

Den praktiska undervisningen har meddelats åt värnpliktiga vid Upplands infanteriregemente, åt boyscouts samt åt folkskolebarn såväl vid Uppsala folkskolor som vid en mängd folkskolor ute å landsbygden.

Skogsodlingar hava verkställts i ungefär samma omfattning som föregående år. Tyvärr har dock resultatet ej blivit det allra bästa, då den gångna sommarens osedvanliga torka givetvis inverkade menligt på skogsodlingarna. Särskilt å öppet liggande kala backar, där under de senare åren ett intensivt skogsodlingsarbete bedrivits, visade sig torkan hava härjat svårt. Däremot synas kulturer å den egentliga skogsmarken hava stått sig bättre, och många mycket lyckade såväl sådder som planteringar finnas att uppvisa. *Skogsodling.*

Tab. I angiver den mängd skogsfrö, som styrelsen använt för olika ändamål.

I *tab. II* gives en framställning rörande antalet utlämnade plantor.

Såsom av tabellerna synes, hava till skogssådd utlämnats 208,52 kg. tallfrö och 168,37 kg. granfrö, varav kostnadsfritt 45,38 kg. tallfrö och

126,12 kg. granfrö, till nedsatt pris 12,50 kg. tallfrö och 3,75 kg. granfrö, det övriga har utlämnats till produktionspris.

Av plantor hava utlämnats inom länet 981,483 st., varav 483,155 st. utlämnats kostnadsfritt och 498,328 st. försålts. Ett parti tallplantor, varav tillgången var riklig, försåldes till annan skogsvårdsstyrelse.

Den huvudsakliga delen av skogsodlingsarbetet har utförts under ledning av utav skogsvardsstyrelsen utsända plantörer, till antalet 26. Under dessas ledning hava utsåtts 194,24 kg. frö och utsatts 542,605 st. plantor, varigenom skogsodlats en areal av 343,96 hektar. Härav har nykultur övergått 270,67 hektar samt 73,29 hektar övergåtts med hjälpkultur. Antalet besökta ställen uppgår till 216. I *tabell III* finnas uppgifter intagna rörande den genom skogsplantörerna verkställda skogsodlingen.

Av nämnda tabell framgår även omfattningen av under skogsägarnas egen ledning verkställda skogskulturåtgärder, dels genom skogsvårdsstyrelsens medverkan i form av frö och plantor, omfattande en areal av 325 hektar, dels utan styrelsens medverkan verkställd skogsodling, omfattande 1,262,73 har nykultur och 104,80 har hjälpkultur.

Sammanlagda arealen av den till skogsvårdsstyrelsens kännedom komna skogsodlingen inom länet omfattar sålunda 2,036,49 har, varav 1,858,10 har nykultur och 178,09 har hjälpkultur.

Insamlade uppgifter rörande det arbete, som verkställts vid skogsplanteringar, utförda av skolbarn, utvisa:

antal skolor, där skogsodling förekommit	75	st.
antal barn, som deltagit	2,000	»
antal utsatta plantor	319,650	»
utsådd frömängd	68,37	kg.
antal barndagsverken	4,586	st.

Biträde för skogsskötsel, avverkningars ordnande m. m.

I synnerligt hög grad har styrelsens biträde anlitats för anvisningar om skogsskötsel, utstämpling för gallring, blädning m. m. En följd härav har varit, att styrelsen i slutet av året anställt en extra länsskogvaktare, då det visade sig omöjligt att med förutvarande personal medhinna erforderliga arbeten.

Utmärkning av fröträd har verkställts å 6 skogar, å vilka ett antal av sammanlagt 4,421 st. fröträd utmärkts å en areal av 104,37 hektar.

För annan skogsskötsel, såsom utmärkning för gallring i ungskogar, blädning, röjningsarbeten m. m. har biträde lämnats å 141 skogar. Dessa förrättningar hava tagit i anspråk 230 dagar.

Övervakande av skogslagens efterlevnad.

Skogsvårdsstyrelsen har med noggrannhet följt förekommande avverkningar inom länet och i de fall, då åtgärder för återväxten varit erforderliga efter avverkningarna, lämnat meddelande härom till vederbörande.

Tabell I. År 1914 använt skogsfrö.

	Tall kg.	Gran kg.	Diverse kg.	Summa kg.
Fritt utlämnat inom länet	45,38	126,12	—	171,50
Till halft pris utlämnat inom länet	12,50	3,75	—	16,25
Till självkostnadspris utlämnat inom länet	150,64	38,50	—	189,14
Summa utsått i skogsmarker	208,52	168,37	—	376,89
Utsått i plantskolor	39,12	89,20	20,00	148,32
Summa	247,64	257,57	20,00	525,21

Tabell II. År 1914 använda plantor.

	Tall		Gran		Lärk	Div. andra barrträd	Björk	Ek	Div. andra lövträd	Summa
	oomskol.	omskol.	oomskol.	omskol.						
Fritt utlämnade inom länet	106,900	62,560	50,300	75,765	6,110	7,711	166,693	2,815	4,301	483,155
Till självkostnadspris utlämnade inom länet	180,700	15,285	239,550	39,672	840	5,173	11,411	955	4,742	498,328
Summa utplanterade inom länet	287,600	77,845	289,850	115,437	6,950	12,884	178,104	3,770	9,043	981,483
Försålda utom länet	100,000	—	—	15,000	—	3,650	—	680	450	119,780
Summa	387,600	77,845	289,850	130,437	6,950	16,534	178,104	4,450	9,493	1,101,263

Detta har skett dels under de skogsbesiktningsresor, som länsskogvaktarna under sommaren företaga för att utröna skogarnas tillstånd och dels genom särskilda besiktningar, då sådana ansetts vara av behovet påkallade. Dylika särskilda besiktningar hava företagits å 184 skogar. Över varje avverkning, som anses böra ställas under framtida uppsikt, upprättas utförlig beskrivning jämte karta, varjämte i en särskild avverkningsliggare antecknas under varje år verkställda röjnings- och skogsodlingsarbeten på respektive skogar.

Under året hava laga undersökningar hållits å fyra skogar, nämligen å Sikhjelma samt å trenne hemman i Edvalla, samtliga i Hållnäs socken. Laga undersökningarna konstaterade, att återväxten uppenbarligen äventyrats, och åtgärder för markernas återställande i skogbärande skick föreskrevos på sätt skogsvårdsstyrelsen förut föreslagit vederbörande avverkare. Överenskommelse i enlighet med skogslagens 3 § har ej kunnat träffas under året, men då laga undersökningsförrättningarna verkställdes så sent som i november månad, torde ännu möjlighet förefinnas till uppgörelse utan vidtagande av vidare laga åtgärder.

Utan företagande av laga undersökning hava skriftliga överenskommelser träffats för 15 skogar, avseende en sammanlagd areal av 245,95 har.

De från föregående år kvarstående rättegångarna rörande tvenne hemman i Götby i Tegelsmora socken hava under året resulterat i, att skogsvårdsstyrelsens samtliga yrkanden bifallits. Den i förra årets berättelse omnämnda rättegången rörande Sandbro i Björklinge socken har likaledes under året avgjorts, även denna helt till skogsvårdsstyrelsens förmån. I samtliga fall har skogsvårdsstyrelsen även fått full ersättning för utlagda rättegångskostnader.

Några avverkningsförbud hava under året ej ansetts erforderligt påkalla. De från föregående år kvarstående, för Eka i Hagby socken och Norby i Bondkyrko socken, gälla allt fortfarande, då vederbörlig pant eller borgen för kulturkostnaden ej blivit ställd.

Plantskolorna. Den gångna sommarens torka härjade svårt i styrelsens plantskolor bland björkplantorna samt nysådder av gran. Då därtill kommer, att rekvisitioner av björkplantor inkommit i synnerlig stor utsträckning, till en del föranledda av torkans härjningar bland årets planteringar, vilka man under år 1915 velat komplettera, motsvarar skogsvårdsstyrelsens tillgång å dylika plantor knappt hälften av det rekvirerade antalet. Tillgången på småplantor av björk är emellertid mycket stor, varför den under året uppkomna skadan snart nog torde kunna ersättas. Beträffande de nysådda granplantorna åter gör sig förlusten av dem kännbar först under år 1916, då dessa plantor skulle varit färdiga för utplantering.

Tabell III. Till Skogsvårdsstyrelsens kännedom kommen skogsodling inom länet.

	Antal jordägare	Använt frö			Använda plantor					Skogsodlad areal						Använda dagsverken	
										sådd			plantering				
					tall		gran			ny kultur	hjälpkultur		ny kultur	hjälpkultur			
		tall	gran	div.	oomsk.	omsk.	oomsk.	omsk.	diverse		hel areal	red. areal		hel areal	red. areal	mans	hjone
	st.	kg.	kg.	kg.	st.	st.	st.	st.	st.	har	har	har	har	har	har	st.	st.
Under styrelsens ledning...	216	117,47	76,77	—	186,850	55,860	78,900	81,475	139,520	175,45	68,75	44,00	95,22	64,54	29,29	2,341	4,233
Med styrelsens medverkan, men utan dess ledning...	160	91,05	91,60	—	100,750	21,985	210,950	33,962	71,231	228,00	—	—	97,00	—	—	—	—
Utan styrelsens medverkan	22	—	—	—	—	—	—	—	—	1,103,31	117,00	58,00	159,42	94,50	46,80	—	—
Summa	398	—	—	—	—	—	—	—	—	1,506,76	185,75	102,00	351,64	159,04	76,09	—	—

Tab. IV. Tillgång å plantor i Skogsvårdsstyrelsens plantskolor 31/12 1914.

	Tall		Gran		Lärk		Diverse barr		Björk		Ek		Diverse löv		Summa	
	oomsk.	omsk.	oomsk.	omsk.	oomsk.	omsk.	oom-skol.	omsk.	oomsk.	omsk.	oom-skol.	omsk.	oomsk.	omsk.	oomsk.	omsk.
Uppsala	890,000	130,000	1,500,000	359,000	11,000	1,700	4,150	17,150	400,000	75,000	3,120	360	69,780	32,310	2,878,050	615,520
Enköping ...	55,000	35,000	130,000	60,000	—	—	—	—	—	20,000	—	—	—	—	185,000	115,000
Härkeberga ..	130,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130,000	
Husby	106,000	3,300	7,500	8,600	—	250	—	—	—	7,000	—	—	—	—	113,500	19,150
Signesberg ...	58,000	10,000	80,000	13,000	—	—		750	—	8,000	—	1,100		—	138,000	32,850
Summa	1,239,000	178,300	1,717,500	440,600	11,000	1,950	4,150	17,900	400,000	110,000	3,120	1,460	69,780	32,310	3,444,550	782,520

Summa 4,227,070 st.

I övrigt synas plantorna hava motstått torkan förvånansvärt väl. Tillgången å plantor i de olika plantskolorna framgår av *tab. IV*, vilken tabell angiver, att av oomskolade plantor finnas 3,444,550 st. samt av omskolade 782,520 st., eller sammanlagt 4,227.070 st.

Fröklängningsanstalten.

På grund av den rikliga tillgången å såväl tall- som grankott inköptes ganska stora partier för att kunna möta behovet under de närmaste åren, då det är att förmoda, att dylika rikliga kottår ej så snart återkomma. Av *tallkott* inköptes 1,871.82 hl. med ett medelpris, inberäknat kostnader för frakter m. m. av kr. 4: 69 pr hl. Av detta parti klängdes under 1914 168,61 hl. Som emellertid tallfröet ej blivit avvingat kunna några uppgifter om fröutbyte o. d. ej ännu avgivas. Av *grankott* inköptes 3,114,75 hl. för ett medelpris av kr. 1: 87. Av grankott klängdes 2,346,90 hl. givande ett utbyte av 1,516 kg. granfrö, vilket motsvarar ett medelutbyte pr hl. kott av 0,65 kg. frö.

Som bränsle användes vid fröklängningsanstalten utklängd kott, men då all sådan ej åtgår för eget behov, har det övriga försålts för ett pris av kr. 0: 25 pr hl. Sålunda hava 1,526 hl. försålts för kr. 381: 50.

Sammanträden och besiktningsresor m. m.

Styrelsen har under året haft 7 sammanträden, nämligen den $^{23}/_{1}$, $^{14}/_{3}$ $^{9}/_{6}$, $^{12}/_{6}$, $^{10}/_{10}$, $^{29}/_{10}$ och $^{22}/_{12}$.

Under de resor styrelsen företagit hava besiktigats avverkningar och skogsodlingar. De besökta ställena äro Österby i Läby socken, Skrikjädra i Övergrans socken, Jällöfsta, Sundby och Torsätra i Vestra Ryds socken, vilka samtliga besöktes den 9 juni, Djupa, 2 ställen i Väster-Ensta samt Smedsbo i Tierps socken, besökta den 12 juni samt Kyrsta i Erentuna socken och Ramsjö i Björklinge socken, besökta den 29 oktober.

Skogsvårdsstyrelsens ordförande och en av dess medlemmar samt länsjägmästaren deltogo i skogsvårdsstyrelsernas möte i Stockholm den 1—4 december. Till mötet ingav styrelsen en motion rörande gemensamma åtgärder för att upplysa allmänheten om egendomar vidlådande skogsodlingsskyldighet. Motionen lyckades emellertid ej vinna mötets bifall.

Expeditionen och personalens tjänstgöring.

Skogsvårdsstyrelsens expedition hålles öppen varje söckendag kl. 10—4. Länsjägmästaren är då där att träffa, då tjänsteresa ej hindrar. Särskilda mottagningsdagar äro fortfarande första och tredje helgfria måndagen i varje månad.

Antalet diarieförda ärenden uppgår till 602, omfattande 858 inkomna och 1,728 avgångna skrivelser. Dessutom har avsänts ett större antal brevkort och cirkulär, vilka ej diarieförts.

Länsjägmästarens rese- och förrättningsdagar uppgå till 85 dagar. Härunder hava besökts 172 förrättningsställen.

Länsskogvaktarna hava haft 469 rese- och förrättningsdagar, varunder besökts 776 ställen. *Tabell V* lämnar närmare uppgifter rörande de olika slag av arbeten, som därunder utförts.

Tabell V. Länsskogvaktarnas tjänstgöring.

	Kultur- och plant-skole-arbeten	Skogs-under-sök-ningar	Speciell besikt-ning av avverk-ningar	Utmärk-ning av fröträd	Biträde för annan skogs-skötsel, gall-ring, blädning, röjning m. m.	Exkur-sion m. m.	Rese-dagar	Summa
Antal ställen...	26	413	184	6	141	6	—	776
Antal dagar...	64	73	55	18	230	11	18	469

Skogsvårdskommittéer finnas i 77 av länets 86 socknar. Antalet kommittéer utgör 76, enär en kommitté tjänstgör i tvenne socknar. De nio socknar, där skogsvårdskommittéer ej finnas, antingen sakna skog eller befinner sig skogen nästan i sin helhet i en ägares hand, varigenom en särskild skogsvårdskommitté ansetts överflödig. *Skogsvårds-kommittéerna.*

För att bevaka skogsvårdsstyrelsens intressen vid kommunalnämndens taxeringar till skogsvårdsavgift har styrelsen utsett ombud i 27 socknar. *Ombud för virkestaxering.*

Under året har styrelsens sammansättning undergått den förändringen, att bruksägaren m. m. greve H. Wachtmeister den 9 mars erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att vara ordförande i skogsvårdsstyrelsen under den tid Hans excellens statsminister Hammarskjöld innehar statsministerämbetet. I greve Wachtmeisters ställe har inkallats landstingets suppleant, lantbrukaren J. G. Gustafsson i Hökby. Hushållningssällskapets förvaltningsutskotts representant är fortfarande direktören m. m. O. A. Engström. Av förvaltningsutskottet utsedd suppleant är bruksägaren, friherre Louis de Geer, som emellertid med årets utgång avsagt sig uppdraget. *Skogsvårds-styrelsens sammansättning.*

Såsom länsjägmästare, sekreterare och kassaförvaltare tjänstgör e. jägmästare R. Lübeck. Såsom forstlig rådgivare biträder f. d. jägmästaren m. m. J. H. Blombergsson.

Länsskogvaktare äro J. A. Lundmark, i Norra området, David Sundqvist (anställd såsom extra från november) i Mellersta området, och C. K. Nordlund, i Södra området.

Skogsvårdsstyrelsens inkomster och utgifter balansera på en summa av 43,069 kronor 38 öre. I särskilda bilagor lämnas dels ett sammandrag över styrelsens räkenskaper och dels en tablå över tillgångar och skulder den 31 december 1914. *Finanser.*

Framställning rörande de enskilda skogarnas inom landstings-området tillstånd och skötsel.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhetsområde, de enskilda skogarna inom länet, utgör i areal 280,364 hektar. Uppgifter rörande de fortgående undersökningarna av länets skogsförhållanden, bedrivna i samband med besiktning av avverkningar och skogsodlingar, hava sammanställts i *tabell VI.*

Åren	Antal skogar st.	Skogbeväxt mark har	Kalmark har	Impediment har	Summa har
1905—1913 undersökta skogar	4,577	130,372,63	15,201,37	20,029,77	165,603,77
		78,7 %	9,2 %	12,1 %	
1914 » »	413	12,135,10	1,263,56	1,394,60	14,793,26
1905—1914 » »	4,990	142,507,73	16,464,93	21,424,37	180,397,03
		79 %	9,1 %	11,9 %	

De under året verkställda undersökningarna hava omfattat Hagunda härad, Svinnegarns och Vårfrukyrka socknar av Åsunda härad samt Tegelsmora och Öster-Lövsta socknar av Olands härad.

Undersökningarna hava givit ungefärligen samma siffror för förhållandet mellan skogbeväxt mark, kal mark och impediment som förra året. Kalmarksprocenten angives i år till 9,1 mot 9,2 förra året och impedimentprocenten är i år 11,9 mot 12,1 föregående år.

Rörande skogsförhållandena i övrigt är att anteckna, att den långvariga torkan under sommaren gjorde faran för skogseld synnerligen stor. Länet förskonades dock från sådan förödelse i högre grad. Visserligen förekommo tillbud på åtskilliga ställen, men i allmänhet begränsades elden, innan någon avsevärd skada uppkommit. Av större betydenhet var den skogseld, som härjade i Malma skog i Härkeberga socken. Elden, som orsakades av gnistor från lokomotiv, övergick en areal av 25,87 hektar, huvudsakligen växtlig ungskog. Den uppkomna skadan beräknades motsvara ett värde av omkring 3,500 kronor.

Några andra skadegörelser å skogarna, genom insekter, svampar, storm eller dylikt, hava ej förekommit i anmärkningsvärd omfattning.

Avverkningsförhållandena under 1914 voro ej gynnsamma. Vintern ingick visserligen med hårdfrusen mark och gott före, men en längre tids blidväder inträffade härefter och gjorde vintervägarna ofarbara. Vintern 1914—1915 ingav även ljusa förhoppningar för skogsdrivningar, och dess bättre hava dessa förhoppningar blivit uppfyllda på ett synnerligen tillfredsställande sätt.

Skogsskötseln i länet börjar tvivelsutan gå i en rätt riktning, även om densamma naturligtvis ännu lämnar åtskilligt övrigt att önska. I fråga om skötseln av ungskogarna, den del av skogsskötseln, som är mest försummad, kan förmärkas ett stigande intresse bland skogsägarna, vilket tager sig uttryck bland annat i den mängd ansökningar om biträde, som ingå till skogsvårdsstyrelsen.

Rörande omfattningen av de skogsvårdsarbeten, som verkställts å större egendomar och bruksskogar utan medverkan av skogsvårdsstyrelsen, hava uppgifter insamlats och äro sammanställda här nedan:

Hjälpgallring	2,053,89	hektar
Nydikning	21,891	meter
Dikesrensning	39,030,40	»
Markberedning	775,70	hektar
Skogsplantering, nykultur	159,42	»
» hjälpkultur	46,80	»
Skogssådd, nykultur	1,103,31	»
» hjälpkultur	58	»

Uppsala den 30 april 1915.

Å Skogsvårdsstyrelsens i Uppsala län vägnar:

H. Wachtmeister.

R. Lübeck.

Skogseldar inom Uppsala län år 1914 å enskildes skogar.

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn kilometer	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden har	Den brunna skogens medelålder	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.
Kungs-Husby	Norrhammar	—	—	—	—	0,5	—		—
Härkeberga	Malma	Intill byn	Augusti	Gnistor fr. lokomotiv	Tall 0,9 Björk 0,1	21,87[1]	30 år	2,673,18[2]	Manskap
Ramsta	Bärby	2 km. fr. byn	»	»	Tall	2.—	20 år		
Skogstibble	Tjälinge	—	—	Åskslag	—	0,25	—		
»	Holmbergs mosse	—				6.—	—		
»	Helgesta	—	—	—	—	0,5	—		
Åland	Kölfva	3 km. fr. gården	Maj	Obekant	Hygge m. frötr.	40.—	—		
Järlåsa	—	—	—	—	—	5.—	—		
Läby	Kvarnbo	—	—	—	—	1,5	—		
Öster-Löfsta	Försäter	—	—	Åskslag	—	0,5	Ung		
Hållnäs	Önebo	—	—	»	—	2,5	Hygge o. gammal		
»	Göksnåret	—	—	»	—	3.—	Ung		
Tierp	Vallby	—	—	—	—	1.—	—		
»	Söderfors bruks skogar	—	—	—	—	2.—	—		
Älfkarleby	» » »	—	—	—	—	5.—	—		

[1] Dessutom å Trögds h:d allmänning 4 har. — [2] Med skada för 834,25 å allmänningen.

Sammandrag av skogsvårdsstyrelsens i Uppsala län räkenskaper för år 1914.

Debet.

Ingående behållning från 1913.			
Innestående i banker:			
Disponibla medel	6,282: 53		
Deponerade d:o som pant för skogsodl.	1,617: 47	7,900: —	
Kontant i kassan		777: 38	8,677: 38
Anslag och skogsvårdsavgifter.			
Statsanslag till uppehållande av verksamheten		4,000: —	
» till skogsodlingens befrämjande		2,455: —	
Hushållningssällskapets anslag		3,000: —	
Skogsvårdsavgifter		19,217: 61	28,672: 61
Övriga inkomster.			
Räntor		513: 28	
Återburna rättegångs- och undersökningskostnader		690: 44	
För försålda plantor och frö		3,274: 39	
Återburna utlägg för skogsodlingsarbeten		143: —	
För biträde av skogsplantörerna		76: —	
» » » länsskogvaktarna		24: 90	
För försåld utklängd kott m. m.		517: 76	
Återburna utlägg för hackor		103: 80	
» » » emballage		3: 60	
» » » frakter		2: 75	5,349: 92
Skuld till redogöraren			369: 47
		Summa kr.	43,069: 38

Kredit.

Utgifter under året.		
Omkostnader för skogsvårdsavgifter		310: 85
Ränta å deposition till R. Gullberg, Tierp		37: 42
Ränta å upplånta medel 50: —		195: 83
Rättegångar och laga undersökningar		763: 65
Inköpta plantor och frö		2,276: 17
Utlägg för skogsodling		348: 53
Skogsplantörerna		1,758: —
Resekostnader		4,725: 70
Fröklängningen: inköp av kottar, frakter m. m.	14,204: 69	
Fröklängningen: driftkostnader	2,754: 42	16,959: 11
	Transport	27,375: 26

Transport	27,375: 26	
Utlägg för hackor	80: 80	
Plantskolorna	4,547: 71	
Bidrag till skogsodling	118: —	
Inventarier	801: 56	
Avlöningar	6,900: —	
Administrationskostnader	2,227: 75	
Skrifter, tryck och annonser	546: 24	
Diverse utgifter	255: 88	
Baltiska utställningen	175: 43	
Utlägg för frakter	3: 75	43,032: 38

Behållning till 1915.

Innestående i bank:	
Disponibla medel	37: —
Summa kr.	43,069: 38

Uppsala den 30 april 1915.

Å skogsvårdsstyrelsens i Uppsala län vägnar:

H. Wachtmeister.

/ *R. Lübeck.*

Tablå över skogsvårdsstyrelsens i Uppsala län tillgångar och skulder den 31 december 1914.

Tillgångar.

Innestående i bank		37: —
Depositionsbevis som pant för skogsodling		2,672: 76
Värde av frölager		6,029: 09
» » oklängda kottar och oavvingat frö		10,958: 57
» » plantor		5,448: 20
» » inventarier		3,623: 75
Utestående fordringar för rättegångs- och laga undersökningskostnader		451: 60
Utestående fordringar för frö och plantor m. m.		1,552: 95
Hushållningssällskapets planteringskassa	3,273: 98	
Summa kr.	3,273: 98	30,773: 92

Skulder.

Depositionsbevis som pant för skogsodling		2,672: 76
Kontant deponerade medel som pant för skogsodling		1,627: 46
Redogörarens utlägg		369: 47
Hushållningssällskapets planteringskassa	3,273: 98	
Tillgångar över skulderna		26,104: 23
Summa kr	3,273: 98	30,773: 92

Uppsala den 30 april 1915.

Å skogsvårdsstyrelsens i Uppsala län vägnar:

H. Wachtmeister.

/ *R. Lübeck.*

Revisionsberättelse.

Undertecknade, jämväl för år 1914 utsedde, A. R. Thalén av Kungl. Maj:t å Statens vägnar, O. A. Berg av Uppsala läns landsting och Fr. von Essen av Uppsala läns hushållningssällskap, att granska skogsvårdsstyrelsens inom Uppsala läns landstingsområde räkenskaper och förvaltning under år 1914, hava denna dag sammanträtt och fullgjort oss givna uppdrag och få vi däröver avgiva följande

Berättelse:

Vi hava utan att finna anledning till anmärkning genomgått skogsvårdsstyrelsens vid dess sammanträden förda protokoll.

Av den från skogsvårdsstyrelsen avgivna årsberättelsen hava vi funnit, att skogsvårdsstyrelsen och dess biträdande tjänstemän även under detta år liksom förr med nit och intresse verkat för sitt uppdrag och sin tjänst till fromma för skogsvården inom länet och att styrelsen även där så erfordrats, ingripit för att hindra lagstridig avverkning.

Glädjande är det ock att erfara, att de dömande myndigheterna fortfarande räckt styrelsen hjälpsam hand i de fall, där styrelsen nödgats anlita lagens hjälp mot tredskande skogsägare, de där för egen snöd vinning för stunden icke räknat för rov att riskera skogsåterväxt för lång framtid.

Emellertid synes allmänheten allt mer växa in i åsikten om behovet av och nyttan i en bättre och rationellare skogsvård, i följd varav också skogsvårdsstyrelsens hjälp därtill *så* kraftigt påfordrats, att styrelsen sett sig nödsakad anställa ännu en tredje länsskogvaktare till de två, som redan finnas, för att medhinna att effektuera alla de rekvisitioner av biträde vid utstämpling, fröträdsställning, gallring, sådd och plantering, som från enskilda skogsägare till skogsvårdsstyrelsen ingivits.

Styrelsens berättelse giver ock vid handen, att den fortfarande på många sätt söker sprida kunskap om och intresse för skogens vård, avverkning och återväxt.

Skogsodlingen inom länet lärer ock sålunda, enligt vad till styrelsens kännedom kommit, under år 1914 hava omfattat en areal av ej mindre än 2,036,5 hektar, därav 1,858,4 hektar *ny* kultur.

Och av skolbarn uppgiver styrelsen, att under året blivit utsatta ej mindre än 319,650 st. skogsplantor och därjämte blivit utsådda med skogsfrö 68,37 kg.

Då härvid 2,000 st. skolbarn medverkat, har ju hos det uppväxande släktet ett lärorikt frö av kärlek till skogen nedlagts, som i sinom tid bör bära rik frukt för vårt fosterlands skogar.

Att fjolårets enastående torka menligt inverkat även på skogskulturens område framgår ock av styrelsens berättelse, ävensom att torkan gjort sig mest kännbar inom björkplanteringarna.

Vid besök, som av oss gjorts vid den stora välskötta plantskolan i Uppsala, hava vi dock inhämtat, att där finnes riklig tillgång av kraftiga såväl björk- som barrträdsplantor, eller ej mindre än enl. uppgift 4,227,070 st. för att reparera torkans skadegörelse.

Tidsbesparande rensningsredskap för plantskolorna funno vi ock vara anskaffade.

Den av styrelsen förr igångsatta och under året 1914 även bedrivna frölängningsanstalten har dock under år 1914 tagit *så* stora dimensioner eller från 7,501: 54 kr. för 1913 till 16,959: 11 kr. under år 1914, att tillgängligt rörelsekapital därav nästan för *hårt* anlitats.

Vi anse oss i följd härav böra hos styrelsen hemställa, huruvida icke någon inskränkning häri nu för den närmaste tiden bör iakttagas, enär fröförrådet väl torde vara fyllt för flera år framåt?

Vi kunna dessutom ej underlåta att såsom vår åsikt framhålla, att, ehuru det ju är gott att ha tillgång på skogsfrö, det dock ligger en viss fara i att, såsom nu skett, forcera insamling av kott och klängning och anhopning av stora frökvantiteter, enär man därvid ovillkorligen löper risken att få grobarheten på under åratal sparat skogsfrö *så* väsentligt nedsatt, att vid stora mängder därav den beräknade vinsten lätt kan vända sig i en kännbar förlust.

I sammanhang därmed anse vi oss ock böra hemställa till skogsvårdsstyrelsen, huruvida den icke ville taga under övervägande att någon sorts inventering på lämplig tid skedde av plantor och frön, vilken inventering vi revisorer icke i anseende till den framskridna tiden och övriga omständigheter kunnat med fördel verkställa, men som vi hålla för nödig, då värdet, särskilt av sparat frö, spelar en så avsevärd roll i staten.

Brandförsäkringen upptager:

Frön och kottar	kr.	15,000
Invändiga inventarier	»	1,500
Plantskolans skjul		1,400
Summa	kr.	17,500

Deponerade och i kassafack i Mälareprovinsernas bank förvarade förbindelser och depositioner äro utan anmärkning genomgångna.

Den skogsvårdsstyrelsen jämlikt reglementets § 8 åliggande skyldighet att genom insättning i bank göra omhänderhavda medel räntebärande, som icke för tillfället behöfts tagas i anspråk, har av styrelsens kassaförvaltare iakttagits, varigenom under året uppstått en räntevinst av 513: 28 kronor.

Kontot pro diverse omfattar jämfört med det för år 1913 3 poster, så specificerade:

att för *1914* upptages:	Administrationskostnader...	kr.	2,227: 75		
	Skrift och tryck...............	»	546: 24		
	Diverse	»	255: 88	kr.	3,029: 87
då för *1913* upptogs:	Skrivbiträde	kr.	300: —		
	Exp.-lokal	»	700: —		
	Diverse	»	2,400: 33	»	3,400: 33

Således en minskning för 1914 av kr. 370: 46.

Vid genomgående av räkenskaperna hava vi i övrigt funnit såväl inkomst- som utgiftsposterna *behörigen verificerade;* och då kassaverifikationerna med alla dess à pris och små poster på långa och många listor år från år vuxit, så att kreditsidan för 1914 upptager ej mindre än 692 st. verifikationsnummer, torde snart nödigt bliva att anlita en särskild siffergranskare för fullständig kontroll, vilket vi velat till styrelsens omprövning framhålla.

Staten för året valverar på 44,696: 84 kronor emot 43,160: 84 kronor för år 1913.

Sammandrag av räkenskaperna framgår av följande

Tablå.

Debet.

Den inom linjen förda till framtida behov reserverade hushållningssällskapets planteringskassa ... 3,273: 98		
Vid årets början:		
I bank innestående disponibla medel	6,282: 53	
Såsom pant deponerade medel	1,617: 47	
Kontant i kassan	777: 38	8,677: 38
	Transport	8,677: 38

	Transport	8,677: 38
Under året influtit:		
Statsbidrag till skogsvårdsstyrelsens verksamhet	4,000: —	
» » skogsodlingens befrämjande	2,455: —	
Hushållningssällskapets bidrag	3,000: —	
Skogsvårdsavgifter	19,217: 61	28,672: 61
Övriga inkomster:		
Återbetald dubbelförd resekostnad för 1913	10: —	
Återburna undersöknings- och rättegångskostnader	690: 44	
» utlägg för skogsodling	143: —	
» » » biträde av skogsplantör	76: —	
» » » » » länsskogvaktare	14: 90	
» » » hackor	103: 80	
» » » emballage	3: 60	
» » » frakt	2: 75	
Försåld utklängd kott	517: 76	
Försålda plantor och frön	3,274: 39	
Influtna räntor	513: 28	5,349: 92
Skuld till kontot för deponerade medel	1,627: 46	
» » kassaredogöraren	369: 47	1,996: 93
	Summa kronor	44,696: 84

Kredit.

Omkostnader för taxering av skogsvårdsavgifter	310: 85	
1913 års räntefordran å deposition till R. Gullberg	37: 42	
Kreditavgift och ränta å upplånta medel	195: 83	
Rättegångar och laga undersökningar	763: 65	
Inköpta frön och plantor	2,276: 17	
Utlägg för skogsodling	348: 53	
» » frakter	3: 75	
» » hackor	80: 80	
Till skogsplantörer	1,758: —	
Resekostnad för styrelse och tjänstemän	4,725: 70	
Plantskolornas skötsel	4,547: 71	
Bidrag till skogsodling	118: —	
Avlöningar och arvoden	6,900: —	
Nyinköpta inventarier	801: 56	
Inköp och klängning av kott	16,959: 11	
Baltiska utställningen	175: 43	
Administrationskostnader	2,227: 75	
Skrifter och tryck	546: 24	
Diverse	255: 88	43,032: 38
Utgående behållning:		
Kontant i kassan	37: —	
Deponerade kontanta medel	1,627: 46	1,664: 46
	Summa kronor	44,696: 84

Och därjämte *inom* linjen:

Den till framtida behov reserverade Hushållningssällskapets planteringskassa	3,273: 98
För skogsodling deponerade depositionsbevis	2,672: 76
Summa kr.	5,946: 74

I följd härav få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet åt skogsvårdsstyrelsen inom Uppsala läns landstingsområde för 1914 års räkenskaper och förvaltning.

Uppsala den 10 juni 1915.

A. R. Thalén.

Fr. von Essen. *O. Alfr. Berg.*

Skogsvårdsstyrelsens i Södermanlands läns landstingsområde berättelse för år 1914.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning och tjänstepersonal.

Sedan förra berättelsen avgavs, har styrelsens sammansättning ändrats därigenom, att suppleanten greve Arvid Wachtmeister under året avlidit. I hans ställe invalde hushållningssällskapets förvaltningsutskott godsägaren m. m. Gustaf Sederholm. Styrelsen utgöres sålunda av godsägaren m. m. greve G. W. Wachtmeister, av Kungl. Maj:t förordnad ordförande, godsägaren m. m. H. Santesson, utsedd av hushållningssällskapets förvaltningsutskott och godsägaren, kaptenen m. m. N. Arfwedson, utsedd av landstinget, såsom ordinarie ledamöter, samt godsägaren, kaptenen m. m. E. F. von Celsing och ovannämnda godsägaren G. Sederholm såsom suppleanter.

Såsom länsjägmästare, sekreterare och kassaförvaltare har fortfarande tjänstgjort E. G. Noreen och såsom länsskogvaktare likaledes fortfarande i norra distriktet J. E. Ekberg och i södra distriktet H. Wernander.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Åtgärder till befrämjande av den enskilda skogshushållningen.

Utbredande av kunskap i skogsskötsel.

Den upplysningsverksamhet i form av anordnande av kurser i skogsvård, som styrelsen blev i tillfälle att under år 1913 börja, har under berättelseåret fortsatts. Styrelsen har sålunda anordnat dels en kurs för hemmansägare och hemmansägaresöner, dels ock en repetitionskurs för skogvaktare, varförutom den under år 1913 påbörjade utbildningskursen för skogsplantörer avslutats.

I kursen för hemmansägare hade styrelsen bestämt antalet till högst 40 st. Anmälningar till deltagande inkommo emellertid från 60 st., vadan 20 st. måste nekas. Genom att en antagen uteblev, kom antalet deltagare i kursen att uppgå till endast 39 st. Kursen var förlagd till Nyköping och fortgick efter samma program som under år 1913 med omväxlande föredrag och exkursioner till kringliggande skogar under

en vecka. Kursen leddes av länsjägmästaren med biträde av länsskogvaktaren Wernander.

I repetitionskursen för skogvaktare var antalet deltagare bestämt till högst 20. Endast 14 st. anmälde sig emellertid, men infunno sig dessa mangrant. Även till denna kurs var en vecka anslagen. Såsom namnet angiver, avsågs med kursen huvudsakligast en repetition av kända saker. Särskild vikt lades emellertid härunder vid att klargöra nyare erfarenheter såväl vid sätten för föryngring, beståndsvård och avverkning som ock för det ekonomiska tillgodogörandet av skogsprodukterna. Kursen, som leddes av länsjägmästaren, var förlagd till Nyköping.

Såsom i förra årsberättelsen angavs, skulle den under år 1913 påbörjade kursen för utbildande av skogsplantörer under en vecka år 1914 fortsättas och avslutas. Kursen skulle nu förnämligast omfatta utförandet av skogsodlingsarbeten. För detta ändamål fingo kursdeltagarna samlas i Ärila, där de under länsskogvaktare Ekbergs ledning under 4 dagar, dels i styrelsens plantskola fingo utföra de olika arbeten som förekomma i en plantskola, dels ock å angränsande marker fingo verkställa olika slag av sådd och plantering, dels ock här fingo leda skogsodling, som utfördes av skolbarn. Den återstående tiden voro de under länsjägmästarens ledning, varvid de under exkursioner och inom hus blevo förhörda i de delar av skogshushållningsläran, som en skogsplantör måste känna till. Samtliga 12 deltagarna — av höstens 14 deltagare var en hindrad genom fullgörande av värnplikt och en inställde sig icke — blevo godkända och 10 av dem fingo under våren tjänstgöra som skogsplantörer.

Vid Åsa folkhögskola och lantmannaskola har länsjägmästaren hållit föredrag under 6 timmar samt lett en exkursion, varjämte länsskogvaktaren Wernander under en dag undervisat eleverna i skogsodling.

Vid lantbruksskolan å Ulvhäll har länsjägmästaren under året för första gången meddelat undervisning i sammanlagt 10 timmar samt lett en exkursion.

Vid lantmannaskolan i Strängnäs har länsjägmästaren under året likaledes för första gången meddelat undervisning och lett exkursion till samma mängd som vid lantbruksskolan.

Vidare har länsjägmästaren hållit ett föredrag med scioptikonbilder i Lerbo samt i länets tidningar infört ett par uppsatser: »Var skall jag lägga vinterns hygge?» och »Om bekämpandet av skogseldar».

Som ett led i skogsvårdsstyrelsens undervisande verksamhet torde man ock få betrakta styrelsens deltagande i Jubileums-Lantbruksmötet under året i Nyköping. Avsikten härmed var dels att fästa uppmärksamhet på styrelsens verksamhet samt dennas omfattning och tillväxt,

dels ock att genom utställningsföremålens ordnande giva en bild av skogens liv samt åskådliggöra betydelsen av en ändamålsenlig vård och ett rätt tillgodogörande av skogsprodukterna.

Styrelsens verksamhet belystes genom grafiska framställningar. Genom redskap för markberedning, kottinsamling, fröklängning och skogsodling, en frösamling, en plantskola samt ett kulturfält med sådd och plantering med olika stora plantor åskådliggjordes sätten och villkoren för erhållandet af skogsåterväxt, genom talrika fotografier, tabeller och stamavskärningar belystes skogens liv och tillväxtens förändringar vid olika åtgärder. Genom en del biologiska grupper av de vanligaste skadeinsekterna, genom av insekter, svampar, vilda djur och betesdjur skadade buskar och stamdelar visades de faror, varför skogen är utsatt. På olika sätt åskådliggjordes den ekonomiska betydelsen av rätt utförd aptering, lämpliga transportredskap och hushållningen med skogsprodukterna. Timmer, pappersmasse- och brännved, slipers, plank, bräder, pappersmassa och träull utgjorde prov på olika slag av skogsprodukter. Genom instrument, kartor och handlingar visades medlen och sättet för skogshushållningens ordnande. I en över styrelsens utställning upprättad specialkatalog, omfattande 156 nummer, vilken kostnadsfritt tillhandahölls, erhöll allmänheten vägledning vid studerandet av de olika föremålen.

Utställningen möjliggjordes genom stort tillmötesgående från skilda håll och står styrelsen således i stor tacksamhetsskuld härför.

För samma ändamål som det ovannämnda har styrelsen under året till rikets skogsvårdsstyrelsers utställning å Baltiska utställningen i Malmö bidragit med 200 kronor.

Södermanlands-Östergötlands skogsmannaförbund har även under detta år för sin verksamhet från styrelsen uppburit ett anslag av 100 kronor.

Samma utdelning av folkskrifter som under föregående år har fortfarande gjorts.

Beviljande av bidrag till och utförande av skogskultur.

Skogsvårdsstyrelsen har under året godkänt 3 st. skogsodlingskontrakt, nämligen:

å	$1^1/_8$	mtl	Malmby n:r 3 och 4	i Strängnäs	s:n	för	c:a	15	har
»	$^1/_8$	»	Sanden	i Ärila	»	»	»	25	»
»	$^1/_4$	»	Källtorp	i Kjula	»	»	»	18	»
							S:a	58	har

Å intetdera stället har gällande skogslagsbestämmelser om återväxten tillämpning.

Årets skogsodlingar å de kontrakterade områdena framgå av tabell 1. Samma princip som förut beträffande utdelning av skogsplantor eller att 10,000 st. oomskolade plantor utlämnas fritt och i mån av tillgång

därutöver plantor mot styrelsens självkostnadspris har även under året tillämpats.

Årstid	Antal rekvirenter	1/o tall-plantor	2/o gran-plantor	Diverse plantor
Avgiftsfritt utlämnades (förutom till skogsodling enligt kontrakt):				
Våren	220	935,000	781,500	6,868
Mot självkostnad försåldes:				
Våren	20	200,000	68,500	—

Dessutom såldes till annan skogsvårdsstyrelse 50,000 st. 1/o tallplantor.

Till eget inköpspris eller 10: 66 kr. för tall och 5 kr. för gran per kg. utlämnades till 89 rekvirenter 207,70 kg. tall och 200.50 kg. granfrö.

För ledandet av skogsodlingsarbetena har styrelsen på lika villkor som under fjolåret tillhandahållit skogsplantörer. Under våren voro förutom länsskogvaktarna 21 sådana anställda. Dessa tjänstgjorde efter rekvisition under våren på 185 ställen under 487 arbetsdagar.

Av dessa lämnades 407 dagar avgiftsfritt och 80 dagar à 4 kr.

Vårkulturerna började i mitten av april och fortgingo till slutet av maj. På grund av den ihållande torkan på hösten inställdes all höstkultur för året.

Plantskolorna. I Ärila plantskola hava de genom de sista tillökningarna nödvändiggjorda arbetena under året slutförts. Sålunda hava 17,1 ar odlats; gångar, diken och täckdiken upptagits.

I såväl denna som i styrelsens andra plantskola vid Nyköping blev på grund av den ihållande torkan en ganska omfattande vattning av behovet påkallad. Sammanlagda kostnaderna härför beräknas till ej mindre än 546 kronor.

I plantskolorna utsåddes på våren:

Ärila	61,5 kg. tall,	80 kg. gran,	2,83 kg. diverse frö
Nyköpings	14,7 » »	17 » »	2,94 » » »
Summa	76,2 kg. tall,	97 kg. gran,	5,77 kg. diverse frö

Från plantskolorna uttogos under året följande antal där uppdragna plantor:

	Oomskolade		Omskolade		Diverse plantor
	tall	gran	tall	gran	
I Ärila	813,000	280,000	24,500	—	30,160
I Nyköpings	494,500	416,500	5,000	—	170
Summa	1,307,500	696,500	29,500	—	30,330

Vid årets utgång funnos följande mängder användbara plantor:

	Oomskolade		Omskolade		Diverse plantor
	tall 1/0	gran 2/0	tall 1/1	gran 2/1	
I Ärila............	1,560,000	213,000	47,500	69,800	22,900
I Nyköpings ...	900,000	352,000	4,500	—	1,090
Summa	2,460,000	565,000	52,000	69,800	23,990

Biträde för skogshushållningens ordnande, beståndsvård och avverkning.

Länsjägmästaren har under året lämnat biträde för skogshushållningens ordnande på 13 ställen under 22 dagar.

Länsskogvaktaren Wernander har lämnat biträde för stämpling, gallring, utmärkande av fröträd m. m. under 93 dagar på 37 ställen och länsskogvaktaren Ekberg sådant biträde under 115 dagar på 52 ställen. Dessutom hava andra skogvaktare måst anlitas under 12 dagar på 26 ställen, vilka den ordinarie personalen ej medhunnit.

Åtgärder enligt lagen angående vård av enskildas skogar.

Skogsvårdsstyrelsens personal har under året besiktigat sådana avverkningsplatser, där anledning härtill synts föreligga. Av länsskogvaktarna hava under året 82 st. detaljerade rapporter om dessa avgivits. Det är emellertid endast undantagsvis styrelsen anser det lämpligt att anlita lagens hjälpmedel och i de flesta fall är dessutom ett påpekande av vad som måste göras tillräckligt. Det är därför endast i 7 fall som styrelsen under året funnit skäl hos Konungens befallningshavande påkalla laga skogsundersökningar. Under året hava 7 st. sådana hållits och 4 förbindelser om skogsvårdsåtgärder i överensstämmelse med syneinstrumentens förslag inkommit.

På grund av åtagna, men försummade skogsvårdsåtgärder har styrelsen i ett fall funnit skäl anhängiggöra rättegång emot den försumlige.

Sammanträden och inspektionsresor.

Styrelsen har under året haft 5 sammanträden, varav ett i sammanhang med inspektionsresa. Denna omfattade med Flen som utgångspunkt mellersta, södra och östra delarna av länet. Över resan finnes särskilt protokoll upprättat.

Representerad av ordinarie ledamöterna och länsjägmästaren deltog styrelsen i det möte, som enligt antagna stadgar vart tredje år skall hållas i Stockholm mellan rikets skogsvårdsstyrelser och vilket avhölls den 1—4 december.

Personalens tjänstgöring.

Länsjägmästare-, sekreterare- och kassaförvaltarebefattningarna uppehållas fortfarande av en person. Omfattningen härav finnes i en föregående årsberättelse angiven och har arbetet härmed under året ej obetydligt ökats.

Diarierna upptaga under 815 nummer 864 st. ankomna och 555 st. avgångna expeditioner. En hel del avgångna expeditioner diarieföres emellertid icke. På grund härav är antalet avgångna sådana betydligt större och uppgingo enligt postboken till 2,304 st. Kassajournalen upptager 198 debet- och 412 kreditposter. Expeditionsgöromålen jämte planläggandet och ordnandet av de arbeten, som genom skogsvårdsstyrelsen skola utföras, upptaga i allt större utsträckning länsjägmästarens tid. Härutöver har tiden medgivit följande:

Sammanträden och inspektionsresa med styrelsen, bevistande av skogsvårdsstyrelsernas möte samt sammanträden med kommunalnämnder	12	dagar
Kurser, undervisning och föredrag	23	»
Skogsodling, plantskolor	6	»
Arbete å skogsutställningen	10	»
Biträde för skogens vård	22	»
Besiktning av avverkningar och närvaro vid laga undersökningar	8	»
Resor och deltagande i exkursioner	18	»
Summa	99	dagar

Länsskogvaktarnas tjänstgöring framgår av följande tablå:

Länsskogvaktaren	Antal dagar								
	Plantskolearbete	Tillsyn av skogsplantörer	Undervisning	Gallring, stämpling, utmärkande av fröträd o. d.	Arbete för skogsutställn.	Besiktning av avverkade marker	Exkursioner och diverse förrättningar	Resor	Summa
J. E. Ekberg	58	11	4	115	—	25	23	24	260
H. Wernander	83	2	9	93	21	45	9	8	270

Finanserna.

Såsom av kassaredogörelsen framgår balanserar skogsvårdsstyrelsens inkomster och utgifter under året på 34,774 kronor med en utgående behållning av 936: 36 kronor.

Skogsvårdsstyrelsens ekonomiska ställning vid utgången av berättelseåret framgår av särskild tablå, enligt vilken tillgångarna uppgå till 15,107: 60 kronor.

Skogsvårdskommittéerna.

Deras antal är oförändrat och deras verksamhet av underordnad betydelse.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Den förändring häri, som skiljer det ena året från det närmast föregående, är ju så obetydlig, att skogsvårdsstyrelsen för berättelseåret hänvisar till vad som sagts i årsberättelsen för 1913.

I ett avseende var dock året 1914 även för skogshushållningen anmärkningsvärt och olikt andra. Det var genom den förfärliga torkan, vilken dels vållade att icke blott årets kulturer till mycket stor del blevo förstörda utan även att äldre plantor och träd särskildt på grundare mark i stor utsträckning torkade, dels ock vållade ett stort antal skogseldar och tillbud därtill. Beträffande skogseldarnas omfattning hänvisas till särskilt häröver upprättad tablå.

Enligt skogsvårdsavgifterna för år 1913 uppgår värdet å rot å deklarerat virke under året till 2,749,417 kronor. Skogsavkastningens betydelse för länet motsvarar dock ett vida högre belopp, eftersom i nämnda summa icke ingår värdet å alla de saluavverkningar, där avverkningen icke nått ett värde för året och egendomen av 150 kr., icke heller allt virke som förbrukats till husbehov.

Beträffande verkställda skogsvårdsåtgärder hänvisas till vidstående tablå, uppgjord dels efter de arbeten, som verkställts genom styrelsens förmedling, dels ock efter de uppgifter, som erhållits till svar å från styrelsen utsänt cirkulär.

Sammanfattning av skogsvårdsstyrelsens 10-åriga verksamhet.

Med anledning av att med berättelseåret första 10-årsperioden av skogsvårdsstyrelsens verksamhet gått till ända har styrelsen i en särskild tablå gjort en sammanfattning av sin verksamhet samt de medel som härför stått till styrelsens förfogande.

Nyköping den 30 april 1915.

Å skogsvårdsstyrelsens vägnar:

G. Wilh. Wachtmeister.

Erik G. Noreen.

SAMMANDRAG

över för skogsodlingsändamål av skogsvårdsstyrelsen lämnat biträde av länsskogvaktare och plantörer, utlämnade plantor och tillhandahållet skogsfrö år 1914.

Socken och härad	I socken: Biträde antal dagar	I socken: Utlämnade plantor st. tall	I socken: Utlämnade plantor st. gran	I socken: Utlämnat frö i kg. tall	I socken: Utlämnat frö i kg. gran	I härad: Biträde antal dagar	I härad: Utlämnade plantor st. tall	I härad: Utlämnade plantor st. gran	I härad: Utlämnat frö i kg. tall	I härad: Utlämnat frö i kg. gran
Oppunda härad.										
Ö. Vingåkers s:n ...	15	24,000	14,000	1,30	1,70					
V. Vingåkers » ...	17	120,000	44,000	6,25	28,25					
Österåkers » ...	—	—	—	2,50	2,50					
Julita » ...	6	17,500	7,500	—	—					
Floda » ...	43	72,500	86,500	13,25	30,05					
Sköldinge » ...	15$^{1}/_{2}$	27,000	26,000	1,00	—					
Lerbo » ...	3	4,000	2,000	—	—					
Blacksta » ...	9	8,500	8,500	1,40	1,40					
Vadsbro » ...	8	5,000	9,000	1,00	0,50					
Bettna » ...	57	103,000	99,000	2,00	2,00					
Husby-Oppunda » ...	—	5,000	5,000	0,10	0,10					
Vrena » ...	3	23,000	23,000	2,50	3,00	176$^{1}/_{2}$	409,500	324,500	31,30	69,50
Jönåkers härad.										
Björkviks s:n	25	20,000	20,000	6,50	4,50					
Kila »	6	7,000	4,000	0,50	0,50					
Lunda »	21	42,000	31,000	—	—					
Halla »	2	4,000	4,000	—	—					
Nykyrka »	2	—	—	—	—					
Stigtomta »	6	8,000	18,000	0,50	0,50					
Bärbo »	—	10,000	10,000	—	—					
Tuna »	29$^{1}/_{2}$	25,000	15,000	9,00	9,00					
Nikolai »	—	23,000	13,000	7,00	4,00	91$^{1}/_{2}$	139,000	115,000	23,50	18,50
Rönö härad.										
Svärta s:n	6	5,000	5,000	11,00	8,00					
Bogsta »	3	5,000	5,000	—	—					
Helgona »	—	—	5,000	3,00	3,00					
Ludgo »	2	10,000	10,000	4,00	2,00					
Lids »	2	5,000	5,000	—	—					
Trpt	13	25,000	30,000	18,00	13,00	268	548,500	439,500	54,80	88,00

Socken och härad	I socken: Biträde antal dagar	I socken: Utlämnade plantor st. tall	I socken: Utlämnade plantor st. gran	I socken: Utlämnat frö i kg. tall	I socken: Utlämnat frö i kg. gran	I härad: Biträde antal dagar	I härad: Utlämnade plantor st. tall	I härad: Utlämnade plantor st. gran	I härad: Utlämnat frö i kg. tall	I härad: Utlämnat frö i kg. gran
Trpt	13	25,000	30,000	18,00	13,00	268	548,500	439,500	54,80	88,00
Ripsa s:n	—	5,000	5,000	—	—					
Spelviks »	2	10,000	—	1,00	—					
Runtuna »	6	10,000	13,000	1,00	1,00					
Tystberga »	—	4,000	4,000	—	—					
Lästringe »	—	2,000	—	12,20	8,00					
Sättersta »	15	28,000	25,000	0,25	0,25					
Bälinge »	—	—	5,000	—	—	36	84,000	82,000	32,45	22,25
Hölebo härad.										
Trosa s:n	—	—	10,000	—	—					
Västerljungs »	—	—	—	1,25	1,25					
Vagnhärads »	2	8,000	2,000	2,50	1,00					
Mörkö »	—	—	—	3,00	3,00	2	8,000	12,000	6,75	5,25
Daga härad.										
Gryts s:n	5	8,000	7,000	6,00	2,00					
Björnlunda »	2	8,000	8,000	2,00	1,50					
Frustuna »	4	14,000	6,000	5,50	5,50	11	30,000	21,000	13,50	9,00
Selebo härad.										
Aspö s:n	2	—	—	0,50	0,50					
Över-Selö »	6	22,500	22,500	1,00	2,00					
Ytter-Selö »	11	17,500	17,500	—	—					
Över-Enhörna »	10	30,000	20,000	—	2,00					
Ytter-Enhörna »	6	4,500	16,000	0,50	0,50					
Toresunds »	12	15,000	5,000	—	—					
Taxinge »	—	—	—	20,00	10,00					
Kärnbo »	12	20,000	25,000	—	—	59	109,500	106,000	22,00	15,00
Åkers härad.										
Åkers s:n	13	38,000	12,000	3,00	2,00					
Härads »	9	21,000	19,000	—	—					
Strängnäs »	17	30,500	30,500	—	—					
Fogdö »	7	11,000	11,000	—	—					
Helgarö »	6	10,000	5,000	—	—	52	110,500	77,500	3,00	2,00
Trpt						428	890,500	738,000	132,50	141,50

Socken och härad	I socken: Biträde antal dagar	I socken: Utlämnade plantor st. tall	I socken: Utlämnade plantor st. gran	I socken: Utlämnat frö i kg. tall	I socken: Utlämnat frö i kg. gran	I härad: Biträde antal dagar	I härad: Utlämnade plantor st. tall	I härad: Utlämnade plantor st. gran	I härad: Utlämnat frö i kg. tall	I härad: Utlämnat frö i kg. gran
Trpt						428	890,500	738,000	132,50	141,50
Villåttinge härad.										
Dunkers s:n	4	21,000	9,000	—	—					
L:a Malma »	10	5,000	15,000	5,00	3,00					
Forsa »	—	5,000	5,000	—	—					
Helgesta »	2	5,000	5,000	—	—					
Årdala »	11	27,500	27,500	10,00	10,00					
Flens »	13	11,000	11,000	2,00	1,00					
Mellösa »	—	20,000	10,000	4,70	5,00	40	94,500	82,500	21,70	19,00
Ö. Rekarne härad.										
Barva s:n	—	5,000	5,000	—	—					
Kjula »	31	83,000	45,000	1,50	1,50					
Ärila »	11	30,000	10,000	34,50	26,50					
Jäders »	13	23,000	13,000	—	—					
Hammarby »	3	10,000	5,000	—	—					
Sundby »	3	7,500	7,500	1,00	1,00					
Vallby »	7	20,000	15,000	—	—					
f. d. Klosters »	6	10,000	10,000	—	—					
Stenqvista »	9	22,000	14,000	—	—					
Husby-Rekarne »	4	22,500	11,500	4,00	4,00					
Näshulta »	7	30,000	27,000	2,50	5,00	94	263,000	163,000	43,50	38,00
V. Rekarne härad.										
f. d. Fors s:n	—	2,000	5,000	—	1,00					
Torshälla »	—	1,000	—	—	—					
Tunbo »	2	12,000	2,000	—	—					
Råby-Rekarne »	—	5,000	5,000	10,00	—					
Gillberga »	—	—	—	—	1,00					
Lista »	2	5,000	5,000	—	—					
Öja »	1	2,000	3,000	—	—					
Vestermo »	2	5,000	5,000	—	—	7	32,000	25,000	10,00	2,00
Summa						569	1,280,000	1,008,500	207,70	200,50
							2,288,500		408,20	

SAMMANDRAG

över skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar inom Södermanlands läns landstingsområde år 1914.

Härad	Gallring har	Dikning längdmeter	Kulturhägnad längdmeter	Markberedning har	Plantering har	Hjälpkultur har	Sådd har	Summa nykultiverad mark har
Oppunda	460,9	7,180	1,450	8,0	89,8	50,5	88,2	178,0
Jönåker	107,3	790	2,440	7,3	50,1	16,8	112,5	162,6
Rönö	171,0	5,088	300	12,5	30,3	71,8	144,0	174,3
Hölebo	23,0	4,160	—	3,5	14,0	13,5	46,3	60,3
Daga	43,8	600	—	—	16,2	14,0	23,0	39,2
Selebo	14,0	1,410	—	5,0	24,6	9,5	41,0	65,6
Åker	71,0	2,136	397	—	32,5	18,0	29,3	61,8
Villåttinge	81,5	1,460	600	1,5	35,2	15,0	83,7	118,9
Öster-Rekarne	108,3	7,977	—	3,0	51,5	18,8	115,5	167,0
Väster-Rekarne	15,0	22	—	6,0	7,3	4,0	59,0	66,3
Summa	1,095,8	30,553	5,187	46,8	351,5	231,9	742,5	1,094,0

Skogsodling på grund av skogsodlingskontrakt år 1914.

Ställe	Socken	Fullständig skogsodling: Använda plantor i tusental: Oomskolade: tall	gran	div.	Omskolade: tall	gran	div.	Skogsodlad areal: har	ar	Vid arbetet förbrukade dagsverken: mans	kvinns	barns	Hjälpkultur: Använda plantor i tusental: Oomskolade: tall	gran	Omskolade: gran	div.	Nu skogsodlad proc. av arealen	Vid arbetet förbrukade dagsverken: mans	kvinns	barns	Arbetsdagar för plantören	Kostnad: Kr.	ö.
Wreta	Sättersta	—	—	—		—	-	—		—	—	—	25	25	5	—	—	98	96	—	12	438	—
Hål	Bettna	23	22	—	-	—	—	12	58	78½	58¼	—	-	—	—			—	—	—	15	322	87
Källtorp	Kjula	32	7	—	4	—	6	—	—	71½	69½	—	5	5		—	—	12	4	8	12	326	25
Ålspånga	Bettna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		49	-	3	10	109	—	99½	19	422	65
Sanden	Ärila	20	—	—	—	—	—	3	—	35	37½	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	170	25
Årby	Kärnbo	20	25	5	—	—	—	3	—	95	23	18	—	—	—	—	—	-	—	—	12	346	50
Malmby (Lundström)	Strängnäs	25	25	—	—	—	0,26	4	—	45	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	214	85
	Summa	120	79	5	4	—	6,26	22	58	325	250¼	18	30	79	5	3	—	219	100	107½	—	2,241	37

SAMMANFATTNING

av skogsvårdsstyrelsens verksamhet under 10-årsperioden 1905—1914 samt därunder havda inkomster och utgifter.

År	Fast anställd personal	Tillfälligt anställd personal	Under skogsvårdsstyrelsens omedelb. ledning skogsodlad mark	Genom skogsvårdsstyrelsen tillhandahållet frö	Genom skogsvårdsstyrelsen tillhandahållna plantor	För skogens vård använda arbetsdagar	Skogsvårdsstyrelsens inkomster: Anslag och skogsvårdsavgifter	Försålt frö och plantor samt ersättning f. bitr. o. unders.-kostnader	Räntor och diverse	Summa	Skogsvårdsstyrelsens utgifter: Skogsodling, plantskolor o. dikning	Avlöningar och reseersättningar	Litteratur och undervisning	Övriga omkostnader	Summa
1905	3	—	67,5	247	67,500	117	10,893	1,329	117	12,339	3,302	5,955	431	726	10,414
1906	3	2	178,0	356	483,900	520	11,397	1,922	238	13,557	5,056	7,018	303	1,571	13,948
1907	3	3	117,0	379	471,800	550	12,392	3,155	264	15,811	4,718	7,193	335	2,371	14,617
1908	3	4	97,0	223	745,300	537	12,449	1,834	279	14,562	5,038	9,631	300	1,512	16,481
1909	3	6	192,0	524	1,439,900	858	13,927	3,623	167	17,717	6,147	9,628	305	2,833	18,913
1910	3	11	246,0	322	1,703,200	909	11,257	5,380	107	16,744	6,568	10,663	252	2,070	19,553
1911	3	10	205,0	432	2,130,500	922	14,014	6,916	75	21,005	8,044	10,940	205	1,566	20,755
1912	3	13	257,0	143	2,239,400	955	19,556	5,119	83	24,758	7,427	11,428	384	2,102	21,341
1913	3	16	269,0	358	2,544,500	1,192	20,923	7,776	67	28,766	12,203	15,027	1,435	3,119	31,784
1914	3	21	315,0	408	2,319,000	1,014	29,780	4,757	237	34,774	10,984	15,673	2,304	4,006	32,967

Skogseldar inom Söde

Plats, där skogselden pågick — Socken	Plats, där skogselden pågick — By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn Kilometer	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondelar, där elden uppkom, tall, gran, löv	Areal skogsmark som övergicks av elden har	Den brunna skogens medelålder
Råby-Rekarne	Ökna	till Ökna 1,5	15/7—16/7	Åskslag	Tall 0,1, gran 0,4, löv 0,6	2,5	20
F. d. Kloster	Kvinnersta ...	till Kvinnersta 2,5	23/7—24/7	D:o	Tall 0,3, gran 0,1, löv 0,6	3,0	8
Österåkers ...	Hulla	till Dalby m. fl. 0,15	24/7 4 e. m.—6 e. m.	D:o	Tall 0,9, gran 0,1	4,5	27
Ärila	Hedmora gård	till Ärila stationssamhälle 2	13/6—15/6	Gnistor från lokomotiv	Tall	24,0	30
V. Vingåker...	Högsjö gård...	från Högsjö gård 2	9/7—15/8	D:o	Ej angivet	60,9 27,9	30 80

anlands län år 1914.

Med anledning av eldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet Kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad Kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad Kronor	Anteckningar Har skogen nyligen varit avverkad? Har långvarig torka varit rådande före branden? Har skogsmarken tagit nämnvärd skada av branden? m. m.
	250	Mot en större grav samt mycket släckningsmanskap	700	950	Långvarig torka hade varit rådande före branden. All matjord hade brunnit upp, endast grus och stenar fanns kvar.
	150	Kraftigt ingripande av släckningsmanskap	Obekant	150	Långvarig torka hade varit rådande före branden. Marken hade ej tagit någon nämnvärd skada.
	800	D:o	200	1,000	Långvarig torka. Å c:a $^1/_8$ av arealen har skogsmarken förstörts.
…rnvägen ersätter skadan	3,400	D:o	Obekant	3,400	D:o. Å c:a $^1/_{10}$ av arealen hade skogsmarken förstörts.
D:o	14,750	D:o 1,000 man militärer	D:o	14,750	D:o. Skogsmarken sönderbränd. Elden omfattade områden jämväl i Örebro län.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, utsedda revisorer för granskning av skogsvårdsstyrelsens i Södermanlands läns landstingsområde räkenskaper och förvaltning för år 1914, få avgiva följande revisionsberättelse.

Behållning från år 1913:

Pensionsfonden för länsskogvaktarne			624: 03

Under året influtna medel:

Skogsvårdsavgifter		19,415: 52	
Statsbidrag till skogsvårdsstyrelsen		4,000: —	
Statsanslag till skogsodlingens främjande		2,864: —	
Landstingets anslag till d:o		2,500: —	
Hushållningssällskapets d:o till d:o		1,000: —	
För försålda plantor, frö m. m.		3,911: 05	
Ersättning för förrättningar av skogsvårdsstyrelsens tjänstemän		656: 50	
Ersättning för förskjutna skogsundersökningskostnader		190: 35	
Räntor å rörelsekapitalet	207: 57		
» å länsskogvaktarnes pensionsmedel	29: 01	236: 58	34,774: —
Summa kronor			35,398: 03

Från kreditsidan antecknas:

Brist från föregående år			642: 58
Utgifter:			
Rese- och traktamentsersättningar samt avlöningar		15,672: 70	
Skogsodlingskostnader		10,983: 89	
Litteratur och undervisningsväsende		2,303: 80	
Utställningskostnader i Nyköping	709: 92		
d:o i Malmö	200: —	909: 92	
Transport		29,870: 31	642: 58

Transport		29,870: 31	642: 58
Kostnader för skogsundersökningar och andra utgifter i fiskaliskt avseende		496: 76	
Inventarier, trycksaker, skrivmateriel, postporton, telefon m. m.		2,598: 98	32,966: 05

Behållning till år 1915:

Pensionsfonden för länsskogvaktarne		853: 04	
I bank innestående medel	665: 05		
Hos kassaförvaltaren innestående	271: 31	936: 36	1,789: 40
		Summa kronor	35,398: 03

Tillgångar vid 1914 års slut:

Pensionsfonden för länsskogvaktarne	853: 04
Ärila plantskola	2,945: 79
Bodbyggnad å Ärila plantskola	171: 11
Plantförråd	5,247: —
Inventarier enligt förteckning	3,848: 61
Behållning av skogsfrö	191: 63
Utestående fordringar	914: 06
Kontant i bank och hos kassaförvaltaren	936: 36
Summa kronor	15,107: 60

Revisorerna hava varit i tillfälle att besiktiga centralplantskolan vid Nyköping, vilken befanns i mönstergillt skick, samt skogsodlingsfält i trakten av Katrineholm, varest skogskulturerna på grund av under berättelseåret rådande intensiv torka gått mindre väl till. Årets arbeten visade dock ett tillfredsställande resultat.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet kan vitsordas som mycket energisk och för länet av största betydelse. Bland annat det stora antalet deltagare i anordnade undervisningskurser visar, att styrelsens arbete samt andra omständigheter vidgat intresset för skogens rationella skötsel. Skogsvårdsstyrelsens verksamhet giver, särdeles med de betydligt ökade pekuniära tillgångar, som numera stå till förfogande, gott hopp om att skogarna bli allt bättre skötta och att bristerna i gällande lag om vård av enskildes skogar därigenom i avsevärd mån neutraliseras.

Då dessutom räkenskaperna, som vi genomgått och låtit siffergranska, befunnits riktiga, verificerade och i god ordning, få vi tillstyrka full ansvarsfrihet för det räkenskapsår revisionen omfattar.

Katrineholm den 2 september 1915.

Clæs Häckner.
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

F. von Mecklenburg.
Av landstinget förordnad revisor.

Carl Nisser.
Av hushållningssällskapet förordnad revisor.

Skogsvårdsstyrelsens inom Östergötlands län berättelse för år 1914.

Enligt Kungl. förordningen om skogsvårdsstyrelser av den 24 juli 1903 får skogsvårdsstyrelsen inom Östergötlands läns landstingsområde härmed vördsamt avgiva redovisning för sin förvaltning år 1914.

Av kassaredogörelsen med tillhörande räkenskaper och verifikationer framgår:

att *inkomsterna* under året utgjort:

Kassabehållning		6,324: 93
Statsbidrag för uppehållande av skogsvårdsstyrelsens verksamhet	2,500: —	
Statsbidrag till skogsodlingens befrämjande	4,746: —	
Östergötlands läns landstings anslag	5,000: —	
Skogsvårdsavgiftsmedel, resterande för 1912	5,777: 33	
» för 1913	36,635: 49	
Östergötlands läns hushållningssällskaps anslag	800: —	55,458: 82
Kontant influtit:		
redovisade förskott	993: 74	
skogsfrö och plantor	17,650: 12	
försålda inventarier m. m.	333: 33	
ersättning för biträde av länsjägmästaren m. fl.	3,027: 30	
undersökning enligt lag	103: 62	22,108: 11
	Kronor	83,891: 86

och att *utgifterna* under året uppgått till:

Skogsodlingskostnader	7,905: 48
Inköpta plantor och arbeten i plantskolorna	9,759: 37
Inköpt skogsfrö	4,903: 20
Inköpta och klängda kottar	24,832: 23
Resekostnader	6,267: 63
Föredrags hållande	277: 80
Transport	53,945: 71

Transport	53,945: 71	
Löner och arvoden	10,749: 20	
Undersökning enligt lag	372: 71	
Diverse omkostnader	4,601: 96	69,669: 58
Inventarier	1,011: 94	
Insatt å löpande räkning utöver uttagna	1,141: 94	
Behållning	12,068: 40	14,222: 28
	Kronor	83,891: 86

Skogsvårdsstyrelsens tillgångar och skulder i sin helhet utgöra enligt uppgjort balanskonto till år 1915:

Tillgångar:

Fordran av diverse personer	2,016: 03
Fröklängningsstugan	3,800: —
Inventarier	2,500: —
Omkostnadskonto	100: —
Kottar	5,321: —
Plantor	10,931: 88
Skogsfrö	20,627: —
Undersökning enligt lag	647: 19
Förskotterade medel för inköp av kott	28: 50
Kontant i kassan	12,068: 40
Kronor	58,040: —

Skulder:

Länsjägmästarens fordran	93: 06
Tillgångar utöver skulderna	57,946: 94
Kronor	58,040: —

Skogsvårdsstyrelsens inkomster av skogsvårdsavgiftsmedel samt genom anslag från staten, landsting och hushållningssällskap.

1905—1914. S:a kr. 317,408: 10.

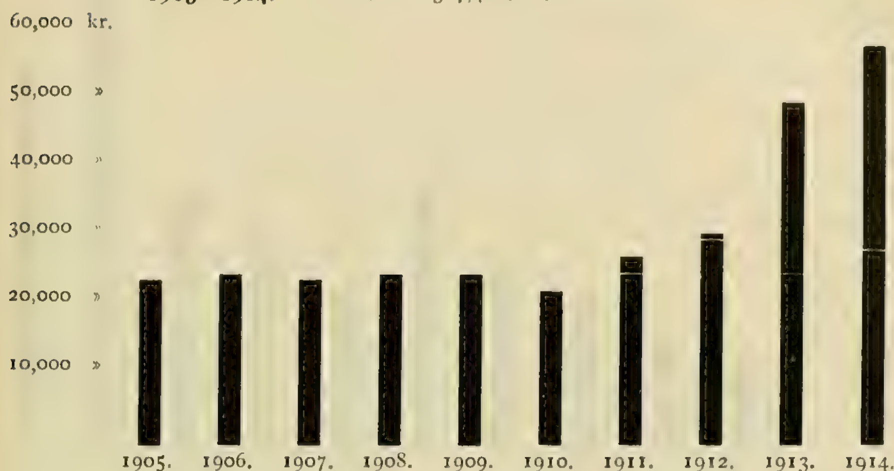

Bild 1.

Influtna medel genom försäljning av skogsfrö och skogsplantor,

S:a kr. 102,375: 57.

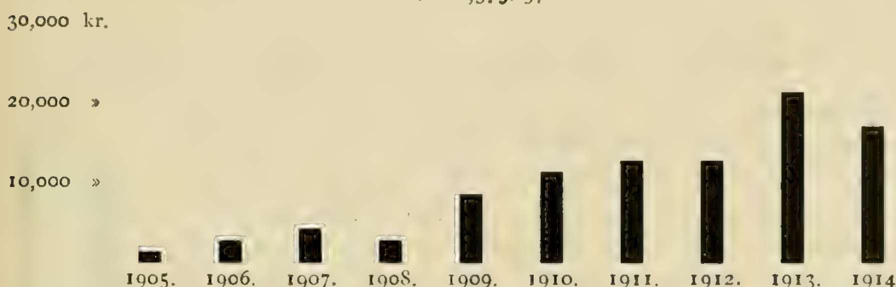

Bild 2.

Inkomster genom lämnat biträde av styrelsens tjänstemän.

S:a kr. 10,740: 01.

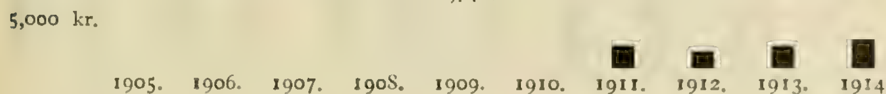
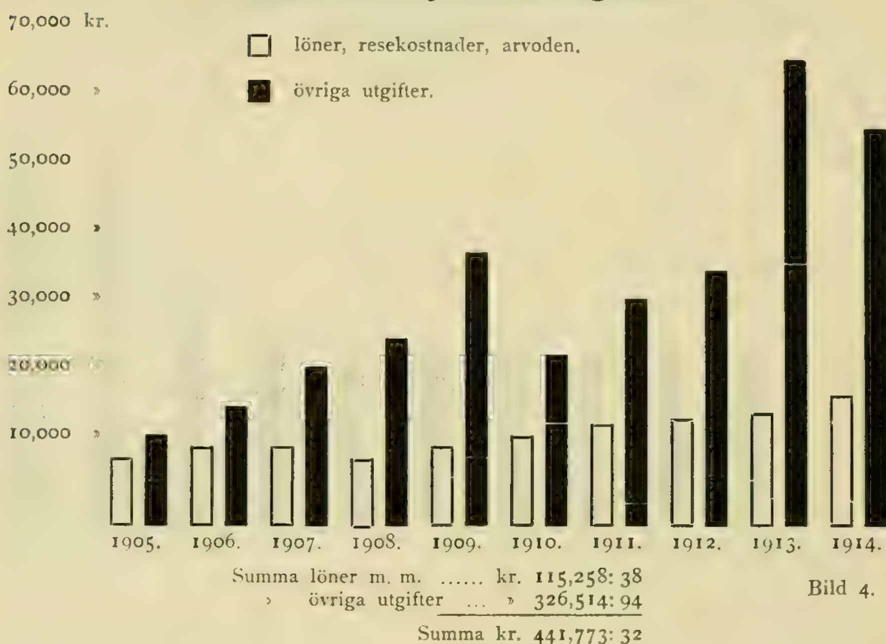

Bild 3.

Summa löner m. m.	kr.	115,258: 38
» övriga utgifter ...	»	326,514: 94
Summa	kr.	441,773: 32

Bild 4.

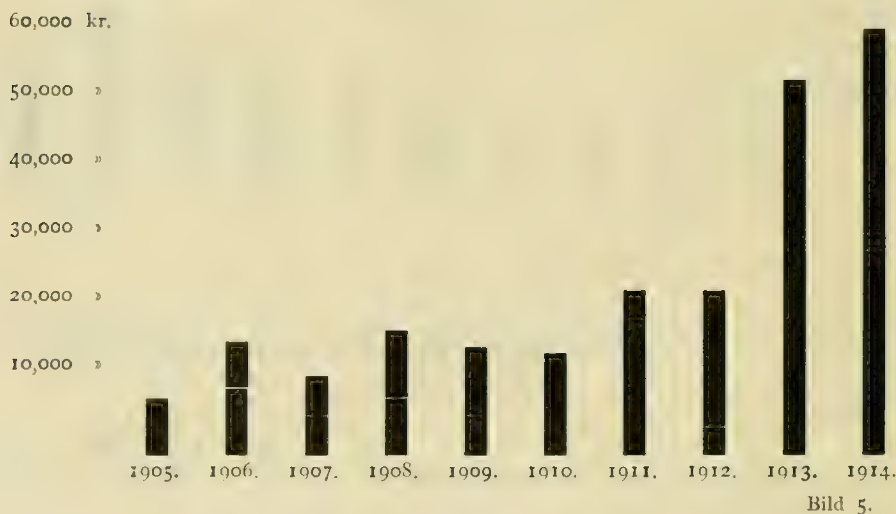

Bild 5.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Under det gångna året, liksom tillförene har styrelsen sökt att huvudsakligen genom upplysningsarbete nå det mål som är styrelsen förelagt, den enskilda skogsvårdens höjande.

Sålunda har bestämmelsen i § 2 av lag angående syn å egendom, där avverkning så bedrivits att skogsodling blivit en nödvändighet, endast tillämpats i ett mycket ringa antal fall.

En förbättrad skogsvård har styrelsen sökt åstadkomma dels genom att uppmuntra skogsodlingsintresset genom att kostnadsfritt tillhandahålla arbetsledare vid skogskulturerna samt dels genom att lämna skogsägarna frö och plantor kostnadsfritt till viss del av den skogsodlade arealen eller till moderat pris.

Dessutom har styrelsen verkat för en bättre skogsvård genom att låta sina tjänstemän uppsöka jordägarna utan föregående rekvisition och på stället påvisa vad som möjligen kunnat brista i skogshushållningen.

Slutligen ha skogsägare beretts tillfälle att mot ett dagarvode av 3 kr. pr dag anlita länsskogvaktarna vid utstämpling och gallring m. m. dyl. Ansökningar om sådant biträde ökas alltjämt.

För att kunna möta den ökade efterfrågan om biträde har styrelsen under året funnit sig föranlåten att tillsätta ännu en länsskogvaktare. Samtidigt har styrelsen uppdelat länet i länsskogvaktaredistrikt med länsskogvaktaren bosatt å centralt belägen plats inom distriktet.

Styrelsens länge närda önskan att genom pekuniära understöd uppmuntra avdikningar av försumpade skogsmarker har ännu icke kunnat uppfyllas. Visserligen har styrelsens inkomster på grund av den nya förordningen om skogsvårdsavgifter under de senare åren avsevärt stigit, men styrelsen har ansett såsom sin skyldighet att först få sin affärsställning förbättrad innan beslut fattas om nya former av skogsvårdsbidrag.

För fröklängningsverksamheten behöves ett betydande rörelsekapital. För att åstadkomma tillräckligt sådant har styrelsen ända till utgången av år 1914 måst anlita lånevägen, något som väl näppeligen i längden kan anses lämpligt. Uppkomna överskott placeras därför tillsvidare i bank för att bilda nödigt rörelsekapital.

Med skogsvårdsstyrelsens biträde utförd skogsodling.

Summa nykultur .... 10,654 hektar.
» hjälpkultur 1,393
Summa 12,047 hektar.

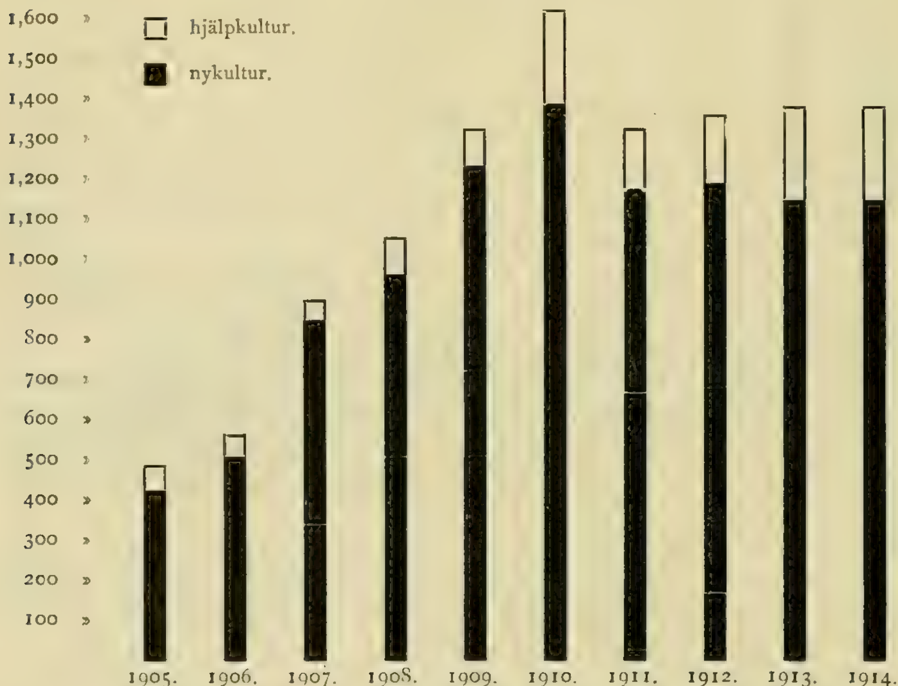

Bild 6.

Antalet egendomar, där skogsodling utförts med biträde av skogsvårdsstyrelsen.

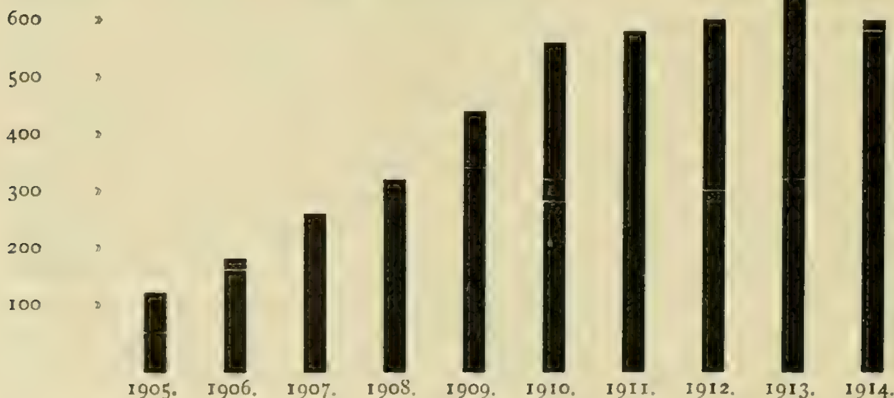

Bild 7.

Antal arbetsledare vid skogsodlingarna.

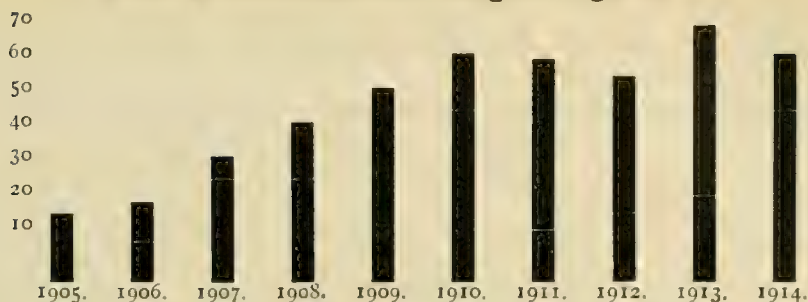
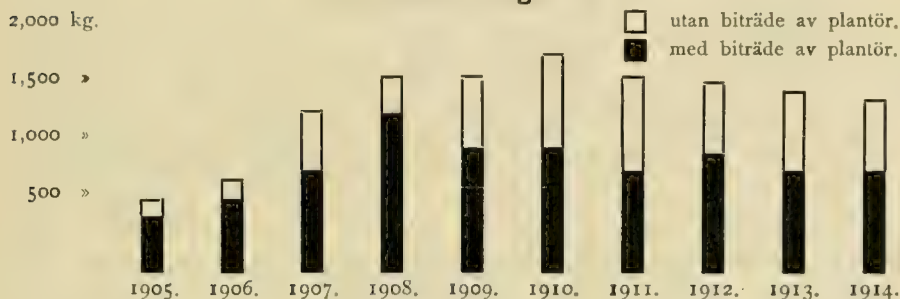

Bild 8.

Levererat skogsfrö.

Summa 13,983 kilogram.

Bild 9.

Priser å tall- och granfrö.

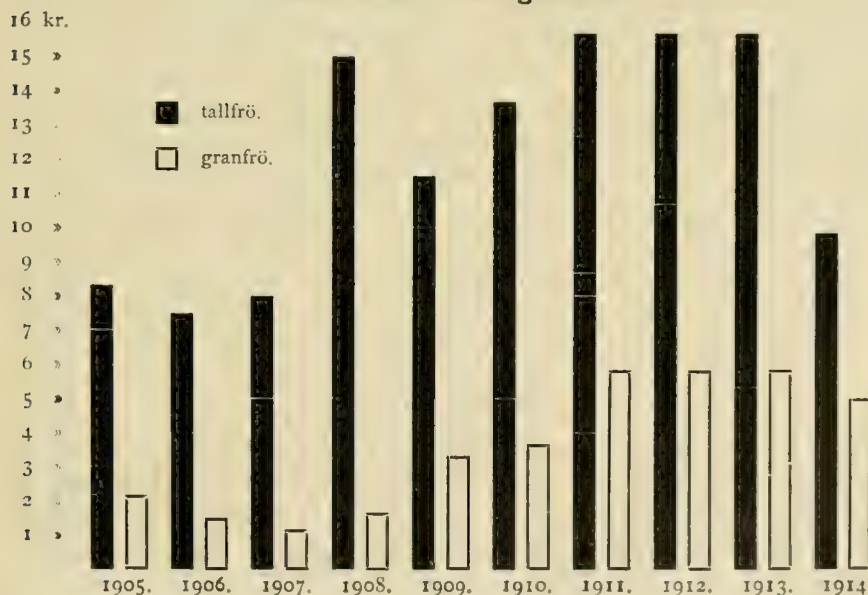

Bild 10.

Skogsodlingar.

Under år 1914 har genom skogsvårdsstyrelsens försorg skogsodling utförts i följande omfattning:

	Skogsodlad areal hektar		Använt skogsfrö kg.		Använda plantor			
					Oomskolade		Omskolade	
	Ny-kultur	Hjälp-kultur	Tall	Gran	Tall	Gran	Tall	Gran
Enligt skogsodlingskontrakt A	47,70	43,80	23,50	9,20	95,800	59,100	25,500	12,400
D:o B	514,82	113,00	265,39	185,65	132,500	110,000	35,100	17,900
Genom styrelsen lämnad skogsodlingsledare ...	666,92	90,55	264,07	147,70	434,300	495,400	172,750	144,175
Summa	1,229,44	247,35	552,96	342,55	662,600	664,500	233,350	174,475
					1,327,100		407,825	
	1,476,79		895,51		1,734,925			

Skogsvårdsstyrelsen tillhandahöll därjämte 59,507 st. lövträds- och diverse plantor samt försålde utan biträde av plantör 564,84 kg. tall- och granfrö och 1,466,120 st. tall- och granplantor.

Skogsodlingar hava utförts å 603 olika egendomar.

Arbetena togo sin början den 7 april och avslutades den 30 maj.

Som arbetsledare tjänstgjorde 4 ordinarie tillsyningsmän samt 2 ordinarie och 54 extra plantörer eller tillsammans 60 plantörer.

Antal förrättningsdagar för plantörerna har varit 1,246 1/2.

Vid försäljning av frö och plantor bestämdes följande priser som beträffande frö gällde för året och för plantor tills vidare:

Skogsfrö		Plantor			
		Oomskolade		Omskolade	
Tall pr kg. Kr.	Gran pr kg. Kr.	Tall pr 1,000 st. Kr.	Gran pr 1,000 st. Kr.	Tall pr 1,000 st. Kr.	Gran pr 1,000 st. Kr.
10: —	5: —	1: 50	1: 50	4: —	5: —

Plantskolor.

Den koncentrering i plantuppdragning som styrelsen länge funnit fördelaktig har ej heller nu frångåtts. Alla styrelsens plantskolor äro sålunda fortfarande förlagda till Älvan invid M. Ö. J. Sedan plantskolorna under året utvidgats med 2,25 hektar utgjorde den sammanlagda plantskolearealen vid årsskiftet 8,95 har.

I plantskolorna utsåddes under våren 1914 39,50 kg. tallfrö, 143 kg. granfrö och 20 kg. lärkträdsfrö.

Våren 1914 omskolades i plantskolorna:

496,000	st.	tallplantor,
992,000	»	granplantor samt
187,100	»	lövträds och ädlare barrträdsplantor.
S:a 1,675,100	st.	plantor.

Den 31 december 1914 funnos i plantskolorna:

932,000	st.	oomskolad tall.
272,000	»	omskolad »
1,477,000	»	oomskolad gran.
1,138,400	»	omskolad »
30,500	»	lärk.
94,700	»	lövträds- och diverse plantor.
S:a 3,946,600	st.	plantor.

Torkan har under året åstadkommit betydande skada i plantskolorna. Omkring 50 % av plantorna gingo förlorade.

Fröklängningsanstalten i Åtvidaberg.

Under år 1914 ha inköpts:

3,567 hektoliter tallkottar samt 1,236 hektoliter grankottar.

Under året ha utklängts:

1,747 kg. tallfrö och 315 kg. granfrö.

Av 1 hektoliter tallkottar har i genomsnitt under året erhållits 0,58 kg. frö. (0,53 år 1913, 0,53 år 1912, 0,79 år 1911, 0,68 år 1910, 0,60 år 1909, 0,65 år 1908, 0,70 år 1907 och 0,70 år 1906.)

Av 1 hektoliter grankottar har i genomsnitt under året erhållits 0,53 kg. frö.

(0,65 år 1912, 0,79 år 1911, 0,48 år 1910, 0,30 år 1909, 0,60 år 1907.)

Vid årets slut funnos i behållning:

882	hektoliter	tallkottar,
911	»	grankottar.
2,174	kg.	tallfrö,
260	»	granfrö och
3,5	»	lärkträdsfrö.

Kvalitén å kottarna har nu liksom under de senare åren i stort sett varit ganska dålig. Undantag härför utgjorde dock de kottar, som

Plantskolornas omfattning.

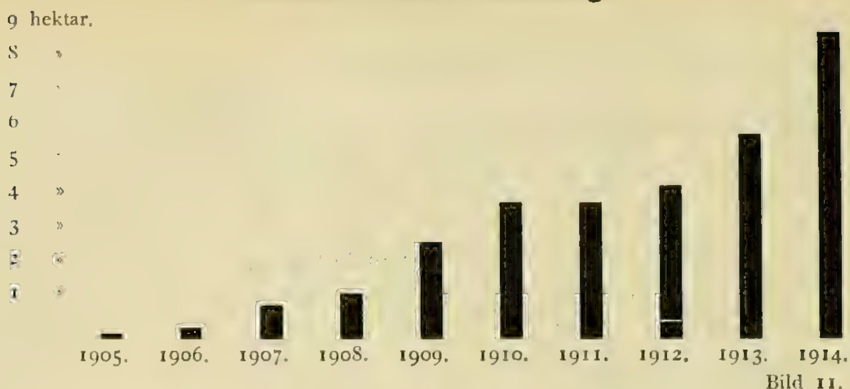

Bild 11.

Omskolade plantor i styrelsens plantskolor.

Summa 7,487,755 st. plantor.

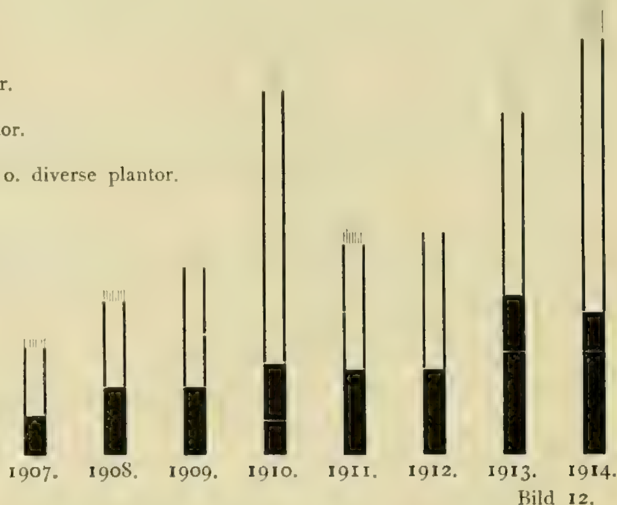

Bild 12.

Levererade skogsplantor.

Summa 17,627,201 stycken.

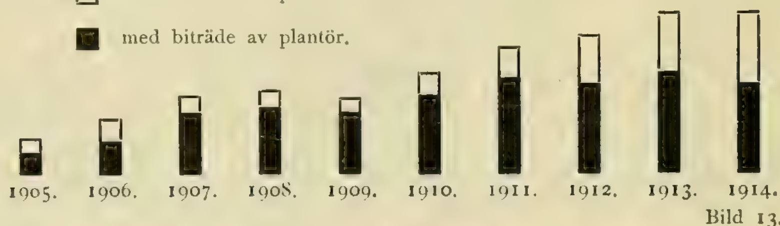

Bild 13.

styrelsen hade förmånen att kunna förskaffa sig från Kolmården från de stora avverkningarna å Stafsjö och Wirå, vilka kottar lämnade anmärkningsvärt högt utbyte såväl kvantitativt som kvalitativt.

Skogsvårdskommittéer.

Skogsvårdskommittéer funnos under året i 39 av länets 149 socknar.

Undersökning enl. § 2 av skogslagen.

Syn enl. § 2 av lag angående vård av enskildes skogar har hållits i 4 fall.

Tvenne rättegångar ha under året inletts, som vid årsskiftet ännu voro oavgjorda.

Spridande av skogslitteratur.

Styrelsen har under året låtit utdela 400 exemplar av skogsvårdsföreningens folkskrifter, 200 exemplar av tidskriften »Skogen», 500 exemplar »Om släckning av skogseld» av S. A. Denker samt kostnadsfritt tillhandahållit allmänheten formulär till skogsförsäljningskontrakt, förslag till kontraktsbestämmelser angående skogen vid utarrendering av jordbruk samt skogsordning att närslutas arrendekontrakt.

Övriga åtgärder.

Södermanlands-Östergötlands skogsmannaförbund har tilldelats ett anslag av 200 kronor att efter styrelsens för förbundet gottfinnande användas till befrämjande av förbundets syften.

För att motverka olovlig skadegörelse å ungskog har styrelsen med välvilligt bistånd av vederbörande myndigheter under året lyckats utverka att saluhållande å gator och torg av julgranar samt toppar av tall och gran endast medgives den som genom intyg styrker att varan är på rätt sätt åtkommen. Denna bestämmelse har blivit gällande för länets samtliga städer.

Styrelsen medverkade vid anordnandet av skogsvårdsstyrelsernas gemensamma utställning å Baltiska utställningen och hade avd. III, »Husbehovsvirket» sig anförtrodd.

Bilden 17 återgiver styrelsens monter.

Flertalet av styrelsens utställningsföremål försåldes till den blivande skogshögskolan.

Vid skogsvårdsstyrelsernas ombudsmöte i Stockholm i december månad lät styrelsen sig representeras.

Klängt skogsfrö i styrelsens fröria i Åtvidaberg.

Summa 9,535 kilogram.

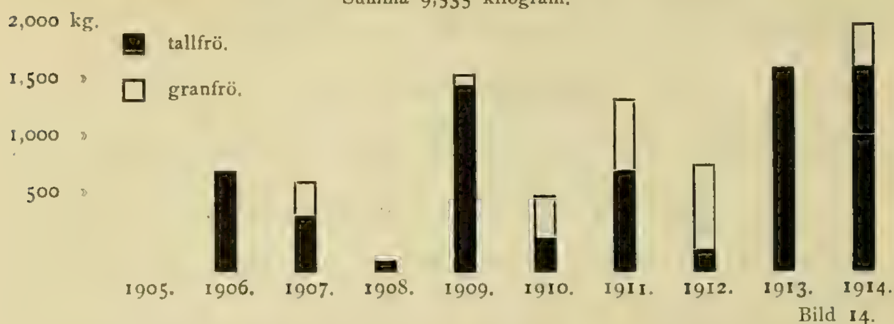

Bild 14.

Antalet skogsvårdskommittéer.

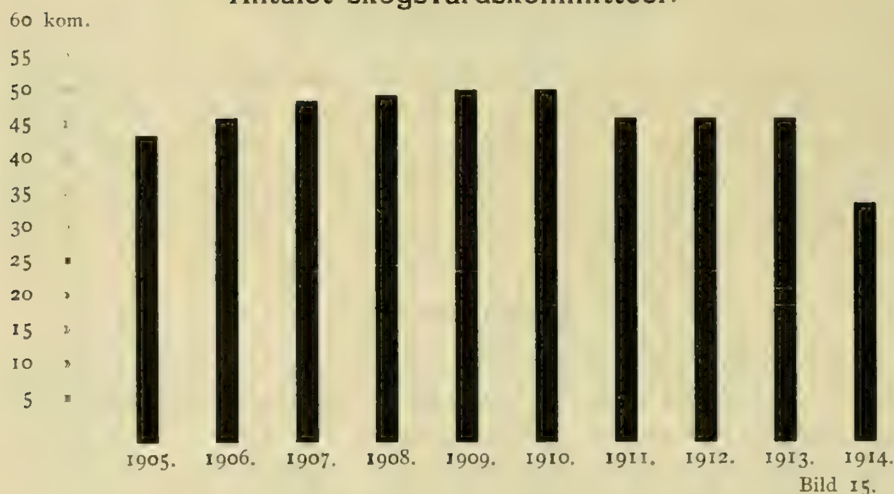

Bild 15.

Antal hållna syner enligt § 2 av skogslagen.

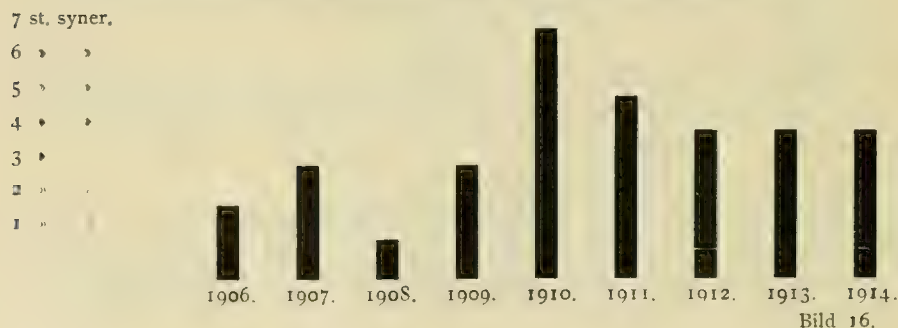

Bild 16.

Bild 17. Skogsvårdsstyrelsens inom Östergötlands län monter å Baltiska Utställningen i Malmö år 1914.

Till mötet inlämnade styrelsen motion bl. a. om överenskommelse angående mera överskådlig uppställning av skogsvårdsstyrelsernas årsberättelser, om gemensam utredning för vinnande av mest rättvisa fördelning av de 10 % av skogsvårdsavgiftsmedlen, som av Kungl. Maj:t innehållas, samt om gemensamma repetitionskurser för länsjägmästarna.

Tjänstemännens verksamhet.

Länsjägmästaren har ombesörjt tjänsteexpeditionen och med biträde av fanjunkare E. Th. Thamsten handhaft räkenskaperna, lämnat råd angående skogens vård samt hållit föredrag i skogsskötsel och därmed sammanhängande frågor vid de av Hushållningssällskapet anordnade smabrukarekurserna, vid Lunnevad folkhögskola samt vid Hamra lantmannaskola.

Länsskogvaktarna ha biträtt vid ledandet av skogskulturerna, verkställt utsyningar, gallringar och undersökning av avverkningstrakter samt i mån av tid gjort besök hos skogsägare utan föregående rekvisition för spridande av upplysning i skogsvård.

Tjänstemännens antal förrättningar och förrättningsställen framgår av efterföljande tablå:

Tablå över tjänstemännens förrättningar.

	Antal hållna föredrag	Antal andra förrättningar	Antal olika förrättningsställen	Antal förrättningsdagar
Länsjägmästaren: *1914*	19	191	152	160
Motsvarande 1913	15	154	135	163
» 1912	16	185	183	142
» 1911	20	208	189	185
» 1910	16	350	289	204
» 1909	15	268	226	201
» 1908	11	263	232	181 1/2
Tillsyningsmännen:				
Alfr. Jonsson *1914*	—	10	10	12 1/2
Motsvarande 1913	—	15	15	23
» 1912	—	28	28	27 1/2
» 1911	—	28	28	31
» 1910	—	52	52	88
» 1909	—	54	53	79
» 1908	—	50	41	82
Carl Persson *1914*	—	211	196	233 1/2
Motsvarande 1913	—	154	142	218
» 1912	—	146	130	237 1/2
» 1911	—	150	144	196 1/2
» 1910	—	194	184	207 1/2
» 1909	—	164	155	179 1/2
» 1908	—	221	208	148
Valdemar Nilsson *1914*	—	231	212	186 1/2
Motsvarande 1913	—	251	235	214
» 1912	—	350	294	241 1/2
» 1911	—	89	74	179
Hjalmar Larsson *1914*	—	130	145	110
e. Tillsyningsmannen:				
C. A. Kindlundh *1914*	—	95	84	90
Motsvarande 1913	—	46	39	64 1/2
» 1912	—	55	53	63
» 1911	—	29	28	42 1/2
» 1910	—	47	47	35 1/2
» 1909	—	61	56	58
» 1908	—	30	28	36

De enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

I och med utgången av år 1914 kan skogsvårdsstyrelsen blicka tillbaka på en tioårig verksamhet.

Några spörsmål kunna då ligga nära till hands. Vad har skogsvårds-

lagen lyckats åstadkomma under det gångna decenniet? Vilka påtagliga brister vidlåda vår skogslagstiftning?

För att giva ett mera åskådligt svar på den förstnämnda frågan har styrelsen låtit utarbeta en serie grafiska tabeller, som här återgivas. Av dessa, framgår bl. a. omfattningen av skogsodlingar som utförts såväl med som utan skogsvårdsstyrelsens medverkan. Som synes har den med skogsvårdsstyrelsens biträde utförda kulturen avsevärt ökats under de sex första åren; därefter har den årligen kultiverade arealen varit tämligen konstant.

Denna sistnämnda företeelse är av stort intresse. Den jävar den gamla uppfattningen att marker för skogsodling skulle finnas i så gott som obegränsad omfattning. Fastän skogsvårdsstyrelsen genom en ökad personal blivit allt bättre i tillfälle att öva kontroll över att skogsodling verkställes, där så är av behovet påkallat, har ändock arealen skogsodlad mark icke på sistone stegrats. De gamla kalmarkerna äro uppenbarligen nu till stor del kultiverade, och de nya avverkningarna äro icke av den omfattning att skogsodlingssiffran ökas.

Vad övriga kulturerna, de som verkställts å enskilda marker utan skogsvårdsstyrelsens medverkan, beträffar så har, som synes, dessa icke undergått någon anmärkningsvärd ökning eller minskning, sedan skogsvårdslagen tillkommit. Dessa skogsodlingar äro till allra största delen utförda å bolagsskogarna och hos större skogsägare med egna skogvaktare. Ifrågavarande skogar voro även före lagens tillkomst underkastade en rationell skogsvård, som ju förklarar, att hos dem någon ökning i skogsodling ej ägt rum.

Av bild 11 o. 13 framgår, hurusom arealen av plantskolor samt det åtgångna plantermaterialet betydligt ökats år ifrån år. Denna omständighet har sin orsak i skogsmarkernas inom Östergötland stora benägenhet för gräsväxt, som visat sig betydligt hinderlig för sådderna och som nödvändiggjort såddens utbytande mot plantering. Endast omskolade plantor synas på stora trakter ha utsikt att lämna nöjaktigt resultat.

Antalet av tjänstemännen besökta förrättningsställen har ökats. Alltmera börja också skogsägarna anlita länsskogvaktarna vid tillämnade försäljningar av skog.

Antalet hållna syner enl. § 2 av lag angående vård av enskildas skogar har under hela den gångna tioårsperioden hållit sig mycket lågt och säkerligen lägre än som vid skogslagens tillkomst kunnat förutses.

Skogsupplysningen har styrelsen sökt främja genom tjänstemännens besök hos skogsägarna med och utan föregående rekvisition, genom föredrag, genom deltagande i utställningar samt genom utdelande av skogslitteratur.

Antalet ordinarie tjänstemän.

Bild 18.

Tjänstemännens antal förrättningsdagar, utom skogsodlingen.

Bild 19.

Antal hållna föredrag.

Summa 112 föredrag.

Bild 20.

Antalet av tjänstemännen besökta egendomar, utom skogsodlingen.

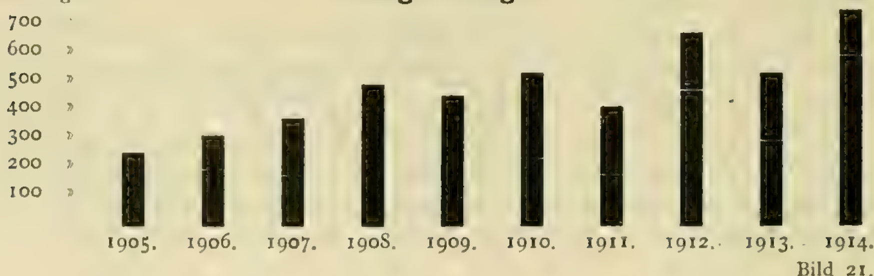

Bild 21.

En gren inom skogshanteringen som styrelsen ägnat sin särskilda uppmärksamhet är husbehovsvirket och dess tillvaratagande. Här har styrelsen funnit ett tacksamt arbetsfält.

Såsom ett totalomdöme om skogslagens verkningar må sägas att lagen i främsta rummet verkat till höjande av det allmänna intresset för en förbättrad skogsvård. Någon avgörande och påtaglig förändring i den enskilda skogshushållningen har den givetvis icke lyckats åstadkomma. De reella verkningarna inskränka sig till att större delen av de i länet befintliga kalmarkerna nu blivit kultiverade med skog, om än med ganska varierande resultat.

I skogsbygden, d. v. s. nordligare och sydligare delarna av länet, motsvarande $^3/_4$ av skogsarealen, har skogsodlingen krönts med framgång, varemot å slättbygden i mellersta delen av länet, skogsodlingen lämnat ett mycket ojämnt resultat och ofta totalt misslyckats.

På slättbygden med dess lerhaltiga jordmån ha skogsodlingarna icke kunnat uthärda våra här i östra Sverige så ytterst regnfattiga somrar. Genom att alltmera använda omskolade plantor med kraftigt rotsystem tror sig emellertid styrelsen så småningom i någon mån kunna minska torkans skadegörelser.

Avverkningarnas omfattning i länet ha icke undergått någon iögonenfallande förändring under den gångna tioårsperioden.

Vid de verkställda taxeringarna till skogsaccis och skogsvårdsavgift inom Östergötlands län har saluvärdet för den avverkade och försålda skogen upptagits till följande:

1910	kr.	3,223,960: —
1911	»	3,481,080: —
1912	»	3,671,000: —

För den uppmärksamma iakttagaren torde det framstå ganska tydligt att skogarna äro föremål för överavverkning och att en minskning i avverkningens storlek förr eller senare blir en nödvändighet.

För att i görligaste grad hålla skogens avkastningsförmåga uppe är av största vikt att avverkningarna verkställas på ett planmässigt sätt så att nödig hänsyn tages till trädens och beståndens växtlighet. Skogsvårdsstyrelsen kan därför icke nog betona önskvärdheten av att länsskogvaktarna anlitas vid skogens utstämpling för försäljning. Nyttan av i rätt tid utförd gallring och av att sakkunnigt biträde härför anlitas kan ej heller för mycket framhållas.

De ökade penningemedel, som blivit ställda till styrelsens förfogande efter tillkomsten av 1912 års lag angående skogsvårdsavgift, äro synnerligen välbehövliga.

Skogsvårdsstyrelsen torde tack vare sin förbättrade ekonomi, snart

Utan skogsvårdsstyrelsens biträde utförd skogsodling.

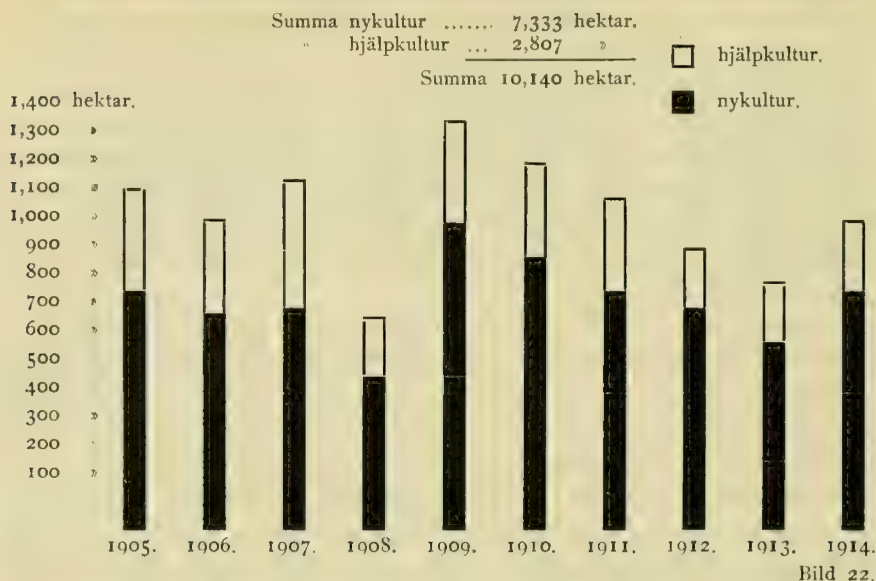

Bild 22.

All å enskildas marker inom Östergötlands län utförd skogsodling.

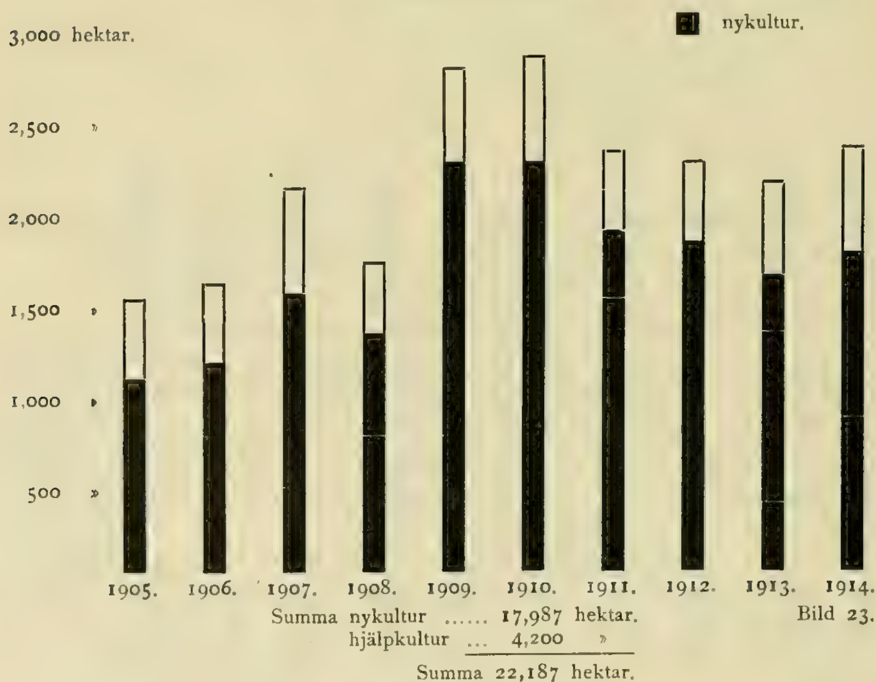

Bild 23.

bliva i tillfälle att genom penningeunderstöd uppmuntra torrläggning av försumpade skogsmarker och även på detta sätt bidraga till skogsavkastningens framtida höjande.

Slutligen må det nära till hands liggande spörsmålet om de brister, som möjligen kunna anses vidlåda vår skogsvårdslag, något vidröras.

Skogsvårdsstyrelsen anser att lagen i all väsentlighet blivit lyckligt avfattad och grundprincipen, den enskilda skogshushållningens höjande i främsta rummet på upplysningens väg, synas vara väl funnen.

En del bestämmelser torde dock böra mera preciseras, såsom frågan om blivande ägares skyldigheter samt frågan om mark, som skall hänföras till betesmark.

Vidare borde ungskogarna beredas ett mera effektivt skydd än som lämnas desamma genom lagens nuvarande bestämmelser.

Under det senast förflutna året ha skogarna blivit illa medfarna av torkan. Ej allenast skogar i plantåldern ha lidit utan även äldre skogsbestånd. Särskilt har granen tagit skada på slättbygden. I den egentliga skogsbygden har skadan varit av mindre omfattning.

Skogseldarna, om än betydande nog, ha icke varit av den storlek som först kunde antagas. Omkring 1,000 hektar härjades av elden, men blev å dessa marker skogen ej svårare åtgången än att virket sedermera med fördel kunnat avyttras. Jordägarnas förluster genom de timade skogseldarna torde sålunda ha varit ganska måttliga.

Linköping den 30 april 1915.

Gunnar Ekelund.

Axel Ekman. *Israel Lagerfelt.*

Åke Joachimsson.

Undertecknade, som erhållit uppdrag att granska skogsvårdsstyrelsens inom Östergötlands läns landstingsområde redovisning för dess förvaltning under år 1914, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande

Revisionsberättelse:

Räkenskaperna äro försedda med vederbörliga verifikationer, vilka vi genomgått och jämfört med räkenskapsböckerna. Dessa senare hava liksom under närmast föregående år på revisorernas begäran siffergranskats av särskilt därom anmodad person. Vid granskningen har ingen anledning till någon anmärkning från revisorernas sida förekommit.

Under hänvisning till skogsvårdsstyrelsens berättelse få revisorerna vitsorda, att däruti anförda siffror överensstämma med räkenskaperna.

Revisorerna hava även tagit del av skogsvårdsstyrelsens protokoll. På där förekommen anledning anse vi oss böra uttala, att vi i likhet med styrelsen finna det alldeles olämpligt att någon styrelsens tjänsteman förmedlar köp eller försäljning av fast egendom och att vi därföre finna det synnerligen välbetänkt av styrelsen att hava förbjudit underlydande tjänstemän detta. Däremot ifrågasätta vi, om det kan hava varit av behovet påkallat att, såsom även skett, förbjuda styrelsens tjänstemän att förvärva fast egendom utan styrelsens medgivande.

Vi hava besökt genom skogsvårdsstyrelsens försorg utförda skogsodlingar på egendomarna Lera, Klinga och Lövstad med underlydande i Memmings härad. Ehuru avsevärda kostnader och ett ospart nit och intresse uppenbarligen här nedlagts från såväl tjänstemännens som vederbörande jordägares sida, föreföllo de erhållna resultaten delvis mindre tillfredsställande till följd av de svårigheter, som här möta skogskulturen. Detta visar, vilken ihärdighet som under ogynnsamma förhållanden är nödvändig för att betrygga återväxten.

Då räkenskaper och förvaltning icke föranlett någon anmärkning vid granskningen, få vi tillstyrka full ansvarsfrihet för det år revisionen omfattar.

Linköping den 9 juni 1915.

Er. G. Hj. Petersson.
Utsedd av Kungl. Maj:t.

Ad. Burén.
Utsedd av Östergötlands läns landsting.

J. E. Kinman.
Utsedd av Östergötlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott.

Redogörelse
för skogsvårdsstyrelsens inom Jönköpings läns landstingsområde verksamhet år 1914 jämte kortfattad framställning angående de enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning och personal.

Ordförande: Godsägaren m. m. Ivar Berg, Rödjenäs.

Ledamöter: Domänintendenten m. m. Oskar Erickson, Bjersby, Hult, kaptenen m. m. friherre Fabian Lilliecreutz, Jönköping.

Suppleanter: Lantbrukaren David Gustafsson, Övrabo, Eksjö och lantbrukaren Edv. Gustafsson, Slättna, Eksjö.

Länsjägmästare, kamrer och sekreterare: W. Lothigius, Jönköping.

Såsom tillsyningsmän samt för att tillhandagå med råd och praktiskt biträde vid skogsskötseln hava varit anställda följande 7 st. ordinarie länsskogvaktare:

I Tveta distrikt omfattande Vista härad samt av Tveta härad socknarna Bankeryd, Barnarp, Hakarp, Järstorp, Månsarp, Rogberga och Sandseryd, E. Hj. Carlsson, Jönköping. (Tjänstgör även som expeditionsbiträde).

I Vedbo distrikt omfattande Norra och Södra Vedbo härader, E. Gabrielsson, Aneby.

I Östra distrikt omfattande Östra härad samt av Västra härad socknarna Ramqvilla, Bäckaby, Södra Solberga och Fröderyd, R. Th. Gustafsson, Hvetlanda.

I Västra distrikt omfattande av Västra härad socknarna Norra Sandsjö, Vallsjö, Bringetofta, Hylletofta, Norra Ljunga, Malmbäck, Almesåkra, Ödestugu, Hultsjö, Skepperstad, Hjärtlanda och Stockaryd samt av Tveta härad socknarna Nässjö, Barkeryd, Järsnäs, Svartorp, Forserum, Öggestorp och Lekeryd, O. A. Troedsson, Nässjö.

I Östbo distrikt omfattande Östbo härad samt av Västra härad socknarna Svenarum, Nydala, Vrigstad och Hjälmseryd, Aug. Carlsson, Tuddabo, Horda.

I Mo distrikt omfattande Mo härad samt av Västbo härad socknarna Våthult, Båraryd, Anderstorp, Kulltorp och Gnosjö, A. Johansson, Nissafors.

I Västbo distrikt omfattande Västbo härad med undantag av socknarna Våthult, Båraryd, Anderstorp, Kulltorp och Gnosjö, P. Olsson, Reftele.

Såsom extra länsskogvaktare hava tjänstgjort från årets början till 15 augusti A. G. Östblom och från 1 oktober till årets slut P. Jeppsson, Unnaryd, med huvudsaklig tjänstgöring inom södra Unnaryds Andelsskogsförening.

Styrelsens sammanträden och verksamhet.

Styrelsen har haft 6 sammanträden under året, därav ordinarie vår- och höstsammanträdena den 31 mars och den 18 december.

Styrelsens ordförande har tillsammans med länsjägmästaren företagit flera inspektionsresor.

Skogsvårdsstyrelsen har under berättelseåret i stort sett följt samma arbetsplan, som under näst föregående år.

Bland frågor, som förekommit, märkas följande av mera allmänt intresse.

För beräkning av virkesförbrukningen till husbehov inom länet har skogsvårdsstyrelsen genom länsskogvaktarna låtit undersöka en socken inom varje länsskogvaktaredistrikt, sålunda 8 socknar. Därav är dock undersökningen av 2:ne socknar, Rydaholm och Södra Unnaryd, ännu ej slutförd.

För att utröna förhållandet mellan skilda ägoslag såsom inägor, hagmark, skogsmark, mossmarker och övriga impediment, storleken av gamla och nya kalmarker, arealen till skogsbörd tjänliga avdikningsbara kärr- och mossmarker, skogskapitalets storlek och tillväxt, husbehovets storlek i förhållande till skogskapitalet m. m. allt frågor av stor vikt för bedömandet av vad som från skogsvårdssynpunkt bör och kan göras, har skogsvårdsstyrelsen under året låtit uppmäta Rydaholms socken i Östbo härad till 1 % av arealen.

Under året påbörjades också transportering av befintliga kartor i Rydaholms och Södra Unnaryds socknar i ock för upprättandet av sockenkartor — de första i sitt slag inom länet.

Skogsvårdskommittéer.

Vid årets slut funnos kommittéer i 114 av länets 127 socknar.

Skogsodling.

På grund av vårens tidiga inträde kunde kulturerna börja redan den 18 april. I början av kulturtiden föll något regn. men sedermera följde under våren och sommaren den starkaste torka, som förekommit under flera tiotal år. Av torkan ledo kulturerna mycket. I regel synes dock planteringarna av $^{1}/_{0}$ tall och $^{2}/_{0}$ gran hava stått sig jämförelsevis väl, då däremot resultatet av plantering av $^{2}/_{0}$ tall och senare utförda sådder kan betecknas som mindre gott.

Förutom länsskogvaktarna användes som skogsodlingsledare 8 ordinarie och 52 extra plantörer.

Enligt tab. I har till skogsodling åtgått sammanlagt 883,70 kg. frö, därav 457,15 kg. tallfrö och 426,55 kg. granfrö samt 6,520,300 plantor, därav 5,375,200 tall, 1,127,200 gran och 17,900 douglasgran.

Af tab. II framgår, att å kontrakterad mark avverkad före $^{1}/_{7}$ 1905, således innan lagen trädde i kraft, skogsodlats 283,72 hektar genom nykultur och 521,64 hektar genom hjälpkultur eller sammanlagt 805,36 hektar.

Tab. III innehåller uppgift å de skogsodlingsarbeten, som på jordägarens bekostnad utförts under ledning av skogsvårdsstyrelsens plantörer å såväl ny som gammal kalmark, dock i huvudsak å förstnämnda slag av mark. Den sålunda skogsodlade arealen är fördelad på 772 rekvirenter med 1,534,97 hektar, därav 1,414,33 hektar nykultur och 120,64 hektar hjälpkultur.

Hela den under året skogsodlade arealen, skolplanteringen inberäknad, utgör 1,789,85 hektar nykultur och 542,28 hektar hjälpkultur eller sammanlagt 2,332,13 hektar.

Enligt beredvilligt lämnade uppgifter har dessutom skogsodling å större egendomar utförts å omkring 296,00 hektar.

Plantskolor.

Plantskolorna i Hvetlanda, Åtterås och Unnaryd hava under året ytterligare utvidgats. Ett område om cirka 1 hektar invid Aneby station har arrenderats på 10 år i ock för anläggandet av en ny plantskola.

Tillståndet i plantskolorna framgår av tab. I.

Tillfölje torkan har granen i plantskolorna uppkommit dåligt, den 1-åriga tallen flerstädes ej utvecklats normalt och den 2-åriga granen eftersatts betydligt.

Besprutning av tallplantorna har som vanligt ägt rum.

Fröklängningen.

Under året har inköpts:

Från Jönköpings län	1,454,29	hl.	tallkott och
	439,15	»	grankott.
Från Skaraborgs län	3,000,00	»	tallkott och
	10,00	»	grankott
Från Kopparbergs län	1,300,00	»	»

således sammanlagt 4,454,29 hl. tallkott och 1,749,15 hl. grankott. Inköpssumman härför uppgår till kronor 28,298: 99.

Under året har klängts 441 hl. tallkott lämnande i utbyte 260,5 kg. frö, eller i medeltal 0,59 kg. pr hl. samt 1,749,15 hl. grankott lämnande i utbyte 1,222,00 kg. frö, eller i medeltal 0,70 kg. pr hl.

Grankotten från Småland och Västergötland var av synnerligen dålig beskaffenhet och lämnade i medeltal endast 0,44 kg. pr hl., då däremot grankotten från Dalarna, ehuru angripen av grankottvecklaren, lämnade i medeltal 0,78 kg. pr hl.

Groningsprocenten å granfröet från Dalarna översteg 95 % och uppgick för ett parti från Rättvik ända till 98,7 %. Tallfröet visade ävenledes besitta hög grobarhet och intet parti understeg 92 %.

Från skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län emottogs för klängning 2,315 hl. tallkott och 233 hl. grankott. Av detta parti har under året klängts 1,758 hl. tallkott och 233 hl. grankott lämnande i utbyte 1,041 kg. tallfrö och 150 kg. granfrö.

Fröklängningsanstalten har varit i verksamhet 6 1/2 månader.

Under året har uppförts en cementerad frökällare.

Skogsundervisning.

Undervisning i skogsvård har av länsjägmästaren lämnats vid lantmannaskolan i Tenhult samt vid folkhögskolorna i Nässjö och Värnamo.

Föredrag hava hållits vid av hushållningssällskapet anordnade småbrukarekurser i Ormaryd, Edshult, Myresjö, Bäckaby och Hultsjö.

Vid av länsjägmästaren hållna föredrag och kurser har litteratur i skogsvård utdelats.

På grund av mobiliseringen kunde planerade skogsvårds- och kolarekurser å Hook ej avhållas.

Skolplantering.

I 81 socknar ha planteringsdagar med skolbarn varit anordnade och ha däri deltagit 3,415 barn samt skogsodlats 91,80 hektar med 84,5 kg. tall- och granfrö, som tillhandahållits gratis av skogsvårdsstyrelsen.

Biträde med skogens vård och avverkning.

Av tab. IV framgår att länsskogvaktarna under 415 dagar lämnat biträde å 330 förrättningsställen, varvid föryngringshuggningar planerats å 921,39 har, fröträd utmärkts å 201,45 har samt gallring utförts å 556,55 har.

Under det osäkerhetstillstånd, som var rådande under årets senaste månader, anlitades länsskogvaktarnas biträde ej i så stor utsträckning som säkerligen varit fallet, om normala förhållanden rått.

Skogsavverkning och därav föranledda åtgärder.

Av länsskogvaktarna hava 611 avverkningar blivit undersökta och har över 49 av dessa särskild beskrivning med kartutkast upprättats, varjämte länsjägmästaren besökt ett flertal sålunda tidigare undersökta avverkningar, som ej genast kunnat på ett tillfredsställande sätt ordnas.

16 överenskommelser rörande större avverkningar ha omedelbart kommit till stånd, 7 undersökningar jämlikt § 2 lagen ha påkallats och utförts samt 8 överenskommelser jämlikt § 3 lagen träffats. Domstolsutslag har avkunnats i tre mål, samtliga i nära överensstämmelse med skogsvårdsstyrelsens yrkanden.

Länsskogvaktarna ha haft sammanlagt 1,656 förrättnings- och resedagar, häri dock ej inberäknat plantskolearbeten m. m. i bostadsorten, vartill ha använts 150 dagar. På varje länsskogvaktare kommer i medeltal 207 dagar utom bostadsorten.

Värdet av skogsavverkningarna år 1914.

Värdet av avverkat deklarationspliktigt virke uppgår till 4,445,913 kronor.

Värdet av icke accispliktigt virke samt husbehovsvirket uppgår sannolikt till minst detta belopp, vadan värdet av totalavverkningen kan sättas i runt tal till 9 millioner kronor. Denna summa betecknar sålunda den år 1914 avverkade skogens värde å rot med avdrag för drivnings- och huggningskostnader.

Skogseldar inom länet.

Tillfölje den under sommaren rådande torkan fingo skogseldarna stor spridning och voro synnerligen svåra att hejda.

Tab. IX angiver de av skogsvårdsstyrelsen kända skogseldarna, deras uppkomstsätt, omfång, värdet av det brunna m. m.

Erfarenheter från årets brandfält ådagalade den bristfälliga organisation, som finnes på landsbygden vid släckning av skogseld. Genom lagen om förekommande och släckning av skogseld, som trätt i kraft 1 januari 1915, synes väsentliga brister på detta område kunna avhjälpas.

Räkenskapssammandrag för år 1914.

Tillgångar vid årets början.

Inventarier	4,442: 79	
Frö	7,269: 07	
Plantor	10,760: 74	
Fröklängningen	154: —	
Fastigheten	12,231: 85	
Undersökningskostnader enl. § 2 lagen	730: 58	
Innestående i Smålands Enskilda bank på upp- och avskrivning	89: 52	
Innestående i Smålands Enskilda bank på kapitalräkning	4,924: 60	
Kassabehållning	307: 19	40,910: 34

Inkomster.

Statsanslag till uppehållande av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet år 1914	1,500: —	
Statsanslag till skogsodlingens befrämjande	8,183: —	
Skogsvårdsavgifter	47,349: 26	
Anslag från landstinget	5,000: —	
Anslag från hushållningssällskapet	4,800: —	
Räntan av Lindströmska fonden för åren 1913 och 1914	400: —	
Anslag från Järnkontoret för kolareskolan 1913	1,500: —	
Försäljning av frö och plantor	2,955: 50	
Räntor	242: 12	71,929: 88
Summa kronor		112,840: 22

Utgifter.

Inventarier	721: 96
Skogsodling	30,292: 29
Skogsundervisning	2,759: 87
Avdikningsundersökningar	20: —
Skogsundersökningar	2,903: 96
Åtgärder för utställningen i Jönköping	359: 67
Biträde för skogsvård	2,380: 60
Avverkningsundersökningar	1,929: 23
Fastigheten (avskrivning)	2,955: 50
Expenser	1,259: 32
Transport Kr.	45,582: 40

Transport Kr.	45,582: 40	
Telefoner	578: 87	
Undersökningar enl. § 2 lagen (biträde av länsskogvaktare)	5: —	
Skogsvårdskommitteer	1: 65	
Styrelsen och revisorer	836: 14	
Löner	11,561: 62	58,565: 68

Tillgångar vid årets slut.

Inventarier	4,299: 24	
Frö	5,499: 53	
Plantor	13,497: 38	
Fröklängningen (oklängd kott)	24,218: 41	
Fastigheten	10,893: 35	
Undersökningskostnader enl. § 2 lagen	131: 82	
Skogsvårdstyrelsen i Skaraborgs län för klängning av kott	664: —	
Kassabehållning	70: 81	59,274: 54

Skulder.

Jönköpings läns hushållningssälskap	5,000: —	
Tillgångar utöver skulderna		54,274: 54
Summa Kronor		112,840: 22

Överblick av tioårsperioden 1905—1914.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning.

Såsom ordförande hava fungerat: överstelöjtnanten Fr. Kuylenstierna 1905—$^{20}/_{3}$ 1908 och godsägaren Ivar Berg $^{20}/_{3}$ 1908—1914.

Av landstinget utsedd ledamot: domänintendenten Oskar Erickson 1905—1914.

Av hushållningssällskapets förvaltningsutskott utsedd ledamot: godsägaren Ivar Berg 1905—$^{20}/_{3}$ 1908 och kaptenen friherre Fabian Lilliecreutz $^{20}/_{3}$ 1908—1914.

Revisorer för granskning av skogsvårdsstyrelsens räkenskaper och förvaltning hava under tioårsperioden varit: översten E. W. Lavén, Kungl. sekteren Hj. Leyonmarck och landstingsmannen Aug. Stork.

Såsom länsjägmästare och sekreterare hava tjänstgjort: Henrik Carbonnier 1905—1913 och Wilhelm Lothigius från och med 1914.

I egenskap av biträdande länsjägmästare var under tiden 1908—$^{1}/_{2}$ 1910 anställd Einar Bosæus.

Skogsodling.

Av tab. VIII samt fig. 1, som grafiskt framställa de med skogsvårdsstyrelsens bidrag verkställda skogsodlingarna under den gångna 10-års-perioden, framgår bland annat, att den kultiverade arealen, som år 1905 utgjorde 396 har, fördelade på 80 förrättningsställen, år 1914 stigit till 2,332 har, fördelade på 954 förrättningsställen.

Sammanlagda antalet ställen, där skogsodling genom skogsvårdsstyrelsens försorg åvägabringats uppgår till den aktningsvärda siffran 4,938.

Å den grafiska tabellen synes, att den kultiverade arealens storlek med undantag av år 1908 alltjämt ökats t. o. m. år 1911. År 1912 minskades dock den skogsodlade arealen avsevärt, beroende på bristande tillgång på medel, frö och plantor.

Då hushållningssällskapet år 1905 överflyttade sitt anslag för skogsodlingens främjande på skogsvårdsstyrelsen skedde detta med villkor, att denna skulle fullfölja av hushållningssällskapet antagna skogsodlingskontrakt. Styrelsen övertog härigenom år 1905 336 st. kontrakt, varav 160 st. ej voro fullgjorda, och återstod att skogsodla å dessa kontrakt 895,95 hektar nykultur. Vid undersökning närmaste åren därefter visade det sig dock, att arealen kalmark å områden ingående i kontrakten var betydligt överskattad. Av de skogsodlingskontrakt, hushållningssällskapet före år 1905 antagit, äro nu samtliga fullgjorda.

Sammanlagda skogsodlade arealen å dessa kontrakt uppgick till 1,269,44 hektar, därav 753,94 hektar hjälpkultur. Arbetskostnaden uppgick till 14,856: 28 kronor.

Skogsvårdsstyrelsen har lagt sig mycken vinning om att återställa före år 1905 avverkade marker i skogbärande skick och sålunda följt de anvisningar, som landstinget och hushållningssällskapet givit i ock med lämnandet av anslag.

Av tab. V framgår sålunda att enbart å kontrakt skogsodlats ej mindre än 6,152,96 hektar, därav 2,224,25 hektar hjälpkultur, för en sammanlagd kostnad av 130,557: 48 kronor.

Sammanlagda anslaget under 10-års perioden från landsting och hushållningssällskap uppgår till 60,600 kronor.

Ehuru sålunda ej obetydliga arealer gamla kalmarker dels redan blivit satta, dels kommer att sättas i fullt skogbärande skick, återstå dock ännu stora arealer liknande marker. Fruktbargörandet av de gamla kalmarkerna, som år i från år försämras, är en angelägenhet av stor vikt och torde det därföre allvarsamt må beklagas, hurusom tillgängliga medel icke förslå att under en kortare tidrymd medgiva styrelsen att skogkläda dessa.

Under åren 1905—1909 antogos 709 st. skogsodlingskontrakt å gamla kalmarker, varvid styrelsen förband sig erlägga alla med kulturen förenade kostnader, således jämväl arbetskostnaden. Å dessa kontrakt återstå ännu att skogsodla 503 hektar förutom hjälpkultur å förut gjorda.

Då intresset för vårdandet av kulturer, som ej kostat markägaren något, flerstädes syntes saknas och då utgifterna för skogsodlingen översteg styrelsens tillgångar, har sedan 1913 kontrakt antagits, som endast lämnar markägare fri plantör och kostnadsfria plantor och frö.

Inflytande skogsvårdsavgifter åtgå till beredande av lindring i skogsodlings- och markförbättringskostnader åt ägare av skogsmark, där avverkning företagits efter sedan återväxtlagen trätt i kraft.

Dessa arealer, som av tab. V synes, ökas år från år, samtidigt som styrelsen låter sig angeläget vara att sänka frö- och plantpriset så långt tillgångarna räcka under gängse marknadspris.

Vid granskning av tab. V faller genast i ögonen huru plantering i förhållande till sådden gått framåt. Å den nykultiverade arealen användes plantering under åren 1905—1908 endast å gamla kalmarker och jämväl därå i ringa utsträckning. År 1914 däremot utgjorde den planterade arealen 62 % av all nykultiverad mark. Detta är en följd av att resultaten av plantering under här rådande förhållanden, av vilka särskilt må nämnas stark uppfrysning, visat sig vara säkrare. Plantering, ehuru något dyrare än sådd till att börja med, ställer sig dock i längden betydligt billigare, enär hjälpkulturer sällan erfordras. Markägaren är dessutom ofta ej hågad att hjälpkultivera utan anser all rättfärdighet uppfylld, om marken en gång skogsodlats.

För att kunna tillgodose det ökade behovet av plantor hava styrelsens plantskolor undan för undan måst utvidgas. Vid 1914 års ingång uppgick den sammanlagda plantskolearealen till 5,68 hektar.

Den direkta ledningen av med bidrag ur skogsvårdskassan understödda skogsodlingsarbeten har, vad beträffar de smärre skogsägarna, nära nog undantagslöst handhafts av styrelsens ordinarie tjänstepersonal jämte vid av styrelsen anordnade kurser utbildade plantörer.

Plantörernas antal har från 12 st. år 1905 vuxit till 60 st. år 1914.

Sammanlagda arbetskraften under dessa skogsodlingsarbeten uppgår till 111,078 dagsverken.

Den skogsodlade arealen fördelar sig tämligen olika på häraderna, som synes av tab. VI. Minst kultiverad mark förefinnes i Vista och Norra Vedbo härader och mest i Västbo och Östbo härader. Detta förhållande beror på flera omständigheter, av vilka de viktigaste dock torde vara, att Västbo härad ha de största skogsmarksarealerna och haft de

största kalmarkerna sedan gammalt. I Vista och Norra Vedbo är dels skogsarealen vida obetydligare, och dels utgöres skogen här ofta av blandad barr- och lövskog av mera hagmarksnatur, varav följer, att efter avverkningen skogsägaren för betets skull ej vill göra någon skogsodling. Intresset för skogsodling har ock spelat en väsentlig roll och skönjes mera i sydöstra delarna av länet än annorstädes.

Fröklängningsanstalten.

Fröpriset varierar som bekant avsevärt allt efter tillgång på kott för året, och kan, om det blir lång tidrymd mellan kottåren, stegras betydligt. Genom den stora efterfrågan på skogsfrö, som uppstod efter skogsvårdsstyrelseinstitutionens inrättande, höjdes priset utöver det förut vanliga. För att bliva mera oberoende av det fluktuerande marknadspriset och få effektiv kontroll på fröets härstamning, anlades år 1908 fröklängningsanstalten i Nässjö för en kostnad av 20,871: 84 kronor inklusive tomt. Klängningsintensiteten uppgår till 10 kg. tallfrö eller 20 kg. granfrö pr dag. I lagerrummen kan förvaras kott till 4 års behov.

Åtgärder för skogens vård.

Jämsides med uppbyggandet av nya bestånd genom kultur har styrelsen inriktat sitt arbete på att få till stånd en allmännare kunskap om skogens vårdande under uppväxttiden. För den stora allmänheten voro beståndsåtgärder något okänt, och det har ej varit någon lätt uppgift att övertyga skogsägarna om de för dem varande fördelar, som vinnes genom i rätt tid företagna och väl utförda gallringar. Glädjande nog har emellertid insikten härom börjat spridas i allt vidare kretsar, varom vittnar den stora efterfrågan på biträde av dylikt slag från styrelsens tjänste- och tillsyningsmän. Tab. V belyser denna del av verksamheten, som förnämligast utvecklats under senare åren.

Skogsägarna äro dock ännu så länge ganska oföretagsamma i fråga om skogsvård, om de ej av tjänstepersonalen personligen erinras och upplyses om önskvärdheten, behovet och den ofta föreliggande egna ekonomiska fördelen av att i ena eller andra fallet vidtaga åtgärder i skogsvårdens intresse. Den hittills uppnådda anslutningen till skogsvårdsarbetena är även därför till väsentliga delar en produkt av tjänstepersonalens arbete. Rekvisition på biträde måste i ytterst många fall upptagas av personalen vid besök i orterna och ej heller kunna skogsägarna i allmänhet förmås insända rekvisition av plantor och frö på posten utan måste dylik upptagas på platsen. En stor personal är därför en oavvislig nödvändighet för att föra skogsvården framåt. Styrelsen, som

insett detta, har också successivt ökat personalen. Denna, som år 1905 bestod av 3 länsskogvaktare är från år 1913 utökad till 7 ordinarie ock 1 extra länsskogvaktare.

I mån skogsägarna inse fördelen av ett intensivt skogsbruk torde möjlighet finnas, att de mera allmänt än nu anställa egna skogsvårdare, varigenom arbetsbördan för skogsvårdsstyrelsens tjänstemän skulle lättas.

Tanken att även inom skogsbruket tillämpa andelssystemet har genom styrelsens initiativ kunnat förverkligas. Så bildades år 1913 Södra Unnaryds Andelsskogsförening, vilken har till uppgift att genom sammanslutning mellan skogsägarna möjliggöra bättre skötsel av skogen och en ändåmålsenlig hushållning med dess produkter.

För att befrämja den enskilda skogshushållningen söker skogsvårdsstyrelsen som nämnts utbreda kunskap om skogens skötande. Detta har skett förutom genom omtalade kostnadsfria biträdesförrättningar av styrelsens tjänste- och tillsyningsmän, genom anordnande av dels periodvis återkommande kurser i skogsvård, huvudsakligen avsedda att utbilda skickliga ledare av skogsodlingsarbeten, dels ock årligen återkommande längre kurser, som besökas av skogsägare, hemmansägaresöner m. fl. Vid dessa senare kurser utsträckes undervisningen till övriga grenar av skogshushållningen, speciellt beståndsvård och virkets rationella tillgodogörande inklusive kolning.

Kortare kurser i skogsvård hava årligen avhållits å länets lantmannaskola och folkhögskolor. Vad beträffar den del av skogsundervisningen, som består uti undervisning av skolbarn, återstår ännu mycket övrigt att önska. I ej stort mer än halva antalet av länets 126 socknar har nämligen skolplantering ägt rum. Sålunda ha endast 25,940 barn under perioden fått undervisning i skogskulturers utförande, oaktat skogsvårdsstyrelsen, då frötillgången det medgivit, kostnadsfritt utlämnat viss frömängd till ändamålet.

Uppsikten över skogslagens efterlevnad har styrelsen utövat genom tillsyn över att lagstridigt avverkade marker blivit i behörig tid skogsodlade.

Under årens lopp har som synes av tab. V 5,878 st. avverkningstrakter undersökts. Ehuru en ej ringa del av dessa avverkningar kunnat rubriceras som lagstridiga, har det i allmänhet ej mött några större svårigheter vid reglerandet av desamma. Sålunda har på grund av gensaga mot framställda anspråk på åtgärder till återväxtens betryggande ej mer än c:a 0,4 % av samtliga avverkningar lett till rättegång.

Huruvida avverkningarna till- eller avtagit under 10-årsperioden kan ej med bestämdhet avgöras. En mätare på avverkningarnas storlek har först under de senaste två åren erhållits genom skogsvårdsavgiftsläng-

derna. År 1913 avverkades sålunda inom länet deklarationspliktigt virke för en summa av 4,138,059 kronor och år 1914 för 4,445,913 kronor. Värdet av icke deklarationspliktigt virke samt husbehovsvirket uppgår sannolikt till minst dessa belopp, vadan värdet av årsavverkningen kan sättas till 8 à 9 millioner kronor netto på rot.

Mycket virke tillspillogives, som jämväl påpekats i årsberättelsen, vid uttagande av virke till husbehov. Detta gäller i all synnerhet gärdselvirket. Visserligen kunna ansatser till förminskande av åtgången av gärdsel genom uppförande av ändamålsenliga, virkesbesparande stängsel här och var skönjas, men i regel användas ännu dessa dyrbara laga gärdesgårdar.

Uttagandet av avverkningarna, som under större delen av perioden i allmänhet skett på ett med skogens framtida bestånd oförenligt sätt, synes något hava förbättrats under senaste åren. Alltjämt pågå dock rovhuggningar i stor skala, som fordra dyrbara återväxtåtgärder.

Jämför man vad som tages från skogarna inom länet årligen, enligt beräkning 8 à 9 millioner kronor, med det som nedlägges på skogarnas förnyande och vård, finner man sannerligen, att litet åtgöres för en näring, som med rätta kan betecknas som en av detta läns främsta.

Jönköping den 23 mars 1915.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Ivar Berg.

Oskar Erickson. *Fabian Lilliecreutz.*

Wilh. Lothigius.

Tab. I.

Sammandrag över frö och plantor år 1914.

	Frö			Plantor																							
				Tall				Gran						Lärk			Douglasgran		Silvergran		Bergtall					Vitgran	
	Tall	Gran	Lärk	1/0	2/0	1/1	1/2	1/0	2/0	1/1	2/1	1/2	2/2	1/0	2/0	1/1	3/0	1/2	2/1	2/2	1/0	2/0	1/1	2/1	1/2 o. 2/2	2/1	2/2
	kg.			1,000																							
Behållning den 1 jan. 1914	494,90	10,75	8,25	2,286,0	966,5	2,4	—	1,362,0	284,5	150,0	—	97,0	3,5	116,0	—	-	9,0	11,0	1,8	—	6,0	—	15,5	9,5	—	2,2	—
Inköpt under året	—	—	—	1,698,0	400,4	10,1	—	—	730,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Klängt frö under året	325,75	1,248,80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	820,65	1,259,55	8,25																								
Utsått i plantskolor	81,—	61,—	8,25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Omskolade plantor i plantskolor		—	—	—	—	—	—	172,0	12,0	—	—	—	—	29,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Frö- och plantåtgång vid skogsodling å kontrakterad mark	14,85	14,95	—	1,793,7			—	—	270,3					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Frö och plantor utlämnade till 826 rekvirenter	400,10	369,30	—	3,580,5			—	20,0	836,9					—	—	—	17,9		—	—	—	—	—	—	—	—	—
Till skogsundervisningen	42,20	42,30	—	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Behållning den 31 december 1914	282,50	772,—	—	3,272,0	909,0	—	1,6	908,0	1,156,0	141,5	11,8	104,4	—	5,0	88,4	21,0	—	—	-	1,8	—	2,4	—	—	20,0	—	0,9
Summa	820,65	1,259,55	8,25																								

Tab. II.

Sammandrag över skogsodling å kontrakterad mark år 1914.

Härad	Skogsodlad areal i hektar				Använda dagsverken				Antal ställen
	Nykultur		Hjälpkultur		Mans-	Kvinns-	Barn-	Summa	
	Sådd	Plantering	Sådd	Plantering					
Tveta	—	7,43	—	41,80	267 3/4	151 1/4	103 3/4	522 3/4	15
Mo	9,30	2,50	1,—	11,50	92	28	53	173	11
Norra Vedbo	3,95	—	—	27,20	91	27	38	156	9
Södra Vedbo	7,35	2,60	3,—	46,—	262 1/2	102 1/2	102 3/4	467 3/4	12
Östra	—	31,90	—	40,25	378	252	165	795	14
Västra	—	19,—	—	56,48	295 3/4	157 3/4	104 1/2	558	24
Östbo	—	33,05	—	103,—	457 3/4	180	223 1/4	861	41
Västbo	13,90	152,74	—	91,41	1,399 1/2	743 3/4	572	2,715 1/4	56
Summa	34,50	249,22	4,—	417,64	3,244 1/4	1,642 1/4	1,362 1/4	6,248 3/4	182
	283,72		421,64						

Tab. III.

Sammandrag över skogsodling på grund af rekvisition år 1914.

Härad	Skogsodlad areal i hektar				Använda dagsverken				Antal ställen
	Nykultur		Hjälpkultur		Mans-	Kvinns-	Barn-	Summa	
	Sådd	Plantering	Sådd	Plantering					
Tveta	45,96	52,98	—	7,69	770 1/2	211	342 1/2	1,324	62
Vista	2,80	14,70	—	4,—	150	74	94	318	10
Mo	79,15	9,60	6,25	—	411	106	181	698	42
Norra Vedbo	23,15	42,80	—	—	384	148	231	745	23
Södra Vedbo	41,20	59,90	—	6,40	715	195	478 1/2	1,388 1/2	48
Östra	52,79	145,24	—	20,95	1,457	511	791	2,759	91
Vestra	93,93	150,66	—	6,80	1,588	522	783	2,892	192
Östbo	145,90	74,95	—	39,30	1,241	499	512	2,252	116
Västbo	120,95	257,67	—	29,25	2,524	957	1,267 1/2	4,748 1/2	188
Summa	605,83	808,50	6,25	114,39	9,240 1/2	3,223	4,680 1/2	17,124	772
	1,414,33		120,64						

Tab. IV.

Sammandrag över av länsskogvaktarna direkt lämnat biträde år 1914.

Härad	Totala av biträdet berörda arealen har	Bitäde vid skogens vård	Biträde vid avverkad skogsmarks behandling	Biträde vid avverknings planläggande	Biträde vid utmärkning av fröträd	Biträde vid gallring	Föryngringshuggning planerad å har	Antal utmärkta fröträd	Fröträd utmärkta å areal har	Bleckning för gallring å har	Antal ställen
Tveta	2,576,26	1 1/2	1	20 1/2	8	16	83,30	505	13,80	39,85	34
Vista	1,018,31	4 1/2	—	15 1/2	1	2 1/2	114,00	67	1,75	11,00	20
Mo	3,782,00	5	1	2	14	29	55,70	1,875	49,20	120,50	35
Norra Vedbo	964,00	3	—	17	2	1 1/2	82,25	77	1,75	4,00	23
Södra »	1,928,00	3 1/2	—	9 1/2	6	6 1/2	111,05	323	6,45	57,00	19
Östra	3,161,67	5 1/2	5	27	15 1/2	11	199,74	2,089	41,45	22,65	49
Västra	4,566,25	3	—	18 1/2	9 1/2	9 1/2	109,30	1,008	19,35	40,80	37
Östbo	3,211,00	3 1/2	2	12 1/2	10 1/2	15 1/2	102,80	549	37,60	133,00	45
Västbo	3,742,00	12	1 1/2	18 1/2	19	45	63,25	1,276	30,10	127,75	68
Summa	24,949,49	41 1/2	10 1/2	141	85 1/2	136 1/2	921,39	7,769	201,45	556,55	330
		Summa 415 dagar									

Tab. V.

Sammandrag för

År	Antagna skogsodlingskontrakt		S k o g							
			Skogsodling å kontrakt (mark avverkad före år 1905)				Skogsodling på grund av rekvisit (mark avv. både före o. efter år 19			
			Nykultur		Hjälpkultur		Nykultur		Hjälpkultu	
	St.	Areal har	Sådd har	Plantering har	Sådd har	Plantering har	Sådd har	Plantering har	Sådd har	Plan ring har
1905	119	875,05	289,90	16,05	20,00	11,25	—	—	—	—
1906	197	1,362,00	416,30	59,50	181,12	130,30	14,35	—	—	—
1907	198	1,097,80	763,27	45,00	21,00	79,00	42,00	—	5,00	1,0
1908	173	994,00	414,40	54,85	138,85	115,55	118,55	—	—	—
1909	22	92,00	352,65	60,50	181,70	240,49	536,85	35,45	6,00	16
1910	—	—	680,50	7,55	8,00	48,00	1,107,73	23,15	5,90	7
1911	—	—	309,00	36,28	322,65	161,50	1,195,86	60,72	4,41	30
1912	—	—	5,10	46,45	19,50	113,50	559,74	319,62	0,50	3
1913	7	62,00	73,93	13,76	7,70	2,50	992,82	495,34	2,85	7
1914	21	150,00	34,50	249,22	4,00	417,64	605,83	808,50	6,25	114
Summa	737	4,632,85	3,339,55	589,16	904,52	1,319,73	5,173,73	1,742,78	30,91	180

(Forts.) **Sammandrag för**

År	S k o g s o d l i n g						B i t r ä d e			
	Skolplantering				Dessutom utlämnat		Biträde under antal dagar			
	Antal socknar	Antal undervisade barn	Skogsodlad areal har	Använt frö kg.	Frö kg.	Plantor st.	Vid skogens skötsel o. vård	Vid utmärkning av fröträd och planläggande av avverkning	Vid gallring	Sum dag
1905	81	3,236	58,65	76,20	79,70	—	6	7	2	1
1906	72	2,830	59,50	59,70	144,70	600	29	31	19	7
1907	72	3,197	55,46	70,20	154,70	15,000	17	60	13	9
1908	73	3,460	67,18	92,30	238,20	1,050	71	133	17½	22
1909	56	3,151	70,40	69,00	197,65	34,100	62½	195	32½	29
1910	50	2,430	60,00	61,00	290,40	—	59½	284	75½	41
1911	43	2,050	52,70	50,00	235,10	187,300	85¾	382¾	70½	53
1912	18	786	—	—	46,65	66,100	68½	324	67½	46
1913	35	1,385	—	—	179,15	129,100	52	292½	110	45
1914	81	3,415	91,80	84,50	305,30	316,200	52	226½	136½	41
Summa	—	25,940	515,69	562,90	1,871,55	749,450	503¼	1,935¾	544	2,98

erioden 1905—1914.

l i n g									
Summa skogsodling under skogsvårdsstyrelsens direkta ledning				Frö- och plantåtgång				Antal ställen där skogsodling ägt rum	Antal plantörer
ogsodlad areal har		Använt		Vid skogsodling å kontrakterad mark		Vid skogsodling på grund av rekvisition			
ıdd	Plantering	Frö kg.	Plantor st.	Frö kg.	Plantor st.	Frö kg.	Plantor st.		
09,90	27,30	306,60	149,900	306,60	149,900	—	—	80	12
11,77	189,80	481,50	733,200	471,80	728,200	9,70	5,000	197	12
31,27	125,00	733,90	439,500	688,80	437,500	45,10	2,000	244	22
71,80	170,40	528,70	619,450	423,40	619,450	105,30	—	258	17
77,20	352,74	773,73	1,085,200	364,38	905,900	409,35	179,300	448	30
02,13	85,70	1,440,50	298,000	527,20	160,000	913,30	138,000	676	37
31,92	288,90	1,307,40	1,041,300	372,50	711,600	934,90	329,700	847	40
84,84	483,42	459,95	1,814,400	10,70	429,900	449,25	1,384,500	493	29
77,30	519,40	823,00	2,487,700	60,15	95,900	762,85	2,391,800	741	50
50,58	1,589,75	493,90	6,203,100	29,80	2,064,000	464,10	4,139,100	954	60
48,71	3,832,41	7,349,18	14,871,750	3,255,33	6,302,350	4,093,85	8,569,400	4,938	309
13,281,12									

erioden 1905—1914.

skogvaktarna					Avverkningar				
yng- gs- ning erad har	Antal utmärkta fröträd	Fröträd utmärkta å areal har	Bleckning för hjälpgallring å areal har	Antal ställen	Antal undersökta avverkningar	Undersökningar enl. § 2 lagen	Överenskommelser enl. § 3 lagen	Rättegångar	Direkt ordnade avverkningar
—	—	—	—	11	—	2	1	—	—
—	5,128	—	—	70	109	11	2	1	18
—	6,802	—	—	87	279	13	9	3	52
—	10,953	290,78	—	161	956	4	6	3	96
30,85	21,319	533,35	—	202	715	7	3	1	33
15,23	19,872	486,40	—	327	701	11	10	2	25
24,00	24,447	558,71	175,67	403	776	15	12	2	20
76,90	16,005	366,05	235,25	355	837	6	1	4	20
56,80	15,787	338,85	349,70	362	894	26	13	5	38
21,39	7,769	201,45	556,55	330	611	7	8	3	16
—	128,082	—	1,317,17	2,308	5,878	102	65	24	318

Tab. VI.

Skogsodling under skogsvårdsstyrelsens ledning under 10-årsperioden 1905—1914 fördelad häradsvis.

Härad	Skogsodlad areal har				Antal dagsverken
	Nykultur		Hjälpkultur		
	Sådd	Plantering	Sådd	Plantering	
Tveta	541,39	165,21	48,00	143,24	9,181
Vista	71,55	47,80	5,70	13,50	1,603 3/4
Mo	992,10	28,60	182,95	50,00	7,689 3/4
Norra Vedbo	287,18	73,32	15,50	42,60	3,475 3/4
Södra »	783,71	101,05	132,51	184,40	10,431
Östra	712,64	411,30	24,10	208,69	13,378 1/4
Västra	992,16	439,04	30,90	206,63	15,671 1/4
Östbo	1,501,06	355,28	134,35	384,85	17,924 1/4
Västbo	2,631,49	710,34	361,42	267,56	31,723 1/4
Summa	8,513,28	2,331,94	935,43	1,500,43	111,078 1/4

Tab. VII.

Totalkostnad för skogsodling å kontrakterad mark (avverkad före år 1905).

År	Arbetskostnad kr.	Värde av frö och plantor kr.	Kostnad för plantör kr.	Summa kronor
1905	3,880,35	4,029,26	809,51	8,719,12
1906	7,430,20	4,094,94	1,732,64	13,257,78
1907	10,636,17	3,311,65	2,957,29	16,905,11
1908	8,735,75	5,188,25	2,182,53	16,106,53
1909	10,369,10	7,188,10	2,097,20	19,654,40
1910	9,894,60	4,593,33	1,817,46	16,305,39
1911	9,460,11	2,766,62	1,702,08	13,928,81
1912	2,327,71	1,100,00	481,52	3,909,23
1913	1,320,84	831,30	245,31	2,397,45
1914	10,543,49	7,153,17	1,677,00	19,373,66
Summa	74,598,32	40,256,62	15,702,54	130,557,48

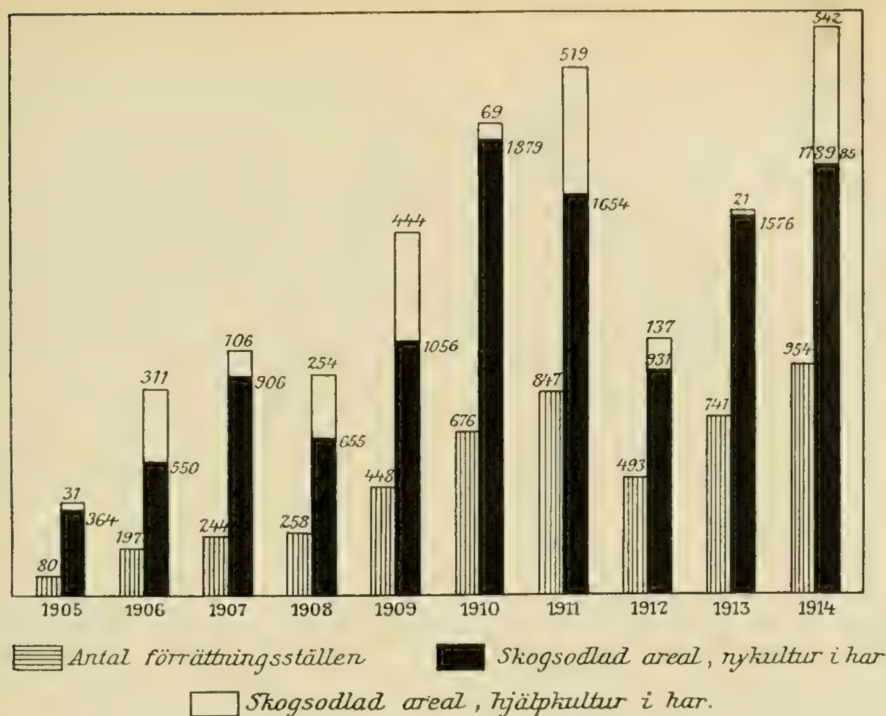

Fig. 1. Grafisk framställning av de skogsodlingsarbeten, som under åren 1905—1914 utförts inom Jönköpings län med biträde av skogsvårdsstyrelsen.

Tab. VIII.

Sammandrag över all skogsodling genom skogsvårdsstyrelsens försorg åren 1905—1914.

År	Nykultur har	Hjälpkultur har	Summa har	Antal ställen
1905	364,60	31,25	395,85	80
1906	549,65	311,42	861,07	197
1907	905,73	106,00	1,011,73	244
1908	654,98	254,40	909,38	258
1909	1,055,85	444,49	1,500,34	448
1910	1,878,93	68,90	1,947,83	676
1911	1,654,56	518,96	2,173,52	847
1912	930,91	137,35	1,068,26	493
1913	1,575,85	20,85	1,596,70	741
1914	1,789,85	542,28	2,332,13	954
Summa	11,360,91	2,435,90	13,796,81	4,938

Tab. IX.

Skogseldar in

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn Kilometer	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden Har	De brun sko gen med åld
Lommaryd ...	Gränseryd ...	2 km. från Gränseryd	3/6 o. 4/6 32 tim.	Uppgjord eld vid hägnadsarbete	Tall 0,4, gr. 0,3 löv 0,3	0,25	30
Landseryd ...	Åsen	1 km. från Åsen	—	Troligen gen. eld uppgjord på okynne av pojkar	Tall 0,8, gr. 0,2	3,50	35
Norra Ljunga	Broddanäs ..	0,8 km. från Kockhemmet	9/6	Gnistor från lok.	T. 0,2, gr. 0,7, löv 0,1	0,10	50
» »	Kockhemmet.	0,6 km. från Kockhemmet	6/7	D:o d:o	T. 0,7, gr. 0,1, löv 0,2	0,40	30
Vaxtorp	Voxtorp Klockareg.	1 km. från Voxtorp	9/6	D:o d:o	Martall 1,0	2,00	50
Nydala	Långö Söderg.	1 km. från Skaftnäs	9/6	Gnistor från ett brinnande hus	T. 0,9, gr. 0,1	12,00	50
Reftele	Nennesmo ...	2 km. från Nennesmo	12/6	Gnistor från lok.	T. 0,9, gr. 0,1	7,00	50
Bredaryd......	Hafrida och Lappelbol...	Omedelbart intill byarna	24/7, 5 tim.	Gnistor från skorstenen å ett intill beläget torp	T. 1,0	45,70	20-5
Åsenhöga ...	Gynnås	2,5 km. från Näs	9/6	Gnistor från lok.	T. 0,7, gr. 0,3	2,50	20
Källeryd	Näs	1 km. från Näs	9/6	D:o d:o	T. 0,5, gr. 0.5	12,00	15-3
Valshult	St. Öjhult ...	3 km. från St. Öjhult	23/6	Åskslag	Gr. 1,0	1,00	40
Båraryd	Östra Båraryd	5 km. från Bäxhult	28/6	Okänd	Gr. 1,0	2,50	30
Kulltorp	Aggarp och Tyngel	3 km. från Tyngel	28/6	Oförsiktighet vid tobaksrökning	T. 0,7, gr. 0,3	50,00	15-4
Kätteryd	Ödh............	2,5 km. från Näs	23/6	Okänd	Gr. 0,1 (skräpskog)	1,50	25
Åker	Häradsö och Nässja	3 km. fr. Nässja	3/7—6/7	Gnistor från lok.	Olika blandn.	240,64	alla
Värnamo......	Jussö						
Käfsjö	Stråkeved ...						
Källeryd	Göhestra och St. Svalås...	1 km. från Göhestra och Svalås	9/6—10/6	D:o d:o	T. 0,7, gr. 0,3	123,58	20—

…köpings län år 1914.

…iknad …and- …ada hela …ogs- …ändet …onor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar och dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad Kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad Kronor	Med anledning av skogseldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Anteckningar
30,00	Släckningsmanskap o. delv. naturl. begränsn.	300,00	330,00	—	En odlad mosse förstördes jämväl av elden.
…60,00	D:o	350,00	910,00	Efterspaning utan resultat	
52,05	Släckningsmanskap	8,00	60,05	Värdering för uppgörelse om ersättning	
35,50	D:o	10,00	45,50	D:o	
…00,00	D:o	200,00	300,00	—	
…00,00	D:o	1,000,00	4,000,00	—	
…13,71	D:o	577,00	1,690,71	Värdering och överenskommelse om ersättning	
…00,00	D:o och starkt regn	—	7,000,00	—	
…45,00	Begränsn. mot inägor	25,00	270,00	—	En del av arealen försumpad.
…00,00	D:o	100,00	1,900,00	—	D:o d:o
…50,00	Släckningsmanskap	40,00	190,00	—	
…00,00	D:o	60,00	260,00	—	
…00,00	D:o	300,00	1,800,00	—	8/10 av arealen mossar och försumpade marker.
40,00	D:o och regn	30,00	70,00	—	
…48,74	Släckningsmanskap (Militär)	(2,000 man 4 dagar) eftersläckning 1 mån.	—	Värdering och överenskommelse om ersättning	
…00,00	D:o	(400 man 2 dagar)	—	D:o	

Undertecknade, som erhållit i uppdrag att granska skogsvårdsstyrelsens inom Jönköpings läns landstingsområde redovisning för dess förvaltning under år 1914, få, sedan detta uppdrag nu blivit fullgjort, härmed avgiva följande

Revisionsberättelse.

Revisorerna få vitsorda, att det i styrelsens redogörelse intagna utdraget ur räkenskaperna är i överensstämmelse med de oss företedda och granskade räkenskaperna och behållningen vid 1914 års slut är kr. 54,274: 54.

Räkenskaperna äro försedda med vederbörliga verifikationer. Räkenskaper och förvaltning äro handhavda på ett i allo lovvärt sätt och då ingen som helst anledning till anmärkning förefinnes, få vi tillstyrka full ansvarsvarsfrihet för skogsvårdsstyrelsen och dess tjänstemän för det år revisionen omfattar.

Jönköping den 21 maj 1915.

E. W. Lavén.
Av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

August Stork.
Utsedd av landstinget.

Hj. Leyonmarck.
Utsedd av hushållningssällskapet.

Skogsvårdsstyrelsens inom Kronobergs län verksamhet och förvaltning under år 1914.

Någon anmärkningsvärd förändring i de enskilda skogarnas tillstånd och vård har under året icke försiggått.

Vinterns brist på frost och snö försvårade skogsutdrivningen, så att åtskilliga försålda eller till avverkning bestämda skogsparker lämnades oavverkade. De ovanligt höga priserna å pitprops verkade flerstädes till en överdriven avverkning av ifrågavarande sortiment. Där pitprops avverkades gallringsvis, varvid endast undertryckt skog uttogs och tillgodogjordes, verkade sådant hygge välgörande och till skogsbeståndets fromma, men tyvärr lockades mången jordägare av de höga propsprisen, att avverka i tillväxt befintliga ungskogsbestånd.

Avverkningen av massaved till cellulosafabrikerna synes icke hava överskridit normala, årliga kvantiteten, c:a 150,000 kbm.

Någon egentlig överavverkning utöver årstillväxten har i stort sett icke skett å enskilda skogarna i länet, även om å ett mindre antal hemman och egendomar sådan faktiskt skulle kunna påvisas.

Skogens alltjämt skeende värdestegring, i förening med vidgad insikt om nödvändigheten av densammas vård, mana allt flera jordägare att vidtaga åtgärder, som äro ägnade att befordra skogens ökade tillväxt och därigenom skogsmarkens högre förräntningsmöjlighet.

Ett stort antal skogsägare har även under året påkallat forstligt biträde, i och för anvisningar och råd beträffande rationella gallringar, beredningshuggningar, fröträdsställningar och andra skogsvårdande åtgärder.

Skogsodlingar.

Under styrelsens medverkan i form av fritt skogsfrö samt plantor och plantörsbiträde har under året å 824 områden skogsodlats 1,386 hektar (= 2,772 tunnland), vartill åtgått 1,058 kilogram skogsfrö och 358,000 plantor.

Av denna areal hava vid 179 folkskolor genom 8,600 barndagsverken skogsodlats 250 hektar (= 500 tunnland). Ytterligare har till rekvirenter utlämnats 125 kg. skogsfrö, utan att därvid lämnats plantörsbiträde, så att den genom styrelsens direkta och indirekta försorg skogsodlade arealen uppgick till 1,551 hektar (= 3,102 td.), vartill åtgått 1,183 kg. skogsfrö och 358,000 skogsplantor.

Då till styrelsens kännedom jämväl kommit, att å större egendomar genom dessas egen skogspersonal och eget skogsfrö samt plantmaterial skogsodlats c:a 350 hektar skogsmark, utgör den inom länet å enskild mark under året skogsodlade arealen i runt tal 1,950 hektar (= 3,800 td.).

Länsjägmästaren har under året vid flera tillfällen framhållit, hurusom han ansåge, att de allmänt praktiserade metoderna för skogssådd icke alltid gave fullt tillfredsställande resultat, därvid betonande, att upphackandet av såddfläckar, varigenom marken blottades, medförde under torkår, att fröet antingen icke grodde eller ock att möjligen uppkomna plantor vissnade, varjämte plantorna å de blottade såddfläckarna lätt utsattes för uppfrysning; man måste därför, ansåg han, söka undvika markens blottande genom markbetäckningens *förstörande*, och hellre mylla fröet i ett med en klohacka draget streck i marken, då på så sätt ett närmande skedde till naturens frösådd på oförstört växttäcke. Länsjägmästaren uppmanades, att försöksvis å därför särskilt lämplig mark utföra skogssådd enligt denna metod.

Inköp av skogsfrö.

Under året inköptes 1,210 kg. tallfrö och 1,030 kg. granfrö.

I enlighet med förut fattat beslut och i avsikt att under årgångar, då skogsfrö antingen betingar oskäligt höga inköpspris eller också fullkomligt saknas i marknaden, hava erforderligt sådant tillgängligt, inlades 900 kg. av inköpta tallfröet enligt förut skedd torkningsmetod i hermetiskt tillslutna kassetter av järnbleck. Dessa 900 kg. motsvara ett värde av c:a 10,000 kr.

Denna metod, som i Sverige först praktiserades av skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län, har givit överraskande goda resultat, då det befunnits att frö efter tre års förvaring endast visat en nedgång i grobarheten av c:a 3 %.

Utdikning av försumpad skogsmark.

Redan under sitt första verksamhetsår och sedan alltjämt har styrelsen, inseende vådorna av skogsmarkens försumpning, anslagit medel till utdikningar av sådana marker.

Det kan icke nog framhållas, hurusom utdikning av försumpad mark icke blott avser förebyggandet av vidare försumpning eller återbördandet åt skogsproduktionen av redan försumpad sadan, utan även undanröjandet av den frostländhet, som åtföljer försumpningen och till skada för såväl skogsväxtligheten som åkerns äring sprider sin verkan kring nejden.

Torvundersökningarna hava givit vid handen, att en mycket stor procent av våra nuvarande organiska bildningar hava uppvuxit på förut skogbärande mark. Stubblagren i många bildningars botten visa att så varit förhållandet; men genom brand, som härjat den ursprungliga skogen, har grundvattnet stigit och gynnat invandringen av vitmossa och sumpväxter, vilka slutligen bildat det nuvarande, frostförande området.

Men även i nutiden försiggå markförsumpningar i stor skala, ehuru desamma i allmänhet icke tillbörligen uppmärksammas.

I stort sett förmår skogen genom sin avdunstning att själv till stor del reglera markens fuktighetsgrad, men avverkas skogen på ett område, så måste naturligtvis grundvattnet stiga, emedan den avdunstade skogen försvunnit; och om hyggesområdet legat plant och grundvattnet således redan förut stått högt, så genomsyras ytmarken inom få år, och de gynnade förhållandena för sumpväxters inflyttning hava inträtt.

Stora områden av svensk skogsmark undergå sådan försämring och deras återerövring åt skogsproduktionen kan endast ske genom utdikning och vattenreglering med efterföljande effektiv skogsodling. Under år 1914 blevo inom länet 17 st. utdikningssystem avsynade och godkända.

De uppgrävda, vattenreglerande dikenas sammanlagda längd utgjorde 15,030 löpmeter och den genom dikningen för skogsbörd torrlagda arealen uppgick till 430 hektar (= 860 td.).

Skogsvårdsstyrelsens kontanta bidrag till dessa dikningar, utgörande 50 % av beräknade kostnaden, belöpte sig till kronor 1,948: 35.

Under styrelsens tio verksamhetsår har för utdikningar av försumpade skogsmarker utgivits ett belopp av kronor 7,595: 27; och hava därvid återvunnits för skogsbörd 1,140 hektar (= 2,280 td.).

Avverkningar, som föranlett undersökning.

Under året har besiktning utförts å 288 st. hyggen, varå avverkning bedrivits. Å några sådana hyggen hava fröträdsställningar blivit anordnade; men oftast utgöras sådana av smärre träd, som stått inklämda mellan den grövre, avverkade skogen, samt därför äro försedda med små svaga kronor, vilka äro oförmögna till effektiv frösättning.

Större delen av sådana misslyckade froträdsställningar faller emellertid vanligen under närmaste åren offer för stormarna.

Genom styrelsens personal hava däremot en del fröträdsställningar blivit på regelrätt sätt anordnade; men under nu rådande höga skogsvärden, och i all synnerhet i betraktande av skogsmarkens ofta skeende förvildning å sådana fröträdsområden, synnerligast där dessa äro av större omfattning, kan ifrågasättas, huruvida icke skogsodling inom härvarande sydliga trakter i regel ställer sig ekonomiskt fördelaktigare än fröträdsställningar för självsådd.

Inkomna och godkända skogsodlingsförbindelser representera en areal av 965 hektar (= 1,930 td.).

Under skogsvårdsstyrelsens tio verksamhetsår hava inkommit och godkänts 2,699 st. skogsodlingsförbindelser, representerade en skogsodlingsareal av 9,463 hektar (= 18,926 td.).

Som allmänt omdöme kan sägas, att, tack vare skogens stegrade värde och den ökade insikten om skogens betydelse för jordägarens ekonomi, intresset för återskogsodling inom länet befinner sig i jämn stegring.

Skogsplantörerna.

Dessas antal uppgick till 40 st.

De flesta plantörerna äro s. k. sockenplantörer, som inom sina resp. socknar leda kulturarbetet, men vilka efter nu genomgångna forstliga kurser även kunna stå skogsägare till tjänst med gallringar, beredningshuggningar och andra enklare skogsvårdsåtgärder.

Skogsvårdskommittéerna

uppgå till ett antal av 52 st.

Disponibla medels placering

förmedlas fortfarande av Sydsvenska Kredit A.-B:s avdelningskontor i Växjö medelst depositions- och löpande räkningar.

Styrelsens sammanträden och expedition.

Skogsvårdsstyrelsen har under året haft sex sammanträden å dess expeditionslokal i Växjö.

Dessutom har styrelsen deltagit i skogsvårdsstyrelsernas allmänna möte i Stockholm i december.

Åtgärder för spridande av kunskap i skogsvård.

Styrelsen har under året prenumererat på Svenska Skogsvårdsföreningens publikation »Skogen» i 150 ex. och på tidskriften »Skogvakta-

ren» likaledes i 150 ex. samt dessutom inköpt 1,000 ex. av länsjägmästare W. Dybecks broschyr »Handledning i Skogskultur».

Dessa skrifter hava utdelats till den skogsägande allmänheten, folkskolelärarna, ledamöterna i skogsvårdskommittéerna m. fl.

Dessutom har inköpts 200 ex. av broschyren »Om släckning av skogseld», vilken utdelats till samtliga kommunalstyrelser i länet.

Länsjägmästaren har under tre dagar hållit praktiska kurser med skogsplantörerna, under tre dagar hållit föredrag i skogsvård vid småbrukarekurserna, samt två dagar undervisat i skogsodling m. m. vid lantbruksskolan å Stensjöholm.

Skador å skogarna.

Svåra skogseldar hava flerestädes under året härjat skogar inom länet å sammanlagd areal av c:a 3,000 har. Några andra nämnvärda skador å skogarna hava icke förekommit.

På grund av remiss, har skogsvårdsstyrelsen, i fråga om den s. k. rikstaxeringen, avgivit följande utlåtande:

Till Konungen.

Jämlikt remiss från Kungl. Jordbruksdepartementet den 29 sistl. juni, med begäran om utlåtande med anledning av Kommissionens för försökstaxering inom Värmlands län betänkande, med förslag om taxering av Sveriges samtliga skogar, får skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län härmed i djupaste underdånighet anföra:

En upptaxering av Sveriges hela skogsareal i syfte, att därigenom utröna virkeskapitalets storlek, trädslagens fördelning, skogens procentiska tillväxt i olika åldersstadier m. m., voro utan gensägelse av viss betydelse.

Framhållas bör dock, att, om även tanken på riksskogstaxering inom vissa kulturstater förevarit, veterligen ännu ingen stat, vare sig i Europa eller eljest, funnit lämpligt att företaga en sådan rikstaxering.

Orsaken härtill torde varken härflutit av bristande insikt, intresse eller kostnaden, utan snarare av en kritisk uppfattning av taxeringssystemets brister, samt otillförlitligheten av de värden, som bliva taxeringens slutresultat. Enligt kommissionens redogörelse beträffande försökstaxeringen av Värmlands skogar (pag. 26) hava taxeringslinjerna dragits på ett avstånd sinsemellan av 2—4 kilometer, och då provbältena varit 10 meter breda, har sålunda Värmland i sin helhet taxerats till 0,25 % samt en del av södra länet till 0,5 %.

I kommissionens betänkande beträffande en riksskogstaxering av Sveriges skogar (pag. 215 och följande) föreslås taxeringslinjernas inbördes avstånd inom Sydsverige till resp. 2, 4 och 5 kilometer; inom mellersta Sverige till 10 km. och inom Norrbotten till 20 km.

Enligt ifrågavarande taxeringssystem erhålles exempelvis inom Kronobergs län, med en total ytvidd av 990,987 hektar, en taxeringsyta av c:a 2,000 har, eller 0,2 % av länsarealen; inom Gävleborgs län med en totalareal av 1,972,800 har erhålles en taxeringsyta av 1,950 har eller 0,1 %, och inom Väster- och Norrbottens län med ett sammanlagt ytinnehåll av 15,379,363 hektar, med uteslutande av fjällområdet, en taxeringsyta av endast 0,05 %. I betraktande av dessa, ur kommissionens betänkande direkt hämtade siffror, framstår för skogsvårdsstyrelsen den föreslagna riksskogstaxeringen och de ur densamma vunna värdena såsom i högsta grad otillförlitliga och vilseledande; och då må med skäl kunna frågas, vad vore väl gagnet av denna dyrbara tillställning, utöver den förmån, som bereddes den personal, som därvid finge sysselsättning. Med allt erkännande av kommissionens goda vilja och intresse, vågar skogsvårdsstyrelsen likväl anse, att den föreslagna riksskogstaxeringen ingalunda som kommissionen förmenar (pag. 206) »förmår lämna en klar och exakt kännedom om storleken och beskaffenheten av landets virkeskapital», ej heller »skänker en översikt över olika markslags eller skogstypers arealfördelning», och slutligen icke heller »bereder oss ett exakt underlag för framtida bedömandet av våra skogars utveckling»; varförutom det vill synas skogsvårdsstyrelsen, att det icke vore uteslutet, att rikstaxeringen, om den bleve genomförd, kunde komma att framkalla åtskilliga betänkliga påföljder i social och ekonomisk lagstiftning. Beträffande den av kommissionen uppgjorda kostnadsberäkningen, slutande på en summa av 843,600 kronor, att successivt utgå under en taxeringstid av sex år, vågar skogsvårdsstyrelsen icke yttra sig, men väl uttala förmodan, att millionen näppeligen komme att för ändamålet befinnas tillräcklig.

Skogsvårdsstyrelsen vågar slutligen framhålla som sin åsikt, att det till riksskogstaxeringen ifrågasatta beloppet skulle i högre grad gagna vårt land, vår kultur och skogsväxtlighet, därest detsamma ansloges till vattenregleringar, varigenom icke blott nya arealer vunnes för skogsbörd, utan även vårt lands och skogens stora kulturfiende frostländheten komme att avsevärt förminskas.

Dessutom har styrelsen efter remiss till överläggning förehaft frågan om en statsfond för underlättande av bildandet av sockenallmänningar; men har sistnämnda fråga icke hunnit slutbehandlas före årets utgång.

Skogsvårdsstyrelsens inkomst- och utgiftskonto för år 1914.

Debet.

Behållning från 1913		36,773: 54
Skogsvårdsavgifter	33,831: 96	
Statsanslaget	1,500: —	
Räntor	1,981: 97	37,313: 93
	Kronor	74,087: 47

Kredit.

Skogskulturer	8,594: 17	
Plantskolorna	806: 95	
Utdikningar	1,948: 35	
Skogsfrö	19,301: 25	
Laga hyggessyner	123: 30	
Hyggesbesiktningar	357: 04	
Avlöningar	7,000: —	
Expenser	926: 74	
Hyror	200: —	
Prenumerationer	924: 38	
Annonser	215: 42	
Rese- och dagtraktamenten	3,444: 95	
Diverse omkostnader	439: 80	44,282: 35

Behållning till år 1915.

Inventarier	1,226: 79	
Kassabehållning	1,554: 08	
Deposition i Sydsvenska Kredit A.-B.	25,343: 75	
Löpande räkning » » »	1,659: 75	
Förskjutna kostnader	20: 75	29,805: 12
	Kronor	74,087: 47

Förutom förestående bebållning finnas 900 kg. skogsfrö, förvarade i kassetter, till kommande behov.

Inkomst- och utgiftsförslag för år 1915.

Debet.

Beräknad behållning från år 1914		25,000: —
Statsanslaget	1,500: —	
Skogsvårdsavgifter (förslagsvis)	30,000: —	
Räntor (förslagsvis)	1,200: —	32,700: —
	Summa kr.	57,700: —

Kredit.

Löner	7,000: —	
Rese- och dagtraktamenten	4,000: —	
Skogskulturer och plantskolor	8,000: —	
Skogsfrö	15,000: —	
Expenser och hyror	1,500: —	
Material och inventarier	200: —	
Utdikningar	2,500: —	
Diverse förefallande utgifter	3,000: —	41,200: —
Behållning till år 1916		16,500: —
	Summa kr.	57,700: —

Växjö i januari 1915.

Å Skogsvårdsstyrelsens vägnar:

G. H. af Petersens.

/ *Eug. Hemberg.*

Efter verkställd granskning av skogsvårdsstyrelsens inom Kronobergs läns räkenskaper och förvaltning för år 1914 få vi avgiva följande

Revisionsberättelse.

Behållning från år 1913.

Inventarier	1,178: 79	
Förskjutna kostnader	698: 81	
På deposition och löpande räkning	34,282: 33	
Kassabehållning	613: 69	36,773: 62

Inkomster.

Statsbidrag	1,500: —	
Skogsvårdsavgifter	33,831: 96	
Räntor	1,981: 97	
Återbetald besiktningskostnad	8: 04	
Överskott å genom rättegång influtna synekostnader	432: 26	37,754: 23
	Summa kr.	74,527: 85

Utgifter.

Löner	7,000: 08	
Resor och dagtraktamenten m. m.	3,444: 95	
Skogskulturer och skogsfrö	28,710: 41	
Hyggessyner och besiktningar	480: 34	
Utdikningskostnader	1,948: 35	
Hyror, annonser, tryckning m. m.	3,138: 60	44,722: 73

Behållning till år 1915.

Inventarier	1,226: 79	
Förskjutna kostnader	20: 75	
På deposition och löpande räkning	27,003: 50	
Kassabehållning	1,554: 08	29,805: 12
	Summa kr.	74,527: 85

I huvudboken hava genom rättegång influtna besiktnings- och rättegångskostnader överförts till diverse omkostnaders räkning, men da de ej hava något samband med de under nämnda räkning upptagna utgifterna, hava revisorerna ansett det riktigare att upptaga dem såsom särskild inkomstpost och omkostnaderna till sina verkliga belopp.

Inneliggande kassa för den 18 maj uppräknades och befanns i överensstämmelse med den för dagen avslutade kassaräkningen innehålla kr. 1,203: 97.

I utgående balansräkningen upptagas förskjutna kostnader till endast kr. 20: 75 men utgöra enligt gjord uträkning kr. 373: 30. Skillnaden utgöres av tilldömda rättegångskostnader m. m. utöver skogsvårdsstyrelsens verkliga utgifter, vilka direkt avskrivits på förskjutna kostnaders räkning i stället för att upptagas såsom vinst. Rättelse bör ske i innevarande års räkenskaper.

Då av protokollen framgår, att styrelsen med nit och skicklighet fullgjort sitt uppdrag och då räkenskaperna äro förda med noggrannhet samt försedda med vederbörliga verifikationer, få vi tillstyrka att full ansvarsfrihet beviljas skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs läns landstingsområde för dess förvaltning under år 1914.

Växjö den 19 maj 1915.

H. Lilliecreutz.
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

S. A. Nilsson.
Av Kronobergs läns landsting utsedd revisor.

E. Hederstierna.
Av Kronobergs läns hushållningssällskap utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens i Kalmar läns norra landstingsområde berättelse för år 1914.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Styrelsens sammansättning och biträden m. m.

Skogsvårdsstyrelsen har under året haft följande sammansättning, nämligen:

Ordförande: bruksägaren m. m. Gust. Boréll.

Ledamot för landstinget: bruksägaren m. m. H. Tillberg, med kaptenen T. Lybeck som suppleant.

Ledamot för hushållningssällskapet: ryttmästaren m. m. friherre E. Fleetwood, med godsägaren m. m. A. Hedenberg, som suppleant.

En stor förlust har drabbat skogsvårdsstyrelsen i det att dess om skogsvården och styrelsens verksamhet varmt intresserade ledamot H. Tillberg ett par dagar före berättelseårets utgång med döden avgått.

Med detta år har f. d. jägmästaren frih. A. F. Kruuse, som alltsedan skogsvårdsstyrelsen började sin verksamhet hos styrelsen tjänstgjort som länsjägmästare, sekreterare och kassaförvaltare, lämnat sin befattning, och har styrelsen bland flera sökande till hans efterträdare, utsett taxatorn i Gävle—Dala distrikt e. jägmästaren Nils Klein.

I övrigt har tjänstepersonalen hos styrelsen undergått den förändringen, att till länsskogvaktare i Västerviks distrikt efter G. E. Paulsson, som beviljats begärt avsked, antagits e. kronojägaren Erik Nilsson.

Under året har styrelsen hållit 6 sammanträden, nämligen den 8 januari, 5 mars, 1 juli, 30 juli, 20 oktober och 20 december.

Skogsvårdsstyrelsen, representerad av sina ledamöter och länsjägmästaren, har deltagit i det från den 1—4 december pågående mötet i Stockholm mellan rikets skogsvårdsstyrelser. I anledning av utav styrelsen väckt motion om sådan ändring i tiden för styrelsemötena, att dessa ej må påbörjas samtidigt med det att ett flertal hushållningssällskap ha sina ordinarie sammanträden, beslöts, att dessa möten hädanefter skola hållas i senare hälften av november månad.

Länsjägmästaren har handhaft de löpande göromålen på expeditionen samt därjämte företagit åtskilliga resor, dels för tillsyn av skogsodlingar, dels för besiktningar av avverkningar samt för avgivande av anvisning och råd om skogens skötsel m. m. och hava dylika resor och förrättningar under året upptagit 74 dagar, därvid 64 särskilda skogar blivit besökta.

Länsskogvaktarna hava under året haft sammanlagt 604 rese- och förrättningsdagar, sålunda fördelade:

	Förrättnings- dagar	Förrättnings- ställen
Råd i skogsvård	35	28
Skogsodlingsarbeten	47	33
Besiktningar av avverkningar	146	170
Utstämplingar och fröträdsutmärkning	187	64
Diverse förrättningar	24	20
Plantskole- och frölängningsarbeten	165	—
Summa	604	315

För att bevaka skogsvårdsstyrelsens intressen vid taxeringar till skogsvårdsavgifter inom kommunerna har styrelsen haft ombud utsedda uti 26 socknar.

Skogsupplysning. I sammanhang med de skogsbesiktningar, som företagits, eller i övrigt på sina resor i skilda platser inom landstingsområdet, hava såväl länsjägmästaren som länsskogvaktarna sökt tillhandagå skogsägare med råd och anvisningar angående skogens skötsel och vård, varjämte upplysningar om det biträde och de bidrag skogsvårdsstyrelsen lämnar meddelats genom i ortens tidningar införda och bland skogsägare utdelade kungörelser.

Skogsvårdsstyrelsen har dessutom, i syfte att väcka intresse för och sprida kunskap om skogens bättre vård prenumererat på och genom länsskogvaktarna och skogsvårdskommittéerna låtit utdela tidskriften »Skogen», varav sålunda 1,200 ex. blivit spridda inom landstingsområdet. Vidare har på styrelsens bekostnad jägmästaren E. C:son Haller hållit föredrag i skogsvård vid ett par inom Aspelands härad anordnade småbrukarekurser.

Skogsodling. Skogsvårdsstyrelsen, som bland sina viktigare uppgifter ansett vara att på allt sätt uppmuntra och understödja skogsodlingar, har för detta ändamål under året,

dels bekostat skogsodling å sådana kalmarker, som uppstått före 1905 och vars ägare således icke kunna åläggas vidtaga skogsodlingsåtgärder, dock under villkor, att marken vore befriad från hinderligt ris och marbuskar samt fredad för skadlig betning,

dels till begränsad mängd lämnat frö och plantor fritt till skogsodling, för erhållande av tidigare återväxt efter avverkningar, vilka skett redan 1904 och ej bedrivits i strid mot bestämmelserna i skogsvårdslagen,

dels lämnat frö och plantor fritt till de skolråd, som önskat anordna planteringsdagar för skolbarns undervisning i sådd och plantering,

dels till jämförelsevis billigt pris försålt frö och plantor till skogsodlingar, som markägare eller avverkningsinnehavare varit skyldiga verkställa,

dels slutligen tillhandahållit begärt biträde av plantör kostnadsfritt under 3:ne dagar, med skyldighet dock för rekvirent att lämna plantören fri bostad och kost.

Vid de skogsodlingar som stått under styrelsens ledning, och som togo sin början i medio av april, hava tjänstgjort, förutom länsskogvaktarna 16 st. skogsplantörer, vilka haft 336 rese- och förrättningsdagar.

Förteckning över av skogsvårdsstyrelsen bekostade skogsodlingar.

Härad	Rekvirenter	Åtgången av			Fullst. skogsodling	Hjälpkultur
		Tallfrö kg.	Granfrö kg.	Plantor st.	har	har
Norra Tjust	25	17,1	8,9	117,600	38,5	28,0
Södra Tjust	10	11,7	8,6	56,750	33,5	4,0
Tunalän	6	2,1	1,4	53,000	9,5	2,5
Sevede	10	14,5	8,2	1,700	33,5	—
Aspeland	16	28,0	10,9	43,300	59,0	6,0
Summa	67	73,4	38,0	272,350	174,0	40,5

Vid förestående skogsodlingar, därav 159,5 har bestått av sådd och 55 har av plantering, äro använda 873 mans-, 582 hjons- och 473 barndagsverken och hava kostnaderna i medeltal per har utgjort:

vid sådden .... kronor 20,08
» planteringen .... » 27,30

Till 22 skogsägare har styrelsen utlämnat 73,7 kg. tall- och 49,6 kg. granfrö samt 17,000 tall-, 72,900 gran- och 500 diverse plantor, varmed dels med biträde av styrelsens plantörer dels utan sådant biträde skogsodling beräknats skett å omkring 188 har, därav c:a 151 har fullständig skogsodling och 37 har hjälpkultur.

Å av 30 skogsägare upplåten mark har vid planteringsdagar för skolbarns undervisning i sådd och plantering fullständig skogsodling å 20 och hjälpkultur å 15 har skett, vartill åtgått 11,4 kg. tall- och 6,8 kg. granfrö samt 49,300 plantor.

Av markägare och avverkningsrättsinnehavare, som enligt avlämnade förbindelser eller träffade överenskommelser äro skyldiga vidtaga åtgärder för skogsmarks återställande i skogbärande skick har styrelsen dels åt 43 st. genom sina skogsplantörer verkställt fullständig skogsodling å 108,5 har och hjälpkultur a 36,5 har, vartill åtgått 49,3 kg. tall- och 25 kg. granfrö samt 97,200 plantor, dels till 5 st. försålt 28 kg. tall- och 38 kg. granfrö samt 20,000 plantor, varmed kan beräknas hava skogsodlats omkring 80 har.

Utan styrelsens medverkan har därjämte å 8 egendomar fullständig skogsodling skett å cirka 88 och hjälpkultur å 30 har, varvid förbrukats 55 kg. tall- och 22 kg. granfrö, samt 83,000 tall- och granplantor.

Sammandrag över utförda skogsodlingar år 1914.

Härad	Skogsfrö		Plantor		Areal	
	Tall	Gran	Tall	Gran	Fullst. skogsodl.	Hjälp-kultur
	kg.	kg.	st.	st.	har	har
Norra Tjust	48,9	30,7	97,400	108,100	101,5	47,5
Södra Tjust	73,5	40,7	90,000	119,700	163,5	37,5
Tunalän	5,2	3,9	46,550	11,100	16,0	2,5
Sevede	104,2	74,7	22,900	15,300	222,5	52,0
Aspeland	59,0	29,4	53,300	46,500	115,5	22,5
Summa	290,8	179,4	310,150	300,700	619,0	162,0
	470,2		610,850		781,0	

Utöver det frö och de plantor, som härovan upptagis såsom av styrelsen tillsläppta, har till skogsvårdsstyrelsen i Gottlands län försålts 45 kg. tallfrö, till Västerviks stad i arrende för plantskolan utlämnats 30,000 tall- och granplantor samt försålts eller utdelats 3,890 diverse plantor.

Planterings-dagar. Genom att tillhandahålla frö och plantor samt biträde av länsskogvaktare eller plantör fritt har skogsvårdsstyrelsen även detta år velat uppmuntra och understödja anordnandet av skolplanteringar, varom till samtliga skolrådsordförande avlåtits meddelande. Å härtill upplåten lämplig mark har undervisning i sådd och plantering lämnats åt 740 skolbarn vid 30 särskilda skolor.

Fröklängning. Tillgången av tall- och grankott var i kustsocknarna någorlunda god, men i övrigt knapp. Vid styrelsens klängstuga i Tuna har under vintern 1913—1914 utklängts 867 hl. tall- och 875 hl. grankott, varav erhållits 550 kg. tall- och 547 kg. granfrö, vadan tallkotten således i utbyte lämnat 0,63 och grankotten 0,62 kg. pr hl.

Fröräkning.

Debet.

	Tallfrö	Granfrö
Behållning från 1913	410,0 kg.	35,0 kg.
Utklängt vid Tuna klängeri	550,0 »	547,0 »
Summa	960,0 kg.	582,0 kg.

Kredit.

Använt, utlämnat eller försålt	291,6 kg.	166,7 kg.
Behållning till 1915	668,4 »	415,3 »
Summa	960,0 kg.	582,0 kg.

Plantskolor. För att kunna tillgodose behovet av skogsplantor disponerar styrelsen 5 st. plantskolor, därav trenne belägna vid Västervik, Tuna och Målilla och stående under vederbörande länsskogvaktares omedelbara tillsyn. Av dessa plantskolor är den vid Västervik belägna större än någon av de övriga, men behöver för att behovet av plantor skall kunna fyllas, betydligt utvidgas.

I plantskolorna ha under året utsatts något över 20 kg. tall- och granfrö samt beträffande Västerviks plantskola, omskolats ett större antal plantor.

Vid årets slut uppgick tillgången av:

Tallplantor till	407,000 stycken
Granplantor »	616,000 »
Diverse plantor	7,200 »
Summa	1,030,200 stycken

Avdikningar. Inom länsdelen finnas förutom en mängd kärr och mossar, vilka genom torrläggning kunna göras dugliga för skogsproduktion även skogbeväxta marker, varå skogsväxten lider av försumpning och som genom avdikning behöva förbättras. Skogsägarna visa visserligen ej ringa intresse för dylika markförbättringsarbeten, men för att få sådana i gång erfordras dock ekonomiskt understöd, i anledning varav styrelsen även detta år på därom gjord ansökan såväl bekostat undersökning och upprättande av avdiknings- och kostnadsförslag som beviljat bidrag för vattensjuka markers avdikning i enlighet med de uppgjorda dikningsplanerna.

Under året har till 23 skogsägare, hos vilka avdikningsförslag upprättats förra eller detta året, i dikningsbidrag beviljats kr. 7,422: 54, att utbetalas sedan arbetena avsynats och godkänts.

Till fyra skogsägare har styrelsen under året i avdikningsbidrag utbetalat 1,228 kronor, och å egendomarna Helgerum, Ankarsrum och Ålhult hava ägarna låtit verkställa dikningsarbeten å skogsmark för 1,905 kronor.

Biträde vid skogens skötsel. Under detta liksom under föregående år har styrelsen genom såväl i ortens tidningar införda som inom landstingsområdet utdelade kungörelser låtit tillkännagiva, att skogsägare, som önska anvisning och råd om skogens skötsel eller biträde vid utsyning och anordnande av fröträdsställning eller gallring m. m., bekomma allt sådant kostnadsfritt under trenne dagar, samt för överskjutande tid mot lågt dagarvode.

Begagnande sig av dessa förmåner hava ägarna till 38 egendomar och gårdar under 58 dagar bekommit anvisning om skogens vård och skötsel av länsjägmästaren eller länsskogvaktarna, vilka senare lämnat begärt biträde vid utsyningar m. m. å 64 särskilda ställen under 187 dagar.

I anledning av det osäkerhetstillstånd i trävarumarknaden världskriget vållat och förhoppningen att efter krigets slut synnerligen höga virkespris skola uppstå har antalet anmälningar om biträde av härovan omnämnda slag varit mindre än eljest kunnat förväntas och av sagda orsak hava t. o. m. dylika anmälningar återkallats.

Uppsikt över skogslagens efterlevnad. Av länsjägmästaren och länsskogvaktarna hava besiktningar verkställts å sammanlagt 176 stycken skogar, varest avverkningar pågingo eller nyligen skett. Vid dessa skogsbesiktningar har i allmänhet kunnat iakttagas, att ehuru avverkningarna ofta bedrivas på ett olämpligt sätt, skogsägare dock alltmera fått blicken öppnad för vikten av att skogen behandlas med mera hänsyn än vad tillförene varit händelsen och att det är mest förenligt med deras egen fördel, att avverkningarna icke ske i strid mot skogslagens bestämmelser.

Där så emellertid skett och avverkningarna utförts på sådant sätt, att återväxten måste anses äventyrad, har styrelsen vanligen avfordrat skogsodlingsförbindelse och endast i de fall, då sådan ej kunnat erhållas eller avverkningen varit av större omfattning och skogsvårdslagens föreskrifter helt och hållet åsidosatts, har föranstaltats om laga syner.

Sådana syner hava hållits å egendomarna Bjälebo, Äsjögle, Rödmossa, Nygård, Gursten, Valstad och Tynshult, och befanns vid alla återväxten uppenbarligen äventyrad.

Före årets utgång hade 3:ne överenskommelser och 18 skogsodlingsförbindelser till styrelsen inkommit, genom vilka återväxten betryggats å 205 har.

Finanserna. Styrelsens inkomster och utgifter under året balansera på en summa av 50,289: 81 kronor och tillgångar och skulder den 31 december framgå närmare av följande tablå:

Tillgångar.

Innestående i bank	kr.	20,178: 30
Fastigheter och byggnader	»	9,775: —
Transport	kr.	29,953: 30

	Transport kr.	29,953: 30
Inventarier		2,191: 17
Skogsfrö och plantor		10,198: 20
Fordringar och kassabehållning		1,342: 03
	Kronor	43,684: 70

Skulder.

Beviljade, men ej lyftade dikningsbidrag	kr.	10,231: 60
Behållning i fastigheter		9,775: —
i inventarier, frö, plantor		12,389: 37
i kapital		11,288: 73
	Kronor	43,684: 70

Till belysning av den utveckling och omfattning skogsvårdsstyrelsens i Kalmar läns norra landstingsområde verksamhet under tioårsperioden 1905—1914 i en del fall fått, lämnas nedanstående översikt: *Översikt.*

År	Biträde vid skogens vård o. avverkning		Skogsodlingar under styrelsens ledning eller medverkan						Tillsyn över skogslagens efterlevnad	
	För-rätt-nings-ställen	Antal dagar	Antal ställen	Åt-gång av frö kg.	Åt-gång av plantor st.	Fullst. skogs-odling har	Hjälp-kultur har	Kost-nad Kr.	Besikt-ningar	Laga syner
1905	9	15	69	314	19,000	372	3	4,932	22	—
1906	24	32	92	454	—	415	68	6,778	46	4
1907	38	139	94	401	58,000	504	70	7,259	66	5
1908	50	148	92	322	407,000	451	83	7,977	86	9
1909	96	196	119	342	533,000	478	83	9,102	80	3
1910	93	247	111	291	466,000	422	106	7,902	84	3
1911	95	233	130	231	504,000	339	68	6,765	78	3
1912	102	267	139	184	549,000	308	77	8,100	124	6
1913	99	280	152	323	498,000	432	111	9,037	117	3
1914	102	245	167	393	528,000	531	132	9,051	176	7
Summa	708	1,802	1,165	3,255	3.562,000	4,252	801	76,903	879	43

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Några mera avsevärda förändringar i avseende å de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel kunna ej påvisas och vad som i föregående berättelse i detta hänseende anförts äger i väsentlig grad fortfarande sin tillämpning.

Enligt vad de under året influtna skogsvårdsavgifterna utvisa, uppgick värdet av det accispliktiga virket inom länsdelen år 1913 till 2,567,000 kr. och då för att få hela värdet av skogarnas avkastning sagda ar härtill

lägges allt det virke, som avverkats till husbehov och de virkesförsäljningar, där försäljningsbeloppet understiger 150 kronor, måste anses, att avverkningarna överstigit tillväxten och överavverkning sålunda skett.

Mest utsatta för hård avverkning äro sådana egendomar, som gått i handel, särskilt de, som inköpts av skogshandlare — och såsom ett egendomligt förhållande kan nämnas, att alla de egendomar, vara laga syner under året hållits, varit försålda till sådana köpare från angränsande län eller landstingsområde — eller försålts till personer, vilka till köpeskillingens gäldande genast behövt tillgripa skogen.

Av vad här ovan anförts synes visserligen, att skötseln av skogarna fortfarande lämnar åtskilligt övrigt att önska, men det oaktat kan dock ej förnekas, att intresset för skogshushållningen är i ständigt stigande, såväl hos större, som ej minst hos mindre skogsägare, vilket de överhuvud årligen ökade rekvisitionerna om biträde för skogsvårdsändamål utvisa.

För att hindra försäljning av orättmätigt avverkade julgranar och på så sätt minska olovlig julgranshuggning, har av magistraten, på av Västerviks stad närboende skogsägares, därom gjorda begäran, ordningsregler varit utfärdade för julgransförsäljning i staden.

Genom den torka som i förening med stark värme en lång tid under sommaren var rådande har förorsakats skada ej allenast i plantskolorna, utan både på årets och å torra platser även på närmast föregående årens kulturer. Å mark, som till följe av läge och beskaffenhet varit mera motståndskraftig för uttorkning, hava emellertid både sådder och planteringar gått över förväntan väl till.

Som var att befara under en så långvarig torkperiod, hava flera skogseldar eller tillbud därtill yppat sig och till styrelsens kännedom hava kommit 13 sådana fall, de allra flesta förorsakade av åskslag. Lyckligtvis hava alla genast eller så snart hunnit släckas, att ingen fått någon större utbredning och den avbrända skogsarealen torde sammanlagd ej överstiga 15 har.

Slutligen kan anteckas att även detta år märgborren flerstädes angripit tallskogen, särskilt inom sådana bestånd, som genomgåtts med avverkning.

Västervik den 12 april 1915.

Gust. Boréll.

Edw Fleetwood. *Thore Lybeck.*

Nils Klein.

Undertecknade, revisorer för granskning av skogsvårdsstyrelsens i Kalmar läns norra landstingsområde räkenskaper och förvaltning under år 1914, få efter fullgörandet av detta uppdrag häröver avgiva följande

Revisionsberättelse.

Inkomster.

Behållning från 1913:			
Innestående i bank		10,343: 63	
I kassan		143: 34	10,486: 97
Anslag:			
Statsbidrag till bestridande av styrelsens verksamhet		2,500: —	
Statsanslag till skogsodlingens befrämjande		1,637: —	
Skogsvårdsavgifter		30,147: 37	
Landstingets anslag		1,000: —	
Hushållningssällskapets anslag		1,000: —	36,284: 37
Inbetalda synekostnader		135: 92	
» skogsodlingskostnader		278: 95	
» fordringar		369: 15	784: 02
Försålda plantor och skogsfrö		1,580: 55	
» utklängd kott		13: 60	1,594: 15
Arrende för lägenheten Karlsro			80: —
Räntor			1,060: 30
Summa kronor			50,289: 81

Utgifter.

Avlöningar			8,968: —
Styrelsens resor och traktamenten		1,237: 80	
Tjänstemännens d:o		3,514: 72	4,752: 52
Skogsodling:			
Kostnad för plantskolor		495: 15	
Kottinköp	4,185: 41		
Klängnings- och transportkostnader	1,192: 83	5,378: 24	
Transport		5,873: 39	13,720: 52

Transport	5,873: 39	13,720: 52
Köp av frö och plantor	75: 96	
Kostnad för sådd och plantering	5,327: 73	11,277: 08
Utdikning av sumptrakter		1,399: 20
Tidskrifter, trycknings- och annonskostnader		495: 83
Diverse omkostnader:		
Utgifter för telefon	182: 95	
Underhåll av inventarier	54: 10	
Syner och skogsundersökningar	666: 26	
Ombud vid taxering till skogsaccis	300: 72	
Kommunalnämndsordförande för taxeringsbesvär	414: 34	
Utskylder	54: 61	
Diverse	368: 23	2,041: 21
Uthusbyggnad vid Karlsro		725: —
Inköp av inventarier		175: 85
Behållning till 1915:		
Innestående i bank	20,178: 30	
I kassan	276: 82	20,455: 12
Summa kronor		50,289: 81

Vid 1914 års slut var ställningen följande:

Tillgångar.

Innestående i bank		20,178: 30
Behållning av plantor: 407,000 tallplantor	556: —	
616,000 granplantor	1,225: —	
7,200 diverse plantor	72: —	1,853: —
» » frö 668,4 kg. tallfrö	6,684: —	
415,3 » granfrö	1,661: 20	8,345: 20
Utestående fordringar		1,065: 21
Fastigheter:		
Klängstugan i Tuna	5,000: —	
Lägenheten Karlsro	4,775: —	9,775: —
Inventarier		2,191: 17
Kassabehållning		276: 82
Summa kronor		43,684: 70

Skulder.

Ej lyftade beviljade dikningsanslag	10,231: 60
Behållning	33,453: 10
Summa kronor	43,684: 70

Revisorerna hava genomgått styrelsens protokoll, räkenskaper med verifikationer och säkerhetshandlingar och därvid funnit allt i god ordning.

Tillika hava revisorerna besökt styrelsens å Västerviks stadsområde belägna plantskola, varest de med omsorg och skicklighet skötta kulturerna tagits i betraktande och vars förestående utvidgning syntes av behovet påkallad.

På grund av vad sålunda förekommit få vi tillstyrka full ansvarsfrihet för styrelse och räkenskapsförare för den tid revisionen avser.

Västervik den 8 juli 1915.

G. Odencrants
Av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

Karl J. Bengtzon.
Hushållningssällskapets revisor.

P. J. Östberg.
Landstingets revisor.

Skogsvårdsstyrelsens inom Kalmar läns södra landstingsområde berättelse för år 1914.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Angående de enskilda skogarnas tillstånd är föga nytt att tillägga till vad som härom blivit i föregaende berättelser anfört; de äro fortfarande i allmänhet mycket hårt anlitade och illa medfarna. Under 1914 års höst och vinter har props på England varit synnerligen livligt efterfrågad och betingat ett enastående högt pris, varför det såg ut som skulle masshuggning av props förorsaka ett abnormt ingrepp i befintligt skogskapital. Emellertid utfärdades av Tyska riket förordning, att props skulle räknas som ovillkorligt krigskontraband, vilket omöjliggjorde fraktandet härav sjöledes till England via Östersjön, utan hänvisades trafiken över Göteborg, Trondhjem och Narvik, ävensom i mindre skala Hälsingborg.

Härigenom hämmades i avsevärd grad propsavverkningen, vilket var beklagligt ur nationalekonomisk synpunkt, men glädjande ur ren skogsmannasynpunkt, enär det räddade en stor del skogsbestånd från att genom stark utglesning utsättas för fara att förstöras genom stormar och dylikt.

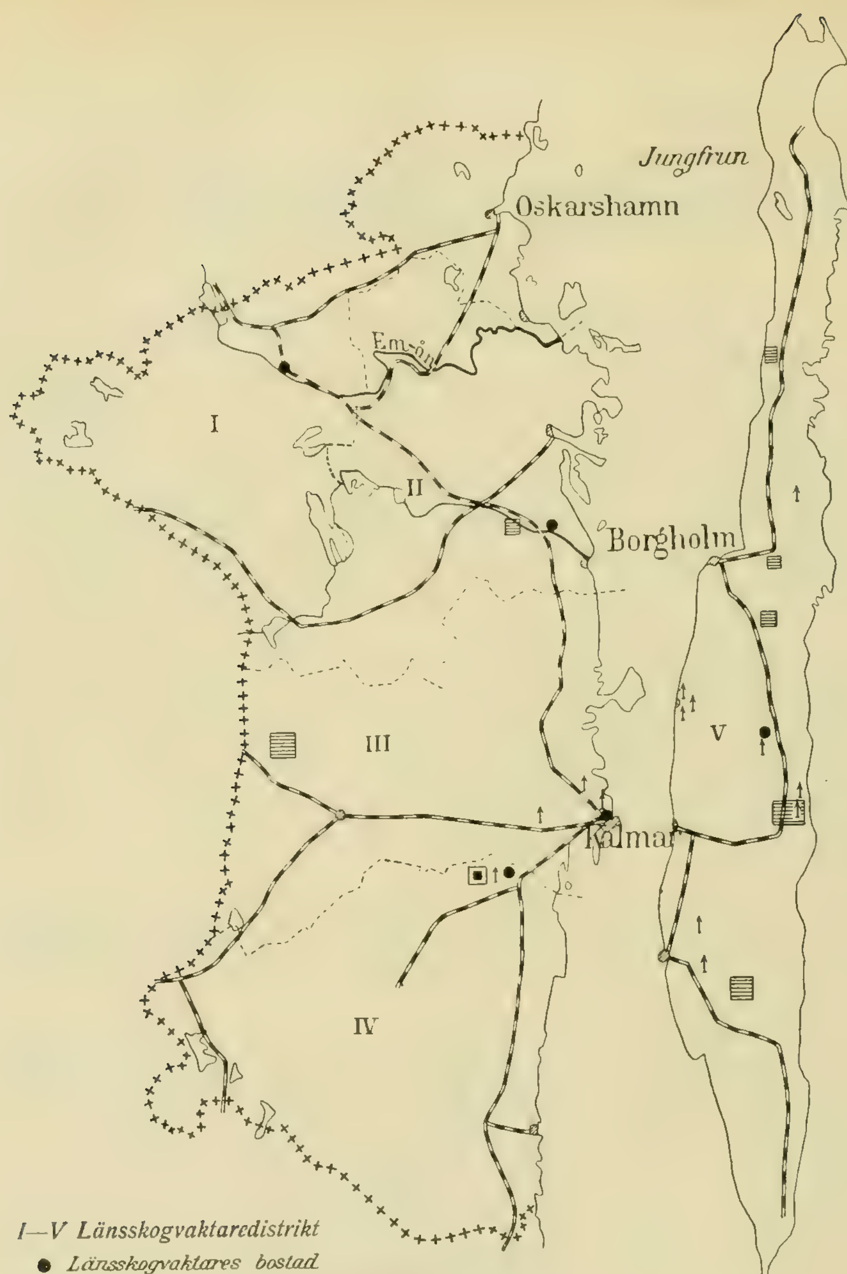
I fråga om skogarnas skötsel i övrigt kan likvisst en glädjande förbättring fastslås, i det att allt flera skogsägare börja anlita skogsvårdsstyrelsens biträde för skogsvårdsarbeten; 230 dagar år 1914 mot 188 år 1913 och 93 år 1910.

Undersökta avverkningars antal var 150 st. eller lika många som år 1913, men glädjande nog har godvillig överenskommelse kunnat träffas rörande alla dem, där kulturåtgärder måste följa, och dessbättre har i intet enda fall syn enligt lagens 2 § behövt begäras.

Vad särskilt Öland beträffar är skogsskötseln numera därstädes mycket god, alltsedan den s. k. Ölandslagen trädde i kraft den 1 juli 1913.

Det måste särskilt antecknas, att på Öland intet enda fall av lagöverträdelse ägt rum sedan denna lag började tillämpas, och det vittnar ju gott för skogarnas framtid därstädes.

Emellertid har ett par brister i lagen yppat sig vid tillämpningen, för det första att person, som avverkat skog under förklaring att marken

I—V Länsskogvaktaredistrikt
● *Länsskogvaktares bostad*
↑ *Plantskolor, egna eller till Styrelsens disposition stående*
▣ *Egen demonstrationsskog*
▤ *Kulturfält, övertagna för 20 år*
▨ *Städer och köpingar*

skall uppodlas till åker och sedermera påbörjar odlingen, men icke avslutar densamma, utan låter marken ligga, må kunna aläggas att hava verkställt odlingen inom viss föreskriven tid eller i annat fall sedermera låta skogsodla marken i fråga. Denna skenodling av marken leder i annat fall ovillkorligen till kringgående av skogsodlingsskyldigheten. För det andra torde vara lyckligt, om proceduren vid skogsmarks fredande för betning kunde förenklas och hänskjutas till Konungens befallningshavandes avgörande.

Dessa föreslagna lagändringar äro dock hänskjutna till skogslagsstiftningskommittén för behandling i samband med pågående revision av gällande skogslagar.

Beträffande årets skogsodlingar har en avsevärd stegring ägt rum, i det att 1,342,455 plantor utsatts, därav 805,395 på Öland och 532,817 på fastlandet. Motsvarande siffror voro för 1913 1,164,492, 794,724 och 367,768 samt för 1910 573,165, 391,070 och 182,095.

Utsatt frö ställer sig ungefär lika för de senaste trenne åren, snarare en årlig minskning än ökning, beroende på att vi på grund av skogsfröets dyrhet de senare åren sett oss nödsakade att mer och mer övergå till plantering.

Årets kulturer hava i stort sett varit lyckade, trots den svåra torka som i år, i likhet med de senaste tre åren, varit rådande under försommaren. En del äldre kulturer, 2- à 3-åriga, hava däremot skadats genom torkan, och särskilt gäller detta vårt kulturfält vid Lindby, där en stor del av plantbeståndet föröddes.

Skadeinsekter hava under året icke gjort nämnvärd skada; endast å Öland hava en del bestånds tillväxt i viss mån nedsatts genom angrepp av steklar.

Stormskador och snöbrott hava förekommit, men i mycket ringa grad.

Av skogseldar hava förekommit 7 st., 6 smärre och 1 större, på c:a 100 har. Deras närmare beskrivning synes i särskild bilaga.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Styrelsens sammansättning, biträden m. m.

Under året har styrelsen haft samma sammansättning som föregående år: ordförande godsägaren G. Genberg på Ljungbyholm samt ledamöter riksdagsmannen m. m. P. O. Lundell på Ebbetorp, vald av landstinget, och domänintendenten Wilh. Liedholm på Sundtorp, vald av hushållningssällskapets förvaltningsutskott. Suppleant för den förre har varit lantbrukaren W. Nilsson i Åby och för den senare majoren m. m. Fr. Mannerskantz på Värnanäs.

Styrelsesammanträdena hava varit 5 och samtliga hållits i Kalmar, därav 2 ordinarie, vår- och höstsammanträdet den 6 februari och 19 december respektive.

Under året har ingen gemensam inspektionsresa företagits, utan i stället har gjorts en resa till Baltiska utställningen i Malmö av hela styrelsen samt till den så kallade skogsvårdsriksdagen i Stockholm den 1 till 5 december av ledamoten Lundell och länsjägmästaren.

Länsjägmästaren företog under tiden 19—21 augusti en inspektionsresa på Öland för att konstatera huru tillståndet var på samtliga kulturfält och i plantskolorna.

Som länsjägmästare och sekreterare har under året tjänstgjort e. jägmästaren Uno Danielson, vars verksamhet förutom expeditionsgöromål framgår av nedanstående tabell:

Resans ändamål	Antal	
	dagar	förrättnings-ställen
Besiktning av avverkningar	10	24
Kontrollresor vid skogsodling	6	8
Råd och anvisning i skogens vård	5	5
Skogsundervisning	14	11
Diverse arbeten	15	14
Resedagar enbart	4	—
Inspektionsresa	3	12
Summa	57	74

Diariet upptager 450 nummer med 432 inkomna och 392 utgångna skrivelser; dessutom hava ankommit c:a 450 och avsänts c:a 500 smärre meddelanden, brevkort och rapporter.

Såsom räkenskapsförare har detta år liksom förut varit anställd registratorn i Riksbankens avdelningskontor i Kalmar Gunnar Sahlberg.

Under året har styrelsen ej haft fast anställt juridiskt ombud, då sådant ej ansetts behövligt.

Under de tider, då länsjägmästaren tjänstgjort i Kungl. skogslagsstiftningskommittén, i vilken han är ledamot sedan den 23 maj 1914, ha de löpande expeditionsgöromålen handlagts av förste länsskogvaktaren Jon Karlsson i Kalmar. Förutom ovannämnde Jon Karlsson utgöres styrelsens personal av länsskogvaktarna D. Branting, Högsby, W. Carlsson, Ålem, H. Roth, Ljungbyholm och O. Jonsson, Runsten.

Samtliga länsskogvaktares tjänstgöring utom hemmet framgar av efterföljande tabell:

Förrättningens ändamål	Antal dagar
Besiktning av avverkningar	110
Skogsodlingsarbeten	157
Biträde vid skogens vård och avverkning	224
Rekognosceringsarbeten	176
Biträde vid syner enl. § 2	—
Diverse	116
Summa	783

Som de av Svenska skogsvårdsföreningen utgivna folkskrifterna upphört, har icke nagon lämplig litteratur under året varit tillgänglig i och för utdelning bland en intresserad allmänhet, vilket är att beklaga. Den nya tidskriften »Skogen» är härtill icke lämplig, dels emedan den ställer sig för dyr till inköp och utdelning massvis och dels emedan dess innehåll knappast är smältbart för den stora allmänheten.

Liksom föregående år har länsjägmästaren meddelat undervisning i skogsvård vid Högalids lantmannaskola. Ävenledes har länsjägmästaren medverkat vid ett flertal s. k. småbrukarekurser inom länsdelen. Såväl undervisningen vid Högalid som småbrukarekurserna ha delvis illustrerats medelst skioptikonbilder.

Endast ett kulturfält har under året bildats, nämligen hos Aug. Pettersson i Källingemöre, och hållande en areal av 7 tunnland. *Skogsodling.*

Pa övriga fält har arbetet fortgått normalt. På kulturfältet vid Bläsinge är att anteckna flera brandskador, förorsakade af gnistor från Södra Ölands järnväg. Visserligen har ersättning för brandskadan lämnats av järnvägen, men den indirekta skada, som uppstår genom att järnvägen närboende markägare avskräckas från att skogsodla, kan icke ersättas och är synnerligen beklaglig ur skogsvårdssynpunkt.

Villkoren för erhållande av frö och plantor från styrelsen hava varit enahanda som föregående år; fröprisen hava dock under aret varit mera normala än under föregående år.

Kulturarbetena fortgingo under månaderna april—juni samt kontrollerades av länsjägmästaren och leddes av samtliga skogvaktare och 13 st. plantörer, av vilka de förra använde 157 dagar och de senare 445 dagar.

Sammandrag över utförd skogsodling.

Område	Antal rekvirenter	Åtgång av					Fullständig skogsodling		Hjälpkultur	
		Tallfrö		Granfrö		Plantor				
		kg.		kg.		st.	har		har	
Fastlandet	107	116	74	57	02	532,817	248	45	71	13
Öland	160	—	—	—	—	805,395	40	28	22	—
Summa	267	116	74	57	02	1,338,212	288	73	93	13
		173,76					381,86			

De utsatta plantorna utgöras av 1,134,700 tall, 154,657 gran och 48,855 diverse plantor.

Planteringsdagar. På vissa egendomar hava skolbarnen på trakten deltagit i skogsplanteringen, varvid kan beräknas att omkring 700 skolbarn erhållit praktisk undervisning i detta ämne.

Plantskolor. Styrelsen tillhöriga plantskolor äro tvenne, nämligen en vid Kalmar och en vid Bläsinge by på Öland; härförutom har styrelsen dispositionsrätt över plantskolor vid Kranklösa och Ebbetorp å fastlandet samt Löt, Rälla, Rälla tall, Stora Rör, Spjuterum, Bläsinge by, Resmo och Bårby å Öland eller till antalet 10.

Ungefärliga planttillgången vid årets slut:

	1-åriga	2-åriga	
Tallplantor	1,595,000	—	= 1,595,000
Granplantor	60,000	40,000	= 100,000
Summa	1,655,000	40,000	= 1,695,000

Uti samtliga plantskolor ha utsåtts 41,20 kg. tall- och 9,30 kg. granfrö.

Frötillgång och frösättning. Frötillgången har varit synnerligen god och till följd därav har priset avsevärt gått ned och var för tall i medeltal 12 kr. och för gran 5 kr. pr kg.

Frösättningen under året tyckes hava varit ganska god, särskilt vad Öland beträffar, där det synes inträffa det märkliga förhållandet, att det är fröår på såväl tall som gran varje år, ehuru naturligtvis mer och mindre rikliga.

Biträde vid skogens vård och avverkning. Ingen förändring har skett rörande de villkor, som gälla för rekvisition av biträde för skogsvårdsarbeten; för Öland gälla dock numera icke dessa villkor, då den nya skogslagen därstädes föreskriver, att allt biträde rörande avverkning m. m. skall lämnas helt fritt av styrelsen.

För arbeten med skogens vård och avverkning åtgingo under året 230 dagar.

Under året har glädjande nog ingen syn enligt § 2 i skogslagen behövt begäras, vilket allenast en gång förut inträffat under skogslagens giltighetstid, nämligen år 1908. *Uppsikt över skogslagarnas efterlevnad.*

I följd härav har under året ingen rättegång anhängiggjorts.

Av förut väckta rättegångar har utslag meddelats i följande:

I hovrätten:

Mot P. A. Johansson, Gårdsryd, S:t Sigfrid, angående kulturåtgärder å Gårdsryd litt. Db i S:t Sigfrids socken; till styrelsens förmån. Har icke överklagats.

Mot Östra Blekinge järnväg angående skogsodling å genom skogsbrand härjad mark inom Siggesbo, Siggestorp och Gummebo i Torsås och Söderåkra socknar; styrelsens talan ogillades av principiella skäl. Överklagades icke.

I häradsrätt:

Mot Ernst Johansson, Midsommarkransen, angående kulturarbeten å Stjärnemo i Kristvalla socken; till styrelsens förmån. Utslaget har icke av Johansson överklagats.

Mot G. Petersson, Jonsryd, Bäckebo, angående upplåtelse av mark till skogsodling av de därtill skyldiga, vilka han vägrat verkställa röjning enligt styrelsens föreskrifter; till styrelsens förmån. Utslaget har icke överklagats.

Under juli månad har av länsskogvaktarna rekognoserats Karlslunda socken inom S:a Möre härad. *Rekognosceringar.*

Dessa arbeten måste avbrytas den 31 juli på grund av vissa mobiliseringsåtgärder i samband med det utbrutna världskriget.

Länsskogvaktarna fingo i juli månad på styrelsens bekostnad deltaga i en av Sveriges länsskogsvaktareförbund anordnad exkursion genom en del av Värmlands skogar. *Studieresor.*

Skogsvårdsstyrelsen deltog i den i samband med Baltiska utställningen i Malmö anordnade skogsutställningen. Styrelsens kollektivavdelning upptog skadeinsekter, trädsjukdomar och kartarbeten med taxering samt diverse skogsfotografier. Till minne av utställningen har styrelsen erhållit en minnesmedalj. *Skogsutställning.*

Skogsvårdsstyrelsens kassasammandrag år 1914.

Influtna medel:

Statsanslag	Kr.	3,318: —
Anslag från hushållningssällskapet	»	1,000: —
Skogsvårdsavgifter		13,994: 10
Transport	Kr.	18,312: 10

Transport	Kr.	18,312: 10
Räntor	»	879: 34
Återburna förskott	»	1,150: —
Diverse inkomster	»	17: —
» debitorer	»	2,215: 36
Uttag från giro	»	26,463: 14
» » deposition	»	6,000: —
» » sparkasseräkning	»	3,198: 95
	Kr.	58,235: 89
Upplupna räntor fr. 31/12	»	176: 32
Summa	Kr.	58,412: 21

Utgivna medel:

Skogsupplysning	Kr.	227: 57
Skogsodling	»	8,627: 02
Biträde vid skogens vård och avverkning	»	759: 75
Övriga förvaltningsutgifter	»	7,595: 86
Avlöningar	»	10,170: —
Inventarier	»	393: 60
Utgifter för »Skogsgård»	»	1,750: 30
Förskott	»	1,130: —
Baltiska utställningen	»	333: 99
Bankräkning	»	27,247: 80
	Kr.	58,235: 89
Upplupna räntor, gottgjorda bankräkn.	»	176: 32
Summa	Kr.	58,412: 21

Räkenskaperna balansera den 31 dec. 1914 enl. följande tablå:

Behållning från år 1913			Kr.	33,290: 53

Inkomster:

Statsanslag	Kr.	3,318: —		
Anslag från hushållningssällskapet	»	1,000: —		
Skogsvårdsavgifter	»	13,994: 10		
Räntor	»	1,055: 66		
Diverse inkomster	»	17: —	Kr.	19,384: 76
		Summa	Kr.	52,675: 29

Utgifter:

Skogsupplysning	Kr.	227: 57
Skogsodling	»	7,915: 59
Biträde vid skogens vård och avverkning	»	759: 75
Transport	Kr.	8,902: 91

Transport	Kr.	8,902: 91		
Övriga förvaltningsutgifter	»	7,177: 49		
Avlöningar	»	10,170: —		
Avskrivn. å inventarier	»	232: 06		
» » fordringar	»	85: 90		
Utgifter för »Skogsgård»	»	550: 30		
Baltiska utställningen	»	333: 99	Kr.	27,452: 65
Behållning till år 1915			»	25,222: 64
nämligen:				
Skogsodling (lager av frö)	Kr.	1,694: 71		
Inventarier	»	2,424: 56		
Balanserade förskott	»	380: —		
Giro	»	1,073: 61		
Deposition	»	15,000: —		
Sparkasseräkning	»	73: 04		
»Skogsgård», fastighet	»	3,800: —		
Diverse debitorer	»	776: 72	Kr.	25,222: 64

Kalmar den 29 januari 1915.

Å skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Gust. Genberg.
Ordförande.

/ *Uno Danielson.*

Bil. N:o 1.

Skogseldar inom Södra Kalmar län år 1914.

Plats, där skogselden pågick		Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden	Den brunna skogens medelålder	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.
Socken	By	kilometer				har		kronor	
Mönsterås	Elmhult, Skruvshult	c:a 400 m.	$^{4}/_{5}$—$^{15}/_{5}$	mossbränning	Martall i mosse, 0,5 tall, 0,4 björk, 0,1 gran	c:a 14	30 år	c:a 1792	Diken och påfyllning av grus i skogsmarken och genom vattenpåfyllning medelst motorspruta å mossmarkerna.
Ålem	Sandbäckshult	c:a 1500 m. fr. Sandbäckshult	$^{4}/_{5}$ 8 tim.	lokomotivgnistor	0,6 gran 0,4 tall	c:a 5	25 år	c:a 600	Diken och påfyllning av grus.
Bäckebo	Abbetorp	c:a 1000 m. från Abbetorp	$^{23}/_{5}$—$^{24}/_{5}$	mossbränning	björk	c:a 6	15 år	c:a 160	Elden begränsad av en gräsbevuxen slätt och ett rågfält.
Högsby	St. Hanåsa	c:a 2000 m. från Hanåsa	$^{2}/_{7}$ 4 tim.	lokomotivgnistor	tall	c:a 2	10—70 år	c:a 200	Grävning och påfyllning av grus.
d:o	Tortebo	c:a 4000 m. fr. Nyckelhem	$^{19}/_{7}$—	skjutvapen	tall	c:a 97	50 år	c:a 3500	Upphuggning av linjer och grävning; elden stannade slutligen mot sjön Allgunnen.
Fagerhult	Sadeshult	c:a 2000 m. fr. Sadeshult	i juli	åskeld	tall	c:a 1	60 år	c:a 200	Släckning med blöta lövruskor och dylikt.
d:o	d:o	c:a 500 m. fr. Hällstorpet	i juli	åskeld	tall	c:a 1,5	30 år	c:a 150	Släckning med blöta lövruskor och dylikt.

Bil. N:o 2.

Fröräkning från Kalmar läns södra skogsvårdsstyrelse år 1914.

Debet	Tall	Gran	Kredit	Tall	Gran
	kg.	kg.		kg.	kg.
Behållning från 1913	146,12	20,33	*Utsått under året:*		
Inköpt under året:			i skogsmarker	116,74	57,02
solklängt	98,00	46,10	i plantskolor	41,20	9,30
rickländt	30,00	60,00	*Behållning till 1915*	116,18	60,11
Summa	274,12	126,43	Summa	274,12	126,43

Bil. N:o 3.

Planträkning från Kalmar läns södra skogsvårdsstyrelse år 1914.

Debet	Tall	Gran	Diverse	Kredit	Tall	Gran	Diverse
	st.	st.	st.		st.	st.	st.
Inkomna plantor:				*Utplanterade:*			
Från styrelsens plantskolor	79,000	—	—	Fastlandet	460,650	54,980	17,187
Inköpta från av styrelsen disponerade plantskolor	547,400	60,500	—	Öland	674,050	99,677	31,668
Inköpta från andra d:o	557,300	98,400	48,855	Avskrivna plantor	49,000	4,243	—
Summa	1,183,700	158,900	48,855	Summa	1,183,700	158,900	48,855

Bil. N:o 4.

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1915.

Tillgångar och beräknade inkomster.

Innestående i banker			15,937: 33
Fröbehållning:			
116,18 kg. tallfrö		1,394: 16	
60,11 » granfrö		300: 55	1,694: 71
Statsbidrag för år 1915		2,500: —	
Andel av extra anslaget till skogsodlingens främjande		1,000: —	
Bidrag av hushållningssällskapet		1,000: —	
Beräknade skogsvårdsavgifter		15,000: —	
Räntor på i bank insatta medel		1,000: —	20,500: —
Utestående fordringar:			
Frö och plantor	527: 84		
Syner enl. § 2 m. m.	202: 30		
Diverse	46: —	776: 72	
Beräknad inkomst av förut inköpt frö och plantor		1,500: —	2,276: 72
		Summa Kr.	40,408: 76

Beräknade utgifter.

Avlöningar		10,170: —	
Reseersättningar:			
Styrelsen	1,000: —		
Revisorerna	100: —		
Länsjägmästaren	1,500: —		
Länsskogvaktarna	4,000: —		
1 ordinarie skogsplantör	150: —		
10 extra skogsplantörer	1,000: —	7,750: —	17,920: —
Plantskolor		300: —	
Biträde vid plantskolor		200: —	
Skogsodlingskostnad		10,000: —	10,500: —
		Transport Kr.	28,420: —

Transport Kr.		28,420: —
Hyra för expeditionslokal	500: —	
Undervisningsmaterial	100: —	
Prenumerationer, annonser, tryck m. m.	400: —	
Diverse, däribland utgifter för kartarbeten och lägenheten »Skogsgård»	3,000: —	4,000: —
Behållning till år 1916		7,988: 76
Summa Kr.		40,408: 76

Kalmar i skogsvårdsstyrelsens expedition den 19 dec. 1914.

Gust. Genberg.
Ordförande.

P. O. Lundell.
Landstingets ledamot.

Wilhelm Liedholm.
Hushållningssällskapets ledamot.

Uno Danielson.

Undertecknade, förordnade att granska skogsvårdsstyrelsens i Kalmar läns södra landstingsområde redovisning för dess förvaltning under år 1914, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande

Revisionsberättelse.

Inkomster.

Behållning från år 1913:

Skogsodling	2,351: 32	
Inventarier	2,263: 02	
Balanserade förskott	400: —	
Diverse	1,291: 57	
Skogsvård i Kranklösa	2,600: —	
Innestående i banker	24,384: 62	33,290: 53
Statsanslag år 1914	3,318: —	
Anslag från hushållningssällskapet	1,000: —	
Skogsvårdsavgifter	13,994: 10	
Räntor	1,055: 66	
Diverse inkomster	17: —	19,384: 76
Summa Kr.		52,675: 29

Utgifter.

Avlöningar	10,170: —	
Skogsupplysningar	227: 57	
Skogsodling	7,915: 59	
Biträde vid skogens vård och avverkning	759: 75	
Övriga förvaltningskostnader	7,177: 39	
Avskrivning å inventarier	232: 06	
För »Skogsgård»	550: 40	
Baltiska utställningen i Malmö	333: 99	
Avskrivningar	85: 90	27,452: 65
Behållning till år 1915:		
Skogsodlingskostnader	1,694: 71	
Inventarier	2,424: 56	
Balanserade förskott	380: —	
»Skogsgård» i Kranklösa	3,800: —	
Diverse debitorer	776: 72	
Innestående i banker	16,146: 65	25,222: 64
	Summa Kr.	52,675: 29

Skogsvårdsstyrelsen protokoller och redovisning med vid den senare fogade verifikationer hava vi granskat och då vi därvid icke funnit nagot att anmärka, få vi tillstyrka full ansvarsfrihet för 1914 års förvaltning.

Kalmar den 18 juni 1915.

Carl Fransén.
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

Axel Åkesson.
Hushållningssällskapets ombud.

N. A. Kindberg.
Landstingets ombud.

Skogsvårdsstyrelsens inom Gottlands län berättelse för år 1914.

Finanser.

Skogsvårdsstyrelsens finanser under år 1914 framgå av följande utdrag ur skogsvårdsstyrelsens räkenskaper för sagda år:

Debet.

Ingående balans:

Kassabehållning, å bank innestående		1,294: 14	
varav reserverade ur anslaget av Liljewalchska fonden Kr. 1,008: 50.			
Inventarier		1,713: 40	3,007: 54

Inkomster:

Anslag av stat och landsting:			
Statens anslag för uppehållande av skogsvårdsstyrelsens verksamhet	7,500: —		
Statens anslag för skogsodlingens befrämjande	1,228: —		
Landstingets anslag för skogsodlingens befrämjande	1,500: —	10,228: —	
Anslag ur Liljewalchska fonden för bidrag till verkställda skogsdikningsarbeten		45: —	
Anslag ur Konung Carl-Johans-fonden till understödjande av skogsodling å kalmarker på södra Gottland		160: 70	
Skogsvårdsavgifter		2,971: 44	
Försålda plantor		469: 68	
Andel i böter och virkesersättning		585: 83	
Räntor		208: 53	14,669: 18

Omföring:

Värdet av under året inköpta redskap			123: 60
		Summa kronor	17,800: 32

Kredit.

Ingående balans:		
Redogörarens fordran		920: 74
Utgifter:		
Löner och hyresbidrag	6,350: —	
Rese- och traktamentsersättningar till skogsvårdsstyrelsen, skogsvårdskommittéerna samt tjänstemännens utsynings- och skogsvårdsarbeten	2,401: 40	
Skrivbiträde	315: 80	
Inventarier och verktyg	73: 60	
Plantskolearbeten och materialier	1,010: 83	
Frölängning, inköp av frö och plantor	1,160: 39	
Transport av plantor, frö och redskap	75: 04	
Avlöning åt extra plantörer och skogvaktare	303: 40	
Folkskolornas planteringar	162: 20	
Broschyrer, tidskrifter o. dyl.	59: 85	
Annonser, tryck och skrivmateriel	726: 75	
Telefonavgifter, telegram, skogsvårdskommittéernas postporton, diverse frakter	158: 53	
Anslag till skogsdikning	30: —	
Anslag till skogsodling å kalmarker	897: 20	
Diverse utgifter	36: 65	13,761: 64
Omföring:		
Avskrivna inventarier		50: 75
Utgående balans:		
Kassabehållning	1,280: 94	
Inventarier	1,786: 25	3,067: 19
	Summa kronor	17,800: 32

Härförutom funnos hos skogsvårdsstyrelsen vid 1914 års utgång skogsodlingshypotek till ett sammanlagt belopp av kr. 36,486: 50 mot kr. 28,658: 80 vid föregående års slut. Av deponerade medel hava under året för skogsodling använts kr. 1,046: 85, återlevererats kr. 858: 53 och å ny deposition insatts kr. 311: 58.

Av det under skogsvårdsstyrelsens vård stående anslaget till planteringar å Avanäset hava under året till planteringsstyrelsen utanordnats sista återstoden eller kr. 340: 93. De å Avanäset under åren 1909—1914 utförda planteringarna hava sålunda betingat en totalkostnad av kr. 3,340: 93.

För år 1915 har fastställts följande

Inkomst- och utgiftsstat.

Inkomster:

Kassabehållning från år 1914		541: 96
Statsanslag för uppehållande av skogsvårdsstyrelsens verksamhet		7,500: —
Skogsvårdsavgifter influtna för år 1914		3,503: 32
d:o för år 1913 enligt fördelning mellan skogsvårdsstyrelserna i riket		3,500: —
Anslag av landstinget ur Liljewalchska skogsfonden		2,500: —
1912 års anslag ur Liljewalchska skogsfonden till bidrag för skogsdikning, kvarstående		955: —
Försäljning av plantor och frö	förslagsvis	300: —
Räntor	»	300: —
	Summa kronor	19,100: 28

Utgifter:

Löner		6,200: —
Rese- och traktamentsersättningar till skogsvårdsstyrelsen, skogsvårdskommittéerna samt tjänstemännens utsynings- och skogsvårdsarbeten	förslagsvis	2,800: —
Hyresersättning och skrivbiträde		650: —
Inventarier och verktyg	»	100: —
Inköp eller klängning av frö och plantor	»	1,000: —
Plantskolearbeten	»	1,000: —
Kostnader för transport av plantor m. m.	»	75: —
Avlöning åt extra plantörer och skogvaktare	»	350: —
Skogsundervisning	»	300: —
Annonser, tryck och skrivmateriel	»	700: —
Telefonavgifter, telegram, skogsvårdskommittéernas postporto	»	175: —
Diverse	»	100: —
Pensioneringsfonden	»	700: —
Beviljade, ej utbetalade bidrag till skogsdikning	»	2,030: —
Disponibla medel för anslag till skogsdikning, skogsodling å kalmarker o. dyl.	»	2,920: 28
	Summa kronor	19,100: 28

De enskilda skogarnas inom länet tillstånd och skötsel.

Skogsvårds-styrelsen. *Skogsvårds-kommittéer.*

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning är densamma som under år 1913. Skogsvårdskommittéer hava för 3-årsperioden $^1/_6$ 1914—$^{31}/_5$ 1917 utsetts inom samtliga 91 landskommuner inom länet (utom Visby). Fullständig förteckning över skogsvårdskommittéernas sammansättning finnes införd i länskungörelserna n:o 45 ser. B 1914.

Sammanträden.

Under året hava hållits 10 sammanträden, nämligen den 12 januari, 13 februari, 13 mars, 8 maj, 6 juni, 17 augusti, 12 september, 30 oktober, 7 november och 17 december. Som ordförande under den tid ordinarie ordföranden varit inkallad till krigstjänstgöring, nämligen under augusti-, september- och oktobersammanträdena, har på nådigt förordnande tjänstgjort distriktslantmätaren H. Nyman. Ordinarie ledamöterna hava under sammanträdena i januari, juni, augusti och september av riksdagsmannauppdrag varit förhindrade att närvara och under denna tid företrätts av resp. suppleanter.

Personal och tjänste-förvaltning.

Länsjägmästaren har under året handlagt 120 förrättningar under 113 rese- och förrättningsdagar. Av förrättningarna hava 80 avsett utsyning eller undersökning jämlikt 4 § av skogslagen, 15 ledning och inspektion av skogsodlingar, 19 uppgörande av liknings- och skogshushållningsplaner, föredrag, råd och anvisningar i skogsvård och dylikt samt 6 kontroll av avverkningar m. m.

Länsskogvaktaren har under året haft 136 rese- och förrättningsdagar, av vilka 96 för biträde vid utsyning och utstämpling, 12 för bevakning, där sådan ej kunnat ske i samband med annan resa, 14 för skogsodling och dylikt samt 14 för biträde vid uppgörandet av skogshushållnings- och dikningsplaner, gallring, markberedning och dylikt.

Såsom extra plantörer och skogvaktare hava varit anställda 5 personer under sammanlagt 108 dagar, huvudsakligen för skogsodling.

Tjänsteexpeditionen har liksom föregående år varit förlagd till länsjägmästarens bostad. Länsjägmästarens ordinarie rådfrågningstid har varit lördagar kl. 10—3. Till expeditionen hava inkommit 1,433 diarieförda brev och ansökningar och avgått 1,885 brev samt cirka 1,000 brevkort och andra försändelser.

Länsjägmästaren har under augusti månad varit inkallad till krigstjänstgöring, men har på därom av skogsvårdsstyrelsen gjord ansökning blivit frikallad från densamma.

På grund av de genom det pågående världskriget osäkra konjunkturerna å trävarumarknaden har antalet avverkningsärenden och utsyningar varit mindre än föregående år.

Här nedan lämnade uppgifter rörande avverkning inom länet avse avverkningsåret 1/6 1913—31/5 1914. Under detta avverkningsår hava av skogsvårdsstyrelsen behandlats 903 ansökningar om skogsavverkning eller förfogande över virke. Dessa ansökningars fördelning på olika socknar, deras beskaffenhet och behandling åskådliggöres genom närslutna sammandrag, bil. A. *Avverkningar.*

Av nämnda sammandrag framgår, att skogsvårdsstyrelsen i 134 fall föranstaltat om utsyning eller undersökning på marken. I fråga om beslut i ärendena har skogsvårdsstyrelsen i 126 fall lämnat tillstånd till avverkning i enlighet med utsyning, i 712 fall lämnat bifall till ansökningarna utan särskilda bestämmelser, i 26 fall reglerat avverkningen genom vissa föreskrifter eller inskränkningar, i 25 fall avslagit eller förklarat ansökningarna icke till någon åtgärd föranleda; 14 ansökningar hava återkallats, avskrivits eller överförts på följande avverkningsår. I 6 fall har styrelsen jämlikt 1 § av skogslagen ansett sig böra föreskriva vissa åtgärder för återväxtens betryggande efter skedd utsyning eller avverkning. I 9 fall, där ansökningarna avsett förfogande över virke på grund av tillämnad odling av skogsmark, hava av sökandena lämnats förbindelse och säkerhet för odlingens utförande. Totalarealen av de områden, i fråga om vilka säkerhet för odlingens fullgörande på sådant sätt inkommit, uppgår till cirka 31 hektar.

Ansökningarnas fördelning på olika socknar ställer sig sålunda, att största antalet eller mer än 25 inkommit från följande socknar i nu nämnd ordning: Gothem 41 st., Alskog 35 st., Eksta 33 st., Lärbro 32 st., Stenkyrka och Kräklingbo vardera 27 st. samt Norrlanda 26 st.

Under avverkningsåret hava verkställts 126 utsyningsförrättningar, varvid utstämplats 105,416 träd med en kubikmassa av 38,627 kubikmeter mot resp. 116 förrättningar, 121,249 träd och 45,630 kubikmeter näst föregående avverkningsår.

Totala saluavverkningen å skogsmark inom länet kan approximativt beräknas till följande:

Avverkning efter utsyning	38,600	kbm.
» utan föregående utsyning	12,900	»
» å till åker uppbruten skogsmark	4,800	»
Summa	56,300	kbm.

med ett nettovärde av omkring 394,100 kronor mot resp. 69,700 kubikmeter och 488,000 kronors värde näst föregående år.

I avseende å väderleksförhållandena under avverkningstiden må anmärkas, att vintern 1913—1914 liksom föregående år var mild, och stadigvarande slädföre rådde endast under tiden 5—28 januari.

Arealen av den skogsmark, som avverkats till åker med fri disposition av det uppkomna virket, uppgår till cirka 100 hektar mot 180 hektar näst föregående år.

För avverkningsärenden, inkomna under avverkningsåret 1/6 1914—31/5 1915, kommer att redogöras i berättelsen för nästkommande år. Här må endast nämnas, att det pågående världskriget och den därutav förorsakade mobiliseringen av Gottlands trupper haft till följd en ej obetydligt minskad avverkning. De avslutade utsyningsförrättningarnas antal uppgår till endast 86, varvid utstämplats 78,508 träd med en kubikmassa av c:a 26,384 kubikmeter.

Trävaruexporten från länet utgjorde år 1914 9,961 kubikmeter uteslutande förädlat virke, varav 6,710 kubikmeter huvudsakligen plank samt 3,251 kubikmeter huvudsakligen slipers. Under samma tid infördes till Visby från svenska fastlandet 738 kubikmeter bräder och dylikt, 780 kubikmeter stav o. dyl. samt c:a 4,740 kubikmeter ved, sålunda sammanlagt 6,258 kubikmeter. Motsvarande export var under fjolåret 10,941 kubikmeter och import 10,174 kubikmeter, och har sålunda såväl export som import under år 1914 varit betydligt mindre än föregående år.

Skogsvårdsstyrelsen har icke begagnat sig av rätten att utse ombud vid kommunalnämndernas sammanträden angående virkestaxering och någon klagan i fråga om taxering har ej av skogsvårdsstyrelsen anförts.

Besvär. Besvär hos Konungens befallningshavande över skogsvårdsstyrelsens beslut i avverkningsärenden hava anförts i endast ett fall.

Rättegångar. De båda mål, som vid årets slut vilade vid Gottlands södra häradsrätt, hava där avgjorts, varvid svaranden i ena fallet fällts till ansvar för olaglig skogsavverkning och i andra fallet frikänts. Över sistnämnda beslut har länsjägmästaren anfört besvär vid hovrätten.

I det vid årets början i högsta domstolen vilande målet har fällande utslag avkunnats, och har härigenom det prejudikat vunnits, att mark, som ursprungligen i skifteshandlingar upptagits såsom ängsmark, men sedermera övergått till skogsmark, hänföres till sådan skogsmark som i 1 § av gottländska skogslagen omförmäles.

Yttranden. Bland de ärenden, skrivelser och lagförslag, över vilka skogsvårdsstyrelsen under året avgivit yttrande, må nämnas Värmlandskommissionens förslag till taxering av rikets samtliga skogar samt i riksdagen väckt motion om understöd åt kommuner för inköp av skogsmark för varaktigt skogsbruk.

Skogseldar. En skogseld av för länet ovanligt stor utsträckning inträffade den 19—21 maj 1914 å skogsområdet på gränsen mellan Buttle och Etelhem socknar, då ett område om c:a 150 hektar avbrändes. Området utgjordes till största delen av med gles tall-ungskog beväxt hällbunden mark,

där utsikterna för återväxt äro ringa. — Under den osedvanligt torra sommaren inträffade även flera andra tillbud till skogseldar, huvudsakligast längs järnvägslinjerna, men i intet fall utom det nämnda fick elden någon större omfattning.

Då skogsbrandsförsäkringsfrågan på senaste tiden blivit särskilt aktuell, må här nämnas, att skogseldar av betydenhet på Gottland bruka vara tämligen sällsynta, kanske mycket beroende på den saftiga gräsvegetationen i hagmarkerna. Mest hemsökt av skogseldar eller tillbud till sådana har just varit den nyss omtalade skogstrakten mellan Buttle och Etelhem.

Skogsodling. Liksom föregående år har skogsvårdsstyrelsen avgiftsfritt åt enskilda skogsägare utlämnat skogsplantor och skogsfrö, och har skogsvårdsstyrelsen likaledes tillhandahållit skogsodlingsredskap och biträde av skogsvårdsstyrelsens plantörer utan annan kostnad för rekvirenten än kost och logis åt plantören.

Skogsodlingarna under året hava, som av sammandraget, bil. B, framgår, omfattat plantering av 301,800 plantor å 61 hektar areal samt sådd av 36 kilogram skogsfrö å 41 hektars areal. Sammanlagt hava sålunda skogsodlats c:a 102 hektar. Av de utsatta plantorna voro 260,900 tall, 31,700 gran, 400 douglasgran, 250 lärk, 1,800 björk och 6,750 diverse trädslag. Antalet rekvirenter har varit icke mindre än 80 mot 43 under året förut, ökningen huvudsakligen beroende på den livliga anslutningen från Sundre och Näs socknar, där, som nedan omtalas, skogsodlingarna understötts genom särskilda bidrag.

I ovanstående äro inberäknade planteringsarbetena å flygsandfälten å Avanäset. För återstoden av det anslag, som av förutvarande skogsvårdsstyrelsen beviljades, hava utförts följande arbeten: å flygsandsfälten hava utplanterats 42,500 tallplantor och 5,500 granplantor å 2,40 hektars areal. I plantskola å Avanäset hava omskolats 94,000 tall och utsätts 2 kg. tallfrö. Härförutom har för anslaget utförts dikesrensning m. m.

För verkställd frösådd och omskolning i centralplantskolan redogöres å närslutna sammandrag, bil. C.

Under året hava såsom extra plantörer förutom planteringsledaren å Avanäset varit anställda 5 personer under sammanlagt 96 planteringsdagar.

Våren 1914 ingick med rätt mycket nederbörd och fuktighet, varför väderleksförhållandena för skogskulturer syntes gynnsamma. Men den 15 april inträdde en ihållande torka med en värme av ända till 18° C. redan den 22 april. I slutet av — eller närmare bestämt — den 26 maj kom regn, men därefter inträdde en ny torrperiod med intensiv värme och solhetta. Denna värme- och torrperiod blev ännu mera ihållande än under torrsommaren 1911. Den fortsatte sålunda oav-

brutet till den 25 juli, då en del regn började falla. Även augusti månad var nederbördsfattigare än vanligt. Allt detta gjorde, att året 1914 blev synnerligen ogynnsamt för skogskulturerna såväl ute å marken som i plantskolorna.

Nederbördsförhållandena utvisas av nedanstående tabell, utvisande nederbörden i millimeter.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
År 1914	31,2	16,2	28,9	22,5	38,2	14,7	32,4	39,5	72,9	27,7	34,1	52,2	410,5
Normal	29,3	26,7	28,3	25,0	24,9	33,5	49,3	58,1	39,2	51,2	48,4	41,4	455,3

Frökläng ning. Tillgången å tallkott har varit tämligen ringa, varemot granen haft ett synnerligen rikligt fröår. För att i någon mån utnyttja kottillgången har insamlats c:a 25 hektoliter tall- och 180 hektoliter grankott, givande i utbyte 15 kg. tallfrö och c:a 100 kg. granfrö. Tallfröet var av god beskaffenhet, varemot granfröet var svagt.

Skogs-undervisning m. m. Länsjägmästaren har å för ändamålet anslagen tid undervisat i skogsskötsel vid länets lantmannaskola i Hemse. Till skolans elever, liksom till en del av skogsvård intresserade jordbrukare inom länet, har utdelats diverse skogsvårdsbroschyrer, såsom Schottes »Skogsplantering», Lovéns »Huvuddragen av våra barrskogars liv, skötsel och vård», Gottlands läns hushållningssällskaps »Handbok i skogsskötsel», m. fl.

Vid 1914 års lantmannavecka har länsjägmästaren hållit föredrag om ämnet »Några synpunkter angående de gottländska skogarnas vård och avverkning». I länets tidningar har en del smärre uppsatser i skogsvård införts.

Undervisning i skogsodling (bil. D) har ägt rum vid 23 folkskolor under sammanlagt 35 av skolråden anslagna planteringsdagar, och hava under dessa dagar utplanterats 69,800 plantor och utsåtts 1,2 kg. frö.

Bidrag till skogsodling å kalmarker. Förutom bidrag för skogsodling i form av kostnadsfria plantor o. dyl. har skogsvårdsstyrelsen i enlighet med de grunder, som funnos angivna i förra årets berättelse, med tillhjälp av anslag ur Liljewalchska fonden lämnat bidrag till skogsodling å kalmarker inom Sundre och Näs socknar i form av hantlangningsbidrag och lån av stängselnät; och har detta bidrag utgått sålunda:

	Hantlangningsbidrag kronor	Stängselnät meter
Sundre	129: 50	862
Näs	69: 50	1,365
Summa	199: —	2,227

De inom dessa socknar gjorda kulturerna sågo lovande ut, men den senare inträffade intensiva sommartorkan gjorde stor skada.

Skogsdikning m. m.

Under året hava upprättats skogsdikningsplaner för 9 hemman, upptagande dikessystem med en sammanlagd längd av 7,074 meter, och beräknas genom dessa dikningsföretag en areal av 127 hektar skogsmark bliva torrlagda för en kostnad av omkring 1,760 kronor. Till dessa företag har skogsvårdsstyrelsen beviljat omförmälda 9 hemmansägare bidrag med sammanlagt 725 kronor eller i medeltal 46 % av den beräknade kostnaden.

Skogshushållningsplan har under året upprättats för ett hemman (Ardags i Ekeby).

Slutord.

I sammanhang med redogörelsen för avverkningarna under året har nämnts, att införseln av trävaror till Visby från svenska fastlandet varit betydligt mindre än föregående år. Minskningen utgjorde c:a 3,900 kbm. eller icke mindre än 38 % och torde i första hand bero på de av världskriget förorsakade osäkra trafikförhallandena å Östersjön. Samtidigt har för kronans räkning inom stora delar av Gottland till höga priser uppköpts ved för de mobiliserade truppernas behov. Såväl å landsbygden som i Visby torde på grund härav det bliva svårt att få förråden av torr ved att räcka under innevarande kalla vinter. Må detta vara en maning för våra gottländska jordbrukare att så sköta sina skogar, att dessas avkastning för all framtid kan tillgodose vår avskilda ös virkesbehov.

Visby i mars 1915.

Å skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Carl Bolin.

Ragnar Melin.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som av Kungl. Maj:t och Gottlands läns landsting och hushållningssällskap blivit utsedda att granska skogsvårdsstyrelsens inom Gottlands län redovisning för dess förvaltning under år 1914, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse:

De av skogsvårdsstyrelsen i sin årsberättelse meddelade sifferuppgifter angående skogsvårdsstyrelsens ställning vid revisionsårets början och slut samt över dess inkomster och utgifter under samma år hava revisorerna funnit överensstämmande med räkenskaperna, vilka äro försedda med verifikationer.

Samtliga skogsvårdsförbindelser med tillhörande hypotek hava av revisorerna granskats och befunnits utan anmärkning.

Styrelsens protokoll hava blivit lästa och granskade.

Inventarierna äro behörigen brandförsäkrade.

Då revisionen ej givit anledning till någon anmärkning och förvaltningen utmärkt sig för nit och omsorg, få vi tillstyrka, att ansvarsfrihet meddelas skogsvårdsstyrelsen för dess förvaltning under år 1914.

Visby i maj 1915.

J. G. Löwgren.
Statens revisor.

Ernst Berggren.
Landstingets revisor.

H. Wöhler.
Hushållningssällskapets revisor.

Skogsvårdsstyrelsens i Blekinge läns landstingsområde berättelse för år 1914.

Jämlikt § 8 i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående skogsvårdsstyrelser den 24 juli 1903, får skogsvårdsstyrelsen i Blekinge läns landstingsområde härmed avgiva berättelse för år 1914.

Styrelsen.

Styrelsen har i likhet med föregående år haft följande sammansättning:

Ordförande: godsägaren L. M. Kruse, Göholm.

Ledamot för hushållningssällskapet:
godsägaren S. Hellerström, Marielund, med landstingsman K. M. Nelsson, Björkeryd, som suppleant.

» » landstinget:
godsägaren, greve H. Wachtmeister, Västeråkra, med riksdagsmannen John Jönsson, Boa, som suppleant.

Styrelsen har under året sammanträtt två gånger.

Tjänstepersonal.

Som länsjägmästare och sekreterare har under året tjänstgjort e. jägmästaren Gunnar Fischer. Expeditionen har, liksom föregående år, varit förlagd till Ronneby. Såsom expeditionsdagar, då allmänheten haft tillfälle till besök för rådfrågningar i ärenden rörande skogsvården, hava anslagits och kungjorts första och tredje helgfria fredag i varje månad.

Länsjägmästarens rese- och förrättningsdagar hava under året varit 88, därav för hyggesbesiktningar och avgivande av råd för avverkning 25 dagar, för skogsodling och plantskolorna 22 dagar, taxering till skogsvårdsavgift 8 dagar, föreläsningar 20 dagar och diverse uppdrag 13 dagar.

Länsskogvaktarnas tjänstgöring framgår av följande tabell:

Namn och adress	Tjänstgöringsdistrikt	Plantskolearbeten	Biträtt allmänheten med stämpl. etc.	Besiktningar av avverkn.	Skogsodlingsarbeten	Åexpeditionen i Ronneby	Skogsaccistaxeringar	Vid skogseld	Diverse arbeten	Summa
E. A. Hansson, Asarum, Rt 19	Västra	57	22	28	31	55	5	0	13	211
N. Nilsson, Jämjöslätt, Rt 14	Östra	62	24	40	37	12	5	4	13	197

På skogsvårdsstyrelsens bekostnad hava tjänstemännen lämnats tillfälle att besöka Baltiska utställningens i Malmö skogsutställning, länsjägmästaren i samband med Svenska Skogsvårdsföreningens besök därstädes och länsskogvaktarna i samband med Skåne—Halland—Blekinge Skogsvårdsförbunds årsmöte.

Styrelsens samtliga tjänstemän hava under året varit inkallade till krigstjänstgöring, länsjägmästaren under 30 dagar och länsskogvaktarna under sammanlagt 45 dagar, varjämte länsjägmästaren och länsskogvaktarna under juli månad lämnats tillfälle att deltaga i en 10 dagars landstormsbefälskurs.

Skogsodling.

Styrelsen har liksom föregående år tillhandahållit allmänheten skogsplantor och frö av tall och gran enligt den principen, att 15,000 st. plantor eller 3 kg. frö pr rekvirent och år kostnadsfritt utdelats. Om större kvantitet önskats, hava i mån av tillgång plantor försålts till styrelsens självkostnad och frö till halva inköpspriset.

Likaså har plantörsbiträde kostnadsfritt tillhandahållits mot att rekvirent lämnat plantören fritt vivre och bostad under förrättningen, samt fri skjuts till närmaste förrättningsställe, järnvägs- eller ångbåtsstation.

Dessa förmåner erhålla blott markägare, som utan föregående laga syn ställa sig styrelsens föreskrifter till efterrättelse. Omfattningen av antalet utlämnad skogsodlingsmaterial framgår av omstående sammanställning.

Företrädesvis i de skogfattiga kustsocknarna har styrelsen alltsedan de första verksamhetsåren sökt befrämja skogsodlingen, i synnerhet å flygsandsfälten och å ljunghedarna. Dessa senare bestå i västra delen av länet såsom i Mjällby och Ysane socknar av gamla, nu igenlagda åkrar, där jordmånen utgöres av mager sand med klapper och i östra

Härad	Socken	Plantörernas förrättningsdagar	Antal rekvirenter	Frö		Plantor			Skogsodlad kalmark	
				Tall kg.	Gran kg.	Tall	Gran	Div.	har	ar
Bräkne	Asarum	11	12	—	—	18,500	21,000	—	6	60
	Bräkne-Hoby ...	7	4	—	—	2,000	20,100	—	3	70
	Hällaryd.........	3	2	0,5	0,5	1,000	1,000	100	1	35
	Öljehult	2	1	—	—	—	3,000	—	—	50
Listers	Jämshög.........	21	14	3	2	47,000	77,100	—	25	71
	Kyrkhult	9	3	—	—	100	29,000	—	4	85
	Elleholm	2	1	—	—	5,000	500	—	—	91
	Mjällby	2	2	—	—	9,000	—	—	1	50
Östra	Kristianopel ...	2	1	—	—	5,000	—	—	—	83
	Torhamn	1	1	—	—	2,000	—	—	—	33
	Jämjö	6	4	—	—	16,000	10,000	—	4	33
	Ramdala.........	1	1	—	—	2,000	2,000	—	—	66
	Augerum	1	1	—	—	—	500	—	—	08
	Rödeby	1	1	—	1	—	—	—	1	—
Medelsta	Nättraby.........	3	5	—	—	—	17,500	—	2	91
	Hjortsberga ...	—	2	—	—	50,000	25,000	—	12	50
	Ronneby	1	2	—	—	10,000	65,000	—	12	50
	Backaryd	2	2	—	—	9,000	6,000	—	2	50
	Eringsboda ...	7	3	—		13,500	13,000	—	4	41
	Sillhövda	1	1	—	—	5,000	1,000	—	1	—
	Tving............	—	1	1	2	—	—	—	3	
	Summa	83	64	4,5	5,5	195,100	291,700	100	91	17

delen av länet såsom i Torhamns och Jämjö socknar av genom upprepad bränning utpinad skogsmark.

Med ägare av sådana äldre eller eljes före år 1905 avverkade marker, har styrelsen upprättat kontrakt om skogsodling mot en avgift av ursprungligen 20 kronor pr har.

Sedermera har bestämmelsen om avgiften ändrats så, att densamma nu utgår med 20 kronor pr har för personer, vars jordegendom är upptaxerad till minst 60,000 kronor och för övriga med 10 kronor per har, samt jämväl, att därest någon före den 1 januari 1910 med styrelsen slutit kontrakt om skogsodling och ytterligare önskar mark skogs-

odlad, han utan dylik avgift skulle kunna erhålla lika stor areal avgiftsfritt kultiverad som den förut kontraherade. Vid dessa skogsodlingar bekostar styrelsen hela kulturarbetet och skogsodlingsmaterialet med villkor, att markägaren håller nödigt stängsel omkring kulturfältet, samt ansvarar för betesfred intill dess styrelsen ej längre anser betningen skada plantorna.

Under året hava tyvärr nya kontrakt om skogsodling ej kunnat upprättas, dels emedan skogsvårdsstyrelsen avvaktar rättegångs utgång angående olaga betning å enligt kontrakt skogsodlad mark, dels emedan tillgången i plantskolorna på tvååriga tallplantor på grund av den ogynnsamma väderleken varit knapp, och slutligen emedan styrelsen ansett rådligast att först avvakta resultatet av omläggningen av grunden för fördelningen av skogsvårdsavgifterna.

Sedermera har det även, såsom väntat var, visat sig att styrelsens inkomster högst väsentligt reducerats, i det att skogsvårdsavgifterna under året ej uppgått till mer än kr. 4,557 mot exempelvis år 1912 kr. 8,958.

Å cirka 51 har av ovannämnda marker har hjälpkultur utförts med användande av 152,000 st. tall- och granplantor.

Skogsodlingarna togo sin början den 1 april och fortgingo utan avbrott till den 8 maj, gynnade av synnerligen lämplig väderlek. Arbetet leddes av länsskogvaktarna med biträde av 5 plantörer.

Sammandrag över av skogsvårdsstyrelsen enligt kontrakt utförda skogsodlingar under åren 1905—1914:

Härad	Socken	Antal kontrakt	Sammanlagt har	Sammanlagt ar
Bräkne	Ringamåla	1	10	—
Listers	Mjällby	39	280	65
	Ysane	25	58	29
	Sölvesborg	4	38	96
	Kyrkhult	3	58	70
Östra	Torhamn	39	280	26
	Kristianopel	5	28	—
	Jämjö	19	109	50
	Augerum	1	5	50
	Lösen	1	4	93
Medelsta	Backaryd	1	3	30
	Ronneby	3	74	49
	Listerby	4	11	12
	Summa	145	963	70

Den under sommaren rådande torra väderleken har synnerligen menligt inverkat på såväl årets som föregående års skogsodlingar. Till och med i kulturer, utförda för så lång tid tillbaka som år 1908, hava plantorna till stort antal gått ut, särskilt å de torra sandmarkerna intill kusten.

Plantskolorna.

Styrelsen har liksom föregående år brukat två plantskolor, en i Asarum och en i Jämjöslätt, vardera omfattande cirka 2 har.

Under året hava utsåtts:

Tallfrö	45	kg.
Granfrö	92	»
Bergtallfrö	6	»

Trots den synnerligen ogynnsamma väderleken — ihållande torka från början av maj till sista dagarna av juli — har årets sådd gått rätt bra. Dock har vattning måst tillgripas under en veckas tid i mitten av juli.

Styrelsen var under våren i tillfälle att till ett annat läns skogsvårdsstyrelse avyttra ett större parti tall $\frac{1}{0}$. Dessa plantor uttogos på så sätt att varannan rad i såddsängen upptogs. De kvarvarande plantorna i de sängar, där detta förfarande ägt rum, visade sig på sommaren ej alls lida av torkan och på hösten voro de betydligt kraftigare och mer utvecklade än plantorna i de orörda sängarna.

Från plantskolorna hava utgått:

till rekvirenter	486,900	plantor
» skogsodlingen å kontraktsmarker	152,000	»
» försäljning	410,850	»
Summa	1,049,750	plantor

Vid årets slut utgjordes behållningen av:

tall-, gran- och diverse plantor, oomskolade	7,912,000
» » » » » omskolade	84,700
Summa	7,996,700

Avverkningar och skogsodlingsförbindelser.

Antalet av länskogvaktarna inrapporterade större avverkningar hava under året varit 33 st., omfattande cirka 788 har. Av dessa hava, efter ytterligare besiktning av länsjägmästaren, 10 st., omfattande 163 har,

befunnits vara av den art, att skogsodlingsförbindelse måst avfordras vederbörande, varav 8 st. om 129 har underskrivits och inkommit till styrelsen. Någon laga syn har under året ej behöft äga rum.

Froklängning.

På grund av den relativt goda tillgången på grankott, särskilt i östra delen av lanet, igångsatte skogsvårdsstyrelsen kottinsamling och lät sedermera klänga kotten i privat klängningsanstalt, varigenom en väsentlig inbesparing gjordes, och den fördelen vanns, att erhålla frö från orten. Granen här har en fullt nöjaktig stamform, vadan man bör vara berättigad att av densamma taga frö, vilket icke kan anses vara lämpligt av tallen. Tallfröet bör därför hellre tagas från annat håll, exempelvis från småländska höglandet.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Med anledning av pågående världskrig har en högst väsentlig förändring inträffat, vad det gäller efterfrågan av olika virkessortiment.

Då under de närmaste föregående åren propsavverkningen så gott som avstannat, och största efterfrågan gällde grövre virke, har i och med krigets början köplusten å grövre virke betydligt minskats, samtidigt med att flera propsuppköpare infunno sig, varför ock propspriserna sprungo upp i höjd, så att till och med ful tysk tall betalades lika högt per kubikenhet som timmerskog. Pappersmasseveden har sedermera rönt inflytande av de höga propsprisen, varför densamma under året betalats med priser, som förut varit okända på orten. Det är givet att de höga priserna på de klenare dimensionerna måste åstadkomma skogsskövling, helst när dessa uttagas genom kalavverkning, och ej som sig bör, och som blott i undantagsfall sker såsom på de stora herrgårdarna och bruken, genom beståndsvårdande huggningar.

Då det sedan en följd av år varit känt att ljunghedarna i södra Sverige tämligen lätt kunna göras skogbärande, har statens skogsförsöksanstalt på sitt program upptagit frågan om ljunghedarna och deras biologi samt om deras återodling på lämpligaste sätt. Därför beviljade 1913 års riksdag anslag till bestridande av kostnaden för utrönande bland annat av ljunghedarnas totalareal, samt desammas fördelning på olika godhetsgrader. Vad Blekinge beträffar verkställdes sådan uppskattning under slutet av år 1913 och fullbordades arbetet i början av år 1914. Skogsvårdsstyrelsen bidrog till arbetets utförande i så måtto, att länsskogvaktarna erhöllo i uppdrag att orientera skogsförsöksanstaltens förrättningsman, dels genom upplysningar, dels ock genom att medfölja

till olika orter och anvisa ljunghedarnas belägenhet. Resultatet av undersökningarna förelåg färdigt till Baltiska utställningen, och ställa sig siffrorna för länet sålunda:

Å kartorna inlagda områden		Därav beräknad produktiv mark		Okulärupp-skattad areal	Total summa		
Kal ljung-mark hektar	Glest trädbe-vuxen ljung-mark hektar	Kal ljung-mark hektar	Glest trädbe-vuxen ljung-mark hektar	Kal ljungmark hektar	Kal ljung-mark hektar	Glest trädbe-vuxen ljung-mark hektar	Summa hektar
2,501	240	1,304	240	126	1,430	240	1,670

Härav framgår att, trots skogsvårdsstyrelsens verksamhet under de gångna åren, åtskillig äldre kalmark ännu finnes att skogsodla. Dock röner skogsvårdsstyrelsen härvid mången gång motstånd från markägarna, som hellre önska hava kvar dessa marker i sitt nuvarande skick än se dem skogsodlade. Härvid komma liksom i så många fall betes- och skogsintressena i strid med varandra. Betet å dessa ljungmarker är dock synnerligen klent och torde ej kunna beräknas lämna markägarna i inkomst mer än högst 50 öre per år och hektar, då marken, om skog å densamma uppdrages, särskilt på de förmånliga villkor skogsvårdsstyrelsen erbjuder, minst måste lämna en avkastning av lågt beräknat 2 kronor per har och år. Det är ju att hoppas, att sådana ljungmarksägare, som nu ej kunna övertygas om skogsplanteringens fördelar, om ej förr så en gång i framtiden vid åsynen av grannens vackra ungskogar, måtte komma till insikt om nyttan av att plantera skog på de dåliga markerna, och då följa det goda exemplet.

Skogseldar inom

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn Kilometer	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden har	Den brunna skogens medelålder
Sillhöfda	Holmsjö	Intill Holmsjö järnvägsstation	8 juli	Genom eldsvåda å boningshus	Tall 0,3, Gran 0,4 Löv 0,3	15	30 år
Ronneby	Möljeryd	1 km. från Möljeryds by	19 juli	Okänd	Tall 0,2 Gran 0,2 Björk 0,6	12	30 år

Sammandrag över skogsvårds-

Tillgångar den 1 januari 1914		7,697: 13
Därav inventarier	3,141: 74	
» kontanter	4,555: 39	

Inkomster:

Anslag:		
Statens till uppehållandet av styrelsens verksamhet	4,000: —	
» » skogsodlingens främjande	3,601: —	
Hushållningssällskapets	2,400: —	
Landstingets	2,000: —	
Skogsvårdsavgifter	4,557: —	16,558: —
Ränta å i bank insatta medel		252: 77
Å genom kontrakt utförd skogsodling		730: 15
Försålda skogseffekter		795: 50
Summa kronor		26,033: 55

Utgifter:

Avlöningar:		
Länsjägmästarens	3,000: —	
Länsskogvaktarnas	2,200: —	5,200: —
Reseräkningar:		
Styrelsens	159: 38	
Revisorernas	74: 80	
Länsjägmästarens	868: 05	
Länsskogvaktarnas	1,866: 80	
Skogsplantörernas	455: 65	3,424: 68
Transport		8,624: 68

Blekinge län år 1914.

Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet Kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar och dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad Kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad Kronor	Med anledning av eldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Anteckningar
—	I fronten begränsades elden genom sjö. I flankerna genom släckningsmanskap (militär)	120 dsv. à 2.50 = kr. 300	—	—	Största delen av skogen avverkades åren 1913—1914. Före eldsvådan långvarig torka. Skogsmarken betydligt skadad.
—	Släckningsmanskap (huvudsakligen militär)	250 dsv. à 2.50 = kr. 625	—	—	Före branden långvarig torka. Skogsmarken betydligt skadad.

styrelsens räkenskaper för år 1914.

Transport		8,624: 68
Skogsundervisning:		
Länsjägmästaren för å lantmannaskolan hållna föreläsningar	250: —	
Litteratur och annonsering	324: 59	574: 59
Plantskolor:		
Frö	1,160: 85	
Plantor och material	521: 70	
Arrenden	332: 80	
Arbetskostnader	1,460: 68	3,476: 03
Skogsodlingar:		
Arbetskostnader	537: 57	
Frö	98: 50	636: 07
Material och inventariers underhåll		117: 06
Expenser:		
Diverse frakter	2: 85	
Hyra för expedition	300: —	
Telefon och telegram	244: 85	
Övriga omkostnader	440: 95	988: 65
Utställningsplantskolan i Karlskrona		459: 63
För på grund av kontrakt verkställda skogsodlingar har styrelsen, som av skogsodlingsmotbok framgår, i den mån skogsodlingarna bliva färdiga en fordran å kronor 6,517: 60.		
Behållning		11,156: 84
Summa kronor		26,033: 55

Tillgångarna äro sålunda placerade:

Inventarier	3,182: 24
Bank A.-B. Södra Sveriges sparkassa	7,972: 97
Kontant i kassan	1: 63
Summa kronor	11,156: 84

För skogsvårdsstyrelsen i Blekinge läns landstingsområde:

L. M. Kruse.

Gunnar Fischer.

Undertecknade, utsedda att revidera skogsvårdsstyrelsens inom Blekinge läns landstingsområde räkenskaper och förvaltning för år 1914, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande

Revisionsberättelse.

Behållning vid årets början:

Inventarier		3,141: 74	
I bank innestående		4,122: 20	
Kontant i kassan		433: 19	7,697: 13

Inkomster:

Anslag:			
Statsbidrag till uppehållande av styrelsens verksamhet	4,000: —		
Statsbidr. till skogsodlingens befrämjande	3,601: —		
Hushållningssällskapets anslag	2,400: —		
Landstingets anslag	2,000: —		
Skogsvårdsavgifter	4,557: —	16,558: —	
Ränta å i bank insatta medel		252: 77	
Å genom kontrakt utförd skogsodling		730: 15	
Försålda skogseffekter		795: 50	18,336: 42
		Summa kronor	26,033: 55

Utgifter:

Avlöningar:		
Länsjägmästarens	3,000: —	
Länsskogvaktarnas	2,200: —	5,200: —
Reseräkningar:		
Styrelsens	159: 38	
Revisorernas	74: 80	
Länsjägmästarens	868: 05	
Länsskogsvaktarnas	1,866: 80	
Skogsplantörernas	455: 65	3,424: 68
Skogsundervisning:		
Länsjägmästaren för å lantmannaskolan hållna föreläsningar	250: —	
Litteratur och annonsering	324: 59	574: 59
Plantskolor:		
Frö	1,160: 85	
Plantor och material	521: 70	
Arrenden	332: 80	
Arbetskostnader	1,460: 68	3,476: 03
	Transport	12,675: 30

Transport		12,675: 30	
Skogsodlingar:			
Arbetskostnader	537: 57		
Frö	98: 50	636: 07	
Material och inventariers underhåll		117: 06	
Expenser:			
Diverse frakter	2: 85		
Hyra för expedition	300: —		
Telefon och telegram	244: 85		
Övriga omkostnader	440: 95	988: 65	
Utställningsplantskolan i Karlskrona		459: 63	14,876: 71

För på grund av kontrakt verkställda skogsodlingar har styrelsen, som av skogsodlingsmotbok framgår, i den mån skogsodlingarna bliva färdiga en fordran å kronor 6,517: 60.

Behållning vid årets slut:

Inventarier	3,182: 24	
I bank innestående	7,972: 97	
Kontant i kassan	1: 63	11,156: 84
Summa kronor		26,033: 55

Räkenskaperna — enligt tillgängligt intyg siffergranskade utan anmärkning — äro förda med ordning och noggrannhet samt försedda med fullständiga verifikationer.

Styrelsens protokoll hava befunnits i god ordning.

Inventarierna äro behörigen brandförsäkrade.

De kontanta och på bankräkning innestående medlen hava vid verkställd kassainventering befunnits utgöra de belopp, vartill de enligt räkenskaperna för dagen borde uppgå.

Då revisionen ej givit anledning till någon anmärkning och förvaltningen utmärkt sig för nit och omsorg, få vi tillstyrka att ansvarsfrihet meddelas skogsvårdsstyrelsen för dess förvaltning under år 1914.

Ronneby den 17 maj 1915.

F. H. H. Norlin.
Av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

C. G. Håkansson.
Utsedd av Kungl. hushållningssällskapet.

Ernst Abramson.
Utsedd av landstinget.

Skogsvårdsstyrelsens i Kristianstads län berättelse för år 1914.

Ordförande: Godsägaren greve Raoul Hamilton, Ovesholm. *Skogsvårds-styrelsens sammansättning.*

Ledamöter: För landstinget ryttmästaren W. von Geijer, Vegeholm, med f. riksdagsmannen Troed Troedsson som suppleant.

För hushållningssällskapet: friherre R. Barnekow, Sörby-Torp, med friherre A. de Geer, Hanaskog, som suppleant.

Sekreterare: Rådmannen Birger Borgström, Kristianstad.

Länsjägmästare: e. jägmästaren F. af Petersens, Kristianstad.

I styrelsens tjänst hava varit anställda följande länsskogvaktare:

E. S. Wallin, Kroksminne, Klippan, för Norra och Södra Åsbo samt Bjäre härader, E. Lindberg, Ousby, för Östra och Västra Göinge härader samt N. Hammarlund, Gärds Köpinge, för Gärds, Villands, Albo, Ingelstads och Järrestads härader.

Styrelsen har under året sammanträtt fyra gånger i Kristianstad. *Sammanträden.*

I och för skogsodling har styrelsen i mån av tillgång kostnadsfritt utlämnat 15,000 skogsplantor pr rekvirent och år. *Skogsodling.*

Plantörsbiträde har kostnadsfritt lämnats mot att rekvirent lämnat fritt vivre och bostad samt erforderliga skjutsar.

Följande skogsmaterial har under året utlämnats:

Härad	Antal rekvirenter	Antal plantor				Frö	
		Tall st.	Gran st.	Diverse st.	Summa st.	Tall	Gran
Norra Åsbo	135	43,000	311,400	10,200	364,600	—	—
Södra Åsbo	—	—	—	—	—	—	—
Bjäre	17	26,000	52,000	—	78,000	—	—
Västra Göinge	380	—	756,000	—	756,000	3	4
Östra Göinge	20	—	230,000	—	230,000	—	—
Ingelstads	79	135,000	84,000	91,500	311,000	—	—
Jerrestads	11	24,000	29,000	2,000	55,000	—	—
Albo	14	12,000	36,000	5,000	53,000	—	—
Gärds	47	23,000	149,000	—	172,000	—	—
Villands	39	164,000	71,500	5,000	240,500	—	—
Summa	812				2,260,100	3	4

Detta utlämnade skogsodlingsmaterial motsvarar en ungefärlig areal av 376 har planterad och 7 har besådd skogsmark med en beräknad mängd av 6,000 plantor eller 1 kg. frö pr har.

Å av skogsvårdsstyrelsen medelst kontrakt övertagna marker hava utsatts 360,000 tall, 59,000 gran och 5,000 silvergran.

Sedan år 1911 synes i varje styrelsens berättelse, att torkan under året varit svår och att kulturerna och plantskolorna därigenom lidit mycket. Tyvärr var år 1914 intet undantag från denna regel och i vissa delar av länet var torkan synnerligen svår.

Isynnerhet i sandmarkerna utefter ostkusten ledo skogsodlingarna, icke blott årets, utan även äldre, mycket av densamma. Från norra och västra länet ingångna rapporter tyda däremot på, att kulturerna stått sig rätt bra, ehuru även här torkan skadat. Å sådana marker, där enbuskar rikligen förekommit, hava plantorna gått utmärkt väl till.

Plantskolorna hava givetvis också haft känning av torkan, men en intensivt bedriven vattning har gjort, att såväl årets sådd som äldre plantor stått sig ganska bra, på vissa ställen utmärkt, på andra sämre.

Intresset för skogsodling är i säker stegring och beklagligt är endast, att styrelsen ej på länge kunnat utdela allt det plantmaterial, som rekvirerats, utan städse måst göra stora reduceringar.

Avverkningar. Styrelsen har under året låtit genom länsjägmästaren och länsskogvaktare besiktiga 29 stycken avverkningar, som ansetts lagstridiga. Av dessa mål äro 14 avgjorda, i det skogsodlingsförbindelse inlämnats, under det 15 ej äro slutförda.

Under vintern ha rätt stora avverkningar av props ägt rum på grund av de högt uppdrivna priserna, men i allmänhet hava dessa avverkningar verkställts i form av gallring.

Länsjägmästarens verksamhet. Länsjägmästarens verksamhet har liksom föregående år varit att anordna skogskulturer, besiktiga desamma och avverkningar samt sköta den fackliga delen av styrelsens expedition. Dessutom har länsjägmästaren haft att en gång i månaden stå allmänheten till tjänst med råd och upplysningar å hushållningssällskapets lokal. Å Bollerups lantbruksinstitut har länsjägmästaren avhållit en kurs i skogsskötsel, omfattande 40 timmar, vilka dels använts till praktiska övningar, gallring och skogsodling, dels teoretisk undervisning. Härtill och till övriga resor och förrättningar hava åtgått 66 dagar, expeditions- och mottagningsdagar ej inberäknade.

Länsskogvaktarnas verksamhet. Länsskogvaktarna hava lett plantskolearbeten och skogsodlingar samt kontrollerat skogsodlingar och avverkningar. Härtill hava åtgått följande antal dagar, nämligen för länsskogvaktare Wallin 93 dagar, Hammarlund 148 dagar och Lindberg 253 dagar.

Förutom dessa ordinarie länsskogvaktare hava tjänstgjort 13 st. extra plantörer med tillsammans 429 rese- och förrättningsdagar.

Kort framställning av de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Någon avsevärd förändring härutinnan kan ej år efter år påvisas. Glädjande är dock, att intresset för skogsodling alltjämt stegras och detta trots att skogsodlare i allmänhet haft rätt stora motgångar, dels genom att plantmaterialet ofta på grund av värmen skadats, dels genom att skogskulturerna mångenstädes lidit mycket av torkan.

Kristianstad den 30 april 1915.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

R. G. Hamilton.

F. af Petersens.

Sammandrag av skogsvårdsstyrelsens i Kristianstads län kassaräkning år 1914.

Debet.

Anslag:

Av staten (expensmedel)	4,000: —		
» » (skogsodlingens främjande)	4,910: —	8,910: —	
Andel i skogsvårdsavgifterna		12,123: 18	
Af landstinget		3,000: —	
» hushållningssällskapet		3,000: —	27,033: 18
Skogsodlingsavgifter (ersättning för plantering å upplåten mark)			450: —
Försålda plantor och frö			924: 02
Ränta			80: 65
Upptaget lån å löpande räkning			4,000: —
Brist till år 1915			8,970: 65
		Summa kr.	41,468: 40

Kredit.

Brist från 1913		7,559: 43
Löner och arvoden:		
Länsjägmästaren	3,200: —	
Sekreteraren	500: —	
Länsskogvaktarna	2,100: —	5,800: —
Resekostnader och dagtraktamenten:		
Styrelseledamöterna	350: 60	
Länsjägmästaren	1,182: 76	
Länsskogvaktarna	1,615: 25	
Plantörerna	1,784: 60	4,933: 21
Underhållskostnader vid plantskolorna		4,005: 29
Inköp av plantor och frö:		
Plantor	5,767: —	
Frö	1,524: 80	7,291: 80
Kostnader för plantering å av styrelsen övertagen mark		2,097: 39
Fraktkostnader och emballage		435: 56
Inlöst växel		3,400: —
Inlöst lån å löpande räkning		4,000: —
Ränta och avgift		266: 63
Förskjutna rättegångskostnader		126: —
Diverse:		
Kostnader för Baltiska utställningen	226: 78	
Revisionskostnader	55: —	
Inköp av möbler och redskap	568: 90	
Skrivmaterialier	315: 40	
Del i kostnaderna för skogsvårdsstyrelsemötet	47: —	
Skogsvårdsföreningen	102: 05	
Telefon	237: 96	1,553: 09
	Summa kr.	41,468: 40

Kristianstad den 31 mars 1915.

B. G. Borgström.
Sekreterare och kassör.

Redogörelse över influtna årsavgifter till skogsodlingens främjande år 1914.

Debet.

Behållning från år 1913	741: 66
Influtna under året	248: —
Ränta	34: 60
Summa kr.	1,024: 26

Kredit.

Kristianstads läns tidning	3: —
Behållning till år 1915	1,021: 26
Summa kr.	1,024: 26

Kristianstad den 30 april 1915.

B. G. Borgström.
Skogsvårdsstyrelsens sekreterare och kassör.

Förslag till utgifts- och inkomststat för 1915.

Inkomster:

Anslag:

Av staten: expensmedel		4,000: —
» » skogsodlingens befrämjande		4,200: —
» landstinget		3,000: —
» hushållningssällskapet		3,000: —
Skogsvårdsavgifter		13,000:
Diverse inkomster		300: —
Kronor		27,500: —

Utgifter:

Brist		5,000: -
Avlöningar:		
Länsjägmästaren	3,200: —	
Sekreteraren	500: —	
Länsskogvaktarna	2,500: —	6,200: —
Resekostnader		5,000: —
Underhåll av plantskolor		3,000: —
Inköp av plantor och frö		6,000: —
Emballage och fraktkostnader		200: —
Plantering å övertagna kalmarker		1,000: -
Avbetalning å skuld (4,000: —)		1,000: —
Diverse utgifter		100: —
Kronor		27,500: —

Kristianstad den 31 december 1914.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

R. G. Hamilton.

B. G. Borgström.

Undertecknade, utsedda att granska skogsvårdsstyrelsens i Kristianstads läns landstingsområde redovisning för dess förvaltning under år 1914, få efter fullbordat uppdrag härmed avgiva följande

Revisionsberättelse.

Skogsvårdsstyrelsens protokoll samt den räkenskaperna åtföljande berättelsen rörande de enskilda skogarnas i länet tillstånd och skötsel under revisionsåret äro genomgångna utan anledning till anmärkning.

Närslutna av skogsvårdsstyrelsens sekreterare och kassör upprättade sammandrag av skogsvårdsstyrelsens i Kristianstads län kassaräkning för 1914 överensstämmer med de inkomst- och utgiftsposter, som finnas intagna uti förenämnda års kassabok och utvisar en brist av 8,970 kr. 65 öre.

Utgifterna hava funnits behörigen verificerade.

De enligt nådigt reglemente den 20 januari 1905 bestämda diarier hava befunnits vederbörligen upplagda och förda.

Här ovan omnämnda räkenskapssammandrag hava, såsom vid revisionen företedda, denna dag av revisorerna påtecknats med antydan härom.

Full ansvarsfrihet för ifrågavarande skogsvårdsstyrelses förvaltning under år 1914 tillstyrkes.

Skogsodlareföreningens räkenskaper för år 1914, där kassabehållningen vid årets slut utvisar 1,021 kr. 26 öre, hava även granskats och räkenskapsförarens sammandrag försetts med revisorernas påskrift denna dag. Anledning till anmärkning förekommer ej heller i dessa räkenskaper.

Kristianstad den 11 aug. 1915.

Joh. Fogelklou. *Nils Månsson.* *Sven Jönsson.*
Av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens i Malmöhus län berättelse för år 1914.

Styrelsens sammansättning.

Ordförande: Landshövding G. Tornerhjelm, Wrams Gunnarstorp.

Ledamöter: För hushållningssällskapet: ryttmästare P. O. Liedberg, Öja, Ystad, med godsägare N. Andersson, Slagtofta, Hörby, som suppleant.

För landstinget: hovjägmästaren friherre H. O. Ramel, Övedskloster, med ryttmästaren greve A. Moltke, Qvesarum, som suppleant.

Länsjägmästare och sekreterare: länsjägmästare F. af Petersens, Kristianstad.

Länsskogvaktare: J. Nilsson, Öslöv, Stabbarps gruva, för Onsjö, Rönnebergs, Harjagers och Luggude härader.

A. Nilsson, Hemmeneköp, Önneköp, för Färs och Frosta härader.

N. Persson, Skanör, för Herrestads, Ljunits, Vemmenhögs, Torna, Bara, Oxie och Skytts härader.

Styrelsens verksamhet.

Styrelsen har under året sammanträtt 2 gånger.

Vid jubileumslantbruksmötet i Malmö hade styrelsen tillsammans med skogsvårdsstyrelsen i Kristianstad län utom tävlan utställt en mindre plantskola, innehållande plantor av olika åldrar och avsedd att visa allmänheten gången av en plantskolas skötsel samt skogsplantor i åldern 1 månad—4 år.

Skogsodling.

Under året har följande skogsodlingsmaterial utdelats till 131 rekvirenter å:

Härad	Antal rekvirenter	Tall st.	B. Tall st.	Gran st.	Hv. Gran st.	Björk st.	Summa plantor st.	Tallfrö kg.
Torna	31	48,600	2,000	19,500	6,200	1,100	77,400	32,5
Bara	2	·	3,000	1,000	500	—	4,500	—
Skytts	11	28,000	4,000	—	500	—	32,500	4,0
Herrestads ...	6	1,500	1,200	200	—	—	2,900	—
Vemmenhögs..	4	6,400	6,100	—	1,750	—	14,250	—
Ljunits	1	500	1,500	—	500	—	2,500	—
Onsjö	7	1,000	—	7,500	—	—	8,500	—
Harjagers......	14	79,700	3,550	1,600	1,200	—	86,050	—
Luggude	2	19,000	—	200	300	—	19,500	—
Färs	33	4,000	17,000	52,800	—	—	73,800	—
Frosta	20	1,000	—	67,000	—	—	68,000	—
Summa	131	189,700	38,350	149,800	10,950	1,100	389,900	36,5

Då fröpriserna fortfarande varit höga, men styrelsen det oaktat ansett sig böra om möjligt utlämna frö till sådana platser, där frösådd förut visat sig fördelaktig, har styrelsen försålt en del skogsplantor och inköpt frö, som utlämnats. Sålunda har utlämnats 36,5 kg. tallfrö.

Skogsodlingarna hava å vissa ställen lyckats mycket bra, a andra helt misslyckats. Torkan och värmen, som rådde nästan hela sommaren, hava varit mycket svara för årets skogsodlingar, men ej endast för de yngre kulturerna, utan även för sådana, som man skulle kunnat tro vara fullt säkra för torkan. Sålunda har man sett 4- och 5-åriga kulturer av barr samt rätt försigkomma självsådder av bok svårt skadade.

Å vissa ställen, där planteringarna skyddats av enebuskar o. d., har torkan ej det ringaste inverkat.

Å ett par ställen hava kreatur skadat kulturer av från styrelsen utlämnade plantor.

Plantskolorna.

Vid årets slut innehar styrelsen 5 st. plantskolor, nämligen vid Veberöd, Wittseröd, Öslöv och tvenne vid Hemmeneköp. Endast Wittseröds och Hemmeneköps plantskolor hava besåtts med skogsfrö, 16,5 kg. tallfrö och 21 kg. granfrö tillsammans. De övriga hava uteslutande under 1914 använts för omskolning och för uppdragande av sådana plantor, som äro avsedda för skolning år 1915.

Sådden har kommit väl upp och i stort sett stått sig väl mot torkan, tack vare flitig vattning.

Länsjägmästarens och länsskogvaktarnas verksamhet.

Länsjägmästaren har under året besökt ett flertal skogsodlingar och avverkningar.

Ingen avverkning har varit av den beskaffenhet, att den påkallat styrelsens ingripande.

Dessutom har länsjägmästaren en gång, den 1:sta onsdagen, i månaden varit att träffa å hushållningssällskapets lokal i Malmö. På styrelsens uppdrag har länsjägmästaren dessutom närvarit vid skogsvårdsstyrelsemötet i Stockholm. Länsjägmästarens rese- och förrättningsdagar hava uppgått till 40 st.

Länsskogvaktarnas verksamhet har bestått i att leda och sedermera avsyna skogsodlingar, ombesörja plantskolearbeten samt hålla sig underkunniga om de avverkningar, som inom länet bedrivas. För de tre länsskogvaktarna hava åtgått följande rese- och förrättningsdagar:

J. Nilsson	27	dagar
A. Nilsson	94	»
N. Persson	77	»

De enskilda skogarnas i länet tillstånd och skötsel.

Då någon avsevärd förändring härutinnan ej kan märkas från det ena året till det andra, hänvisar styrelsen till föregaende års berättelse.

Malmö i mars 1915.

På Malmöhus läns skogsvårdsstyrelses vägnar:

G. Tornerhjelm.

F. af Petersens.

Revisionsberättelse.

Sedan undertecknade på grund av det av respektive myndigheter oss givna uppdrag verkställt granskning av skogsvårdsstyrelsens i Malmöhus läns landstingsområde räkenskaper och förvaltning för år 1914, få vi däröver avgiva följande berättelse.

Till vårt förfogande har ställts:

1) Kreditverifikationer för år 1914, men däremot inga verifikationer över debetposterna, vilka vi sålunda icke varit i tillfälle att kontrollera.

2) Skogsvårdsstyrelsens årsberättelse för år 1914.

3) Kassaredogörelse för sistlidet år.

Av företedda handlingar hava vi tagit del, genomgått och granskat verifikationerna samt jämfört dem med kassaredogörelsen.

Enligt bifogat intyg från Skandinaviska Kreditaktiebolaget i Malmö voro vid årets början och slut innestående de belopp, som räkenskaperna angiva.

Ur kassaredogörelsen avgiva vi följande sammandrag:

Behållning från år 1914:		
Uti Skandinaviska Kreditaktiebolaget innestående	2,094: 48	
Upplupna räntor	127: 54	2,222: 02
Inkomster:		
Statsanslag	4,000: —	
D:o	1,637: —	
Landstingets anslag	1,000: —	
Hushållningssällskapets anslag	1,000: —	
Skogsvårdsavgifter	1,735: 43	
Försålda skogsplantor	532: 50	9,904: 93
	Summa kronor	12,126: 95
Utgifter:		
Löner och arvoden	3,875: —	
Resor	1,687: 87	
Inköp av frö och plantor	1,463: 85	
Plantskolorna	1,688: 08	
Expenser: frakter, telefon, skrivm. m. m.	443: 14	
Utställningen i Malmö	258: 53	9,416: 47
Behållning:		
I Skandinaviska Kredit Aktiebolaget	2,427: 54	
Kontant i kassan	282: 94	2,710: 48
	Summa kronor	12,126: 95

Med erkännande av det nit och intresse, varmed styrelsen fullgjort sitt viktiga värv, hava revisorerna velat anteckna, att räkenskaperna, som blivit förda med omsorg och noggrannhet, icke givit anledning till någon erinran.

Vi få därför tillstyrka åt styrelsen för förvaltningen och för räkenskaperna ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattat.

Stockholm den 26 april 1915.

Malte Sommelius.
Av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

G. Faxe.
Av landstinget utsedd revisor.

Claes Wachtmeister.
Av hushållningssällskapet utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens inom Hallands läns landstingsområde berättelse för år 1914, jämte tabellsammandrag över verksamheten 1905—1914.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Styrelsen.

Med berättelseårets utgång har kaptenen och godsägaren m. m. F. A. S. Tham varit ordförande i 10 år. Under samma tid har f. d. riksdagsmannen Joh:s Bengtsson i Bjernalt varit ledamot, vald av landstinget. Hushållningssällskapet har under året representerats av godsägaren Jonas Wærn å Knobesholm som ledamot. Suppleanter: direktören m. m. A. L. Apelstam och f. d. riksdagsmannen Anders Olsson i Tyllered.

Styrelsen har varit samlad för överläggning 4 gånger, samt bevistat skogsvårdsstyrelsemötet i Stockholm.

Länsjägmästarens tjänstgöring.

Med länsjägmästaretjänsten är förenad sekreterare- och kassörsbefattningarna. Dessa tjänster hava bestridits av länsjägmästaren G. Pfeiff, som under året använt 70 dagar till förättningar, och fördela de sig sålunda:

Skogsodlingar å överlåtna marker	16
Besiktningar av avverkningar och därmed förenade skogsodlingar	16
Plantskolorna samt fröklängning	8
Taxering till skogsvårdsavgifter	7
Diverse	12
Råd vid skogsskötsel	11

Expeditionen är fortfarande förlagd till von Möllersgatan 3 i Halmstad. Expeditionstiden är kungjord till alla helgfria lördagar mellan 12 midd.—2 e. m., men länsjägmästaren träffas för övrigt där alla dagar, som ej upptagas av resor.

De in- och utgående ärendena äro diarieförda under 624 nummer. För överskådlighetens skull äro de olika målen fördelade i trenne diarier, som omfatta: ärenden i allmänhet, avverkningar och länsskogvaktarnas tjänst. Förutom nämnda ärenden avgå bortåt 2,000 korsbandsförsändelser och cirkulärskrivelser.

Länsskogvaktarnas tjänstgöring.

Landstingsområdet är uppdelat i 4 länsskogvaktaredistrikt, och vart och ett omfattar 2 härader. Samtliga länsskogvaktare hava förutom den yttre tjänsten om hand skötseln av var sin plantskola. Styrelsen har dessutom anställt en fröklängare, som även sköter en vid fröklängningsanstalten förlagd plantskola. Länsskogvaktarnas verksamhet inriktas pa att intressera allmänheten för anläggning av nya skogsbestånd och att sköta och varda redan befintliga. Deras tid tages i ej oväsentlig grad i anspråk för kontroll av marker, som övergåtts med avverkning.

Efterföljande tabell framställer länsskogvaktarnes tjänstgöring.

Namn, adress	Tjänstgöringsområde	Antal förrättningsdagar					Antal besökta skogar och skogsodlingar
		plantskolan	förskogsodling å överlåtna marker	kontroll av enskildas skogsodl. o. avverkn.	övriga uppdrag	Summa (plantskolorna ejinberäknade)	
G. Bond, Kungsbacka	Fjäre, Viske	96	24	50	25	99	250
A. Ekberg, Varberg	Himle, Faurås	88	17	76	18	111	398
C. J. Almqvist, Halmstad ...	Årstad, Halmstad ...	85	11	111	14	136	436
J. A. Pettersson, Laholm ...	Tönnersjö, Hök......	93	26	75	—	101	305

Fröklängningsanstalten i Kinnared med därvarande plantskola förestås av Fr. N. Berg, som använt till klängning och fröets rengöring 118 dagar, till plantskolan 113 dagar och till biträde vid kultur 11 dagar. Sedan fröklängningen avslutats har Berg upptagits med skrivarbeten för en skogsodlingsliggare.

Som extra biträde under kulturtiden har använts 22 plantörer, vilka hava dels biträtt rekvirenter och dels lett skogsodlingen å de överlåtna markerna.

Skogsvårdskommittéerna.

Omval av kommittéer har under året ägt rum. Flera förut bildade kommittéer hava upplösts; andra hava underlåtit att till styrelsen anmäla nyvalen, varför kommittéernas antal nedgått till 38.

Sammandrag av skogsvårdsstyrelsens räkenskaper för år 1914.

Debet.

Behållning från år 1913:			
Fordringar		589: 45	
Kontant i kassan		160: 10	749: 55
Anslag:			
Statens för uppehållande av skogsvårdsstyrelsens verksamhet		4,000: —	
Statens för skogsodlingens befrämjande		12,275: —	
Landstingets till d:o		10,000: —	
Hushållningssällskapets till d:o		5,000: —	31,275: —
Skogsvårdsavgifter			4,445: 60
Försäljningar:			
Plantor		4,415: 36	
Frö		577: —	
Emballage		59: 40	
Skogshackor		130: 50	5,182: 26
Diverse			66: 45
Räntor			114: 78
Lån i Göteborgs bank		2,000: —	
Förskott av redogöraren		691: 86	2,691: 86
Summa kronor			44,525: 50

Kredit.

Skogsupplysning:			
Litteratur för utdelning		257: 70	
Föreläsningar		11: 40	
Anslag till föreningar		100: —	369: 10
Skogsodling:			
Skogsfrö		7,504: 97	
Skogsodling å överlåtna marker:			
Arbetskostnader	12,256: 81		
Plantörskostnader	1,606: 80		
Resekostnader:			
Länsjägmästarens	295: 60		
Länsskogvaktarnas	372: 60		
Uppmätning av kulturfälten	9: 47		
Lösen av handlingar	64: —	14,605: 28	
Plantutdelning		95: 65	
Biträde av plantör		154 80	
Emballage och transporter		452: 02	
Järnvägsfrakter		216: 27	23,028: 99
Transport kr.			23,398: 09

		Transport kr.	23,398: 09
Plantskolorna:			
Arrende		455: —	
Arbetskostnader		2,768: 71	
Diverse		562: 68	
Länsjägmästarens resekostnader		99: 30	3,885: 69
Avlöningar:			
Länsjägmästarens		4,700: —	
Länsskogvaktarnas		5,200: —	
Föreståndarens för fröklängningsanstalten		1,100: —	
Beklädnadsersättning till länsskogvaktarna		400: —	11,400: —
Övriga förvaltningskostnader:			
Resekostnader:			
Styrelsens ordf. och ledamöter		420: 32	
Länsjägmästarens		657: 77	
Länsskogvaktarnas		1,508: 80	
Telefon, telegram, postporto		97: 82	
Papper, tryck, inbindning av böcker m. m.		176: 35	
Böcker		22: 35	
Hyra, städning, eldning, lyse		600: —	
Annonser		176: 72	
Brandförsäkringspremier		163: 84	
Reparationer:			
av fröklängning och byggnader	519: 17		
» inventarier	17: 85	537 02	
Avskrivningar å fordringar		302 15	
Diverse		167: 95	
Inventarier		343: 36	5,174: 45
			43,858: 23
Behållning till år 1915:			
I bank innestående:			
å upp- och avskrivning	598: 50		
å kapitalräkning	0: 52	599: 02	
Fordringar		24: 32	
Behållning hos länsskogvaktarna		43: 93	667: 27
		Summa kronor	44,525: 50

Ekonomiska ställningen den 31 december 1914.

Tillgångar.

Kontanta medel	642: 95	
Fordringar	24: 32	667: 27
	Transport kr.	667: 27

Transport kr.		667: 27
Frökläningsanstalten	7,151: 84	
Materialbodar och stängsel	1,943: 03	9,094: 87
Inventarier		1,921: 24
Plantor	17,736: 25	
Frö	7,799: 90	25,536: 15
Plantskolan i Kinnared		1,573: —
Summa kronor		38,792: 53

Skulder.

Lån	2,691: 86
Tillgångar över skulder	36,100: 67
Summa kronor	38,792: 53

Skogsupplysning.

I likhet med vad som alltid varit fallet, har personalen under sina resor sökt att sätta allmänheten in i betydelsen av skogarna och nyttan av deras ändamålsenliga skötsel. Att detta arbete på många håll varit fruktbringande kan spåras, bland annat av de ökade rekvisitionerna om råd för beståndsvard. Många skogsodlingar skulle helt säkert icke komma till stånd, om icke länsskogvaktarna personligen uppsökte markägarna. Den litteratur, som utdelats, har givetvis bidragit till höjande av intresset för skogarna. Genom kungörelser i samtliga länstidningar har styrelsen velat göra sin verksamhet känd. Trenne föredrag i skogsskötsel hava hållits av länsjägmästaren i samband med småbrukarekurserna i Veddige, Gällared och Hishult, och hava dessa föredrag varit belysta av skioptikonbilder.

Skolbarnens skogsodlingar.

Skogsodlingen bland skolbarnen har under aret varit livligare än föregående år, vilket framgår av den utredning styrelsen verkställt. Inom 24 pastorat har 1,571 barn utfört 2,662 skogsodlingsdagsverken. Något meddelande har ej inkommit från 13 pastorat, medan i 10 ingen skogsodling alls förekommit. Föregaende år skogsodlade 1,485 barn med 2,274 dagsverken.

Barnens skogsodlingar skulle vara av än mera betydelse för skogssaken, därest ledarna insåge vikten av en omsorgsfull skogsodling framför en, som övergår större yta, men är mindre väl utförd.

Skogsodling.

Allt fortfarande och för lång tid framåt kräva kalmarkerna stora bidrag. Den i förra berättelsen omnämnda utredningen, som verkställts av Statens skogsförsöksanstalt angående ljungmarkernas utbredning, har nu slutförts och sammanförts i en uppgift, som återfinnes i tabell I. Denna tabell visar, att ljungmarkerna i Halland hava en utbredning av 73,162 hektar, eller jämfört med Göteborgs- och Bohus län har Halland 42,174 hektar större ljungmarksareal än detta län. I dessa siffror inga emellertid de skogsodlingar, som ej hunnit växa över ljungen.

Skogsodlingsverksamheten har som förut understötts på följande sätt:

A. Kostnadsfritt frö och plantor jämte plantörsbiträde.
B. Nedsatta pris å plantor.
C. Kostnadsfritt frö och plantor jämte plantörsbiträde och viss del av arbetskostnaden (Premiering av skogsodlingar).
D. Kostnadsfritt frö och plantor jämte plantörsbiträde och hela arbetskostnaden.

A. *Skogsodling genom kostnadsfritt erhållna frö och plantor och plantörsbiträde.*

Förmånen att erhålla frö och plantor kostnadsfritt tillkommer brukare av mindre jordbruk, därest ej den för skogsodling avsedda marken varit underkastad sådan avverkning, att laga syn måst hållas. Utdelningen av frö inskränker sig emellertid till bergtallfrö enär övriga fröslag, tall och gran, betinga för höga priser.

För att vinna ett gott resultat med plantering, är det nödvändigt, att den utföres tidigt och helst före vårbruket. Plantorna utdelas också därför så tidigt som möjligt. Första utdelningen ägde rum den 4 april och den sista i skogsbygden den 8 i samma månad.

Av insända 1,177 rekvisitioner godkändes 1,174 och till dessa fördelades:

bergtallsfrö 6.5 kg.		
plantor, tall	1,413,270	st.
gran	2,286,720	»
bergtall	75,450	»
vitgran	14,430	»
björk	64,150	»
silvergran	830	»
Summa	3,854,850	st.

Denna utdelning är den största, som förekommit under styrelsens verksamhet. Huru detta material fördelar sig på de olika socknarna belyses av tabell II.

Årets skogsodlingar hava i likhet med föregående år kontrollerats av länsskogvaktarna och utvisar en sammanställning av deras rapporter, att med detta material har nykultiverats 488,94 har medan 128,05 har varit föremål för hjälpkultur, vartill har använts 320,000 st. plantor.

Av rapporterna framgår vidare, att det antal rekvirenter, som handtera sina plantor mindre väl nedgått, och i stort sett utföres skogsodlingen tillfredsställande, och en märkbar förändring till det bättre spåras för varje år.

Resultatet av skogsodlingarna är emellertid något sämre än föregående års, beroende på den intensiva torkan, som under vegetationstiden var rådande.

Den torra sommaren har emellertid tydligt ådagalagt, att de nysatta plantorna mycket väl kunna fortväxa under torkår, blott de utsättas i tid, och markberedningen göres djup. Där så varit fallet hava kulturerna stått sig gott.

Plantörsbiträde har lämnats under 34 dagar till de personer, som därom rekvirerat eller till dem, som varit okunniga om planteringsarbete.

En del personer hava begagnat sig av skogshackor, som Styrelsen försålt till självkostnadspris.

B. *Skogsodling med plantor, erhållna av Styrelsen till nedsatt pris.*

Å det plantförsäljningspris, som årligen bestämmes, erhåller jordbrukare inom länet 25 % rabatt för tall-, gran- och björkplantor. Utav denna förmån begagna sig de personer, som äro brukare av egendomar. Dessa större jordbruk äro nämligen uteslutna vid gratisutdelningen.

Försäljningen till nedsatt pris uppgår till 86,150 st. tallplantor och 308,000 granplantor samt 4,000 bergtallplantor.

C. *Skogsodling utförd genom kostnadsfritt erhållna frö och plantor jämte plantörsbiträde och viss del av arbetskostnaden (premiering av skogsodlingar.)*

Enligt bestämmelserna för denna form av bidrag till skogsodlingar kommer först år 1917 medel härför att tagas i anspråk. Styrelsen kan ännu ej säga, i vilken omfattning ansökningar om bidrag kommer att inflyta.

Villkoren för premiering äro följande:

»Skogsodling utförd å mark tillhörig mindre skogsbruk i Hallands län premieras av skogsvårdsstyrelsen enligt följande bestämmelser:

1. Skogsodlingen skall vara utförd å äldre kala marker eller sådana, varå skogsbeståndet avverkats före den 1 januari 1905.
2. Undantag göres för marker tillhöriga stat, kommun eller allmän inrättning och stiftelse.
3. Skogsodlingen skall vara verkställd efter den 1 januari 1912.
4. Skogsodlingen skall vara väl utförd och vårdad.
5. Skogsodlingen ma utföras antingen genom sådd eller plantering av följande trädslag: tall, gran, bergtall, ek eller bok.
6. Skogsodlingen premieras först fem år efter det den verkställts.
7. Den minsta sammanhängande areal, som premieras är 3 hektar, och erhålles som premie 15 kronor pr hektar; överstiger skogsodlingen 5 hektar, höjas premierna till 18 kronor.»

Med denna anordning har styrelsen trott sig mana fram kulturer å mera sammanhängande arealer, än vad som hittills varit fallet.

D. *Skogsodling utförd genom kostnadsfritt erhållna frö och plantor jämte plantörsbiträde och hela arbetskostnaden.*

Dessa slags skogsodlingar å kala ljungmarker utföras under skogsvårdsstyrelsens omedelbara ledning efter kontrakt, som avslutas på minst 30 år. Vid kontrakters avslutande låter styrelsen sig bestämmas av, förutom markens lämplighet, storleken av de arealer, som kunna sammanföras. Utan styrelsens ingripande skulle de stora vidder, som nu läggas under skogsbruk, ligga kala för lång tid framåt, helst som de tillhöra hemman, vilkas ägare ej kunna utan bistånd själva verkställa det arbete, som nu utföres.

I förra årets berättelse atergavs ett kontrakt om skogsodling, varför styrelsen nu inskränker sig, att utöver vad som förut nämnts, återgiva de huvudsakligaste villkoren för överlåtelse.

Betesrätten inskränkes så att betning med hästar, får och getter ej alls får förekomma och med kreatur endast efter särskilt lämnade föreskrifter. Betning medgives emellertidej de första åren av uppväxttiden.

Vidare stadgas, att marken skall lämnas fri från ris- och marbuskar. Uppkommer skada å skogsodlingarna genom ägarens förvållande, skall den genast ersättas.

Sedan villkoren för dessa slags kulturer omnämnts, övergår styrelsen till de arbeten, som å dessa marker utförts under berättelseåret.

Med 1,864,650 st. plantor, huvudsakligast tall, har 245,28 har nykultiverats och 155,6 hjälpkultiverats. I dessa arealer ingår sådd med 17 kg. tallfrö. Kostnaderna för dessa kulturer uppgå till 13,863: 61 kronor. Årets medelarbetskostnad för nykulturen är kr. 35: 51, vilken summa överstiger 1913 års kultur med kr. 4: 45; detta förhållande beror på, att det året ingick sådd i betydligt större utsträckning, än vad fallet varit i år.

För nykulturen angives följande medelsiffror:

	År 1914.		År 1913.		År 1912.	
Dagsverkspris	2: 15	kr.	2: 15	kr.	1: 97	kr.
Arbetsstyrka pr dag (man och hjon)	15: —	»	15: —	»	17: —	»
Dagsverke pr har (» » »)	16: 50	»	14: 04	»	18: 05	
Plantörskostnader pr har	4: 60	»	4: 04	»	4: 06	»
Arbetskostnad pr har	35: 51	»	31: 06	»	36: 55	»
Totalkostnad (förutom värdet av frö och plantor)	40: 01	»	35: 46	»	40: 95	»

I övrigt hänvisas till tabell III och IV.

I viss grad hava plantornas utveckling rönt inflytande av den torra sommaren, men resultatet kan betecknas som gott.

Vid en överblick å de kulturer styrelsen utfört under hela verksamhetstiden, får styrelsen omnämna, att resultatet är mycket gott, och odlingarna stå lovande. Hjälpkulturer hava utförts å endast 13,5 % av den odlade marken. Nykulturen upptager nämligen 2,548,18 hektar, medan 344,39 har varit föremål för hjälpkultur.

Det är huvudsakligast sådderna, som krävt efterbättring.

Styrelsen har under året godkänt 22 kontrakt med en sammanlagd areal av 325,2 hektar.

Skogsodlingsföreningar.

De i föregående berättelse omnämnda skogsodlingsföreningarna verka fortfarande. Tvenne av dessa hava erhållit understöd i form av kostnadsfria plantor.

Fröklängning och inköp av skogsfrö.

Tillgången pa tallkott var riklig och gjordes inköp av 938,85 hl. Däremot fanns så gott som ingen tillgång på grankott, endast 15,9 hl. inmättes. Av bergtallkott har inköpts 21,30 hl. Kotten var för alla trädslag outvecklad och lämnade dåligt utbyte i gott frö. Medelutbytet

för 1 hl. var för tallkott 0,38 kg., för grankott 0,28 och för bergtallkott 0,31 kg.

Behovet av granfrö måste därför fyllas genom inköp av 400 kg.

Björken hade också en klen frösättning, och den verkställda insamlingen inbragte 24 kg.

Behållningen av tall- och granfrö motsvarar nästa års behov, och är den upptagen till ett värde av 7,799: 90 kronor.

Plantskolorna.

Plantskolornas areal och belägenhet har icke undergått någon förändring, varför arealen är 6,67 hektar, fördelad på 5 platser: Kungsbacka, Varberg, Halmstad, Laholm och Kinnared.

Plantsådden utgöres av:

106,6 kg. tall.
145,8 » gran.
7,5 » bergtall.
19,0 » björk.

Torkan under sommaren har föranlett i en del plantskolor ihärdig vattning, men plantorna hava i allmänhet statt sig utmärkt. Granen har emellertid haft svag tillväxt, tallen däremot är mycket kraftig och har lämnat rik skörd, den högsta på flera år.

Medelskörd pr kg. frö åren 1905—1914:

År	1/0 tallplantor		2/0 granplantor		1/0 bergtallplantor	
	sådd kg.	skörd 1,000 st.	sådd kg.	skörd 1,000 st.	sådd kg.	skörd 1,000 st.
1905	67	24	122	19	10	18
1906	70	37	120	22	19	10
1907	90	29	102	22	9	26
1908	42	20	115	21	20	13
1909	102	54	141	17	23	19
1910	109	38	87	8	24	21
1911	31	26	88	10	10	21
1912	75	35	135	23	3,5	24
1913	135	31	164	22	7,0	18
1914	106	51	146	—	7,5	21
Medeltal		34,5		16,4		19,1

Från samtliga plantskolor hava utlämnats till

rekvirenter	3,844,850	st.
överlåtna marker	1,864,650	»
försäljning	1,154,991	»
Summa plantor	6,864,491	st.

Vid berättelseårets slut förefinnes ett förråd av:

oskolade plantor	13,431,832	st.
skolade »	260,509	»
Summa	13,692,341	st.

I detta antal ingar 3,468,170 st. 1-årig gran, som blir användbar först nästa år.

Plantförrådet är upptaget till:

för de oskolade plantorna	kr.	15,671: 70
för de skolade »	»	2,064: 55
Summa	kr.	17,736: 25

Plantskolearrenden, rensningskostnader m. m. hava utgjort 3,885: 69 kronor.

Åtgärder för återväxtens betryggande efter avverkningar.

Ehuru vintern var ovanligt mild, har avverkningarna bedrivits i ungefär samma omfattning som föregående år, härtill hava de höga priserna å props i ej ringa mån bidragit. Årets avverkning har gått över 442 hektar, mot 451 året förut. Till återväxtens betryggande har avgivits och godkänts 61 skogsodlingsförbindelser för en areal av 343,53 hektar. Vid besiktning av återväxten å de marker, som beröras av under året förfallna skogsodlingsförbindelser, hava 38 förbindelser kunnat återlämnas såsom uppfyllda. Dessa förbindelser omfatta c:a 108 hektar.

Å en hyggestrakt har styrelsen verkställt nödiga kulturer, då de ej blivit inom bestämd tid utförda. Ersättningen för denna har reglerats.

Endast en laga syn har hållits.

Skador å skogen.

Den torka, som under året varit rådande här har varit skarpare än på många år. Tämligen växtkraftiga träd hava på grundare jordmån

dött, och en del kulturer hava lidit i brist på fuktighet. Skogs- och ljungeldarnes omfattning hava varit anmärkningsvärdt ringa. De äro till och med mindre än föregående år. I tabell V sammanföras de till styrelsens kännedom komna eldskadorna. Dessa omfatta 22,4 hektar skogsmark och 148 hektar ljungmark. Motsvarande siffror för år 1913 utgöra för skogsmark 46,5 och för ljungmark 167 hektar.

På vissa ställen har märgborren uppträtt som skadegörare, men för övrigt har skogen i stort sett ej varit angripen av vare sig insekter eller svampar.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Med innevarande år avslutas den första tio-årsperioden av Skogsvårdsstyrelsens verksamhet, varför en överblick över skogarnas tillstånd och skötsel lämnas för denna tid. I bilagorna VI och VII sammanföres styrelsens verksamhet under de gångna åren.

Bokskogarna inom länet hava betydligt undanträngts från sina växtplatser och ersatts av kultiverad granskog. Större sammanhängande arealer bok förekomma, med några undantag endast å kronoparkerna.

Yngre och medelålders bokbestånd finnas å några enstaka ställen, dock ej i större bestånd. För bokskogarnas föryngring hade de förr i markerna betande svinkreaturen mycket stor betydelse. När så detta betesbruk upphörde, försvårades bokens föryngring i den grad, att boken nu som bestånd är utdöende. Som bidragande orsaker härtill framhålles bland annat, att boken i jämförelse med gran sent lämnar gagnsvirke, är svår och dyrbar att på konstlad väg uppdraga, samt granens kraftiga tillväxt å bokmark.

De på naturlig väg uppkomna granbestånden återfinnas vid länets östgräns dock ej i större utsträckning. Både den och tallskogen anlitas starkt, och är det styrelsens uppfattning, att virkeskapitalet under denna tid nedgått, och orsakerna härtill få sökas i stegrade virkespriser, särskilt på småvirke och slutligen i oriktig beskattning av skog. Ett förhållande som styrelsen särskilt framhöll i förra årets redogörelse.

I samband med småvirkets användbarhet hörer den uthuggning av 25—30-åriga, tillväxtkraftiga ungskogar, som tyvärr förekommer på flera håll.

Skogsarealen har emellertid under dessa år betydligt ökats, dels genom ljungmarkskultur och dels genom äldre kalavverkade markers skogsodling. Kalmarkerna, som uppstått sedan styrelsen trätt i verksamhet,

skogsodlas, där ej återväxten uppstår genom självsådd, vilket mycket ofta är fallet, då hyggestrakten göres mindre. Allmänheten vet och inser numera sin skyldighet att svara för skogens återväxt.

Skogsodlingsintresset har ökats fastän liknöjdhet för skogen kan sparas på flera håll.

För den växande ungskogens vård göres mera än förut. Många hagnader hava uppstått för att skydda kulturerna för kreaturens ohägn. Gallringar utföras såväl i natur- som ungskogar, dock ej i den utsträckning, som god beståndsvård kräver.

De tynande tallbestånden av s. k. tyskt ursprung hava till större delen nedhuggits och ersatts med gran.

Som slutord vill styrelsen framhålla, att det ej varit möjligt, att nå de goda resultat, som verkligen vunnits, därest ej skogssaken så kraftigt understötts av staten, landsting och hushållningssällskap.

Det är således styrelsens förhoppning, att med oförminskade eller ökade medel kunna fortsätta eller än mera utveckla sitt arbete till skogsvårdens fromma.

Halmstad i april 1915.

Å skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Seb. Tham.

Gustaf Pfeiff.

Tabell I.

Ljunghedarnes areal — länsvis.

Län		Å kartorna inlagda områden		Därav beräknad produktiv mark		Okuläruppskattad areal		Total summa		
		Kal ljungmark Hektar	Glest trädbevuxen ljungmark Hektar	Kal ljungmark Hektar	Glest trädbevuxen ljungmark Hektar	Kal ljungmark Hektar	Glest trädbevuxen ljungmark Hektar	Kal ljungmark Hektar	Glest trädbevuxen ljungmark Hektar	Summa Hektar
Jönköpings	län......	128	230	128	230	10	—	138	230	368
Kronobergs	»	7,314	6,113	7,314	6,113	44	—	7,358	6,113	13,471
Blekinge	»	2,501	240	1,304	240	126	—	1,430	240	1,670
Kristianstads	»	10,704	4,542	10,663	4,542	188	101	10,851	4,643	15,494
Malmöhus	»	11,005	2,075	16,951	2,075	74	—	11,025	2,075	13,100
Hallands	»	63,616	15,787	57,169	15,632	272	89	57,441	15,721	73,162
Göteborgs- och Bohus	län......	82,136	4,720	27,105	2,575	1,315	40	28,420	2,568	30,988
Älvsborgs	»	26,399	7,321	20,016	6,208	180	17	20,196	6,225	26,421
Skaraborgs	»	4,784	345	4,577	215	235	108	4,812	323	5,135
	Summa	208,587	41,373	145,227	37,830	2,444	355	141,671	38,138	179,809

Denna areal bör minskas med under senaste $^6/_7$ åren utförda skogsodlin ar, som ännu ej synas över ljungen — eller med omkr. 20,000 hektar.

Tabell II. **Sammandrag över utdelat skogsodlingsmaterial år 1914.**

Härad	Socken	Antal ställen	Frö: Bergtall	Plantor: Tall	Plantor: Gran	Plantor: Bergtall	Plantor: Vitgran	Plantor: Björk	Plantor: Diverse	Nykultiverad mark		Hjälpkultiverad mark	
			kg.	1,000 st.						har	ar	har	ar
Fjäre	Onsala	12	0,5	10,2	12,9	1,0	3,1	1,7	—	1	41	1	80
	Valla	21	—	22,5	9,4	1,0	—	1,8	—	1	84	1	10
	Släp	19	—	20,5	11,0	1,7	0,03	0,05	—	1	92	—	—
	Lindome	26*	1,0	66,5	83,2	1,0	—	2,0	—	19	45	3	95
	Älvsåker	12	—	40,0	26,5	—	—	—	—	1	12	—	—
	Tölö	11	—	16,2	3,3	—	—	0,1	—	1	24	0	30
	Fjärås	26	—	30,0	21,2	—	—	2,5	—	3	36	2	40
	Hanhals	11	0,5	19,5	6,5	0,8	0,5	2,1	—	1	32	0	80
	Örmevalla	15	—	45,5	5,0	—	0,1	11,5	—	3	40	—	—
	Landa	4	—	3,5	12,5	—	0,5	0,2	—	0	60	0	20
	Förlanda	3	—	2,5	1,5	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gällinge	3	—	5,0	1,0	—	—	—	—	0	30	—	—
	Idala	4	—	6,5	8,2		—	—		1	40	—	—
	Frillesås	15	—	17,6	6,4	1,0	1,2	1,7	—	1	30	1	80
	Summa	182	2,0	306,0	208,6	6,5	5,43	23,65	—	38	66	12	35
Viske	Stråvalla	4	—	3,0	3,0	—	—	0,5	—	0	14	—	—
	Värö	30	1,0	45,82	11,92	1,5	1,0	8,8	—	4	75	1	10
	Veddige	19	—	19,0	16,4	—	—	3,9	—	1	80	0	30
	Ås	11	—	11,5	4,5	—	—	3,0	—	0	31	—	—
	Sällstorp	1	—	1,0	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—
	Summa	65	1,0	80,32	36,82	1,5	1,0	16,2	—	7	—	1	40
Himle	Torpa	9	1,0	8,5	0,5	0,5	—	—	—	1	37	0	50
	Lindberg	21	—	21,9	18,0	2,2	—	1,2	—	4	97	2	—
	Valinge	13	0,5	11,5	9,5	—	—	—	—	1	84	—	—
	Stamnared	8	—	12,0	6,0	—	—	—	—	2	18	0	30
	Skällinge	12	1,25	12,0	8,0	—	—	—	—	2	50	—	—
	Rolfstorp	6	—	7,5	14,0	—	—	—	—	3	18	—	—
	Träslöv	11	—	16,5	7,0	4,5	—	3,2	—	3	60	1	50
	Hunestad	2	—	5,0	—	—	—	—	—	0	74	—	—
	Nösslinge	5	—	3,0	9,0	—	—	—	—	2	25	—	—
	Grimeton	8	—	7,5	9,5	1,0	—	—	—	3	38	—	—
	Spannarp	12	—	15,5	6,8	3,5	—	2,0	—	4	12	—	—
	Tvååker	9	—	10,5	5,5	3,5	—	1,2	—	1	06	1	—
	Summa	116	2,75	131,4	93,8	15,2	—	7,6	—	31	19	5	30
Faurås	Morup	4	—	0,5	0,3	2,0	1,0	0,2	—	0	06	0	50
	Stafsinge	5	—	10,0	2,0	0,5	1,0	—	—	0	31	0	20
	Vinberg	4	—	8,0	4,2		—	2,2	—	1	11	1	
	Alfshög	4	—	2,25	2,5	0,25	—	0,2	0,6	0	46	—	—
	Ljungby	14	—	30,5	21,0	0,5	—	—	0,1	6	38	2	—
	Sibbarp	15	—	24,0	21,0	—	—	—	—	5	62	2	50
	Svartrå	13		13,0	11,0	—	—	—	—	1	82	0	30
	Köinge	10	—	12,0	1,5	1,0	—	—	—	0	87	1	50
	Okome	11	—	29,0	14,0	—	—	—	—	7	29	—	—
	Ullared	24	—	14,6	62,4	—	—	—	—	8	28	—	—
	Källsjö	3	—	—	15,0	—	—	—	—	3	10	—	—
	Fagered	19	—	9,5	81,5	—	—	—	—	17	91	3	—
	Gällared	31	—	29,0	47,5	—	—	—	—	10	83	0	60
	Dagsås	2	—	2,0	2,5	—	—	—	—	1	60	—	—
	Falkenberg	1	—	20,0	8,0	8,0	—	2,0	—	1	00	—	—
	Gunnarp	40	—	20,5	128,5	—	—	—	—	26	28	10	—
	Summa	200	—	224,85	422,9	12,25	2,0	4,6	0,7	92	92	21	60

* Ingår en skogsodlingsförening

Härad	Socken	Antal ställen	Frö: Bergtall	Plantor: Tall	Plantor: Gran	Plantor: Bergtall	Plantor: Vitgran	Plantor: Björk	Plantor: Diverse	Nykultiverad mark		Hjälpkultiverad mark	
			kg.	1,000 st.						har	ar	har	ar
Årstad	Skrea	20	0,25	42,2	17,3	3,5	0,2	1,6	—	8	49	1	57
	Krogsered	33	—	43,5	62,6	—	—	—	—	18	18	7	58
	Drängsered	70	—	42,5	192,0	—	—	—	0,03	29	54	18	09
	Askome	7	—	8,0	48,0	—	—	—	—	13	04	—	—
	Vessige	14	—	10,5	30,5	—	0,2	—	—	6	57	0	20
	Abild	24	—	28,0	132,0	—	—	—	—	24	06	3	66
	Årstad	12	—	—	22,0	1,5	0,5	—	—	2	95	0	15
	Asige	26	—	19,5	93,5	—	—	—	—	18	12	3	03
	Eftra	12	—	32,5	8,0	7,5	—	—	—	3	97	1	29
	Slöinge	17	—	3,0	23,0	2,5	—		—	3	04	1	55
	Summa	235	0,25	229,7	628,9	15,0	0,9	1,6	0,03	127	96	37	12
Halmstad	Getinge	15	—	—	29,0	—	—	—	—	4	07	0	09
	Kvibille	4	—	15,5	22,0	—	—	—	—	3	72	1	70
	Slättåkra	41	—	24,5	106,5	—	0,2	—	0,1	17	48	3	10
	Steninge	3	—	3,0	8,0	1,0	—	—	—	2	21	—	—
	Harplinge	11	0,5	22,0	25,0	2,5	0,5	0,5	—	4	20	1	65
	Söndrum	6	—	10,0	8,0	2,5	0,1	—	—	2	23	—	—
	Kinnared	13	—	16,0	23,0	1,0	—	—	—	5	26	3	50
	Enslöv	10	—	7,5	23,5	—	0,3	—	—	23	56	0	40
	Torup	37	—	33,5	132,0	—	—	—	—	3	73	5	44
	Summa	140	0,5	132,0	377,0	7,0	1,1	0,5	0,1	66	46	15	88
Tönnersjö	Torup	25	—	13,0	154,0	—	—	—	—	7	70	11	15
	Enslöv	40	—	34,0	100,0	—	—	—	—	48	20	2	85
	Breared	50	—	39,0	81,0	—	2,0	—	—	16	02	—	—
	Tönnersjö	4	—	4,0	5,0	—	—	—	—	—	80	8	25
	Snöstorp	9	—	9,5	10,5	—	1,0	—	—	2	20	2	50
	Trönninge	2	—	1,0	1,0	6,0	—	—	—	1	20	—	
	Eldsberga	1	—	—	2,0	—	—	—	—	—	—	0	50
	Summa	131	—	100,5	353,5	6,0	3,0	—	—	76	12	25	25
Hök	Veinge	10	—	5,0	15,0	—	1,0	—	—	2	62	—	—
	Tjärby	4	—	36,0	16,0	—	—	—	—	2	50	1	85
	Knäred	32	—	31,0	53,0	—	—	—	—	15	62	—	—
	Voxtorp	8	—	13,0	14,0	—	—	7,0	—	2	70	0	50
	Hishult	20	—	36,0	32,2	—	—	—	—	13	54	—	—
	Renneslöv	10	—	10,5	15,0	—	—	1,0	—	4	25	—	—
	Ö. Karup	3	—	7,0	10,0	—	—	—	—	2	00	1	50
	Laholm	12	—	60,0	7,0	10,0	—	2,0	—	4	75	3	—
	Skummeslöv	4	—	6,5	1,0	2,0	—	—	—	0	65	—	80
	Ysby	2		3,5	2,0	—	—	—	—	—	—	1	50
	Summa	105	—	208,5	165,2	12,0	1,0	10,0	—	48	63	9	15
	S:a Summarum	1,174	6,5	1,413,27	2286,72	75,45	14,43	64,15	0,83	488	94	128	05

3,854,850 plantor.

Tabell III.

Tabell över verkställda nykulturer år 1914.

Härad	Socken	Hemman	Plantering: Tall (Tusental)	Gran (Tusental)	Bergtall (Tusental)	Björk (Tusental)	Diverse (Tusental)	Skogsodlad areal (har)	Antal plantor pr har (1,000)	Medelarbetsstyrka pr dag (man och hjon)	Plantörskostnad pr har (Kronor)	Arbetskostnad pr har (Kronor)	Summa kulturkostnad pr har (Kronor)	Anteckningar
Fjäre	Frillesås	Stocken	75,0	—	20,0		—	24,0	4,0	20,0	2,95	33,04	35,99	
	Gällinge	Gällinge	120,0		—	—	—	28,0	4,3	15,0	3,80	27,08	30,88	
Viske	Värö	Norvära	75,0		20,0	—	—	16,5	5,8	26,0	3,20	38,95	42,15	
		Backen, n:o 17	30,0	—	—	—	—	6,0	5,0	15,0	3,68	25,92	29,60	
Himle	Skällinge	Skällinge och Attarp	204,0	—	—		—	29,6	6,9	12,06	3,96	24,66	28,62	
Fauras	Okome	Maen	27,0			—	—	6,0	4,5	24,03	2,28	25,72	28,00	
Årstad	Krogsered	Boarp och Ulfsbo	124,0	—	—	—	—	24,4	5,1	24,02	2,43	26,99	29,42	
		Yered	53,0	7,0	—	—	—	10,41	5,8	16,9	7,98	39,26	47,24	
		Greppered	27,0	—	—	—	—	3,36	8,0	19,00	6,59	41,58	48,17	
Halmstad	Getinge	L:a Berg	40,0	10,2	—	—	0,15	9,00	5,6	11,03	10,99	65,74	76,63	5,200 skolade granplantor.
		Nortorp	50,0	9,9				12,57	4,8	10,27	6,91	39,51	46,42	3,100 »
Tönnersjö	Breared	Gyltige	86,0			—	—	17,23	5,0	13,42	6,01	42,06	48,07	
		Gårdshult	58,0	4,0	—	—	—	10,00	6,2	14,70	6,95	51,99	58,94	
Hök	Veinge	Bökeberg	147,0	—	—	—	—	27,25	5,4	18,1	4,08	38,07	42,15	
		Lossbygget	55,0	—	—	—	—	6,30	8,7	8,0	5,61	43,29	48,90	
	Knäred	Körsveka	—		—			10,86	—	17,9	4,68	34,85	39,53	Sådd med 9 kg. tallfrö.
	Voxtorp	Hvindrarp	37,0	2,0	—	—	—	3,80	10,3	11,5	9,61	65,45	75,06	
		Summa	1,208,0	33,1	40,0	—	0,15	245,28	5,2	15,00	4,65	35,51	40,16	
			1,281,250 st.											

Dagsverkspris 2: 15 kr.

Dagsverken pr har 16: 50 »

Tabell IV.

Tabell över verkställda

Härad	Socken	Hemman	Sådd Tall	Sådd Bergtall	Plantering Tall	Plantering Gran	Plantering Bergtall	Plantering Björk	Plantering Diverse
			kg.	kg.	tusental	tusental	tusental	tusental	tusental
Fjäre	Tölö	Asslöf	—	—	25,0	—	—	—	—
Viske	Veddige	Kvarnome ...	—	—	110,0	—	—	—	—
		Thårstorp......	—	—	15,0	—	—	—	—
Himle	Rolfstorp.. ..	Skerte			205,0	12,4			
Faurås	Gällared	Spetsebo	—	—	18,0	—			
		Normanstorp...	—	—	15,0	—	—	—	—
		Gällared	—	—	34,0	1,0	—	—	—
	Ljungby	L:a Ljungby...	—	—	92,0	—	—	—	—
Hök	Veinge	Skogaby	8,0	—	—	—	—	—	—
	Laholm	Kattarp...... ..	—	—	16,0	—	—	—	—
	Knäred	Kyrkhult	—	—	15,0	—	—	—	—
		Svenshult......	—	—	20,0	—	—	—	—
		Körsveka	—	—	5,0	—	—	—	—
		Summa	8,0	—	570,0	13,4	—	—	—

583,400 st.

hjälpkulturer år 1914.

Hjälp-kulti-verad areal har	Antal plantor pr har 1,000	Medel-arbets-styrka pr dag man och hjon	Plan-törs-kostnad pr har (kronor)	Arbets-kostnad pr har (kronor)	Summa kultur-kostnad pr har (kronor)	Anteckningar
5,0	5,0	11,8	6,17	33,23	39,40	Området bränt.
22,0	5,0	16,2	4,82	31,72	36,54	90 % inplantering.
2,0	7,5	9,5	10,61	40,50	51,11	
61,0	3,6	21,2	1,66	14,61	16,27	
6,5	2,8	27,0	2,40	24,53	26,93	
3,6	4,2	23,0	2,89	25,30	28,19	
10,8	3,2	21,5	2,89	23,34	26,23	Granen $^2/_3$.
16,6	5,6	20,0	4,66	46,52	51,18	
14,6	(0,6)	7,5	1,26	3,08	4,34	Utförd i 1913 års sådd.
4,0	4,0	20,7	5,05	31,73	36,78	
4,0	3,8	15,2	5,05	35,55	40,60	
4,0	5,0	23,0	3,46	35,48	38,94	
1,5	3,3	—	—	—	—	Kostnaden ingår i nykulturen.
155,6	4,1	18,1	3,00	22,79	25,79	

Tabell V.

Skogseldar och ljungeld

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn Kilometer	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal mark, som övergicks av elden Har: Skogsmark	Areal mark, som övergicks av elden Har: Ljungmark	De brun sko gen med äld
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Tölö, Elfsåker	Skårby och Skäggered...	4 km. till Skårby	31 maj	Antänd av pojkar	0,6 tall, 0,3 bergtall, 0,1 lövträd	3,0	100,0	25
Fjärås	Tom	—	8 juni	Högspänningsledning	0,9 tall, 0,1 bergtall	0,5	—	15
Skällinge	Släne, Annetorp	2 km.	27 april	Anlagd	spridda tallar	—	23,0	—
Rolfstorp	Skerte och Gärdslösa...	—	27 april	Åska	bok	0,1	—	60
Steninge	Nortorp	1 km.	15 maj	Okänd	—	3,0	—	—
Steninge och Revinge ...	Eskered, Nygård och Bårarp	Invid Eskered	17 juni	Okänd	—	—	25,0	—
Torup	Bossgård	0,3 km. från Bossgård	22 juli	Åska	gles tall och gran	0,2	—	—
Breared	Alenäs, Linghult	—	22 juli	Gnistor från lokomotiv	tall och gran	9,6	—	oli åld
Voxtorp	Skråmered ...	—	1 maj	Olyckshändelse vid risbränning	gles tall och björk	6,0	—	oli åld
						24,4	148,0	

Å statens skogar förekom ingen skogseld.

n Hallands län år 1914.

…knad …nd- …ada …ela …gs- …ndet …nor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar och dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad Kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad Kronor	Med anledning av skogseldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Anteckningar
o	11	12	13	14	15
o: —	Släckningsmanskap		550:	Åtal vid häradsrätt	Anstiftarna erhöllo villkorlig dom.
—	D:o	- -	—	–	
o:	D:o		100: —		Eld anlägges i dessa trakter nästan årligen.
o: —	D:o		50:	—	Åskan slog ned i en stubbe i en mosse invid.
—	D:o			Polisförhör	0,4 har av det brunna området planterat 1914; i övrigt var marken beväxt med enbuskar och spridda ungfuror.
—	D:o	—	—	Polisförhör	1 har beväxt med ungskog, 0,5 har plantering, i övrigt kala berg, delvis beväxta med ljung, bärris, enbuskar och spridda masträd.
	D:o		—		
o: —	D:o	—	1,300: —	—	Branden utgör endast en mindre del av en stor skogsbrand som börjat inom Kronobergs län.
—	D:o	—		—	

Tabell VI.

Skogsvårdsstyrelsens inkomster och utgifter.

Åren	*Inkomster* i medeltal pr år						*Utgifter* i medeltal pr år				
	Bidrag av			Skogs-vårds-avgifter	Försälj-ning av frö och plantor	Räntor och diverse	Skogs-odling och plantskolor	Avlöningar	Rese-ersätt-ningar	Under-visning och litteratur	Övriga omkost-nader
	Staten	Landsting	Hushåll-nings-sällskap								
1905—1907	14,500:	6,000: —	5,000: —	5,686: 17	1,329: 12	616: 59	15,074: 04	6,933: 77	4,224: 88	499: 80	1,952: 52
1908—1910	15,000: —	6,000: —	5,000: —	7,024: 66	1,276: 94	956: 95	20,088: 73	9,154: 17	3,006: 68	798: 50	6,169: 58
1911—1913	15,216: —	8,666: 67	5,000: —	9,578: 65	1,827: 80	802: 23	23,011: 78	11,023: 19	2,827: 87	1,396: 65	3,091: 30

Tabell VII.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet åren 1905—1914.

År	Anställd personal		Skogsodlad mark hektar		Kostnadsfritt utdelat		Antal av den fast anställda personalen besökta skogar	Skogsodlingsförbindelser		Laga undersökningar	Kottuppköp hl.			Klängt frö kg.		
	fast	tillfällig	av styrelsen å överlåtna marker[1]	av rekvirenter[2]	barrfrö kg.	plantor stycken		Upptagna och godkända	Uppfyllda och återlämnade		Tall	Gran	Berg-tall	Tall	Gran	Berg-tall
1905	5	12	—	993,36	652,15	3,388,952	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1906	5	20	202,50	945,00	615,00	3,306,110	—	87	—	—	—	—	—	—	—	—
1907	5	29	395,42	951,32	661,00	3,413,045	—	47	—	5	—	—	—	—	—	—
1908	5	23	166,40	713,00	228,50	3,821,338	—	44	—	3	—	—	—	—	—	—
1909	5	26	368,88	823,38	564,50	3,159,833	421	100	—	2	—	—	—	—	—	
1910	6	15	328,55	433,32	190,70	4,004,389	1,698	51		6	35,63	122,24	24,86	22,0	90,1	38,5
1911	6	11	187,31	351,36	8,20	3,559,443	1,394	47	—	1	5,70	—	52,80	3,4	—	78,0
1912	6	14	274,06	263,03	30,75	2,276,069	1,236	40	11	1	216,20	348,80	41,30	127,5	321,7	65,7
1913	6	22	393,78	223,94	38,65	2,571,586	1,351	42	31	1	830,43	—	113,50	430,1	—	101,5
1914	6	22	245,28	488,94	6,50	3,854,850	1,389	61	38	1	938,85	15,90	21,30	358,2	4,5	6,7
Summa			2,562,18	6,186,65	2,995,05	33,355,615	—	519	80	20	2,026,90	486,04	253,76	941,2	416,2	280,9

[1] Hjälpkultur ej inberäknad.

[2] Åren 1905—1909 är arealen beräknad efter utdelat material.

» 1909—1914 » » » » kontroll å marken; hjälpkultur ej inberäknad.

Undertecknade, utsedda revisorer att granska skogsvårdsstyrelsens i Hallands läns landstingsområde redovisning för dess förvaltning under år 1914, hava för fullgörande av vårt uppdrag genom Konungens Befallningshavande i länet fått emottaga skogsvårdsstyrelsens protokoll, räkenskaper med därtill hörande verifikationer och förvaltningsberättelse för sagda år, samt förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1915; och få vi efter nu företagen granskning av sagda handlingar avgiva följande

Revisionsberättelse.

Det sammandrag av räkenskaperna för år 1914 ävensom den översikt av ekonomiska ställningen den 31 december 1914, som finnas intagna i styrelsens berättelse härovan, äro med räkenskaperna överensstämmande.

Räkenskaperna hava befunnits riktiga, med stor noggrannhet förda, och försedda med behöriga verifikationer. Protokoll och förvaltningsberättelse, ävensom det för år 1915 uppgjorda statförslaget, hava vi genomläst och mot desamma ej funnit anledning till anmärkning.

På grund härav få vi tillstyrka att skogsvårdsstyrelsen beviljas full ansvarsfrihet för 1914 års räkenskaper och förvaltning.

Halmstad den 23 augusti 1915.

Gustaf B. Hellman.
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

H. Appeltofft.
Av landstinget utsedd revisor.

Axel Sjöstrand.
Av hushållningssällskapet utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens i Göteborgs och Bohus läns landstingsområde berättelse för år 1914.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet år 1914.

Styrelsen.

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Ordförande, utsedd av Kungl. Maj:t, majoren och domänintendenten m. m. C. M. Åhlund, Munkedal.

Ledamot, utsedd av landstinget: f. riksdagsmannen m. m. Oscar N. Olsson, Broberg, Brodalen (suppleant: lantbrukaren G. Hjort, S. Broberg, Brodalen).

Ledamot utsedd av hushållningssällskapets förvaltningsutskott: f. riksdagsmannen m. m. Gust. Mellin, Hälle, Sundsandvik (suppleant: godsägaren Walter Thorburn, Kasen, Uddevalla).

Styrelsen har under året haft 6 sammanträden (6 mars, 3 april, 9 juli, 24 oktober, 27 november, 22 december).

Personal och tjänsteförvaltning.

Under hela året har såsom forstligt biträde och sekreterare tjänstgjort länsjägmästaren Oscar Ad. Beer, vilken under april månad biträddes av extra jägmästaren Bernhard R. Blohm. Dessutom har styrelsen hela tiden haft anställd en kassörska, varjämte i fem bevakningstrakter 5 ordinarie länsskogvaktare handhaft den omedelbara ledningen av de skogsvårdsarbeten m. m., vari styrelsen biträtt enskilda skogsägare i länet. Vid vårens skogsodlingar tjänstgjorde dessutom 90 st. extra länsskogvaktare och plantörer.

Skogsvårdsstyrelsens expedition har sasom förut varit förlagd till Uddevalla och hållits öppen alla söckendagar, då länsjägmästaren ej varit stadd å resor, varjämte de två sista helgfria dagarna i varje månad reserverats till rådfrågningar i ärenden rörande skogsvård.

Länsjägmästarens resor och förrättningsdagar utom hemmet hava upptagit 89 dagar, varunder 151 st. särskilda förrättningar handlagts nämligen:

Inspektioner och kontrolleringar av skogsodlingar	21 st.
Besiktningar av mark för skogsodling	24 »
Konferenser med skogsvårdskommitterade och andra rörande anordnande av skogsodlingar	13 »
Inspektioner i plantskolor	17 »
Råd i skogsvård på kallelse	15 »
Inspektioner av avverkningar	18 »
Kurser i skogsvård	3 »
Föredrag	19 »
Exkursioner och diverse förrättningar	21 »
Summa förrättningar	151 st.

Länsjagmästaren var under året inkallad till krigstjänstgöring fr. o. m. den 2 augusti t. o. m. den 5 november.

Biträdande länsjägmästarens förrättningar:

Inspektion av årets skogsodlingar å 27 olika hemman	27 st.
Besök hos markägare för uppmaning att skogsodla och besiktning av marker, rådgivning m. m.	32 »
Inspektion i plantskola	6
Kurser i skogsvård	2 »
Andra förrättningar	2 »
Summa	69 st.

Antal förrättningsdagar 23 st.

Länsjägmästaren har till styrelsens sammanträden förberett och föredragit alla ärenden ävensom skött expeditionens göromål i huvudsak utan annat biträde än till räkenskapernas handhavande. Till expeditionen hava inkommit under året cirka 800 skrivelser och avsänts cirka 900 st., varjämte några hundra rapporter, adressanmälningar från extra skogsplantörer under vårens arbeten, plant- och frörekvisitioner m. m. från olika håll anlänt. Flera hundra cirkulär och broschyrer hava vid lämpliga tillfällen utdelats.

Personalens tjänstgöring utom bostadsorten belyses av nedanstående tabell:

Arbetsledare	Dagar ägnade åt nedanstående arbeten					
	Skogsodlingar, plantskolearbeten	Gallring och skogsvård	Inspektion av avverkning	Diverse	Summa	Dagar i medeltal pr man
5 ordinarie länsskogvaktare	282	28	15	55	380	76
90 e. länsskogvaktare och plantörer	1,325	—	—	—	1,325	$14^3/_4$
Summa	1,607	28	15	55	1,705	—

Sammandrag över skogsvårdsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län räkenskaper år 1914.

Behållning från 1913.

Kassabehållning	4: 34	
Inventarier	1,818: 70	
Fordran för synekostnader	231: 08	2,054: 21

Inkomster.

Statens anslag till bestridande av utgifter för skogsvårdsstyrelsens verksamhet under år 1914	4,000: —	
Statens anslag till skogsodlingens befrämjande	16,367: —	
Skogsvårdsavgifter	3,187: 05	
Hushållningssällskapet anslag	18,000: —	
Landstingets anslag	2,000:	
Ränta å upp- och avskrivningsräkning i A.-B. Göteborgs Bank	90: 58	
Försålda plantor	3,096: 90	46,741: 53

Skulder till 1915.

Diverse räkningar		2,118: 70
	Kr.	50,914: 44

Skulder från 1913.

Diverse räkningar		5,547: 98

Utgifter.

Skogsodlingar å genom kontrakt övertagna marker	2,978: 20	
Övriga kulturer, plantskolearbeten, frakter, omkostnader för redskap m. m.	4,777: 85	
Arrende för plantskolejord	300: —	
Länsjägmästarnas resor och arbeten	2,169: 73	
Länsskogvaktarnas » » »	1,566: 85	
Extra länsskogvaktares och plantörers resor och arbeten	3,570: 05	
Kostnad för frö	3,909: 44	
Anslag till 36 skogsodlingsföreningar	8,950: —	
Premier till 140 lärare och lärarinnor	1,000: —	
Skogsvårdskommittéerna	12: —	
Styrelsens resor	488: 37	
Avlöningar till länsjägmästare, länsskogvaktare och kassörska	9,900: —	
Revisionskostnader	181: 80	
Diverse expeditionskostnader, annonser, utställningskostnader, avskrivningar å inventarier, plantörskurs m. m.	3,870: 10	43,674: 39
	Transport	49,222: 37

Transport 49,222: 37

I ovanstående omkostnader under året ingå såsom nämnes även kostnaden för utställning, därav belöper sig för skogsutställning i Uddevalla cirka kr. 1,660: — och för andel i skogsutställning i Malmö cirka 345: — eller tillsammans kr. 2,005: —.

Behållning till 1915.

Kassabehållning	10: 99	
Inventarier	1,400: —	
Fordran för synekostnader	231: 08	
Fordran av länsskogvaktare	50: —	1,692: 07
Kronor		50,914: 44

Skogsupplysning.

Förutom genom gratisutdelning av en hel del broschyrer, folkskrifter och cirkulär har styrelsen genom kurser och föredrag, i pressen samt mera enskilt skriftligen och muntligen sökt höja intresset för skogsvården särskilt skogsodling.

I sådant avseende har avhållits: 1 plantörskurs för 25 deltagare, kortare kurser vid länets lantmannaskolor, och två av folkhögskolorna samt 19 st. föredrag och ett par exkursioner.

Skogsvård och skogsodling.

Ehuru en hel del särskilt i samband med konsultationer och exkursioner samt vid kurser åtgjorts för befrämjande av rationella gallringar och andra dylika skogsvårdsåtgärder m. m., har dock mycket arbete i detta hänseende måst uppskjutas i avvaktan på bättre tillgång av penningmedel.

Skogsvårdsstyrelsens huvudsakliga arbete har gått ut på skogsodling å de avsevärda kalmarker, bevuxna med ljung, som sedan äldre tider äro inom länet tillfinnandes.

Skogsodlingsarbetet tog sin början på enstaka ställen den 26 mars och var i full gång den 6 april. Redan omkring den 20 april var det huvudsakliga av arbetet fullbordat, men avhöllos planteringsdagar med skolbarn och försiggingo en del kompletteringsarbeten ända till den 29 maj.

Inga skogsodlingar bedrivas numera på hösten.

De extra länsskogvaktarnas och plantörernas antal var 90 st.

Liksom föregående år har styrelsen på nedan angivna sätt anordnat sina skogsodlingsarbeten:

dels av plantörer övervakade arbeten hos enskilda kalmarksägare, som före den 1 februari genom socknens skogsvårdskommitté rekvirerat plantor och själva tillsläppa nödig arbetskraft;

dels genom skogsodlingsföreningar, som med anslag från skogsvårdsstyrelsen, kommuner, sparbanker, med enskilda gåvor, medlemsavgifter m. m. anställa arbetare, som med hjälp av från medlemmarna lämnat folk utsätta plantor lämnade från skogsvårdsstyrelsen;

dels å genom kontrakt på 15 år övertagna av ålder kala ljungmarker helt på styrelsens bekostnad endast med ett mans- och ett hjondagsverke dagligen fritt från respektive markägare under den tid arbetet fortgår;

dels genom allmänna planteringsdagar av såväl äldre som yngre personer.

A. **Använt frö.**

(Utsått genom enskilda ägare, å planteringsdagar samt i plantskolorna.)

Tallfrö	185,5	kg.
Granfrö	178,0	»
Bergtallsfrö	9,5	
Summa	373,0	kg.

Dessutom 15 kg. askfrö, 50 liter ekollon, 40 liter oxel och 10 liter kastanjer i plantskolorna.

B. **Använda plantor.**

(Utdelade till rekvirenter, utsatta å övertagna marker, genom skogsodlingsföreningar, skolbarn o. s. v.)

Tall	2,329,575
Gran	3,191,650
Bergtall	232,110
Björk	123,810
Ek	54,955
Bok	2,150
Silvergran	27,760
Alm	28,600
Oxel	13,645
Lind	2,255
Lönn	595
Ask	100
Kastanj	1,585
Transport	6,008,790

Transport	6,008,790
Vitgran	500
Diverse	1,500
Summa	6,010,790

Från styrelsens plantskolor sålda och inom länet utan bidrag utsatta plantor	281,600
Försålda utom länet	1,308,000 st.

Under året beräknas cirka 900 hektar hava blivit skogsodlade.

Rekvirenternas antal 1,728 st.

Å nedanstående genom kontrakt på 15 år övertagna marker har skogsodlats 106,5 hektar ljungmark för en kostnad av kronor 2,978: 20. Häri är icke inberäknad kostnaden för plantör ej heller plant- och frövärde.

Medelkostnad för nyplantering kronor 36: 19 och för hjälpplantering kronor 19: 71.

Väderleken var under hela våren, sommaren och hösten enastående torr, och dogo fördenskull en hel del plantor ut. I allmänhet stodo sig emellertid planteringarna förvånansvärt väl.

Skogsodlingar å genom kontrakt på 5 år övertagna marker våren 1914.

Härad	Socken	Hemman	Mantal	Areal i hektar	Totalkostnad utan plantor o. d.	Kostnad pr har	Anmärkningar
Bullarens	Mo	Lunden	3/32	3,4	99,00	29,12	Nykultur, plantering.
Tanums	Tanums	Rungstung	1	2,5	92,95	37,18	»
»	»	Gerum	1/8	1,3	46,15	35,50	» »
»	»	»	5/16	1,2	40,63	33,86	» »
»	»	Utby	1/4	3,3	105,73	32,04	» »
»	»	»	1	3,3	103,12	31,25	» »
Orust Östra	Långelanda	Burås	$3^1/_2$	16,0	327,87	20,49	Hjälpkultur.
» »	»	Östra Bö	3/8	4,0	60,00	15,00	»
Orust Västra	Tegneby	Mossen	1/2	5,0	83,00	16,60	Nykultur, sådd.
Lane	Lane-Ryr	Fagerhult	1/8	0,8	19,98	25,00	» planter.
»	»	»	1/8	0,7	17,48	25,00	» »
»	»	»	3/32	0,4	9,99	25,00	» »
»	»	»	1/8	0,8	19,98	25,00	»
»	»	Rödshult	17/192	1,3	32,46	25,00	»
»	Bokenäs	Bjällanda, Nedre	1/4	4,5	162,72	36,16	» »
»	»	» Övre	1/2	3,0	108,48	36,16	» »
»	»	Stale Ö	1/4	6,0	216,03	36,10	
Inlands Södre	Lycke	Brömsegården	6/8	2,0	95,00	47,50	» »
» »	Torsby	Glöskär	1/2	1,5	96,50	64,33	»
» »	Kareby	Torp	1/4	2,0	97,50	48,75	
Inlands Nordre	Jörlanda	Kyrkeby, St:a & L:a	1/2	2,0	98,88	49,44	» »
»	»	Höga	1/4 & 1/2	4,0	170,50	42,63	» »
» »	Norum	Stenung	1/2	6,0	187,95	31,32	Hjälpkultur.
»	Hålta	Graneby	7/16	1,5	56,00	37,33	Nykultur, plantering.
»	»	»	7/16	1,0	43,50	43,50	» »
Tunge	Svarteborg	Bärby	161/192	4,0	100,89	25,22	Hjälpkultur.
Qville	Qville	Hveberg	5/8	4,5	151,00	33,56	Nykultur, plantering.
Stångenäs	Lyse	Sör-Flat	1/4	2,5	81,89	32,76	» »
Sotenäs	Tossene	Önna	1/4	7,5	98,87	13,18	Hjälpkultur.
»	»	Valla	1/2 & 1/4	6,0	78,23	13,04	
»	Askum	Anneslätt	7/16	4,5	75,00	16,67	»
		Summa	—	106,5	2,978,20	—	

Skogsodlingsföreningar.

Följande föreningar hava under året varit i verksamhet.

Namn	Med-lemmar	Utsatta plantor	Gårdar som fått skogsodling	Anslag från styrelsen
Askums skogsodlingsförening	38	58,800	25	200: —
Berfendals skogsvårdsförening	23	22,000	9	100: —
Björlanda skogsodlingsförening	76	114,200	16	100: —
Bottna »	29	57,400	17	200: —
Brastads »	37	61,360	20	250: —
Bro »	20	58,200	8	100: —
Fässbergs planteringsförening	125	193,500	16	600: —
V. Frölunda skogsodl.-förening	44	69,000	11	100: —
Hjärtums »	45	87,825	14	150: —
Hålta »	59	90,650	30	200: —
Hönö planteringsförening	85	40,000	1 (gemens.)	100: —
Kareby skogsodlingsförening	65	92,350	22	250: —
Klöfvedals »	43	100,000	20	150: —
Kville »	129	232,350	92	500: —
Lycke »	42	110,500	31	350: —
Lyse och Lysekils trädpanterings-förening	116	104,750	11	300: —
Moo skogsvårdsförening	41	59,500	18	200: —
Morlanda skogsodlingsförening	35	67,000	13	200: —
Nafverstads »	42	79,200	19	250: —
Röra »	37	38,800	6	150: —
Skaftö »	42	46,900	20	500: —
Solberga »	53	85,500	25	200: —
Spekeröd »	40	59,825	9	100: —
Stala »	52	117,200	24	200: —
Stenkyrka »	78	186,100	24	450: —
Svarteborg »	70	114,900	37	400: —
Tanums Västra »	49	157,350	29	400: —
Östra »	92	240,000	52	400: —
Tegneby »	28	67,000	11	150: —
Torsby »	59	66,250	13	100: —
Torslanda »	73	51,000	15	150: —
Tossene »	51	112,300	36	300: —
Tufve »	40	75,500	11	200: —
Valla »	58	131,750	21	350: —
Västerlanda »	51	90,000	14	350: —
Ytterby »	71	121,000	15	250: —
Summa	2,086	3,459,960	756	8,950: —

Ny för året var Spekeröds skogsodlingsförening. Ytterligare två föreningar äro under bildning.

Föreningarnas arbete är i hög grad värt erkännande.

Planteringsdagar med skolbarn.

143 lärare och lärarinnor hava under året avhållit planteringsdagar till ett antal av 376. Därvid hava 5,233 barn deltagit och 727,208 st. plantor utsatts samt något frö utsätts.

I premier till lärare och lärarinnor utdelades av landstingsmedel kronor 1,000: — fördelades på nedanstående sätt:

13 st. erhöllo en premie av 15 kr.	....	195 kr.
34 » » » » » 10 »	....	340
93 » » » » » 5 »	....	465 »
	Summa	1,000 kr.

Plantskolorna.

Följande plantskolor hava under året varit i bruk: Gustafsberg, Buderöd och Dammen. Gustafsbergs plantskola utökades under året med c:a 1,5 tunnland jord.

Nedanstående frömängder hava utsåtts i plantskolorna:

Tallfrö	151	kg.
Granfrö	169	»
Bergtallfrö	9,5	»
Summa	329,5	kg.

Dessutom 15 kg. askfrö, björkfrö, 100 liter av ek, oxel, kastanj o. s. v. 139,400 st. plantor omskolades.

På grund av ett häftigt vattenflöde (efter hastigt och starkt snöfall i mars månad) samt torka och uppfrysning förstördes cirka en million ett-åriga granplantor i Buderöds plantskola.

Avsevärda skador av hare har även förorsakats å lövträdsplantorna särskilt i Gustafsbergs plantskola.

Vid årets slut funnos i plantskolorna 18,735,700 st. plantor.

Skogsvårdskommittéerna.

Liksom under föregående år hava skogsvårdskommittéerna under år 1914 varit styrelsen till gagn genom att ombesörja kungörelser angående rekvisition av plantor, angående förbud mot bete, svedning m. m.

I socknar med skogsodlingsföreningar hava kommitterades göromål övertagits av dessas ordförande.

Avverkningar och åtgärder för återväxtens betryggande.

På grund av brist på lämpligt vinterföre voro avverkningarna under året föga omfattande.

Styrelsen har under året liksom förut utan kostnad på begäran tillhandahållit skogsägare sakkunnig ledning vid utsättande av fröträd och

stormkappor samt vid planläggning av lagenliga och rationella avverkningar.

Under år 1914 erhöll styrelsen 6 skriftliga och med vederbörlig borgen försedda förbindelser att återförsätta i skogbärande skick i strid mot lagen avverkade marker omfattande sammanlagt 35,5 hektar.

Skogsvårdsavgifterna uppgingo till följande belopp:

Göteborgs	fögderi	kr.	269: 94
Inlands	—	»	1,648: 27
Orust & Tjörns	—	»	152: 10
Sunnervikens	»	»	1,042: 21
Norrvikens	—	»	1,053: 65
		Kr	4,166: 17

Av dessa uppbar skogsvårdsstyrelsen i början av 1915 kronor 2,857: 76, vartill kom ett belopp av kr 612: 96 för år 1913.

De enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

Skogarnas tillstånd har under berättelseåret icke undergått någon väsentligare förändring, varför styrelsen kan rörande deras beskaffenhet hänvisa till närmast föregående berättelse.

Här bör märkas att, ehuru såsom förut framhållits årets avverkningar varit relativt mindre omfattande, sedan flera år tillbaka ligga hyggen, varå skogsodling enligt lagens föreskrift ännu icke vidtagits.

Vederbörande ansvarsskyldige hava visserligen avlämnat skriftliga förbindelser med borgen att skogsodla, men *dels* låtit tiden för arbetets fullbordande (i regel 5 år) trots upprepade påstötningar från skogsvårdsstyrelsens sida förflyta utan några som hälst åtgärders vidtagande, *dels* i vissa fall endast i obetydlig utsträckning anställt skogsodling.

Skogsvårdsstyrelsen, som haft sin särskilda uppmärksamhet riktad på dessa förhållanden och alltmer kommit till den uppfattningen att skriftliga och muntliga uppmaningar icke längre förslå, var bestämd för att under hösten 1914 grundligt revidera avverkningarna och börja vidtaga kraftigare åtgärder för vederbörandes efterhållande, men måste till 1915 uppskjuta dessa, dels på grund av vissa sina funktionärers krigstjänstgöring, dels på grund av bristande medel.

Skogsodlingsarbetet, som jämväl under år 1914 bedrivits i omfattande utsträckning, har med stort intresse omfattats av länets befolkning, som tack vare långvarig föregående verksamhet och agitation särskilt från hushållningssällskapets sida allmänt inser betydelsen därav. Vid hushållningssällskapets 100-års jubileum, som inföll under året, hade skogsvårdsstyrelsen i en särskild paviljong anordnat en utställning med ett

stort antal fotografiförstoringar över på ljungmarkerna uppväxande ungskogar, därav en stor del från tiden före skogsvårdsstyrelsens tillkomst samt kartor, *dels* från slutet av 1600-talet över den skoglösa bygdens dåvarande utsträckning, *dels* från 1913 års i föregående berättelse om nämnda kartläggningsarbete över ljungmarkerna i våra dagar. Dessutom visades diverse schematiska framställningar över skogarnas ekonomiska betydelse, över plantutdelningen, skogsodlingsföreningarnas verksamhehet, personalens tjänstgöring m. m.

En närmare redogörelse för skogsförhållandena inom länet från äldsta tid till våra dagar med tillhörande kartor är under utarbetande och torde under år 1915 lämnas tryckt.

Uddevalla den 30 april 1915.

För skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

C. *M. Åhlund.*
Ordförande.

Oscar Ad. Beer.
Länsjägm. och sekr.

Revisionsberättelse.

Vid granskning av Göteborgs och Bohus läns skogsvårdsstyrelses räkenskaper och förvaltning för år 1914 hava vi icke funnit någon anledning till anmärkning, varför vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet.

För övrigt hänvisa vi till styrelseberättelsen och där intagna sammandrag av räkenskaperna.

Uddevalla den 13 juli 1915.

Sven Olsson.

Herbert Lundström. *Gust. Rydén.*

Vidimeras ex officio:
Oscar Ad. Beer.

Skogseldar inom Göteborgs och Bohus län år 1914.

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden	Den brunna skogens medelålder	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. d., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad	Anteckningar
		Kilometer				Har		Kronor		Kronor	Kronor	
Partille	Laxby, Mellby, Öjesjö, Ugglum, Åstebo m. fl.	C:a 1-3 km.	Juli	Åskslag	Tall 0,8, gr. och bj. 0,2	400 varav 50 ungskog	25	C:a 3,000	Släckningsmanskap	900	3,900	C:a 40 personer fingo böta för försummad inställelse i och för släckning.
Örgryte	Lunden m. fl.	C:a 2 km.	»	»	Ljungmark	150	—	—	»	—	—	
Fässberg......	Toltorp	C:a 2 km.	»	»	Ungskog och ljungmark	10	8	500	»	—	500	
Råda	Råda Säteri...	C:a 2 km.	»	Svedning	Björk och tall	5	30	300	»	—	300	
Jörlanda	Kållelsön Hakebol	Omedelbar närhet	»	Lokomot.	Tall och gran	12, 7 har skog	18	720	·		720	
Ytterby	Tunge.........	»	»	»	Ljungmark	10	—	—	»	—	—	
Herrestad ...	Säterbo, Trolgild m. fl.	C. 2 à 3 km.	»	Obekant	Ungskog (tl) o. ljungmark	30	10	500	»	—	500	

Skogsvårdsstyrelsens inom Älvsborgs läns landstingsområde berättelse för år 1914.

Jämlikt § 8 i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående skogsvårdsstyrelser den 24 juli 1903 får skogsvårdsstyrelsen inom Älvsborgs läns landstingsområde härmed vördsamt avgiva berättelse för år 1914.

Räkenskapssammandrag för år 1914.

Tillgångar vid årets början.

Lager av frö (651,5 kg. tall- och 803,5 kg. granfrö)	10,052: —	
Inventarier	1,769: 85	
Frökläningningen i Fristad	6,000: —	
» » Bäckefors	6,000: —	
Oklängd kott i Bäckefors och Fristad	2,615: 12	
Plantskolornas behållning upptagen till	9,342: 62	
Fordran å förskotterade synekostnader	904: 97	
Obetalda räntor	250: 10	36,934: 66

Inkomster under år 1914.

Skogsvårdsavgifter	46,425: 25	
Anslag av staten, landsting m. fl.	19,683: —	
Räntor	636: 76	
Skogsfrö och plantor	4,072: 09	
Återbetalda synekostnader	226: 97	
Diverse (konto 6, 7 och 10)	919: 40	71,963: 47

Omföring.

Ökat värde å plantskolornas förråd	4,991: 28	
Under året tillkomna inventariers värde	3,775: 12	
Motstående utbetalda synekostnader	105: —	8,871: 40

Skuld vid årets slut.

Lån i Borås Enskilda Bank		6,000: —
	Summa kronor	123,769: 53

Skuld vid årets början.

Återbetald skuld till L. Olén		4,033: 17

Utgifter under år 1914.

Styrelseledamöternas och revisorernas resor	2,065: 80	
Länsjägmästarnas löner och resor	9,309: 29	
Länsskogvaktarnas » » »	13,400: 90	
Skogsfrö och plantor	7,186: 40	
Plantskolorna	4,773: 15	
Kottuppköp och fröklängning	11,784: 07	
Plantörernas arvoden och resor	10,066: 88	
Skogsodling av äldre kalmarker och div. skogsodlingskostnader	1,504: 67	
Undervisningskurser m. m.	2,036: 58	
Inventarier	3,775: 12	
Annonser och tryck	1,774: 03	
Synekostnader, förskotterade	105: —	
Anslag till skogsodlingsföreningar m. fl.	900: —	
Hyror och arrenden	1,028: 25	
Telegram- och telefonavgifter	614: 66	
Expeditions- och skrifmateriel, div. frakter m. m. (konto 32, 35, 37, 43)	1,431: 37	71,756: 17

Avskrivning.

Minskat värde å fröbehållningen	549: 20	
» » » förråd av oklängd kott	2,466: 32	
Synekostnader	904: 97	
Obetalda räntor från 1913	250: 10	
Sålda inventarier och förbrukningsavdrag	2,057: 87	6,228: 46

Tillgångar vid årets slut.

Lager av frö (546,6 kg. tall- à 9: 50; 957,5 kg. granfrö à 4: 50)	9,502: 80	
Inventarier	3,487: 10	
Fröklängningen i Bäckefors	6,000: —	
» » Fristad	6,000: —	
Oklängd kott » » (35,55 hl.)	148: 80	
Plantskolornas behållning upptagen till	14,333: 90	
Fordran för frö och plantor m. m.	279: 95	
» » synekostnader	105: —	39,857: 55
På giroräkning i Borås Enskilda Bank	1,636: 06	
Kontant i kassan	258: 12	1,894: 18
	Summa kronor	123.769: 53

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Styrelsen.

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Ordförande: Förutvarande statsrådet m. m. ingenjören Oskar Nylander.

Ledamöter: Disponenten August Låftman och riksdagmannen Gustaf Odqvist, utsedda av landstinget, samt kammarherren C. R. C:son Wästfelt, utsedd av södra- och godsägaren Oscar L. Carlsson, utsedd av norra hushållningssällskapets förvaltningsutskott.

Suppleanter: Riksdagsmannen Johan Johansson och godsägaren Oscar Boman, utsedda av landstinget samt disponenten J. M. Hansson, utsedd av södra- och skogsförvaltaren A. P. Luthander, utsedd av norra hushållningssällskapets förvaltningsutskott.

Under berättelseåret har hållits fyra sammanträden. I samband med ett av dessa företog styrelsen en resa genom norra Dalsland dels för att inspektera skogsvårdsstyrelsens fröklängningsanstalt och plantskolor därstädes, dels även för att besiktiga lagstridigt utförda avverkningar och verkställda kulturarbeten samt för att ytterligare komplettera sin kännedom om länets skogsförhållanden.

Tjänstepersonal.

Såsom länsjägmästare, sekreterare och kassaförvaltare under året har e. jägmästaren Karl F. Mellquist tjänstgjort. Därjämte har förre länsjägmästaren Leander Olén under årets första kvartal kvarstått i sin tjänst som länsjägmästare.

Expeditionen är sedan medio av september förlagd till hushållningssällskapets hus i Borås, Kvarngatan 16, och har länsjägmästaren träffats å expeditionen alla dagar, då ej resor förelegat. För Dalsland har länsjägmästaren haft särskild expeditionsdag i Bäckefors, andra helgfria dagen i varje månad.

Då behovet att minska länsskogvaktarnas verksamhetsområden med åren blivit allt mera framträdande, har styrelsen låtit inrätta ett nytt länsskogvaktaredistrikt och i samband därmed omreglerat de förutvarande.

Distriktens antal äro sålunda för närvarande fem och hafva följande omfattning:

I. *Dalslands distrikt*, omfattande Valbo, Vedbo, Tössbo och Nordal härader. Länsskogvaktare E. Eriksson, Bäckefors.

II. *Alingsås distrikt*, omfattande Sundals, Väne, Flundre, Bjärke, Ale, Vätle och Kullings härader. Länsskogvaktare Anders All, Gräfsnäs.

III. *Fristads distrikt*, omfattande Vedens, Ås, Gäsene och Redvägs härader. Länsskogvaktare O. B. Lindberg, Fristad.

IV. *Kinds distrikt*, omfattande Kinds härad. Länsskogvaktare F. Hedenlund, Hillared.

. V. *Marks distrikt*, omfattande Marks och Bollebygds härader. Länsskogvaktare Artur Johansson, Borås.

Som länsjägmästarens närmaste man har tjänstgjort skogstillsyningsmannen Sam. Johansson. Dessutom hava under vissa tider av året tvenne extra länsskogvaktare biträtt länsskogvaktarna i Kinds och Dalslands distrikt.

För att utöva den omedelbara ledningen av de omfattande skogsodlingsarbeten, som utförts med bidrag från skogsvårdsstyrelsen, och varom närmare redogöres i det följande, voro under berättelseåret hos styrelsen anställda 101 st. plantörer.

Skogsundervisning.

Undervisning i skogshushållning och skogsvård har lämnats vid lantmanna- och folkhögskolorna i Färgelanda och Herrljunga; vid de av hushållningssällskapen anordnade föreläsningskurserna för småbrukare i Åsarp, Kalf, Bredared och Kungsäter hava föredrag hållits, delvis belysta med skioptikonbilder.

Även har styrelsen låtit anordna en särskild undervisningskurs i skogsvård, huvudsakligen avsedd för att utbilda plantörer. Till deltagande i denna kurs, som hölls å Borrarps gård, belägen i Dalstorps socken av Kinds härad, hade anmälan inkommit från ett 70-tal sökande, av vilka, på grund av begränsat utrymme, endast 50 stycken kunde antagas. Undervisningen var helt och hållet avgiftsfri för deltagarna, i det att såväl deras resor som kost och logis under tiden för kursen bekostades av skogsvårdsstyrelsen, dock med förbehåll, att deltagarna vid anfordran skulle under tre år stå till styrelsens förfogande såsom plantörer mot ersättning efter gällande taxa. Vid kursen, som pågick under tiden 12—24 oktober, genomgicks förutom förekommande skogsodlingsarbeten såsom hyggesrensning, röjning samt olika metoder för sådd och plantering även grunderna för uppskattning av enskilda träds och bestånds kubikinnehåll och tillväxt, trädräkning, fröträdsutmärkning och gallringsarbeten. Härvid utlades olika provytor som försöksfält dels över sådd och plantering med ren tall och gran, dels en gallringsprovyta i medelålders skog, där utbytet uppskattades och värderades och tillväxten hos

det kvarvarande beståndet utreddes. Undervisningen leddes av länsjägmästaren, som vid de praktiska arbetena biträddes av skogstillsyningsmannen och trenne länsskogvaktare.

Före vårkulturernas början hölls dessutom för tidigare utbildade plantörer särskilda repetitionskurser i förekommande skogsodlingsarbeten. Dessa kurser voro förlagda till Hillared, Fristad, Herrljunga och Backefors.

I likhet med vad förhållandet varit under föregående år har styrelsen genom länsjägmästarens försorg låtit utdela diverse folkskrifter i skogsvårdsfrågor till för skogsvård intresserade personer.

Under sina resor i länet ha såväl länsjägmästaren som länsskogvaktarna lämnat anvisningar och råd rörande ändamålsenligaste förfaringssättet vid gallring, avverkning och övriga skogsvårdsåtgärder. Likaledes har sakkunnigt biträde gratis lämnats i dylika frågor åt skogsägare, vilka skriftligen hos styrelsen anhållit därom.

Skogsodling.

Kulturarbeten

Styrelsen har under berättelseåret tillämpat samma bestämmelser vid utdelning av skogsodlingsbidrag som under föregående år. Sålunda har varje rekvirent för enskild ägares skogsmark, vars rekvisition inkommit inom föreskriven tid, gratis erhållit intill 4 kg. frö och 10,000 st. plantor. Plantör har även utan avgift tillhandahållits varje rekvirent, som så önskat, dock under högst 2 dagar, och har styrelsen satt som villkor för erhållande av avgiftsfritt skogsfrö, att detsamma blir utsått under plantörs ledning. Kost och logis under förrättningstiden samt vid förefallande behov skjuts för plantören och hans redskap från och till närmaste järnvägsstation eller förrättningsställe bekostas av rekvirenten.

Vid sammanslutning i och för skogsodling av flera ägares ljungmarker till större sammanhängande komplex, s. k. skogsodlingskomplex, har styrelsen lämnat erforderlig kvantitet frö och plantor samt plantörsbiträde gratis och dessutom deltagit med $^1/_3$ av nedlagda arbetskostnaden.

Skogsodlingsarbetena hava under året haft större omfattning än under något föregående år. Ej mindre än 3,461 st. rekvirenter inom länet erhöllo bidrag till skogsodling. Kulturerna började i stort sett omkring medio av april och pågingo omkring en månads tid. Väderleken var under själva kulturtiden tjänlig, ehuru den ihållande torkan sedermera på många håll inverkade menligt på resultatet. Såsom framgår av **tab. I** har *under ledning av styrelsens plantörer utsatts 2,260,85 kg. tall och granfrö och utplanterats 3,700,884 st. plantor under året. Den härvid skogsodlade arealen har av de respektive plantörerna uppskattats till sammanlagt 3,239,53 har effektiv kal areal*, varav 2,492,11 har övergatts

med sådd och 746,63 har med plantering. Av tablån framgår vidare, att vid skogsodlingsarbetena ifråga förbrukats tillhopa 31,218 3/4 st. dagsverken, därav vid sådden 20,916 1/2 st. och vid planteringen 10,302 1/4 stycken.

På grund av otillräckligt antal plantörer har styrelsen, som ovan nämnts, i allmänhet ej kunnat tillförsäkra varje rekvirent mera än högst 2 dagars biträde. Under dessa båda dagar har emellertid ej alltid hunnits med att utsätta allt rekvirerat material, och plantören har under sådana fall haft i uppdrag att lämna undervisning om lämpligaste förfaringssättet vid planteringen, varefter överlämnats åt vederbörande själva att ombesörja och leda planteringsarbetena. Plantorna hava dock erhållits gratis.

Tab. II utgör sammandrag över dylika planteringar, som utförts *utan tillsyn av plantör, men med avgiftsfria plantor*, och visar, att *2,229,850 st. tall- och 1,692,050 st. granplantor* utdelats. En del av dessa arbeten hava avsynats av plantörerna, varvid arealerna uppskattats. För återstoden har den skogsodlade arealen upptagits efter en beräkningsgrund av 5,000 st. plantor per hektar för nöjaktig slutenhet. *Dessa gratis utdelade plantor hava på så sätt beräknats täcka en areal av 778,82 har.*

Då styrelsen ansett det vara av visst intresse att även kunna angiva omfattningen av de skogsodlingsarbeten, som inom länet utförts av bolag, vilka ej erhålla bidrag ur skogsvårdskassan, samt av andra skogsägare med mera omfattande kulturer, än det från styrelsen gratis erhållna materialet medgiver, har skriftlig förfrågan därom gjorts till vederbörande förvaltningar, vilka beredvilligt lämnat önskade uppgifter. **Tab. III**, vari dessa uppgifter sammanförts häradsvis, visar, att *utan något bidrag ur skogsvårdskassan kultiverats 648,5 har kalmark* under året, därav 483,5 har genom sådd och 165 har genom plantering. *Härtill har använts 421,25 kg. tall- och granfrö samt 711,500 st. gran- och tallplantor.*

Tab. IV är ett sammandrag av tab. I—III, varav framgår att *sammanlagda arealen av inom länet skogsodlad mark under år 1914* — såvitt styrelsen känner — *uppgår till 4,666,85 har och att därtill använts 2,682,1 kg. frö och 8,335,878 st. plantor.*

Plantskolorna. Från styrelsens plantskolor har under året utgått:

3,999,400 st. tallplantor,
3,460,400 » granplantor och
9,628 » diverse plantor.

Detta antal har dock ej varit tillräckligt för att fylla alla de rekvisitioner, som inkommit till styrelsen, utan har för detta ändamål inköpts 461,500 st. plantor. Efterfrågan å plantor synes bliva större år från år,

och då det dessutom ofta ställer sig svårt att till rimligt pris anskaffa lämpliga plantor genom inköp, har styrelsen beslutat utöka plantskolearealen till erforderlig omfattning. **Tab.** V, som utgör ett sammandrag över styrelsens plantskolor, visar, att redan under berättelseåret högst avsevärda nyanläggningar företagits. På grund av olämplig beskaffenhet hos jorden i en del äldre plantskolor har dock, såsom angives i tabellen 0,1864 har utlagts, varför den bevuxna plantskolearealen under året uppgick till något över 2 har. Nyanläggningarna komma att under följande år fortsättas.

Våren 1914 utsåddes i styrelsens samtliga plantskolor:

232,4 kg. tallfrö
156,5 » granfrö
10,0 » diverse barrträdsfrö.

Sommarens svåra torka har dock inverkat högst menligt på plantskolesådderna, i synnerhet har granfröet lämnat dålig skörd, där den ej helt och hållet uteblivit.

Hösten 1914 uppskattades befintligt plantförråd till:

7,535,700 st. 1-åriga plantor samt
3,399,100 » 2- och fleråriga plantor.

Tillgången på tallkott har under kottsäsongen januari—mars varit ganska riklig i länets norra och mellersta delar; av grankott fanns god tillgång i Dalsland, ehuru kotten till stor del var insektsskadad, varför utbytet ej blev det allra bästa.

Frökläningsanstalterna.

Under året har vid fröklängningen i Bäckefors utklängts 382,13 hl. tallkott och 2,127,05 hl. grankott och vid fröklängningen i Fristad 1,094,75 hl. tallkott och 843,9 hl. grankott, varvid erhållits ett utbyte av sammanlagt 647,6 kg. tall- och 1,820,3 kg. granfrö.

Som behållning till 1915 ingår 35,55 hl. oklängd tallkott.

Dikning.

På grund av begränsade tillgångar har skogsvårdsstyrelsen ej kunnat tillhandahålla skogsmarksägare bidrag till avdikning av vattensjuk skogsmark, och dylika skogsvårdsarbeten äro därför utförda i mycket liten skala inom länet. Den mindre skogsägaren har ännu i allmänhet ej tillfullo uppskattat skogsdikningarnes betydelse eller åtminstone ej trott det vara med sin ekonomi förenligt att utan bidrag från det allmännas sida nedlägga kostnader på skogsdikningsarbeten, vilkas nytta i form av ökad avkastning ur marken mången gång ej framträder under de

närmaste åren. En del skogsvårdande bolag och större jordägare hava likväl börjat utsträcka torrläggningsarbetena även till skogsmarken och hava dessa på skriftlig förfrågan från styrelsen välvilligt lämnat uppgifter om dessa arbetens omfattning. I **tab. VI** återgivas de inkomna uppgifterna, av styrelsen sammanförda häradsvis, och framgår därav, att under året nygrävts 17,273 m. diken för en kostnad av 3,080,38 kr. och rensats 4,594 m. bäckar för en kostnad av 643,34 kr. utan bidrag av skogsvårdsstyrelsen. Styrelsen, som ansett dessa torrläggningsarbeten mycket behjärtansvärda och väl förtjänta av att uppmuntras, har för avsikt att under kommande år lämna bidrag ur skogsvårdskassan även för skogsdikning. Varje skogsmarksägare inom länet, som önskar torrlägga *till skogsbörd tjänlig och därtill avsedd mark*, kan av styrelsen erhålla sakkunnigt biträde, som ombesörjer utstakning av dikena och upprättar kostnadsberäkning över företaget. Kost och logis skall rekvirenten tillhandahålla biträdet under förrättningstiden ävenså vid förefallande behov fri skjuts i likhet med vad fallet är för plantörer. Sedan arbetet utförts och detsamma vederbörligen avsynats, utbetalar styrelsen viss % av nedlagda skäliga kostader intill ett visst maximibelopp pr rekvirent. Styrelsen bestämmer årligen, när rekvisitionernas antal och storlek något så när kunnat fixeras, det procentuella bidraget ävensom dess maximibelopp.

Skogsvårdskommittéerna.

Ett fåtal skogsvårdskommittéer hava nybildats under året. Deras antal uppgår för närvarande till 118 st. av länets 222 socknar.

Åtgärder för skogsåterväxtens betryggande efter avverkning.

Under sina resor genom respektive distrikt uppsöka länsskogvaktarna utförda avverkningar, varvid uppgöres en noggrann beskrivning — ofta försedd med kartskiss — över sådana avverkningstrakter, där återväxt genom naturlig föryngring ej är att förvänta inom nära tid. I dessa beskrivningar, vilka angiva avverkningstraktens areal och belägenhet så noggrant som möjligt, lämnas även uppgift om markägarens och avverkarens namn och adress, avverkningsår, markens och den kvarvarande skogens beskaffenhet m. m. samt om tiden för de åtgärders utförande, som enligt vederbörande förrättningsmans åsikt äro erforderliga för återväxtens betryggande. Vid samma tillfälle upptages rekvisition af skogsodlingsmateriel för visst år för hyggestrakten ifråga, eller ock anmodas vederbörande för återväxten ansvarige att inom angiven tid överfara

området med en första kultur för att därefter i mån av behov genom hjälpkulturer ombesörja, att återväxten blir nöjaktig på bestämd kulturtid. Endast för den händelse nöjaktig sådan överenskommelse av en eller annan anledning ej kan träffas, söker styrelsen genom särskild skogsodlingsförbindelse — eventuellt föregången av laga undersökning — garanti för återväxtens betryggande.

Under året hava upprättats 507 st. dylika detaljbeskrivningar å en sammanlagd areal av 2,842,42 har effektiv kalyta. Deras fördelning på länets härader framgår av **tab. VII.** Dessa beskrivningar, varav avskrifter finnas hos respektive länsskogvaktare, samlas å expeditionen i kronologisk ordning, där de även registreras alfabetiskt enligt kortsystem härads-, socken- och hemmansvis. Varje beskrivning har sålunda sitt särskilda registerark, å vilket plats finnes för nödiga anteckningar under kulturtiden såsom utförda arbeten enligt plantörers och länsskogvaktares rapporter, ändrade äganderättsförhållanden och i övrigt för hänvisningar till de inkomna och utgående skrivelser och rapporter, som beröra detta avverkningsområde.

Under sina resor besiktiga länsskogvaktarna även utförda kulturer å sådana tidigare kontrakterade marker, vilkas kulturtid utgått. I de rapporter, som de sedan insända till expeditionen i slutet av varje månad, angives bland annat återväxtens beskaffenhet, erforderliga hjälpkulturer, försummade åtgärder eller dylikt. Rekvisitioner för fortsatt kulturarbete upptagas vanligen direkt av länsskogvaktaren i dylika fall eller ock infordras sådana från expeditionen.

Av under året besiktigade skogsodlingar, för vilka kontrakt lämnats till skogsvårdsstyrelsen, har godkänts *116 st. å en sammanlagd areal av 538,39 har.* Deras fördelning inom länet framgår av **tab. VIII.**

Under året har endast en undersökning jämlikt § 2 i skogslagen behöft påkallas, och voro i detta fall synemännen av samma åsikt som styrelsen.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Skador å skogen

Ljungmarkerna och ungskogsbestånden, i synnerhet de av tall, blevo genom vårens och sommarens intensiva torka väl predisponerade för *skogseld.* Många tillbud härtill förekommo även, och trots det att man i allmänhet hade god hjälp av ett snabbt och energiskt ingripande från allmänhetens sida, hann dock skadegörelsen i en del fall få rätt avsevärd omfattning. Av den tabellariska sammanställningen över skogseldarna under året, **tab. IX,** framgår, att å 15 olika platser inom länet eldar härjat över sammanlagt cirka 349,55 har.

Skadegörelse genom *beteskreatur* förekommer allt fortfarande. Det är i synnerhet fårbetet, vilket trots gällande förbud ännu bedrives i vissa delar av länet, som vållar de mest märkbara skadorna. Genom kungörelser har styrelsen sökt göra allmänheten uppmärksam på fårbetesförbudet, men då dessa kungörelser ej synas hava åsyftad verkan, samt då dessutom skogsvårdsstyrelse ej anses hava åtalsrätt i dylika mål och ej heller allmän åklagare på skogsvårdsstyrelsens angivelse, anser styrelsen angeläget vara, att nödiga åtgärder snarast möjligt vidtagas för att göra nämnda förbud mera effektivt.

Märgborrens verkningar å tallskogen äro mycket framträdande och vittomfattande, och det torde ej vara något tvivel om, att ej denna lilla skalbagge för närvarande är den största skadegöraren inom länet på den växande skogen. Från järnvägsstationer och andra upplagsplatser för obarkat tallvirke sprider sig insekten mer och mer och finner i de flesta skogar god trevnad på vindfällen och torkande träd, som ej i tid bortrensats eller upparbetats. Särskilt gynnas den genom de stora kalavverkningarna, som ofta nog bedrivas under en följd av år å samma avverkningstrakt, varvid utom toppar och avfall den sämsta skräpskogen lämnas kvar under flera somrar, tills den egentliga avverkningen är överstånden. Icke blott eventuellt kvarlämnade fröträd och nära angränsande bestånd angripas, utan insekten sprider sig fort även till längre bort belägna bestånd och angriper alla åldrar från 6 à 10 år. Angreppen nedsätta i början endast höjdtillväxten, men exempel finnas, där 50—60-åriga bestånd synas vara på god väg att helt och hållet duka under för insekten.

Tallspinnarstekeln har observerats tämligen allmänt å de unga tallkulturerna inom länet, ehuru man ej kan tala om, att någon egentlig skadegörelse förekommit orsakad av densamma. Angreppen hava under det gångna året mera gällt enstaka plantor, men kunna möjligen tilltaga och bliva mera framträdande under kommande år.

Grankottvecklaren har i stor omfattning nedsatt frömängden hos grankotten. Likaledes har *ekorren* uppträtt starkt decimerande på kottillgången.

Stormskador och snöbrott hava ej förekommit i någon nämnvärd utsträckning.

Den starka torkperiod, som började redan under våren, inverkade mycket störande på plantskolesådderna, i synnerhet kan detta sägas vara förhållandet med gransådderna, som mångenstädes ej lämnade något resultat. Ute i markerna hava dock vårkulturerna — såväl sådder som planteringar — stått sig bättre, än man med den rådande torkan hade anledning vänta.

För att erhålla närmare kännedom om ljunghedarnas totalareal och densammas fördelning på olika godhetsgrader hava under åren 1913—14 undersökningar utförts av statens skogsförsöksanstalt. Dessa hunno ej helt slutföras under året, men ett ungefärligt arealsammandrag har offentliggjorts, vilket här återgives i **tab. X.** På Älvsborgs län belöper sig enligt detta sammandrag ej mindre än 26,421 har ljungmark, varav 20,196 har äro helt kala och 6,225 har glest bevuxna. Utom dessa ljunghedar finnas även gamla kalmarker, som — tillkomna före skogslagens ikraftträdande — visserligen ännu ej hunnit ljungbindas, men å vilka självsådd dock ej är att förvänta inom skälig tid. Utredning angående dessa kalmarkers totalareal har även påbörjats under året men ännu ej hunnit avslutas. Den torde uppgå till cirka 2,000 har. *Kalmarker.*

Önskvärt vore ju, att dessa ljunghedar och kalmarker, som för närvarande ej giva annat än ett mindrevärdigt bete, snarast möjligt åter kunde förses med skog. Kulturkostnaden ställer sig dock i allmänhet för hög, för att dylika företag skola bliva till verklig ekonomisk fördel för markägaren, och det torde därför erfordras ett mycket kraftigt ingrepp från det allmännas sida, om dessa marker skola bliva skogbeklädda inom en ej alltför avlägsen framtid.

För kalmarker uppkomna efter 1905 och av sådan beskaffenhet, att naturlig föryngring där ej anses kunna erhållas inom nära tid, äro antingen skogsodlingskontrakt lämnade till skogsvårdsstyrelsen eller ock finnas detaljbeskrivningar upprättade över desamma. Omfattningen av dessa marker framgår av styrelsens berättelser för de gångna åren, ur vilka sifferuppgifterna till nedanstående sammandrag äro hämtade. Jämsides med arealen av kontrakterade eller beskrivna avverkningar har här dels uppförts arealen av med skogsodling övergången effektiv kalyta under samma år, vari även ingå skogsodlade äldre kalmarker och ljunghedar, dels även den areal kontrakterad mark, som under året avskrivits, emedan uppkommen återväxt ansetts nöjaktig.

Den verkligen kalavverkade arealen torde ej uppnå samma omfattning, som upptagna kontrakt angiva, varför siffrorna i kolumn 1 äro något för stora. Likaså bör framhållas, att en utförd skogsodling ej alltid giver nöjaktigt resultat. Stundom misslyckas en kultur helt och hållet och merendels erfordras hjälpkulturer för att återväxten skall bliva nöjaktig. De i kolumn 2 angivna arealerna få därför ej i sin helhet betraktas såsom redan försedda med nöjaktig återväxt, utan endast en viss procent av dem. Siffrorna i kolumnerna 1 och 2 kunna därför med visst berättigande jämföras och framgår därav, att den kalmarksareal, som för närvarande årligen förses med nöjaktig återväxt genom kultur, knappast räcker till att täcka så stor areal, som de under samma

År	Kontrakterade eller beskrivna avverkningar St.	Kontrakterade eller beskrivna avverkningar Har 1	Med skogsodling övergången areal. (Häri ingå även skogsodlade äldre kalmarker och ljunghedar) 2	Kontrakterad areal, å vilken återväxten blivit godkänd St.	Kontrakterad areal, å vilken återväxten blivit godkänd Har 3
1905	244	2,741,55	1,283,00	—	—
1906	483	2,783,25	1,524,00	—	—
1907	637	3,210,00	2,261,66	—	—
1908	477	3,385,79	2,175,50	—	—
1909	484	3,989,25	3,870,23	2	6
1910	396	2,760,78	2,228,64	6	41,50
1911	427	2,940,25	2,668,54	57	338,80
1912	338	2,351,95	3,173,57	166	1,492,00
1913	429	4,084,80	3,286,16	214	945,00
1914	507	2,842,42	4,018,35	116	538,39
Summa	4,422	31,090,04	26,489,65	561	3,361,69

år utförda kalavverkningarna upptaga, än mindre förminska äldre kalmarkers omfattning.

Ehuru, såsom vidare framgår av tabellen, äldre avverkningar, vilkas kulturtid utgått, äro tämligen väl efterhållna, måste skogsodlingarnas omfattning dock ökas för att hålla jämna steg med kalhuggningarna.

Virkespriser och avverkningssätt.

God efterfrågan på virke av alla sortiment har varit rådande och drivit virkespriserna i höjden. Även å smådimensionerna hava höga priser varit gällande; såsom exempel härpå kan nämnas smärre granspiror — s. k. barkslan och hakskaft — vars lägsta dimensioner 16' × 1" franco Göteborg betalts med 35 öre pr st. Brännveden har stått högt i kurs och tack vare goda järnvägsförbindelser varit avsättningsbar från vidsträckta områden. Björk, al och asp hava på grund av hotande virkesbrist vid en del tandsticksfabriker haft stor efterfrågan, och de grövre dimensionerna därav hava på sina håll betalts högre än prima sågtimmer av tall och gran. Även frodvuxen tall, kvaddtall, har uppköpts för samma ändamål.

Med sådana goda avsättningsförhållanden för alla dimensioner och trädslag synas även de bästa möjligheter förefinnas för tillämpande av rationella gallrings- och blädningsmetoder i skogsbruket. Så har dock ej blivit förhållandet. Trakthuggningssystemet, i regel utan kvarlämnande av fröträd, är det avverkningssätt, som mest förekommer på de enskildes skogar inom länet, oavsett skogen är ung eller gammal. På

vissa orter brukas visserligen även dimensionsblädning, men genom att nu även de minsta dimensionerna äro avsättningsbara, sättes merendels minimimåttet så lågt, att marken efter avverkningen praktiskt taget blir kal, och man kan därför säga, att kalhuggningarnas omfattning synes utsträcka sig även till sådana områden, där förr åtminstone de klenare stammarna lämnades kvar. Det primitiva försäljningssättet att avyttra *all* skog å ett helt skogsskifte förekommer ännu och många exempel visa, huru därvid 20—30-åriga, växtkraftiga bestånd skördats av yxan.

Liksom man vid sådana ungskogshuggningar kan tala om rådande misshushållning med skogsmarkens produktionsförmåga, i det att skogen avverkas, när den sätter den största tillväxten, får man mångenstädes erfara, huru även allt för stor »*sparsamhet*» med skogen leder till samma misshushållning. Genom försummade rensningar och gallringar eller allt för svagt utförda sådana nedsattes värdetillväxten mer och mer, under det att virkesförrådets realisationsvärde samtidigt stiger och ger utsikt till större bankränta, än den växande skogen förmår avkasta. Dylika skogshemman bliva ofta spekulationsobjekt för virkeshandlare, vilka kalavverka skogsmarken för att sedan åter sälja hemmanet till annan person. Att på så sätt stora sammanhängande kalmarker på flera hundra hektars omfattning uppstå inom länet hör ej till ovanligheten.

Skötseln å de enskildes skogar inom länet lämnar ännu helt visst mycket övrigt att önska. Större omfattande kulturer även å ljunghedar och äldre kalmarker, försumpade skogsmarkers torrläggning genom avdikning och bäckrensning samt inskränkning i rådande kalhuggningssystem, så att större % av avverkningsbeloppet uttages genom rensning, gallring och rationell blädning anser styrelsen vara medel, varigenom en ändring till det bättre skall kunna åstadkommas.

Borås den 31 mars 1915.

Å skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Oskar Nylander.

Karl F. Mellquist.

———

Tabellsammandrag.

Tab. I.

Under ledning av skogsvårdsstyrelsens tjänstepersonal utförda skogsodlingsarbeten inom Älvsborgs län år 1914.

Härad	Antal rekvirenter	Utsått frö kg.	Utsatta plantor			Skogsodlad effektiv areal i hektar						Förbrukade dagsverken			
						Genom sådd			Genom plantering			För sådd		För plantering	
			Tall	Gran	Div.	Fullst. skogs-odlad	Hjälp-kultur	S:a hektar	Fullst. skogs-odlad	Hjälp-kultur	S:a hekt-ar	Mans	Hjon och barn	Mans	Hjon och barn
Nordal	69	70,40	106,500	64,000	50	67,00	9,90	76,90	32,60	3,75	36,35	274	492	167	306
Tössbo	95	64,30	38,600	34,750	68	57,90	16,60	74,50	8,75	4,65	13,40	316	303	126	111
Valbo	177	185,70	55,600	30,800	170	204,20	13,00	217,20	14,02	4,35	18,37	853	758	165	207
Vedbo	192	142,50	76,500	50,500	—	139,75	7,90	147,65	18,70	5,45	24,15	710	585	151	216
Ale	186	60,40	97,500	90,000	—	65,40	4,50	69,90	20,05	21,80	41,85	286	233	166,75	162
Bjärke	110	23,10	39,500	28,500	—	18,80	5,10	23,90	8,30	4,75	13,05	72	198	87	92
Flundre	8	5,80	11,000	4,500	—	6,30	—	6,30	2,00	—	2,00	25	61	16	33
Kulling	373	261,75	159,000	131,000	—	267,90	6,40	274,30	48,11	6,70	54,81	1,189	904	123	427
Redväg	144	117,00	69,200	50,700		106,40	3,60	110,00	20,90	4,50	25,40	533	777	227	249
Sundal	99	15,00	39,500	26,500	—	14,90	—	14,90	11,80	1,00	12,80	81	181	156	122
Väne	56	19,00	23,500	26,500	—	18,70	1,30	20,00	7,40	2,80	10,20	98	165	59	155
Vätle	185	45,90	43,750	56,750	—	66,10	0,50	66,60	11,90	3,20	15,10	270	240	280	190
Bollebygd	134	150,60	65,500	67,500	20	134,20	33,50	167,70	12,80	13,10	25,90	626	778	156	171
Gäsene	343	70,35	272,000	283,500	7,610	72,60	1,80	74,40	106,45	6,30	112,75	414	226	690	738
Veden	119	106,90	47,200	32,500	60	110,60	—	110,60	9,10	7,20	16,30	534	373	117	110
Ås	128	74,60	85,500	77,500	—	82,35	0,50	82,85	26,95	1,15	28,10	262	349	158	200
Kind	567	548,55	418,700	285,500	10	560,70	59,30	620,00	104,35	47,35	152,30	2,213,5	2,827,5	1,005	1,056
Mark	476	299,00	404,100	298,700	46	307,70	27,50	335,20	99,55	44,25	143,80	1,352	1,357,5	944,5	956
Summa	3,461	2,260,85	2,053,150	1,639,700	8,034	2,301,50	191,40	**2,492,90**	563,73	182,90	**746,63**	10,108,5	10,808,0	4,800¼	5,502

Tab. II.

Skogsodlingsarbeten, utförda med gratis utdelade plantor, utsatta utan tillsyn av styrelsens tjänstepersonal.

Härad	Utdelade plantor			Beräknad skogsodlad areal, hektar		
	Tall	Gran	Div.	Fullst. skogs-odlad	Hjälp-kultur	Summa har
Nordal	55,000	42,000	160	14,00	4,80	18,80
Tössbo	54,400	39,000	45	13,80	4,85	18,65
Valbo	146,300	97,700	324	34,57	14,55	49,12
Vedbo	159,000	106,000	315	37,10	14,80	51,90
Ale	110,000	84,500	—	31,15	6,05	37,20
Bjärke	83,500	74,500	—	18,65	13,10	31,75
Flundre	4,000	2,500	—	1,50	—	1,50
Kulling	250,500	194,000	—	76,20	10,50	86,70
Redväg	68,800	43,300	—	20,80	0,20	21,00
Sundal	97,000	53,000	—	25,35	4,60	29,95
Väne	38,600	26,000	—	9,20	3,00	12,20
Vätle	115,750	90,750	—	35,60	5,40	41,00
Bollebygd	39,000	39,000	—	9,40	8,00	17,40
Gäsene	126,000	188,000	230	53,45	5,25	58,70
Veden	106,300	70,000	—	29,20	5,45	34,65
Ås	104,000	87,000	100	34,50	2,30	36,80
Kind	362,800	238,500	50	72,05	55,50	127,55
Mark	308,900	216,300	370	82,75	21,20	103,95
Summa	2,229,850	1,692,050	1,594	599,27	179,55	778,82

Tab. III.

Skogsodlingsarbeten, utförda inom Älvsborgs län år 1914 utan bidrag ur skogsvårdskassan.

Härad	Kilogram frö				Plantor			Skogsodlad mark, hektar		
	Tall	Gran	Blandat	S:a	Tall	Gran	Summa	Sådd	Plantering	S:a
Tössbo	1,00	3,00	—	4,00	2,000	3,000	5,000	25,00	1,00	26,00
Valbo	3,30	12,00	—	15,30	24,800	47,000	71,800	20,00	14,50	34,50
Vedbo	2,20	2,50	5	9,70	71,000	39,000	110,000	10,00	20,00	30,00
Ale	16,00	17,00	—	33,00	53,500	65,000	118,500	26,00	31,50	57,50
Bjärke	9,75	7,25	—	17,00	62,000	35,000	97,000	29,50	23,25	52,75
Flundre	—	—	—	—	5,000	4,500	9,500	—	2,00	2,00
Väne	—	—	—	—	6,000	—	6,000	—	1,00	1,00
Vätle	2,00	1,00	—	3,00	1,000	1,000	2,000	4,00	1,00	5,00
Bollebygd	—	—	—	—	34,000	36,500	70,500	—	14,00	14,00
Veden	3,00	8,00	—	11,00	—	—	—	15,00	—	15,00
Kind	79,50	206,25	—	285,75	62,000	37,000	99,000	294,50	20,00	314,50
Mark	10,00	10,00	—	20,00	21,400	16,800	38,200	25,00	8,75	33,75
Kulling	12,00	10,50	—	22,50	47,000	37,000	84,000	34,50	28,00	62,50
Summa	138,75	277,50	5	421,25	389,700	321,800	711,500	483,50	165,00	648,50

Tab. IV.

Sammandrag över utförda skogsodlingsarbeten å enskildes skogar inom Älvsborgs län år 1914.

Härad	Kilogram frö	Plantor				Skogsodlad mark, hektar		
		Tall	Gran	Div.	Summa	Sådd	Plantering	Summa
Nordal	70,40	161,500	106,000	210	267,710	76,90	55,15	132,05
Tössbo	68,30	95,000	76,750	113	171,863	99,50	33,05	132,55
Valbo	201,00	226,700	175,500	494	402,694	237,20	81,99	319,19
Vedbo	152,20	306,500	195,500	315	502,315	157,65	96,05	253,70
Ale	93,40	261,000	239,500	—	500,500	95,90	110,55	206,45
Bjärke	40,10	185,000	138,000	—	323,000	53,40	68,05	121,45
Flundre	5,80	20,000	11,500	—	31,500	6,30	5,50	11,80
Kulling	284,25	456,500	362,000	—	818,500	308,80	169,51	478,31
Redväg	117,00	138,000	94,000	—	232,000	110,00	46,40	156,40
Sundal	15,00	136,500	79,500	—	216,000	14,90	42,75	57,65
Väne	19,00	68,100	52,500	—	120,600	20,00	23,40	43,40
Vätle	48,90	160,500	148,500	—	309,000	70,60	57,10	127,70
Bollebygd	150,60	138,500	143,000	20	281,520	167,70	57,30	225,00
Gäsene	70,35	398,000	471,500	7,840	877,340	74,40	171,45	245,85
Veden	117,90	153,500	102,500	60	256,060	125,60	50,95	176,55
Ås	74,60	189,500	164,500	100	354,100	82,85	64,90	147,75
Kind	834,30	843,500	561,000	60	1,404,560	914,50	299,85	1,214,35
Mark	319,00	734,400	531,800	416	1,266,616	360,20	256,50	616,70
Summa	2,682,10	4,672,700	3,653,550	9,628	8,335,878	2,970,40	1,090,45	4,666,85

Tab. V.

Sammandrag över skogsvårdsstyrelsens plantskolor.

Plantskolans namn och belägenhet	Effektiv areal								
	Brukad före 1914			Brukad fr. o. m. 1914			Utlagd 1914		
	Har	Ar	Kvm.	Har	Ar	Kvm.	Har	Ar	Kvm.
Bäcke, Bäckefors...	—	19	02	—	—	—	—	8	64
Vången, » ...	—	4	14	—	—	—	—	—	—
Bäcke nya, » ...	—	3	82	—	12	54	—	—	—
Vättungen, » ...	—	—	—	—	30	88	—	—	—
Tångebo, Dalskog...	—	4	48	—	—	—	—	—	—
Öxnered	—	26	99	—	—	—	—	—	—
Herrljunga	—	6	86	—	—	—	—	—	—
Fristad	—	36	35	—	—	—	—	—	—
Skogsryd...............	—	2	40	—	7	50	—	—	—
Hillared	—	16	44	—	—	—	—	—	-
Läggared...............	—	6	49	—	26	88	—	—	—
Rångedala	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Istorp	—	1	50	—	—	—	—	—	—
Sockenplantskolorna.	—	—	—	—	—	—	—	10	—
Summa	1	30	49	—	77	80	—	18	64
Brukad areal				2	08	29			
Gångar, uppläggsplatser o. dyl.				1	26	94			

Tab. VI.

Diknings- och bäckrensningsarbeten, utförda å enskildes skogar inom Älvsborgs län år 1914 utan bidrag ur skogsvårdskassan.

Härad	Löpmeter		Kostnad			
	Diken	Bäck-rensning	Dikning		Bäckrensning	
			Kr.	öre	Kr.	öre
Tössbo..	560	—	100	80	—	—
Vedbo	6,531	650	879	29	45	—
Ale...	300	1,924	30	—	103	74
Vätle	486	500	63	18	30	—
Kind	9,396	1,520	2,007	11	464	60
Summa	17,273	4,594	3,080	38	643	34

Tab. VII.

Sammandrag över upprättade hyggesbeskrivningar år 1914.

Härad	St.	Areal, hektar	Anmärkningar
Nordal	10	72,50	
Tössbo	31	152,30	
Valbo	11	413,55	
Vedbo	19	131,50	
Ale	—	—	Ej undersökt under året.
Bjärke	2	7,80	
Flundre	—	—	Ej »
Kulling	19	81,54	
Väne	-	—	Ej »
Vätle	3	82,00	Ej fullständigt undersökt under året.
Gäsene	7	24,87	
Redväg	44	277,12	
Sundal	—	—	Ej undersökt under året.
Veden	46	146,65	
Ås	25	92,35	
Bollebygd	20	34,30	
Mark	77	304,30	
Kind	193	1,021,64	
Summa	507	2,842,42	

Tab. VIII.

Sammandrag över skogsodlingskontrakt, för vilka återväxten godkänts 1914.

Härad	St.	Areal, hektar	Anmärkningar
Nordal	2	4,00	
Tössbo	2	3,50	
Valbo	3	14,50	
Vedbo	3	10,00	
Kulling	17	59,50	
Gäsene	2	2,50	
Redväg	1	2,00	
Veden	21	47,50	
Ås	4	8,64	
Mark	7	149,00	
Bollebygd	3	28,00	
Kind	51	209,25	
Summa	116	538,39	

Tab. IX.

Skogseldar in

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn Kilometer	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden har	De brun sko ger med ålde
1	2	3	4	5	6	7	8
Tösse	Vänsberg ...	Tösse Prestgård 0,3	$^{20}/_{7}$—$^{21}/_{7}$	Obekant	1 tall	1,00	25
Töftedal	Hult	Rostorp 0,05	$^{23}/_{7}$	Åskeld	0,5 tall, 0,5 gr.	1,00	3c
Ödsköld	Stommen......	Vången 0,1	$^{17}/_{7}$—$^{21}/_{7}$	Tåget	0,3 tall, 0,7 gr.	45,35	6c
Rölanda	Prästhökesäter	Bintorp invid	$^{5}/_{7}$	Obekant	0,4 tall, 0,4 gr. 0,2 lövskog	10,00	7c
Rölanda	Gesalen m. fl.	Gillanda 0,5	$^{23}/_{7}$—$^{24}/_{7}$	Åskeld	Dito	100,00	oli åldr
Töftedal	Bintorp	Presthökesäter, invid	$^{3}/_{7}$—$^{5}/_{7}$	Obekant	Dito	12,00	7
Fröskog	Linknappen..	Sandbol 0,3	$^{22}/_{6}$	Tobaksrökning	$^{1}/_{2}$ tall, $^{1}/_{2}$ gr.	10,00	2
Dals—Ed ...	Räfmarken ...	Knipan 0,2	$^{7}/_{6}$—$^{8}/_{6}$	Åskeld	0,7 tall, 0,3 gr.	2,00	5
Vårvik.........	Kerviken......	Bön 0,6	$^{10}/_{9}$	»	0,5 tall, 0,5 gr.	0,50	3
Ornunga......	Ornunga by..	Ornunga by 2,5	$^{17}/_{4}$	Ljungbränning	1 tall	50,00	1—
Länghem......	Gifvarp	Gifvarp 2	$^{8}/_{6}$—$^{9}/_{6}$	Utrökning av räv ur gryt	0,2 tall, 0,8 gr.	7,00	2
Karl Gustaf...	Algutsbo m. fl.	Algutsbo 1	$^{19}/_{6}$—$^{24}/_{6}$	Mossbränning	0,7 tall, 0,3 gr.	25,00	3
Bälinge	Torp	Torp 1	$^{20}/_{6}$—$^{25}/_{6}$	Tåget	0,1 tall, 0,9 löv.	0,50	2
Herrljunga ...	Holmagården	Herrljunga 4	$^{3}/_{6}$	»	0,5 tall, 0,2 gr. 0,3 lövskog	5,20	2
Hålanda	Dränga-dalen.	Skårs by 6	$^{14}/_{6}$	Mordbrand misstänkes	0,3 tall, 0,7 gr.	80,00	5
Summa	—	—	—	—	—	349,55	—

vsborgs län år 1914.

räknad brand- skada hela kogs- ståndet ronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar och dyl. inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad Kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad Kronor	Med anledning av eldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Anteckningar
9	10	11	12	13	14
70,—	Dels mot mosse o. dels mot upph. brandgata	150,—	220,—	Inga	Långvarig torka, skogsmarken har ej skadats.
80,—	Brandgata, grävning	65,—	145,—	»	D:o d:o
300,—	Släckningsmanskap, därav 200 militärer	1,000,—	6,300,—	Järnvägen ersatt skadan	Lång torka. Marken skadad.
500,—	Mot tjärn. Släckningsmanskap	600,—	3,100,—	Inga	D:o d:o
000,—	Släckningsmanskap, därav 200 militärer	1,300,—	19,300,—	»	Till stor del äldre skog. Marken delvis skadad.
000,—	Mot tjärn. Släckningsmanskap	600,—	3,600,—		Lång torka. Marken skadad.
700,—	Mot vägar, brandgata. Släckningsmanskap	350,—	2,050,—	»	D:o d:o
300,—	Brandgata. Släckningsmanskap	187,50	487,50	»	Lång torka. Marken ej skadad.
40,—	Släckningsmanskap	45,—	85,—	»	D:o d:o
730,—	»	45,—	1,775,—	»	D:o d:o
300,—	»	150,—	450,—	»	Lång torka. Marken delvis skadad.
000,—	»	825,—	2,825,—	»	D:o d:o
300,—	Hygge samt släckningsmanskap	125,—	425,—	Järnvägen ersatt skadan	
575,—	Släckningsmanskap	250,—	825,—	Inga	
000,—	»	200,—	3,200,—	»	
895,—	—	5,892,50	44,787,50	---	

Tab. X.

Ljunghedarnas areal — länsvis.

(Ungefärligt arealsammandrag, offentliggjort av Statens skogsförsöksanstalt.)

Län	Å kartorna inlagda områden		Därav beräknad produktiv mark		Okulärupp-skattad areal		Totalsumma		
	Kal ljungmark	Glest trädbevuxen ljungmark	Kal ljungmark	Glest trädbevuxen ljungmark	Kal ljungmark	Glest trädbevuxen ljungmark	Kal ljungmark	Glest trädbevuxen ljungmark	Summa
	Har	Har	Har	Har	Har	Har	Har	Har	Har
Jönköpings ...	128	230	128	230	10	—	138	230	368
Kronobergs...	7,314	6,113	7,314	6,113	44	—	7,358	6,113	13,471
Blekinge	2,501	240	1,304	240	126	—	1,430	240	1,670
Kristianstads..	10,704	4,542	10,663	4,542	188	101	10,851	4,643	15,494
Malmöhus ...	11,005	2,075	16,951	2,075	74	—	11,025	2,075	13,100
Hallands	63,616	15,787	57,169	15,632	272	89	57,441	15,721	73,162
Göteborgs och Bohus	82,136	4,720	27,105	2,575	1,315	40	28,420	2,568	30,988
Älvsborgs ..	**26,399**	**7,321**	**20,016**	**6,208**	**180**	**17**	**20,196**	**6,225**	**26,421**
Skaraborgs ...	4,784	345	4,577	215	235	108	4,812	323	5,135
Summa	208,587	41,373	145,227	37,830	2,444	355	141,671	38,138	179,809

—

Revisionsberättelse.

Undertecknade, vederbörligen utsedde revisorer för granskning av skogsvårdsstyrelsens i Älvsborgs läns landstingsområde redovisning för dess förvaltning under år 1914, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande utlåtande.

Revisorerna, som genomgått skogsvårdsstyrelsens räkenskaper, protokoll och övriga handlingar, hava funnit räkenskaperna i bästa ordning och i överensstämmelse med styrelsens därom avgivna berättelse samt med nödiga verifikationer försedda. Den omfattande bokföringen i övrigt är förd med synnerlig reda, handlingar och skrivelser äro ordnade så, att allt är lätt överskådligt.

Revisorerna få därför tillstyrka full ansvarsfrihet för skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs läns landstingsområde för dess förvaltning under år 1914.

Borås den 8 juni 1915.

M. Stenberg.

O. H. Svensson. *C. Magnusson.*

Carl A. Brusevitz. *G. F. S. Adl. Adelsköld.*

Skogsvårdsstyrelsens inom Skaraborgs läns landstingsområde berättelse för år 1914.

I enlighet med kungl. förordningen om skogsvårdsstyrelser av den 24 juli 1903 får skogsvårdsstyrelsen inom Skaraborgs läns landstingsområde härmed avgiva redogörelse för sin verksamhet och förvaltning under år 1914 ävensom en kortfattad framställning om de enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning, sammanträden m. m.

Skogsvårdsstyrelsens ordinarie ledamöter utgöras fortfarande af herrar kaptenen m. m. M. F. Rodhe, Mariestad, ordförande, kammarherren m. m. friherre Alfr. von Essen, Helliden, utsedd av hushållningssällskapets förvaltningsutskott och lantbrukaren August Nilsson, Bjärby, vald av landstinget. Suppleanter i styrelsen äro: e. jägmästaren friherre Allan von Essen, Källefall, som efterträtt majoren m. m. A. M. Bergmark, Hedåker, vilken den 2 aug. bortrycktes av döden, samt ledamoten av riksdagens första kammare, godsägaren m. m. greve Nils Posse, Vreten.

Genom major Bergmarks frånfälle har styrelsen mistat en synnerligen intresserad och varm skogsvän, vilken redan för 30 à 40 år sedan var en av de verkande krafterna för skogsvårdens förbättrande inom länet, och högst avsevärda äro de kalmarker, som genom hans försorg blivit skogsodlade.

Tjänstepersonalen har även under 1914 utgjorts av 1 länsjägmästare samt 3 länsskogvaktare.

Som länsjägmästare, samtidigt sekreterare och kassaförvaltare, har tjänstgjort e. jägmästaren Alf Winbladh. Länsskogvaktarna och deras tjänstgöringsområden hava varit:

A. Johansson, Mariestad, för norra distriktet (Vadsbo härad),

Gunnar Dahlström, Härja, Skarpemo, för södra distriktet (Kåkinds, Vartofta, Gudhems, Frökinds och Vilske härader) samt

A. Strand, Skara, för västra distriktet (Åse, Viste, Barne, Laske, Kållands, Kinnefjärdings, Kinne och Skånings härader).

I och för de skogsodlingsarbeten, som under våren 1914 utfördes under styrelsens ledning voro 46 st. plantörer anställda.

Under året hava hållits två styrelsesammanträden.

Länsjägmästaren har i och för tjänsteresor varit upptagen 100 dagar sålunda fördelade:

Besiktning av avverkningar, kulturer och dylikt	56	dagar
Råd och anvisning i skogsvård på kallelse av 21 rekvirenter	27	»
Föredrag	6	»
Diverse resor	6	»
Resedagar	5	»
Summa	100	dagar

Länsskogvaktarnas rese- och förrättningsdagar hava uppgått till 482 dagar, och fördelas de därunder verkställda förrättningarna sålunda:

Skogsodlingsarbeten, utsyningar m. m.	149	dagar
Besiktning av skogsavverkningar och kulturer	226	»
Ledning av plantskolearbeten	55	»
Diverse resor	35	»
Resedagar	17	»
Summa	482	dagar

Skogsupplysning.

Liksom fallet varit under de närmast föregående åren, hade det varit styrelsens avsikt att även under hösten 1914 anordna en undervisningskurs i skogsodling för utbildande av plantörer, men måste styrelsen på grund av ekonomiska skäl, tills vidare avstå från tanken på den planerade kursen.

Föreläsningar i skogsvård hava kostnadsfritt hållits på 6 olika platser inom länet. Därav 4 st. i samband med s. k. småbrukarekurser som anordnats av länets hushållningssällskap. Dessa föredrag, varav flertalet illustrerats av skioptikonbilder, hava varit talrikt besökta av intresserade åhörare. Ett av föredragen var anordnat i samband med en kortare skogsexkursion och syntes intresset härigenom i betydlig mån ökas, varför styrelsen hoppas till kommande år kunna anordna föreläsningar i samband med exkursioner.

Praktisk undervisning i skogsodling har lämnats vid ett flertal folkskolor genom skogsvårdsstyrelsens utsända plantörer. Likaså har länsskogvaktare Dahlström lämnat undervisning i skogsodling vid Klagstorps lantbruksskola.

Diverse broschyrer angående skogsavverkning och skogssådd samt

skogsvårdsföreningens folkskrifter och tidskriften »Skogen» hava distribuerats till ett flertal skogsägare samt skogsplantörer inom länet.

I länets mera spridda tidningar har skogsvårdsstyrelsen genom införda kungörelser låtit tillkännagiva att skogsägare, som önska erhålla upplysningar och råd om skogens skötsel eller biträde för ledande av skogsodlingsarbeten, för utmärkande av fröträd, för anvisning vid gallring m. m. erhålla allt sådant kostnadsfritt under tvenne dagar, dock mot bestående av kost, logi och fria skjutsar. För övrigt ha såväl länsjägmästaren som länsskogvaktarna lämnat muntliga råd och upplysningar i skogsvård i samband med deras tjänsteresor.

Dessutom hava tryckta kungörelser rörande styrelsens tillhandahållande av frö och plantor, sakkunnigt biträde m. m. funnits anbringade å offentliga anslagstavlor i eller invid postlokaler m. fl. platser, dit allmänheten samlas.

På kallelse har länsjägmästaren lämnat råd åt 21 st. skogsägare sam länsskogvaktarna åt 45 st.

Under årets skogsodlingsarbeten hava, som förut omnämnts, varit anställda 46 plantörer (år 1913 36 st., 1912 13 st., 1911 10 st., 1910 5 st.), som haft 963 st. förrättningsdagar (år 1913 820 st., 1912 302 st., 1911 216 st., 1910 165 st.)

Skogsvårdsstyrelsens expedition har varit öppen söckendagar kl. 10—3. Länsjägmästaren har där varit att träffa varje dag, då tjänsteresa ej hindrat.

Skogsodling.

Glädjande nog anser sig styrelsen även i år kunna konstatera, att intresset för skogsodling är i stigande.

På grund av tjänlig väderlek kunde första kulturerna för året taga sin början redan den 3 april, men enär omslag i väderleken inträffade maste ett uppehåll göras till den 16 april, då samtliga plantörer voro utskickade. Kulturerna voro i sin helhet avslutade den 18 maj. En sällsport svårt torka ända från våren till långt fram på hösten har gjort att en del av kulturerna tagit skada, men man hade kunnat frukta att torkans skadegörelse skulle varit mycket större än den i verkligheten varit. Så t. ex. har skogsodlingarna inom västra delen av länet lyckats mycket bra. En lycklig omständighet har varit att det frö, som utsåddes, var av synnerligen god kvalité. (Grobarhetsprocenten bade för tall- och granfrö i medeltal 95 %.) Dessutom påbörjades kulturerna så pass tidigt att den s. k. vårmusten ännu var kvar, då kulturerna utfördes. Det är således av synnerlig vikt att söka få kulturerna i gång så tidigt som möjligt icke blott ur ovannämnda synpunkt utan även därför, att skogsägarna

helt naturligt ha lättare anskaffa folk innan vårbruket på allvar börjar. Styrelsens strävan måste därför bliva, att skaffa en fulltalig kår av plantörer samt att kulturarbetet kan så forceras, att allt är klart på 2 högst 3 veckor. Detta förorsakar naturligtvis ökade utgifter, men vinsten blir den att kulturerna ha större utsikt att gå väl till, och skogsägarna kunna icke undandraga sig en del av kulturarbetet på grund av att detta kommer i kontakt med vårbruket.

Omfattningen av under styrelsens personals ledning utförda skogsodlingsarbeten framgår av nedanstående tablå.

Under styrelsens personals ledning utförda skogsodl. 1914.

Härad	Antal skogsägare	Skogs-odlad areal	Utsått skogs-frö kg.		Utsatta skogs-plantor st.		Använda dagsverken.		För-rättn.-dagar för plantö-rer
			Tall	Gran	Tall	Gran	Full-vuxnas	Skol-barns	
Vadsbro	200	614,1	219,15	195,65	103,300	202,500	3,225	1,716	381
Vartofta	49	148,5	70,70	40,30	56,000	47,100	864	840	124
Kåkinds	53	247,3	95,20	47	172,200	150,000	1,596	907	176
Kålland	29	44,7	11,60	8,50	77,700	75,300	357	347	70
Kinnefjärding	17	32,6	11,50	5,10	42,500	9,000	159	221	30
Kinne	11	23,2	3,50	3	25,000	43,500	226	115	30
Skånings	6	35,5	8,70	5,60	27,000	16,000	146	127	28
Vilske	3	18	1	1	25,000	20,000	121	120	13
Frökinds	1	11	4,60	5,10	—	—	31	38	4
Valle	7	26,5	9,80	9,40	8,500	2,500	135	113	11
Gudhems	5	29,1	6,20	6,80	8,000	59,000	273	169	44
Laske	14	20,7	6	2,90	24,800	22,200	151	134	23
Barne	4	3,8	1,30	1,30	9,000	2,000	35	90	8
Viste	5	5,5	—	—	16,500	9,500	53	37	9
Åse	2	9	0,50	0,50	10,000	26,000	64	75	12
Summa	406	1,269	449,75	332,15	605,500	684,600	7,436	5,049	963
År 1913	384	1,069	414	270,20	411,000	582,100	7,307	2,300	820
» 1912	115	444	159,75	163,10	260,000	145,400	2,690	1,470	302
» 1911	100	304	123,52	107,53	107,800	132,600	2,662	736	216
» 1910	61	—	—	—	—	—	—	—	165

I likhet med vad fallet varit de senare åren, har styrelsen på egen bekostnad utfört skogsodling på gamla kalmarker å Mösseberg. Här utsattes c:a 50,000 granplantor och utsåddes 8 kg. frö. Den härigenom skogsodlade arealen uppgick till 20 har. Styrelsens mening hade varit att delvis påkosta skogsodling å det s. k. Gerumsberget, varest en stor areal till en del bevuxen med vacker ungskog, som genom styrelsens

bekostnad uppdragits, blivit utsatt för skogseld våren 1913. Markägarna voro dock kortsynta nog, att icke vilja antaga skogsvårdsstyrelsens anbud, vilket gick ut på att styrelsen skulle tillsläppa frö och plantor och arbetsledare samt dessutom betala halva arbetskostnaden. Således mycket förmånliga villkor för markägarne.

Angående priserna å frö och plantor voro dessa 10 kr. pr. kg. för tallfrö och 5 kr. pr kg. för granfrö, oomskolade plantor betingade som vanligt ett pris av endast 50 öre pr 1,000 st.

Rekvirenternas antal utgjorde 678 st. Härav hade 278 st. skogsägare icke använt sig av styrelsens personal för ledning av kulturarbetet. Dessa hava rekvirerat 162,65 kg. tall-, 212,15 kg. gran- och 0,5 kg. björkfrö samt 475,050 st. tall- och 296,650 st. granplantor, hvartill kommer 10,300 st. plantor av diverse slag. Med dessa frö och plantmängder beräknas hava skogsodlats 613 har.

För skolbarns undervisning och övning i skogsodling hava till 117 st. skolor gratis utlämnats sammanlagt 105,600 st. tall- och 54,300 st. granplantor samt 98,2 kg. tall- och 86,5 kg. granfrö. 29 st. av skolorna hava anlitat styrelsens plantörer, och ingå de frö och plantmängder, som användts och den areal, som sålunda skogsodlats i tablån å vidstående sida. Vid de övriga 88 skolorna har utsåtts 73,9 kg. tall- och 61,5 kg. granfrö och utsatts 79,400 st. tall- och 34,200 st. granplantor och beräknas att härmed skogsodlats 182 har av 1,800 skolbarn.

Förutom till skolorna har till mindre bemedlade skogsägare utlämnats helt kostnadsfritt 21,7 kg tall- och 10,4 kg. granfrö.

Skogsvårdsstyrelsen har sålunda under berättelseåret sammanlagt omsatt 686,3 kg. tall-, 609,40 kg. gran- och 0,5 kg. björkfrö samt 1,159,950 st. tall-, 1,015,150 st. gran- och 11,300 st. diverse plantor och beräknas den med detta material skogsodlade arealen uppgå till 2,050 har. För jämförelse lämnas i nedanstående tabell uppgift på rekvirenternas antal, frö- och plantåtgång samt beräknad skogsodlad areal per år under 5-års perioden 1910—1914.

År	Rekvirenternas antal [1]	Fröåtgång i kg.				Plantåtgång st.			Areal skogsodlad mark
		Tall	Gran	Lärk	Björk	Tall	Gran	Diverse	
1914	766	686,3	609,4	—	0,5	1,159,950	1,015,450	11,300	2,050
1913	582	730,15	425	1,6	—	585,200	885,800	6,925	1,775
1912	326	303,08	393,10	10	—	381,600	331,000	10,150	900
1911	363	412,65	422,20	—	—	305,500	510,300	9,900	1,000
1910	469	320,25	326,75	—	—	1,125,000		—	1,000

[1] Skolor inberäknade.

1912 och 1913 års kulturer synas i allmänhet hava gått mycket väl till, varemot de under 1910 och 1911 utförda kulturerna icke slagit så väl ut, beroende på den starka torkan under år 1911. 1914 års kulturer få anses, såsom förut omnämnts, hava gått över förväntan bra, och torkan har icke på långt när gjort så stor skada under detta år som under 1911.

Fröklängning.

Tillgången på tallkott var särskilt inom södra länsskogvaktaredistriktet tämligen riklig, och fick styrelsen, trots uppköpen avslutades redan i början av februari månad, långt mer kott än som beräknats, i det partierna då uppgingo till 6,602,19 hl. tallkott. Av grankott inköptes från länet endast 10 hl. beroende dels på ganska knapp tillgång och först och främst att kotten detta år varit så gott som förstörd av insekts- och svampangrepp. För att kunna försäkra sig om nödig kvantitet granfrö, såg sig styrelsen nödsakad inköpa 1,447,8 hl. grankott av Kopparbergs läns skogsvårdsstyrelse. På närmare håll var det omöjligt kunna erhålla duglig kott.

Till Jönköpings läns skogsvårdssstyrelse såldes 3,000 hl. av tallkottpartiet. Genom välvilligt tillmötesgående från en av styrelsens herrar ledamöter friherre Alfr. von Essen uppgjordes om klängning i Hellidens klängstuga av 1,287,19 hl. tall- och 1,224,8 hl. grankott. Resterande 1,315 hl. tall- och 223 hl. grankott åtog sig Jönköpings läns skogsvårdsstyrelse att klänga mot en avgift av 1 kr. pr hl. för tall- och 0,80 kr. pr hl. för grankott, vid sagda styrelses fröklängningsanstalt i Nässjö.

Genom den rikliga tallkottsskörden, varav 377 kg. hann utklängas för användande vid kulturerna 1914, har styrelsen säkerställt hela sitt tallfröbehov t. o. m. år 1916, och synes detta vara en lycklig omständighet, då så gott som ingen kott finnes att tillgå inom länet under år 1915.

Plantskolor.

För tillgodoseende av behövligt plantmaterial har styrelsen att tillgå två egna och 11 st. enskilda av styrelsen understödda plantskolor. Tillgången på såväl tall- som granplantor under berättelseåret var synnerligen god, varför styrelsen till annan skogsvårdsstyrelse kunde avyttra 119,500 st. plantor. Som styrelsen dock med visshet förutser att behofvet av plantor alltjämt kommer att stegras, hava ytterligare utvidgningar företagits i styrelsens tvenne egna plantskolor vid Marieholm och Korsberga.

Tyvärr har till följd av torka och granfröets dåliga beskaffenhet vid sådden 1913 granplantorna högst väsentligt decimerats i flera av plantskolorna.

I plantskolorna utsåddes våren 1914: 43,4 kg. tallfrö, 77,3 kg. granfrö, samt 1,9 kg. div. frö. Av följande tablå framgår planttillgången i samtliga plantskolor vid årets slut.

Sammandrag över befintliga plantor i skogsvårdsstyrelsens plantskolor vid årets slut.

Plantskola	Plantor							
	Tall		Gran			Lärk		Div. ädla
	1 år	2 år	1 år	2 år	$^1/_2$—$^2/_2$	1 år	2 år	1 år
Marieholm	200,000	150,000	200,000	270,000	16,300	—	3,000	1,000
Korsberga	400,000	80,000	610,000	370,000	5,200	—	—	—
Emtunga	200,000	—	100,000	100,000	—	—	—	—
Råda	10,000	30,000	20,000	10,000	—	—	—	—
Utvängstorp	—	—	—	—	—	—	—	—
Särestad	15,000	10,000	5,000	—	—	—	—	—
Nytorp	50,000	30,000	30,000	20,000	—	—	—	
Bjärby	10,000	15,000	20,000	10,000	—	—	—	—
Malma...............	65,000	60,000	30,000	20,000	—	—	—	—
Tengenedstorp ...	40,000	50,000	30,000	6,000	—	—	—	—
Trökörna	60,000	35,000	40,000	2,000	—	—	—	—
Gertorp	55,000	65,000	20,000	12,000	—	—	—	—
Hedåker	35,000	30,000	10,000	10,000	—	—	—	—
Summa	1,140,000	555,000	1,115,000	830,000	21,500	—	3,000	1,000

Avverkningar och åtgärder för återväxtens betryggande.

Av länsskogvaktarna hava under året inrapporterats 148 st. s. k. lagstridiga avverkningar, över vilka beskrivning och kartskisser upprättats. Då ett flertal av dessa avverkningar gjorts å mark, där ägaren förut skogsodlat utan någon kraftigare påstötning från styrelsens sida, har styrelsen icke ansett behövligt att infordra garantier för återväxtens betryggande mer än för c:a 30 st. avverkningar. Av dessa har inkommit 14 st. skogsodlingsförbindelser. Då det visade sig omöjligt att träffa överenskommelse angående skogsodling å 6 st. hemman, såg sig styrelsen föranlåten påkalla undersökning å dessa jämlikt § 2 av skogslagen. Å en av egendomarna måste styrelsen begära avverkningsförbud, för att därigenom kunna tvinga ägaren att lämna fullt betryggande garantier för återväxt, vilket även lyckades, sedan avverkningsförbudet gällt över 1 månad.

Domstolsutslag har avkunnats i 2 mål och fastställde domstolen därvid de skogsodlingsanspråk, styrelsen framställt. Nedanstående tablå utvisar avverkningarnes fördelning på olika häraden.

Härad	Under året rapporterade lagstridiga avverkningar	Rapporterade avverkningar under åren 1905—14	Under året inlämnade förbindelser	Summa avlämnade förbindelser under åren 1905—14
Vadsbo	44	643	3	299
Vartofta	4	341	3	132
Valle, Gudhem, Kåkind	36	273	4	113
Kinne, Kinnefjärding, Kålland	41	212	2	60
Skåning, Vilske, Frökind	22	89	1	24
Åse, Viste, Barne, Laske	1	72	1	23
Summa	148	1,630	14	651

Skogsvårdskommittéer.

Skogsvårdskommittéerna hava under året ökats med 3 st. och finnas nu sådana i 113 av länets 260 socknar.

Kommittéerna hava liksom förut biträtt styrelsen med upptagande av skogsodlingsrekvisitioner samt i en del fall lämnat tjänstepersonalen värdefull hjälp i dess arbete.

De enskilda skogarnas inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

De under 1913 rådande konjunkturerna å trävarumarknaden hava fortsatt och vid slutet av berättelseåret i viss mån ytterligare förbättrats, vilket naturligen bidragit till att avverkningarna varit både många och stora.

Särskilt har till följd av de å pitprops enormt stegrade priserna, vilka gjorde sig gällande under årets sista kvartal, en del omogen skog avverkats, men som ett glädjande faktum av denna prisstegring å mindre dimensioner, kan styrelsen konstatera, att skogsägarna fått blicken öppen för gallringarnas stora betydelse. Styrelsens alla tjänstemän voro även under de sista månaderna av året strängt upptagna av gallringsstämplingar. Många hava dock de skogsägare varit, som av vinningslystnad passat på de goda konjunkturerna och i förtid kalavverkat stora arealer med ungskog, och styrelsen fruktar att flertalet av nästa års avverkningsrapporter skola förmäla om dylika ungskogsavverkningar.

Flera svåra stormar på senvintern och våren samt en natten mellan

den 4 och 5 dec. (på årsdagen av 1913 års svåra storm) hava på flerfaldiga ställen inom länet förorsakat stora skador. Bland andra kalamiteter, som skogen under berättelseåret varit utsatt för, äro insekts- och svampskador. I sin förra årsberättelse framhöll styrelsen den allt för litet beaktade skada, som märgborren åstadkom å tallbestånden och i föredrag och annorledes har skogsägarna fått anvisningar, hur märgborrshärjningarna böra bekämpas. Dessa härjningar äro naturligtvis svarast, där virkesupplag finnas, såsom vid sågverk och järnvägsstationer. De många vindfällen, som uppstått efter de senaste årens osedvanligt starka stormar, äro också en härd för spridande av märgborrarna.

Bland sjukdomar är det fortfarande Peridermium (törskatesvampen), som åstadkommer de största skadorna, och göres av styrelsens personal allt vad den kan för att hos skogsägarna inpränta, att de alltid i framsta rummet vid gallringar och rensningshuggningar skola hugga tallar behäftade med denna sjukdom.

Rörande skogarnas tillstånd i övrigt torde några väsentliga förändringar utöfver de i styrelsens föregående berättelser meddelade ej förefinnas.

Beträffande skogseldar under året hänvisas till tablån å omstående sida.

Sammandrag över Skaraborgs läns skogsvårdsstyrelses räkenskaper för år 1914.

Inkomster:

Behållning från 1913	6,445: 66
Statsanslag för uppehållande av styrelsens verksamhet	4,000: —
Statsanslag till skogsodlingens befrämjande	3,273: —
Landstingets anslag	4,000: —
Skogsvårdsavgifter (härav för 1913 14,362: 15)	33,455: 44 [*]
Försäljningsmedel för frö och plantor	9,682: 65
Ersättning för kulturbiträde	476: —
Försåld kott	17,205:
Försålda kulturredskap	45: 50
Återburna synekostnader	258: 27
Räntor	112: 97
Upptagna lån	17,200: —
Summa kronor	96,214: 49

* 19,093: 29 kr. inflöto först den 29 december.

Skogseldar inom

Plats där skogselden pågick. Socken	By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn Kilometer	Tid då skogselden pågick	Orsak til eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondelar där elden uppkom	Areal skogsmark som övergicks av elden Har
1	2	3	4	5	6	7
Hova	Nockerud och Håhult	2 t. Nockerud 1 t. Hohult	16 juli	Gnistor från järnvägslokomotiv	0,7 tall 0,3 gran	70
Götened	Backgården	1 till Backgården, 2 till Götened	juli	D:o	Tall	1,5
Yllestad	—	8 till Bodened 6 » Yllestad	4—5 maj	D:o	0,9 tall 0,1 gran	90
						161,5

Utgifter:

Skogsodling och plantskolor (häri ingå kottinköp)	53,950: 28
Avlöningar	7,324: 95
Reseersättningar	4,412: 42
Litteratur (för distribuering)	345: 55
Expedition och diverse (bl. a. 78,200 kr. inbet. lån)	21,302: 75
Behållning till 1915	8,872: 54
Summa kronor	96,214: 49

Mariestad den 29 mars 1915.

Å skogsvårdsstyrelsens vägnar:

M. F. Rodhe.

Alf Winblahd.

Skaraborgs län år 1914.

Den brunna skogens medelålder	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. inträffande regn, ingripande av släckn.:manskap m. m.	Beräknad släckn.:s-kostnad Kronor	Summa av beräknad brandskada o. släckningskostnad Kronor	Med anledning av skogseldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Anteckningar
8	9	10	11	12	13	14
30	c:a 2,500	Ingripande av släckningsmanskap	c:a 600	c:a 3,100	Järnvägen lämnat markägaren ersättning	Skogsmarken utgjordes till stor del av mossmarker eller mark bevuxen med mindervärdig skog
30	—	D:o	—	—	D:o	
50	12,000	D:o	1,200	13,200	D:o	Sämre skogsmark, mossmarker samt myrmarker

Undertecknade i vederbörlig ordning utsedda att granska *Skaraborgs läns skogsvårdsstyrelses* räkenskaper och förvaltning för år 1914 få efter fullgjort uppdrag avgiva följande

Revisionsberättelse.

Frånsett under året upptagna och inbetalda lån, till ett belopp av 17,200 kr., har skogsvårdsstyrelsen haft följande inkomster och utgifter

Inkomster:

Behållning från 1913, inclusive 1,000 kr. upplånade medel, innestående å bankräkningar	4,500: —	
Utestående förskotter 1,912: 20, kontant i kass. 33: 46	1,945: 66	6,445: 66
Transport kronor		6,445: 66

Transport kronor		6,445: 66
Statsanslag till uppehållande av styrelsens verksamhet	4,000: —	
» » skogsodlingens befrämjande	3,273: —	
Landstingets anslag	4,000: —	
Skogsvårdsavgifter (därav för 1913 med 14,362: 15 o. för 1914 den 29 dec. med 19,093: 29 kr.	33,455: 44	
Försäljningsmedel för frö och plantor	9,682: 65	
För såld kott	17,265: —	
» » kulturredskap	45: 50	
Ersättning för kulturbiträde	476: —	
Återburna synekostnader	258: 27	
Räntor	112: 97	72,568: 83
Summa kronor		79,014: 49

Utgifter:

Skogsodling och plantskolor samt kottinköp	53,950: 28	
Aflöningar	7,324: 95	
Reseersättningar	4,412: 42	
Litteratur (för distribuering)	345: 55	
Expedition och diverse (däribland 1,000 kr. inbetalt lån)	4,102: 75	70,135: 95
Behållning till 1915; innestående å bankräkningar	8,208: 50	
Utestående förskotter och kontant i kassan	670: 04	8,878: 54
Summa kronor		79,014: 49

Beträffande styrelsens verksamhet i övrigt få vi hänvisa till den av styrelsen avgivna årsberättelsen. Räkenskaperna hava siffergranskats av riksbanksbokhållaren Sven Höglund. Några mindre räknefel, som därvid anträffats, hava anmälts till rättelse i innevarande års räkenskaper.

Då räkenskaperna i övrigt befunnits riktiga och behörigen verificerade, samt styrelsen enligt revisorernas åsikt med stort nit och intresse fullgjort sitt uppdrag, få vi tillstyrka full ansvarsfrihet för 1914 års förvaltning.

Mariestad den 18 maj 1915.

Josef Fischer.
Av Kungl Maj:t förordnad revisor.

A. O. E. Hedenstierna.
Av hushållningssällskapet utsedd revisor.

A. W. Schmidt.
Av landstinget utsedd revisor.

Skogsvårdsstyrelsens inom Värmlands läns landstingsområde berättelse om 1914 års verksamhet samt om skogarnas tillstånd och skötsel.

De grunder, varefter skogsvårdsstyrelsen utövat sin verksamhet, hava under berättelseåret icke undergått några förändringar, varför i detta hänseende hänvisas till tidigare avgivna årsberättelser.

Styrelsens sammansättning har under år 1914 icke förändrats. Såsom av Kungl. Maj:t utsedd ordförande har alltså fungerat bruksägaren m. m. Reinh. Geijer, Filipstad. Ledamöter äro f. skogschefen m. m. fil. d:r Fr. Lovén, Karlstad, utsedd av landstinget, och f. kaptenen m. m. B. A. de Verdier, Gustavsfors, utsedd av hushållningssällskapets förvaltningsutskott, med resp. bruksägaren Carl Rhodin, Arvika, och bruksägaren m. m. Fr. Canell, Koppoms Bruk, som suppleanter.

Under året har styrelsen varit samlad till *fyra sammanträden*. En till hösten planerad inspektionsresa till länets nordligaste delar måste på grund av de då inträffade kritiska förhållandena inställas.

Vid det under december i Stockholm sammanträdande mötet mellan rikets samtliga skogsvårdsstyrelser närvar sasom styrelsens representant fil. d:r Fr. Lovén. En av styrelsen vid detta möte väckt motion om underdånig framställning till Kungl. Maj:t om åtgärders vidtagande för vinnande av större säkerhet för att utländsk skogsavverkare komme att erlägga på honom belöpande skogsaccis- och skogsvårdsavgift, vann mötets gillande.

Tjänstepersonalen har även under berättelseåret utgjorts av 1 ordinarie och 1 extra länsjägmästare samt 8 länsskogvaktare. Till den genom extra länsjägmästare K. F. Mellquists avflyttning ledigblivna tjansten antogs efter ansökan e. jägmästaren N. P. Fornander.

I och för den omedelbara ledningen av de här nedan närmare omtalade skogsodlingsarbetena anställdes under 1914 års vår 100 st. plantörer.

Planläggningen och avsyningen av de dikningsarbeten i skogsmark, vartill bidrag lämnades av styrelsen, krävde — utöver den ordinarie personalen — anställandet av 15 st. dikningsförmän.

De största resultaten vid strävandet att väcka skogsägarnas intresse för vidtagandet av behövliga skogsvårdsåtgärder uppnås enligt styrelsens uppfattning genom den direkta påverkan, som av personalen utövas i detta syfte, och torde härutinnan för visso vara att söka en av länsskogvaktarnas huvuduppgifter. Dessa bliva helt naturligt under sina resor inom respektive bevakningsdistrikt i tillfälle att iakttaga en del större och mindre missförhållanden å hemmansskogarna, och kunna de vid personligt sammanträffande med vederbörande skogsägare framhålla de åtgärder, som från skogsvårdssynpunkt kunna vara lämpliga. Såsom en mätare å resultaten af detta tjänstepersonalens — i första hand länsskogvaktarnas — upplysningsarbete kan mängden av inkomna ansökningar om skogsodlings- och dikningsbidrag samt biträde för anvisningar rörande skogsvård anses, ty, som i tidigare berättelse påpekats, komme en stor del av dessa arbeten aldrig till stånd, om ej länsskogvaktaren vid besök hos vederbörande biträtt denne med utskrivandet och insändandet av ansökningsblanketten till skogsvårdsstyrelsen. En granskning av ansökningarna om bidrag till skogsodling under våren 1915, varav flertalet således inkommit till styrelsen under berättelseåret, visar, att av 658 st. dylika ansökningar ej mindre än 582 st. utskrivits och insänts av vederbörande länsskogvaktare.

Biträde av skogsvårdsstyrelsens personal för råd och anvisningar har efter skriftlig ansökan under året lämnats till 176 skogsägare. Jämfört med föregående år visar denna siffra en ganska avsevärd minskning. Orsaken härtill torde vara att söka bl. a. i den omständigheten, att de flesta av dessa anvisningar, vilka allmännast avse tillämnade avverkningars planläggning, begäras och lämnas under hösten. Till följd av de vid denna tid rådande oroliga förhållandena uppsköto en del skogsägare sina avverkningar till ett följande år. Av ovannämnda 176 anvisningsförrättningar avsågo:

32 st. utmärkning av fröträd,
11 » utstämpling av gallringsvirke,
97 » utsyning i allmänhet samt
36 » anvisning om skogsvård i allmänhet.

Under berättelseåret har länets hushållningssällskap anordnat *sju föreläsningskurser för småbrukare*, fördelade på följande socknar: Gåsborn, Alster, Tveta, S:a Råda, Köla, Sunnemo och Gräsmark. Vid varje sådan kurs har någon av länsjägmästarna hållit 3—4 timmars föreläsning om skogsvård.

Vid lantbruksskolan å Varpnäs, lantmannaskolan å Elgå samt lantmanna- och folkhögskolorna i Molkom har genom styrelsens försorg undervisning meddelats i skogshushållning. För detta ämne är vid de tvenne

förstnämnda skolorna anslagen en tid av 40 timmar per kurs, och möjlig göres härigenom att med eleverna såväl teoretiskt å lärorummet som demonstrationsvis ute i skogen genomgå de viktigaste grenarna av skogsskötseln. Vid Varpnäs beredes även eleverna tillfälle att under sakkunnig ledning deltaga i skogsodlings- och gallringsarbeten. Vid skolorna i Molkom har undervisningen endast bestått i 10 timmars föreläsningar. Undervisningen vid alla dessa skolor sköttes under berättelseåret av extra länsjägmästaren.

Även under 1914 har den i tidigare årsberättelser omnämnde föreläsaren Carl Asplund hållit enstaka föredrag å spridda platser inom länet. Liksom förut hava föredragen helt bekostats av skogsvårdsstyrelsen, men har den förening eller korporation, som önskat erhålla föredrag, varit skyldig anskaffa lokal, ombesörja nödig affischering o. d. Under året hava hållits 26 st. dylika föreläsningar, och har flertalet av dessa varit besökt av ett ganska stort antal åhörare.

Da Skogsvårdsföreningens folkskrifter under året upphörde att utkomma, prenumererade styrelsen i stället på 200 ex. av den genom samma förening utgivna tidskriften »Skogen» att genom länsjägmästarens försorg utdelas till för skogsvård intresserade inom länet. Ett antal av fil. d:r Fr. Lovéns småskrifter om skogsvård ävensom 100 ex. av tidskriften »Skogvaktaren» hava dessutom genom expeditionens försorg distribuerats.

Tillsammans med ett flertal andra skogsvardsstyrelser deltog styrelsen som utställare vid Baltiska utställningen i Malmö, varvid i grafisk framställning visades en del av de resultat, vartill den företagna taxeringen av Värmlands skogar kommit.

Skogsvårdsstyrelsens plantskolor i Deje, Seffle och Årjeng hava under året levererat 3,061,600 st. för utplantering lämpliga plantor, därav 1,036,750 st. tall- och 2,024,850 st. granplantor.

Tillgången på tall- och granplantor var ej obetydligt större än styrelsens direkta behov, och kunde således till enskilda skogsägare, statsrevir och andra skogsvårdsstyrelser försäljas 238,350 st. tall- och 417,250 st. granplantor eller tillsammans 655,600 st. plantor.

För utplantering å därtill tjänlig mark inköptes från annan skogsvardsstyrelse 6,000 st. bergtallplantor.

Vid berättelseårets slut funnos enligt på senhösten verkställd inventering följande antal plantor:

i Seffle	970,000 st. tall;	2,061,000 st. gran;	35,500 st. lärk
i Deje	100,000 » »	1,363,000 » »	4,000 » »
i Årjeng	700,000 » »	1,279,000 » »	1,000 » »
S:a	1,770,000 st. tall;	4,703,000 st. gran;	40,500 st. lärk

S:a 6,513,500 st. plantor.

I ovanstående summa äro emellertid inbegripna över 2 mill. 1-åriga granplantor, vilka ej förrän efter ytterligare en vegetationsperiod äro användbara för utplantering.

Under 1913 års vår påbörjades, som i föregående årsberättelse meddelades, ganska omfattande och jämförelsevis kostbara jordförbättringsarbeten för minskande av den i Seffleplantskolan förekommande uppfrysningen. Dessa åtgärder hava visat sig särdeles ändamålsenliga och effektiva, i det att skadegörelsen a plantorna genom uppfrysning, efter vad man kan döma, avsevärt reducerats. Tillgången på vackra 2-åriga granplantor i denna plantskola är sålunda vid berättelseårets slut ovanligt stor.

Dejeplantskolan, som är anlagd på lätt sand (gammal Klarälvsbotten), har under sommaren lidit betydligt av den osedvanligt svåra torkan, vilken i förening med diverse fröätande faglar (duvor, gråsparvar m. fl.) fullständigt fördärvat varens tallsadd. Gransådden har dess bättre ej i tillnärmelsevis samma grad skadats.

Styrelsens vid Deje belägna *fröklängningsanstalt* har under hela berättelseåret varit i full verksamhet.

Tillgången på såväl tall- som grankott var under vintern 1913—1914 riklig inom hela länet. Grankotten, som under det föregående året var till den grad insektskadad, att den måste betraktas som oanvändbar, visade sig denna vinter — om ej av särdeles god beskaffenhet — dock vara fullt användbar. Kottuppköpet bedrevs genom ett 250-tal i olika delar av länet bosatta uppköpare. Redan i mitten av februari måste emellertid kottuppköpet upphöra. Trots den under början av året fullbordade tillbyggnaden av fröklängningsanstalten, varigenom dennas magasinutrymme ökades till mer än det dubbla, kunde nämligen ej beredas utrymme för mera av den inströmmande tall- och grankotten. Under berättelseåret inköptes ej mindre än 5,064 hl. tall- och 6,494 hl. grankott.

Klängningen pågick hela året med endast ett par kortare avbrott för mindre reparationsarbeten, och omfattade den 366,8 hl. tall- och 5,184 hl. grankott. Den klängda kotten lämnade 219 kg. tall- och 2,778,4 kg. granfrö, motsvarande ett genomsnittsutbyte av för tallen 0,6 och för granen 0,54 kg. per hl.

All den från föregående år kvarliggande och under 1914 inköpta kotten hann sålunda ej utklängas under berättelseåret, utan förefanns vid dettas slut en behållning av 6,332 hl. tall- och 2,400 hl. grankott.

Genom en del smärre ändringsarbeten inom anstalten har dennas klängningskapacitet ökats med c:a 20 %.

Skogsodling.

Bidrag till och biträde vid skogsodling har under berättelseåret tillhandahållits länets skogsägare på samma villkor, som tidigare härför varit gällande. Som god tillgång å såväl frö som plantor förefanns, kunde även under år 1914 bidrag till skogsodlingarna utgå till alla dem, som hos styrelsen anhållit om och voro berättigade till dylikt bidrag.

Omfattningen av de under berättelseåret under ledning av skogsvårdsstyrelsens personal utförda skogsodlingsarbetena framgår av **tablå I**, av vilken synes, *att under år 1914 hava 668 st. skogsägare utsått 1,633 kg. frö*, därav 945,1 kg. tall- och 687,9 kg. granfrö, samt utsatt *1,425,000 st. plantor*, därav 598,900 st. tall- och 826,100 st. granplantor, *varvid en ytvidd av 2,270,7 hektar skogsodlats*, därav 1,861 hektar genom sådd och 409,7 hektar genom plantering. Av den sålunda skogsodlade arealen äro 1,834,7 hektar att hänföra till fullständig skogsodling och 436 hektar till hjälpkultur.

En jämförelse med motsvarande siffror från de senaste åren visar, att 1914 års skogsodlingar under styrelsepersonalens ledning varit av något större omfattning än vanligt. Orsaken härtill torde åtminstone delvis vara att söka i den rikliga tillgången på skogsfrö samt de därmed sammanhängande låga fröprisen.

Framhållas bör, att av ovanstående under styrelsens personals ledning utförda skogsodlingsarbeten år 1914 ej alla kommit i åtnjutande av *bidrag* från skogsvårdskassan. Jämlikt av styrelsen fastställda villkor för erhållande av dylikt skogsodlingsbidrag — utgörande intill 20 kg. frö till $^1/_{10}$ av inköpspriset samt plantor och plantörsbiträde gratis — förverkas rätten härtill, såvida fröträd, om sådana funnits å den avverkade marken och bort ställas för främjande av självföryngring, icke kvarlämnats i tillräckligt antal. Till skogsodling av hyggen av detta slag lämnas således ej något som helst *bidrag*, men har styrelsen av flera orsaker ansett förmånligt att mot självkostnadspris tillhandahålla vederbörande skogsodlingsskyldige behövligt frö- och plantmateriel avensom plantörsbiträde. Under 1914 års vår utfördes dylika av vederbörande själva fullständigt bekostade, men av styrelsens personal ledda skogsodlingsarbeten å 30 st. avverkningstrakter, omfattande en sammanlagd areal av 92,1 hektar, varav 86,1 hektar skogsodlades genom sådd och 6 hektar genom plantering.

I likhet med vad alltid förut varit fallet, var det nästan uteslutande länets mindre skogsägare, som anlitade styrelsens hjälp vid ledningen av skogsodlingsarbetets utförande. Flertalet av de större skogsägarna — såväl enskilda som bolag — hava nämligen egen skogspersonal och se

sig således i stånd att på ett nöjaktigt sätt få sina arbeten av detta slag utförda utan hjälp från styrelsens sida. Då de vid något enstaka tillfälle begära plantörsbiträde av styrelsen, är anledningen vanligen att söka i den stora omfattning, vederbörandes skogsodlingar av en eller annan orsak erhållit, och som gjort det svårt att, med hänsyn till andra vid denna årstid även brådskande arbeten, med egen personal medhinna hela skogsodlingen för året. Under 1914 är det endast 7 skogsägare med egen skogspersonal, som haft biträde av styrelsens plantörer, och är anledningen i alla dessa fall ovan anförda förhållande.

Oaktat skogsodlingarna ej utföras under styrelsens ledning, erhålla de skogsägare, som förfoga över egen skogspersonal, intill 20 kg. frö till nedsatt pris samt plantor i mån av tillgång. Omfattningen av de skogsodlingsarbeten, som på ovannämnda sätt *understötts* av skogsvårdskassan, framgår av **tablå II**, av vilken synes, *att under berättelseåret av 35 st. skogsägare utsåtts 348,5 kg. frö,* därav 227 kg. tall- och 121,5 kg. granfrö *samt utplanterats 834.500 st. plantor*, därav 195,200 st. tall- och 639,300 st. granplantor, genom *vilka frö- och plantmängder en areal om 595,9 hektar beräknas hava blivit skogsodlade,* 372,5 hektar genom sådd och 223,4 hektar genom plantering.

Rörande de omfattande skogsodlingsarbeten, som utan någon som helst hjälp från skogsvårdsstyrelsens sida under året kommit till utförande å marker, tillhörande länets största skogsägare — skogsbolagen — ser sig styrelsen i **tablå III** jämväl i tillfälle lämna närmare uppgifter. Siffrorna i denna tablå äro häradsvis sammanställda med ledning av de på begäran av vederbörande skogsägare välvilligt lämnade uppgifterna härom. Av nämnda tablå framgår, *att under år 1914 utan något som helst bidrag ur skogsvårdskassan inom länet å enskildas skogsmarker utsåtts 1,614,2 kg. skogsfrö,* därav 813 kg. tall- och 801,2 kg. granfrö, *samt utsatts 1,382,800 plantor*, därav 283,100 st. tall- och 1,099,700 st. granplantor, *genom vilka frö- och plantmängder 2,751,8 hektar skogsodlats.*

I **tablå IV** hava tablåerna I—III sammanfattats och utvisar denna, *att under år 1914 å enskildas skogar inom Värmlands län skogsodlats tillhopa 5,618,4 hektar, vartill åtgått 3,595,7 kg. skogsfrö och 3,642,300 st. plantor.*

Sommarens svåra torka kommer helt naturligt att skadligt inverka på resultatet av de under våren utförda skogsodlingarna, men efter de iakttagelser, som ännu under senhösten gjordes, föreföll dock skadegörelsen mindre än man kunnat befara.

Skogsdikning.

Så långt styrelsens ekonomi det medgivit, har även under det gångna året bidrag lämnats till skogsägarna för utförande av *luknings- och bäckrensningsarbeten* å till skogsbörd tjänlig, vattensjuk mark. Såsom alltid förut har styrelsens personal kostnadsfritt planlagt och avsynat dikningsarbetena hos den skogsägare, som därav varit i behov. Det direkta bidraget utgick under 1914 med 40 % av nedlagda skäliga kostnader, dock högst 800 kronor. Intet bidrag utbetalas förrän dikningen blivit av styrelsens personal avsynad och godkänd.

Av nedanstående siffror framgår med all tydlighet, att intresset för dikningar i skogsmark är mycket stort hos länets skogsägare.

De under berättelseåret med bidrag ur skogsvårdskassan utförda torrläggningsarbetena finnas häradsvis sammanställda i **tablå V**, som visar, *att av 530 st. skogsägare nygrävts 567,009 löpmeter diken för en kostnad av 110,178: 58 kronor och upprensats 78,693 löpmeter bäckar för 8,496: 69 kronor eller tillhopa torrläggningsarbeten med bidrag ur länets skogsvårdskassa utförts för en summa av 118,675: 27 kronor.*

Årets slutsummor äro ej fullt så höga som föregående års, vilket skulle kunna väcka den föreställningen, att dikningsarbetena under 1914 varit mindre omfattande än 1913 års arbeten av detta slag. Så är emellertid ej förhållandet, utan tvärtom. I de för 1913 redovisade dikningarna ingingo — som på sin tid framhölls — en del arbeten, som i verkligheten utfördes redan år 1912, men som av mellankommande hinder ej det året kunde avsynas, varför de uppfördes i påföljande års redogörelse. Hade icke sensommarens och höstens orostider mellankommit, hade säkerligen en del ytterligare dikningsarbeten kommit till utförande.

Med stöd av från de större skogsägarna — av vilka en del utföra mycket omfattande torrläggningsarbeten i sina skogar — inhämtade uppgifter ser sig styrelsen i tillfälle att i **tablå VI** angiva omfattningen av de luknings- och bäckrensningsarbeten, som utan något som helst understöd från länets skogsvårdskassas sida under året kommit till utförande inom länet. Nämnda tablå utvisar, *att utan ringaste bidrag ur länets skogsvårdskassa år 1914 nygrävts 131,542 löpmeter diken för en kostnad av 30,656: 10 kronor och upprensats 68,479 löpmeter bäckar för 9,617: 85 kronor eller tillhopa alltså torrläggningsarbeten för en kostnad av 40,273: 95 kronor.*

Inom länet har sålunda, som av **tablå VII** framgår, vilken utgör ett sammandrag av tablåerna V—VI, *å enskildas skogar under år 1914 nygrävts 699,151 löpmeter diken och upprensats 147,172 löpmeter bäckar för en sammanlagd kostnad av 158,949: 22 kronor.*

Det år denna berättelse avser utmärktes över hela landet av talrika, omfattande skogseldar, framkallade och gynnade av den under hela sommaren rådande svåra torkan. Även inom Värmlands län förekommo under sommaren en del skogseldar och tillbud till dylika. I överensstämmelse med beslut, fattat vid för skogsvårdsstyrelserna gemensamt möte i Stockholm, har styrelsen genom sin personal samt genom inhämtade upplysningar från de större skogsägarnas skogsförvaltningar sökt åstadkomma en sammanställning över de skogseldar, som förekommit under år 1914 inom länet. I **tablå IX** finnas dessa uppgifter sammanställda, men anser sig styrelsen böra framhålla, att de i tablån införda uppgifterna rörande brandskada samt släckningskostnad naturligtvis angivas under en viss reservation, då dessa siffror i ett flertal fall ej kunnat av personalen noggrant kontrolleras. Som av tablån framgår har under året genom 37 st. skogseldar en areal av 405 hektar härjats. Den uppkomna förlusten — oberäknat släckningskostnaden — har uppskattats till 35,260 kronor. I jämförelse med andra trakter av landet torde årets skogseldar inom länet hava varit få och av relativt ringa storlek.

Uppsikten över skogslagens efterlevnad.

Den skogsvårdsstyrelsen tillkommande uppgiften att övervaka skogslagens efterlevnad har fullgjorts på enahanda sätt, som under alla föregående år. Genom upprepade besiktningar från personalens sida övervakas sålunda, att alla de marker, där återväxten genom verkställd avverkning äventyrats, i behörig tid genom skogsodling ånyo försättes i skogbärande skick. Liksom förut har styrelsen även under det förflutna året i denna sin uppgift nära nog undantagslöst mötts av förståelse från de skogsodlingsskyldigas sida.

Undersökning enligt § 2 i skogslagen har sålunda under 1914 endast behövts påkallas för tvenne avverkningar. Rörande den ena av dessa, belägen i Rotviks hemman i Gillberga socken, har efter hållen syn under året betryggande överenskommelse jämlikt § 3 i skogslagen kunnat träffas. Den andra påkallade undersökningen, avseende skogsmark å hemmanet Råbäcken i Östmarks socken, hade ej vid årets slut ännu medhunnits.

I föregående årsberättelse meddelades, hurusom styrelsen i tvenne fall nödgats mot de skogsodlingsskyldige anhängiggöra atal inför vederbörlig domstol. I båda dessa mål har under året utslag fallit och har beträffande bägge fallen styrelsens yrkanden till alla delar fastställts av häradsrätten. Med domstolens utslag åtnöjde sig svarandena i det ena målet, under det att en av de i andra fallet ansvariga tre personerna hos högre

rätt överklagade häradsrättens utslag. Hovrättens dom i detta mål hade vid årsskiftet ännu icke fallit.

Utan föregående laga undersökning hava under berättelseåret särskilda överenskommelser rörande erforderliga skogsodlingsarbetens utförande träffats rörande 18 st. lagstridigt avverkade skogstrakter.

Av de avverkningar, som utförts under vintern 1913—1914, är det — oafsett kalhyggen å sedan gammalt skogsvårdande skogsägares marker — endast 43 st., som redan vid under berättelseåret företagna besiktningar befunnits utförda på sådant sätt, att direkta åtgärder för återväxtens tryggande ansetts nödvändiga. Fördelningen av dessa avverkningstrakter framgår av **tablå VIII.** Över samtliga dessa hyggen hava under sommaren upprättats detaljerade beskrivningar, varjämte i de fall, där det för den fortsatta kontrollen från styrelsens sida ansetts behövligt, kartor upprättats, å vilka de äventyrade områdena inlagts.

Dessutom hava under året 91 st. beskrivningar över lagstridiga trakter, uppkomna genom tidigare avverkningar (1909—1913), omarbetats, kompletterats eller nyupprättats. Dessa beskrivningar avse kalhyggen med en sammanlagd areal av 621,7 hektar.

På grund av att återväxten genom lyckad skogsodling numera kan anses fullt tryggad, har styrelsen under berättelseåret sett sig i tillfälle från vidare åtgärder och tillsyn avskriva 100 st. lagstridigt avverkade hyggestrakter med en sammanlagd areal av c:a 527 hektar.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Den av Kungl. Maj:t tillsatta kommissionen för försökstaxering rörande virkeskapital, tillväxt m. m. av skogarna i Värmlands län har under året avslutat sitt arbete och avgivit sitt utlåtande.

För sättet, varpå själva taxeringsarbetet utfördes, lämnades en redogörelse i 1911 års berättelse.

I sin nyssnämnda årsberättelse har styrelsen, efter av kommissionen gjorda preliminära överslag, angivit en del siffror rörande taxeringsresultatet. Då betänkandets slutgiltiga resultat i vissa fall relativt väsentligt avvika från de tidigare uppgivna, anser sig styrelsen här nedan, ur det vidlyftiga arbetet — omfattande ej mindre än 227 sidor text och 147 sidor tabelltryck — böra anföra några av de siffror rörande de värmländska skogarnas och skogsmarkernas tillstånd, vartill taxeringen kommit.

Arealfördelningen.

Skogsmark	1,194,806 hektar,	motsv.	61,830 %	av	hela	länets	areal
Hagmark	73,052 »	»	3,780 »	»	»	»	»
Transport	1,267,858 hektar		65,610 %				

Transport	1,267,858	hektar		65,610 %	
Mossmark	191,646	»	motsv.	9,918 »	av hela länets areal
Inägor	249,520	»	»	12,912 »	» » » »
Berg	39,824	»	»	2,061 »	» » » »
Väg	3,538	»	»	0,183 »	» » » »
Vatten	180,022	»	»	9,316 »	» » » »
S:a	1,932,408	hektar		100,000 %	

Hela antalet träd befanns utgöra 3,799,274,876 stycken och fördelade dessa sig på olika dimensionsklasser, som nedanstående tablå utvisar:

0—4,99 cm. 2,485,586,736 st. 65,42 %)	5—9,99 cm. 695,526,923 st. (18,31 %)	10—14,99 cm. 363,007,675 st. (9,55 %)	15—19,99 cm. 163,978,592 st. (4,32 %)
20—24,99 cm. 61,183,947 st. (1,61 %)	25—29,99 cm. 21,152,379 st. 0,5[illegible] %	30—34,99 cm. 6,266,255 st. (0,16 %)	35—39,99 cm. 1,795,873 st. (0,05 %)
40—44,99 cm. 551,308 st. (0,014 %)	45—49,99 cm. 147,579 st. (0,004 %)	50 cm. och däröver 77,609 st. (0,002 %)	

Av länets skogs- och hagmark visade sig

12,7 %	vara bevuxna med skog i åldern	0—19 år,
20,6 »	» » » » »	20—39 »
18,7 »	» » » » »	40—59
11,8 »	» » » » »	60—79 »
5,5 »	» » » » »	80—99 »
3,4 »	» » » » »	100—119 »
2,3 »	» » » » »	120 och däröver,
17,2 »	» » »	olikåldrig skog samt
7,8 »	kala.	

Kubikmassan (utan bark), fördelad på olika trädslag och grovleksklasser framgår av nedanstående tablå:

Dimensions-klass cm.	Kubikmassa i kbm.				Klassens kubikmassa	
	Tall	Gran	Björk	Övriga	S:a kbm.	% av hela kbm.-massan
0—4,99	668,288	1,310,958	815,341	445,185	3,239,772	3,98
5—9,99	2,422,318	4,797,494	2,002,110	724,372	9,946,294	12,14
10—14,99	5,302,180	10,401,801	2,664,863	790,863	19,159,707	23,37
Transp.	8,39[illegible],786	16,510,253	5,482,314	1,960,420	32,345,773	39,49

Dimensions-klass cm.	Kubikmassa i kbm.				Klassens kubikmassa	
	Tall	Gran	Björk	Övriga	S:a kbm.	% av hela kbm.-massan
Transp.	8,392,786	16,510,253	5,482,314	1,960,420	32,345,773	39,49
15—19,99	7,217,209	10,742,344	2,056,086	663,071	20,678,710	25,28
20—24,99	6,594,189	6,703,535	1,054,615	347,837	14,700,176	17,94
25—29,99	4,408,522	3,079,263	503,982	180,239	8,172,006	9,97
30—34,99	2,070,210	1,110,647	251,770	135,837	3,568,464	4,36
35—39,99	912,368	426,812	110,065	52,431	1,501,676	1,83
40—44,99	336,538	140,576	86,600	43,102	606,816	0,74
45—49,99	94,835	54,772	18,287	28,572	196,466	0,23
50—	64,118	11,657	46,884	—	122,659	0,16
S:a	30,090,775	38,779,859	9,610,603	3,411,509	81,892,746	100,00

Totala kubikmassan i Värmlands län är således 81,892,746 kubikmeter, varvid dock barken ej medräknats.

Enligt kommissionens undersökningar visade sig barkprocenten för hela virkeskapitalet utgöra 17,8 %.

Länets virkesmassa, inberäknat barken, är alltså 96,465,000 kbm.

Kubikmassan per hektar skogsmark är utan bark 66,6 kbm. och med bark 78,5 kbm.

För hagmarken var kubikmassan (utan bark) per hektar 19,1 och för mossmarken 4,7 kbm.

Virkeskapitalet fördelade sig på skog av olika ålder på nedanstående sätt:

Skog i ålder under 20 år visade sig representera 4,56 % av kbm.-massan.

»	20— 39	»	»	»	»	23,83	»
»	40— 59	»	»	»	»	29,18	»
»	60— 79	»	»	»	»	18,90	»
»	80— 99	»	»	»	»	10,60	»
»	100—119	»	»	»	»	5,88	»
»	120 och däröver	»	»	»		7,05	»

Tillväxten (utan bark), fördelad på olika trädslag och grovleksklasser, framgår av nedanstående:

Dimensions-klass cm.	Tillväxten i kbm.				Summa tillväxt pr dimensionsklass	Tillväxt %
	Tall	Gran	Björk	Övriga		
0— 4,99	14,637	10,249	15,901	5,617	46,404	1,47
5— 9,99	130,632	220,815	118,475	45,180	515,102	5,68
10—14,99	224,866	411,052	112,476	37,920	786,314	4,38
Transp.	370,135	642,116	246,852	88,717	1,347,820	11,53

Dimensions-klass cm.	Tillväxten i kbm.				Summa tillväxt pr dimensionsklass	Tillväxt %
	Tall	Gran	Björk	Övriga		
Transp.	370,135	642,116	246,852	88,717	1,347,820	11,53
15—19,99	231,844	371,064	68,117	23,223	694,248	3,52
20—24,99	172,841	193,717	31,937	10,038	408,533	2,92
25—29,99	96,760	76,670	12,037	3,839	189,306	2,41
30—34,99	35,434	23,419	7,497	3,361	69,711	2,04
35—39,99	11,502	9,433	1,268	493	22,696	—
40—44,99	4,087	3,536	1,970	—	9,593	—
45—49,99	999	125	250	250	1,624	—
50—	505	—	505	—	1,010	—
S:a	924,107	1,320,080	370,433	129,921	2,744,541	—

Årliga tillväxten uppgår således, frånsett barken, till 2,744,541 kbm. eller 3,54 %. (För norra delen 3,25 % och för södra 4,54 %.)

Årliga tillväxten per hektar skogsmark är 2,23 kbm., barken ej medräknad.

Skogs- och hagmarkens fördelning på olika slutenhetsgrader.

Bestånd av slutenhetsgrad 3 upptogo 60,9 % av arealen,
» » » 2 » 21,2 » »
» » » 1 » 9,7 » » »
» » » 0 » 0,4 » » » samt
kalmarkerna 7,8 » » » varvid

med slutenhetsgrad 3 menas full slutenhet t. o. m. 2/3 af full slutenhet
» » 2 » 2/3 av full slutenhet t. o. m. 1/3 därav etc.
plantbestånd med slutenhetsgrad 1 menas 1/3 av full slutenhet samt 0 avser mycket glest.

I en sammanfattande avdelning över vad taxeringsresultatet utvisar yttrar kommissionen angående skogarnas nuvarande tillstånd bl. a. följande:

Ett starkt framträdande drag i Värmlands läns skogar sammanhänger på det närmaste med denna jämförelsevis tidiga exploatering av deras virkesförråd. Det är den stora, nästan dominerande roll, som de yngre årsklasserna spela icke blott med hänsyn till de arealer, de intaga, utan ock i avseende på det av dem representerade virkeskapitalet; icke mindre än 39,3 procent av skogs- och hagmarksarealen intages av 2:dra och 3:dje åldersklasserna. Skulle man döma av dessa åldersklassers stora arealer, skulle under 1860- och 1870-talen mycket vidsträckta trakthyggen kommit till utförande. Ett gynnsamt drag hos dessa yngre skogar är att slutenheten är jämförelsevis god, varemot de äldre åldersklasserna i mycket vidsträckt omfattning äro starkt glesställda. Ett sådant skogs-

tillstånd innebär givetvis en viss svaghet för ögonblicket, men, *om skogarna skötas rätt,* en mycket stor styrka för framtiden, tack vare ungskogarna. I stort sett torde man kunna säga, att Värmland företer bilden av ett landskap, där de ursprungliga förråden i skogarna till väsentlig del exploaterats, men där den nya skogen i stor omfattning håller på att efterträda den gamla. Delvis i samband med beståndens låga ålder står den jämförelsevis låga genomsnittliga kubikmassan per har skogsmark, 66,6 kbm., barken oberäknad. Till mycket väsentlig del härleder sig dock detta förhallande därav, att endast omkring 60 procent av skogsmarksarealen äger bestand av tillfredsställande slutenhet, den övriga arealen har mer eller mindre starkt utglesade bestånd eller utgöres av kalmark. Ett annat uttryck för skogstillståndet är den för ett stort område höga genomsnittliga tillväxtprocenten av 3,53 procent. Denna har sin orsak i beståndens ringa ålder och deras inom stora arealer otillfredsställande slutenhet. Den absoluta tillväxten är dock ej mindre än 2,23 kbm. per hektar, varvid även de lägre dimensionerna tagits med i beräkningen. I viss mån är även denna höga löpande tillväxt ett uttryck för att bestånden i genomsnitt äro ganska unga, ty den löpande tillväxten når vid jämförelsevis lag alder hos bestanden sitt maximum, nagot tidigare på bättre än på sämre mark.»

I den Kungl. kommissionens uppdrag ingick även att söka utreda den nuvarande avverkningens storlek inom länet. Detta visade sig emellertid ej möjligt att utföra för de medel, som stodo till förfogande, varför kommissionen vid ett försök till jämförelse mellan tillväxt och avverkning för den senare använder det belopp, vartill skogsvärdsstyrelsen kommit i sin årsberättelse för 1905. Genom vissa vidtagna räkneoperationer möjliggöres en ungefärlig jämförelse mellan de värmlandska skogarnas nuvarande tillväxt och avverkningen i desamma, och finner kommissionen, att dessa båda i det närmaste synas balansera varandra. Emellertid framhålles, att man i skogarna — förutom med avverkningen — har att räkna även med en annan betydande virkesåtgång. En del av det avverkade virket kan ej tillgodogöras, t. ex. toppar, rötskadat virke etc., och kommer saledes ej med i det uppskattade avverkningsbeloppet. Hartill kommer den virkesmängd, som årligen utgår genom självgallring, vilken i Värmlands skogar med deras i allmänhet laga alder blir särdeles betydande. Kommissionen beräknar självgallringsvirket samt det som förfares vid avverkningarna till ett arligt belopp av 500,000 kbm., med vilket belopp salunda det värmländska virkeskapitalet arligen skulle minskas, varefter den yttrar, att »ehuru avverkning och tillväxt i det närmaste synas balansera mot varandra, borde dock sålunda avverkningen nedbringas för att undvika att skogskapitalet sänkes, vilket för närvarande är fallet,

under förutsättning att avverkningen uppgår till det belopp, som uppgivits. Vilken betydelse denna sänkning av virkeskapitalet kan ha för utvecklingen av Värmlands läns skogar, beror emellertid i hög grad på i vad mån avverkningen huvudsakligen är förlagd till äldre årsklasser och på det sätt, varpå ungskogarna skötas».

Med berättelseårets utgång har Värmlands läns skogsvårdsstyrelse verkat under tio år. De förändringar till det bättre i fråga om länets skogshushållning, som under detta första decennium av styrelsens verksamhet börjat inträda, äro visserligen icke stora, om de dock äro tydligt märkbara. Insikten om betydelsen av en bättre vård av det kapital, som ligger i skogarna, torde numera glädjande nog vara avsevärt mera spridd än för något tiotal år sedan. Att ofantligt mycket ännu brister i fråga om skogsvården inom länet är uppenbart, men anser styrelsen, att ökad kunskap om de krav en rationell skogshushållning ställer på sina utövare — understödd av laglig möjlighet att inskrida mot den rena vanvården av skogen — så småningom bör kunna avhjälpa de största nu förefintliga bristfälligheterna.

Över styrelsens 10-åriga verksamhet inom tvenne av de arbetsgrenar, som legat densamma synnerligen om hjärtat, nämligen understödjandet av skogsodlings- och skogsdikningsarbeten, finnes i *tablå X och XI* en grafisk framställning upprättad. Å dessa tabläer äro även införda de arbeten av detta slag, som under samma tid *utan* skogsvårdsstyrelsens understöd kommit till stånd inom länet å enskildas marker.

Karlstad i april 1915.

Å Värmlands läns skogsvårdsstyrelses vägnar:

Reinh. Geijer.

Gunnar Fries.

Tablå II.

Av skogsvårdskassan understödda skogsodlingsarbeten inom Värmlands län år 1914 under skogsägarnas egen ledning.

Härad	Antal skogs-ägare	Frö			Plantor			Skogsodlad mark		
		Tall kg.	Gran kg.	Summa kg.	Tall st.	Gran st.	Summa st.	Sådd hektar	Plante-ring hektar	Summa hektar
Älvdals	2	35,0	—	35,0	91,000	431,000	522,000	35,0	161,0	196,0
Fryksdals	6	36,0	37,0	73,0	—	—	—	90,5	—	90,5
Jösse	4	38,5	32,0	70,5	—	25,000	25,000	77,0	5,0	82,0
Grums	2	6,0	6,0	12,0	—	—	—	12,0	—	12,0
Nordmarks	3	1,0	6,7	7,7	—	100,000	100,000	7,7	20,0	27,7
Gillbergs	3	5,5	2,8	8,3	—	5,000	5,000	8,3	1,0	9,3
Fernebo	10	84,0	36,0	120,0	99,000	70,000	169,000	120,0	33,6	153,6
Nyeds	3	—	—		200	4,300	4,500	—	1,[illegible]	1,[illegible]
Kils	1	20,0	—	20,0	—	—	—	20,0	—	20,0
Karlstads	1	1,0	1,0	2,0	5,000	4,000	9,000	2,0	1,[illegible]	3,[illegible]
Summa	35	227,0	121,5	348,5	195,200	639,300	834,500	372,5	223,4	595,[illegible]

Tablå I.

Under ledning av skogsvårdsstyrelsens tjänstepersonal

Härad	Antal skogs-ägare	Frö		Plantor		Skogsodlad		
						Genom sådd		
		Tall kg.	Gran kg.	Tall st.	Gran st.	Fullst. hektar	Hjälp hektar	Summa hektar
Älvdals	51	101,8	76,2	6,500	27,500	213,2	19,3	232,5
Fryksdals	108	184,1	96,6	5,100	5,400	241,5	77,6	319,1
Jösse	30	29,1	32,2	24,800	15,700	73,2	8,3	81,5
Grums	56	135,2	63,0	10,400	14,600	198,7	19,0	217,7
Nordmarks	62	12,6	22,8	28,000	96,900	29,0	13,7	42,7
Gillbergs	59	50,4	40,9	197,500	183,900	102,1	10,3	112,4
Näs	58	62,8	48,6	79,700	117,500	125,1	10,1	135,2
Fernebo	17	67,1	47,3	—	25,000	116,1	8,0	124,1
Nyeds	35	24,7	18,7	28,350	69,400	37,8	6,0	43,8
Kils	73	48,2	62,2	62,800	114,600	98,9	6,0	104,9
Karlstads	18	17,0	18,5	14,600	28,900	32,0	7,0	39,0
Väse	34	29,6	24,3	97,350	96,200	60,6	2,5	63,1
Ölme	25	58,3	44,7	18,200	17,500	95,5	24,4	119,9
Visnums	42	124,2	91,9	25,600	13,000	187,6	37,5	225,1
Summa	668	945,1	687,9	598,900	826,100	1,611,3	249,7	1,861,0

utförda skogsodlingsarbeten inom Värmlands län år 1914.

mark			Dagsverken							
Genom plantering			vid sådden				vid planteringen			
Fullst. hektar	Hjälp hektar	Summa hektar	Mans	Kvinns	Barn	Summa	Mans	Kvinns	Barn	Summa
6,4	1,6	8,0	947	237	149	1,333	103	16	12	131
5,0	0,3	5,3	1,041	254	292	1,587	43	10	24	77
7,2	3,7	10,9	247	30	30	307	67	37	71	175
8,0	1,7	9,7	747	111	339	1,197	71	16	49	136
34,6	18,2	52,8	102	44	68	214	360	45	75	480
12,5	76,2	88,7	389	57	111	557	346	210	498	1,054
33,9	14,1	48,0	432	78	212	722	361	38	452	851
—	7,8	7,8	102	213	311	626	53	11	1	65
18,3	7,8	26,1	132	24	46	202	206	67	78	351
40,6	14,1	54,7	335	58	192	585	366	167	237	770
12,5	2,0	14,5	83	4	121	208	45	30	169	244
33,4	25,9	59,3	135	13	88	236	286	65	247	598
3,5	12,5	16,0	267	142	107	516	28	4	60	92
7,5	0,4	7,9	657	221	225	1,103	83	1	30	114
223,4	186,3	409,7	5,616	1,486	2,291	9,393	2,418	717	2,003	5,138

Tablå III.

Skogsodlingsarbeten utförda å enskildas skogar inom Värmlands län år 1914 utan bidrag ur länets skogsvårdskassa.

Härad	Frö			Plantor			Skogsodlad mark		
	Tall kg.	Gran kg.	Summa kg.	Tall st.	Gran st.	Summa st.	Sådd hektar	Plantering hektar	Summa hektar
Älvdals	262,2	227,2	489,4	—	—	—	808,0	—	808,0
Fryksdals	37,6	21,2	58,8	12,000	4,000	16,000	105,9	6,0	111,9
Jösse	37,2	59,8	97,0	14,200	29,300	43,500	166,3	13,9	180,2
Grums	8,0	8,5	16,5	16,300	39,300	55,600	20,2	17,4	37,6
Nordmarks	21,7	1,3	23,0	19,000	23,000	42,000	67,4	56,0	123,4
Gillbergs	48,9	5,8	54,7	57,600	24,800	82,400	95,4	32,8	128,2
Fernebo	302,7	311,1	613,8	85,000	424,100	509,100	837,4	131,4	968,8
Nyeds	44,5	74,2	118,7	36,000	125,300	161,300	122,0	31,7	153,7
Kils	28,9	82,4	111,3	27,000	409,900	436,900	127,6	76,0	203,6
Karlstads	4,3	4,7	9,0	16,000	20,000	36,000	8,0	9,9	17,9
Väse	4,0	3,0	7,0	—	—	—	6,0	—	6,0
Ölme	10,0	—	10,0	—	—	—	10,0	—	10,0
Visnums	3,0	2,0	5,0	—	—	—	2,5		2,5
Summa	813,0	801,2	1,614,2	283,100	1,099,700	1,382,800	2,376,7	375,1	2,751,8

Tablå IV.

Sammandrag över å enskildas skogar inom Värmlands län utförda skogsodlingsarbeten år 1914.

Härad	Kilogram frö			Plantor			Skogsodlad mark		
	Tall	Gran	Summa	Tall	Gran	Summa	Sådd	Plantering	Summa hektar
Älvdals	399,0	303,4	702,4	97,500	458,500	556,000	1,075,5	169,0	1,244,5
Fryksdals	257,7	154,8	412,5	17,100	9,400	26,500	515,5	11,3	526,8
Jösse	104,8	124,0	228,8	39,000	70,000	109,000	324,8	29,8	354,6
Grums	149,2	77,5	226,7	26,700	53,900	80,600	249,9	27,1	277,0
Nordmarks	35,3	30,8	66,1	47,000	219,900	266,900	117,8	128,8	246,6
Gillbergs	104,8	49,5	154,3	255,100	213,700	468,800	216,1	122,5	338,[illegible]
Näs	62,8	48,6	111,4	79,700	117,500	197,200	135,2	48,0	183,2
Fernebo	453,8	394,4	848,2	184,000	519,100	703,100	1,081,5	172,8	1,254,3
Nyeds	69,2	92,9	162,1	64,550	199,000	263,550	165,8	58,8	224,6
Kils	97,1	144,6	241,7	89,800	524,500	614,300	252,5	130,7	383,2
Karlstads	22,3	24,2	46,5	35,600	52,900	88,500	49,0	26,2	75,2
Väse	33,6	27,3	60,9	97,350	96,200	193,550	69,1	59,3	128,4
Ölme	68,3	44,7	113,[illegible]	18,200	17,500	35,700	120,[illegible]	16,[illegible]	145,[illegible]
Visnums	127,2	93,9	221,1	25,600	13,000	38,600	227,6	7,9	235,5
Summa	1,985,1	1,610,6	3,595,7	1,077,200	2,565,100	3,642,300	4,610,2	1,008,2	5,618,4

Tablå V.

Diknings- och bäckrensningsarbeten utförda å enskildas skogar inom Värmlands län år 1914 med bidrag ur länets skogsvårdskassa.

Härad	Antal skogsägare	Löpmeter Diken	Löpmeter Bäckrensning	Kostnad Dikning Kr.	Kostnad Dikning öre	Kostnad Bäckrensning Kr.	Kostnad Bäckrensning öre
Älvdals	134	172,091	43,470	33,970	49	4,730	50
Fryksdals	148	138,402	17,574	28,808	70	2,073	53
Jösse	30	22,013	1,047	5,069	93	100	09
Grums	4	6,505	262	1,066	72	15	72
Nordmarks	79	42,664	2,291	7,918	73	201	12
Gillbergs	10	18,081	3,601	4,036	70	279	01
Näs	31	20,760	1,593	3,725	45	170	80
Fernebo	14	62,084	3,938	10,698	68	361	40
Nyeds	14	8,927	1,728	1,558	10	169	20
Kils	18	23,548	2,440	4,433	94	343	10
Karlstads	6	9,245	—	1,557	68	—	—
Väse	22	17,338	255	2,863	41	25	50
Ölme	4	5,223	—	1,005	14	—	—
Visnums	16	20,728	494	3,464	91	26	72
Summa	530	567,609	78,693	110,178	58	8,496	69

Tablå VI.

Diknings- och bäckrensningsarbeten utförda å enskildas skogar inom Värmlands län år 1914 utan bidrag ur länets skogsvårdskassa.

Härad	Löpmeter Diken	Löpmeter Bäckrensning	Kostnad Dikning Kr.	Kostnad Dikning öre	Kostnad Bäckrensning Kr.	Kostnad Bäckrensning öre
Älvdals	102,425	59,553	25,554	10	8,634	65
Fryksdals	5,363	1,288	890	24	111	12
Jösse	1,022	—	215	30	—	—
Grums	1,510	—	234	15	—	—
Gillbergs	277	—	83	32	—	—
Fernebo	11,137	4,560	1,968	12	581	20
Nyeds	3,582	1,953	609	47	163	26
Kils	6,226	1,125	1,101	40	127	62
Summa	131,542	68,479	30,656	10	9,617	85

Tablå VII.

Sammandrag över diknings- och bäckrensningsarbeten utförda å enskildas skogar inom Värmlands län år 1914.

Härad	Löpmeter		Kostnad			
	Diken	Bäck-rensning	Dikning		Bäckrensning	
			Kr.	öre	Kr.	öre
Älvdals	274,516	103,023	59,524	59	13,365	15
Fryksdals	143,765	18,862	29,698	94	2,184	65
Jösse	23,035	1,047	5,285	23	100	09
Grums	8,015	262	1,300	87	15	72
Nordmarks	42,664	2,291	7,918	73	201	12
Gillbergs	18,358	3,601	4,120	02	279	01
Näs	20,760	1,593	3,725	45	170	80
Fernebo	73,221	8,498	12,666	80	942	60
Nyeds	12,509	3,681	2,167	57	332	46
Kils	29,774	3,565	5,535	34	470	72
Karlstads	9,245	—	1,557	68	–	
Väse	17,338	255	2,863	41	25	50
Ölme	5,223	—	1,005	14	—	—
Visnums	20,728	494	3,464	91	26	72
Summa	699,151	147,172	140,834	68	18,114	54

Tablå VIII.

Sammandrag över detaljbeskrivna avverkningstrakter uppkomna under avverkningsåret 1913—1914.

Härad	St.	Hektar
Älvdals övre tingslag	2	20,0
» nedre »	5	14,5
Fryksdals övre »	3	22,0
» nedre »	8	65,5
Jösse	2	2,5
Grums	8	17,5
Nordmarks	4	15,5
Gillbergs	3	33,5
Näs	3	6,0
Kils	2	13,0
Visnums	3	16,0
Summa	43	226.

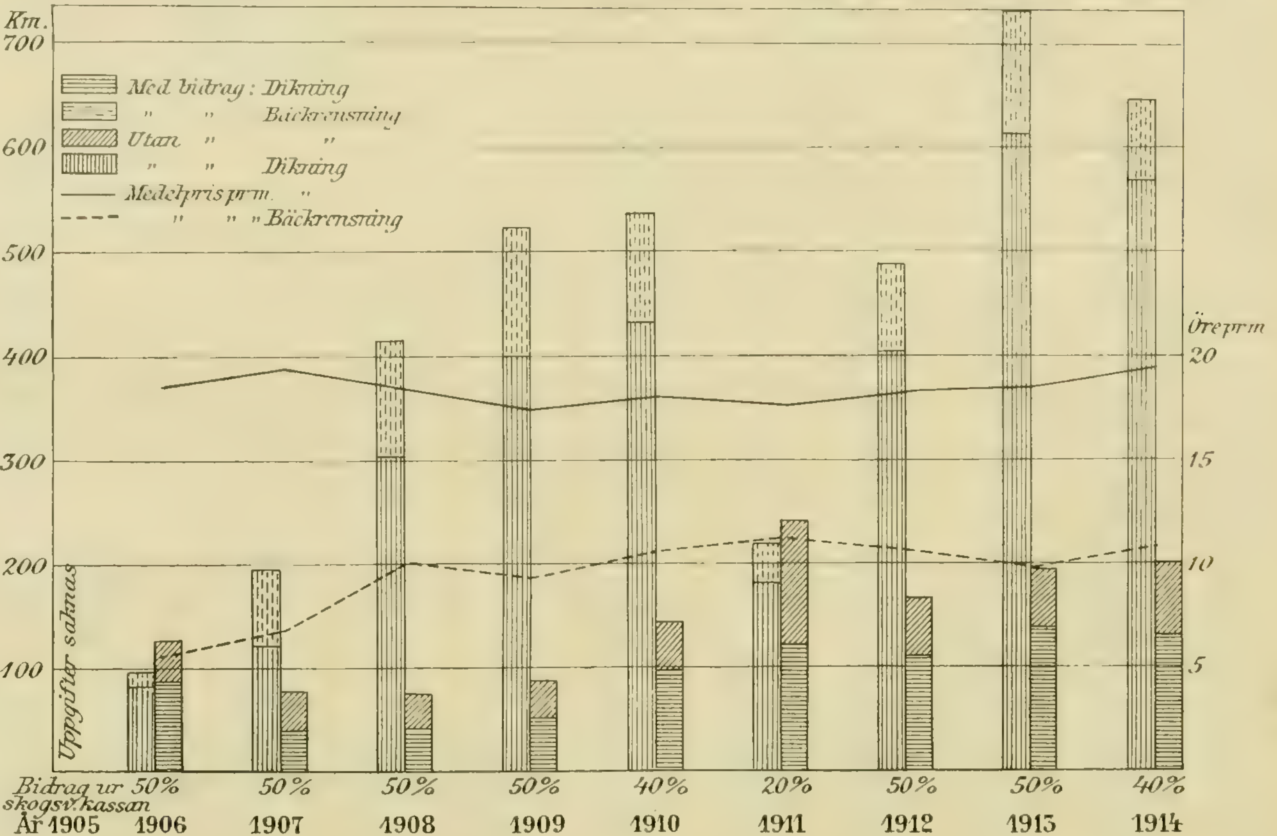
Tablå IX.

Skogseldar inom Värm-

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn (Kilometer)	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden (Har)
1	2	3	4	5	6	7
Dalby	S:a Branäs	c:a 10 Branäs	juli	Åskslag	0.5 tall, 0.5 bj.	2.5
	Hole	13 Sysslebäck		»	gr.	15.0
	Langat	15 Langaf	»	Obekant	0.5 tall, 0.2 gr., 0.3 bj.	50.0
»	S:a Persby	10 S:a Persby	15/7 - 21/7	Antagl. åska	0.7 tall, 0.3 bj.	15.0
	Tutstad	4 Tutstad	juli	Åskslag	gran	2.5
N:a Ny	Elindebol och Kyrkebol	3 Elindebol		Obekant	0.3 tall, 0.7 gr.	80.0
	Åstrand	2 Åstrand	»	Åskslag	gran	2.5
Ekshärad	Byn	15 Halla	31/5	Okänd	tall	5.0
Lysvik	Ransby utskog	3 Ransby	5/7	»	0.4 tall, 0.4 gr., 0.2 bj.	5.0
N:a Rada	Ö:a Råda	5 Rada	30/5	Från järnvägen	tall	0.75
»	Torsby	2 Torsby	14/—15/7, 1/8	Tänd av minderåriga	0.4 tall, 0.6 gr.	1.0
	Uddeholm-Risberg	4 Deglund	7/9	Fiskare	tall	3.5
Gustav Adolf	Deglundsbäcken	Järnvägsstat.	8/7	Från järnvägen	tall	1.0
»	Geijersholm	3 ...	9/7	Obekant	0.2 tall, 0.8 gr.	45.0
Brunskog	Ö:a Furtan	1 Ö:a Furtan	13/7	Åskslag	tall	2.5
»	Strand	2 Strand	9/7		0.2 gr., 0.8 bj.	1.5
By	(Seffle) Hensgård	8 Seffle	1/7	Från järnvägen	tall	0.75
»	Kroksta	2 Kroksta	6/6	Obekant	0.6 tall, 0.4 gr.	9.0
Eskilsäter	Säter	1 Säter	9/6		0.7 tall, 0.3 gr.	4.5
Glafva	Gengene	2 Kalläsen	9/7	Åskslag	0.7 tall, 0.3 gr.	5.0
»	Spässerud	4 Spässerud; en ö i sjön Elgsjön	29/7	Obekant	0.8 tall, 0.2 gr.	1.0
Högerud	Ingersbyn	intill Nytomta anhalt	14/6	Från järnvägen	0.4 tall, 0.6 gr.	2.5
Stafnäs	Södra Fjöle	2 Björndalen	22/6	Åskslag	0.4 tall, 0.6 gr.	3.5
Tveta	Esketan	1 Esketan	9/7	Obekant	0.8 tall, 0.2 gr.	2.0
Ölserud	N:a Afverstad	15 Vassängen	27/5	Lustresande	0.8 tall, 0.2 gr.	1.5
Ed	Ås	2 Slottsbron	5/7	Obekant	0.5 tall, 0.5 gr.	1.0
Frykerud	Dedetta	2 Dedetta	juli	Åskslag	0.5 tall, 0.5 gr.	1.0
St. Kil	Apertin	1 Kil	10/7	Från järnvägen	0.9 tall, 0.1 gr.	45.0
»	Lökene	2 »	10/7		0.4 tall, 0.6 gr.	6.6
Ö:a Fogelvik	Busterud	0.5 Busterud	19/7	Obekant	0.9 tall, 0.1 gr.	38.0
Nyeds	Hulteby	2 Böckelshöjd	23/6	»	0.4 tall, 0.6 gr.	0.5
	Lindfors	1.5 Lindfors	—	Från järnvägen		0.5
»	Sutterhöjden	0.3 Sutterhöjden	26/4	Antänd av minderårig	0.9 tall, 0.1 gr.	1.5
Ransäter	Forsnäs	4.5 Munkfors	3/7	Obekant	0.6 tall, 0.4 gr.	7.5
Övre Ullerud	Smedserudstorp	4 N:a Åstorp	2/7	»	0.9 tall, 0.1 gr.	25.0
Rämens	Liljendahl	2.5 Liljendahl	5/11	Från järnvägen	0.6 tall, 0.4 gr.	3.4
Varnums	Höje	2 Gåko	9/7	Obekant	0.1 tall, 0.5 gr., 0.3 bj., 0.1 asp	12.5
					Summa	405.0

lands län år 1914.

Den brunna skogens medelålder	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet Kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad Kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad Kronor	Med anledning av skogseldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Anteckningar
8	9	10	11	12	13	14
20–100	Obetydlig	Släckningsmanskap	30	30		
100	300	»	50	350	—	
30–60	5,000	»	200	5,200	—	
40	300	»	180	480	—	
50–100	200	»	40	240		
olikåldrig	1,250	»	350	1,600	—	
60—100	200	»	50	250		
100	160	»	40	200	-	
35–40	775	»	75	850	—	
120–130	15	»	40	55	—	
40	30	»	60	90	Anm. till Barnavårdsnämnd.	
70	—	»	90	90	—	
50	30	»	30	60	—	
25–100	4,700	»	320	5,020	Förhör utan resultat	
100	50	»	150	200	—	
—	50	»	50	100		
80	40	»	220	260	—	
5—25	600	»	350	950	-	
25–30	200	»	250	450	—	
20	450	»	60	510	—	
60	60	»	25	85	—	
80–90	4,193	»	550	4,743	—	
20	175	»	140	315		
40	260	»	190	450	—	
20	30	»	75	105	—	
80	50	»	75	125	—	
80	30	»	40	70	—	
80	8,591	»	Militärhjälp *1,058	9,649	Ersatt av Järnvägsaktiebolaget	* Häri ingår även släckningskostnaden för branden å Lökene. Samma brand.
35	591	»	—	591		
54	5,000	»	Militärhjälp 3,000	8,000	—	
50	20	»	100	120	—	
30	—	»	46	46	Ersatt av Bosjö Järnvägsaktiebolag	
12	60	»	20	80	—	
70	100	»	1,000	1,100	-	
30	100	»	1,000	1,100		
80	450	»	500	950	Ersatt av Mora–Vänerns Järnvägsaktiebolag	
20	1,200	»	455	1,655	—	
	35,260		10,909	46,169		

TORRLÄGGNINGSARBETEN Å ENSKILDES SKOGAR I VÄRMLAND ÅREN 1905-1914
Km.
700
600
500
400
300
200
100
Med bidrag: Dikning
„ „ Bäckrensning
Utan „ „
„ „ Dikning
Medelpris pr m. „
„ „ „ Bäckrensning
Uppgifter saknas
Öre pr m
20
15
10
5
Bidrag ur skogsv.kassan
50%
50%
50%
50%
40%
20%
50%
50%
40%
År 1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914

SKOGSODLINGSARBETEN Å ENSKILDES SKOGAR I VÄRMLAND ÅREN 1905-1914

Berättelse

över verkstalld granskning av Värmlands läns skogsvårdsstyrelses räkenskaper och förvaltning år 1914.

Den ekonomiska ställningen under revisionsåret framgår av följande tabla:

Inkomster:

Behållning från år 1913	15,477: 58	
Skogsvårdsavgifter	143,707: 15	
Statsanslag	1,000: —	
Räntor	619: 94	
Skogsfrö	21,277: 84	
Plantor	1,694: 60	
Plantörers arvoden och resor	605: —	
Inventarier	21: 87	
Synekostnader	465: 01	
Diverse	1,693: 70	186,562: 69
	Kronor	186,562: 69

Utgifter:

Styrelsens resekostnader	499: 10	
Länsjägmästarnas arvoden	8,447: 57	
» resor	3,446: 95	
Länsskogvaktarnas löner	12,728: 96	
resor	4,616: 49	29,739: 07
Skogsodling:		
Inköp av skogsfrö	6,476: 70	
» » plantor	21: 75	
Plantskolorna	3,501: 20	
Fröklängning	4,298: 53	
Kottuppköp	41,057: 27	
Plantörernas arvoden	8,492: 50	
resor	1,762: 51	
Diverse skogsodlingskostnader	1,070: 87	66,681: 33
Dikning:		
Dikningsbidrag	47,716: 65	
Dikningsförmäns arvoden	2,455: —	
» resor	1,231: 08	51,402: 73
Litteratur och undervisning		1,568: 02
Inventarier		429: 90
Reparation och underhåll av inventarier		399: 14
Annonser och tryck		1,502: 65
Synekostnader		80: 29
Fastigheterna		7,576: 91
Expeditions- och skrivmateriel		421: 30
Telegram- och telefonavgifter		857: 98
Diverse frakter		81: 57
Hyror och arrenden		990: —
	Transport	161,730: 89

	Transport	161,730: 89
Skogsvårdskommittéerna		5: —
Diverse		2,042: 07
Behållning till år 1915:		
Å deposition i Värmlands Enskilda Bank	10,000: —	
Å kapitalräkning i d:o	3,270: 27	
Å giroräkning i d:o	8,579: 57	
Kontant i kassa	33: 99	21,883: 83
	Kronor	186,562: 69

Skogsvårdsstyrelsens värdehandlingar, som förvaras i kassafack i Värmlands Enskilda Bank i Karlstad, äro inventerade och befunna i överensstämmelse med räkenskaperna. Verifikationerna äro granskade och i god ordning befunna.

Revisorerna hava tagit del av styrelsens berättelse och vid dess sammanträden förda protokoll och därvid bland annat funnit, *att skogsodlingsarbetena under tjänstepersonalens egen ledning* omfatta en areal av 2,270,7 har och har därå hos 668 st. skogsägare utsåtts 1,633 kg. frö, varav 945,1 kg, tall- och 687,9 kg. granfrö samt utsatts 1,425,000 st. plantor, varav 598,900 st. tall- och 826,100 st. granplantor. Av den sålunda skogsodlade arealen äro 1,834,7 har att hänföra till fullständig skogsodling och 436 har till hjälpkultur.

Skogsodlingsarbeten, utförda *av ägarnas egen personal med bidrag av frö och plantor från skogsvårdsstyrelsen*, omfatta en areal av 595,9 har och hava härtill åtgått 348,5 kg. frö och 834,500 st. plantor. *Utan dylikt bidrag* hava enligt lämnade uppgifter under året skogsodlats 2,751,8 har, varå utsåtts 1,614,2 kg. skogsfrö samt utsatts 1,382,800 st. plantor.

Under året hava sålunda *i sin helhet* skogsodlats 5,618,4 har, vartill åtgått 3,595,7 kg. skogsfrö och 3,642,300 st. plantor.

Diknings- och bäckrensningsarbeten.

För dessa arbeten hava skogsägarna under året erhållit bidrag med 40 % av nedlagda skäliga kostnader, dock högst 800 kronor. Omfattningen av dessa arbeten, som omfattats med mycket stort intresse såväl av de större som de mindre skogsägarna, uppgår för dem, till vilka bidrag utgått, till 567,6 km. nygrävda diken för en kostnad av 110,178: 58 kronor, samt 78,7 km. uppränsade bäckar för en kostnad av 8,496: 69 kronor.

Med stöd av från de större skogsägarna lämnade uppgifter hava av dessa utan understöd från styrelsen nygrävts 131,5 km. diken för en kostnad av 30,656: 10 kronor och uppränsats 68,5 km. bäckar för en kostnad av 9,617: 85 kronor. Tillsammans hava sålunda under året i

runda tal nygrävts 699 km. diken och uppränsats 147 km. bäckar för en sammanlagd kostnad av 158,949: 22 kronor.

Från *plantskolorna* i Seffle, Deje och Årjeng hava utlämnats 3,061,600 st. plantor, varav 1,036,750 st. tall- och 2,024,850 st. granplantor. Vid årets slut funnos kvar 1,770,000 st. tall- och 4,703,000 st. gran- samt 40,500 st. lärkträdsplantor.

Undervisning i skogshushållning

har genom styrelsens försorg lämnats vid 7 undervisningskurser för småbrukare samt vid lantbruksskolan å Varpnäs, vid lantmanna- och folkhögskolorna i Molkom samt vid lantmannaskolan å Elgå.

Med 1914 års utgång kan skogsvårdsstyrelsen blicka tillbaka på en tioårig verksamhet. Att i siffror angiva vad därunder uträttats låter sig naturligtvis icke göra, men av den styrelseberättelsen bifogade grafiska framställningen framgår, att omfattningen av skogsodlingsarbetena varit stadd i stadig stigning och hava de sista åren omfattat en sammanlagd areal av mellan 5- och 6,000 har årligen, då däri inräknas arbeten av enskilda skogsägare utan understöd från skogsvårdsstyrelsen.

Särskilt hava torrläggningsarbetena hastigt tagit fart. Då dessa senare arbeten år 1906 omfattade knappa 100 km. nygrävning av diken och 124 km. bäckrensning, uppgingo de 1913, som i detta avseende var ett rekordår, till resp. 750 och 175 km. Den största vinsten av styrelsens arbete är dock, att insikten om betydelsen av en bättre vård av det kapital, som ligger i skogarna, numera är avsevärt mera spridd än för 10 år sedan, likasom ock att den lyckats i utomordentligt hög grad tillvinna sig icke minst de mindre skogsägarnas fulla förtroende och tillit till de åtgärder och anvisningar, som utgått från styrelsen. I anledning av vad vid revisionen framgått hava revisorerna all anledning att vitsorda skogsvårdsstyrelsens arbeten såsom synnerligen välordnade och ägnade att kraftigt befordra de syften, som denna satts att främja.

Då de i 1913 års revisionsberättelse anmärkta sifferfel rättats i 1914 års räkenskaper och då mot dessa räkenskaper och deras verificerande icke förekommit någon erinran, få revisorerna hemställa, att full och tacksam ansvarsfrihet lämnas Värmlands läns skogsvårdsstyrelse och dess kassaförvaltare för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 28 maj 1915.

L. W. Bergström.
Av Kungl. Maj:t förordnad.

R. Wikström.
För Värmlands landsting.

Axel Låftman.
För Värmlands läns hushållningssällskap.

Skogsvårdsstyrelsens inom Örebro läns landstingsområde redogörelse och berättelse för år 1914.

Det förflutna året har medfört vissa personalförändringar i styrelsens sammansättning. Så har styrelsens mångårige aktade ordförande, brukspatron P. M. Carlberg med döden avgått och dess av hushållningssällskapet valde ledamot, häradshövding H. Behm avsagt sig ledamotskapet i styrelsen, i vilken båda vid skogsvårdsstyrelsens bildande hade ingått.

Såsom ordförande för återstoden av innevarande treårsperiod har Kungl. Maj:t förordnat domänintendenten m. m. Fr. Bæckström och i häradshövding H. Behms ställe har hushållningssällskapet insatt ryttmästaren m. m. H. Hegardt med brukspatronen m. m. I. Kolthoff som suppleant.

Örebro läns skogsvårdsstyrelse består sålunda av:

Av Kungl. Maj:t förordnade ordföranden, domänintendenten Fr. Bæckström, Grytsäter, Latorps Bruk.

Av landstinget valde ledamoten, brukspatron Ivan Svensson, Skyllberg.

Av landstinget valde suppleant, riksdagsman A. P. Gustafsson, Örebro.

Av hushållningssällskapet valde ledamoten, ryttmästaren H. B. Hegardt, Latorps Bruk.

Av hushållningssällskapet valde suppleant, brukspatron Ivar Kolthoff, Hammarby, Nora.

Samtliga av styrelsen antagna tjänstemän kvarstå.

Styrelsen har under året hållit sex sammanträden samt under tvenne dagar företagit resor i mellersta och norra delarna av länet. Härvid besöktes bland annat plantskolorna vid Pålsboda och Frövi samt besiktigades den vid sistnämnda ställe belägna och i gång varande fröklängningsrian. Vidare besöktes ett vid Ställdalens station i Ljusnarsbergs socken beläget, av länsjägmästaren till inköp föreslaget jordområde för plantskola och skogvaktarebostad för norra distriktet. Jordområdet befanns synnerligen lämpligt och välbeläget för det avsedda ändamålet, men ansåg sig styrelsen på grund av det av ägaren begärda priset — 3,500 kronor pr hektar — böra avböja förslaget. Frågan om plantskola

och länsskogvaktarebostad för norra distriktet står sålunda fortfarande olöst.

I likhet med flertalet av landets skogsvårdsstyrelser deltog även Örebro läns skogsvårdsstyrelse i den Baltiska utställningen och hade därvid fått åt sig anvisat, att söka åstadkomma en, såvitt möjligt vore, fullständig samling av svenska skogsträdsfrön. Styrelsen lyckades hopsamla 22 st. utställningsobjekt.

Samma förfarande som under föregående år har använts för att sprida upplysning och väcka intresse för bättre skogsskötsel. Därjämte har styrelsen genom annonsering i länets mera spridda tidningar utlovat fria föredrag i skogsskötsel till de föreläsningsföreningar och andra intresserade, som sådant önskade och uppläte lokal för ändamålet.

I skogsodling och gallring har inom varje länsskogvaktaredistrikt anordnats en tre dagars undervisningskurs, avsedd att utbilda plantörer och besöktes dessa kurser av tillsammans 34 deltagare.

Från 128 (107)* egendomsägare inkommo ansökningar om biträde av skogsvårdsstyrelsens tjänstemän för erhållande av råd eller vidtagande av särskilda åtgärder för deras skogar, oberäknat sådana ansökningar, som avsågo skogsodling och dikning. Av dessa ansökningar gällde 62 st. rena beståndsvårdsåtgärder med 98 förrättningsdagar; 46 st. råd och anvisningar vid tillärnade avverkningar med 66 dagar samt 18 st. värdering och taxering av skog med 24 förrättningsdagar. I dessa äro icke resdagarna inräknade

Biträde och bidrag till skogsodling söktes av 178 (163) egendomsägare. Utav länsskogvaktarna, biträdda av 20 (14) plantörer besåddes fullständigt 68,82 (70) hektar kalmark; hjälpsåddes 57,98 (62,56) hektar samt hjälpplanterades 34,65 (23,85) hektar dylik mark, avverkad före år 1905. Av mark, avverkad efter år 1904, besåddes fullständigt 519,69 (363,66) hektar.

För ifrågavarande skogsodlingsarbeten utlämnades 23,74 (26,35) kg. tall- och 23,74 (13,17) kg. granfrö samt 21,000 (9,500) st. tall- och 25,000 (13,500) st. granplantor avgiftsfritt samt 171,76 kg. tall- och 172,77 kg. granfrö till ungefärliga självkostnadspriset samt 73,000 st. 2/0 tall- och 118,900 st. 2/0 granplantor till 3 kronor pr mille.

Plantörsbiträde har tillhandahållits avgiftsfritt under 263 (62) dagar samt mot en avgift av 3,50 pr dag under 218 dagar. Den av jordägarna tillhandahållna arbetsstyrkan har utgjort 2,730 mans-, 1,558 hjon- och 2,133 barndagsverken.

Styrelsens utgifter för skogsodling utgjorde 6,661,87 (4,721) kronor.

* Talen inom ( ) angiva motsvarande siffror 1913.

Inom länet försåldes dessutom 169,65 kg. tall- och 178,15 kg. granfrö samt 41,000 tall-, 351,000 granplantor och 362 lövträdstelningar.

Till angränsande läns skogsvårdsstyrelser avyttrades, delvis i utbyte mot granfrö 575,000 st. tall- samt 1,045,000 st. granplantor.

I Frövi	plantskola	utsåddes	13	kg., tall-;	20	kg.	granfrö
I Strömtorp	»	»	10	» »	33	»	»
I Pålsboda	»	»	10	» »	10	»	»

Oaktat beskuggning och vattning gick en massa av de vackert uppkomna plantorna tillföljd av den osedvanligt torra sommaren förlorade. Då behållningen av skogsfrö från år 1913 utgjorde c:a 443 kg. tall- och endast c:a 12 kg. granfrö beslöts inköpa 300 kg. granfrö, i synnerhet som den uppköpta grankotten tillföljd av den inom länet förekommande insektsskadan måste komma att lämna ett ganska klent utbyte. Dessutom avtalades med Västmanlands läns skogsvårdsstyrelse att i utbyte mot plantor under hösten 1914 eller våren 1915 erhålla ytterligare 300 kg. granfrö.

För klängning hade inköpts c:a 546 hl. grankott till ett medelpris av 1 kr. pr hl. och 1,708 hl. tallkott à c:a 4,88 kr. pr hl. Såväl gran- som tallkott voro av mindre god beskaffenhet och lämnade pr hl. grankotten endast 0,47 kg. och tallkotten 0,52 kg. frö av 90 % grobarhet.

För undvikande av den eldfara, som vid begagnandet av flyttbara fotogenlampor i frölängningsrian ständigt förelåg, har styrelsen för en kostnad av 1,417,40 kr. låtit anordna elektrisk belysning och därjämte kraft till rengörings- och uppfordringsmaskinerna. Vid Pålsboda länsskogvaktarebostad har under året för en kostnad av 2,850 kronor uppförts en nybyggnad, som i bottenvåningen inrymmer tvättstuga och källare för länsskogvaktaren samt förvaringsrum för plantor och frö i tvenne särskilda källarrum. I överbyggnaden, som är av trä, har inretts ved- och materialbod samt magasin för kott m. m. Arbetet påbörjades i november och hann ej till alla delar avslutas till årsskiftet.

I dikningsbidrag utbetaltes till 38 skogsägare för 35,327 längdmeter nygrävda och efter avsyning godkända diken 3,863 kronor samt bekostades nya dikningsundersökningar och besiktningar för ett belopp av 413,76 kronor.

Utav de till bildande av sockenallmänningar donerade medlen utbetaltes till Nerikes Kils kommun mot fastställt kvitto 50 kronor. Vare sig de av donatorn föreskrivna villkoren för erhållande av andel av donationen anses för stränga eller beloppen för obetydliga, har donationen icke förmått locka flera sökande. Det donerade kapitalet har genom räntetillägg bibehållits i det närmaste oförändrat, varför fortfarande till-

fälle finnes för fem kommuner att erhålla 50 kronor till grundplåt för bildande av fond till inköp av skogsmark för sockenallmänningar.

Under året anmäldes, huvudsakligen genom länsskogvaktarna 39 skogsavverkningar, där lagen av den 24 juli 1903 ansågs åsidosatt. Utav dessa kunde i 19 fall underhandsöverenskommelse om markens återkultivering träffas med avverkare och ägare; i 13 fall påkallades undersökning enligt § 2 av samma lag och i 7 fall var den påbörjade avverkningen ännu så ofullbordad, att densamma efter till vederbörande avverkare lämnade direktiv tillsvidare ställdes under observation. Utav de i enlighet med § 2 av skogslagen påkallade undersökningarna fastslogo dessa, att i alla 13 fallen avverkning så bedrivits, att återväxten uppenbarligen äventyrats och har i 12 fall nöjaktig överenskommelse om skogsodling träffats. I ett fall ansåg undersökningsnämnden den avverkade marken vara lämplig och behövlig för bete, varför styrelsen icke ansåg sig böra vidhålla sitt yrkande om skogsodling, ehuru betesbehovet icke före undersökningen av markägaren åberopats.

Tillgångar vid årets början:

Frövi plantskola och skogvaktarebostad ...		10,956: 49		
Strömtorps plantskola o. skogvaktarebostad		7,855: 39		
Pålsboda » »		7,789: 34		
Frövi frölängningsria		11,874: 87	38,476: 09	
Diverse inventarier			1,834: 93	
Lager av skogsfrö			5,378: 10	
Fordringar:				
Örebro Ensk. Bank å giroräkn.	7,484: 27			
» » » å sparkasse-räkning	505: 89	7,990: 16		
Diverse debitorer		826: 45	8,816: 61	
Kronor			54,505: 73	
Skulder:				
Donerade medel		505: 89		
Diverse kreditorer		1,142: 84	1,648: 73	52,847: —

Inkomster under året:

Statsanslag:			
Till upprätthållande av verksamheten ...	4,000: —		
» skogsodlingens befrämjande	4,092: —	8,092: —	
Skogsvårdsavgifter		27,058: 38	
Övriga anslag			
Av Örebro läns landsting	2,200: —		
» » » hushållningssällskap	2,800: —	5,000: —	
Räntor		989: 86	41,140: 14
Summa kronor			93,997: 24

Utgifter under året:

Skogsodlingars konto:				
Skogssådd och plantering		2,300: 67		
Dikningar		4,285: 41		
Skogsfrö		420: 58		
Skogsupplysningar		663: 60		
Avskrivning å inventarier		243: 60	7,933: 67	
Skogens vård och avverknings konto:				
Avgiftsfria biträden av länsskogvaktare			560: 27	
Förvaltningskostnaders konto:				
Styrelsens rese- och arvodes räkningar		873: 88		
Länsjägmästarens och länsskogvaktarnas löner samt rese- och arvodes räkn.		12,400: 35		
Diverse omkostnader		1,454: 71	14,728: 94	
Baltiska utställningens konto:				
Inköp av utställningsföremål, frakter, platshyra och arvoden m. m.			399: 26	23,622: 14

Tillgångar vid årets slut:

Frövi plantskola och skogvaktarebostad		9,336: 43		
Strömtorps » » »		4,321: 06		
Pålsboda » » »		9,942: 01		
Frövi fröklängningsria		12,863: 19	36,462: 69	
Diverse inventarier			2,192: 37	
Lager av skogsfrö			12,439: 50	
Kassa			3,198: 91	
Fordringar:				
Örebro Ensk. Bank å giroräkn.	2,094: 36			
» » » å kapitalräkning	12,892: 06			
Örebro Ensk. Bank å sparkasseräkning	475: 98	15,462: 40		
Av Örebro läns landskontor		359: 62		
Diverse debitorer		735: 59	16,557: 61	
		Kronor	70,851: 08	
Skulder:				
Donerade medel			475: 98	70,375: 10
			Summa kronor	93,997: 24

Det förflutna året kan i klimatologiskt hänseende betecknas som ett märkesär. Sommarens och höstens ringa nederbörd och varma väderlek inverkade direkt och indirekt även på skogarna inom Örebro län och detta på ett i flera avseenden synnerligen ödesdigert sätt.

För att icke nämna den i allmänhet ringa tillväxt, som skogsbestånden under året avsatte, förstördes tillföljd av de övre jordlagrens fullständiga uttorkning på många ställen icke blott vårens lovande skogskulturer, utan även flere, till och med sex- och sjuåriga skogsodlingar på grundare jordmån förtorkades och även äldre träd och trädgrupper på dylika ställen vittnade här och var i skogarna genom sina i förtid gulnade barr och löv om det tynande tillstånd, i vilket de genom grundvattnets sjunkande blivit försatta.

Följderna härav komma sannolikt icke att inskränka sig till endast den nu synliga skadegörelsen, utan komma verkningarna härav även att sträcka sig till kommande år i en del skogsbestånd.

För skogens många fiender bland steklar, borrar och flyn var nämligen det gångna året synnerligen gynnsamt och det är att befara att dessa skadedjur komma att hemsöka de genom torkan försvagade skogsbestånden och även angripa en del till synes friska.

Genom den ihållande torkan blev skogsmarken även i hög grad utsatt för fara att antändas och länets skogar hemsöktes även av flera synnerligen svårsläckta och ödeläggande skogseldar, av vilka de å Stjärnfors—Ställdalens Aktiebolags och Högfors bruks marker i Ljusnarsbergs socken, vid Torpa i Ervalla socken, vid Högsjö bruk i Asker socken samt vid Spannarboda i Fellingsbro socken voro de mest ödeläggande.

Betydliga värden gingo härvid förlorade, i det att icke blott växande skog förtärdes eller till sitt värde nedsattes genom elden, utan själva marken på stora vidder förbrändes och har för många år framåt tillbakasatts i alstringsförmåga.

Återstår nu att se om de enskilda skogsägare, som drabbats av dessa hemsökelser, låta sig angeläget vara att utan dröjsmål avröja och skogsodla dessa härjade marker, så att de ej inkräktas av allehanda skogsogräs, varigenom deras nog så tidskrävande återförsättande i skogbärande skick än ytterligare kommer att fördröjas och fördyras.

Höstens stigande trävarupriser och jämförelsevis lättare tillgång å arbetskrafter hava i stort sett varit gynnsamma för realiserandet av de genom skogseldarna framtvingade stora skogsavverkningarna och hava jämväl lockat till betydliga skogsavverkningar i allmänhet inom länet. Särskilt hava de förhöjda priserna å till tändsticksindustrien användbar lövskog föranlett många skogsägare att genomleta sina skogsmarker och avverka härför tjänliga träd.

Även det gångna året har att uppvisa skövlande av skog på flera skogsegendomar, mestadels genom köpare från andra län. Skogsvårdsstyrelsen saknar visserligen anledning att klaga över ohörsamhet mot de föreskrifter, styrelsen med stöd av gällande lag kunnat lämna, men måste

konstatera ett alltmera framträdande behov av bestämmelser om skogsavverkningens begränsning under vissa förhållanden.

I övrigt vittnar det ökade anlitandet av styrelsens tjänstemän i och för lämnande av råd och anvisning i skogsskötsel om den bättre vård, man i allmänhet även bland de mindre skogsägarna börjar ägna sina skogar inom länet.

Örebro den 24 april 1915.

På Örebro läns skogsvårdsstyrelses vägnar:

Fr. Bæckström.

/ *J. A. Bergvall.*

Skogseldar inom Öre

Plats, där skogselden pågick: Socken	By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn (Kilometer)	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag angivna i tiondelar, där elden uppkom
1	2	3	4	5	6
Ljusnarsberg	Spjutkärn	2 km. fr. Spjutkärn...	5—6 juli	Järnvägsdrift	tall 0,6, gran 0,4 mosse
»	Högfors aktiebolag	1 km. fr. Kiskärn ...	24 juni	»	tall 0,2, gran 0,8
Grythyttehed	Grythyttan	3 km. fr. Grythyttan..	23 juni	Stensprängning	tall 0,6, gran 0,4
Fellingsbro...	Iskarboda, Spannarboda, Kåfalla och Boda	1 km. fr. Spannarboda	$^{23}/_{7}$—	Järnvägsdrift	tall 0,9, gran 0,1
Kvistbro......	$^{1}/_{4}$ m. Ribbohyttan...	0,4 km. fr. Ribbohyttan	$^{21}/_{7}$	Åskslag	Berg
Knista	$^{1}/_{2}$ m. Brohyttan ...	0,6 km. fr. Kärret	$^{23}/_{6}$	Icke känd	Mosse
Vikers kapell	Snöbergshyttans allmänning............	1 km. fr. Snöbergshyttan	$^{10}/_{9}$	Kanonskjutning	tall 0,8, gran 0,
Hammar......	Skyrsta	1 km. fr. Skyrsta ...	$^{11}/_{5}$	Skolbarn (?)	tall 0,8, gran 0,
»	Gärdeshyttan	2 km. fr. Brerum ...	$^{15}/_{6}$	Åskslag	tall 0,3, gran 0,
Sköllersta ..	Kärr	1 km. fr. Kärr	$^{6}/_{5}$, $^{7}/_{8}$	Järnvägsdrift	tall 0,5, gran 0, björk 0,3
Lännäs	Sigfridsboda	2 km. fr. Sigfridsboda	$^{7}/_{7}$	»	Mosse

län år 1914.

real ogs- ark, om gicks av len lar	Den brunna skogens medel-ålder	Beräknad brand-skada å hela skogs-beståndet Kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släck-nings-kostnad Kronor	Summan av beräknad brand-skada och släckn.-kostnad Kronor	Med anledning av skogseldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Anteckningar
7	8	9	10	11	12	13	14
1	60	1,940	Släckningsmanskap	2,958	4,898	Godvillig överenskommelse	
0.30	70	147	»	60	207	»	
3	60	550	»	400	950	»	
9,64	40	119,171	»	*)	—	»	*) Arvodet åt värderingsmännen 2,925 kr.
0.02	—	—	»	10	10	—	
0.05	—	—	»	15	15	—	
9	18	1,500	»	11,397,33	12,897,33	Ersättningsanspråk gjorda hos Kungl. arméförvaltningen	
2	65	300	»	—	—	—	
3,25	75	700	»	—	—	—	
2	9	200	»	—	—	—	
2,08	37	90,400	»	—	—	Kompromissdom	

Undertecknade, som blivit utsedda till revisorer av Örebro läns skogsvårdsstyrelses räkenskaper och förvaltning för år 1914, hava fullgjort detta uppdrag och få däröver avgiva följande

Revisionsberättelse:

Tillgångar vid årets början:

Frövi plantskola och skogvaktarebostad ...	10,956: 59		
Strömtorps » » » ...	7,855: 39		
Pålsboda » » » ...	7,789: 35		
Frövi fröklängningsria ...	11,874: 87	38,476: 09	
Diverse inventarier ...		1,834: 93	
Lager av skogsfrö ...		5,378: 10	
Fordringar:			
Hos Örebro Ensk. bank å giroräkning ...	7,484: 27		
» » » » å sparkasseräkn.	505: 89		
Diverse debitorer ...	826: 45	8,816: 61	
Kronor		54,505: 73	

Skulder vid årets början:

Donerade medel ...	505: 89		
Diverse kreditorer ...	1,142: 83	1,648: 73	52,875: —

Inkomster under året:

Statsanslag:		
Till upprätthållande av verksamheten ...	4,000: —	
» skogsodlingens befrämjande ...	4,092: —	8,092: —
1913 års skogsvårdsavgifter ...	42,058: 38	
därav redovisade under år 1913 ...	15,000: —	27,058: 38
Transport Kr.		35,150: 38

Transport Kr.		35,150: 38	
Övriga anslag:			
Av Örebro läns landsting	2,200: —		
» » » hushållningssällskap	2,800: —	5,000:	
Räntor		989: 86	41,140: 24
Summa kronor			93,997: 24

Utgifter under året:

Skogssådd och plantering	2,300: 67	
Dikningar	4,285: 42	
Skogsfrö	420: 58	
Skogsupplysningar	683: 60	
Avgiftsfria biträden åt länsskogvaktare	560: 27	
Styrelsens rese- och arvodesräkning	873: 88	
Länsjägmästarens och länsskogvaktarnas löner samt rese- och arvodesräkning	12,400: 35	
Diverse omkostnader	1,454: 71	
Avskrivning å inventarier	243: 60	
Baltiska utställningen	399: 26	23,622: 14

Tillgångar vid årets slut:

Frövi plantskola och skogvaktarebostad		9,336: 43		
Strömtorps » » »		4,321: 06		
Pålsboda » » »		9,942: 01		
Frövi frölängningsria		12,863: 10	36,462: 69	
Diverse inventarier			2,192: 37	
Lager av skogsfrö			12,439: 50	
Kassabehållning			3,198: 01	
Fordringar:				
Örebro Ensk. bank å giroräkn.	2,094: 36			
» » » å kapitalräkning	12,439: 50			
Örebro Ensk. bank å sparkasseräkning	475: 98	15,462: 10		
Av Örebro läns landskontor		359: 62		
Diverse debitorer		735: 59	70,851: 08	
Skulder:				
Donerade medel			475: 98	70,375: 10
Summa kronor				93,997: 24

Vi hava vid vår granskning funnit, att styrelsens räkenskaper äro noggrant och ordentligt förda samt försedda med behöriga verifikationer; likaså hava vi genomgått styrelsens protokoll och förvaltningsredogörelse utan att finna skäl till anmärkning. Vi hemställa därför att full ansvarsfrihet måtte beviljas styrelsen för den tid revisionen omfattar.

Örebro den 26 maj 1915.

A. Andersson.
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

Rob. Montgomery-Cederhielm.
Av Örebro läns hushållningssällskap utsedd revisor.

Aug. Andersson.
Av Örebro läns landsting utsedd revisor

Skogsvårdsstyrelsens inom Västmanlands läns landstingsområde berättelse för år 1914.

I enlighet med kungl. förordningen om skogsvårdsstyrelser av den 24 juli 1903 får skogsvårdsstyrelsen inom Västmanlands läns landstingsområde härmed avgiva redogörelse för sin verksamhet och förvaltning under år 1914, ävensom en kortfattad framställning om de enskilda skogarens inom landstingsområdet tillstånd och skötsel.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning, sammanträden m. m.

Skogsvårdsstyrelsen har till sin sammansättning icke undergått någon förändring under berättelseåret.

Såsom ordförande har sålunda fortfarande fungerat borgmästaren m. m. John Karlsson. Övriga ledamöter hava varit greven m. m. A. Hamilton (utsedd av hushållningssällskapets förvaltningsutskott) samt landstingsmannen Eric Jansson i Kårsta (utsedd av landstinget).

Suppleanter i styrelsen hava varit: greven m. m. Fr. Cronstedt å Fullerö och landstingsmannen J. A. Ander i Hårsbäck.

Som länsjägmästare och samtidigt sekreterare och kassaförvaltare har tjänstgjort extra jägmästaren R. Alexanderson.

Länsskogvaktaredistrikten, som från och med 1914 varit 5, hava föreståtts av följande personer, och haft nedanstående omfattning:

I distriktet (länsskogvaktare G. Lindblad, Köping) omfattande Åkerbo härad samt Heds och Gunnilbo socknar.

II distriktet (länsskogvaktare K. Norman, Ängelsberg) omfattande Norbergs och Vagnsbro härader samt Skinnskattebergs, Sura, Ramnäs, Fläckebo och Harakers socknar.

III distriktet (länsskogvaktare A. G. Eriksson, Västerås) omfattande Tuhundra, Siende och Ytter Tjurbo härader, Snevringe härad utom Sura och Ramnäs socknar, Norrbo härad utom Fläckebo och Harakers socknar samt Kumla och Tärna socknar.

IV distriktet (länsskogvaktare J. G. Lundberg, Heby) omfattande Torstuna härad, Simtuna härad utom Tärna och Enåkers socknar samt över Tjurbo härad utom Kumla och Möklinta socknar.

V distriktet (länsskogvaktare E. O. Andersson, Tärnsjö) omfattande Wåla härad samt Enåkers och Möklinta socknar.

Dessutom hava varit anställda, som skrivbiträde å expeditionen fröken Hanna Sjöberg, och som föreståndare för styrelsens fröklängningsanstalt och plantskola i Västerås Arvid Andersson.

Styrelsen har under året haft 5 sammanträden, varjämte under tre dagar inspektionsresor företagits inom Siende, Norrbo, Snevringe och Åkerbo härader, varvid inspekterats dels avverkningstrakter, kulturer och andra av styrelsens tjänstemän utförda skogsvårdsarbeten dels ock tvenne av årets största brandfält inom länet.

Under kulturtiden hava förutom länsskogvaktarna tjänstgjort 24 stycken plantörer. Tjänste- och tillsyningsmännen samt plantörernas förrättningsdagar framgå av nedanstående tablå:

	Besiktning av avverkningar	Stämpling, råd och anvisningar	Kulturer och kulturbesiktningar	Dikningsundersökning	Närvarit vid syner och rättegångar	Diverse	Resedagar m. m.	Föredrag och undervisning	Summa
Länsjägmästaren	23	31	30	2	5	58	7	36	192
I distriktet.									
Länsskogvaktaren	24	87	42	2	1	30	12	—	198
Plantörerna	—	—	—	—	—	—	—	—	165
II distriktet.									
Länsskogvaktaren	17	55	50	7	—	67	3	—	199
Plantörerna	—	—	—	—	—	—	—	—	64
III distriktet.									
Länsskogvaktaren	23	66	63	1	2	33	6	—	194
Plantörerna	—	—	—	—	—	—	—	—	370
IV distriktet.									
Länsskogvaktaren	37	64	70	—	3	35	5	—	214
Plantörerna	—	—	—	—	—	—	—	—	367
V distriktet.									
Länsskogvaktaren	36	105	54	—	1	10	16	—	222
Plantörerna	—	—	—	—	—	—	—	—	73
Summa	160	408	309	12	12	233	49	36	2,258

Skogsodling.

Liksom under föregaende år har skogsvardsstyrelsen på allt sätt sökt väcka och understödja intresset för skogsodling av inom länet förekommande kalmarker.

För skogsodling av gamla kalmarker, avverkade före 1905, har styrelsen liksom under föregående år utdelat frö och plantor utan avgift till alla skogsägare, som därom gjort ansökan, endast med den inskränkningen att högst 50,000 plantor och 10 kg. frö utlämnats till en och samma rekvirent. De, som enligt skogslagen äro skyldiga sörja för återväxten, hava efter rekvisition erhållit frö och plantor till inköps- eller produktionspris, men vare sig marken varit avverkad före eller efter 1 jan. 1905 har dock plantörsbiträde lämnats avgiftsfritt.

Under året hava genom styrelsens försorg för verkställande av kulturer inom länet utlämnats sammanlagt 420 kg. tall- och 412 kg. granfrö samt 1,603,980 stycken plantor och hava härvid använts 3,650 mans- och 6,165 hjondagsverken.

Årets skogsodlingar togo sin början inom vissa delar av länet den 14 april men inom andra ej förrän den 25 i samma månad. Kulturerna, som övervakats av länsjägmästaren och länsskogvaktarna samt letts av ovannämnda plantörer, voro i allmänhet avslutade före maj månads utgång. Under själva kulturtiden var väderleken ganska gynnsam, men på grund av den ovanligt långvariga och starka torkan under sommaren måste årets skogsodlingar i stort sett sägas hava lämnat ett mindre gott resultat.

Den kurs för utbildande av plantörer, som planerats äga rum under hösten, måste på grund av flera omständigheter uppskjutas till ett kommande år.

Skogsvårdsstyrelsen har under året haft all plantuppdragning förlagd till den fasta plantskolan vid Karlberg utanför Västerås.

Vittomfattande arbeten till jordens förbättrande hava under året utförts i plantskolan, så att största delen av arealen nu torde vara av lämplig beskaffenhet för plantuppdragning.

På grund av den starka torkan och därav följande vattenbrist hava delar av årets sådder, särskilt av gran, gått mindre väl till. Vid årets slut funnos i plantskolan c:a 1,175,000 oomskolade och 102,000 omskolade plantor. För att till kommande år kunna fylla behovet av björkplantor hava försök med sådd av björkfrö under året utförts i plantskolan. Något resultat härav kan emellertid ej erhållas förrän kommande år.

Frökläugning.

De vintern 1913—1914 vidtagna förändringarna vid fröklängningsanstalten hava visat sig vara förmånliga. Sålunda har genom den förbättrade ventilationsanordningen klängningstiden väsentligt kunnat nedbringas samtidigt som klängningstemperaturen sänkts.

Under året hava inköpts sammanlagt 3,192 hl. gran- och 3,068 hl. tallkott för en total kostnad av kr. 22,762: 03. Vid årets slut funnos förvarade i frökällaren 1,408 kg. granfrö och 2,713 kg. tallfrö, varjämte c:a 1,000 hl. tallkott var oklängd.

På grund av fröklängningsanstaltens nära belägenhet till Västerås stad är det lätt att avsätta den klängda kotten till goda priser. Sålunda har under året erhållits 20 öre pr hl. för gran- och 25 öre pr hl. för tallkott. Försäljningssumman för klängd kott har under 1914 uppgått till kr. 2,470: 44.

Värmeledningspannan har under samma tid dragit 895 hl. koks med ett inköpspris av 1,484 kronor.

Skogsupplysning.

I likhet med vad tidigare städse varit fallet, hava även under år 1914 länsjägmästaren och länsskogvaktarna genom personlig påverkan sökt intressera skogsägarna för en förbättrad skogsvård. Att detta upplysningsarbete ej blivit utan resultat, torde framgå av det stora antal ansökningar om biträde vid skogsodlingar och skogens vård i övrigt.

Styrelsen har dessutom genom föranstaltande av föreläsningar å skilda orter i länet sökt bidraga till upplysning i skogsvård. Sålunda har länsjägmästaren under året hållit en föreläsningsserie, omfattande 30 timmar vid vardera av Tärna och Kolbäcks lantmannaskolor, ävensom vid Tomta lantbruksskola, där undervisning meddelats såväl teoretiskt som praktiskt.

Vid de av hushållningssällskapet anordnade småbrukarkurserna hava även föredrag hållits, varvid olika delar av skogsskötseln berörts.

I skogsutställningen å Baltiska utställningen har styrelsen deltagit genom att utställa grafiska framställningar rörande skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under åren 1905—1913.

Styrelsen har under år 1914 prenumererat på 150 ex. av tidskriften »Skogen», vilka utdelats till för skogsvård intresserade personer inom länet. Dessutom hava Skogsvårdsföreningens folkskrifter i likhet med föregående år utdelats.

Skogsvårdskommittéer.

Skogsvårdskommittéer funnos vid årets slut i 51 av länets 68 socknar.

Avverkningar och åtgärder för återväxtens betryggande.

Uppsikten över den enskilda skogslagens efterlevnad har styrelsen under berättelseåret fullföljt på samma sätt som under föregående år. Sålunda hava av länsskogvaktarna inrapporterats 63 stycken avverkningar i strid mot lagen.

Över samtliga dessa avverkningstrakter hava upprättats särskilda beskrivningar och kartskisser. På grund av att frivillig överenskommelse rörande skogsodling av 8 st. av ovanstående avverkningstrakter ej kunnat komma till stånd har styrelsen funnit sig nödsakad att i dessa fall påkalla sådan undersökning, som omförmäles i § 2 av gällande lag och hava sedermera överenskommelser jämlikt § 3 av lagen träffats i 5 fall. Rörande övriga 55 rapporter samt de 24, som balanserats från år 1913, har överenskommelse frivilligt träffats i 66 fall, 6 rapporter hava förklarats tillsvidare vilande och 7 hava jämte de tre, där överenskommelse efter verkställd laga undersökning ej kunnat träffas, balanserats till 1915.

De två från 1913 balanserade målen, som voro föremål för domstols prövning, äro fortfarande beroende av Kungl. Maj:ts dom.

De enskildas skogarnas tillstånd och skötsel.

Styrelsens uppfattning angående de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel har redan i tidigare årsberättelser angivits, varför styrelsen anser sig kunna hänvisa till dessa sina omdömen. Någon avsevärd förändring i skogarnas utseende inom ett helt län kan naturligtvis ej förmärkas under en tidrymd av ett fåtal år. För att en förbättring eller försämring skall kunna konstateras fordras givetvis en ganska avsevärd tidsrymd mellan de tillfällen, då en dylik jämförelse göres.

Om sålunda ingen nämnvärd förändring kan konstateras i fraga om skogarnas tillstånd i stort sett, så kan styrelsen ej underlåta att framhålla, att intresset för en rationellare skötsel synes vara i stigande. Av bil. IV framgår vilka skogsvårdsåtgärder, som under berättelseåret blivit utförda å de enskilda skogarna inom länet. Dessa arbeten hava utförts dels med och dels utan bidrag av skogsvårdsstyrelsen.

Intresset för avdikning av försumpade marker synes fortfarande vara ganska stort. I likhet med vad fallet varit under flera föregående år, har styrelsen även under detta berättelseår sett sig nödsakad att på grund av alltför ringa tillgång på medel, avslå av många markägare gjorda framställningar om erhållande av dikningsbidrag.

Skogarna hava under berättelseåret varit utsatta för stora härjningar av eld och insekter. På grund av den torra sommaren och de ofta förekommande åskvädren utan åtföljande regn blev skadegörelsen genom skogseldar inom länet avsevärd. Sålunda äro att anteckna ej mindre än 44 stycken olika skogseldar eller tillbud till dylika, varvid 2,532 har skogsmark avbrändes. Av bil. V framgår de olika eldarnas omfång m. m.

Av insekter torde märgborren (Hylesinus piniperda) hava åstadkommit den största skadegörelse. Denna insekt gör stor skada genom att uräta märgen i sista årsskotten, vilka sedermera ofta brytas av vid den punkt å skottet, där insekten borrat sig in i märgen. Plantorna och träden bliva härigenom kraftigt hämmade i sin utveckling, varjämte även, särskilt å äldre träd, blomningen minskas. Vanligast uppträda härjningarna i närheten av järnvägsstationerna och sågverk, där stora kvantiteter obarkat virke finnes. Bästa sättet att förhindra härjningar av märgborren är att i de bestånd, där insekten förekommer talrikast, utlägga s. k. fångstträd, som i slutet av maj eller i början av juni barkas, då larverna, som utvecklas under densamma, bliva utsatta för solens och vindens inverkan och därigenom dö. Sker avverkningen senare, kunna larverna redan hava förpuppat sig och barken måste i så fall brännas.

Skogsvårdsstyrelsens expedition.

Styrelsens expedition har varit tillgänglig varje söckendag mellan 10—3.

Diariet upptager 879 ärenden med 1,056 mottagna och 824 avgångna skrivelser, varjämte c:a 3,000 cirkulärskrivelser och 2,000 andra försändelser expedierats.

Styrelsens finanser.

Till styrelsens förfogande under berättelseåret har funnits en summa av kr. 110,072: 60, häri inberäknade 47,000 kr. upplånta medel, rörande vars användning styrelsen får hänvisa till denna berättelse bilagd kassaredogörelse.

Västerås den 29 april 1915.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

John Karlsson.

R. Alexanderson.

Bil. I.

Tablå över skogsvårdsstyrelsens verksamhet åren 1905—1914.

År	Anställd personal		Skogsodlad mark hektar			Genom skogsvårdsstyrelsens försorg tillhandahållet frö	Genom skogsvårdsstyrelsens försorg tillhandahållna plantor	Av personalen för skogens vård använda förrättningsdagar	Med bidrag av skogsvårdsstyrelsen utförda torrläggningsarbeten	Till skogsvårdsstyrelsen avlämnade skogsodlingsförbindelser	Av skogsvårdsstyrelsen begärda laga undersökningar	Av skogsvårdsstyrelsen uppköpt kott i hektoliter	
			Genom skogsvårdsstyrelsens försorg		Genom skogsvårdsstyrelsens bemedling								
	fast	tillfällig	sådd	plantering		kg.	stycken		meter			tall	gran
1905	3	2	240	95	38	334	275,000	273	—	11	7	—	—
1906	4	3	459	48	51	702	240,000	320	—	79	6	—	—
1907	4	4	485	34	60	685	170,000	510	—	28	15	—	—
1908	6	5	263	48	69	340	349,000	815	—	103	8	—	—
1909	6	10	502	51	110	622	325,275	960	5,563	78	14	—	—
1910	6	12	599	52	112	640	321,490	963	—	165	5	—	—
1911	6	15	766	125	118	721	945,345	1,313	6,708	47	1	—	—
1912	6	15	601	120	101	632	1,253,455	1,467	8,200	59	1	213	66
1913	6	22	663	178	127	713	1,431,400	2,242	—	44	6	4,216	1,827
1914	8	24	1,137	391	165	1,017	1,603,980	2,258	—	71	8	3,068	3,192

Bil. II.

Under ledning av styrelsens tjänstepersonal utförda skogsodlingar.

Länskogvaktaredistrikt	Antal rekvirenter	Skogsodlad mark		Utsått skogsfrö		Utsatta plantor			Använda dagsverken	
		Sådd	Plantering	Tall	Gran	Tall	Gran	Diverse	Mans	Hjon
		har	har	kg.	kg.	st.	st.	st.	st.	st.
Första distriktet	41	193,5	43,8	92,9	56,8	114,900	45,000	19,300	654,00	1,194,5
Andra »	29	375,5	27,5	115,2	159,3	54,000	75,000	—	202,25	406,25
Tredje »	45	264,0	151,45	88,55	100,2	258,500	358,500	7,400	837,00	1,560,00
Fjärde »	89	203,9	168,5	101,6	36,7	545,000	126,500	80	1,700,00	2,840,5
Femte »	26	100,5	—	22,2	59,3	—	—	—	257,00	164,00
Summa	230	1,137,4	391,25	420,45	412,3	972,400	604,800	26,780	3,650,25	6,165,25

Bil. III.

Under ledning av styrelsens tjänstepersonal utförda gallringar m. m.

Länsskogvaktaredistrikt	Gallring		Utmärkande av fröträd		Stämpling i övrigt	
	har	dagar	har	dagar	har	dagar
Första distriktet	157,00	51,5	20,00	5	125,25	20
Andra »	52,75	30,00	42,00	13	88,00	19
Tredje »	68,5	29,00	70,5	17	38,5	33
Fjärde »	24,00	10,00	90,00	22	71,00	32
Femte »	357,00	110,00	—	3	75,00	22
Summa	659,25	230,5	222,5	60	397,75	126

Bil. IV.

Till skogsvårdsstyrelsens kännedom komna skogsvårdsåtgärder utförda å enskilda skogar inom Västmanlands län.

Länsskogvaktaredistrikt	Gallring	Markberedning	Dikning längd	Bäckrensning längd	Plantering	Hjälpplantering	Sådd
	har	har	meter	meter	har	har	har
Första distriktet	1,111,5	102,5	24,137,00	2,022,00	114,55	30,75	454,5
Andra »	1,944,22	233,00	44,698,8	13,012,4	92,00	103,5	835,5
Tredje »	154,5	23,00	7,467,00	1,000,00	221,95	7,00	299,00
Fjärde »	114,00	—	615,00	—	177,5	13,00	223,9
Femte »	658,00	157,9	3,625,00	1,729,00	104,00	8,00	344,1
Summa	3,982,22	516,4	80,542,8	17,763,4	710,00	162,25	2,157,00

Bil. V.

Skogseldar inom Västman-

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn (Kilometer)	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden (Har)
1	2	3	4	5	6	7
Hubbo	Alvesta	1 km. från Alvesta	1 dag	Antagl. cigarrettrökn.	0,5 tall, 0,5 gran	0,20
Dingtuna	Froby	1 » » Froby	1/2 »	Åska	0,5 tall, 0,5 gran	0,10
»	Tibble	0,2 km. fr. Tibble	1/2 »	»	0,6 tall, 0,4 björk	0,50
Tärna	Visbo	1 km. fr. Visbo	1 »	»	0,5 tall, 0,5 gran	0,75
»	Tärnaby	0,2 km. fr. Helletorp	5 dagar, jordbrand 2 mån.	Vårdslöshet vid odling	0,6 björk, 0,2 tall, 0,2 gran	0, -
Fläckebo	Svanå Bruk	2 km. fr. Svanå	8/7—10/7	Stensprängning	0,5 tall, 0,5 gran	418, -
»	Skillberg	Intill Skillberg	11/8	En i skogen boende ej fullt normal person	tall	90,—
Ramnäs	Ramnäs Bruk	1 km. fr.	8/—9/7	Ej med visshet känd	0,8 tall, 0,2 gran	685,—
Karbenning	Nickebo	1 » » Nickebo	15/7	Åska	0,6 tall, 0,4 gran	0,5
V. Våla	Stabäck	1 » » Ängelsberg.	18/7	»	tall	
»	Vretarne	2 » » Vretarne	19/7	»	0,7 tall, 0,3 gran	1, -
Haraker	Gräna	3 » » Hagby	2/5	Vårdslösh. av skolbarn	0,5 tall, 0,5 gran	5,—
Västanfors	Fagersta Bruk	1 » » Meling	1 dag	Okänd	0,2 tall, 0,8 gran	0,5
»	» »	1 » » Hedkärra	»	Järnvägen	0,3 tall, 0,7 gran	1,5
Skinnskatteberg	Skinnskattebergs Bruk	3 » » Dagarn	»	»	—	—
»	» »	2 » » Kärrgatan	»	Åska	0,5 tall, 0,5 gran	12,—
»	» »	3 » » Sundet	»	»	0,8 tall, 0,2 gran	21,—
»	» »	0,5 » » Piltorpet	»	»	0,4 tall, 0,6 gran	1,—
Sura	Surahammars Bruk	3 » » Bårhuset	11/7	»	0,5 tall, 0,5 gran	5,—
Simtuna	Bärby, Mosta, Storbo, St. Skinnarbo	4 » » Karleby	19/7—20/7	»	0,8 tall, 0,2 gran	113, -
»	Karleby	2 » » »	18/7	»	0,5 tall, 0,5 gran	—
»	Råby	3 » » Råby	18/7	»	0,5 tall, 0,5 gran	—
Vittinge	Torstuna härads allm.	5 » » Sigfora	19/7	»	0,4 tall, 0,6 gran	11,—
V. Skedvi	Alvesta	5 » » Alvesta	11/7	»	Barr	75,—
»	Karmansbo	6 » » Karmansbo	7/7—8/7	»	0,7 barr, 0,3 löv	150,—
Gunnilbo	Ferna Bruk	5 » » Flena	8/7	Okänd	0,7 barr, 0,3 löv	71,—
Kung Karl	Lindsved, Granhammar, Kungsörs allm.	1 » » Lindsved	15/7—17/7	Åska	Barr	495,—
Nora	Åby	3 » » Åby	Juni	Svedning vid odling	0,6 barr, 0,4 löv	2,5
»	»	2 » » »	26/9	» » »	0,6 barr, 0,4 löv	20, -
»	»	6 » » »	11/7	Åska	0,8 barr, 0,2 löv	1,5
»	Buckarby	4 » » Buckarby	4/7	»	0,9 barr, 0,1 löv	5,—
»	Högsbo	5 » » Högsbo	25/7	»	1,0 barr	10,—
»	Lakbäck	2 » » Lakbäck	Juli	»	0,9 barr, 0,1 löv	1,—
»	Buckarby	3 » » Hårrskog	23/7	»	0,7 barr, 0,3 löv	140,—
Ö. Våla	Ginka	3 » » »	»	»	0,7 barr, 0,3 löv	40,—
»	Berg	3 » » »	»	»	0,7 barr, 0,3 löv	20,—
»	V. Sälja	6 » » V. Sälja	»	»	0,9 barr, 0,1 löv	15,—
Enåker	Ekedal	2 » » Ekedal	»	»	1,0 barr	1,5
Huddunge	Rödje	2 » » Rödje	»	»	1,0 barr	42,—
»	Nordsjö	2 » » »	»	»	1,0 barr	40,—
Möklinta	V. Bennbäck	3 » » Bennbäck	Juli	»	1,0 barr	15, -
»	Bår	2 » » Bår	»	»	1,0 barr	1,5
»	Östankil	4 » » Östankil	»	»	1,0 barr	1,—
					Summa	2,522,05

lands län år 1914.

Den brunna skogens medelålder	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet Kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad Kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad Kronor	Med anledning av skogseldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Anteckningar
8	9	10	11	12	13	14
60	—	Släckningsmanskap	—	—	Polisförhör	
80	—	»	—	—	—	
15	—	Omgiven av åker		—	—	
80	—	Släckningsmanskap		—	—	
15	—	»	—	—	Åtal för vårdslöshet	
10–70 (40)	—	»	—	—	—	Elden begränsad den $^{10}/_{7}$ men rasade inom området till den $^{16}/_{7}$.
30–40	—	»			—	
40–50		»		—	—	Elden begränsad den $^{9}/_{7}$ men rasade inom området till den $^{22}/_{7}$.
40	—	»	—	—	—	
—	—	»	—	—	—	Elden släcktes nästan omedelbart.
30–40	—	»		—	—	
15–20	—	»	—	—	—	
35–40	—	»	—	—	—	
70–80	—	»	—	—	—	
—	—	»	—	—	—	Elden härjade 13 har mossmark.
25–30	—	»	—	—	—	
5–10	—	»	—	—	—	
25–30	—	»	—	—	—	
20–25	—	»	—	—	—	
1–75 (50)	—	»	—	—	—	
—	—	»	—	—	—	Endast obetydlig skada.
—	—	»	—	—	—	Dito dito
110		»	—	—	—	
30–50	—	»	—	—	—	Å en del av arealen upphugget gallringsvirke som brändes upp.
30–50	—	»	—	—	—	
30–35	—	»		—	—	
2–80 (30)	—	»	—	—		
25		»		—	—	
35		»				
40		»			—	
50		»		—		
50		»	—		—	
30		»	—	—	—	
50		»		—		
40		»		—		
40		»	—	—		
35		»	—	—	—	
40	—	»	—	—	—	
60	—	»	—	—		
70		»	—	—	—	
50		»	—	—	—	
70		»	—	—	—	
50	—	»	—	—	—	

Bil. 17.

Kottredogörelse.

	Gran hl.	Tall hl.	Gran hl.	Tall hl.		Gran hl.	Tall hl.	Gran hl.	Tall hl.
Behållning från år 1913	—	-	1,313	2,030	Avgång under året genom klängning	-	—	4,505	4,098
Tillkomst under året genom köp	—	—	3,192	3,068	Behållning till 1915	—	—	—	1,000
Summa	—	—	4,505	5,098	Summa	—	—	4,505	5,098

Föredogörelse.

	Gran kg.	Tall kg.	Gran kg.	Tall kg.		Gran kg.	Tall kg.	Gran kg.	Tall kg.
Behallning från år 1913		—	14,5	990,5	Avgång under året utlämnat mot ersättning	538,0	382,0		—
Tillkomst under året genom köp	—	—	—	—	» » » » utan »	117,0	80,5	—	—
» » » » klängning	—	—	2,079,0	2,225,0	» » » » till plantskolan	30,5	40,0	685,5	502,5
					Behållning till 1914	—	—	1,408,0	2,713,0
Summa	—	—	2,093,5	3,215,5	Summa	—	—	2,093,5	3,215,5

Skogsvårdsstyrelsens inom Västmanlands läns landstingsområde kassaredogörelse för år 1914.

Inkomster.

Behållning från år 1913		508: 66
Statsbidrag för bestridande av kostnaderna för uppehållande av skogsvårdsstyrelsens verksamhet		4,000: —
Statsbidrag till skogsodlingens befrämjande		6,138: —
Västmanlands läns landstings bidrag		5,000: —
Västmanlands läns hushållningssällskaps bidrag		2,500: —
Försålda plantor och frö		10,721: 64
Försåld klängd kott		2,357: 24
Återbetalda förskotterade skogsodlings- och synekostnader m. m.		4,747: 96
Skogsvårdsavgifter		26,890: 60
Lånemedel:		
Växel	4,000: —	
Lån av Västmanlands läns Nya Brandstodsbolag	23,000: —	
Lån av A.-B. Mälareprovinsernas bank, löpande räkning	20,000: —	47,000: —
Diverse		76: 50
Länsskogvaktarnas andel i pensionsavgiften		132:
Summa kronor		110,072: 60

Utgifter.

Avlöningar		11,666: 66
Pensionsavgifter för länsskogvaktarna		409: —
Reseersättningar:		
Styrelsen	886: 24	
Länsjägmästaren	2,680: 16	
Länsskogvaktarna	5,389: 13	
Revisorerna	65: 10	
Förskotterade synekostnader	570: 97	9,591: 60
Rättegångskostnader		315: 40
Skogsodlingar:		
Inköp av frö och plantor	3,773: 51	
Plantskolearbeten m. m.	3,071: 26	
Plantörerna	3,591: 10	
Skogsodlingar	3,823: 39	
Diverse	4: 50	14,263: 76
Åtgärder för spridande av kunskap i skogsvård		2,910: 14
Fröklängningsanstalten		14,009: 33
Inköp av kott		22,762: 03
Räntor		3,727: 02
Återbetalda lån och inlösta växlar		22,000: —
Transport kronor		101,655: 84

Transport kronor		101,655: 84	
Expenser:			
Annonskostnader	91: 82		
Brandförsäkringar	246: 50		
Hyra av expeditionslokal	425: —		
Inventarier	655: 22		
Skrivmaterialier	654: 95		
Telefonavgifter	915: 84		
Ersättning för skogsvårdsavgiftstaxering	303: 50		
Diverse	348: —	3,640: 83	
Utlämnade förskott		3,657: 50	
Innestående i Bank		1,100: —	
Kontant i kassan		18: 43	110,072: 60
Summa kronor			110,072: 60

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

John Karlsson.

R. Alexanderson.

Utgående balans-konto.

Tillgångar 31/12 1914.

Utlämnade förskott	6,715: 70
Kontant i kassan	1,118: 43
Diverse debitorer	1,182: 05
Skogsvårdsavgifter för 1914 (ej uppburna)	19,929: —
Inventarier:	
Fröklängningsanstalten	20,000: —
Plantskolan med packhus och frökällare	8,000: —
Kott i lager	4,000: —
Frö i lager	34,140: —
Plantor	2,600: —
Kontorsinventarier	1,200: —
Övriga inventarier	3,000: —
Summa kronor	101,885: 27

Skulder 31/12 1914.

Västmanlands läns sparbank	12,000: —
Aktiebolaget Mälareprovinsernas bank	20,000: —
» » » å löpande räkning	20,000: —
Västmanlands läns Nya Brandstodsbolag	23,000: —
Tillgångar utöver skulderna	26,885: 27
Summa kronor	101,885: 27

Revisionsberättelse.

Undertecknade, utsedda till revisorer för granskning av skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands läns räkenskaper och förvaltning för år 1914, få härmed efter tagen kännedom om oss företedda räkenskaper avlämna följande berättelse:

De av styrelsen förda protokoll avensom dess berättelse hava genomgåtts. Räkenskaper med tillhörande verifikationer hava siffergranskats av därtill lämplig person, varvid några mindre räknefel förekommit som här angivas: å verifikationer n:o 77 och 192 utbetalats 2 kronor för litet, å verifikationer 83, 197, 296, 398 och 453 utbetalats kronor 7: 99 för mycket.

Beträffande räkenskaperna vilja revisorerna föreslå följande anordningar i avseende på uppställningen.

Sålunda böra särskilda konti uppläggas för fröklängningsanstaltens nybyggnad, för att tydligen dennas kostnad kan framgå; särskilt konto för underhållet av densamma, likaså konto för anstaltens drift.

Ett särskilt konto bör uppläggas i räkenskaperna för utlämnade förskott så att personer och belopp tydligen angivas i balansräkningen. Å inkomstsidan föreslås att specificering göres av beloppen: försålda frön och plantor, så att lättare överskådlighet kan åstadkommas.

Revisorerna hava besökt fröklängningsanstalten, som ytterligare utvidgats och förbättrats under sistförflutna år och funnit allt vara väl ordnat såväl i anstalten som i plantskolan därinvid.

Frörian är uppförd av vekt virke utan strävning, vilket synes kräva att förstärkningar anbringas före det densamma utsättes för större belastning av kottupplag härnäst.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet utvidgas alltjämt; även sistlidne år, då en större mängd plantor och frö utlämnats till de mindre skogsägarna i länet än tillförne, varom styrelsens berättelse närmare giver besked.

Plantörernas antal har 1914 utgjort 24 st. och kommer ytterligare att utökas, ävenledes har klyvningen av ett länsskogvaktaredistrikt ägt rum, så att dessa numera äro 5 st.

Av allt framgår, att skogsvårdsstyrelsen nedlagt ett framgångsrikt och målmedvetet arbete på organiserandet av den verksamhet, som styrelsen utstakat. Protokollen vittna därom, att åtalen mot försumliga skogsägare betydligt minskats, utgörande ett tydligt bevis på den auktoritet, som styrelsen inom länet tillvunnit sig.

Då det tydligen framgår, att såväl styrelsen som dess tjänstemän och betjänte skött sina åligganden på ett tillfredsställande sätt, hava revisorerna att tillstyrka full och tacksam decharge för det år revisionen omfattar.

Västerås den 5 juni 1915.

Gust. E. Lewenhaupt,
av staten förordnad revisor.

Otto von Unge,
för hushållningssällskapet.

J. A. Andersson,
av landstinget förordnad revisor.

Då de av revisorerna föreslagna ändringarna i bokföringen befordra reda och överskådlighet av styrelsens räkenskaper, har styrelsen ingenting att däremot erinra.

Västerås den 29 juni 1915.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

John Karlsson.

R. Alexanderson.

I egenskap av skogsvårdsstyrelsens räkenskapsförare får jag härmed erkänna i revisionsberättelsen anmärkta sifferfel, och skola på grund av desamma påkallade rättelser redovisas i 1915 års räkenskaper.

Västerås den 29 juni 1915.

R. Alexanderson.

Skogsvårdsstyrelsens i Kopparbergs läns landstingsområde berättelse för år 1914.

Då nu skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län går att avgiva sin berättelse för sitt 10:de verksamhetsår, året 1914, kan styrelsen med glädje konstatera, att verksamheten på alla områden gått framåt, och att skogsskötseln i länet alltså kan sägas gå en ljusare framtid till mötes, än vad man vågat hoppas av den skogslag, som år 1903 antogs att gälla för enskildes skogar i vårt land fr. o. m. den 1 januari 1905. *10-års översikt*

Till belysande av detta påstående lämnas a nästa sida ett utdrag ur styrelsens berättelser för åren 1905—1914.

Som styrelsens ordförande, utsedd av Kungl. Maj:t, fungerar landshövdingen, ledamoten av riksdagens första kammare m. m. F. Holmquist, som ledamot utsedd av landstinget hemmansägaren, ledamoten av riksdagens andra kammare m. m. Joh. Ström i Transtrand, som ledamot utsedd av hushållningssällskapet godsägaren Olof Olausson i Grangärde. *Styrelsens sammansättning, sammanträden m. m.*

Suppleant i styrelsen är, utsedd av landstinget, lantbrukaren Per Ridderström i Söderbärke och utsedd av hushallningssällskapet direktören m. m. Bengt Torssell.

Här nedan lämnas förteckning över styrelsens fast anställda tjänstepersonal.

Länsjägmästare: Karl Wilhelm Dybeck.

Sekreterare och kassör: räntmästaren, m. m. Valentin Högberg.

Förste länsskogvaktare: August Hedlund.

Länsskogvaktare: Sven Larsson, N. F. Hedin, K. Georg Eriksson, Carl Persson, Knut Kvarnström, G. Ax. Johansson, Ax. Ek, Wilhelm Ezelius, Alfred Andersson och C. W. Löfkvist.

Expeditionsbiträden: Susanna Björling och Hanna Eriksson.

Styrelsen har under året sammanträtt 7 gånger, samt under tiden 11—15 maj företagit en inspektionsresa å Svärdsjö -Enviken, Södra och Tuna—Bjursås länsskogvaktaredistrikt samt till Fröklängningsanstalten i Mora Noret.

Tab. 1.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet 10-årsperioden 1905—1914.

	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914
I skogsvårdsstyrelsens tjänst fast anställd personal ... antal	6	10	9	9	9	9	10	11	14	14
Tillfälligt anställd personal ... »	—	19	54	30	41	63	37	53	65	95
Skogsupplysning.										
Föredrag i skogsfrågor ...	87	92	62	74	61	35	37	—	46	50
Antal åhörare i dessa föredrag ...	—	—	—	3,797	2,028	—	—	—	—	—
Undervisning i folkhögskolor { antal skolor	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3
Undervisning i folkhögskolor { » elever	—	—	—	—	60	59	60	57	74	62
Undervisning i sådd och plantering vid folkskolor ... antal skolor	—	—	39	113	114	163	14	120	167	161
d:o d:o d:o » barn	—	300	1,075	3,695	2,995	5,306	—	4,168	6,126	6,650
Deltagare i plantörskurser eller skogsvårdskurser ...	—	—	69	36	83	—	63	61	60	—
» i folkskollärarekurser ...	—	—	—	38	23	—	—	—	—	—
» i gallringskurser ...	—	—	—	—	—	—	—	49	49	120
Antal skogsvårdskommittéer ...	11	19	19	25	30	31	31	33	33	33
Biträde med skogens vård och avverkning.										
Antal rekvirenter ...	—	—	165	211	196	250	287	275	435	477
Planlagda avverkningar eller utförda stämplingar ... hektar	—	—	6,500	6,490	3,643	7,329	6,993	7,118	12,979	12,598
Råd för beståndsvård ... »	—	—	3,673	3,590	1,774	1,326	2,136	1,457	1,950	1,649
Anvisning för röjning ... »	—	—	—	685	1,154	1,180	766	400	1,154	980
Totalsumma areal ... »	—	—	10,173	10,765	6,571	9,835	9,895	8,975	16,083	15,227
Skogsodling.										
Antal rekvirenter ...	—	120	147	66	154	106	106	151	367	607
Under skogsv.-styrelsens omedelbara ledning skogsodlad mark genom sådd ... hektar	193	850	986	314	563	973	747	987	1,472	2,203

eller till nedsatt pris .... hektar	—	80	88	30	80	14	59	34	46	53
Summa hektar	193	930	1,074	441	791	1,094	935	1,104	1,675	2,427
Av enskilda större skogsägare enligt uppgift skogsodlad mark .... hektar	—	—	2,663	1,128	1,633	894	1,362	1,759	1,429	1,378
Totalsumma skogsodlad mark ...... hektar	193	930	3,737	1,569	2,424	1,988	2,297	2,863	3,104	3,805
Genom skogsvårdsstyrelsens försorg tillhandahållet frö inom länet........... kg.	121	506	922	244	447	537	1,131	1,477	1,261	1,747
d:o d:o plantor..................... st.	—	—	—	474,000	745,000	885,000	765,000	384,000	618,000	679,000
Skogsdikning.										
Antal rekvirenter	—	—	—	48	163	83	65	75	132	143
Planlagd dikning.............. i längdmeter	—	—	—	42,735	131,652	60,685	67,575	85,756	169,552	184,960
» bäckrensning ...... i »	—	—	—	19,813	55,306	28,185	13,262	12,449	32,166	27,689
Summa längdmeter	—	—	—	62,548	186,958	88,870	80,837	98,205	201,718	212,649
Utförd och avsynad dikning i »	—	—	—	14,793	70,159	39,771	33,450	32,326	86,193	152,099
» bäckrensning .... i »		—	—	8,531	30,812	20,139	14,342	5,994	18,183	27,271
Summa längdmeter	—	—	—	23,324	100,971	59,910	47,792	38,320	104,376	179,370
Av enskilda större skogsägare utförd dikning .... i längdmeter	—	—	92,223	81,747	70,406	73,697	44,752	70,903	85,839	109,427
d:o d:o bäckrensning i »	—	—	61,070	56,928	45,304	32,760	34,777	26,345	45,684	51,633
Totalsumma utförd dikning och bäckrensning .... i längdmeter	—	—	153,293	161,999	216,681	166,367	127,321	135,568	235,899	340,430
Utövad uppsikt och vidtagna åtgärder beträffande avverkningar, utförda eller rapporterade de angivna åren.										
Antal avverkningsrapporter	61	600	352	208	208	168	307	260	389	372
Till skogsvårdsstyrelsen avlämnade skogsodlingsförbindelser	21	312	136	99	85	70	117	42	80	61
Av skogsvårdsstyrelsen begärda laga undersökningar	3	50	23	5	5	6	5	4	3	1
Lagligen beivrade	—	1	2	5	5	2	1	3	—	1
Av skogsvårdsstyrelsen inköpt tallkott, hl.	—	—	—	—	1,363	110	9,556	146	5,460	8,013
» » » grankott, »	—	—	—	—	—	66	3,056	—	13,316	3,034

Styrelsen har vidare under tiden 1—4 december deltagit i förhandlingarna vid skogsvårdsstyrelsernas möte i Stockholm, vilket är det 3:dje mötet sedan skogsvårdsstyrelseinstitutionens inrättande och varöver finns särskild redogörelse från trycket utgiven.

Skogsvårds-kommittéerna. Skogsvårdskommittéernas antal inom länet uppgår till 33.

Skogsupplysning. För skogsupplysningens utbredande inom verksamhetsområdet har styrelsen under berättelseåret verkat ungefär efter de riktlinjer, som styrelsen redan under föregående år utstakat, och har sålunda undervisning meddelats av länsjägmästaren och särskilt förordnad jägmästare vid folkhögskolorna i Fornby, Mora och Malung under 10 timmar vid varje, varjämte exkursion avhållits med eleverna i Mora.

Skogsvårdskursen, som var avsedd att hållas under hösten, blev på grund av de oroliga politiska tiderna inställd, däremot anordnades 14 gallringskurser, minst 1 på varje länsskogvaktaredistrikt under 5 dagar vardera, och bevistades dessa praktiska kurser av 120 deltagare, vartill komma 58 deltagare under viss del av kurserna. Dylika kurser hava under berättelseåret hållits i Ingeborgsbo by i By socken, Risbyns by i Avesta socken, Västansjö by, St. Tuna socken, Kullgärdets by i Bjursås socken, Lingheds by i Svärdsjö socken, Torrbo by i Norrbärke socken, Vads by i Söderbärke socken, Limä by i Siljansnäs socken, Smedby by i Leksands socken, Dalbyns by i Ore socken, Vika by i Mora socken, Nusnäs by i Mora socken, Skamheds by i Järna socken, Gåsvarfs by i Älvdalens socken.

Beträffande betydelsen av dessa gallringskurser är styrelsen av den åsikten, att genom denna praktiska undervisning, där eleverna själva få utföra gallringsarbetet under sakkunnig ledning samtidigt som de genom uppläsning av lämplig litteratur på området och föredrag erhålla teoretisk förklaring till det praktiska arbetet, så småningom skall läggas en grund till verklig skogsskötsel och intresse för skogens omvårdnad och skötsel. Styrelsen har också beslutat att årligen anordna minst 20 dylika kurser på olika platser i länet.

Föredrag i skogsfrågor har vidare av styrelsens resetalare hållits å 50 platser, varjämte undervisning i sådd och plantering av skog meddelats på styrelsens initiativ vid 161 av länets folkskolor och med 6,650 barn tillhörande 3:dje och 4:de klasserna.

Styrelsen har under året prenumererat på tidskrifterna Skogen 200 ex., Skogvaktaren 50 ex., Skogsvännen 50 ex., vilka exemplar gratis tilldelats sockenbibliotek och personer som intressera sig för skogsvård. Vidare har styrelsen inköpt 1,000 ex. av folkskriften n:r 31, utgiven av Svenska Skogsvårdsföreningen, varjämte styrelsen även detta år utdelat 1 ex. av Dybeck: Kort handledning vid folkskolebarns undervisning i

Tab. 2.

Sammandrag över vårkulturerna år 1914.

Läns-skogvaktare-distrikt	Antal rekvirenter	Antal plantörer	Antal plantörs-dagsverken	Fröåtgång Tall	Fröåtgång Gran	Fröåtgång S:ma	Plantåtgång Tall	Plantåtgång Gran	Plantåtgång S:ma	Ytvidd Full-ständig skogs-odling	Ytvidd Hjälp-kultur	Ytvidd S:ma	Vid arbetet förbrukade dagsverken Mans	Kvinns	Barn	S:ma	Bidrag med 6 kr. pr har för äldre kalmark
				Kg.	Kg.	Kg.	St.	St.	St.	Har	Har	Har					Kr.
Södra	101	10	149.70	121.28	29.48	150.76	67,000	30,500	97,500	256.80	12.80	269.60	981.50	223.00	358.5	1,563.00	127 28
Tuna-Bjursås ...	88	12	178.25	81.05	32.84	113.89	143,700	101,000	244,700	148.20	121.90	270.10	954.00	223.00	631.5	1,808.5	802 02
Svärdsjö	58	8	164.00	94.10	13.30	107.40	10,500	3,000	13,500	183.75	20.60	204.35	1,075.00	132.00	246.0	1,453.0	532 20
Västerbergslags	29	5	109.00	61.35	11.20	72.55	36,500	6,500	43,000	121.80	5.70	127.50	331.00	396.00	389.0	1,116.0	216 83
Siljan	43	7	138.00	62.72	20.06	82.78	40,500	4,500	45,000	131.17	13.00	144.17	605.50	447.00	198.0	1,250.5	208 80
Orsa-Ore	53	11	223.00	173.75	7.05	180.80	32,500	8,500	41,000	276.70	55.00	331.70	1,225.50	394.00	465.5	2,085.0	401 75
Mora-Våmhus ...	92	14	256.50	166.40	38.00	204.40	13,000	13,000	26,000	319.80	29.50	349.30	1,953.00	345.00	204.5	2,502.5	1,460 70
Järna-Sollerö ...	34	5	109.15	86.55	3.50	90.05	3,000	—	3,000	92.50	109.80	202.30	676.15	341.1	31.0	1,048.25	360 27
Malung-Lima ..	56	13	241.50	144.35	11.50	155.85	35,000	—	35,000	215.20	80.05	296.25	1,721.50	117.00	119.0	1,957.5	405 25
Norra	10	4	46.00	17.40	2.90	20.30	36,500	17,000	53,500	33.34	11.00	44.34	308.00	145.00	160.0	613.0	—
Summa	564	89	1,615.10	1,008.95	169.83	1,178.78	418,200	184,000	602,200	1,780.25	460.04	2,240.29	9,831.15	2,763.10	2,803.0	15,397.25	4,515 10

skogssådd, skogsplantering och plantskoleskötsel till varje i skolkulturarbetena deltagande barn.

Skogsodling. Årets skogsodlingar hava varit de största, sedan skogsvårdsstyrelsen började sin verksamhet i länet.

Av tab. 2 framgår, att skogsodlingsarbetena hava letts av 89 plantörer och utförts hos 564 rekvirenter å tillsammans 2,240,29 har, därav 752,5 har kalmark av äldre datum än $^1/_1$ 1905. Att så stor del som mer än $^1/_3$ av de utförda skogsodlingsarbetena beröra s. k. gamla kalmarker torde få tillskrivas dels att bidrag till skogsodling å äldre kalmarker erhålles med 6 kr. pr har, dels ett vaknande intresse för att all mark skall göras produktiv.

Tab. 3.

Eftersatta skogsodlingsarbeten utförda av skogsvårdsstyrelsen på vederbörande avverkares eller markägares bekostnad år 1914.

Länsskogvaktaredistrikt	Socken	By	Litt.	Areal		Dagsverks-, frö-, plant- och plantörskostnad			
				har	ar	Kr.	öre	Kr.	öre
Mora-Våmhus	Mora	Morkarlby ...	[2]X	4.00		287	10		
	»	» ...	[2]EI [2]EIII	2.70		[1]29	14		
	»	» ...	I & Ia	1.50		[1]14	82		
	Våmhus	Linbäck-Höjen	La	1.30	9.50	[1]18	16	349	22
Malung-Lima	Lima	Vallsjö	SI	3.50	3.50	[2]18	79	18	79
			Summa	—	13.00	—	—	368	01

[1] Dagsverkskostnaden är betalad av den kulturskyldige. [2] Endast röjning.

De s. k. borgenskulturerna, eller skogsodling utförd på efter $^1/_1$ 1905 avverkad mark, där avverkare och markägare trots avlämnad förbindelse att skogsodla ej vidtagit några åtgärder, omfatta för året endast 13 har, vilket visar, att vederbörande numera äro fullt underkunniga om sina skyldigheter och hällre själva anlita skogsvårdsstyrelsens biträde för att få dessa marker skogsodlade än att genom ohörsamhet riskera, att skogsvårdsstyrelsen på deras bekostande låter utföra eftersatta skogsodlingar.

Vid skolkulturerna har vidare enligt tab. 4. 120,49 har skogsodlats och genom fritt utlämnat frö och plantor 53,25 har, så att hela arealen med biträde från skogsvårdsstyrelsen skogsodlad areal för året uppgår till *2,427,03 har,* som framgår av tab. 5.

För att i statistiskt syfte söka framlägga hela arealen under år 1914 skogsodlad enskild skogsmark i Kopparbergs län, utom Särna och Idre,

där för övrigt skogsodling i mycket ringa omfattning bedrives, har här nedan ett sammandrag utförts, som slutar på 3,804,6 har skogsodlad mark.

Sammandrag över all till styrelsens kännedom kommen skogsodling i Kopparbergs län år 1914.

Av skogsvårdsstyrelsen utförd skogsodling jämlikt tab. 5 2,427,03 har
Av större skogsägare (utom angivna undantag) jämlikt tab. 14 1,377,57

Summa skogsodling i hela länet .... 3,804,60 har

Tab. 4.

Sammandrag över skolkulturerna år 1914.

Länsskogvaktaredistrikt	Antal		Fröåtgång			Plantåtgång			Ytvidd		
	Skolor	Barn	Tall	Gran	S:ma	Tall	Gran	S:ma	Fullständig skogsodling	Hjälpkultur	S:ma
			Kg.	Kg.	Kg.	St.	St.	St.	Har	Har	Har
Södra	36	1,442	8.10	4.05	12.15	12,127	6,000	18,127	25.38	3.45	28.83
Tuna-Bjursås	19	637	4.80	2.39	7.19	5,000	5,250	10,250	9.31	3.03	12.34
Svärdsjö	15	672	3.56	1.79	5.35	5,280	3.000	8,280	6.86	3.50	10.36
Västerbergslags	25	939	6.40	3.20	9.00	4,250	2,950	7,200	17.50	6.11	23.61
Siljans	19	925	4.82	2.43	7.25	500	—	500	12.05	1.50	13.55
Orsa-Ore	14	458	4.59	2.29	6.88	1,500	3,200	4,700	7.79	3.65	11.44
Mora-Våmhus	11	399	2.30	1.15	3.45	—	500	500	7.36	—	7.36
Järna-Sollerö	7	315	2.10	1.05	3.15	4.114	—	4,114	3.44	0.55	3.99
Malung-Lima	11	620	1.97	0.98	2.95	3,665	130	3,795	5.90	0.67	6.57
Norra	4	243	0.64	0.31	0.95	1.300	—	1,300	2.44	—	2.44
Summa	161	6,650	39.28	19.64	58.92	37,736	21,030	58,766	98.03	22.46	120.49

Tab. 5.

Kultursammandrag år 1914.

	Tall		Gran		Summa		Skogsodlad areal i har
	Frö	Plantor	Frö	Plantor	Frö	Plantor	
	Kg.	St.	Kg.	St.	Kg.	St.	
Vårkulturerna	972.65	418,200	164.73	184,000	1,137.38	602,200	2,240.29
Skolsådder	39.28	37,736	19.64	21,030	58.92	58,766	120.49
Borgenskulturer	4.10	—	1.60	—	5.70	—	13.00
Kostnadsfritt utlämnat	33.00	10,000	6.45	8,000	39.45	18,000	53.25
Summa	1,049.03	465,936	192.42	213,030	1,241.45	678,966	2,427.03

Skogsdikning och bäckrensning.

Av tab. 6 å nästa sida framgår att 143 torrläggningsföretag planlagts för en kostnad av kr. 44,731: 36 samtidigt som 121 företag blivit utförda och avsynade, dragande en kostnad av kr. 38,409: 85, vartill sty-

relsen bidragit med 40 % intill en maximikostnad för varje rekvirent av kr. 300: —.

Tab. 6.

Sammandrag över av skogsvårdsstyrelsen planlagda och med bidrag av skogsvårdskassan utförda skogsdikningsföretag år 1914.

Länsskog-vaktare-distrikt	Under året planlagda							Under året utförda och avsynade						
	Antal rekvirenter	Bäckrensning			Avdikning			Antal rekvirenter	Bäckrensning			Avdikning		
		Antal löp-meter	Medelpris pr meter i öre	Kr.	Antal löp-meter	Medelpris pr meter i öre	Kr.		Antal löp-meter	Medelpris pr meter i öre	Kr.	Antal löp-meter	Medelpris pr meter i öre	Kr.
Södra	5	303	9.2	27.90	4,468	23.2	1,036.96	5	392	11.6	45.53	1,736	23.8	413.67
Tuna-Bjursås	6	760	6.0	45.60	7,347	19.7	1,453.38	8	942	7.1	66.67	5,495	20.3	1,119.38
Svärdsjö	15	421	11.9	50.30	12,333	21.1	2,614.11	12	941	14.2	134 38	7,830	22.5	1,768.86
Vasterbergslags	14	3,670	11.4	428.41	13,126	17.3	2,277.25	16	8,182	10.6	864.28	36,991	23.2	8,591.74
Siljans	22	463	7.5	34.81	13,156	23.0	2,935.39	11	1,442	10.4	149.21	6,024	21.3	1,286.16
Orsa-Ore	21	10,870	10.7	1,164.03	30,374	21.5	6,557.97	11	1,444	8.7	126.68	13,250	19.3	2,568.03
Mora-Våmhus	14	4,022	12.7	511.60	11,489	25.6	2,941.48	12	2,262	10.6	241.61	11,600	24.4	2,822.85
Järna-Sollerö	12	517	14.1	73.20	10,582	27.7	2,932.00	16	3,314	9.6	318.64	16,753	23.8	3,989.89
Malung-Lima	17	3,708	9.8	365.31	63,291	24.7	14,640.95	18	5,231	11.7	616.54	34,877	24.6	8,581.55
Norra	17	2,955	11.4	338.33	18,794	22 8	4,296.38	12	3,121	11.6	362.52	17,543	24.7	4,341.66
Summa	143	27,689	11.0	3,039.49	184,960	22.5	41,691.87	121	27,271	10.7	2,926.06	152,099	23.3	35,483.79

Utom dessa arbeten, som i regel beröra mindre skogsägare, har som framgår av tab. 14 även såväl dikning som bäckrensning utförts av skogsägande bolag och meddelas här nedan.

Sammandrag över all inom länet utförd torrläggning av skogsmark för år 1914.

	Bäckrensning l m.	Dikning l. m.
Av skogsvårdsstyrelsen jäml. tab. 6	27,271	152,099
Av större skogsägare (utom angivna undantag) jäml. tab. 14	54,288	111,964
Summa bäckrensning och dikning i hela länet	81,559	264,063

Biträde med skogens vård och avverkning.

Denna gren av styrelsens verksamhet röner år från år allt större förtroende och intresse från allmänhetens sida, och är det styrelsens åsikt, att med stigande skogsupplysning allmänheten snart nog skall komma till full insikt om de stora fördelar, den har av att anlita styrelsens tjänstemän vid all planläggning av avverkning, då tillgång till egen forstligt utbildad personal saknas.

Under året har 507 ansökningar om dylikt biträde till styrelsen inkommit, av vilka 477 blivit utförda, som synes av nedanstående tab. 7, under det 8 avslagits, 6 återkallats, 3 fullgjorts i samband med annan ansökan och 13 ej under året hunnit utföras, utan med sökandens medgivande överförts till 1915 års arbeten.

Tab. 7.

Sammandrag över meddelat biträde för skogsvård och avverkning år 1914.

Länsskogvaktare-distrikt	Planlagda avverkningar			Utförda stämplingar			Råd för beståndsvård		Anvisning för röjning		Summa rekvirenter
	Antal rekvirenter	Areal i hektar	Antal ställda fröträd	Antal rekvirenter	Areal i hektar	Antal stämplade träd	Antal rekvirenter	Areal i hektar	Antal rekvirenter	Areal i hektar	
Södra	20	503	425	14	412	32,522	12	806	5	191	51
Tuna-Bjursås	21	189	1,614	14	284	21,471	3	120	3	36	41
Svärdsjö	2	63	—	26	497	71,896	6	178	5	94	39
Västerbergslags	8	79	543	10	301	38,726	—	—	—	—	18
Siljans	4	82	171	53	632	96,869	3	40	2	25	62
Orsa-Ore	6	389	—	29	1,718	170,977	1	35	3	95	39
Mora-Våmhus	3	172	—	38	1,314	197,954	3	208	1	13	45
Järna-Sollerö	2	38	166	66	2,022	284,738	2	42	13	340	83
Malung-Lima	1	5	120	26	1,230	142,020	2	220	3	176	32
Norra	4	127	—	62	2,541	271,046	—	—	1	10	67
Summa	71	1,647	3,039	338	10,951	1,328,219	32	1,649	36	980	477

Av ovanstående tab. 7 framgår, att 71 förrättningar omfatta planläggning av avverkning och utmärkande av fröträd på 1,647 har, under det 338 förrättningar avse stämpling av skog, därvid *inalles 1,328,219 träd utstämplats* och försetts med skogsvårdsstyrelsens stämpelmärke.

32 förrättningar avsågo ren beståndsvård å 1,649 har, 36 förrättningar anvisning för röjning av 980 har avverkad skogsmark.

Dessa arbeten äro så gott som utan undantag utförda hos skogsägare och skogsavverkare, som sakna egen fackbildad personal.

Av ovanstående 507 ansökningar om biträde hade vid ansökningstidens utgång den 1 juni endast 349 ansökningar inkommit, vilket missförhållande torde bero på, att de sökande först efter denna tid bestämt sig för att verkställa avverkning, men har detta under året såväl som under föregående år vållat styrelsen avsevärda svårigheter vid arbetenas ordnande. Styrelsen har dock ansett sig i största utsträckning böra söka tillhandagå skogsägarna med biträde och även, som synes, därvid i det allra närmaste lyckats.

Skogsavverkning och uppsikt över skogslagens efterlevnad.

Under året hava 372 avverkningsrapporter inkommit behandlande *alla* till styrelsens kännedom komna avverkningar, där återväxten ansetts vara eller kunna bliva äventyrad och vilka icke varit föremål för styrelsens planläggning och utstämpling före avverkningens påbörjande.

Tab. 8.

Tablå över av skogsvårdsstyrelsen utövad uppsikt och vidtagna åtgärder beträffande avverkningar 1914.

Distrikt	Behandlade jäml. § 2				Behandlade utan undersökning jäml. § 2					Summa
	Träffade överenskommelser	Lagligen beivrade	Vid årsskiftet icke slutbehandlade	Summa	Avskrivna	Ställda på vidare besiktning	Inkomna kulturförbindelser	Vid årsskiftet icke slutbehandlade	Summa	
Södra	—	—	—	—	—	21	8	5	34	34
Tuna-Bjursås	—	—	—	—	—	67	7	2	76	76
Svärdsjö	—	—	—	—	—	31	2	1	34	34
Västerbergslags	—	—	—	—	—	24	—	—	24	24
Siljans	—	—	—	—	—	22	1	1	24	24
Orsa-Ore	—	—	—	—	—	28	—	5	33	33
Mora-Våmhus	—	—	—	—	—	26	31	7	64	64
Järna-Sollerö	—	—	1	1	—	21	—	—	21	22
Malung-Lima	—	—	—	—	—	21	1	2	24	24
Norra	—	—	—	—	—	37	—	—	37	37
Summa	—	—	1	1	—	298	50	23	371	372

Av ovanstående tab. 8 framgår, att av dessa endast 50 föranlett infordrande av skogsodlingsförbindelse och att endast 1 gått till »laga syn», under det vid årsskiftet 23 icke voro slutbehandlade och 298 voro av den beskaffenheten att av en kommande eftersyn måste avgöras, om de komma att föranleda några åtgärder för skogsåterväxtens betryggande. I dessa 298 rapporter äro även inräknade avverkningar, som utförts av bolag med forstlig förvaltning på deras ägande skogsmarker, där styrelsen anser sig böra under högst 5 år avvakta de åtgärder, som av nämnda förvaltningar torde vara planerade för skogsåterväxtens säkerställande genom skogsodlingsarbeten. Även härav framgår, att avverkningarna numera utföras betydligt mera hänsynsfullt och följaktligen ej i så stor utsträckning som under föregående år kräva styrelsens ingripande med avfordrande av skogsodlingsförbindelse, oaktat avverkningarnas antal och omfattning under senaste år betydligt ökats inom länet.

Personals resor och förrättningsdagar.

Länsjägmästaren hade under året 141 rese- och förrättningsdagar utom expeditionen i Falun, som med den utveckling arbetet numera tagit kräver så gott som ständig närvaro och tillsyn.

De ordinarie länsskogvaktarnas antal ökades 1/1 1913 från 7 till 10, vadan under berättelseåret länet varit uppdelat på 10 länsskogvaktaredistrikt, vilket visat sig synnerligen välbetänkt.

Tab. 9.

Tablå över länsskogvaktarnas förrättnings- och resedagar, fördelade på olika grenar av styrelsens verksamhet år 1914.

Länsskogvaktare	Skogs-upplysning	Biträde m. skogens vård o. avverkning	Skogs-odling	Dik-ning	Förvaltning och bevakning: Bevakning och skogs-undersökning	Förvaltning och bevakning: Diverse	Förvaltning och bevakning: Summa	Summa dagar
Förste länsskogvaktaren...	3	43	4	67	20	27	47	164
Södra distriktet...	14	111.5	26.5	10	64	14	78	240
Tuna-Bjursås » ...	13	72.5	31	11.5	100	29	129	257
Svärdsjö » ...	9	82	22	23	75	38	113	249
Västerbergslags » ...	11	98	17	46	60	10	70	242
Siljans » ...	30	81	19	43	62	12	74	247
Orsa-Ore » ...	11	77	45	33	96	25	121	287
Mora-Våmhus » ...	10	74	27	24	107	33	140	275
Järna-Sollerö » ...	6	122	18	31	52	31	83	260
Malung-Lima » ...	2	78.5	27	49	75.5	20	95.5	252
Norra » ...	6	90	15	39	109	19	128	278
e. länsskogv. V. Halfvarsson	—	179	—	2	—	—	—	181
» Ax. Larsson	—	112	—	2	1	—	1	115
» Erik Vik...	—	66	—	—	3	14	17	83
» L. Lundin..	—	148	—	—	—	1	1	149
» M. Mattsson	—	75	—	—	—	—	—	75
Summa	115	1,509.5	251.5	380.5	824.5	273	1,097.5	3,354

Av ovanstående tab. 9 framgår att länsskogvaktarna under det gångna året haft 3,354 rese- och förrättningsdagar, varav faller på förste länsskogvaktaren, som även tjänstgjort å expeditionen i Falun, 164, de 10 ordinarie 2,587 och de 5 extra 603.

Dessa förrättningsdagar äro till nära hälften eller 1,509,5 använda för biträde med skogens vård och avverkning, under det endast 251,5 falla på skogsodling, vilket arbete från länsskogvaktarnas sida endast är kontroll av plantörernas arbete, som under året uppgick till 1,615 plantörsdagsverken för hela länet.

Avverkningsbesiktning tager ungefär 1/4 av tiden i anspråk eller 824,5 förrättningsdagar under det dikesplanläggning och dikesavsyning dragit en tid av 380,5 dagar.

Plantskolor. Styrelsen har för närvarande 5 plantskolor nämligen i Mora, Orsa-Fjäsko, Färnäs, Säter och Gustafs, som under året är nyanlagd.

Årets behov av plantor är hämtat från dessa plantskolor, som framgår av nedanstående tab. 10.

Tab. 10.

Planträkning 1914.

Tillgång.

	Tallpl. st	Granpl. st.	S:ma pl. st.
Från skogsvårdsstyrelsens plantskolor i Säter, Mora och Orsa-Tjäsko	428,200	192,000	620,200
Från skolplantskolorna	37,736	21,030	58,766
Summa	465,936	213,030	678,966

Åtgång.

	Tallpl. st.	Granpl. st.	S:ma pl. st.
Enligt kultursammandrag	465,936	213,030	678,966

Frökläningnings-anstalterna och inköp av tall och grankott.

Fröklängningsanstalten i Mora-Noret har under året varit i nästan oavbrutet bruk under det anstalten i Gärdsjö endast brukats en kortare tid.

Tab. 11.

Kotträkning år 1914.

Tillgång	Tallkott hl.	Grankott hl.	Åtgång	Tallkott hl.	Grankott hl.
			Anstalten i Mora-Noret.		
Behållning från 1913	2,893.60	3,818.55	Årets klängning	3,417.00	6,852.70
Under året mottagen kott	6,413.48	3,034.15	Behållning den 31/12 1914	5,920.08	—
Summa	9,337.08	6,852.70	Summa	9,337.08	6,852.70
			Anstalten i Gärdsjö.		
Behållning från 1913	—	869.00	Årets klängning	159.63	1,187.00
Under året mottagen kott	159.63	318.00			
Summa	159.63	1,187.00	Summa	159.63	1,187.00
			Sammandrag.		
Summa	9,496.71	8,039.70	Summa klängd kott	3,576.63	8,039.70
			Summa behållning	5,920.08	—
Summa	9,496.71	8,039.70	Summa	9,496.71	8,039.70

Fröklängningsanstalternas förlagskapital vid årets början utgjorde kr. 50,345: 96, som under året steg till kr. 56,342: 68, mot vilken siffra svarar vid anstalten i Mora-Noret och frökällare i Mora förefintlig behållning av frö och kott enligt tab. 11 och 12.

Tab. 12.

Frösammandrag år 1914.

Tillgång.

	Tallfrö kg.	Granfrö kg.	Summa kg.
Behållning från 1913	2,418.00	1,685.05	4,104.55
Årets klängning	2,215.20	5,042.52	7,257.72
Inköpt	1.00	—	1.00
Summa	4,635.10	6,728.17	11,363.27

Åtgång.

Enl. kultursammandrag:	Tallfrö kg.	Granfrö kg.	Summa kg.
Ansökningskulturer	972.65	164.73	1,137.38
Borgenskulturer	4.10	1.60	5.70
Skolsådder	39.28	19.64	58.92
Fritt utlämnat	33.00	6.45	39.45
Försålt	230.70	4,055.50	4,286.20
Utsått i plantskolorna	21.40	24.55	45.95
Fröprov	0.57	—	0.57
Summa	1,301.70	4,272.47	5,574.17
Behållning till 1915	3,333.40	2,455.70	5,789.10
Summa	4,635.10	6,728.17	11,363.27

Fröet bevaras, som i föregående årsberättelser framhållits, i hermetiskt tillslutna kärl, förvarade i en för ändamålet uppförd frökällare.

Froåret 1913—1914 var synnerligen rikt beträffande tillgång på grankott, som lämnade frö med synnerligen hög grobarhet och jämförelsevis gott utfall pr hl.

Även tallkott förekom i avsevärd omfattning, och framgå styrelsens kottinköp av tab. 11.

Då emellertid grankottinköpen, som påbörjades i oktober 1913 och avslutades efter 3 veckor, lämnade betydligt större resultat än som beräknats, gick styrelsen i författning om försäljning till andra skogsvårdsstyrelser av 5,440 hl. grankott.

Inkomster och utgifter. Rörande skogsvårdsstyrelsens ekonomiska ställning samt utgifter och inkomster för året lämnas en redogörelse i tab. 13.

Tab. 13.

Rörande skogsvårdsstyrelsens ekonomiska verksamhet under år 1914 inhämtas av räkenskaperna följande:

Tillgångar vid årets början:

Kassa	334: 63
Syneförrättningar och laga åtgärder	381: 13
Transport kr.	715: 76

Transport kr.	715: 76	
Inventarier	8,688: 06	
Kopparbergs enskilda banks löpande räkning	428: 48	
Fastigheter	27,159: 71	
Skogsfrö och plantor	95: 20	
Grankott	9,041: 38	
Förskott mot redovisning:		
Förlagskapital till fröklängningsanstaltens drift samt till kottinköp	50,345: 96	
Rättegångsbiträdet	338: 78	
Kulturkostnader	2,071: 04	
Kr.	98,884: 37	
Avgår skulder	8,800: —	90,084: 37
Inkomster under året:		
Statsbidrag	2,319: 72	
Övriga anslag	1,000: 74	
Skogsvårdsavgifter	92,090: 99	95,411: 45
Kronor		185,495: 82
Utgifter under året:		
Skogsupplysning	3,594: 38	
Skogsodlingar	32,722: 87	
Dikningar	15,230: 66	
Biträde vid skogens vård och avverkning	6,283: 02	
Avlöningar	25,100: —	
Inventarier, avskrivning	868: 81	
Fastigheter, »	5,379: 94	
Grankott, »	11: 26	
Kulturkostnader, »	52: 82	
Kostnad för taxering till skogsvårdsavgift	1,196: 32	
Förvaltningskostnader	18,783: 91	109,223: 99
Tillgångar vid årets slut:		
Kassa	785: 70	
Syneförrättningar och laga åtgärder	202: 78	
Inventarier	9,607: 20	
Kopparbergs enskilda bank:		
löpande räkning	70: 62	
depositionsräkning	5,034: 03	
Fastigheter	25,799: 03	
Skogsfrö och plantor	2,872: 37	
Förlagskapital för fröklängningsanstaltens drift och kottinköp	56,342: 68	
Kulturkostnader	639: 67	
Kr.	101,354: 08	
Avgår skulder	25,082: 25	76,271: 83
Kronor		185,495: 82

Styrelsen har under året deltagit i Skogsvårdsstyrelsernas utställning å Baltiska utställningen i Malmö samt ordnat utställningens afdelningar för redskap använda i skogsvårdens tjänst samt skogsfröklängning. Förutom en del redskap utställde styrelsen en modell i skalan $^1/_{20}$ af fröklängningsanstalten i Mora-Noret. *Baltiska utställningen.*

Av grosshandlaren E. Wiklund i Stockholm, förut Leksandsbo, har styrelsen mottagit en donation att använda enligt nedanstående af donator gjorda bestämmelser. *Donation till styrelsen.*

»Under min verksamhet inom trävaruhanteringens område har jag mer och mer kommit till insikt om skogskulturens oerhörda betydelse för vårt land och vilka värden, som kunna skapas genom återväxtens främjande.

För att i min ringa mån söka bidraga till spridande av vidsträcktare upplysning härom och väckande af större håg och intresse för denna viktiga angelägenhet, ber jag att på min 50-årsdag få till skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län överlämna ett belopp av femtusen kronor, att av styrelsen förvaltas, och vars årliga avkastning skogsvårdsstyrelsen äger, på sätt den finner lämpligt, använda inom länet för ovan sagda ändamål, dock att understöd och premier böra utgå till enskilda personer i mindre goda ekonomiska omständigheter och utöver de bidrag, de eljest kunna vara berättigade att åtnjuta av under skogsvårdsstyrelsens disposition eller förvaltning stående medel.

Om så anses gagneligt för att hastigare få i gång en effektiv skogskultur, äger styrelsen under de närmaste tio åren använda även någon del av kapitalet.

Stockholm den 6 november 1914.

E. WIKLUND.»

Beträffande de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel under året är ej mycket att tillägga, utöver vad som i berättelsen under övriga rubriker framhållits. *Kortfattad framställning om de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel under året.*

Styrelsen har emellertid även för året i skrivelse begärt och erhållit uppgifter från inalles 18 skogsägande bolag och en större skogsägare, som sköter sina skogar med egen personal, på av dem utan styrelsens biträde verkställda skogsvårdsåtgärder på deras ägande skogsmarker inom styrelsens verksamhetsområde.

Uppgifter hava sålunda för året likasom fallet varit under föregående år beredvilligt lämnats av nedannämnda bolagen nämligen: Kopparbergs och Hofors Sågverksaktiebolag, Ljusne—Woxna Aktiebolag, Gravendals Aktiebolag, Horndals Järnverks Aktiebolag, Larsbo Norns Aktiebolag,

Tab. 14.

Av enskilda större skogsägare utan bidrag av skogsvårdsstyrelsen vidtagna åtgärder till skogens och skogsmarkens förbättring år 1914.

Socken	Gallring	Markberedning	Dikning	Bäckrensning	Sådd	Hjälpsådd	Plantering
	har	har	l. m.	l. m.	har	har	har
Boda	—	66	1,100	700	9.70	—	—
By	210	10	1,038	—	28	40	10
Elvdalen	166.76	—	6,762	530	—	—	5
Enviken	57	230	2,070	—	40.05	2	—
Floda	31	10	—	—	1	—	—
Garpenberg	12	—	—	—	5.25	—	—
Grangärde	933.50	41.50	1,558	10,808	50.71	46.50	27.23
Hedemora	67	10	—	—	—	9	—
Husby	426	15	4,672	1,738	155.88	17	3.45
Järna	30	—	1,926	—	9.50	—	—
Kopparberg	209	—	—	—	8.50	—	—
Leksand	—	75	—	—	29	—	—
Ludvika	225	85	2,061	150	8	—	36.29
Malung	155	24	3,923	2,655	122.40	25	2
Mora	95	—	1,200	—	4.70	2.10	—
Norrbärke	312	73	13,343	11,869	57.80	11.30	15.80
Nås	10	33.10	—	—	8.02	5.30	—
Ore	222.70	142	—	—	32	—	—
Orsa	147	—	8,948	6,316	4.40	5.75	—
Rättvik	13	659	670	12,614	53.16	1.50	—
Silvberg	390	—	10,249	3,374	8.78	—	3.60
Sundborn	4	—	—	—	10	—	—
Svärdsjö	70	125	827	206	24.50	3	—
Sävsnäs	540	158.30	43,486.50	—	248.95	94.01	3.14
Sollerön	38	—	—	—	26	—	—
Söderbärke	251	2.50	3,209	750	57	16	7
Transtrand	—	—	4,921	2,578	0.60	—	11.80
Venjan	—	—	—	—	3	—	—
Vika	—	-		—	—	10	15
Våmhus	25	—	—	—	—	—	—
Ål	25	—	—	—	—	—	—
Äppelbo	60	3.45	—	—	11.73	16.57	—
Summa	4,747.20	1,762.85	111,963.50	54,288	1,018.63	305.03	140.41

Arbetenas fördelning på trävarubolag, bruk och andra större skogsägare.

Af	Gallring	Markberedning	Dikning	Bäckrensning	Sådd	Hjälpsådd	Plantering
	har	har	l. m.	l. m.	har	har	har
Trävarubolag 3 st.	1,209.70	1,324.50	28,315	26,409	390.01	40.85	29.80
Kolbolag 2 »	—	—	7,889	—	50	10	15
Bruk 11 »	3,495.50	438.35	75,719.50	27,729	578.62	254.18	95.61
Större skogsäg. 1 »	42	—	40	150	—	—	—
Summa	4,747.20	1,762.85	111,963.50	54,288	1,018.63	305.03	140.41

Klosters Aktie Bolag, J. H. Munktells Pappersfabriks Aktiebolag, Grängesbergs Gemensamma Förvaltning, Aktiebolaget Dala -Ekeby, Starbo och Gesbergs Bruksägare, Siljans Kolaktiebolag, Aktiebolaget Träkol, Barkens Sågverks Aktiebolag, Aktiebolaget Ludvika Bruksägare, Ulfshytte Järnverks Aktiebolag, Nyhammars Bruks Aktiebolag, Trävaruaktiebolaget Dalarna, Uddeholms Aktiebolag, Brukspatron G. Öhman.

Dessa uppgifter äro, som av styrelsen praktiserats i alla föregående årsberättelser, sammanförda sockenvis och sammanräknade för hela lanet som synes av tab. 14 å föregående sida.

Denna tablå, som är avsedd att jämte uppgifterna på de av styrelsen utförda skogsvårdsarbetena giva ett utslag för huruvida skogsvården inom länet går framåt eller ej, är fortfarande värdelös, då den nu för 8:de gången framlägges i styrelsens berättelse.

Såväl St. Kopparbergs Bergslags Aktiebolag som Korsnäs Sågverks Aktiebolag hava nämligen även i år vägrat lämna några som helst uppgifter rörande av dem utförda skogsvårdsarbeten på deras ägande skogsmarker i Dalarna.

Då såvitt till styrelsens kännedom kommit den uppfattning som av dessa båda bolag härigenom hävdats är enastående i Sverige, och då styrelsen vidare tror sig kunna säga, att denna vägran ej är beroende på att dessa båda bolag ej utföra några skogsvårdsarbeten, då styrelsens personal varit i tillfälle konstatera att såväl dikning som sådd av skogsfrö av dem utföres, får styrelsen härmed, därest statistik på området bör åstadkommas, understryka den uppfattning som kommit till synes i statistiska kommitténs den 7 sept. 1910 till konungen avgivna betänkande, där kommittén uttalar sig sålunda: »Då skogsvårdsstyrelserna äro skyldiga att årligen lämna redogörelse angående de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel och då en dylik vägran från enskilda större skogsägare att lämna uppgifter i hög grad skulle förringa värdet av den ifrågasatta statistiken, har kommittén ansett sig böra hemställa, att skogsägare måtte åläggas att årligen till skogsvårdsstyrelsen inom landstingsområdet, eller skogsvårdsnämnden, meddela uppgift enligt av Kungl. Maj:t fastställt formulär angående företagna skogsodlingar, hjälpkulturer, avdikningar, rensningar och dylikt.»

Under år 1914 hava skogseldar i ganska stor omfattning härjat i vårt land, och även Kopparbergs län har härav varit hemsökt, om ock i jämförelsevis ringa omfattning. Å enskildas skogsmark hava under det gångna året, vad styrelsen har sig bekant, 29 skogseldar ödelagt 367,4 har skogsmark och därvid åstadkommit en beräknad totalskada, släckningskostnad inberäknad, av 100 kr. pr har.

Härför redogöres jämlikt skogsvårdsstyrelsemötets år 1914 beslut närmare i efterföljande tab. 15.

Som allmänt omdöme om den enskilda skogsskötseln inom styrelsens verksamhetsområde torde styrelsen vid första 10-års periodens av dess verksamhet slut kunna framhålla:

att intresset för skogen och dess skötsel är i stadigt stigande;

att intresset för torrläggning av skogsmark är mycket stort;

att intresset för skogsodling ökat betydligt på de senaste åren, antagligen som en följd av de lyckade skogsodlingar, som nu börja finnas här och var i länet;

att såväl bolag som enskilda skogsägare numera allmänt planlägga de avverkningar, som skola utföras med tanke på skogsåterväxten och oftast utstämpla de träd, som skola avverkas;

att vid kalavverkning fröträd så gott som undantagslöst lämnas, om ock fröträden ibland äro av sämre beskaffenhet;

att intresset för gallring av ungskog över allt börjat visa sig och hastigt öka särskilt på de platser, där gallringskurser avhållits, men

att även med det vaknande intresset för skogen, skogsavverkningarna ökats betydligt under de 10 år skogsvårdsstyrelsens verksamhet pågått, och

att styrelsen trott sig märka, att fall av ungskogsavverkning oftare förekommit under de sista åren.

Falun den 14 april 1915.

För Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län

F. Holmquist.

W. Dybeck.

Tab. 15.

Skogseldar inom Kopparbe

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn (Kilometer)	Tid, då skogs-elden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Are skog mar so öve gic av el Ha
1	2	3	4	5	6	7
	Södra distriktet.					
Folkärna	Västanfors	2 km. Fors Bruk	20/7	Åskslag	Tall 0.7, Gran 0.3	
Säter	Yttre Heden	2 » Gessån	2/5	Ovarsamhet av skogsarbetare		
»	Stadens	1 » Säter	20/6	Obekant	Gran 1	
Gustavs	Åsen	1 » Åsen	—	Åskslag	» 1	
	Tuna-Bjursås distrikt.					
Kopparberg	Källviken	2 km. Källviken	juli	Järnvägståg	Tall 1	
»	Kårarvet och Ö. Varggården	8 » Falun	»	Åskslag	» 1	2
»	Dalsjö	4 » Heden	»	Obekant	» 1	
Vika	Östantjärna och Andrakebyn	3 » Ryggen	»	Järnvägståg	» 1	
»	Lönnemossa	4 » »	»	»	» 1	
»	Marieberg	6 » Svartskär	»	Åskslag	» 1	
Torsång	Hinsnoret	1 » Hinsnoret	»	Järnvägståg	» 1	
St. Tuna	Nyckelby	7 » Lennheden	»	Åskslag	» 1	
»	Gerbergärdet	2 » Billingsnäs	»	Obekant	Tall 0,4, Gran 0.6	
	Svärdsjö distrikt.					
Svärdsjö	Bengtsheden	3 km. Åg	29/6	Ovarsamhet av fiskare	Tall 0.7, Gran 0.3	
	Ön	12 » Lumsheden	20/7	Åskslag	Tall 1	
»	Lumsheden	5 » »	21/7	»	Tall 0.7, Gran 0.3	
»	Kyrkbyn	7 » »	22/7	»	Tall 1	
»	»	10 » Österbyn	26/9	Ovarsamhet av skogsarbetare	Tall 0.6, Gran 0.4	
	Västerbergslags distrikt.					
Söderbärke	Larsbo-Norn	2.5 km. Larsbo	16/7	Åskslag	Tall 0.5, Gran 0.5	
	Siljans distrikt.					
Boda	Kärvsåsen	10 km. Kärvsåsen	11/7—13/7	»	Tall 1	2
Rättvik	Stumsnäs	7 » Lenåsen	19/7	»	» 1	
Siljansnäs	Björken	25 » Björken	9/7	»	» 1	
	Orsa-Ore distrikt.					
—	—	—	—	—	—	
	Mora-Våmhus distrikt.					
Mora	Kråkberg	20 km. Gopshus	16/7—18/7	Askslag	Tall 0.4, Gran 0.6	5
»	Morkarlby	25 » Mora	19/7	»	Tall 0.6, Gran 0.2, Björk 0.2	1
Våmhus	V. Storbyn	35 » »	19/7	»	Tall 0.9, Gran 0.1	1
	Järna-Sollerö distrikt.					
Järna	Noret	7 km. Skålö	13/7—22/7	»	Tall 0.4, Gran 0.6	1
»	Skålö	5 » Van	21/6	Ovarsamhet av fiskare	Tall 0.4, Gran 0.3, Björk 0.3	
	Malung-Lima distrikt.					
Malung	Myckelbyn	20 km. Myckelbyn	8/7	Åskslag	—	
»	»	20 » »	8/7	»	—	
»	Tällbyn	20 » V. Utsjö	1/8	»	Tall 0.1, Gran 0.9	
	Norra distriktet.					
—	—	—	—	—	—	
					Summa	36

utom Särna socken år 1914.

en nna gens del- ler	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet Kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl. inträffande regn ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad Kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad Kronor	Med anledning av skogseldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder	Anteckningar
8	9	10	11	12	13	14
0	1,500	Släckningsmanskap	450	1,950	Inga åtgärder	Långvarig torka. Marken hårt skadad.
		»	150	150		Kalavverkad mark.
0	200		80	280	»	Långvarig torka. Marken hårt skadad.
0	150		60	210	»	» » Hårt dimensionsavverkat.
5	980	»	370	1,350		» » Marken hårt skadad.
0	1,800	»	1,000	2,800	»	» » »
0	100	»	16	116	»	Marken föga skadad.
0	50	»	20	70		» » » »
5	800		175	975		» Marken hårt skadad.
5	700		350	1,050	»	» » Marken föga skadad.
0	25		8	33	»	» » » » »
0	50	»	10	60		» » Marken hårt skadad.
5	100		20	120	»	» » Marken föga skadad.
0	—	Begränsad av sjö	30	30		» » Skog och mark föga skadad.
5	120	Släckningsmanskap	240	360	»	» » » » » » »
5	60	»	300	360	»	» » » » »
5	30	»	120	150	»	» Marken föga skadad.
0	100		160	260		» » » »
0	1,000		2,000	3,000	»	» » » » »
0	310	»	390	700		» » » » »
0	3,320	»	1,680	5,000	»	Upphuggen kolved efter 1914 års avverkning av äldre skog brunnen.
0	200	»	400	600	»	Avverkning utförd 1912—1913 vadan skadan blev ringa.
-			—	—	-	
0	5,000	Släckningsmanskap	900	5,900	Inga åtgärder	Långvarig torka. Marken föga skadad.
0	4,000	»	75	4,075	»	» » » »
0	1,800	»	525	2,325	»	» » » » »
0	2,000		2,000	4,000	»	» » » » »
0	150		60	210	»	» » » » »
-	—	»	90	90	»	Kalavverkad mark.
0	c a 450		60	510	»	Långvarig torka.
-	—	—	—	—	—	
—	24,995	—	11,739	36,734	-	

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som blifvit utsedde att granska Skogsvårdsstyrelsens i Kopparbergs läns landstingsområde redovisning för dess förvaltning under år 1914, få efter avslutad revision avgiva följande redogörelse:

§ 1.

Tillgångar och skulder vid början och slutet av räkenskapsåret utvisas av nedanstående tablå:

Tillgångar:

	1 jan. 1914	31 dec. 1914
Kassabehållning	334: 63	785: 70
Syneförrättningar och laga åtgärder	381: 13	202: 78
Invnetarier	8,688: 06	9,607: 20
Fastigheter	27,159: 71	25,799: 03
Skogsfrö och plantor	95: 20	2,872: 37
Förskott mot redovisning	50,684: 74	56,342: 68
Kulturkostnader	2,071: 04	639: 67
Löpande räkning med Kopparbergs Ensk. Bank.	428: 48	70: 62
Depositionsräkning med Kopparbergs Ensk. Bank	——	5,034: 03
Grankott	9,041: 38	——
Summa kronor	98,884: 37	101,354: 08

Skulder:

Å avslutningskonto balanserade	90,084: 37	76,271: 83
Löpande räkning med Kopparbergs Ensk. Bank	8,800: —	20,040: —
Förskott mot redovisning	——	8: 22
E. Wiklunds gåvofond	——	5,034: 03
Summa kronor	98,884: 37	101,354: 08

Behållningen har således nedgått med kr. 13,812: 54.

§ 2.

Vi meddela å nästa sida ett kassasammandrag över under året influtna och utgivna medel:

Influtna medel:

Kassabehållning	334: 63
Skogsvårdsavgifter	92,022: 83
Statsbidrag	2,318: —
Anslag från landstinget	500: —
D:o hushållningssällskapet	500: —
Skogsupplysningar	21: —
Skogsodlingar	14,000: —
Dikningar	76: 52
Förrättningskostnader	11: 59
Syneförrättningar och laga åtgärder	178: 35
Försålda inventarier	50: 50
För plantskolan i Säter	1: 20
Uttag från löpande räkning	124,928: 48
Ränta å depositionsräkning	34: 03
Skogsfrö och plantor	20,268: 73
Försåld grankott	9,030: 12
Redovisade förskott	17,738: 68
Kulturkostnader	1,378: 55
E. Wiklunds gåvofond	5,000: —
Förvaltningskostnader	15: 75
Summa kronor	288,408: 96

Utgivna medel:

Skogsupplysningar		3,067: 51
Skogsodlingar		29,994: 66
Dikningar		13,774: 88
Förrättningskostnader		14,108: 47
Avlöningar		26,471: 99
Inköpta inventarier		1,483: 50
Fröklängnings- och plantskolor		1,904: 36
Insatt å löpande räkning		113,260: —
D:o å depositionsräkning	kap. 5,000: —	
	ränta 34: 03	5,034: 03
För fastigheterna		4,019: 26
Förskott mot redovisning		60,719: 26
Kostnader för taxering till skogsvårdsavgifter		1,196: 32
Förvaltningskostnader		12,589: 02
Kassabehållning		785: 70
Summa kronor		288,408: 96

§ 3.

De vid siffergranskningen anmärkta felen äro upptagna i särskild förteckning och torde, där så ske kan, rättas i innevarande års räkenskaper.

§ 4.

Till revisorernas kännedom har kommit, att fröklängningsanstalten i Mora-Noret nedbrunnit under innevarande år; fastigheten samt därtill hörande maskiner och fasta inventarier voro brandförsäkrade för kr. 22,000: — och fastighetens bokförda värde utgjorde vid 1914 års slut kr. 17,911: —.

§ 5.

Från grosshandlaren E. Wiklund har skogsvårdsstyrelsen såsom gåva fått emottaga 5,000 kronor, hvilka medel jämte upplupen ränta innestå på depositionsräkning hos Kopparbergs Enskilda Bank.

§ 6.

Som av protokollen framgår, att Skogsvårdsstyrelsen med nit och skicklighet fullgjort sitt uppdrag, och då räkenskaperna äro verificerade och med synnerlig omsorg förda, få vi tillstyrka ansvarsfrihet för 1914 års förvaltning.

Falun den 14 augusti 1915.

R. Stenfelt.
Utsedd av Kungl Maj:t.

Johan Cornelius.
Utsedd av Kopparb. läns Hushålln.-sällskap.

A. E. Ernfors.
Utsedd av Kopparbergs läns landsting.

Berättelse
angående Gävleborgs läns skogsvårdsstyrelses verksamhet samt de enskilda skogarnas tillstånd och skötsel inom Gävleborgs län under år 1914.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Under år 1914 har skogsvårdsstyrelsen i stort sett följt samma plan för sin verksamhet som under de föregående åren.

Råd och anvisningar angående skogens skötsel hava lämnats, såsom förut varit brukligt, såväl kostnadsfritt under viss tid av året till s. k. mindre skogsägare, när det har varit fråga om undervisning om skogarnas skötsel i allmänhet, som även för en avgift av 2 kr. pr dag i de fall, då biträde har sökts för vissa arbeten såsom utstämpling, utmärkning för gallring m. m.

Kostnadsfria råd och anvisningar hava under år 1914 lämnats först sedan anmälan därom ingått till skogsvårdskommittéerna eller direkt till skogvaktaren. Bil. A.

Biträde, som lämnats enligt föregående rekvisition, framgår av Bil. B.

Skogskulturer. Angående skogskultur med bidrag av skogsvårdsstyrelsen har styrelsen följt samma princip som under föregående år. Enligt utfärdad kungörelse har den mindre skogsägaren fått kostnadsfritt biträde av skogsplantör under högst åtta dagar för vårkulturerna, fritt skogsfrö samt hälften av kostnaden för hyggesröjning och arbetet vid kulturerna, förutsatt att avverkningen ej stått i strid med bestämmelserna i § 1 av skogslagen eller varit föremål för syn enl. § 2 av skogslagen, vid vilken det utrönts att skogen varit utsatt för vanskötsel.

De större skogsägarna, vilka leda och utföra skogskulturerna själva, erhålla skogsfrö till nedsatt pris — tallfrö till 3 kr. pr kg. och granfrö till 1 kr. pr kg. — samt hälften av kostnaden för röjningen och kulturarbetet, dock högst 2,000 kr. pr skogsägare.

Kostnaden m. m. för sådana skogskulturer, vilka letts genom skogsvårdsstyrelsens försorg å mindre skogsägares skogar framgår av Bil. C.

och kostnaden m. m. å större skogsägares skogar, i den mån meddelanden däröm ingått till Skogsvårdsstyrelsen, av Bil. D.

Till de s. k. mindre skogsägarna har skogsvårdsstyrelsen till kostnaderna för arbetets utförande vid rensning, sådd och plantering utgivit ett kontant belopp av 9,129 kr. och 27 öre, se Bil. C. Övriga direkta kostnader för skogsvårdsstyrelsen uppgå till 3,624 kr. 39 öre samt kostnaden för fröet enligt salupris till 6,212 kr. 90 öre. Den sammanlagda summan utgifter för skogskultur å mindre skogsägares skogar uppgår sålunda till 18,966 kr. 56 öre. Detta motsvarar ett kontant bidrag av 21 kronor 15 öre per hektar kultiverad skogsmark.

Till de större skogsägarna är för 1914 års kulturer utbetalat i bidrag sammanlagdt 13,227 kr. 10 öre, se Bil. D. Det enligt nämnda Bil. D. utsådda fröet, 490,60 kg. tall- och 166,20 kg. granfrö, är försålt till nedsatt pris, d. v. s. 3 kr. pr kg. tall- och 1 kr. pr kg. granfrö. Om skillnaden tages mellan saluvärdet å det här upptagna fröet och det därför erlagda priset, uppgår värdet å detsamma till kr. 6,227: 60. Hela det bidrag, de större skogsägarna erhållit, utgör sålunda sammanlagt kr. 19,454: 70. Då den kultiverade arealen å större skogsägares skogar enl. Bil. D. uppgår till 1,355,46 har, utgör skogsvårdsstyrelsens bidrag till skogskulturerna å sådana skogar 14 kr. 36 öre pr har.

Å skogsvårdsstyrelsens arrenderade skogar hava en del skogsvårdsarbeten utförts för en sammanlagd summa av 1,150 kr. 33 öre, Bil. E.

Å skogar, där averkning bedrivits i strid mot § 1 af skogslagen, har styrelsen mot full ersättning såväl för frö som även skogsplantör, lämnat biträde vid utförandet av skogskulturerna, Bil. F.

Planteringsdagar för skolbarn. De barns antal, som undervisats vid skogsplanteringarna, framgår av Bil. G. Kostnaden för det därvid använda fröet uppgår till kr. 725: 46.

Sammandrag av under år 1914 utförda skogskulturer. Av häröver upprättat sammandrag framgår, att inom länet har under året skogskultiverats 2,483,72 har, Bil. H, varför arbetskostnaden utgjort 59,018: 65 kr. Kostnaden för fröet enligt saluvärde utgör 15,682: 36 kr. Förutom den tid länsskogvaktarna använt som skogsplantörer, har skogsvårdsstyrelsen bidragit med 788 st. skogsplantörsdagsverken för en sammanlagd kostnad av kr. 3,152: — kostnaderna för resorna oberäknade. Sammanlagda kulturkostnaden uppgår sålunda till 60,069: 91 kronor.

Härav har skogsvårdsstyrelsen bidragit med 43,449: 55 kr., eller kr. 18: 58 per har.

Bidrag till bäckrensningar och avdikningar av försumpade skogsmarker. Intresset för dessa arbeten är fortfarande synnerligen stort. Kostnaderna för bäckrensningar och avdikningar å försumpade skogsmarker

hava under året uppgått till: å mindre skogsägares skogar 30,886 kr. 35 öre, vartill ett bidrag utgått med 15,443 kr. 38 öre, och å större skogsägares skogar 43,838 kr. 95 öre, med ett bidrag av 15,178 kr. 11 öre.

Sammanlagda kostnaderna belöpa sig till respektive 74,725 kr. 30 öre och 30,621 kr. 49 öre. Bil. I och J.

Kurser för undervisning i skogsvård. De kurser, som skogsvårdsstyrelsen årligen håller, för undervisning i skogsvård, äro dels en fast kurs om ungefär 6 veckors längd och dels tillfälliga om en eller ett par dagar.

Den fasta kursen är förlagd till Stagården i Bollnäs socken, och började med upprop den 15 september samt avslöts med examen den 28 oktober. Kursen är avsedd för högst 20 st. elever. Ansökningarnas antal voro 25 st. år 1914. Elev, som genomgår kursen, avlägger examen och iakttager ett hedrande uppförande, åtnjuter förutom fri undervisning och skolmateriel även 60 kronor i stipendium till bestridande av kosthållet. Om undervisningens fördelning, se Bil. K. Förutom de lektioner, som äro upptagna i bilagan, hava lektioner under arbetena ute i det fria hållits, så ofta något af vikt givit anledning därtill.

Tre tillfälliga kurser om en dag på vardera stället hava hållits under sommaren i Ovansjö, Mo och Norrala socknar.

Under dessa kurser, som hållits dels ute i skogen och dels i för tillfället upplåten lokal, hava föredrag hållits och undervisningen i flere av skogsvårdens grenar meddelats.

Diskussionerna hava varit livliga och kurserna väl besökta.

Till bidrag för skogsundervisningen har skogsvårdsstyrelsen beviljat och utbetalat till vardera av Gästriklands, Bollnäs och Norra Hälsinglands folkhögskolor 200 kronor. Dessutom hava 66 st. läroböcker i skogshushållning, utgivna av Föreningen för Skogsvård i Norrland, utdelats i nämnda skolor.

För spridande av lämplig skogslitteratur har skogsvårdsstyrelsen prenumererat på Skogsvårdsföreningens tidskrift Skogen, av vilken 100 st. ex. spritts inom länet. Vid skogsvårdskursen i Stagården utdelades till eleverna 20 st. av Föreningens för Skogsvård i Norrland lärobok i skogsskötsel.

Studieresor. Tvenne studieresor, en inom länet och en till andra län, voro planerade och beslutade för sommaren 1914. Båda dessa måste dock inställas på grund av de vid tiden för desamma rådande politiska förhållandena.

Kolareskola. För genomgående av kurs vid Järnkontorets kolareskola i Dalarna, beslöt skogsvårdsstyrelsen att bevilja tvenne stipendier, vardera om sextio (60) kronor, att efter ansökan utdelas. En ansökan inkom, och utdelades därför endast det ena stipendiet.

Skörden av barrträdskottar inom länet under år 1914. Då det visat sig under föregående år, att det varit förenat med stor svårighet, att få befolkningen att insamla barrträdskottar, hade för 1914 års insamling vidtagits särskilda, rätt omfattande arbeten. Trots detta såg det till att börja med rätt illa ut med insamlingen, i det att till den 1:sta februari endast en obetydlig mängd kottar voro plockade. I februari inträffade dock ett så starkt töväder, att en stor del huggningar i skogarna måste inställas. De då ledigblivna huggarne började plocka tallkottar i väntan på snö. Detta var en god förstärkning av kottplockarna, och på 14 dagar fick styrelsen mera kottar insamlade än den hade väntat sig under hela vintern. Resultatet hl. tallkottar var ju mera, än vad styrelsen behövde för tillfället, men då goda kottår troligen komma att låta vänta på sig, och tallfröet med anledning därav helt säkert stiger i pris, samt när man numera kan förvara fröet utan att dess grobarhet bör gå ned något nämnvärt, så synes det lyckligt, att dessa kottinköp kunde åstadkommas.

Tablå över resultatet av fröklängningen framgår av Bil. L.

Skogsträdens blomning. Granblommorna skadades av de i början av juni rådande starka nattfrosterna, och fröet blev till största delen oduglig. En provklängning av ett par hundra hektoliter grankottar gav ett synnerligen dåligt resultat och manade ej till efterföljd.

Besiktningar å hyggesrensningar och skogskulturer. Till följd av upprättade överenskommelser och förbindelser hava de hyggesrensningar, som skulle vara verkställda under året, synats av länsskogvaktarne. I stort sett måste erkännas, att skogsägarna fullgöra sina skyldigheter oklanderligt. Visserligen förekomma ställen, där rensningen är ofullkomlig, men så händer också på ett och annat ställe, att rensningen är allt för väl utförd. Båda dessa förhållanden torde utan gensägelse få tillskrivas en mycket stor okunnighet ej blott om skogsvård i allmänhet, utan framför allt om skogsträdens enklaste livsbetingelser.

Förbindelser, avsedda att på frivillighetens väg betrygga erforderliga skogsvårdsåtgärder, hava utfärdats i 3 fall.

Syner i enlighet med § 2 i skogslagen. Från år 1913 lågo 18 st. syner enl. § 2 av skogslagen kvar ofullbordade. Skogsvårdsstyrelsen har hos Kungl. Maj:ts befallningshavande under år 1914 begärt syn på 27 st. skogar inom olika delar av länet. Alla ovan nämnda syner äro handlagda. Å 3 st. befanns återväxten ej vara äventyrad. 7 st. hava blivit föremål för rättegång, 35 st. äro överförda till 1915.

Rättegångar äro, som nämnt, anhängiggjorda i 7 fall.

Vid expeditionen hava under året behandlats 2,662 ingående akter. Däri äro då ej inberäknade länsskogvaktarnes månadsrapporter, resejournaler och dylikt samt ej heller skrivelser, som röra kassan.

Skogsvårdsstyrelsens tjänste- och tillsyningsmän hava under året varit desamma som under föregående år, nämligen 1 länsjägmästare, 1 sekreterare och ombudsman, 1 bokhållare och kassör, 8 länsskogvaktare och 1 länsskogvaktare anställd såsom verkmästare vid fröklängningsanstalten, föreståndare vid plantskolan vid Sunnerstaholm, dikningsledare och underlärare vid skogsvårdskursen.

Skogsvårdsstyrelsens finanser. Vid avslutandet av skogsvårdsstyrelsens räkenskaper framgår, att till styrelsens förfogande har ingått under året genom skogsvårdsavgifter 91,888 kronor och genom Riksdagens anslag 1,000 kronor.

Styrelsens samtliga tillgångar uppgå till 195,270: 36 kronor. Utgifterna belöpa sig till 189,131: 81 kronor, vadan ett överskott till år 1915 av 6,138: 55 kronor uppstår.

Redan den 1 augusti avstannade alla skogsarbeten inom länet till följd av den mobilisering, som då ägde rum.

Härigenom blevo de för hösten planerade skogsplanteringarne inställda, och plantorna i skogsvårdsstyrelsens plantskola, vilka alla voro upptingade, stå nu kvar till 1915 års planteringar. Plantorna äro synnerligen vackra, och hava ej hemsökts av några svampsjukdomar.

Likasom höstens skogskulturer blevo också avdikningarna och bäckrensningarna av betydligt mindre omfång än vad planerat var.

De skogsarbeten, som längre fram på hösten upptogos, voro utstämplingar för avverkning; men även sådana arbeten inskränktes i så avsevärd grad, att knappast mera än hälften av de årligen brukliga utstämplingarna kom till utförande.

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Såsom allmänt omdöme om den skötsel, som numera i stort sett ägnas de enskilda skogarna inom länet, må framhållas, att vad bolagen av någon betydenhet angår hava de i allmänhet anställt skogligt bildade män i sin tjänst. Den vård och skötsel de giva sina skogar är därför i det hela god. Det finnes bland dessa bolag även sådana, som infört en fullt mönstergill skogsvård, vilken knappast lämnar något övrigt att önska, i det den tillfredsställer mycket högt drivna fordringar.

Sämre är det beställt med de skogar, som utgör personlig egendom. Dock finnes även bland dessa en och annan, som söker arbeta fram en bättre skogsvård.

Sämst ställda äro de skogar, vilka gå ur hand i hand för att lämna den tillfällige ägaren en så stor förtjänst på köpeskillingen som möjligt.

Dessa skogar synas utgöra skogssamhällenas olycksbarn och äro de, som vålla skogsvårdsstyrelsen de största bekymmer, och vilka framför andra pröva skogslagen.

Gävleborgs läns skogar, som under de gångna tio åren hemsökts av skogseldar i mycket liten utsträckning, ha under den varma och torra sommaren 1914 avsevärt härjats därav. Omkring 1,705 har äro övergångna av skogseld i 22 av länets socknar.

Gävle den 12 maj 1915.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Edward Rettig.

Carl Åhman.

Bil. A.

Sammandrag av länsskogvaktarnes rapporter över under år 1914 besökta skogar i och för kostnadsfri undervisning i skogshushållning åt mindre skogsägare.

Socken	St. skogar	Använda dagar	Anteckningar
Öster Fernebo	1	1	1 st. R + K.
Hedesunda	1	1	1 st. R + K.
Årsunda	1	1/2	1 st. B.
Torsåker	6	4	1 st. R, 4 st. B, 1 st. T.
Ovansjö	7	5 1/2	2 st. R, 5 st. B.
Högbo	1	1	1 st. B.
Ockelbo	14	10	1 st. A, 4 st. B, 7 st. R, 1 st. B + R, 1 st. T.
Hamrånge	5	4	1 st. A, 3 st. R. 1 st. R + K.
Skog	7	4	7 st. R + K.
Hanebo	10	8	2 st. B, 7 st. R, 1 st. R + K.
Bollnäs	19	14	1 st. K, 6 st. R + K, 6 st. R, 5 st. A, 1 st. T.
Segerstad	10	4	8 st. R, 2 st. R + K.
Norrala	5	4	5 st. R + K + A.
Mo	1	1	1 st. R.
Regnsjö	7	5	1 st. A + R + T, 1 st. R + A, 3 st. R + K, 2 st. R + A.
Trönö	2	1	2 st. R.
Alfta	12	12	9 st. R, 3 st. A.
Ovanåker	9	9	5 st. A, 4 st. R.
Loos	1	1	1 st. R.
Arbrå	28	28	4 st. A, 2 st. A + B, 1 st. A + R, 1 st. A + T, 6 st. B + K, 9 st. B + T, 3 st. R + T.
Undersvik	5	4	3 st. B, 1 st. K, 4 st. R, 1 st. T, 1 st. U.
Jervsö	18	17	6 st. A, 8 st. B, 1 st. K, 11 st. R.
Färila	20	14	9 st. A, 2 st. B, 2 st. K, 14 st. R, 8 st. T.
Ljusdal	2	2	1 st. B, 1 st. R.
Ramsjö	1	1	1 st. R.
Delsbo	5	3	5 st. R.
Bjuråker	6	2	6 st. R.
Enånger	8	8	7 st. R, 2 st. A.
Njutånger	1	1	1 st. R.
Idenor	1	1	1 st. R.
Forssa	8	8	7 st. A, 5 st. R, 1 st. B.
Helsingtuna	1	1	1 st. R.
Hög	10	5	10 st. R.
Ilsbo	3	2	3 st. R, 1 st. T.
Norrbo	4	2	4 st. R.
Jättendal	2	2	1 st. A + R, 1 st. K.
Bergsjö	6	6	5 st. A + R, 1 st. R.
Hassela	6	6	5 st. R, 1 st. B + T.
Gnarp	3	3	3 st. A + R.
Summa	257	206	

Bokstävernas betydelse:

A = Råd och anvisningar om Avverkningars förläggande.
B = D:o » Beståndsvård i allmänhet.
K = D:o » Kulturers utförande.
R = D:o » Rensningshuggning av hyggen.
T = D:o » Avdikning och bäckrensning.
U = D:o » Utstämpling.

Bil. B.

Sammandrag av under år 1914 genom länsskogvaktarna lämnade »råd och upplysningar» efter förut avgiven rekvisition.

Socken	St. skogar	Använda dagar	Anteckningar
Hedesunda	2	2	2 st. A, 1 st. B.
Torsåker	8	9	4 st. A, 1 st. B, 1 st. R, 2 st. U.
Ovansjö	3	6	2 st. U, 1 st. A, 1 st. B.
Valbo	15	12½	10 st. A, 5 st. U, 1 st. B.
Högbo	1	2	1 st. U.
Järbo	2	2	2 st. A, 2 st. B.
Ockelbo	19	32	2 st. A, 7 st. B, 10 st. U.
Hamrånge	4	8	2 st. A, 1 st. B, 1 st. U.
Skog	3	5	3 st. U.
Hanebo	20	28	5 st. A, 3 st. B, 2 st. R, 10 st. U.
Bollnäs	5	16	3 st. A, 2 st. U.
Segersta	3	4	1 st. A, 2 st. U.
Norrala	2	2	1 st. R, 1 st. U.
Mo	1	1	1 st. U.
Regnsjö	6	8	1 st. A, 5 st. U.
Alfta	11	20	9 st. A, 2 st. U.
Ovanåker	4	6	3 st. A, 1 st. U.
Loos	2	8	1 st. U, 1 st. A.
Arbrå	2	2	2 st. B, 1 st. R, 1 st. U.
Undersvik	2	2	2 st. B, 2 st. U.
Jervsö	10	14½	4 st. A, 4 st. B, 2 st. K, 4 st. R, 6 st. U.
Färila	2	2	2 st. R, 1 st. T.
Ljusdal	34	36½	23 st. A, 11 st. U.
Delsbo	18	18	16 st. A, 2 st. R.
Bjuråker	5	5	5 st. A.
Enånger	1	2	1 st. A.
Njutånger	3	6	3 st. R, 3 st. A.
Idenor	1	1	1 st. A
Forssa	5	9	2 st. A, 2 st. U, 2 st. R, 1 st. B.
Helsingtuna	1	3	1 st. A + R.
Hög	1	1	1 st. A.
Harmånger	4	5	3 st. A, 1 st. U.
Jättendal	14	14	13 st. A, 1 st. B.
Bergsjö	4	7	4 st. A.
Gnarp	5	6	4 st. A, 1 st. U.
Summa	223	305½	

Bokstävernas betydelse:

A = Råd och anvisningar om Avverkningars förläggande.
B = D:o » Beståndsvård i allmänhet.
K = D:o » Kulturers utförande.
R = D:o » Rensningshuggning av hyggen.
T = D:o » Avdikning och bäckrensning.
U = D:o » Utstämpling.

Bil. F.

Sammandrag av under år 1914 genom skogsvårdsstyrelsens försorg verkställda kulturer å skogar, å vilka genom företagen avverkning återväxten uppenbarligen äventyrats.

Socken	Antal förrättningsdagar	Använt frö i kg.		Areal		Dagsverken			Kostnad för					
									frösådd		röjning		Summa	
		tall	gran	har	ar	mans	hjone	Summa	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Hamrånge	2	0,7	0,4	3	10	16	6	22	60	—	—	—	60	—
Skog	2	0,8	0,5	3	—	10	8	18	40	50	—	—	40	50
Bollnäs	2 1/2	1,7	—	2	50	6 1/2	20 1/2	27	45	25	—	—	45	25
Segersta	2 1/2	1,2	0,7	3	—	16 1/2	12	28 1/2	66	—	—	—	66	—
Norrala	14	7,6	4,0	21	79	72	68	140	265	—	—	—	265	
Alfta	6	2,3	1,1	8	75	63	—	63	204	50	20	—	224	50
Loos	26	22,5	4,0	55	—	300	95	395	1,287	50	—	—	1,287	50
Arbrå	3	2,4	1,2	4	78	27	15	42	116	—	—	—	116	—
Undersvik	1	0,7	0,3	1	—	5	1	6	16	25	—	—	16	25
Färila	13	5,0	3,0	15	88	86	38	124	424	50	—	—	424	50
Delsbo	4	1,3	0,75	4	80	33	16	49	131	—	90	—	221	—
Enånger	1	0,3	0,3	1	75	5	6	11	17	—	7	—	24	—
Forssa	3	2,6	1,3	6	50	14	14	28	71	50	—	—	71	50
Hälsingtuna	1 1/2	0,5	0,4	3	—	8 1/2	5 1/2	14	13	54	—	—	13	54
Hög	1	1,2	0,5	3	25	11	1	12	27	50	60	—	87	50
Harmånger	1 1/2	1,7	—	2	50	—	21	21	21	75	—	—	21	75
Gnarp	5	2,3	—	5	75	13	15	28	69	—	—	—	69	—
Summa	89	54,8	18,45	146	35	686 1/2	342	1,028 1/2	2,876	79	177	—	3,053	79

Bil. H.

Sammandrag av kulturer 1914.

	Använda plantor		Använt frö i kg.		Areal		Dagsverken	Sammanlagd kostnad		Bidrag	
	tall	gran	tall	gran	har	ar	mans, hjone o. barn	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Verkställda genom skogsvårdsstyrelsens försorg åt mindre skogsägare	30,220	2,000	373,75	163,40	896	94	6,285 3/4	18,739	07	9,129	27
Verkställda genom skogsvårdsstyrelsens försorg åt mindre skogsägare, som äro ålagda att så	—	—	54,80	18,45	146	35	1,028 1/2	3,053	79	—	—
Verkställda av s. k. större skogsägare	285,500	76,900	490,60	166,20	1,355	46	12,868 3/4	36,075	06	13,227	10
Skolplanteringar	3,000	1,000	42,19	22,55	52	97	*)3,200	—	—	—	—
Arrendeskogarna	60,000	600	—	—	32	—	413	1,150	73	1,150	73
Summa	378,720	80,500	961,34	370,60	2,483	72	23,796	59,018	65	23,507	10

*) Skolbarn.

Bil. C.

Sammandrag av under år 1914 genom skogsvårdsstyrels

Socken	Antal förrättningsdagar	Använda plantor		Använt frö		Areal
		tall	gran	tall	gran	har
Öster Fernebo	3	—	—	2,50	1,00	5
Hedesunda	5	—	—	3,00	1,40	7
Torsåker	11	—	—	7,40	4,30	14
Ovansjö	27	—	—	17,00	7,90	31
Valbo	7	—	—	5,70	2,70	11
Järbo	8	—	—	5,60	1,60	8
Hille	3	—	—	1,50	1,00	4
Ockelbo	8	—	—	4,50	2,50	13
Hamrånge	7	—	—	3,80	1,50	8
Skog	19	—	—	8,90	5,70	30
Hanebo	17	—	—	7,90	4,60	28
Bollnäs	13	4,120	—	9,50	—	13
Segerstad	8	—	—	4,40	2,40	10
Söderala	2	7,000	—	—	—	6
Norrala	23	—	—	14,30	7,00	31
Regnsjö	21	8,600	—	11,50	0,30	19
Trönö	16	—	—	8,70	4,00	18
Alfta	44	—	—	28,70	6,20	71
Ovanåker	5	—	—	4,50	—	7
Loos	10	—	—	8,80	0,80	15
Arbrå	91 1/2	6,000	2,000	63,80	33,80	159
Undersvik	25	—	—	15,80	10,80	45
Jervsö	26	—	—	17,90	9,60	33
Färila	60	—	—	50,70	25,90	80
Ljusdal	24	—	—	12,60	5,65	39
Ramsjö	22	—	—	8,50	2,30	32
Delsbo	13	—	—	7,35	3,20	20
Bjuråker	4 1/4	—	—	2,00	1,15	7
Enånger	2	—	—	1,70	0,30	3
Njutånger	1	—	—	0,30	—	1
Idenor	2	—	—	0,80	0,30	3
Forssa	1	—	—	0,60	0,30	3
Hög	6	—	—	2,60	1,20	15
Norrbo	6	—	—	2,00	2,00	15
Harmånger	1	—	—	1,10	—	1
Jättendal	6	500	—	2,30	2,20	6
Bergsjö	14	—	—	9,20	3,10	19
Hassela	12	—	—	4,90	5,70	19
Gnarp	16	4,000	—	11,40	1,00	34
Summa	589 3/4	30,220	2,000	373,75	163,40	896

org verkställda skogskulturer, varför bidrag utbetalats.

Dagsverken			Kostnad för								Bidragets storlek	
			plantering		frösådd		röjning		Summa			
ans	hjone	Summa	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
26	11	37	—	—	86	50	15	—	101	50	50	75
30	11	41	—	—	102	75	25	75	128	50	64	26
64	64	128	—	—	287	—	—	—	287	—	143	51
76	84	260	—	—	652	75	49	50	702	25	351	14
19	68½	87½	—	—	154	39	9	—	163	39	81	70
51	18	69	—	—	171	75	19	50	191	25	95	64
14	19	33	—	—	63	50	10	—	73	50	36	75
50	33	83	—	—	199	50	49	50	249	—	124	50
44	18½	62½	—	—	163	50	—	—	163	50	81	76
47	54	201	—	—	528	25	34	50	562	75	281	39
29½	53½	183	—	—	507	75	277	—	784	75	392	39
81	60	141	54	10	283	74	24	50	362	34	181	19
40	34	74	—	—	172	50	110	25	282	75	141	38
6	14	20	35	—	—	—	—	—	35	—	17	50
43	89	232	—	—	439	50	41	—	480	50	240	25
02	91	193	97	50	295	50	36	75	429	75	214	93
14	30	144	—	—	333	—	—	—	333	—	166	50
80½	85	465½	—	—	1,463	—	—	—	1,463	—	719	50
25	20	45	—	—	132	50	21	—	153	50	76	75
34	79	113	—	—	304	50	49	—	353	50	176	75
68½	255½	1,124	129	—	3,108	35	63	—	3,300	35	1,586	24
89	113½	202½	—	—	553	50	—	—	553	50	184	76
49	10	459	—	—	1,221	50	72	—	1,293	50	646	75
52½	268½	621	—	—	1,983	23	—	—	1,983	23	951	62
75½	94½	270	—	—	749	37	68	—	817	37	432	12
26	—	226	—	—	734	52	—	—	734	52	311	26
13	54	167	—	—	447	—	55	—	502	—	251	—
31¼	8	39¼	—	—	105	37	25	—	130	37	65	19
16	9	25	—	—	53	50	10	—	63	50	31	75
3	2	5	—	—	8	50	5	—	13	50	6	75
12	4	16	—	—	44	—	12	—	56	—	28	—
5	2	7	—	—	19	50	—	—	19	50	9	75
13	30	43	—	—	97	50	36	—	133	50	66	75
58	—	58	—	—	171	50	90	—	261	50	130	75
7	3	10	—	—	19	—	—	—	19	—	9	50
32½	14	46½	9	50	80	—	52	50	142	—	71	01
83	21	104	—	—	257	75	90	—	347	75	173	89
75	33	108	—	—	217	—	351	—	568	—	284	01
11	31	142	35	—	275	75	188	50	499	25	249	63
96¼	1,889½	6,285¾	360	10	16,488	72	1,890	25	18,739	07	9,129	27

Bil. D.

Sammandrag av under år 1914 av s

	Använda plantor		Använt frö i kg.		Kultiverad areal		Da
	tall	gran	tall	gran	har	ar	man:
Ad. Ungers Industri A.-B.	—	—	44,60	27,10	90	40	188
Vallsta Ångsågs A.-B.	—	—	11,30	9,70	28	50	30
Edward Rettig	—	—	1	0,50	6	50	70
Korsnäs Sågverks A.-B.	62,000	7,450	71,70	—	170	91	$970^{1}/$
K. O. Söderhjelm	—	—	4	4	13	50	$119^{2}/$
Söderfors Bruks A.-B.	—	—	12,80	7,40	29	19	221
Stora Kopparbergs Bergsl. A.-B.	500	—	16,20	14,20	39	36	421
Ljusne-Woxna A.-B.	—	—	92,50	29	188	—	637
Bergvik-Ala Nya A.-B.	181,000	40,450	84,20	15,40	336	67	2,307,:
Ströms Bruks A.-B.	42,000	29,000	19,30	19,20	123	10	927
Kopparberg & Hofors Sågverks A.-B.	—	—	103	15	267	83	694
Mackmyra Bruk	—	—	10	17	17	50	—
A.-B. Jon Jonsson & C:o	—	—	20	7,70	44	—	323
Summa	285,500	76,900	490,60	166,20	1,355	46	$6,908^{44}$

Bil. E.

Sammandrag av under år 1914 genom skogsvår

Socken	Antal förrättnings-dagar	Använda plantor		Använt frö i kg.		Areal
		tall	gran	tall	gran	har
Järvsö, Södervallen:	—	—	—	—	—	—
D:o (reparation av hägnad)	—	—	—	—	—	—
Jättendal	11	25,000	—	—	—	12
D:o (reparation av hägnad)	—	—	—	—	—	—
Harmånger	13	35,000	600	—	—	20
D:o	- -	-	—	—	—	—
D:o (reparation av hägnad m. m.)	—	—	—	—	—	—
Summa	24	60,000	600	—	—	32

rre skogsägare utförda skogskulturer.

ken			Kostnad								Bidragets storlek	
			plantering		frösådd		röjning		Summa			
hjone	barn	Summa	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
74	—	762	—	—	1,813	26	—	—	1,813	26	906	63
38½	—	168½	—	—	386	84	—	—	386	84	193	42
—	—	70	—	—	210	—	—	—	210	—	105	—
6¾	168	1,745¼	678	37	2,766	39	1,765	72	5,210	48	2,000	—
—	95⅓	215	—	—	356	40	175	95	532	35	266	18
9	—	310	—	—	465	—	130	50	595	50	297	75
7	158	776	43	88	606	37	755	11	1,405	36	702	68
3	79	1,389	—	—	3,143	99	651	25	3,795	24	1,897	62
2,6	643,7	3,503,5	3,073	43	4,069	06	3,226	44	10,368	93	2,000	—
8½	631	1,876½	856	85	1,455	83	2,174	26	4,486	94	2,000	—
8½	408½	1,591	—	—	4,249	40	993	72	5,243	12	2,000	—
7	—	117	—	—	146	25	484	29	630	54	315	27
2	—	345	—	—	1,171	50	225	—	1,396	50	542	55
6$^{102}/_{120}$	2,183$^{64}/_{120}$	12,868¾	4,652	53	20,840	29	10,582	24	36,075	06	13,227	10

elsens försorg verkställda kulturer å arrendeskogar.

Dagsverken			Kostnad för						Summa	
			plantering		frösådd		röjning			
mans	hjone	Summa	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	50
63	113½	176½	400	62	—	—	—	—	400	62
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	50
53	183½	236½	531	26	—	—	—	—	531	26
—	—	—	—	—	—	—	200	—	200	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	85
116	297	413	931	88	—	—	200	—	1,150	73

Bil. G.

Sammandrag av under år 1914 anordnade planteringsdagar för skolbarn.

Socken	Antal skolor	Antal förrättningsdagar	Använda plantor		Använt frö i kg.		Areal		Barnens antal
			tall	gran	tall	gran	har	ar	
Gävle stad (läroverkselever & scouter)	—	3	2,000	—	3,0	3,0	3	80	165
Gävle stad (folkskolorna)	8	12	—	—	1,6	1,5	3	10	666
Hedesunda	3	3	—	—	1,8	1,2	3	20	105
Årsunda	3	3	—	—	1,5	1,2	3	—	103
Torsåker	14	13	—	—	6,8	4,3	8	15	411
Ovansjö	5	3	—	—	1,2	0,8	1	25	97
Valbo	2	2	—	—	1,0	0,7	1	50	75
Högbo	3	3	—	—	1,70	0,9	1	70	94
Hille	3	3	—	—	0,60	0,60	1	—	113
Hamrånge	3	3	—	—	0,7	0,8	1	45	90
Skog	4	4	—	—	1,0	0,9	1	80	91
Regnsjö	3	3	1,000	1,000	0,5	—	1	20	50
Alfta	1	1	—	—	1,0	—	1	—	23
Ovanåker	2	2	—	—	1,4	—	1	50	74
Arbrå	6	6	—	—	1,2	3,0	3	90	219
Nianfors	—	—	—	—	0,5	1,0	—	—	—
Ljusdal	3	3	—	—	0,5	0,2	1	17	164
Delsbo	4	4	—	—	0,6	0,2	1	40	118
Enånger	4	4	—	—	3,54	1,1	2	85	89
Forssa	1	1	—	—	1,5	0,2	1	50	40
Hög	1	1	—	—	1,3	—	—	75	25
Ilsbo	1	1	—	—	1,3	0,2	—	75	29
Hudiksvalls stad	1	2		—	4,0	—	2	—	110
Bergsjö	6	4	—	—	2,0	—	1	40	138
Hassela	3	—	—	—	0,75	0,75	3	—	57
Gnarp	3	2	—	—	1,2	—	—	60	54
Summa	87	86	3,000	1,000	42,19	22,55	52	97	3,200

Bil. I.

Sammandrag av avsynade dikningsföretag, varför bidrag utbetalats år 1914 åt s. k. mindre skogsägare.

Socken	Bäckrensning			Nydikning			Totala kostnaden		Bidragets storlek	
	längd i meter	Kostnadsförslag		längd i meter	Kostnadsförslag					
		Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
Öster Fernebo	—	—	—	1,794	1,191	18	1,191	18	595	59
Hedesunda	—	—	—	1,242	744	15	744	15	372	08
Årsunda	—	—		3,232	1,777	14	1,777	14	888	58
Torsåker	547	233	31	4,058	2,138	17	2,371	48	1,185	76
Ovansjö	—	—	—	6,071	3,509	93	3,509	93	1,754	99
Järbo	100	29	70	1,137	453	86	483	56	241	79
Ockelbo	697	243	75	5,005	2,258	64	2,502	39	1,251	20
Skog	—	—	—	4,485	2,019	93	2,019	93	1,009	97
Hanebo	280	113	96	6,617	2,563	41	2,677	37	1,338	69
Bollnäs	2,598	836	33	5,266	1,620	46	2,456	79	1,228	43
Segerstad	—	—	—	760	407	88	407	88	203	94
Söderala	47	12	93	422	92	84	105	77	52	89
Mo	—	—	—	469	124	75	124	75	62	38
Regnsjö	—	—	—	323	66	96	66	96	33	48
Trönö	—	—	—	1,069	415	46	415	46	207	74
Alfta	1,300	491	70	755	246	19	737	89	368	95
Ovanåker	868	277	56	643	252	83	530	39	265	20
Loos	—	—	—	748	388	52	388	52	194	26
Arbrå	730	273	57	2,555	651	22	924	79	462	41
Färila	436	153	45	2,571	819	47	972	92	486	48
Ljusdal	291	119	29	816	368	77	488	06	244	03
Ramsjö	1,725	472	24	1,355	607	12	1,079	36	539	68
Delsbo	—	—	—	178	85	36	85	36	42	68
Enånger	140	30	80	1,990	776	21	807	01	403	51
Njutånger	—	—	—	311	105	20	105	20	52	60
Idenor	—	—	—	421	215	76	215	76	107	88
Forssa	—	—	—	850	295	68	295	68	147	84
Norrbo	—	—	—	246	90	14	90	14	45	07
Harmånger	—	—	—	483	122	76	122	76	61	38
Jättendal	46	8	49	3,542	932	43	940	92	470	46
Bergsjö	—	—	—	1,792	591	36	591	36	295	68
Hassela	1,208	349	88	2,063	645	83	995	71	497	86
Gnarp	—	—	—	1,575	659	78	659	78	329	90
Summa	11,013	3,646	96	64,844	27,239	39	30,886	35	15,443	38

Bil. J.

Sammandrag av avsynade dikningsföretag, varför bidrag utbetalats år 1914 åt s. k. större skogsägare.

Socken	Bäckrensning			Nydikning			Totala kostnaden		Bidragets storlek	
	längd i meter	Kostnad		längd i meter	Kostnad					
		Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
Öster Fernebo	—	—	—	1,159	528	64	528	64	264	32
Hedesunda	—	—	—	2,109,5	868	12	868	12	395	90
Årsunda	—	—	—	1,054	367	11	367	11	167	42
Ovansjö	1,800	1,166	—	—	—	—	1,166	—	583	—
Valbo	—	—	—	6,602	5,827	30	5,827	30	2,792	13
Högbo	205	115	50	4,952	3,151	06	3,266	56	1,633	29
Hille	—	—	—	2,800	1,569	82	1,569	82	768	68
Ockelbo	—	—	—	85	15	75	15	75	7	18
Skog	1,113	236	40	2,176	1,934	77	2,171	17	499	54
Bollnäs	2,286	930	60	775	193	28	1,123	88	561	94
Söderala	2,242	954	30	4,208	3,092	15	4,046	45	750	44
Voxna	886	227	88	2,970	841	91	1,069	79	198	40
Loos	1,183	248	35	12,916	3,035	54	3,283	89	609	02
Arbrå	370	127	16	—	—	—	127	16	63	58
Undersvik	400	68	—	—	—	—	68	—	20	60
Järvsö	1,520	350	84	2,003	684	50	1,035	34	313	56
Färila	2,012	584	40	7,608	1,970	69	2,555	09	716	39
Nianfors	156	18	72	1,075	236	50	255	22	66	21
Ljusdal	8,708	2,198	07	6,999	2,122	80	4,320	87	1,179	21
Ramsjö	8,629	1,655	81	10,002	2,821	10	4,476	91	1,773	69
Delsbo	11,989	954	69	2,770	614	28	1,568	97	475	19
Bjuråker	11,642	2,250	88	1,854	378	08	2,628	96	738	90
Forssa	—	—	—	2,194	556	90	556	90	144	47
Hassela	994	113	96	3,698	827	09	941	05	455	05
Summa	56,135	12,201	56	80,009,5	31,637	39	43,838	95	15,178	11

Bil. K.

Fördelning av undervisningen vid Gävleborgs läns skogsvårdskurs år 1914.

Praktisk undervisning i skogen.

3 dagar hyggesrensning.
5 » plantering.
1 » plantskolearbeten.
2 » skogsfrösådd.
4 » utmärkning av skog för gallring.
4 d:o d:o för ljushuggning.
3 dagar utstämpling av skog.
1 » uppräkning av skog.
1 » värdering av utstämplat virke.
1 » avvägning.
2 » utstakning av diken.

Teoretisk undervisning å lärorummet.

1 dag upprop och inskrivning.
2 dagar uppgörande av förslag till avdikning av de undersökta försumpade skogsmarkerna.
2 » uträkning av värdet å uppräknad skog.
5 » lektioner i skogsvård. 1 dag examen.

Bil. L.

Tablå över fröklängningsanstaltens verksamhet år 1914.

Fröklängning.

Debet:

Inventarium från år 1913:		
Tallkottar		466,10 hl.
Inköpt under året:		
Tallkottar	11,363,23 hl.	
Grankottar	328,50 »	11,691,73
	Summa	12,157,83 hl.

Kredit:

Utklängt under året:		
Tallkottar	2,986,98 hl.	
Grankottar	328,50 »	3,315,48 »
Inventarium till år 1915:		
Tallkottar		8,842,35 hl.
	Summa	12,157,83 hl.

Skogsfrö.

Debet:

Inventarium från år 1913:		
Tallfrö	856,77 kg.	
Granfrö	230,76 »	1,087,53 kg.
Inköpt under året:		
Tallfrö	412,00 kg.	
Granfrö	412,50 »	824,50 »
Utklängt under året:		
Tallfrö	1,652,00 kg.	
Granfrö	140,00	1,792,00
	Summa	3,704,03 kg.

Kredit:

Under år 1914 bortskänkt skogsfrö:		
Enligt Bil. C. (mindre skogsägare): Tallfrö	373,75 kg.	
Granfrö	163,40 »	537,15 kg.
Enligt Bil. G. (skolsådder): Tallfrö	42,19 kg.	
Granfrö	22,55 »	64,74
Försålt skogsfrö till ett pris av 3 kr. pr kg. tallfrö och 1 kr. pr kg. granfrö:		
Tallfrö	1,110,50 kg.	
Granfrö	285,00 »	1,395,50
	Transport	1,997,39 kg.

	Transport	1,997,39 kg.
Försålt skogsfrö till ett pris av 14 kr. pr kg. tallfrö och 6 kr. pr kg. granfrö:		
Tallfrö	30,90 kg.	
Granfrö	5,30 »	36,20 »
Försålt skogsfrö till ett pris av 14 kr. pr kg. tallfrö och 6 kr. pr kg. granfrö, enl. Bil. F. (mindre skogsägare, ålagda att så):		
Tallfrö	54,80 kg.	
Granfrö	18,45 »	73,25 »
Utsått i plantskolan:		
Tallfrö	20,00 kg.	
Granfrö	15,00 »	35,00 »
Använt av skogsvårdskursen:		
Tallfrö	1,50 kg.	
Granfrö	1,00 »	2,50 »
Inventarium till år 1915:		
Tallfrö	1,287,13 kg.	
Granfrö	272,56 »	1,559,69 »
	Summa	3,704,03 kg.

Gävleborgs läns skogsvårdsstyrelses inkomster och utgifter år 1914.

Inkomster:

Kassabehållning den 1 januari 1914:		
Innestående å deposition i Bankaktiebolaget Norra Sverige	79,000: —	
D:o å upp- & avskrivningsräkning i d:o	5,836: 51	
D:o hos frölängningsanstaltens föreståndare	147: 49	
Kontant i styrelsens kassa	5,088: 76	90,072: 76
Statens anslag: Andel av anslag till Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet	1,000: —	
Skogsvårdsavgifter	91,888: —	
Likvid för försålda inventarier	166: 50	
D:o » försåld, utklängd kott	325: —	
D:o » försålda kamflänsrör	69: 60	
D:o » » tegel från Skoghem	50: —	
D:o » » virke från arrendetrakten i Harmånger	59: 11	
Transport	93,558: 21	90,072: 26

Transport	93,558: 21	90,072: 26
Likvid för skogsfrö & sådd	5,698: 66	
D:o » försålt hö från Stagården	677: 11	
D:o » » säd »	229: 50	
D:o » biträde av länsjägmästaren & länsskogvaktarna	721: —	
Länsskogvaktarnas, under mobiliseringstid uppburna dagsersättningar	149: 36	
Återbetald för skogslagstiftningskommittén förskotterad annonskostnad	125: 15	
Arrenden av jord vid Skoghem	11: 68	
D:o » » » Stagården	102: 25	
Hyra för lägenhet å Skoghem	100: —	
D:o » » å Stagården	96: —	
Återbetalda rättegångs- & synekostnader	687: 51	
Influtna räntor	3,041: 17	105,197: 60
Kronor		195,270: 36

Utgifter:

Inköp av inventarier		498: 25
Avlöningar:		
Till länsjägmästaren	7,800: —	
» sekreteraren-ombudsmannen	1,500: —	
» bokhållaren-kassören	1,700: —	
» länsskogvaktarna	13,410: —	24,410: —
Reseersättningar:		
Till länsjägmästaren	2,058: 30	
» sekreteraren-ombudsmannen	228: 80	
» länsskogvaktarna	6,674: 07	8,961: 17
» Styrelsen		557: —
» Skogsvårdskommittéerna		198: —
Revisionskostnader		253: 20
Div. omkostnader såsom frakter, telefonavgifter, annonsering, tryck, hyra skrivmaterialier m. m.		5,335: 40
Inköp av kottar		66,870: 75
Fröklängningsarbeten, frakter och underhåll och reparationer av fröklängningsanstalten		7,384: 17
Plantskolan		1,735: 82
Hemmanet Skoghem		326: 22
D:o Stagården		1,616: 09
Arrendeskogarna		1,150: 73
Inköpt skogsfrö		7,514: 50
Inköpta fröpåsar		678: —
Frakter för skogsfrö		24: 74
Kostnad för skogsvårdskursen		1,387: 95
Transport		128,901: 99

Transport		128,901: 99	
Anslag till Gästriklands, Norra Hälsinglands o. Gävleborgs läns folkhögskolor		600: —	
Stipendium för genomgående av kurs vid Järnkontorets kolarskola		60: —	
Folkskrifter och broschyrer		468: 30	
Frakter för d:o		13: 05	
Bidrag till skogskultur för mindre skogsägare		12,753: 66	
D:o » » » större »		13,227: 10	
D:o » bäckrensningar och avdikningar för mindre skogsägare	15,443: 38		
D:o » d:o för större d:o	15,178: 11	30,621: 49	
Rättegångar och syner		1,835: 43	
Skogsvårdsavgiftstaxering		650: 79	189,131: 81
Kassabehållning den 31 december 1914:			
Innestående i upp- och avskrivningsräkning i Stockholms Handelsbank		4,488: 88	
D:o hos fröklängningsanstaltens föreståndare		63: 74	
Kontant i styrelsens kassa		1,585: 93	6,138: 55
Kronor			195,270: 36

Skogsvårdsstyrelsens ekonomiska ställning den 31 december 1914.

Tillgångar:

Kontanta medel:		
Innestående å upp- och avskrivningsräkning	4,488: 88	
Kontant hos frölängningsanstaltens föreståndare	63: 74	
Kontant i styrelsens kassa	1,585: 93	6,138: 55
Fordran för försålt frö och sådd	58: 58	
Fröklängningsanstalten	9,000: —	
Inventarier i d:o	2,216: 77	
Kokshus vid d:o	200: —	
Länsskogvaktareboställlet (Skoghem)............	14,000: —	
Hemmanet Stagården med byggnader	12,000: —	
Inneliggande förråd av kottar	57,475: 28	
D:o d:o » koks	1,006: 58	
D:o d:o » frö	18,095: 49	
Inventarier på expeditionen, å Stagården samt hos länsskogvaktarna	9,540: 05	123,592: 75
	Kronor	129,731: 30

Skulder:

Kapitalbehållning till 1915	Summa Kr.	129,731: 30

Gävle den 12 maj 1915.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Edward Rettig.

Carl Åhman.

Undertecknade, utsedda att granska skogsvårdsstyrelsens i Gävleborgs län räkenskaper och förvaltning under år 1914, få härmed avgiva följande

Revisionsberättelse.

Beträffande tillgångar och skulder samt inkomster och utgifter hänvisas till i styrelseberättelsen intagna sifferuppgifter, vilkas riktighet vitsordas.

Byggnader och inventarier äro försäkrade till skäliga belopp.

Styrelsens protokoll, räkenskaper med tillhörande verifikationer samt inneliggande kassa äro av oss genomgångna, och då allt därvid befunnits i god ordning, tillstyrka vi full ansvarsfrihet för 1914 års förvaltning.

Gävle den 29 juni 1915.

Gerdt Zimmerman.
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

E. Claësson.
Av Gävleborgs läns landsting utsedd revisor.

Agathon Westman.
Av Gävleborgs läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott utsedd revisor.

BIHANG

till skogsvårdsstyrelsens årsberättelse 1914.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet under de gångna tio åren 1905—1914.

Med 1914 hava tio år förgått, sedan lagen av den 24 juli 1903 angående vården av enskildes skogar, trädde i kraft.

Då dessa tio år, vad det gäller den enskilda skogsvården, ej hava passerat spårlöst förbi, har skogsvårdsstyrelsen velat upprätta ett sammandrag över, vad som under denna tid med styrelsens vetskap blivit uträttat för skogsvårdens höjande å de enskilda skogarna inom länet.

Styrelsen vill då först erinra därom, att skogsvård var intill år 1905 ett nästan okänt begrepp inom Gävleborgs län, ty, med undantag av några få bolag, ägnade knappast någon enskild man sina skogar någon vård. Den enskilde skogsägaren stod tämligen främmande för all skogsvård. Visserligen hade en och annan skogsfrösådd, dels med, dels utan bidrag av hushållningssällskapet utförts inom länet, men härmed torde också det mesta vara sagt, beträffande de arbeten, som företagits till skogsvårdens bästa.

Med år 1905 inträdde dock skogsvården i ett helt nytt skede av sin utveckling, i det att i och med nämnda år inrättades de s. k. skogsvårdsstyrelserna, vilka hava sin uppgift förelagd i 4 § av Kungl. Maj:ts förordning den 24 juli 1903 angående skogsvårdsstyrelser. Och samtidigt ställdes även medel till dessa styrelsers förfogande, varigenom undervisning om skogsskötsel kunde meddelas samt i övrigt sådana företag ordnas, stödjas och utföras, varigenom skogarnas avkastning väntas bliva höjd.

Skogsvårdsstyrelsen har under sin tio-åriga verksamhet i stort sett följt samma arbetsplan. Dess orubbliga åsikt är, att varje skogsägare är skyldig att sköta och väl vårda sin skog såsom en synnerligt ekonomiskt viktig del av hans egendom, och har styrelsen satt som sin betydelsefullaste uppgift att sprida kunskap om och intresse för skogsvård.

Denna uppgift har skogsvårdsstyrelsen sökt fylla genom att för skogsägare anordna kurser i skogshushållningens olika grenar, anordna före-

drag i skogsvård, bevilja bidrag till undervisning i skogsskötsel, till utförda skogskulturarbeten, till torrläggningar av skogsmarker m. m., utdela broschyrer och läroböcker i skogsvård o. s. v.

Därjämte har skogsvårdsstyrelsen en annan viktig uppgift, den nämligen, att utöva tillsyn över skogslagens efterlevnad, och att övervaka att åtagna förpliktelser fullgöras.

Huru skogsvårdsstyrelsen understött de olika grenarna av skogsvård, framgår av följande:

Råd och anvisningar angående skogens skötsel. Dessa råd äro nästan uteslutande lämnade till s. k. mindre skogsägare, och övervägande antalet därav äro lämnade gratis, för de övriga ha erlagts ett mindre dagarvode. Se Bil. 1. (Till mindre skogsägare hänföras sådana, som hava under 1,000 hektar skogsmark.)

Skogskulturer äro av skogsvardsstyrelsen utförda endast å mark, som tillhör mindre skogsägare. De första fem åren av styrelsens verksamhet erhöllo dessa s. k. mindre skogsägare såväl frö, ledning av arbetena, som ock själva arbetet vid skogskulturerna gratis. Under de fem senare åren ha mindre skogsägare erhållit frö och plantor samt ledning av skogskulturerna gratis, men av kostnaden för själva arbetet endast hälften, se Bil. 2.

Den större skogsägaren har ej erhållit något gratis, med undantag av plantor. Han har fått fröet till ett nedsatt pris av 3 kr. pr kg. tallfrö och 1 kr. pr kg. granfrö samt hälften av själva arbetskostnaden, dock högst 2,000 kronor, men fått vidkännas alla övriga kostnader. Storleken av den skogskultiverade arealen, därpå nedlagda kostnader, bidragens storlek m. m. framgå av Bil. 3.

Här må framhållas, att plantering av skogsplantor tog sin början först sedan skogsvårdsstyrelsen fått sin plantskola färdig år 1911.

Planteringsdagar för skolbarn. Dessa togo sin början 1907. Om dem kan sägas, såsom ett allmänt omdöme, att skolråden ställa sig mycket oförstående gent emot denna undervisning. Om man betänker den vitala betydelse, som skogsvården har för länet och dess inbyggare; att det är i lag tillåtet varje skola, att under tre dagar om året lämna undervisning i skogsvård, samt den kraftiga inverkan en eller annan dags undervisning i skogsvård har på de unga sinnena, så är det mer än beklagligt, att skogsvårdsstyrelsens för varje år gjorda påminnelser om undervisning i skogsvård genom planteringsdagar så ytterst litet beaktas. Se Bil. 4.

Skogskultur å arrenderade skogar. Å större sammanhängande kalmarker, där det visat sig svårt, om ens möjligt, att utreda, vad varje skogsägare innehar, och såsom en följd därav det har varit omöjligt att

göra upp om skogskultur med de enskilda markägarna, har styrelsen arrenderat markområdet på 50 år. Skogsvårdsstyrelsen har härmed förbundit sig att draga upp återväxt och att sköta densamma, till dess den vid arrendetidens utgång överlämnas i de dåvarande markägarnas ägo. Styrelsen har med dessa arrenden förknippat den önskan, att det skulle uppstå mönsterskogar här och var inom länet, samt att styrelsen genom att föra noggranna räkenskaper däröver, skulle kunna visa allmänheten, att det lönar sig att väl vårda skogen.

Styrelsen har arrenderat 3 skogar, vilket framgår af Bil. 5.

Skogskultur å skogar, varå genom syn eller eljest utrönts, att skogens återväxt är uppenbarligen äventyrad.

Å skogar, varå skogens återväxt uppenbarligen äventyrats genom avverkning, och densamma varit föremål för syn enl. § 2 av gällande skogslag, eller blivit ägaren eller avverkaren ålagd genom domstols utslag, eller åtagen genom överenskommelse eller sådan förbindelse, som ersätter överenskommelse, kan ingen påräkna något bidrag för skogskulturer av skogsvårdsstyrelsen.

Det åligger styrelsen att se till och kontrollera, att sådana skogar utan onödig tidsspillan bliva åter kultiverade. De å förestående skogar vidtagna åtgärderna framgå av Bil. 6. Till den i bilagan upptagna kulturkostnaden kommer frökostnaden, som uppgått till kronor 4,472: 64 samt ersättningen för skogsplantören, vilken kostnad uppgått till kronor 1,498: — vadan hela kostnaden för kultivering av hit hörande skogar uppgått till kronor 24,391: 04, som skogsägarna själva fått vidkännas.

Sammandrag av skogskulturer under åren 1905—1914.

Härav framgår att de sammanlagda, utbetalade kostnaderna för skogskulturer under de första tio åren av skogsvårdsstyrelsens verksamhet, uppgå till 384,125: 72 kronor, vartill skogsvårdsstyrelsen bidragit med 140,974: 40 kronor. Dessa utgifter avse endast kostnaderna för utgjort arbete. Ersättning för skogsfrö och plantör ingår sålunda ej i nämnda summor. Se Bil. 7.

Bäckrensning och avdikning av försumpade skogsmarker.

År 1906 gjordes de första undersökningarna och utstakningarna för avdikningar och bäckrensningar. De år 1907 avsynade företagen visa en blygsam utbetalning av 2,667 kronor 43 öre i bidrag. Hithörande arbeten hava dock tagit en otroligt stark fart, och det finnes intet skogsarbete, som hemmansägaren är så benägen för som avdikningar. Detta torde nog hava sin orsak däruti, att han vet genom sin erfarenhet av lantbruket, att torrläggning är nödvändig för jorden, och talar med största förtjusning om, att »här gick vattnet över stövelskaften, när vi stakade, och nu kan man gå torrskodd i lågskor». Förändringen går

fort, han ser den och slipper vänta på resultatet, därför tror han på arbetets nytta.

Under de 8 år som skogsvårdsstyrelsen lämnat bidrag till bäckrensningar och avdikningar ha 72,6 nymil bäckar rensats och 95,1 nymil nydikningar verkställts inom länet för en sammanlagd kostnad av över en halv million kronor — 524,122: 49 kr. — Skogsvårdsstyrelsen har härtill lämnat i bidrag kr. 224,713: 31. Se Bil. 8.

Anläggning av fröklängningsanstalt.

För att erhålla frö från skogsträd inom länet har skogsvårdsstyrelsen anlagt en fröklängningsanstalt. År 1909 lämnade denna anstalt det första skogsfröet till utsåning.

Inköp av kottar, utklängt frö samt kostnader m. m. framgår av Bil. 9. Angående här upptaget utsått och försålt frö bör ihågkommas, att fröet här debiterats fröklängningsanstalten med gängse salupris. Av de här upptagna försålda och utsådda antalen kg. är en stor del bortskänkt, större delen försålt till nedsatt pris, och endast en ringa del försålt till verkligt marknadspris. Se Bil. 2—6.

Å skogsfrös konto hava sedermera vederbörliga reduceringar gjorts.

Plantskola. Invid Sunnerstaholms anhaltstation å Dala—Hälsinglands järnväg inom Bollnäs socken har styrelsen inköpt mark för plantskolor. Ungefär 4 hektar äro f. n. tagna i bruk härför, men finnes möjlighet, att i den mån behovet så kräver, öka ut området till ungefär tredubbla storleken.

Kurser för undervisning i skogsvård. Före år 1905 hade Gävleborgs läns Kungl. hushållningssällskap och landsting med understöd från Kungl. järnkontoret under många år underhållit en kolareskola, närmast avsedd för utbildande av yrkeskolare inom länet. Skogsvårdsstyrelsen upptog och fortsatte hushållningssällskapets och landstingets arbete härmed och underhöll tillsammans med järnkontoret Gävleborgs läns kolareskola under åren 1906—1911. Samtliga lärjungarnas antal uppgick till 138 st. och styrelsens utgifter för stipendier till inom länet boende elever har uppgått till 8,325 kronor.

Samtidigt med denna kolarekurs underhöll styrelsen en utstämplings- och plantörskurs under åren 1907, 1908, 1910 och 1911 för sammanlagt 76 elever. De första två åren erhöllo dessa allting fritt; under år 1910 och 1911 erhöll varje elev förutom fri bostad och fri undervisning ett stipendium av 35 kronor. Kursen räckte ungefär 3 veckor.

Såväl kolareskolan som utstämplings- och plantörskurserna voro ambulatoriska. Då det emellertid visade sig svårt att få bostad åt eleverna, och även andra besvärligheter för kursernas hållande uppstodo, inköpte styrelsen 1912 Edstuga N:o 7, Stagården, beläget invid styrelsens förut

förvärvade plantskola. Sedan den där befintliga bostaden satts i tillfredsställande skick, flyttades all undervisning dit.

Där avhålles årligen sedan 1912 en kurs på 6 veckor för skogsägande hemmansägare och deras söner.

Undervisningen avser att giva eleverna insikt i såväl praktisk som teoretisk skogsvård. Fördelningen av tiden framgår av de årliga berättelserna. Kursen är avsedd för högst 20 elever och varje elev åtnjuter förutom fri undervisning även fri bostad, fritt skolmateriel samt 60 kronor i stipendium. Elevernas antal under åren 1912—1914 voro respektive 12, 20 och 20.

Under de två sista åren hava kortare kurser om 1 à 2 dagar hållits uti socknarna. De hava varit väl besökta och synas fylla sitt ändamål. Deltagare i dessa kurser åtnjuta ej bidrag i någon form.

Till bidrag för undervisning i skogsvård vid länets folkhögskolor har styrelsen under åren 1907—1914 utbetalat sammanlagt 2,975 kronor.

Spridande av skogslitteratur. För spridande af kunskap i skogshushållning har styrelsen därjämte skänkt till ovannämnda kurser och skolor 138 st. av Wickströms lärobok i kolning, 145 st. av Julius och Hallers lärobok i skogshushallning, 86 st. av Föreningens för skogsvård i Norrland lärobok i skogshushållning, 30,000 st. av Svenska skogsvårdsföreningens folkskrifter samt inemot 10,000 st. andra småskrifter, behandlande olika grenar av skogsvården, såsom skogskultur, avdikningar, avverkningar m. m. 600 st. av Leksells »Lagen om vård av enskildas skogar m. fl. författningar» m. m.

Studieresor. Emedan den skogsägande allmänheten att börja med stod tämligen oförstående gent emot arbetena för skogsvård, och i all synnerhet mot skogskulturer, beslöt styrelsen att bereda mindre skogsägare tillfälle att på andra ställen få inhämta, huru dylika arbeten ställde sig, och först var det då huvudsakligen de mycket misstrodda skogskulturerna, som borde studeras. År 1908 företogs den första studieresan till Söderfors bruk i Uppland. De följande aren har Finspong i Östergötland besökts, och från och med år 1910 även Hasselfors i Örebro län. Dessa resor hava haft ett synnerligen gott resultat, ty genom dem har vaknat ett stort intresse för skogskulturer och skogsvård i allmänhet. Dessa resor hava varit avsedda uteslutande för skogsägande hemmansägare och deras söner. Länsskogvaktarna hava även i tur och ordning beretts tillfälle att deltaga. Under åren 1908—1914 hava 64 st. stipendiater jämte de 9 länsskogvaktarna på styrelsens bekostnad företagit dessa resor.

Syner enligt § 2 av skogslagen. 199 st. syner hava hållits under de gångna tio åren.

Rättegångar äro anhängiggjorda i 28 fall.

Skogsvårdsstyrelsens tjänstemän hava under tio-årsperioden utgjorts av en länsjägmästare, en sekreterare och ombudsman, samt under de sex senaste åren en bokhållare och kassör. Länsskogvaktarnas antal hava varit: från år 1905 till 1907, 4 st., 1908, 6 st., 1909, 8 st. och 1910—1914, 9 st.

Skogsvårdsstyrelsens finanser. Skogsvårdsstyrelsen har under de gångna tio åren haft följande inkomster och utgifter:

Inkomster:

1905	Kr.	73,699: 40
1906	»	77,186: 41
1907	»	112,432: 62
1908	»	113,949: 45
1909	»	151,936: 44
1910	»	62,879: 22
1911	»	79,435: 63
1912	»	190,557: 53
1913	»	74,898: 70
1914	»	105,197: 60
	Kronor	1,042,173: —

Utgifter:

1905	Kr.	26,449: 61
1906	»	34,978: 34
1907	»	50,508: 09
1908	»	70,348: 77
1909		108,109: 48
1910	»	125,216: 49
1911	»	163,263: 99
1912	»	137,500: 40
1913	»	130,527: 47
1914	»	189,131: 81
	Kronor	1,036,034: 45
Saldo	Kronor	6,138: 55
	Kronor	1,042,173: —

Gävle den 12 maj 1915.

Carl Åhman.

Bil. 1.

Sammandrag av under åren 1905—1914 genom länsjägmästaren och länsskogvaktarna lämnade råd och upplysningar angående skogens skötsel.

År	Antal dagar	Antal skogar	År	Antal dagar	Antal skogar
			Trpt	1,317½	1,283
1905	23½	24	1910	610	617
1906	69	69	1911	530	498
1907	267½	238	1912	399½	272
1908	409	406	1913	689½	526
1909	548½	546	1914	511½	480
Trpt	1,317½	1,283	Summa	4,058	3,676

Bil. 2.

Sammandrag av under åren 1905—1914 genom skogsvårdsstyrelsens försorg verkställda skogskulturer, varför bidrag utbetalats (s. k. mindre skogsägare).

År	Antal förrättningsdagar	Använda plantor		Använt frö i kg.		Areal		Dagsverken			Kostnad för								Bidragets storlek	
											plantering		frösådd		röjning		Summa			
		tall	gran	tall	gran	har	ar	mans	hjone	Summa	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
1905	189	—	—	218,35	118,65	411	—	596,5	2,180,5	2,777,00	—	—	3,119	23	453	90	3,573	13	3,573	13
1906	284¾	—	—	231,80	143,65	627	23	1,334,5	2,591,5	3,926,00	—	—	4,707	38	542	59	5,249	97	5,249	97
1907	265½		—	227,65	115,20	598	—	1,285,4	2,483,4	3,768,8	—	—	4,501	69	529	61	5,031	30	5,031	30
1908	84	—	—	94,50	42,70	161	47	364,5	230,9	595,4	—	—	892	50	306	59	1,199	09	1,199	09
1909	187	—	—	101,55	45,40	285	10	928,75	1,065,75	1,994,5	—	—	3,537	69	287	87	3,825	56	3,825	56
1910	189	—	—	113,50	39,15	277	66	802,00	1,285,00	2,087,00	—	—	4,149	85	1,273	88	5,423	73	2,706	90
1911	226½	—	—	135,33	62,43	314	14	1,182,00	1,364,00	2,546,00	—		5,401	13	1,205	71	6,606	84	3,294	53
1912	268	12,000	15,700	163,80	71,05	399	03	1,634,5	1,328,00	2,962,5	370	07	6,535	30	2,483	42	9,388	70	4,570	53
1913	263	25,095	4,000	154,15	68,00	392	34	1,886,5	1,002,5	2,889,00	329	—	6,788	85	1,385	14	8,502	99	4,132	42
1914	580¾	30,220	2,000	373,75	163,40	896	94	4,396,00	1,889,00	6,285,00	360	10	16,488	72	1,890	25	18,730	07	9,120	27
Summa	2,546½	67,315	21,700	1,814,38	869,63	4,362	91	14,410,65	15,420,55	29,831,2	1,059	17	56,122	34	10,448	96	67,030	47	42,712	70

Bil. 3.

Sammandrag av under åren 1905—1914 av s. k. större skogsägare utförda skogskulturer.

År	Använda plantor		Använt frö i kg.		Kultiverad areal		Dagsverken				Kostnad för								Bidragets storlek	
											plantering		frösådd		röjning		Summa			
	tall	gran	tall	gran	har	ar	mans	hjone	barn	summa	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
1905 ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1906 ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1907 ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13,737	99	4,924	27
1908 ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,406	85	4,039	98
1909 ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,463	77	7,589	17
1910 ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18,849	51	4,887	61
1911 ...	158,260	19,575	651,7	234,2	2,422	82	8,005,5	7,000,5	—	15,006	2,773	05	33,066	40	13,481	82	49,321	36	9,945	31
1912 ...	357,600	62,000	838,5	294,85	2,804	92	17,477,00	9,455,00	3,967	30,890	4,059	85	40,078	80	19,345	79	72,484	44	24,674	20
1913 ...	453,150	88,080	903,05	316,7	3,093	36	14,362,00	6,877,0	4,128	25,367	5,310	06	40,344	21	16,105	90	67,761	07	23,990	08
1914 ...	285,500	76,000	400,00	166,2	1,355	46	6,908,00	3,776,0	2,184	12,868	4,652	53	20,840	20	10,582	24	36,075	06	13,227	10
Summa	1,254,600	246,555	2,883,5	1,011,95	9,676	56	46,752,5	27,108,5	10,279	84,230	16,796	39	149,320	79	59,515	75	203,100	05	93,286	81

Bil. 4.

Sammandrag över under åren 1905—1914 anordnade planteringsdagar för skolbarn.

År	Antal skolor	Antal förrättningsdagar	Använda plantor		Använt frö i kg.		Areal		Barnens Antal
			tall	gran	tall	gran	har	ar	
1905	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1906	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1907	9	9	—	—	6,00	0,80	7	—	261
1908	60	55	—	—	18,40	16,70	27	60	1,871
1909	52	45	—	—	13,00	13,18	37	16	1,393
1910	64	65	—	—	28,60	11,55	48	17	1,725
1911	103	107	—	—	37,85	14,65	69	91	2,681
1912	100	87	—	—	39,25	18,10	74	05	3,107
1913	94	98	—	—	45,90	18,20	63	94	3,214
1914	87	86	3,000	1,000	42,11	22,55	52	97	3,200
Summa	569	552	3,000	1,000	231,19	115,73	380	80	17 452

År	Använda plantor		Använt frö i kg.		Areal	Dagsverken			Kostnad för													
									dikning		Intecknings-protok. o. d.		stängning		plantering		frösådd		röjning		summa	
	tall	gran	tall	gran	har	mans	hjone	summa	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Harmånger.																						
1906	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	98	25	—	—	—	—	—	—	98	25
1907	—	—	7	3	—	336 1/2	109 1/2	446	—	—	12	50	110	25	—	—	263	37	872	66	1,258	78
1908	—	—	6	2	—	—	72	72	—	—	—	—	—	—	—	—	202	50	—	—	202	50
1909	—	—	2	—	—	2	56 1/2	58 1/2	9	37	—	—	—	—	—	—	105	12	—	—	114	49
1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1911	7,600	300	—	—	—	15 1/2	29	44 1/2	—	—	—	—	—	—	100	75	—	—	—	—	100	75
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	40	—	—	—	—	—	—	4	40
1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	25	—	—	—	—	—	—	3	25
1914	35,000	600				53	183 1/2	236 1/2	—	—			6	85	531	26	—	—	200	—	738	11
Summa	42,000	900	15	5	25	407	450 1/2	857 1/2	9	37	12	50	223	—	632	01	570	99	1,072	66	2,520	53
Jättendal.																						
1907	—	—	2	—	—	45 1/2	32	77 1/2	—	—	—	—	434	75	—	—	82	—	93	—	609	75
1908	—	—	4	—	—	—	66 1/2	66 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	129	50	—	—	129	50
1909	—	—	6	—	—	26	83	109	—	—	—	—	—	—	—	—	218	75	—	—	218	75
1910			5			27	43	70	—				5				143	89	15		163	89
1911	—	—	3	—	—	2 3/4	27	29 3/4	—	—	—	—	—	—	—	—	54	87	—	—	54	87
1912	—	—	7	0,60	—	31	52 1/2	83 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	196	—	—	—	196	—
1913	7,900	—	—	—	—	14 3/4	33 1/4	48	3	—	—	—	—	—	107	30	—	—	—	—	110	30
1914	25,000	—	—	—	—	63	113 1/2	176 1/2	—	—	—	—	5	50	400	62	—	—	—	—	406	12
Summa	32,900	—	27	0,60	25	210	450 3/4	660 3/4	3	—	—	—	445	25	507	92	825	01	108	—	1,889	18
Södervallen.																						
1907	—	—	20	5	—	302 1/2	249	551 1/2	—	—	—	—	647	15	—	—	741	10	—	—	1,388	25
1908	—	—	4	—	—	11 1/2	32	43 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	92	50	—	—	92	50
1909	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1910	—	—	—	—	—	22	29 1/2	51 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	129	75	129	75
1911	—	—	—	—	—	17	31	48	—	—	105	75	—	—	—	—	—	—	120	—	225	75
1912	—	—	—	—	—	9 1/2	37 1/2	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	117	86	117	86
1913	—	—	—	—	—	15	12	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	—	57	—
1914	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	50	—	—	—	—	—	—	6	50
Summa	—	—	24	5	50	377 1/2	391	768 1/2	—	—	105	75	653	65	—	—	833	60	424	61	2,017	61
Sammandrag:																						
Harmånger	42,000	900	15	5	25	407	450 1/2	857 1/2	9	37	12	50	223	—	632	01	570	99	1,072	66	2,520	53
Jättendal	32,900	—	27	0,60	25	210	450 3/4	660 3/4	3	—	—	—	445	25	507	92	825	01	108	—	1,889	18
Södervallen			24	5	50	377 1/2	391	768 1/2	—	—	105	75	653	65	—		833	60	424	61	2,017	61
S:ma s:um	75,500	900	66	10,60	100	994 1/2	1,292 1/4	2,286 3/4	12	37	118	25	1,321	90	1,139	93	2,229	60	1,605	27	6,427	32

Bil. 6.

Sammandrag av under åren 1905—1914 genom skogsvårdsstyrelsens försorg verkställda kulturer å skogar, å vilka genom företagen averkning återväxten uppenbarligen äventyrats.

År	Antal förrättningsdagar	Använt frö i kg.		Areal		Dagsverken			Kostnad för					
									sådd		röjning		Summa	
		tall	gran	har	ar	mans	hjone	Summa	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
1910	35 1/2	17,60	8,55	52	74	175 1/2	193 1/4	368 3/4	799	25	583	50	1,382	75
1911	73	49,20	33,90	137	87	443	528	971	2,407	75	1,331	—	3,738	75
1912	60	41,60	23,45	121	38	496	271	767	2,070	50	2,983	-	5,053	50
1913	117	85,50	39,25	221	47	865	485	1,350	3,828	61	1,363	—	5,191	61
1914	89	54,80	18,45	146	35	686 1/2	342	1,028 1/2	2,876	79	177	—	3,053	79
Summa	374 1/2	248,70	123,69	679	81	2,666	1,819 1/4	4,485 1/4	11,982	90	6,437	50	18,420	40

Bil. 7.

Sammandrag å samtliga skogskulturer under 1905—1914.

Bilagan	Plantörernas förrättningsdagar	Använda plantor		Använt frö i kg.		Areal		Dagsverken			Kostnad för								Bidragets storlek	
											plantering		sådd		röjning		Summa			
N:r		tall	gran	tall	gran	har	ar	mans	hjone	Summa	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
2	2,546 1/2	67,315	21,700	1,814,38	869,63	4,362	91	14,410,65	15,420,55	29,831,20	1,059	17	56,122	34	10,448	96	67,630	47	42,712	79
3	—	1,254,600	246,555	2,883,85	1,011,95	9,676	56	46,752,50	37,477,50	84,230	16,796	39	149,329	79	59,515	75	293,100	05	93,286	81
4	552	3,000	1,000	231,10	115,73	380	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-	-
5	—	75,500	900	66,00	10,60	100	—	994 1/2	1,292 1/4	2,286 3/4	1,139	93	2,229	60	1,605	27	4,974	80	4,974	80
6	374 1/2	—	—	248,70	123,69	679	81	2,666	1,819 1/4	4,485 1/4	—	—	11,982	90	6,437	50	18,420	40		-
S:a	3,473	1,400,415	270,155	5,244,12	2,131,60	15,200	08	64,823,65	56,009,55	120,833,20	18,995	49	219,664	63	78,007	48	384,125	72	140,974	40

Bil. 8.

Sammandrag av avsynade dikningsföretag under åren 1905—1914, varför bidrag utbetalats.

År	Bäckrensning			Avdikning			Totala kostnaden		Bidragets storlek	
	längd i meter	kostnad		längd i meter	kostnad					
		Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
1905	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1906	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1907	2,061	—	—	40,173	—	—	12,590	08	2,667	43
1908	83,837	—	—	108,638	—	—	52,122	82	29,669	02
1909	75,990,5	—	—	96,081,5	—	—	53,130	07	26,007	59
1910	103,451	22,120	41	88,572,5	35,275	03	57,395	44	28,698	26
1911	124,979	27,128	99	141,151	60,293	92	87,422	91	42,172	75
1912	159,975	35,380	53	153,993,8	61,248	77	96,629	30	32,953	76
1913	108,946	24,401	03	177,794	65,705	54	90,106	57	31,923	01
1914	67,148	15,848	52	144,853,5	58,876	78	74,725	30	30,621	49
Summa	726,387,5	124,879	48	951,257,3	281,400	04	524,122	49	224,713	31

Bil. 6.

År	Inköpt: Tallkott hl.	Värde kr. ö.	Grankott hl	Värde kr. ö.	Tallfrö kg	Värde kr. ö.	Granfrö kg.	Värde kr. ö.	Utklängt: Tallkott hl.	Värde kr. ö.	Grankott hl	Värde kr. ö.	Tallfrö kg.	Värde kr. ö.	Granfrö kg.	Värde kr. ö.
1905	—	—	—	—	350	3,068 50	150	416 50	—	—	—	—	—	—		—
1906	—	—	—	—	350	3,446 75	262	666 75	—	—	—	—	—	—		—
1907	—			—	425	4,049 50	235	519 70	—	—	—	—	—	—	—	—
1908	—	—	—	—	23	380 50	100	352 50	—	—	—	—	—	—		—
1909	777,29	3,003 52		—	563	7,310	200	800 —	390,29	1,649 02	—	—	206,45	2,683 85		—
1910	48,10	316 08			600	9,000	400	1,600	387	1,354 50			229,45	3,441 75	—	—
1911	5,163,64	30,242 90	341,17	511 76	601,50	10,996 37	700	4,704 50	2,916,74	16,788 98	341,17	511 76	1,328	23,904	60	405
1912	3,05	13 73	—	—	—	—	845,5	7,427 12	1,241,05	8,498 73	—	—	925	13,875 —	—	—
1913	1,446,10	8,138 08	—	—	—	—	—	—	2,037	11,092 58	—	—	1,073,10	16,096 50	—	
1914	11,363,23	66,407 88	328,50	462 87	412	5,232 —	412,5	2,282 50	2,986,98	11,263 10	328,50	462 87	1,652	21,476 —	140	700
S:a	18,801,41	108,122 19	669,67	974 63	3,324,50	43,492 62	3,305	18,769 57	9,959,06	50,646 91	669,67	974 63	5,414	81,477 10	200	1,105

År	Utsålt och försålt: Tallfrö kg.	Värde kr. ö.	Granfrö kg.	Värde kr. ö.	Inventarium till påföljande år: Tallkott hl	Värde kr ö.	Grankott hl	Värde kr. ö.	Tallfrö kg.	Värde kr. ö.	Granfrö kg.	Värde kr. ö.
1905	218,35	1,916 56	18,65	330 29	—	—	—	—	131,65	1,151 94	31,35	86 21
1906	349,35	3,438 34	181,60	460 12		—	—		132,30	1,160 35	111,75	292 84
1907	481,50	4,547 18	124,12	310 36	—	—	—	—	75,80	662 67	222,63	502 18
1908	82,30	868 77	261,40	692 60	—	—	—		16,50	174 40	61,23	162 08
1909	558,70	7,084 60	204,58	735 48	387	1,354 50	—	—	227,25	2,492 59	56,65	226 60
1910	968,70	13,614 34	381,65	1,526 60	48,10	316 08	—	—	88	1,320 —	75	300
1911	1,052,38	21,743 57	493,64	3,019 98	2,295	13,770 —	—	—	965,12	14,476 80	341,36	2,389 52
1912	1,004,60	15,069	494,55	4,970 47	1,057	5,285	—	—	885,52	13,282 80	692,31	4,846 17
1913	1,101,85	19,098 06	461,55	3,923 13	466,10	2,330 50	—	—	856,77	10,281 24	230,76	923 04
1914	1,633,64	20,250 55	510,70	2,542 74	8,842,35	57,475 28	—		1,287,13	16,732 69	272,56	1,362 80
S:a	7,451,37	108,237 03	3,132,44	18,511 77								

Gävle i maj 1915.

Carl Åhman.

Skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands läns landstingsområde berättelse för år 1914.

Skogsvårdsstyrelsens sammansättning och personal.

Betydande förändringar i skogsvårdsstyrelsens sammansättning hava inträtt under berättelseåret.

Till ordförande efter jägmästaren Harald Wedholm, som under året avlidit, har Kungl. Maj:t sålunda förordnat förre ledamoten av styrelsen, auditören m. m. Abraham Hugo Fahlén i Sollefteå, och i stället för riksdagsmannen J. E. Schödén i Backe, som jämväl under året avgatt med döden, har länets hushållningssällskap utsett landstingsmannen Jonas Otto Högberg i Näs, Säbrå, med landstingsmannen Johan Johansson i Ramsele såsom suppleant. Slutligen har länets landsting till ordinarie ledamot efter nuvarande ordföranden Hugo Fahlén valt jägmästaren Johan August Arnell i Härnösand och till suppleant för denne landstingsmannen Nils Erik Wiklund i Smöråker, Stigsjö.

Med hänsyn till de väsentligt ökade göromålen har styrelsen ansett nödigt att anställa ytterligare ett skogligt bildat biträde åt länsjägmästaren med huvudsakligt uppdrag att utöva kontroll över skogsvårdsarbetena. För övrigt hava inga förändringar förekommit med avseende å sammansättningen av styrelsens personal.

Över tillsyningsmännens verksamhetsområden meddelas här nedan följande översikt:

Sundsvalls distrikt: Njurunda, Attmar, Tuna, Stöde, Selånger, Skön, Timrå, Hässjö, Tynderö och Alnö socknar. Tillsyningsman O. Grafström, adr. Wattjom. Rt. 12.

Torps distrikt: Torp, Borgsjö och Haverö socknar. Tillsyningsman P. B. Sollén, adr. Ånge. Rt. 35.

Indals distrikt: Indalsliden, Holm, Indal, Ljustorp och Sattna socknar. Tillsyningsman W. Widegren, adr. Indal. Rt. 14

Sollefteå distrikt: Ådalsliden, Resele, Ed, Edsele, Helgum, Graninge, Långsele, Sollefteå, Multrå, Sånga, Överlännäs och Botea socknar. Tillsyningsman A. Pettersson, adr. Sollefteå. Rt. 213.

Fjällsjö distrikt: Tåsjö, Bodum, Fjällsjö, Junsele och Ramsele socknar. Tillsyningsman E. A. Olsson, adr. Backe. Rt. 12.

Härnösands distrikt: Torsåker, Dal, Ytterlännäs, Gudmundrå, Högsjö, Hemsö, Viksjö, Stigsjö, Säbrå och Häggdångers socknar samt Härnön. Tillsyningsman S. Arnæll, adr. Härnösand. Rt. 779.

Ullångers distrikt: Vibyggera, Ullånger, Nordingra, Nora, Skogs, Bjartrå och Styrnäs socknar. Tillsyningsman C. O. Sahlström, adr. Ullånger. Rt. 10.

Själevads distrikt: Själevad, Mo, Sidensjö och Nätra socknar. Tillsyningsman J. E. Bergström, adr. Domsjöverken. Rt. 1.

Anundsjö distrikt: Anundsjö och Skorpeds socknar. Tillsyningsman E. Jonsson, adr. Bredbyn. Rt. 47.

Björna distrikt: Björna, Trehörningsjö, Gideå, Grundsunda och Arnäs socknar. Tillsyningsman Axel Näsholm, adr. Björna. Rt. 6.

Redogörelse för styrelsens tjänstepersonal i övrigt lämnas under tabell IX.

Finanserna.

Skogsvårdsstyrelsen har upprättat följande

Inkomst- och utgiftsstat för år 1915.

Inkomster.

Beräknad behållning från år 1914		20,000: —
Statsbidrag	1,000: —	
Skogsvårdsavgifter	145,000: —	
Återbäring av förskjutna synekostnader	2,000: —	
Försäljning av skogsfrö och plantor	5,000: —	
Räntemedel	4,000: —	157,000: —
Summa kronor		177,000: —

Utgifter.

Avlöningar: länsjägmästaren	6,000: —	
biträdande länsjägmästarna	4,800: —	
skrivbiträden	1,500: —	
tillsyningsmännen	13,000: —	25,300: —
Resekostnader: styrelsen	1,500: —	
länsjägmästaren	2,000: —	
biträdande länsjägmästarna	4,000: —	
tillsyningsmännen	8,000:	15,500: —
Transport kronor		40,800: —

Transport kronor	40,800: —
Avsättning till eventuell pensionering av personalen (ant. av komm. vid möte 1914 med rikets skogsvårdsstyrelser)	3,000: —
Skogsvårdsarbeten	12,000: —
Syne- och rättegångskostnader	3,000: —
Anskaffning av kott, fröklängning samt assurans för frö	1,300: —
Inventarier	1,000: —
Undervisning i skogshushållning, tidskrifter och litteratur	9,000: —
Telefonkostnader	1,300: —
Diverse omkostnader för expeditionslokal, skrivmaterialier, blankettryck, tidningar, utställningar m. m.	4,000: —
Till fröklängningsanstalten	6,000: —
Plantskolor och plantinköp	3,000: —
Kostnader för taxering till skogsvårdsavgifter	2,000: —
Oförutsedda utgifter	2,700: —
Bidrag till skogsvårdsarbeten samt behållning till år 1916	88,000: —
Summa kronor	177,000: —

Här bör endast anmärkas, att skogsvårdsstyrelsen — såsom framgår av ovanstående tablå — beslutat avsätta ett belopp av 3,000 kronor för att kunna möta möjliga utgifter för pensionering av styrelsens personal, sedan årets representantmöte i Stockholm uttalat sig till förman för en snar lösning av denna fråga och för utredning av ärendet tillsatt en kommitté.

Skogsvårdsstyrelsen har ansett sig böra meddela följande korta översikt över förvaltningen av skogsvårdskassan under berättelseåret:

Behållning från år 1913.

Tillgångar den 1 januari 1914:

Å kapitalräkning med Bankaktiebolaget Norra Sverige	58,500: —		
Å depositionsräkning med d:o	1,826: 02		
Kontant i kassan	2,173: 05	62,499: 07	
Förskjutna synekostnader		2,565: 18	
Inventarier		6,000: —	
Fröklängningsstugan		500: —	
Fastigheten »Skogsskydd»		11,506: 83	
Inneliggande skogsfrö och kott		50,779: 60	
Plantor		409: 79	134,260: 47

Skulder.

Enskildes depositioner (för fullgörande av åtagna förbindelser)	1,826: 02
Summa tillgångar kronor	132,434: 45

Inkomster.

Kassabehållning vid årets början	62,499: 07	
Statsanslag	1,000: —	
Skogsvårdsavgifter	134,864: 79	
Upplupna räntor	5,305: 31	
Återburna, av styrelsen förskjutna synekostnader	2,221: 96	
Försålt skogsfrö	3,777: 37	
Försålda plantor	20: —	
Ersättning för av styrelsen erhållet biträde	779: 94	
Enskildes depositioner	568: 37	
Å fastigheten försåld gröda	50: —	
Försålda skolhackor	407: 40	211,489: 21
Summa kronor		211,489: 21

Utgifter.

Avlöningar	24,807: 25	
Styrelsens resekostnad	981: 30	
Resekostnader för styrelsens personal	8,225: 25	
Resekostnader för skogsvårdskommittéledamöterna	55: 50	
Inköp av kott samt frökläugning	10,657: 07	
Bidrag till skogsvårdsarbeten	86,162: 88	
Skogsvårdsarbeten	12,205: 27	
Syneförrättningar och rättegångar	2,859: 77	
Inköp av inventarier	1,169: 46	
Omkostnader för taxering till skogsvårdsavgifter	3,342: 50	
» » plantskolorna	3,186: 40	
» » fröklängningsstugan	34: 30	
Fröklängningsanstalten	19,256: 82	
Annonsering	405: 37	
Telefonkostnader	1,476: 86	
Kostnader för undervisning vid skolor; litteratur m. m.	6,659: 51	
Diverse omkostnader, såsom hyra, brandförsäkring, lotsningar, blanketter m. m.	3,988: 11	
Kostnader för Baltiska utställningen	1,203: 22	186,577: 74
Kassabehållning till 1915		24,911: 47
Summa kronor		211,489: 21

Tillgångar den 31 december 1914:

Å kapitalräkning med A.-B. Stockholms Handelsbank	20,000: —	
Å depositionsbevis med d:o	2,394: 39	
Uteliggande förskott	2,000: —	
Kontant i kassan	517: 08	24,911: 47
Förskjutna synekostnader	2,130: 10	
Inventarier	4,813: 40	
Fröklängningsstugan	534: 30	
Fastigheten (Skogsskydd)	30,713: 65	
Transport	38,191: 45	24,911: 47

Transport	38,191: 45	24,911: 47
Inneliggande skogsfrö	44,400: —	
» kott jämte orensat frö	5,046: 70	
Plantskolorna	4,861: 32	
Utestående fordringar	135: 70	92,635: 17
Kronor		117,546: 64

Skulder.

Enskildes depositioner (för fullgörande av åtagna förbindelser)	2,394: 39
Summa tillgångar kronor	115,152: 25

Under året hava följande avskrivningar ägt rum:

Syneförrättningar och rättegångar		1,072: 89	
Inventarier		2,356: 06	
Skogsfrö		3,111: 50	
Gratis utlämnade plantor		256: 37	
Skogsfrö: utlämnat gratis	2,595: 50		
» till nedsatt pris	970: —	3,565: 50	10,362: 32

De enskilda skogarnas tillstånd och skötsel.

Oaktat en ovanligt torr vår och sommar hava skogsodlingsarbetena i allmänhet gått väl till. För första gången hava genom styrelsens försorg bredsådder verkställts å utdikade marker, och hava dessa åtgärder — i synnerhet å starrmyrar — visat ett synnerligen gott resultat.

Åverkan å skogsodlingarna genom beteskreatur kunna alltjämt iakttagas pa flere ställen inom länet. Lagstiftningsåtgärder till skydd mot dylik skadegörelse synas styrelsen synnerligen önskvärda, därest den lovande utvecklingen av skogsodlingsföretagen skall ostört kunna fortgå.

Med anledning därav att anmälan ingått från skilda delar av länet om skadegörelse å växande skog genom kottplockning, har styrelsen verkställt undersökning i några av de anmärkta fallen och därvid konstaterat, att fog för sådan anmälan beklagligtvis någon gång förefunnits. Skadegörelsen, som vanligtvis bestått i stympning av grenar och toppar, hämmar givetvis trädens utveckling. För att stävja detta ofog har styrelsen tillhandahållit anlitade uppköpare tryckta föreskrifter för insamling av kott att ovillkorligen iakttagas av vederbörande kottplockare, vid äventyr att uppköpen eljest skulle upphöra. Styrelsen har tillika i vissa fall försöksvis utlämnat kottplockningsapparater av olika slag att användas vid insamlingen, men då dessa maskiner icke hava motsvarat förväntningarna, anses åverkan genom vårdslöshet vid kottplockning icke kunna för framtiden helt förebyggas genom ett mera allmänt bruk av desamma.

Önskligt vore, att vederbörande skogsägare själva toge sig an saken och ställde kottplockare, som icke iakttaga tillbörlig försiktighet vid insamling av kott, till ansvar.

Till följd av världskriget och den med anledning därav även inom vårt land verkställda mobiliseringen togs mycken arbetskraft från skogarna. Av de från större skogsägare till styrelsen inkomna redogörelserna över verkställda skogsvårdsarbeten under år 1914 finner man också, att de på skogens vård under berättelseåret nedlagda kostnaderna äro jämförelsevis obetydliga. En stor del av de hos styrelsen gjorda ansökningarna om biträde av styrelsens personal blevo också återkallade till följd av de oroliga tiderna.

Aspvirket, vilket hittills inom länet gällt såsom mindre värdefullt, har till följd av världskriget och därav förorsakade svårigheter för förbrukarna att fylla sina behov genom införsel från Ryssland, nått ett oanat värde, och vid ett flertal järnvägsstationer ser man nu större eller mindre upplag av aspvirke, avsett för tändsticksfabrikernas räkning.

Intresset för en bättre vård av ungskogen har under de senare åren gjort sig märkbart gällande inom länet, och de profytor, som genom skogsvårdsstyrelsens försorg förlagts till skilda trakter av länet till belysning av gallringsarbetets inflytande på tillväxten, hava helt säkert väckt många skogsägare till eftertanke i denna för vår skogsskötsel så synnerligen viktiga fråga.

Över skador, som träffat skogen under berättelseåret, lämnas uppgift uti nedanstående tabell:

Skogsvårdsdistrikt	Insekter	Svampar	Storm	Snötryck	Skogseld	Frost
Sundsvall	0	0	0	0	0	0
Torp	1	0	1	0	0	0
Indal	0	0	0	0	0	0
Sollefteå	1	0	0	0	1	0
Fjällsjö	1	0	1—2	0	1	0
Härnösand	0	0	0	0	0	0
Anundsjö	0	0	1—2	0	1	0
Ullånger	0	0	0	0	0	0
Själevad	0	0	0	0	0	0
Björna	0	0	1	1	1	0

Förklaringar:
Skadans omfattning: ingen = 0.
» » ringa; å mindre enstaka områden = 1.
» » avsevärd; å större sammanhängande områden = 2.
» » mycket omfattande; allmänt förekommande = 3.

Oaktat den torra sommaren har länet i stort sett förskonats från skogseldarnas härjningar, och enligt å tabellen å nästa sida upptagen förteckning uppgår under året avbränd skogsmark till allenast omkring 64 hektar.

Skogseldar inom Västernorrlands län år 1914.

Plats, där skogselden pågick. Socken	By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn. km.	Tid, då skogselden pågick.	Orsak till eldens uppkomst.	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom.	Areal skogsmark, som övergicks av elden har.	Den brunna skogens medelålder.	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet, om sådan anses kunna fastställas. kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckn.-mansk. m. m.	Beräknad släckningskostnad. kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad. kronor	Med anledning av eldens uppkomst vidtagna rättsliga eller andra åtgärder.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Fjällsjö ..	Sihl	5 km. fr. Sihl	21/6	Ovarsamhet med eld	0,8 gr., 0,2 tl	6,50	50	217.	Släckningsmanskap	180.—	397.—	Inga
d:o ...	Sörestda	1 km. fr. Sörestda	28/6	Åskslag	0,8 gr., 0,2 tl	2,00	40—50	100.—	d:o	150.—	250.—	
Anundsjö ...	Ås	5 km. fr. Ås	15/7	Åskslag	0,1 gr., 0,9 tl	25,00	40—50	6.000.—	d:o	375.—	6.375.—	
Björna	Björna ...	5 km. fr. Björna	10/7	Åskslag	0,5 gr., 0,5 tl	2,00	100	—	d:o	55.—	55.—	» [1])
	Björnsjö	3 km. fr. Ryssjö	21/6	Cigarrettrökning		2,00	—	100.—	d:o	10.—	110.—	» [2])
	Högåsen	4 km. fr. Aspsele	8/7	Åskslag	0,5 gr., 0,5 tl	2,00	50	100.—	d:o	35.—	135.—	
Helgum ...	Öden ...	10 km. fr. Öden (Vaberget)	juli	Åskslag	0,6 gr., 0,3 tl, 0,1 lv	15,00	100	500.—	d:o	—	500.—	» [3])
Resele	Omnäs ...	9 km. fr. Omnäs (Vaberget)	»	Åskslag	0,6 gr., 0,3 tl, 0,1 lv	5,00	100	200.—	d:o	—	200.—	»
d:o	Myre ...	12 km. fr. Myre (Mosjökullen)	»	Åskslag	0,1 gr., 0,9 tl	2,00	100	80.—	d:o	—	80.—	»
d:o	Mo	5 km. fr. Mo (vid Toruingsjön)	»	Åskslag	0,8 gr., 0,2 tl	3,00	100	120.—	d:o	—	120.—	»

[1]) Skogen var av sämre beskaffenhet. [2]) Elden uppkom å ett hygge sedan föreg. år, $^1/_2$ av arealen bevüxt med ungskog. [3]) Ägarna hava ej fått vidkännas några direkta släckningskostnader.

Kriget har givetvis verkat förlamande på trävaruindustrien, och inskränkningar i avverkningarna hava konstaterats på flere platser inom länet såsom en följd av det rådande osäkerhetstillståndet.

Den snöfattiga vintern 1913—1914 i förening med ringa nederbörd under våren och försommaren har förorsakat ett ovanligt lågt vattenstånd i flottlederna, så att en avsevärd del av flottgodset blivit kvarliggande i vattendragen.

Till följd av strejk vid Kvitsle sorteringsbom kvarligga därjämte i nedre delen av Ljungan omkring fyra millioner stockar.

Här berörda omständigheter hava i sin mån förorsakat inskränkningar i avverkningarnas omfattning, särskilt inom Ljungans floddal.

Såsom skogsvårdsstyrelsen tidigare framhållit, påträffas överallt inom länet mindervärdiga bestånd av undertryckta stammar utan utvecklingsmöjligheter, som utgöra lämningar efter planlösa dimensionshuggningar i gångna tider. Då ifrågavarande områden i nuvarande skick hava ringa eller ingen förmåga att frambringa nya värden, ligger det stor vikt uppå att snarast möjligt avveckla dessa vanskötta bestånd och genom lämpliga skogsvårdsåtgärder ersätta dem med mera växtkraftig skog.

Här nedan visas i trenne tablåer A, B och C de skogsodlingsarbeten A, torrläggningsarbeten B samt övriga skogsvårdsåtgärder C, som under berättelseåret, enligt till skogsvårdsstyrelsen inlämnade redogörelser, blivit verkställda inom länet.

A. *Skogsodlingsarbeten.*

Sådd				Plantering				Kulturhägnad				Summa kostnad	
Areal		Kostnad		Areal		Kostnad		Areal		Kostnad			
har	ar	Kr.	öre	har	ar	Kr.	öre	har	ar	Kr.	öre	Kr.	öre
1,022	32	17,647	16	726	06	16,245	53	—	—	470	50	34,363	19

B. *Torrläggningsarbeten.*

Dikning			Bäckrensning			Underhåll av äldre diken			Summa kostnad	
Antal meter	Kostnad		Antal meter	Kostnad		Antal meter	Kostnad			
	Kr.	öre		Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre
692,016	147,125	39	111,932	15,891	29	109,348	7,360	70	170,377	38

C. *Övriga skogsvårdsåtgärder.*

Hyggesrensning och markberedning				Beståndsvårdande gallringar				Diverse skogsvårdsarbeten		Summa kostnad	
Areal		kostnad		Areal		Kostnad		Kostnad			
har	ar	Kr.	öre	har	ar	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
1,414	35	13,542	18	636	76	4,682	52	3,540	90	21,765	60

Kostnaderna för dessa arbeten uppgå alltså till sammanlagt 226,506 kronor 17 öre.

Skogsträdens frösättning under året belyses av följande tabell:

Skogsvårdsdistrikt	Grankott	Tallkott	
		1-årig	2-årig
Sundsvall	1	1	1
Torp	0	1	0
Indal	0	1	1
Sollefteå	1	1	1
Fjällsjö	1	0—1	1
Härnösand	1	1	1
Anundsjö	1—2	1	1
Ullånger	0	0	1
Själevad	1	1	1
Björna	0—1	1—2	0—1

Förklaringar: 0 = ingen tillgång, 1 = ringa tillgång,
2 = god » 3 = riklig »

Blomning och kottsättning på såväl tall som gran har i jämförelse med näst föregående år varit mycket obetydlig.

I likhet med föregående år har grankotten börjat klänga i soliga lägen redan under september och oktober månader.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet.

Några väsentliga avvikelser från förut tillämpad arbetsplan har icke förekommit under berättelseåret, om man undantager att styrelsen på grund av mobiliseringen, som givetvis inverkat menligt på den paräknade tillslutningen, ansett nödigt låta inställa de för året planerade kurserna i beståndsvård.

Följande åtgärder och beslut av mera allmänt intresse äro att anteckna från styrelsens verksamhet under berättelseåret.

Styrelsen har sålunda under år 1914 i likhet med näst föregående år låtit anordna en studieresa under länsjägmästarens ledning, nu till Storfors och Hällefors Aktiebolags skogsegendomar i Bergslagen för studium av företrädesvis skogsodlings- och beståndsvårdsarbeten. Samtliga med resan förenade kostnader bestredos ur skogsvårdskassan. Deltagarna, som bland 54 sökande utvaldes med hänsyn till tidigare ådagalagt intresse för skogsvård, hava sammanfattat sina lärospån från resan i kortare berättelser. Styrelsen har funnit lämpligt låta en av dessa berättelser inflyta såsom bilaga till denna redogörelse. (Bil. A.)

För första gången har styrelsen under berättelseåret utdelat sitt diplom för välskött mindre skogsbruk, i det att denna utmärkelse tillerkänts hemmansägaren Daniel Levander i Tjäl av Anundsjö socken. Såsom ett mera bestående minne erhöll Levander dessutom en värdefull silverpokal, försedd med inskription.

Då plantering som skogsodlingsmetod synes vinna allt större förtroende bland länets skogsägare, har styrelsen för att kunna tillhandagå med erforderligt plantmaterial under berättelseåret anlagt trenne större fasta plantskolor ej mindre i Sollefteå köping på den mark, som inköpts för den nya fröklängningsanstalten, än även i Lidgatu av Ådalslidens socken och Ånge av Borgsjö socken, jämte tvenne tillfälliga plantskolor å den stora Styrnäsbrännan, å vilken omfattande skogsodlingsarbeten planerats.

Å den s. k. Selsjöbrännan inom Resele socken har styrelsen låtit verkställa försök med bredsådd dels å röjd och dels å oröjd mark efter den övergångna skogselden, men är det ännu för tidigt att göra något uttalande angående resultatet av dessa arbeten.

Då behovet av dugliga kolare gjort sig gällande inom flera delar av länet och i synnerhet inom de trakter, som beröras av Inlandsbanan, har styrelsen träffat förberedande åtgärder för anordnandet av en kurs i skogskolning att förläggas till dessa trakter.

I avsikt att åvägabringa snabbare och billigare befraktning av skogsplantor, än nu gällande trafikförordning medgiver, har skogsvårdsstyrelsen under året gjort underdånig framställning hos Konungen om tillstånd att från stationer inom länet få försända skogsplantor såsom ilgods med persontåg för samma avgift som för fraktgods. Den gjorda framställningen har emellertid — enligt senare inkommet meddelande till styrelsen — icke föranlett till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Styrelsen har jämväl uppdragit åt länsjägmästaren att söka utröna stämningen bland länets skogsägare för samverkan under styrelsens ledning till genomförandet av ett systematiskt ordnat telefonnät över

hela länet till skydd mot skogseldarnas härjningar samt att — därest tillräcklig anslutning kunde påräknas till företaget — träffa lämpliga anstalter för planens förverkligande.

Styrelsen har jämväl under året i förening med tio andra skogsvårdsstyrelser samt skogsvårdsnämnderna i Västerbottens och Norrbottens län deltagit i den skogsutställning, som anordnats i Malmö såsom ett led i den Baltiska utställningen, i avsikt att till en större allmänhet sprida kännedom om styrelsernas arbetsmetoder och syften samt om förutsättningarna för ett ordnat skogsbruk inom landet.

Skogsvårdsstyrelsen har låtit sig representeras vid årets taxeringar till skogsvårdsavgifter inom de kommuner, där styrelsen med hänsyn till avverkningarnas omfattning haft större intressen att bevaka eller där vederbörande taxeringsmyndighet gjort särskild framställning om biträde vid förrättningen av skogligt bildad person.

Den fröklängningsanstalt, som styrelsen under föregående år beslöt uppföra, är nu färdig att tagas i bruk.

Skogsvårdsstyrelsen har under det gångna året avgivit yttrande såväl i fråga om Riksdagens skrivelse till Konungen angående lånefond till understöd åt kommuner för inköp av skogsmark som ock rörande Värmlandskommissionens betänkande, i vad detta avsåge plan till taxering av Sveriges samtliga skogar.

Till underlättande av expeditionsgöromålen har styrelsen under året låtit införa s. k. kortsystem å sin expedition.

Vid skogsvårdsstyrelsernas ombudsmöte i Stockholm den 1—4 december 1914 representerades styrelsen av ordföranden och länsjägmästaren. Ingen motion från styrelsens sida förelåg till behandling vid mötet.

Slutligen är här att anteckna, hurusom skogslagstiftningskommittén under året hållit trenne sammankomster inom länet nämligen i Sollefteå, Örnsköldsvik och Fränsta under livlig tillslutning från den skogsägande allmänheten, som här bereddes tillfällen att framlägga sina synpunkter och önskemål i skilda lagstiftningsfrågor, som vore föremal för kommitténs behandling.

Skogsvårdsstyrelsens verksamhet under berättelseåret askådliggöres i övrigt genom följande tabellariska sammandrag jämte därvid fogade förklarande anmärkningar.

Tab. I.

Av skogsvårdsstyrelsen lämna

A. **Skogs**

Antal förrättningar: Med bidrag ur skogsvårds-kassan	Antal förrättningar: Utan bidrag ur skogsvårds-kassan	Sådd: Areal i har	Använt frö i kilogram: Tall	Använt frö i kilogram: Gran	Kostnad för frö: Kr.	Kostnad för frö: öre	Arbets-kostnad: Kr.	Arbets-kostnad: öre	Summa kostnad: Kr.	Summa kostnad: öre	Bidrag i penningar: Kr.	Bidrag i penningar: öre
46	—	68,45	12,025	3,100	183	85	795	75	979	60	397	61
—	204	234,84	153,000	1,900	2,151	—	1,217	05	3,368	05	—	—
46	204	303,29	165,250	5,0	2,334	85	2,012	80	4,347	65	397	61

Vid såväl sådd som plantering har i allmänhet använts förband om 1,5 meter.

Biträde av skogsvårdsstyrelsens plantör för handledning vid skogsodlingsarbeten har lämnats kostnadsfritt. Fr och plantor hava ävenledes utan kostnad tillhandahållits »mindre skogsägare», försåvidt icke skogsodlingen verl ställts på grund av överenskommelse med skogsvårdsstyrelsen.

Tab. II.

Uppgift å under skogsägarens egen ledning verkställd

(Större skogsägare

Landskapets namn	Antal sökande	Skogsodlingsarbeten, Sådd: Areal i har	Sådd: Använt frö i kg.: Tall	Sådd: Använt frö i kg.: Gran	Sådd: Kostnad inberäkn. frö: Kr.	Sådd: Kostnad inberäkn. frö: ö.	Plantering: Areal i har	Plantering: Antal använda plantor: Tall	Plantering: Antal använda plantor: Gran	Plantering: Kostnad inberäkn. plantor: Kr.	Plantering: Kostnad inberäkn. plantor: ö.	Hyggesrensning och markberednin: Areal i har	Hyggesrensning och markberednin: Kostnad: Kr.	ö
Ångermanland ...	13	345,80	213,000	2,300	6,665	41	624,43	582,800	415,400	13,201	01	421,78	4,509	2
Medelpad	8	373,23	99,400	22,000	6,634	10	53,38	56,950	—	1,530	44	644,57	6,057	4
Summa	21	719,03	312,000	24,300	13,299	51	677,81	639,750	415,400	14,731	45	1,066,35	10,566	6

Denna tabell avser — såsom synes — endast skogsvårdsarbeten i inskränkt bemärkelse, som äro av me direkt produktiv natur, och icke åtgärder för slutavverkning eller kostnader för administration o. s. v.

iträde vid skogens skötsel och vård.

dling.

Areal i har	Plantering: Antal använda plantor: Tall	Gran	Kostnad för plantor: Kr.	öre	Arbetskostnad: Kr.	öre	Summa kostnad: Kr.	öre	Bidrag i penningar: Kr.	öre	Summa bidrag i penningar: Kr.	öre
32,00	86,050	—	170	08	642	—	812	08	321	—	718	61
16,25	60,450	—	86	29	599	—	685	29	—	—	—	—
48,25	146,500	—	256	37	1,241	—	1,497	37	321	—	718	61

ch med bidrag ur skogsvårdskassan understödda arbeten.

kogsvårdsarbeten.)

Areal i har	Gallringsarbeten: Kostnad Kr.	ö.	Hägn.-arb:n: Kostnad Kr.	ö	Torrläggningsarbeten: Dikning: Längd i meter	Kostnad Kr.	ö.	Dikesrensning: Längd i meter	Kostnad Kr.	ö.	Bäckrensning: Längd i meter	Kostnad Kr.	ö.	Kostnad för arbetenas planläggning Kr.	ö.	Kostnad för diverse arbeten Kr.	ö.	Summa kostnad Kr.	ö.	Förbättrad mark genom torrläggningsarbeten Har	ar
28,48	2.332	86	388	30	457.560	92.795	25	103.958	7.038	35	52.848	6,862	20	4.751	19	2.172	07	140,715	91	3.091	00
77,53	1.263	46	82	20	61.465	17.140	31	5.390	722	35	34.078	5.540	69	372	85	1.368	83	40.312	64	949	50
06,01	3.596	32	470	50	519.025	109.935	56	109.348	7.360	70	86.926	12,402	89	5,124	04	3.540	90	181,028	55	4.040	50

B. **Övriga skog**

Hyggesrensning och markberedning: Antal förrättningar med bidrag ur skogsv.-kassan	Antal förrättningar utan bidrag ur skogsv.-kassan	Areal i har	Kostnad Kr.	Kostnad öre	Bidrag i penningar Kr.	Bidrag i penningar öre	Stämpling för hjälpgallring: Antal förrättningar	Areal i har	Antal utstämplade träd	Kostnad Kr.	Kostnad ö.	Bidrag i penningar Kr.	Bidrag i penningar ö.	Stämpling för slutavverkning: Antal förrättningar	Antal utstämplade träd	Utmärkning av fröträd: Antal förrättningar	Antal utmärkta fröträd	Anvisning för tillämp. avverkning: Antal förrättningar
9	—	124,5	740	50	370	24	8	30,75	—	638	20	319	10	—	—	—	—	—
—	39	223,5	2,235	—	—	—	32	384,75	74,816	—	—	—	—	113	390,782	2	461	39
9	39	348,0	2,975	50	370	24	40	515,5	74,816	—	—	—	—	113	390,782	2	461	39

Biträde av skogsvårdsstyrelsens tillsyningsman har lämnats kostnadsfritt under en tid av två dagar och f överskjutande tid mot ersättning av 4 kronor under vardera tredje och fjärde förrättningsdagarna och däreft av 8 kronor pr dag. Såsom ersättning för sammanlagt 77 förrättningsdagar (= 51 dagar à 4 kr. och 26 dag à 8 kr.) hava på detta sätt 412 kronor influtit i skogsvårdskassan.

Tab. III.

Beviljade bidrag ur skog

	Kontanta bidrag: Skogsodling Kr.	öre	Kulturhägnadsarbeten Kr.	öre	Hyggesrensning och markberedning Kr.	öre	Beståndsvårdsarbeten Kr.	öre	Torrläggningsarbeten Kr.	öre	Diverse skogsvårdsarbeten Kr.	öre	Summa kontanta bidrag för skogsvårdsarbeten Kr.	öre
Åt mindre skogsägare	718	61	—	—	370	24	319	10	20,340	03	—	—	21,747	98
» större »	11,103	47	439	10	3,241	89	1,369	44	50,231	—	—	—	65,384	90
Summa	11,822	08	439	10	3,612	13	1,688	54	70,571	03	—	—	88,132	88

Bidrag ur skogsvårdskassan för verkställda arbeten å länets skogar har under berättelseåret utgått efter 50 till mindre och 25 % till större skogsägare å utgivna kostnadsbelopp. Dylikt anslag har emellertid icke bev jats för planläggning och underhåll av diken, administrationskostnader m. m. Kostnaderna för »arbetsledning avse icke blott företagets planläggning, utan jämväl utgifter för dess avsyning genom skogsvårdsstyrelsens försoi samt reseersättning, som utgått för samma ändamål till styrelsens tjänstemän.

dsarbeten.

	Torrläggningsarbeten										Summa bidrag i penningar	
	Dikning					Bäckrensning						
ntal rrätt-ingar	Dikenas längd i meter	Kostnad		Bidrag i penningar		Bäckarnas längd i meter	Kostnad		Bidrag i penningar			
		Kr.	öre	Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
292	172,991	37,189	83	18,595	02	25,006	3,488	40	1,745	01	21,747	98
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
292	172,991	37,189	83	18,595	02	25,006	3,488	40	1,745	01	21,747	98

dskassan under år 1914.

	Bidrag i form av arbete och materiel												Summa bidrag ur skogsvårdskassan	
Arbetsledning			Utan ersättning utlämnat kulturmateriel						Meddelad undervisning och utlämnad litteratur		Summa			
			Frö			Plantor								
al rese-arbets-agar	Kostnad		Kilogram	Värde		Antal	Värde							
	Kr.	öre		Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
,403	11,788	14	156,100	2,157	50	146,500	256	37	6,465	11	20,667	12	42,415	10
30	300	80	—	—	—	—	—	—	—	—	300	80	65,685	70
,433	12,088	94	156,100	2,157	50	146,500	256	37	6,465	11	20,967	92	108,100	80

Tab. IV.

Undervisning i skogsskötsel.

Fullständiga kurser i skogsvård				Enstaka föreläsningar över skilda ämnen i skogsvårdsläran	Specialkurser			Planteringsdagar vid folkskolor			Spridning av skogslitteratur
Läroanstaltens namn	Föreläsningstimmar	Exkursioner	Elevantal		Ändamål m. m.	Antal deltagare	Samlingstid	Skolornas antal	Antal dagar	Antal deltagare	
Nordviks lantbruksskola ...	36	3	20	27	Studieresa för mindre skogsägare	16	25/6–30/6	136	136	3,327	Skogsvårdsförenings folkskrifter 500 ex.
Norra Ångermanlands folkhög- och lantmannaskola	30	2	27								Haller & Julins lärobok i skogshushållning 2 ex.
Ålsta folkhögskola	20	3	20								Tidskriften »Skogen» 136 ex.
Ådalens lantmannaskola ...	50	7	18								Handledning i skogshushållning 145 ex.
Hola folkhögskola	20	2	30								Om släckning av skogseld 22 ex.
Folkskolesem. i Härnösand	30	3	38								
Hussborgs lantmannaskola..	36	3	16								

Tab. V.

Kottredogörelse.

	Tall hl.	Gran hl.	Tall hl.	Gran hl.		Tall hl.	Gran hl.	Tall hl.	Gran hl.
Behållning från år 1913	—			—	Avgång under året genom klängning	—	—	—	1,817,77
Tillkomst under året genom köp.. ...	—		—	3,531,95	Behållning till år 1915	-	—	—	1,714,18
Summa	—	—	—	3,531,95	Summa	—	—	—	3,531,95

Tab. VI.

Föredogörelse.

	Tall kg.	Gran kg.	Tall kg.	Gran kg.
Behållning från år 1913	—	—	3,874,200	83,000
Tillkomst under året gen. köp eller byte	—	—	—	—
» » » » klängning ...	—	—	—	404,000
Summa	—	—	3,874,200	487,000

	Tall kg.	Gran kg.	Tall kg.	Gran kg.
Avgång under året, utlämn. mot ersättn.	320,700	68,400	—	—
» » » » utan »	180,000	15,100	—	—
» » » » till plantskolor	78,500	88,500	579,200	172,000
Behållning till år 1915	—	—	3,295,000	315,000
Summa	—	—	3,874,200	487,000

Fröpris: Ersättning för tallfrö har under året utgått efter 11 kr. pr kg. för parti om 25 kg. och däröver samt för mindre parti efter 14 kr. pr kg. För granfrö har betalning erlagts med 5 kr. pr kg.

För skogsodlingsföretag å kalmarker, uppkomna före år 1905, har fröpriset nedsatts till allenast 3 kr. pr kg.

Tab. VII.

Plantredogörelse.

	Tall		Gran	
	1-årig	Äldre	1-årig	Äldre
Behållning från år 1913	—	12,000	—	200,000
Tillkomst under året genom köp..	—	41,600	—	—
Från egen plantskola	4,000,000	—	2,500,000	—
Summa	4,000,000	53,600	2,500,000	200,000

	Tall		Gran	
	1-årig	Äldre	1-årig	Äldre
Avgång und. året utlämn. mot ersättn.	—	32,000		—
» » » utan »	—	21,600	—	124,900
Utgångna under året	- -	—		75,100
Behållning till år 1915	4,000,000	—	2,500,000	—
Summa	4,000,000	53,600	2,500,000	200,000

Pris pr 1000 $\frac{2}{0}$ plantor Kr. 1: 75.

Tab. VIII.

Vidtagna åtgärder med anledning av i strid mot gällande skogslag verkställda avverkningar.

Syner enligt § 2 i gällande skogslag	Anmanings-skrivelser	Avverknings-förbud	Träffade överenskom-melser	Rättegångar			
				Balanserade mål	Anhängiggjorda mål	Slutdömda mål	Oavgjorda mål
19	17	9	17	1	5	3	3

Tab. IX.

Administration och tjänstepersonal.

Styrelsen		Länsjägmästare				Tillsyningsmän			Skogsplantörer			Antal skogs-vårds-kom-mittéer	Antal sock-nar inom länet	Brevdiarium			Ansöknings-diarium		
Antal sam-man-träden	Antal besikt-nings-resor	Ordi-narie	Rese- och förrätt-nings-dagar	Biträ-dande	Rese- och förrätt-nings-dagar	Ordi-narie	Extra	Rese- och förrätt-nings-dagar	Antal utbil-dade	I tjänst under året	Rese- och förrätt-nings-dagar			Antal num-mer	In-kom-na skriv-elser	Av-sända skriv-elser	Antal num-mer	In-kom-na skriv-elser	Av-sända skriv-elser
7	—	1	138	2	298	10	3	1,767	98	32	257	60	63	462	902	788	841	1,098	1,253

SAMMANDRAG

ÖVER ARBETEN VERKSTÄLLDA AV SKOGSVÅRDS-STYRELSENS PERSONAL

ÅR 1914

Tab. X.

Skogsvårdsdistrikt och socken	Skogsodling: Sådd: Antal förrättn.	Areal i hektar	Kostnad Kr.	ö.	Plantering: Antal förrättn.	Areal i hektar	Kostnad Kr.	ö.	Torrläggningsarbeten: Antal förrättningar	Dikenas längd i meter	Beräknad kostnad Kr.	ö.	Bäckarnas längd i meter	Beräknad kostnad Kr.	ö.	Stämpling: för beståndsvård: Antal förrättn.	Ungefärlig areal i har	Antal utstämplade träd	för sl… avverk…: Antal förrättn.	…lade träd
Sundsvalls distrikt:																				
Njurunda socken	10	10,5	86	50	1	1,0	30	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Attmars »	3	2,0	33	20	—		—	—	2	1,354	267	73		—	—	—	—	—	—	
Tuna »	2	0,5	7	30	2	4,0	180	18	4	1,515	544	20	333	33	30	—	—	—	1	
Stöde »	5	2,2	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2,0	1,700	—	
Selångers »	7	10,0	146	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3
Skön »	2	1,0	10	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Timrå »	3	5,6	31	05	1	2,0	90	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hässjö »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tynderö	—	—		—	—	—	—	—	3	3,030	1,132	35				—	—	—	—	
Alnö »	5	6,0	96	40	—	—	—	—	1	807	206	71	—	—	—	—	—	—	1	1
Sundsvalls stad …	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Torps distrikt:																				
Torps socken	14	22,2	343	50	1	1,0	48	75	5	2,700	828	69	50	5	—	1	0,5	[1])	1	18
Borgsjö »	5	9,2	123	50	—	—	—	—	4	3,389	824	87	391	71	—	—	—	—	4	11
Haverö »	3	4,5	61	50	—	—	—	—	1	5,997	1,490	59	4,969	619	18	—	—	—	—	
Indals distrikt:																				
Indalslidens socken	4	5,8	135	—	—	—	—	—	7	2,136	776	28	665	77	55	—	—	—	2	15
Holms »	7	3,5	55	50	—	—	—	—	3	592	141	25	—	—	—	1	15,0	11,148	—	
Indals »	1	0,3	8	50	—	—	—	—	2	324	110	54	20	2	40	—	—	—	3	24
Ljustorps »	3	5,0	128	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5
Sättna »	4	5,5	59	80	—	—	—	—	1	221	41	82	—	—	—	—	—	—	2	5
Fjällsjö distrikt:																				
Tåsjö socken	4	1,8	39	—	1	6,0	203	72	9	5,847	1,250	80	926	53	06	—	—	—	1	3
Bodums »	1	0,8	17	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fjällsjö »	8	5,2	114	30	—	—	—	—	29	25,826	5,039	13	1,866	247	90	1	16,0	2,290	19	79
Junsele »	9	9,3	138	50	—	—	—	—	4	4,433	775	76	198	27	72	—	—	—	1	1
Ramsele »	3	0,9	19	20	—	—	—	—	3	3,790	724	12	1,963	144	48	—	—	—	—	
Sollefteå distrikt:																				
Ådalslidens socken	1	0,8	5	—	1	7,5	243	75	2	2,598	475	04	—	—	—	—	—	—	1	2
Resele »	4	5,2	102	75	—	—	—	—	1	339	67	87	—	—	—	1	2,7	3,740	—	
Eds »	2	2,6	53	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2,25	2,314	—	
Edsele »	5	1,0	18	—	—	—	—	—	6	4,573	979	46	999	142	38	—	—	—	2	4
Helgums »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Graninge »	1	0,6	11	60	—	—	—	—	1	458	90	78	—	—	—	—	—	—	—	
Långsele »	5	4,4	61	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sollefteå »	3	1,15	20	90	—	—	—	—	1	1,441	229	87	80	6	40	1	5,5	1,882	—	
Multrå »	1	0,50	9	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sånga »	2	0,7	15	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Överlännäs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Boteå »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	24

[1]) Småvirke.

…rk- …g …äd Antal utmärkta	Råd för hyggesrensn. och markberedning: Antal förrättn. Med bidrag	Råd för hyggesrensn. och markberedning: Antal förrättn. Utan bidrag	Ungefärlig areal i har	Beräknad kostnad Kr.	ö.	Råd och anvisning för tillämnad avverkning: Antal förrättn.	Ungefärlig areal i har	Anl. avverkningsbesiktningar	Avsynade arbeten, utförda med bidrag ur skogsvårdskassan: Gallring Antal	Gallring Har	Hyggesrensning o. markber. Antal	Hyggesrensning o. markber. Har	Torrläggningsarbeten: Antal förrättn.	Ungefärlig areal torrlagd mark i har	Dikning i meter	Bäckrensning i meter	Enligt överenskommelse: Hyggesrensning o. markber. Antal	Hyggesrensning o. markber. Har	Skogsodling Antal	Skogsodling Har	Diverse förrättningar	Summa: Liggedagar	Resedagar	Förrättningsdagar
42			—	—	—	1	10,0	6	—	—	—		6	8,5	1,211	97	2	10,0	-	-	—	1	1	20
—	—	—	—	—	—	1	20,0	14	1	7,0	—		4	15,0	2,106	—	—		—			1	—	16
—	—	—	—	—	—	1	300,0	12		—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	2	1	22
—	—	—			—	1	10,0	10	—	—	—	—	1	8,0	1,694	—	—	—		—	—	2	—	15
—	—	—	—	—	—	—		7	—			—					1	7,0	—		—	1	—	18
—	—	—	—	—	—	—		—		—	—			—		—		—	—	-			—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—		—			—		—						—		11
—	—	—	—	—	—	—	—	2		—	—		1	2,0	490	—	—	—	—	—	—	1	—	7
—	—	—		—	—	1	7,0	7		—	—	—	1	3,0	491	—	—	—	1	2,0	—	—	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	5,0	558	525	—	—	—	—	—	—	—	9
—				—	—		—	1	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	1	1	50,5	118	—			34	—	—	—	—	3	17,5	4,332	—	—	—	—	10,0	—	5	11	72
—	1		14,0	112	—	1	8,0	32	—		1	3,0	9	21,5	5,340	256	—	—	4	8,1	—	4	11	65
—	—	—	—			—	—	4		—	1	8,0	7	26,2	5,954	589	—	—	—	—	—	1	10	17
—	—		—		—	—	—	23	1	2,5	1	4,0	5	6,5	1,166	2,863	1	2,0	—	—	10	1	10	52
—	—	—	—	—		—	—	10	—	—			3	4,5	1,415	822	2	4,0	1	1,0	2		4	26
—	—	—			—	—	—	35	—	—			5	7,5	751	946	—	-	—	—	2	—	1	38
—	1	2	12,0		—			23	-	—	—	—					4	13,0	1	6,0	2	-	6	26
—	—	1	2,5	—	—	—	—	11	—	—	—	—	2	2,5	479	50	4	9,0	2	3,5	4	—	—	27
—	—	—		—	—	—	—	2			—		8	40,0	7,039	1,042	—	—	—		9	2	12	32
—	—		—	—	—		—	3	—		—		—		—	—	—	—		—	1	—	1	5
—	1		2,0	17	—	1	8,0	5	—	—			29	215,0	17,921	2,400	1	17,0	1	17,0	12	4	13	122
—			—	—	—	—		10		—	-	-	11	44,0	10,392	628	—		—		4	1	5	30
—			—	—	—		—	24			—	—	1	1,0	141	—	1	3,0	1	3,0	2	2	3	27
—	—	—	—	—			—	7	—		—		2	7,6	1,559	—	—			—	2	—	3	16
—		—	—	—	—	—	—	6	—				2	5,7	1,403	—	—	—	—	—	3	3	1	19
—	—		—	—	—	—	—	5		—	—	—			—		—		—		2	1	—	13
—	—	—	—	—			—	2	—	—	—	—	6	20,1	4,990	631	—	—			3	—	7	32
—	—	1	125,0	1,330		—	—	7	—			—	1	2,58	802	—	—	—	-	—	1	—	2	8
—	—	—			—		—	-	—	—	—		4	10,31	1,952	1,760		—	—		1	—	1	6
—	—		—	—	—			6	—	—				—	—	—	2	—	2	2,5	—	—	—	10
—	—	—	—		—	—	—	4	—				—	-	—				1		1		—	12
—	—	—				1	40,0	8	—		—		—	-	—		—	—	—		—		—	9
—		—		—		—		7	—				—	—	—	—	—		-	-	—		—	6
—	—		—	—	—	—	—	10	—		—	—	—	—							—	1	1	10
—	—	1	10,0	100	—		—	11		—	—		—	—	—	—	1	10,0		—			—	20

Tab. X (forts.).

Skogsvårdsdistrikt och socken	Skogsodling: Sådd: Antal förrättn.	Sådd: Areal i hektar	Sådd: Kostnad Kr.	Sådd: Kostnad ö.	Plantering: Antal förrättn.	Plantering: Areal i hektar	Plantering: Kostnad Kr.	Plantering: Kostnad ö.	Torrläggningsarbeten: Antal förrättningar	Dikenas längd i meter	Beräknad kostnad Kr.	Beräknad kostnad ö.	Bäckarnas längd i meter	Beräknad kostnad Kr.	Beräknad kostnad ö.	Stämpling: för beståndsvård: Antal förrättn.	Ungefärlig areal i har	Antal utstämplade träd	för slu[tavverkn…]: Antal förrättn.	[utstämp]lade träd
Härnösands distrikt:																				
Torsåkers socken	1	0,25	5	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	47,
Dals »	3	1,5	15	60	—	—	—	—	1	405	82	81	—	—	—	—	—	—	—	
Ytterlännäs »	7	1,15	52	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2,
Gudmundrå »	7	8,3	128	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Högsjö »	2	7,5	116	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4,
Hemsö »	2	2,0	26	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Viksjö »	3	4,15	61	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Stigsjö »	6	5,9	40	—	—	—	—	—	2	900	182	92	—	—	—	2	7,5	[1])	2	3,
Säbrå »	5	10,8	137	55	1	1,0	24	75	—	—	—	—	—	—	—	1	5,0	1,040	1	2,
Häggdångers »	2	2,4	27	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5,
Härnön	2	3,05	35	40	—	—	—	—	1	580	104	08	—	—	—	—	—	—	—	
Ullångers distrikt:																				
Vibyggerå socken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ullångers	6	9,25	146	40	—	—	—	—	9	4,230	869	24	427	72	38	4	21,0	3,491	12	17,
Nordingrå »	5	7,5	95	30	—	—	—	—	3	1,797	300	04	352	35	20	1	6,0	300	2	3,
Nora »	6	4,0	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6,0	400	2	4,
Skogs »	1	0,75	13	—	—	—	—	—	1	473	110	52	—	—	—	—	—	—	—	
Bjärtrå »	3	1,0	20	50	3	2,0	63	—	2	1,016	297	78	—	—	—	—	—	—	3	12,
Styrnäs »	2	4,0	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Själevads distrikt:																				
Själevads socken	5	13,2	178	—	—	—	—	—	8	3,659	708	55	—	—	—	—	—	—	1	1,
Mo »	4	2,5	30	55	—	—	—	—	4	1,908	358	49	—	—	—	1	1,5	2,058	1	7,
Sidensjö »	6	2,7	38	—	—	—	—	—	6	3,022	654	04	698	35	29	2	220,0	12,424	1	8,
Nätra »	11	17,5	266	95	1	1,0	38	73	5	1,508	304	24	772	61	57	1	15,0	500	—	
Anundsjö distrikt:																				
Anundsjö socken	7	24,0	304	40	—	—	—	—	9	6,079	1,357	54	1,249	198	25	—	—	—	8	27,
Skorpeds »	3	3,7	53	80	—	—	—	—	3	1,330	287	46	—	—	—	—	—	—	1	6,
Björna distrikt:																				
Björna socken	3	4,3	57	65	—	—	—	—	16	14,000	3,385	01	2,337	389	07	4	42,0	15,525	5	11,
Trehörningsjö	2	4,75	49	30	—		—		1	517	100	52	—	—	—	—	—	—	—	
Gideå »	1	0,2	5	—	—	—	—	—	3	2,238	477	75	200	29	—	3	40,8	7,830	—	3,
Grundsunda	15	24,45	355	85	7	14,75	422	20	13	9,303	1,867	39	438	47	—	3	65,0	5,224	3	9,
Arnäs	3	3,7	43	50	2	8,0	168		6	4,626	1,103	42	—	—	—	2	11,0	2,950	3	10,
Summa	250	303,20	4,393	15	21	48,25	1,514	18	183	128,961	28,549	66	18,233	2,298	13	32	484,75	74,816	115	390,

[1]) Småvirke.

...ärkning av träd: Antal utmärkta förrättn.	Råd för hyggesrensn. och markberedning: Antal förrättn. Med bidrag	Råd för hyggesrensn. och markberedning: Antal förrättn. Utan bidrag	Ungefärlig areal i har	Beräknad kostnad Kr.	Beräknad kostnad ö.	Råd och anvisning för tillämnad avverkning: Antal förrättn.	Råd och anvisning för tillämnad avverkning: Ungefärlig areal i har	Ant. avverkningsbesiktningar	Avsynade arbeten, utförda med bidrag ur skogsvårdskassan: Gallring Antal	Gallring Har	Hyggesrensning o. markber. Antal	Hyggesrensning o. markber. Har	Torrläggningsarbeten: Antal förrättn.	Torrläggningsarbeten: Ungefärlig areal torrlagd mark i har	Torrläggningsarbeten: Dikning i meter	Torrläggningsarbeten: Bäckrensning i meter	Enligt överenskommelse: Hyggesrensning o. markber. Antal	Enligt överenskommelse: Hyggesrensning o. markber. Har	Enligt överenskommelse: Skogsodling Antal	Enligt överenskommelse: Skogsodling Har	Diverse förrättningar	Summa: Liggedagar	Summa: Resedagar	Summa: Förrättningsdagar
—	—	1	25,0	250	—	3	44,0	12	—		—		—	—		—	—	—	—	—	1	4	10	34
—	—	1	26,0	260	—	—	—	10	—		—	—	1	4,0	530	—	3	70,0	—		—	1	3	15
—	—	—	—		—	1	520,0	7	—	—		—	—	—	—	—	2	7,0	—	—	3	—	4	23
—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—		—	—	—	—	—	1	4,0	1	1,5	2		1	20
—	—	—	—		—	1	10,0	7	—	—	-	—	—	-	-	—	—	—	—		2		2	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	2		—	—	—	—	—		—	—		—	—	1	—	3	5
—	—	—	—	—		1	4,0	17	3	11,0	—	—	—		—	—	4	6,0	1	3,0	1	—	4	28
—	—	1	5,0	50	—	2	17,0	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5,0	3	—	—	24
—	—		3,0	30	—	1	20,0	2	—	—		—	—	—	—	—	2	5,0	2	2,0	2		2	14
—	1	—	—	—	—	—	—	6	—			—	—	—		—	—	—	—		2	—		10
—	—	—		—	—	1	85,0	4	—		-	—	2	20,0	1,301	32	—		—		—	—	3	5
—	—	—	—	—	—	4	101,0	5	—	—		—	4	38,0	2,655	186	—		3	6,25	7	—	2	51
—	—	1	10,0		—	3	30,5	19	—	—	—	—	1	4,0	165	—	2	5,5	1	2,75	1	-	6	26
—	—	—	—	—	—	1	10,0	9		—	—	- -	—	—	—	—	—	—	1	3,0	—	—	4	17
—	—		—	—	—	1	1,5	19	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3,0	—	—	—	-	2	9
—	—	—	—	—	—	1	10,0	4	—	—		—	—	—	—	—	2	9,0	1	3,0	1	—	5	15
—	—		—	—		2	15,0	6	-	—	—	—	—	—	—	—		—	1	1,0	—	1	3	8
—	2	1	11,5	150		2	85,0	9	—		—	—	10	22,0	4,074	363	1	34,0	3	7,5	6	1	1	40
—	1	—	—	84	—	2	100,0	11	1	1,5	1	2,0	4	10,0	2,130	-	1	2,0	2	3,0	3	3	1	31
—	1	1	7,0	—	—	—	—	2	—	—	—	—	14	38,5	7,483	337	—		—		3	3	5	24
—	—		22,0	—	—		—	13	1	4,0	—	—	14	40,5	6,726	1,180	—	—	—		5	1	3	30
—	2	—	12,0	180	—	1	5,0	82	1	9,5	3	95,0	51	157,9	24,782	5,559	—	- -		—	10	3	11	127
—		—	—	—	—	—		8	—	—	1	10,0	11	28,7	6,594	323	—		—	- -	—		3	26
—	—	—	—	—	—	—	—	19	1	2,0	—	—	9	29,5	7,408	—	—	—	—	—	3	—	6	52
—	—		—	—	—	1	12,0	9	—	—	—	—	1	6,0	1,531	490	—	—	—	—	4	—	2	24
—	1	—	—	—	—	1	50,0	10	—	—	—	—	19	62,0	13,122	1,097	—	—	—	—	3	1	1	31
—	1	—	15,0	75	—	—	—	2	—	—	1	15,0	14	55,0	10,389	478	—	—	—	—	5	3	8	63
119	—	—	—	—	—	2	25,0	19	—	—	1	5,0	15	48,5	11,472	1,283	1	3,0	1	2,0	1	1	18	56
461	13	12	352,5	2,756		39	1,548,0	689	9	37,5	10	142,0	282	1,038,59	172,548	23,937	39	223,5	33	93,1	132	58	220	1,667

Sollefteå den 31 mars 1915.

Å skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Hugo Fahlén

/*Per Ödman.*

Bil. A.

Till skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län.

Undertecknad, som var i tillfälle att få deltaga i den av skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län anordnade studieresan till Värmlands skogar under tiden 26 juni—3 juli 1914 får härmed nedskriva en kort redogörelse av mina intryck från resan.

Resan anträddes från Långsele den 25 juni under ledning av länsjägmästaren och vår bestämmelseort uppnåddes efter en angenäm järnvägsresa.

Vi besökte först Storfors bruks skogar, där vi under skogschefens instruktiva ledning beságo de olika skogsbestånden. Vad som där särskilt förvånade oss norrlänningar var den stora obefintligheten av myrar och sankmarker. All mark var skogbeväxt. Alla myrar och sankmarker hade genom torrläggning förvandlats till de allra härligaste skogsbestånd, vilka nu i olika åldrar utgjorde övertygande bevis för vilka resultat, som kunna uppnås genom ett planmässigt kulturarbete i förening med en god beståndsvård.

Obekanta som vi voro om den modärna beståndsvården stegrades vårt intresse ytterligare, när vi härnäst kommo till Helleforsskogarna, där vi fingo studera flera vackra välvårdade ungskogsbestånd, som kunde uppvisa rent av förvånansvärda tillväxtresultat.

Intressant var det också att se huru väl alla skogens produkter tillvaratogos, och vi kommo snart på det klara med oss själva om att avkastningen från våra egna skogar här uppe i Ångermanland skulle bli mycket större, om vi skötte dem rationellt och tillvaratoge och utnyttjade alla dess produkter.

Förutom minnet av en lärorik och angenäm resa, är min behållning den, att jag härefter kommer att känna det som en bjudande plikt att efter bästa förmåga i praktik omsätta, vad jag av resan lärt.

Västergidsjö, Gideå den 15 november 1914.

J. A. Gidlöf.

Undertecknade, utsedda revisorer, hava granskat skogsvårdsstyrelsens för Västernorrlands läns landstingsområde räkenskaper och forvaltning för år 1914, och få däröver avgiva följande

Revisionsberättelse.

Räkenskaperna utvisa:

Tillgångar den 1 januari 1914:

Å kapitalräkning med A.-B. Stockholms Handelsbank	58,500: —	
Å depositionsräkning d:o d:o	1,826: 02	
Förskjutna synekostnader	2,565: 18	
Inventarier	6,000: —	
Frölängningsstugan	500: —	
Fastigheten »Skogsskydd»	11,506: 83	
Inneliggande skogsfrö och kott	50,779: 60	
Plantor	409: 79	
Kontant i kassan	2,173: 05	
		134,260: 47
Skulder:		
Enskildas depositioner (för fullgörande av åtagna förbindelser)		1,826: 02
Summa tillgångar kronor		132,434: 45

Inkomster:

Kassabehållning	62,499: 07	
Statsanslag	1,000: —	
Skogsvårdsavgifter	134,864: 70	
Upplupna räntor	5,305: 31	
Återburna, av styrelsen förskjutna synekostnader	2,221: 96	
Försålt skogsfrö	3,772: 37	
Försålda plantor	20: —	
Ersättning för av styrelsen erhållet biträde	779: 94	
Enskildas depositioner	568: 37	
Av fastigheten försåld gröda	50: —	
Försålda skolhackor	407: 40	211,489: 21
Summa kronor		211,489: 21

Utgifter:

Avlöningar	24,807: 25	
Styrelsens resekostnad	981: 30	
Resekostnader för styrelsens personal	8,225: 25	
Resekostnader för skogsvårdskommittéledamöterna	55: 50	
Inköp av kott samt frölängning	10,657: 97	
Bidrag till skogsvårdsarbeten	86,162: 88	
Skogsvårdsarbeten	12,205: 27	
Syneförrättningar och rättegångar	2,859: 77	
Inköp av inventarier	1,169: 46	
Omkostnader för taxering till skogsvårdsavgifter	3,242: 50	
» » plantskolorna	3,186: 40	
» » frölängningsstugan	34: 30	
Frölängningsanstalten	19,256: 82	
Annonsering	405: 37	
Telefonkostnader	1,476: 86	
Kostnader för undervisning, ved, skolor, litteratur m. m.	6,659: 51	
Diverse omkostnader, såsom hyra, brandförsäkring, lotsningar, blanketter m. m.	3,988: 11	
Kostnader för Baltiska utställningen	1,203: 22	186,577: 74
Kassabehållning till 1915		24,911: 47
Summa kronor		211,489: 21

Tillgångar den 31 december 1914:

Å kapitalräkning med A.-B. Stockholms Handelsbank	20,000: —	
Å depositionsbevis d:o d:o	2,394: 39	
Uteliggande förskott	2,000: —	
Kontant i kassan	517: 08	24,911: 47
Förskjutna synekostnader	2,130: 10	
Inventarier	4,813: 40	
Frölängningsstugan	534: 30	
Fastigheten »Skogsskydd»	30,713: 65	
Inneliggande skogsfrö	44,400: —	
» kott jämte orensat frö	5,046: 70	
Plantskolorna	4,861: 32	
Utestående fordringar	135: 70	92,635: 17
Summa kronor		117,546: 64

Skulder:

Enskildas depositioner (för fullgörande av åtagna förbindelser)	2,394: 39
Summa tillgångar kronor	115,152: 25

Under året hava följande avskrivningar ägt rum:

Syneförrättningar och rättegångar	1,072: 89	
Inventarier	2,356: 06	
Skogsfrö	3,111: 50	
Gratis utlämnade plantor	256: 37	
Skogsfrö	3,565: 50	10,362: 32

Jämföras dessa siffror med samma siffror i föregående års revisionsberättelse finner man, att såväl inkomster som utgifter för 1914 varit väsentligt högre. Influtna skogsvårdsavgifterna hava för sista året överstigit 1913 års med ungefär 50 %. Bland förhöjda utgiftsposter märkas konti, bidrag till skogsvårdsarbeten, plantskolor, fröklängningsanstalten m. m., varjämte tillkommer kostnaden för deltagande i Baltiska utställningen, från vilken styrelsen och länsjägmästaren hemfört hederstecken. Räkenskapen för utställningen har ännu ej kunnat avslutas, varför en del därav kommer att debiteras innevarande år. Skogsvårdsstyrelsens behållning har till följd av de ökade utgifterna jämte verkställda avskrivningarna något minskats.

Räkenskaperna, som granskats av undertecknade Carlson och Smitt äro väl förda och behörigen verificerade, och hava revisorerna under den 28 sistlidne juni uppräknat kassan, som i enlighet med räkenskapen för dagen befanns utgöra:

Kontant	774: 96	
Å kapitalräkning innestående	138,744: 92	139,519: 88
samt av enskilda deponerade depositionsbevis		2,394: 39
	Kronor	141,914: 27

Vid samma tillfälle inventerades inneliggande frölager och inventarierna, varjämte den nyuppförda fröklängnings- och rensningsanstalten besiktigades. Denna är uppförd å inköpta tomten Skogsskydd invid järnvägsstationen och synes vara modernt och tidsenligt inrättad. Särskilt har omsorg ägnats åt nedbringande av transportkostnaden för kott. Genom en träbrygga står anstalten i förening med ett förvaringsmagasin, försett med lastbrygga vid järnvägssparet, så att all inlastning sker direkt på järnvägsvagn. Likaledes ha sanitära förhållanden för arbetspersonalen väl tillgodosetts genom ventilation medelst elektrisk kraft. Uppvärmningen i klängstugan sker nästan uteslutande medelst förbrukad kott, som genom paternosterverk befordras direkt till eldstaden.

Den ej bebygda delen av tomten befanns uppbruten och utlagd till plantskola.

Vi hava genomläst styrelsens protokoll och tagit del av dess årsberättelse, varjämte vi i länsjägmästarens sällskap gjort en resa genom Lidens och Indals socknar, därvid vi tagit i närmare skärskådande följande genom skogsvårdsstyrelsens försorg utförda arbeten:

1) Gallringsyta år 1915 i ung barrblandskog, Boda by, därvid 30 % av beståndets kubikmassa uttagits.

2) Dikning år 1911 å Emil Edholms hemman $3^3/_4$ mål Boda n:r 3.

3) Stämpling å samma hemman.

4) Provyta, utvisande gallring i medelålders barrblandskog (huvudsakligen tall) i Jerkvitsle by. Av kubikmassan, som utgjort 244 kbm. pr har, var uttaget 120 kbm., alltså i det närmaste 50 %.

5) Gallring i medelålders granskog, utförd under år 1914 å J. Sillerströms hemman 9 3/4 mål Sillre n:r 2.

6) Gallringsprovyta i medelålders granskog i Dacke by.

Dessutom voro vi i tillfälle bese tvenne olaga avverkningar, därav den ena var en typisk rovhuggning.

Vi kunna vitsorda, att de härovan av skogsvårdsstyrelsens tjänstemän utförda arbetena äro enligt vår uppfattning utförda på ett praktiskt och ur skoglig synpunkt ändamålsenligt sätt, och vi giva vårt fulla erkännande åt styrelsens strävande att genom dylika praktiska och åskådliga arbeten söka intressera en stor allmänhet för tidsenlig och god skogsvård. Då någon anmärkning av betydelse ej förefunnits mot räkenskaperna eller förvaltningen, tillstyrka vi full ansvarsfrihet för räkenskapsåret 1914.

Härnösand den 19 juli 1915.

Victor Carlson.
Förordnad av Kungl. Maj:t.

Vilhelm Smitt.
Utsedd av Västernorrlands läns landsting.

Z. Åslund.
Vald av hushållningssällskapet.

Skogsvårdsstyrelsens inom Jämtlands läns landstingsområde berättelse för år 1914.

Styrelsens sammansättning har under året varit densamma som under år 1913, och hava även de hos styrelsen anställda biträdena varit desamma som under föregående år, varvid dock är att märka, att av de fyra avlönade biträdande länsskogvaktarna, vilka tillsattes under hösten 1913, Aug. L. Eriksson på egen begäran avgick den 1 mars samt Walfrid Hedström likaledes på egen begäran den 1 juli 1914, och hava dessa platser icke ansetts tills vidare böra ånyo tillsättas.

Styrelsens expedition i norra flygeln av rådhuset har, förutom den egentliga expeditionstiden kl. 11—2 helgfria lördagar, varit öppen för allmänheten så gott som dagligen.

Av vidstående sammandrag framgår huru länsjägmästarens, länsskogvaktarnas samt de extra biträdenas förrättningar och förrättningsdagar under året fördelats på olika grenar av styrelsens arbeten. Vid en jämförelse med motsvarande uppgifter för år 1913 finner man en nedgång i förrättningarnas antal för länsskogvaktarna med biträden av 25% samt av förrättningsdagarnas antal med likaledes 25%, vilket har sin huvudsakliga och naturliga förklaring i den kris, som i och med krigsutbrottet i augusti inträdde, och som medförde, att många tillämnade avverkningar inställdes eller uppskötos tills vidare.

Under räkenskapsåret hava 191 st. dikningsplaner, planlagda och upprättade av länsskogvaktarna år 1913, tillställts vederbörande ägare, och kunna dessa begära anslag ur skogsvårdskassan för arbetenas utförande. Tyvärr har dock skogsvårdskassans begränsade tillgångar icke medgivit styrelsen att bevilja anslag i samma mån, som sådana begärts, och även den omständigheten, att skogsvårdsmedlen numera utgå i en enda post först andra året efter det, då avverkningarna verkställts, och ej såsom förut kvartalsvis i den mån exporten ägde rum har bidragit till, att beviljandet av anslag till planlagda torrläggningsarbeten icke kunnat hålla jämna steg med de alljämt lika flitigt inkommande ansökningarna om dikningsplaners upprättande, varför styrelsen kommit i efterhand med anslagens beviljande. Nämnda under året till skogsägarna översända

dikningsplaner upptaga grävning av 211,602 meter diken samt rensning av 138,831 meter bäckar till en beräknad kostnad av 167,801: 92 kr.

De dikningsbidrag, som styrelsen under året beviljat, voro:

Till	1	vilande ansökan	av	1908	års	dikningsplaner	Kr.	460: —
»	2	»	»	1910	»	»	»	996: —
	37	»	»	1912	»	»	»	17,339: —
	4	»	»	1913	»	»	»	1,011: —
S:a	44	vilande ansökningar från 1908—1913					Kr.	19,806: —

Förutom dessa dikningsanslag för planer, som styrelsens personal verkställt, har styrelsen även beviljat bidrag i form av premier till verkställda dikningsarbeten, som ej planlagts genom styrelsens försorg, nämligen till:

16 trävarubolag	Kr.	14,837: 66
5 andra enskilda skogsägare	»	377: 48
Summa 21 trävarubolag och andra enskilda skogsägare	Kr.	15,215: 14

Av angivna summa 35,021: 14 kronor jämte av vid årets början beviljade men ännu icke lyftade anslag, 106,273: — kronor, har under året utbetalats 51,403: 24 kronor.

Under året besiktigades av styrelsens personal 361 st. pågående eller redan avslutade avverkningar. I 15 fall träffades godvillig skriftlig överenskommelse om åtgärder för återväxtens betryggande, i två fall har sådan syn, som omförmäles i § 2 av lagen angående vård av enskildas skogar den 24 juli 1903, hållits, och av övriga besiktigade avverkningar hava 39 st. ansetts böra undergå förnyad besiktning.

Det mål, som styrelsen under år 1913 nödgats anhängiggöra mot en skogsägare i Lits socken för vägran att träffa överenskommelse rörande vidtagande av kulturåtgärder, blev under detta berättelseår avgjort i Häradsrätten, men svaranden har gått till högre rätt.

Ett nytt mål har även under året måst anhänggigöras för uraktlåtenhet att träffa överenskommelse med skogsvårdsstyrelsen om kulturåtgärder, nämligen mot tvenne skogsägare i Landön, Offerdals socken, och detta mål är ännu oavgjort i Häradsrätten.

I vilken omfattning skogsodling verkställts under året med bidrag eller biträde av skogsvårdsstyrelsen och dess personal, framgår av Tab. 3 till Bil. A. Å styrelsens försöksfält hava även under året utförts en del kulturarbeten.

Som tillgången på tall- och granfrö under året varit särdeles god — vad gran beträffar det rikligaste fröår i mannaminne — ville styrelsen icke underlåta att begagna sig därav, och insamlades därför 1,094,48 hl. tallkott, som betalades med 3: 50 kr. pr hl. samt 1,465,02 hl. grankott,

Sammandrag av länsjägmästarens, länsskogvaktarnas samt de extra biträdenas förrättningar år 1914.

	Besiktning av avverkningar		Stämplingar, fröträdsutmärkning, rid- o. anvisningar		Kulturarbeten		Dikesundersökn. o. dikesavsyningar		Div. förrättningar samt resedagar		Summa		Utförd summa	
	Antal		Antal		Antal		Antal		Antal		Antal		Antal	
	förrättn.	dagar	förrättn.	dagar	förrättn.	dagar	förrättn.	dagar	förrättn.	dagar	förrättn.	dagar	förrättn.	dagar
Länsjägmästaren	44	41	12	18	19	31	6	9	31	60	112	159	112	159
Västra distriktet:														
Länsskogvaktaren ...	69	38	10	33	9	9	69	56	14	54	171	190		
Extra biträden	—	—	8	46	13	14	—	—	1	37	22	97	193	287
Föllinge distrikt:														
Länsskogvaktaren ...	39	23	5	23	7	17	35	32	5	15	91	110		
Extra biträden	2	3	9	33	8	21	—	—	2	2	21	59	112	169
Norra distriktet:														
Länsskogvaktaren ...	63	48	11	38	12	17	28	34	7	16	121	153		
Extra biträden	6	2	—	—	4	5	3	4	2	17	15	28	136	181
Häggenås distr.:														
Länsskogvaktaren ..	33	43	10	36	11	16	38	23	13	29	105	147		
Extra biträden	16	14	18	49	4	6	19	21	17	27	74	117	179	264
Revsunds distr.:														
Länsskogvaktaren ...	11	10	12	28	1	1	39	26	3	14	66	79		
Extra biträden	1	1		—	7	30	—	—	1	3	9	34	75	113
Östra distriktet:														
Länsskogvaktaren ...	30	31	9	30	7	7	12	17	9	39	67	124		
Extra biträden	14	15	3	19	9	31	4	15	1	5	31	85	98	209
Södra distriktet:														
Länsskogvaktaren ..	19	22	21	69	14	24	39	28	6	5	99	148		
Extra biträden	—	—	10	36	8	20	5	3	—	22	23	81	122	229
Svegs distrikt:														
Länsskogvaktaren ...	42	50	11	25	5	13	3	6	9	50	70	153		
Extra biträden	1	1	7	72	—	—	—	—	—	1	8	74	78	227
Hede distrikt:														
Länsskogvaktaren ...	15	9	8	31	15	24	27	21	9	20	74	105		
Extra biträden	—	—	4	32	16	21	2	2	1	7	23	62	97	167
Summa av länsskogvaktarnas m. biträden förrättningar o. förrättningsdagar ...	361	310	156	600	150	276	323	288	100	372	—	—	1,090	1,846

för vilken erlades ett pris av 1 kr. pr hl. Större delen av tallkotten tillika med förut inneliggande lager av sådan kott, ävensom all den inköpta grankotten, blev även under året utklängd vid styrelsens fröklängningsanstalt i Brunflo.

För spridande av kunskap i skogsskötsel har under detta liksom under föregående berättelseår länsjägmästaren meddelat undervisning i skogsskötsel vid länets folkhögskola samt styrelsens kanslist likaledes undervisat i lantmannaskolan. Ävenså har länsjägmästaren meddelat undervisning i skogsskötsel vid en under sommaren anordnad »lantbruksvecka» vid folkhögskolan samt vid här nedan omnämnda gallringskurser.

För anskaffande av åskådningsmaterial för undervisning och föredrag i skogsvård har styrelsen bekostat tagandet av skioptikonbilder fran skogarna inom länet, vilka bilder införlivats med styrelsens samlingar.

Liksom föregående år har styrelsen även under år 1914 berett tillfälle för jämtländska skogsägare att besöka platser inom och utom länet för studerande av skogsskötsel. Under länsjägmästarens ledning gjorde sålunda 12 jämtländska skogsägare strax efter midsommar besök vid Gällö sägverks skogsodlingsfält nära Gällö station och vid Sunds Aktiebolags kulturer och gallringar vid Stensmyran nära Bräcke samt därefter å Söderfors bruks skogar i Gästrikland samt å Finspongs styckebruks skogar i Östergötland.

De gallringskurser, som under år 1913 anordnades av styrelsen inom Norra, Häggenås och Västra distrikten, hava under år 1914 upprepats inom samma distrikt, och nya kurser anordnats även inom Östra, Revsunds och Södra distrikten, så att 6 sådana kurser blevo avhållna under året.

Jämtlands läns skogsvårdsförbund har under året åtnjutit ett anslag av 500 kronor för anordnande av föredrag med skioptikonbilder inom länet.

För spridande av litteratur i skogsvård har styrelsen under året prenumererat på 100 exemplar av tidskriften »Skogvaktaren» för folkskolornas räkning, inköpt 100 exemplar av Norrlands skogsvårdsförbunds nyutgivna lärobok i skogshushållning samt 100 inbundna exemplar av Svenska skogsvårdsföreningens folkskrifter.

Styrelsen har under året hållit 12 sammanträden i Östersund.

För att på ort och ställe skaffa sig kännedom om skogarnas tillstånd och skötsel inom länet företog styrelsen tillsammans med länsjägmästaren samt vederbörande länsskogvaktare den 18—24 augusti en inspektionsresa inom Härjedalen, den 7—9 sept. till Offerdals socken, den 29—30 i samma månad till Håsjö socken och den 23 oktober till Ås socken, varvid även under ledning av styrelsens personal utförda skogsvårds-

arbeten besiktigades. Resorna till Håsjö och Ås avsågo även att besiktiga ett par skogsområden, över vilka styrelsen eventuellt ämnar erhålla dispositionsrätt för demonstrerande av god skogsvård.

Den 11—14 november besöktes länet av den av Kungl. Maj:t tillsatta skogslagstiftningskommittén, vilken höll sammanträden i Hjärpen, Östersund och Strömsund för inhämtande av skogsägarnas meningar och önskemål i skogslagsfrågan.

Den 1—4 december deltogo styrelsens samtliga ledamöter och länsjägmästaren i skogsvårdsstyrelsernas möte i Stockholm.

Av de ärenden, som styrelsen haft att behandla under året, märkas skrivelse till Konungen angående taxering av landets samtliga skogar i enlighet med den utförda försökstaxeringen av Värmlands läns skogar samt skrivelse till Konungens Befallningshavande i länet angående Riksdagens skrivelse till Konungen rörande utredning i fråga om behövligheten och lämpligheten av åtgärder från statens sida för beredande av understöd åt kommuner för bildandet av kommunalskogar.

Av de s. k. sockenkartorna, vilka styrelsen låter utarbeta till hjälp för sitt arbete, har under året fullbordats: Ragunda, Stugun, Undersåker, Tännäs och Hede.

Vid den Baltiska utställningen i Malmö under sommaren, i vilken länets skogsvårdsstyrelse deltog jämte några andra skogsvårdsstyrelser inom landet, hade styrelsen utställt en gipsrelief av länet med tillhörande modeller av brandtorn, angivande huru ett systematiskt brandtornssystem borde anordnas, ävensom en grafisk framställning över orsakerna till de senare årens skogseldar inom länet, varjämte några sockenkartor som prov voro utställda.

Beträffande skogsvårdskassans inkomster och utgifter under året hänvisas till bil. B till denna berättelse. Styrelsens inkomst- och utgiftsstat för år 1915 återfinnas i bil. C.

Under året har handlagts 720 st. nytillkomna ärenden. Från expeditionen har under året utgått 3,078 diarieförda skrivelser jämte ett stort antal ej diarieförda brevkort, korsband m. fl. postförsändelser.

Rörande de enskilda skogarnas inom länet tillstånd och skötsel hänvisas till länsjägmästarens under bil. A lämnade redogörelse.

Östersund i april 1915.

På skogsvårdsstyrelsens vägnar:

Olof Björklund.

O. Hj. Humble.

Bil. A.

Kortfattad redogörelse över de enskilda skogarnas inom Jämtlands län tillstånd och skötsel år 1914.

Med utgången av år 1914 har ett årtionde förflutit sedan den med så stort intresse och många förväntningar motsedda, nu gällande, lagstiftningen angående vården av enskildas skogar började tillämpas. När man sålunda kan blicka tillbaka på en så pass lång period, vill man naturligen söka bilda sig ett omdöme om, huruvida de resultat, som uppnåtts, motsvara de förväntningar och önskemål, man från början vågat hysa. Utan att här söka förklara sammanhanget mellan å ena sidan skogslagen och dess tillämpningssätt samt å andra sidan den företeelsen, som vid nämnda återblick förmärkes, nämligen att skogsägarna nu, jämfört med för 10 år tillbaka, äro i avsevärd grad mera medvetna om sina skogars värde och måna om att så vitt möjligt i första hand tillgodogöra sig den sämre skogen och spara den växtligare, bör detta glädjande faktum dock här konstateras. Många hava tagit detta första steg på skogsvårdens väg, och några av dessa även det andra, att se till hur den växtliga skogen samt skogsmarken bör behandlas för att giva större avkastning. De gallringskurser, som skogsvårdsstyrelsen under de sista åren igångsatt, synas vara en kraftig maning i den angivna riktningen, och böra därför sådana kurser komma till stånd på så många platser som möjligt.

För att mer och mer skaffa insteg för rationella avverkningsmetoder, förenliga med varje särskilt för avverkning avsett skogsbestands beskaffenhet, har från ingången av år 1914 tillämpats den principen, att skogsvårdsstyrelsens personal lämnar sitt biträde vid tillämnade avverkningar, endast då avverkningsrättsinnehavaren godkänner och underskriver en av tjänstemannen upprättad plan för den tillämnade avverkningens bedrivande samt åtager sig att vidtaga de åtgärder efter avverkningen, som av omständigheterna påkallas. I dylika fall, då det ofta blir fråga om ren kalhuggning av söndertrasade och överåriga bestånd samt uppdragande av ny skog, mången gång tall, där förut varit oväxtlig gran, har styrelsen ansett sig böra lämna sakkunnigt biträde och kulturmaterial fritt. Att härav skall erhållas goda resultat är otvivelaktigt, och skogsägarna äro i allmänhet icke obenägna för sådana avverkningar, vilket varslar om att länets skogar gå en bättre skogsvård till mötes.

Såsom en relativ måttstock på avverkningarnas storlek angavs i förra årets berättelse skogsaccisbeloppet inom länet, och för att även nu använda samma jämförelsetal kan här antecknas:

År 1911 skogsaccis — 243,378: 82 kr. samt taxerat skogsvärde 12,122,798: 77 kr.

År 1912 skogsaccis — 254,790: 45 kr. samt taxerat skogsvärde 12,739,522: 30 kr.

År 1913 skogsaccis — 260,149: 26 kr. samt taxerat skogsvärde 13,002,463: 08 kr.

Dessa siffror, i vilka dock icke husbehovsvirket samt försäljningar under 150 kronors värde äro medtagna, synas tyda på, att de årliga avverkningarnas storlek ännu är stadd i tillväxt.

Årets skogskulturer började i normal tid i början av maj och gynnades av ett i huvudsak lämpligt väder under växtperioden. För självföryngringen har detta år varit ett av de bästa sedan lång tid tillbaka, enär tallen, men i all synnerhet granen, lämnat särdeles ymnigt med frö.

Beträffande de genom skogsvårdsstyrelsens bemedling verkställda kulturerna hänvisas till tab. 3 till denna redogörelse.

I tab. 4 lämnas även en mera specificerad uppgift angående de med folkskolornas barn verkställda kulturarbetena. På grund av till skogsvårdsstyrelsen avlämnade skogsodlingsförbindelser har under året skogsodlats 132,34 har, vilket är det mesta, som något år hittills skogsodlats till följd av sådana förbindelser.

I tab. 5 lämnas en redogörelse för de åtgärder, som trävarubolagen, enligt till styrelsen insända uppgifter, vidtagit med sina skogsmarker inom länet i skogsvårdshänseende, och framgår härav, att för sådana arbeten påkostats under året ett belopp av 130,954: 16 kr.

Genom skogsvårdsstyrelsens personal har under året upprättats 177 st. dikningsplaner, se tab. 2, varvid utstakats 175,689 meter diken och för upprensning uppmätts 75,977 meter bäckar, vilket beräknats draga en kostnad av 129,354: 79 kr.

Att de genom styrelsens personal utförda stämplingarna, angivna i tab. 1, varken blivit så många ej heller omfattat så stort antal träd som föregående år, eller:

År 1913 330 utförda stämplingar och 1,844,310 st. stämplade träd, samt år 1914 123 utförda stämplingar och 650,026 st. stämplade träd beror dels och huvudsakligast därpå, att då världskriget utbröt i augusti, just då stämplingarna skulle i stort sett taga sin början, skogsägarna tills vidare återkallade sina stämplingar, dels även därpå, att de förut omnämnda planerna för avverkningar i många fall medgiva trakthuggning utan föregående stämpling.

I tab. 6 återfinnes en tabellarisk uppställning av de under sommaren utbrutna skogseldarna. Av denna tabell framgår, att tillbuden till skogseldar icke varit så få, ej mindre än 44 st., men tack vare den stora

vana, som man i detta län, synnerligast i Härjedalen, besitter vid skogseldsläckning, samt till följd av att eldarna genast inrapporteras, bliva desamma sällan långlivade eller av nämnvärd omfattning. Hela brandskadade arealen blev ej mer än 274,81 har, oaktat en eld av dessa 44 ensam omfattade 150 har. Som känt är torde däremot sydligare delar av vårt land under 1914 års sommar lidit avsevärdare skada genom skogseldarna. På en del trakter inom länet har även grantorkan uppträtt och gjort skada.

Östersund den 30 april 1915.

O. Hj. Humble

Bil. B.

Förvaltningskostnaders räkning.

Debet.

Expeditionslokalens räkning	1,327: 87
Trycknings- och annonskostnaders räkning	1,583: 64
Telefoners räkning	1,270: 31
Diverse omkostnaders räkning	2,500: —
Avlöningars räkning	22,175: —
Kronor	28,856: 82

Kredit.

Kapitalräkning	28,856: 82
Kronor	28,856: 82

Kapitalräkning.

Debet.

Balansräkning från 1913	310: 70
Skogsstämplingars räkning	2,301: 32
Bevakningars räkning	4,790: —
Skogsdikningars räkning	54,899: 50
Undervisnings räkning	4,803: 06
Skogskulturers räkning	2,346: 32
Mönsterkulturers räkning	317: 68
Sockenkartors räkning	5,434: 13
Diverse omkostnaders räkning	3,006: 23
» » » P. Odman	200: —
Skogsvårdskommittéernas räkning	77: 98
Diverse förrättningars räkning	79: 23
Förvaltningskostnaders räkning	28,856: 82
Avskrivnings räkning	2,195: 23
Balans räkning till 1915	144,420: 59
Kronor	254,338: 79

Kredit.

Balans räkning från 1913	115,881: 26
Skogsvårdsavgifters räkning	131,971: 33
Statskontorets räkning	1,000: —
Räntors räkning	5,286: 20
Balans räkning till 1915	200: —
Kronor	254,338: 79

Balansräkning.

Debet.

Inventariers räkning	4,843: 75
Fröklängningsanstaltens räkning	34,000: —
Transport	38,843: 75

*

Transport	38,843: 75
Skogsfrös räkning	23,063: 65
Kotts räkning	3,150: —
Frökläugningens räkning	133: 30
Tvångskulturers räkning	301: 48
Syneförrättningars & rättegångskostnaders räkning	33: 56
Kapitalräkning i Jämtlands Folkbank	67,448: 25
Upp- & Avskrivnings räkning i d:o	8,947: 54
Ingenjör Fr. Widmark	693: 25
Diverse debitorers räkning	1,707: 39
Skogskulturens å Halasjölandet räkning	3: —
Kassa räkning	95: 12
Kapital räkning för motstående skulder	200: —
Kronor	144,620: 59

Kredit.

Länsskogvaktaren E. P. Lidgren	100: —
D:o A. G. Eriksson	100: —
Kapital räkning för motstående tillgångar	144,420: 59
Kronor	144,620: 59

Bil. C.

Skogsvårdsstyrelsens inkomst- och utgiftsstat för år 1915.

Inkomster:

Behållning från år 1914:		
I kassa	95: 12	
Å bankräkning innestående	76,395: 79	
Lager av skogsfrö och kott	26,213: 95	
Utestående fordringar	2,400: 64	
Beräknade resterande skogsvårdsavgifter för 1913	7,000: —	
Beräknad andel av reserverade 10 %	1,500: —	113,605: 50
Statsanslag för uppehållande av styrelsens verksamhet		1,000: —
Beräknade skogsvårdsavgifter		140,932: 41
» räntor		3,000: —
Kronor		258,537: 91

Utgifter:

Skuld: Innestående löner		200: —
Löner:		
Länsjägmästaren	6,000: —	
Skattmästaren	750: —	
Kanslisten	2,050: —	
Två länsskogvaktare à 1,400 kr.	2,800: —	
Fem d:o à 1,300 »	6,500: —	
Två d:o à 1,200 »	2,400: —	
Två bitr. d:o à 900 »	1,800: —	22,300: —
Transport		22,500: —

Transport		22,500: —
Reseersättningar:		
Styrelsen	1,200: —	
Länsjägmästaren	3,000: —	
Länsskogvaktarnas bevakningsresor	5,000: —	
Skogsvårdskommittéerna	1,000: —	10,200: —
Hyra och övriga utgifter för expeditionslokalen		1,400: —
Telefonavgifter		1,200: —
Annonser, skrivmateriel och expenser		1,200: —
Fröklängningsanstalten:		
Skatter och onera	150: —	
Föreståndarens arvode	300: —	450: —
Såddredskap och inventarier		500: —
Bidrag till skogsodlingar, skogsdikningar samt skogsvårdsarbeten	56,000: —	
Resekostnader för styrelsens personal vid ledande av frivilliga kulturer, dikningsundersökningar och dylikt	8,000: —	64,000: —
Beräknade utgifter för försöksfälten		500: —
Anslag till undervisning:		
Lantmannaskolan	500: —	
Folkhögskolan	350: —	
Skogsvårdsförbundet inom länet	500: —	
Norrlands skogsvårdsförbund	300: —	
Studieresor	1,500: —	
Föredrag i skogsvård	500: —	
Gallringskurser	2,000: —	
Skogsvårdskurs för folkskollärare	500: —	
Till inköp av litteratur	700: —	6,850: —
Beräknade utgifter för sockenkartorna		5,500: —
Beräknade utgifter för taxering till skogsvårdsavgift		2,000: —
Ännu ej lyftade anslag för dikningar:		
För 1906 års dikningar	1,255: —	
» 1907 » »	1,300: —	
» 1908 » »	4,449: —	
» 1909 » »	11,173: —	
» 1910 » »	17,243: —	
» 1911 » »	12,882: —	
» 1912 » »	43,762: —	
» 1913 » »	727: —	92,701: —
Reserverat för diverse ändamål		29,536: 91
Behållning av frö och kott		20,000: —
Kronor		258,537: 91

Revisionsberättelse.

Över verkställd granskning av skogsvårdsstyrelsens inom Jämtlands läns landstingsomrade redovisning för dess förvaltning under år 1914 få undertecknade revisorer avgiva följande revisionsberättelse.

I fråga om inkomster och utgifter under år 1914 samt tillgångar och skulder vid årets slut hänvisas till det såsom bil. B. vid styrelsens årsberättelse fogade räkenskapsutdraget, innefattande förvaltningskostnaders räkning, kapitalräkning och utgående balansräkning, vilket utdrag vi funnit överensstämma med motsvarande räkningar i huvudboken.

Då vi varken vid granskning av räkenskaperna, som äro noggrannt och överskådligt förda samt behörigen verificerade, ej heller vid genomgåendet av styrelsens protokoll funnit skäl till anmärkning, och då vi kommit till den uppfattningen, att styrelsen med omsorg och nit fullgjort sitt uppdrag, få vi tillstyrka full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Östersund den 19 maj 1915.

J. Sandén.
Av Kungl. Maj:t förordnad revisor.

Eric Johansson.
Av landstinget utsedd revisor.

N. Zetterström.
Av hushållningssällskapets förvaltningsutskott utsedd revisor.

Tab. 1. Till Bil. A.

Genom skogsvårdsstyrelsens personal utförda stämplingar och fröträdsutmärkningar samt lämnade råd och anvisningar för tillämnade avverkningar 1914.

	Stämpling				Fröträdsutmärkning				Råd och anvisning	
	Hemman		Träd		Hemman		Träd		Hemman	
	St.	S:ma	St.	S:ma	St.	S:ma	St.	S:ma	St.	S:ma
Västra distriktet:										
Alsens socken	1		9,890		1		3,293		1	
Hallens »	1		3,850							
Mattmars »	5		32,747							
Mörsils »	3		34,997							
Näskotts	3		21,282							
Undersåkers »	2	15	8,381	111,147		1		3,293		1
Föllinge distrikt:										
Föllinge socken	5		36,864							
Laxsjö »	7		33,428							
Offerdals »	-	12	—	70,292	1	1	1,050	1,050	1	1
Norra distriktet:										
Gåxsjö socken	3		2,008							
Ströms »	6	9	16,248	18,256						
Häggenås distrikt:										
Brunflo socken	—		—						2	
Kyrkås »	2		4,453						1	
Frösö »	-		—						1	
Hammerdals	3		2,849							
Häggenås	2		5,802							
Lits	11		39,387							
Ås	3	21	2,572	55,063					1	5
Revsunds distrikt:										
Bodsjö socken	—		—						1	
Lockne »	—								2	
Revsunds »	—		—						4	
Sundsjö »	3		8,054		1		468		1	
Sunne »	1	4	611	8,665		1		468		8
Östra distriktet:										
Fors socken	1		3,841						1	
Håsjö »	1		10,011							
Ragunda »	6		44,550							
Stuguns »	1	9	1,332	59,734						1

	Stämpling				Fröträdsutmärkning				Råd och anvisning	
	Hemman		Träd		Hemman		Träd		Hemman	
	St.	S:ma	St.	S:ma	St.	S:ma	St.	S:ma	St.	S:ma
Södra distriktet:										
Bergs socken	18		62,493							
Marby »	3		14,694							
Åsarne »	10	31	32,889	110,076						
Svegs distrikt:										
Lillherrdals socken	1		16,577						1	
Svegs »	4		45,466							
Ytterhogdals »	2		32,090							
Överhogdals »	2		24,544							
Älvros »	1	10	10,340	129,017						1
Hede distrikt:										
Hede socken	3		15,673							
Klövsjö »	4		48,411							
Vemdalen »	5	12	23,692	87,776						
Summa		123		650,026		3		4,811		17

Tab. 2. Till Bil. A.

Genom skogsvårdsstyrelsens personal planlagda torrläggningsarbeten år 1914.

Länsskogvaktaredistrikt	Antal hemman	Sträckmeter Diken	Sträckmeter Bäckar	Sträckmeter Summa	Beräknad dikningskostnad kronor	
Norra distriktet	14	22,419	17,016	39,435	18,983	50
Föllinge »	22	25,925	10,925	36,850	14,543	05
Västra »	34	29,806	13,376	43,182	19,117	86
Häggenås »	23	25,140	9,580	34,720	18,721	08
Östra »	19	16,139	12,511	28,650	13,912	67
Revsunds »	15	13,699	2,068	15,767	11,807	72
Södra »	32	22,551	1,453	24,004	15,166	09
Hede	16	16,960	8,548	25,508	15,343	33
Svegs »	2	3,050	500	3,550	1,759	49
Summa	177	175,689	75,977	251,666	129,354	70

Tab. 3. Till Bil. A.

Med bidrag eller biträde av skogsvårdsstyrelsen verkställda kulturer år 1914.

Länsskogvaktare-distrikt	Antal hemman	Å kalmarker, som uppkommit: före år 1905: Frö Tall kg.	Frö Gran kg.	Plantor Tall st.	Plantor Gran st.	Kultiverad areal Har	efter 1 januari 1905 (bekostas av avverkaren): Frö Tall kg.	Frö Gran kg.	Plantor Tall st.	Plantor Gran st.	Kultiverad areal Har	Summa: Frö Tall kg.	Frö Gran kg.	Plantor Tall st.	Plantor Gran st.	Beräknad kultiverad areal Har
Västra	22	[1] 10,38	[2] 4,88	1,800	—	23,25	0,70	—	—	—	1,20	11,08	4,88	1,800	—	24,45
Föllinge	7	2,10	—	4,500	—	4,72	9,00	0,35	31,000	—	31,00	11,10	0,35	35,500	—	35,72
Norra	14	[3] 7,20	[4] 0,90	7,027	640	17,60	0,40	0,20	1,820	—	2,50	7,60	1,10	8,847	640	20,10
Häggenås	10	1,30	—	2,000	-	1,94	5,30	—	14,800	—	7,04	6,60	—	16,800	—	8,98
Revsund	8	[5] 1,50	—	[6] 3,700	—	2,65	10,80	—	3,000	—	38,70	12,30	—	6,700	—	41,35
Östra	4	5,60	—	12,649	—	10,70	0,50	—	12,300	—	4,30	6,10	—	24,949	—	15,00
Södra	19	[7] 1,30	—	12,050	—	2,93	4,80	—	100,650	—	30,30	6,10	—	112,700	—	33,23
Sveg	4	0,50	—	5,000	—	2,50	7,00		—	—	10,00	7,50	-	5,000	—	12,50
Hede	25	[8] 12,28	[9] 1,45	[10] 41,036	—	26,99	1,25	1,25	500	—	7,30	13,53	2,70	41,536	—	34,29
Summa	113	42,15	7,23	89,762	640	93,28	39,75	1,80	164,070	—	132,34	81,91	9,03	253,832	640	225,62

[1] Härav till plantskolan i Mattmar 0,34 kg. [2] Härav till plantskolan i Mattmar 0,21 kg. [3] Härav till plantskola 0,50 kg. [4] Härav till plantskola 0,10 kg. [5] Till plantskolan i Brunflo. [6] Härav 2,000 till mönsterkulturfältet i Bräcke. [7] Till plantsängar å kulturfälten i Hackås och Oviken. [8] Härav 2,00 kg. till plantskolan i Vemdalen. [9] Härav 1,2 kg. till plantskolan i Vemdalen. [10] Härav 2,000 st. 4/0-plantor till mönsterkulturfältet i Rätan.

Sammandrag av skogskulturer

Länsskogvaktaredistrikt	Socken och skola	Antal deltagande barn
Västra	*Alsens* socken 4 skolor	46
	Hallens » 3	80
	Kall » 1	14
	Mattmar » 3	45
	Mörsil » 2	54
	Rödön » 1	6
	Undersåker » 6	133
Föllinge	*Föllinge* » 1	36
	Laxsjö » 1	16
	Offerdal » 2	71
Norra	*Frostviken* » 2	40
	Gåxsjö » 1	22
	Ström » 4	146
Häggenås	*Hammerdal* » 1	52
	Häggenås » 1	42
	Lit » 3	109
Revsunds	*Näs* » 2	92
	Revsunds » 1	32
	Sunne » 1	38
Östra	*Fors* » 3	70
	Håsjö » 1	13
	Hällesjö » 1	24
	Borgvattnet » 1	29
	Nyhem » 1	27
	Ragunda » 3	84
	Stugun » 2	51
Södra	*Bergs* » 2	64
	Marby » 1	18
	Myssjö » 2	51
	Oviken » 1	50
	Sunne » 1	10
	Åsarne » 1	37
Svegs	*Svegs* » 2	42
	Älvros » 1	22
Hede	*Klöfsjö* » 2	49
	Linsell » 2	49
	Rätan » 1	10
	Tännäs » 2	53
	Vemdalen » 2	124
	Summa 72 skolor	1,951

med folkskolorna år 1914.

Frö Tall kg.	Frö Gran kg.	Plantor Tall st.	Plantor Gran st.	Kultiverad areal Har	Anmärkningar
2,33	—	—	—	7,25	
1,66	0,17	—	—	2,75	
—	2,00	—	—	2,20	
0,87	—	300	—	1,00	
0,98	—	—	—	1,20	
	—	500	—	0,15	
3,50	2,20	1,000	—	7,50	
—	—	1,000	—	0,40	
0,10	—	1,000	—	0,32	
—	—	2,500	—	0,80	
0,30	—	1,947	—	0,80	
—	—	500	—	0,15	
—	—	1,810	640	1,55	
1,30	—	—	—	1,50	
—	—	500	—	0,11	
—	—	1,500	—	0,33	
0,50	—	1,000	—	1,30	
0,80	—	300	—	0,60	
—	—	400	—	0,60	Hjälpplantering.
0,50	—	750	—	1,20	
1,00	—	300	—	1,90	
0,50		—		0,75	
—	—	1,000	—	0,60	
1,70	—	300	—	1,35	
0,30	—	874	—	0,90	
—	—	2,000	—	0,70	
—	—	1,500	—	0,38	
—	—	200	—	0,05	
—	—	1,000	—	0,25	
—	—	2,000	—	0,25	
—	—	350	—	0,08	
—	—	500	—	0,10	
—	—	5,000	—	2,00	
0,50	—	—	—	0,50	
—	—	1,100	—	0,25	
—	—	2,250	—	0,50	
—	—	400	—	0,10	
—	0,25	770	—	0,28	
—	—	1,840	—	0,14	
16,84	4,62	36,391	640	42,79	

Tab. 5. Till Bil. A.

Sammanfattning av kulturåtgärder och torrläggningsarbeten, vilka blivit av nedan egendomar inom

Skogsägarnas namn	År	Kulturåtgärder: Hyggesrensning och markberedning: Areal Hektar		Hyggesrensning och markberedning: Summa Kronor		Sådd och plantering: Fullständig skogsodling Har		Sådd och plantering: Hjälpkultur Har		Sådd och plantering: Kostnad för arbete inb. frö i kronor		Div. arbeten: Har	Div. arbeten: Kostnad		Total kostnad Summa Kronor	
Aktiebolaget Iggesunds Bruk	1914	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bergvik & Ala Nya Aktiebolag	»	—	—	—	—	30	—	—	—	730	49	[2] —	[1] 505	70	1,236	19
J. A. Enhörnings Trävaru A.-B.	»	4	—	[2] —	—	1	—	--	—	28	59	—	—	—	28	59
Hofvids Aktiebolag	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hudiksvalls Trävaru A.-B.	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kramfors Aktiebolag		3	—	108	88	40	—	—	—	965	50	[2] —	[4] 2,736	44	3,810	82
Källskärs Aktiebolag	»	—	—	—	—	—	—	29	48	853	13	—	—	—	853	13
Ljusne—Woxna Aktiebolag		229	—	4,007	73	235	—	—	—	6,001	79	—	—	—	10,009	52
Långrörs Aktiebolag	»	7	—	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	—
Marma Sågverks Aktiebolag	»	70	—	652	25	—	—	650	—	4,662	34	—	—	—	5,314	59
Mons Trävaru Aktiebolag	›	[2] —	—	199	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	199	50
Ramviks Sågverks Aktiebolag	»	100	—	640	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	640	—
Sandö Sågverks Aktiebolag	»	145	—	150	—	1	60	13	—	150	10	—	—	—	300	10
Skönviks Aktiebolag		1,170	40	9,901	21	106	—	49	—	3,947	87	—	—	—	13,849	08
Ströms Trävaru Aktiebolag	»	10	—	201	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	201	—
Sunds Aktiebolag	»	2	20	33	—	53	04	28	50	[3] 2,716	69	—	[4] 84	90	2,834	59
Svanö Aktiebolag	»	—	—	—	—	4	—	—	—	117	50	—	—	—	117	50
Trävarubolaget Svartvik	»	—	—	—	—	3	20	—	—	[3] 83	75	—	—	—	83	75
Tunadals Aktiebolag	»	200	—	6,084	78	[5] 30	50	—	—	[3] 662	—	—	—	—	6,706	78
Utansjö Cellulosa Aktiebolag	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wifsta Warfs Aktiebolag		135	50	1,362	—	109	30	5	—	4,202	01	—	—	—	5,564	01
Summa		2,076	10	23,415	35	613	64	774	98	25,081	75	—	3,327	04	51,824	15
Motsvarande slutsumma	1913	—	—	23,602	94	—	—	—	—	29,343	22	—	361	53	53,307	69

[1] Diverse arbeten. [2] Ej angivet. [3] Frö ej inberäknat. [4] Gallring. [5] Frö och biträde kostnadsfritt

angivna sågverksaktiebolag och större skogsägare verkställda år 1914 å deras Jämtlands län.

Torrläggningsarbeten: Bäckrensning, Längd i meter	Bäckrensning, Summa Kronor		Upptagna diken, Längd i meter	Upptagna diken, Summa Kronor		Genom arbetet torrlagda imp. Har		Genom arbetet förbättrad mark Har		Kostnad för torrläggningsarbetet Kronor		Summa kostnad för samtliga arbeten Kronor	
13,929	2,352	35	889	235	63	[2] —	—	[2] —	—	2,587	98	2,587	98
48,830	10,737	60	9,495	4,020	03	[2] —	—	[2] —	—	14,757	63	15,993	82
3,010	300	—	—	—	—	[2] —	—	[2] —	—	300	—	328	59
—	—	—	1,482	670	—	[2] —	—	50	—	670	—	670	—
8,345	1,255	50	3,700	1,176	88	[2] —	—	[2] —	—	2,432	38	2,432	38
15,124	4,416	43	23,432	2,962	79	82	—	480	—	7,379	22	11,190	04
424	63	60	—	—	—	[2] —	—	[2] —	—	63	60	916	73
3,410	740	10	10,672	3,637	10	[2] —	—	[2] —	—	4,377	20	14,386	72
1,640	164	—	2,016	526	15	[2] —	—	c:a 500	—	690	15	765	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,314	59
—	—	—	6,643	1,714	76	13	—	85	—	1,714	76	1,914	26
550	220	—	500	225	—	60	—	200	—	445	—	1,085	—
—	—	—	239	57	80	[2] —	—	10	—	57	80	357	90
14,097	[2] —	—	66,969	[2] —	—	[2] —	—	[2] —	—	21,755	84	35,604	92
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	201	—
5,630	1,325	10	15,203	4,288	92	[2] —	—	[2] —	—	5,614	02	8,448	61
3,975	407	89	567	133	30	c:a 25	—	c:a 60	—	541	19	658	60
8,921	[2] —	—	1,315	[2] —	—	[2] —	—	[2] —	—	2,422	15	2,505	90
[6] 1,100	225	—	[6] 7,725	5,081	57	[2] —	—	[2] —	—	5,306	57	12,013	35
—	—	—	4,755	933	76	[2] —	—	[2] —	—	933	76	933	76
37,002	5,531	29	9,333	2,549	47	[2] —	—	[2] —	—	7,080	76	12,644	77
165,978	—	—	164,935	—	—	—	—	—	—	79,130	01	130,954	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	169,110	71	222,418	40

av skogsvårdsstyrelsen. [6] Till större delen planlagt av styrelsens personal.

Tab. 6. Till Bil. A.

Skogseldar inom Jämt-

Plats, där skogselden pågick: Socken	Plats, där skogselden pågick: By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn kilometer	Tid, då skogs-elden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden har	Den brunna skogens medelålder
1	2	3	4	5	6	7	8
Rödö	Hissmon	1 km. från Krokom	6/7	Gnistor från lokomotiv	Tall 0,6 Gran 0,4	0,81	150
Alanäs	Ring-vattnet	5 km. från Ringvattnet	8—10/7	Förmodligen vallhjon	Gran 1,0	5,00	150
Ström	Gärdsnäs	1,3 km. från Gärdsnäs	Slutet av juni	Förmodligen dold eld efter flottnings-manskap	Gran och tall	0,50	180
D:o	Näset	2,5 km. från Näsviken och Strömsund	9—10/7	Vallhjon	Gran 0,9 Tall och löv 0,1	7,50	180
Fors	Utanede	0,3 km. från Utanede	15/7	Åskslag	Tall 0,9 Gran 0,1	0,15	60
Stugun	Stugubyn	10 km. från Strånäset	6—11/7	Obekant	Tall 0,1 Gran 0,9	150,00	150
D:o	Ströms-näs och Stugubyn	5 km. från Strånäset	6/7	D:o	Tall 0,8 Gran 0,1 Löv 0,1	2,00	40
Sveg	Äggen	15 km. från Äggen	7/7	Vallhjon	Tall 0,8 Gran 0,2	2,00	125
D:o	Byvallen	2 km. från Byvallen	18/7	Åskslag	Tall 1,0	0,50	200
D:o	D:o	20 km. från Byvallen	18/2	D:o	Tall 1,0	2,00	40
D:o	D:o	20 km. från Byvallen	18/7	D:o	Tall 1,0	4,00	40
D:o	Prest-bordet	20 km. från Sveg	18/7	D:o	Tall 1,0	1,00	200
D:o	Överberg	7 km. från Överberg	18/7	D:o	—	—	—
D:o	D:o	20 km. från Överberg	13/7	D:o	Tall 0,5 Gran 0,5	5,00	20 (125)

lands län år 1914.

Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet kronor	Medel. varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad kronor	Anteckningar
9	10	11	12	13
16: —	Släckningsmanskap	84: —	100: —	Avverkning övergick trakten för några år sedan. Långvarig torka före branden. Skogsmarken ej skadad.
200: —	D:o	70: —	270: —	Avverkat för c:a 25 år sedan. Långvarig torka. Skogsmarken ej skadad.
20: —	Sjö å en sida; släckningsmanskap	35: —	55: —	Ej övergåtts av avverkning sedan långt tillbaka. Långvarig torka. Marken ej skadad.
400: —	Myrar; luckor i beståndet; släckningsmanskap och slutligen regn	280: —	680: —	Halva brandområdet avverkat föregående vinter till 8″ × 4′, andra hälften avverkat för flera år sedan. Marken icke skadad, men vacker granåterväxt delvis förstörd. Långvarig torka.
—	Släckningsmanskap	10: 50	10: 50	Obetydlig skada, släcktes hastigt.
6,000: —	Släckningsmanskap och regn	2,275: —	8,275: —	Trakten delvis övergången av brand år 1912 (c:a 20 har). Marken betydligt skadad å den gamla brännan, för övrigt ej så mycket.
220: —	Myrar och släckningsmanskap	70: —	290: —	Torka före branden. Marken mindre skadad.
160: —	Släckningsmanskap	350: —	[1])510: —	[1]) Inberäknat 150 kr. för extratåg. Långvarig torka. Ej avverkats på länge. Marken mindre skadad.
40: —	D:o	20: —	60: —	Underväxt i ålder 1—20 år förstördes.
240: —	D:o	70: —	310: —	All skog uppbrändes; marken mindre skadad.
480: —	D:o	130: —	610: —	All skog uppbrändes; marken mindre skadad.
56: —	D:o	40: —	96: —	Överbeståndet ej skadat, underväxten förstördes.
—	D:o	80: —	80: —	Myrmark. Ingen nämnvärd skada å skog.
200: —	D:o	160: —	360: —	Marken ej nämnvärt skadad.

Plats, där skogselden pågick		Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn kilometer	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden har	Den brunna skogens medelålder
Socken	By						
1	2	3	4	5	6	7	8
Sveg	Herrö	2 km. från Herrö	18/7	Åskslag	Tall 1,0	1,00	125
D:o	D:o	3 km. från Herrö	18/7	D:o	Tall 1,0	0,50	125
D:o	Byn	10 km. från Byn	10/8	Vallhjon	Huvudsakligen myr	1,00	125
D:o	Ulvkälla	20 km. från Ulvkälla	15/7	Vårdslöshet av småpojkar	Tall 0,1	0,50	125
Ytterhogdal	Västansjö	5 km. från Västansjö	18/7	Åskslag	Tall 0,4 Gran 0,6	3,00	125
D:o	Huskölen	10 km. från Huskölen	25/7	D:o	Tall 0,6 Gran 0,4	2,00	125
D:o	Känne kronopark	10 km. från Flors by	25/7	D:o	Tall 1,0	4,00	40
D:o	Viken	10 km. från Viken	18/7	D:o	Tall 1,0	—	—
Älvros	Långskogen	1 km. från Långskogen	6/8	Kringresande tattare	Tall 1,0	3,00	40
Lillherrdal	Åsen	18 km. från Åsen	18/7	Åskslag	Gran 1,0	4,00	40
D:o	Östansjö	35 km. från Östansjö	1/6	Genom risbränning	Gran 1,0	4,00	40
D:o	D:o	35 km. från Östansjö	Någon dag d. 13—18/7	Åskslag	—	—	—
D:o	D:o	35 km. från Östansjö	Någon dag d. 13—18/7	D:o	—	—	—
D:o	D:o	35 km. från Östansjö	Någon dag d. 13—18/7	D:o	—	—	—
D:o	D:o	35 km. från Östansjö	Någon dag d. 13—18/7	D:o	—	—	—
D:o	Klubbnäs	20 km. från Klubbnäs	Någon dag d. 13—18/7	D:o	Tall 1,0	4.00	50

Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad kronor	Anteckningar
9	10	11	12	13
40: —	Släckningsmanskap	40: —	80: —	Marken ej nämnvärt skadad.
20: —	D:o	40: —	60: —	D:o
—	D:o	160: —	160: —	D:o (myrmark).
20: —	D:o	40: —	60: —	
20: —	D:o	120: —	240: —	
40: —	D:o	60: —	100: —	
480: —	D:o	60: —	540: —	
—	D:o	8: —	8: —	Släcktes genast.
360: —	D:o	100: —	460: —	
360: —	D:o	1,000: —	860: —	
360: —	D:o		860: —	
—	D:o		—	Släcktes genast. Hudiksvalls Trävarubolag bekostat släckningen.
—	D:o		—	D:o.
—	D:o		—	D:o.
—	D:o		—	D:o.
640: —	D:o	200: —	840: —	Marken ej nämnvärt skadad.

Plats, där skogselden pågick: Socken	By	Brandställets avstånd till närmaste by med angivande av dess namn kilometer	Tid, då skogselden pågick	Orsak till eldens uppkomst	Befintliga trädslag, angivna i tiondedelar, där elden uppkom	Areal skogsmark, som övergicks av elden har	Den brunna skogens medelålder
1	2	3	4	5	6	7	8
Lillherrdal	Olingdal	20 km. från Olingdal	Någon dag d. 13—18/7	Åskslag	Tall 1,0	4,00	50
D:o	Orrmo	7 km. från Orrmo	Någon dag d. 13—18/7	D:o	Tall 1,0	15,00	50
D:o	Kyrkbyn	11 km. från Kyrkbyn	Någon dag d. 13—18/7	D:o	Tall 1,0	5,00	50
D:o	D:o	6 km. från Kyrkbyn	Någon dag d. 13—18/7	D:o	Tall 1,0	0,50	50
D:o	Högen	4 km. från Högen	Någon dag d. 13—18/7	Vallhjon	Tall 1,0	—	—
Hede	Långå	1 km. från Långå	17/7	Ovarsamhet vid gärdesstängning	Tall 0,8 Gran 0,1 Löv 0,1	0,25	35
D:o	Sörviken	8 km. från Sörviken	17—18/7	Åskslag	Tall 0,9 Gran 0,1	3,50	32
D:o	Hede	6 km. från Hede	19/7	D:o	Tall 0,7 Gran 0,3	2,00	28
Linsell	Linsell	5 km. från Linsell	1/9	D:o	Tall 1,0	2,00	80
D:o	Ransjö	10 km. från Ransjö	18/7	D:o	Tall 1,0	2,00	40
Rätan	Rätansbyn	10 km. från Rätansbyn	13—25/7	D:o	Tall 0,6 Gran 0,4	15,00	36
D:o	D:o	5 km. från Bryngelhögen	13—25/7	D:o	Tall 0,7 Gran 0,3	12,00	40
Tännäs	Kärringsjön	5 km. till Käringsjön	13—19/7	Vårdslöshet av fiskare	Tall 0,7 Löv 0,3	6,00	120
Vemdalen	Kyrkbyn	6 km. till Kyrkbyn	17/7	Åskslag	Tall 0,7 Gran 0,3	0,10	—
44 eldar						274,81	

Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet kronor	Medel, varigenom elden begränsats, t. ex. naturlig begränsning mot myrar o. dyl., inträffande regn, ingripande av släckningsmanskap m. m.	Beräknad släckningskostnad kronor	Summan av beräknad brandskada och släckningskostnad kronor	Anteckningar
9	10	11	12	13
640: —	Släckningsmanskap	200: —	840: —	Marken ej nämnvärt skadad.
2,400: —	D:o	200: —	2,600: —	D:o.
800: —	D:o	160: —	960: —	D:o.
80: —	D:o	80: —	160: —	D:o.
—	D:o	20: —	20: —	Obetydlig skada å marken.
40: 50	D:o	17: 40	58: —	
229: —	Släckningsmanskap o. begränsning mot myren	252: —	481: 50	Ingen avverkning på senare åren. Långvarig torka före branden. Å c:a halva arealen uppbrändes matjorden.
140: —	Släckningsmanskap o. regn	175: —	315: —	C:a 20 år sedan sista avverkningen. Skogsmarken ej nämnvärt skadad.
70: —	Släckningsmanskap o. begränsning mot myren	140: —	210: —	Avverkat för 3 år sedan; ingen nämnvärd skada å marken.
280: —	Släckningsmanskap	59: 50	39: —	Avverkat för 15 år sedan.
1,239: —	D:o	227: 50	1,466: 50	Avverkat för 10 år sedan. Marken icke skadad.
1,360: —	D:o	175: —	1,535: —	Skogen delvis nyligen avverkad; marken oskadad.
—	D:o	36: —	36: —	Marken ej skadad.
—	D:o	28: —	28: —	Ingen skada å skog eller mark
17,750: 50		7,273: 50	25,024: —	Summa

TABELLSAMMANDRAG

ÖVER

SKOGSVÅRDSSTYRELSERNAS VERKSAMHET

ÅR 1914

Tabell 1.

Enskilda skogarnas areal samt skogsvårdsstyrelsernas tjänstepersonal och skogsvårdskommittéer.

Landstingsområde	Enskildas utmarker inom respektive skogsvårdsstyrelsers verksamhetsområden			Länsjägmästare och sekreterare	Biträdande länsjägmästare	Enbart sekreterare	Enbart länsjägmästare	Kassör	Skoglig rådgivare	Länsskogvaktare	Övriga tillfälliga biträden	Antal skogsvårdskommittéer	Antal socknar
	Total areal hektar	Procent av områdets hela utmarksareal	Produktiv skogsmark hektar										
Stockholms län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	31	101	111
Uppsala »	280,364	85,6	209,930	1	—	—	—	—	1	3	30	76[1]	86
Södermanlands »	354,314	84	261,417	1	—	—	—	—	—	2	21	61	89
Östergötlands »	543,000	88,25	533,000	1	—	—	—	1	—	5	55	39	149
Jönköpings »	731,543	—	541,342	1	—	—	—	—	—	8	60	114	126
Kronobergs »	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	40	52	83
Kalmar läns norra	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	2	32	35
» » södra	526,614	93	315,024	1	—	—	—	1	—	5	1	—	65
Gottlands län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	5	91	91
Blekinge »	202,808	—	112,570	1	—	—	—	—	—	2	5	21	32
Kristianstads »	600 018	—	—	—	—	1	1	—	—	3	13	28	144
Malmöhus »	473,091	—	—	1	—	—	—	—	—	3	2	—	—
Hallands »	291,740	—	66,485[2]	1	—	—	—	—	—	4+1	22	38	86
Göteborgs och Bohus län	339,000	—	213,000	1	1[3]	—	—	1	—	5	90	78	78[4]
Älvsborgs län	850,402	—	680,380	1	—	—	—	—	—	6	103	118	222
Skaraborgs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	46	113	260
Värmlands »	1,390,960[5]	95,8	1,210,563	1	1	—	—	—		8	118	—	87
Örebro »	579,227	90,—	434,420	1	—	—	—	—	—	4	20	36	59
Västmanlands »	398,187	—	296,793	1	—	—	—	—	—	5	26	51	68
Kopparbergs » (utom Särna o. Idre)	1,840,250	84	1,370,409	1[7]	—	—	—	1	1	11	94	33	46
Gävleborgs »	—	—	1,492,672	—	—	1[6]	1	1	—	9	36	40	49
Västernorrlands län	2,238,758	—	1,902,944	1	2	—	—	1	—	10	35	60	63
Jämtlands »	2,135,952	74	1,800,000	1	—	—	—	1	—	9+2	12	58	59

[1] Varav en för tvenne socknar.
[2] Ljungmerksarealen ej inberäknad.
[3] Under en månad på våren.
[4] Med skogsmark.
[5] Utmark enl. Värmlandstaxeringars terminologi (el. skogs-, hag- och mossmark, men ej berg, vägar och vatten.)
[6] Och ombudsman.
[7] Samt två expeditionsbiträden.

För Stockholms och Skaraborgs län har redaktionen själv infört i tabellerna de uppgifter, som funnits att tillgå i berättelserna. För övriga län ha respektive länsjägmästare godhetsfullt själva ifyllt de av skogsvårdsstyrelsemötet år 1911 fastställda tabellformulären.

Tabell 2. **Skogsodlingar utförda under skogsvårdsstyrelsernas ledning.**

Landstingsområde	Antal jord-ägare	Använt skogsfrö			Använda skogsplantor					Skogsodlad areal			Använda dagsverken	
					Oomskolade		Omskolade				Hjälpkultur			
		Tall	Gran	Div.	Tall	Gran	Tall	Gran	Div.	Ny-kultur	Hela arealen	Redu-cerad areal	Mans-dags-verken	Hjone-dags-verken
		kg.	kg.	kg.	st.	st.	st.	st.	st.	har				
Stockholms läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	457,40	86,55	—	2,447	2,651
Uppsala »	216	117,47	76,77	—	186,850	78,900	55,860	81,475	139,520	270,67	133,29	73,29	2,341	4,233
Södermanlands »	181	56,50	53,10	—	885,500	816,000	41,900	6,100	9,500	277,70	106	30,3	2,584	3,912
Östergötlands »	603	552,96	342,55	—	662,600	664,500	233,350	174,475	59,507	1229,44	247,35	—	—	-
Jönköpings »	954	258,65	235,25	—	5,242,700	879,200	—	76,000	5,200	1695,05	542,28	—	12,484¾	10,908
Kronobergs »	824	1,183		—	353,000	5,500	—	—	—	1,536	23,44	15	—	—
Kalmar läns norra	152	173,3	75,9	—	213,150	195,800	13,500	100,700	2,625	341	94,5	—	—	—
» » södra	267	116,74	57,02	—	1,134,700	—	—	154,657	48,855	289	—	93	—	—
Blekinge läns	71	5	6	—	195,100	291,300	—	—	100	41	51	—	1,756	
Kristianstads »	812	3	4	—	427,000	1,719,000	—	—	113,700	—	376	—	—	—
Malmöhus »	131	36,5	—	—	189,700	150,000	—	—	49,300	—	65	—	—	—
Hallands »	—	17,0	—	—			1,864,650			245,78	155,6	—	5,817	
Göteborgs och Bohus län	1,728	34,5	9	—	2,329,575	3,191,650	—	—	489,565	800	—	c:a 148	—	—
Älvsborgs läns	3,461	935,74	1325,11	—	4,283,000	3,331,750	—	—	9,628	3464,5	—	553,85	14,908¾	16,310
Skaraborgs »	406	449,75	332,15	—			1,290,100			1,269	—	—	12,485	
Värmlands »	668	945,1	687,9	—	589,900	796,200	—	29,900	9,950	1,834,7	436	—	8,034	6,497
Örebro »	178	195,5	196,5	—	94,000	144,500	—	—	362	588,5	—	92,6	2,730	2,024
Västmanlands »	230	420,45	412,3	—	972,400	604,800	—	—	26,780	1,528,65		—	3,650	6,165
Kopparbergs »	725	1049,03	192,42	—	465,986	213,030	—	—	—	1944,53	482,50	—	2,910	5,566
Gävleborgs »	301	428,55	181,85	—	90,220	2,600	—	—	—	1075,29	—	—	5,198¾	252⅛
Västernorrlands läns	271	165,25	5,00	—	—	—	21,600	124,900	—	351,54	—	—	—	—
Jämtlands	113	81,91	9,03	—	253,832	640	—	—	—	225,62	—	—	—	—

Tabell 3. **All till skogsvårdsstyrelsernas kännedom kommen å enskild mark utförd skogsodling.**

Landstingsområde	Under skogsvårdsstyrelsens direkta ledning				Utan skogsvårdsstyrelsens direkta ledning: Med skogsvårdsstyrelsens medverkan				Utan skogsvårdsstyrelsens direkta ledning: Utan skogsvårdsstyrelsens medverkan				Summa areal			
	Antal jordägare	Nykultur	Hjälpkultur: Hela arealen	Hjälpkultur: Reducerad areal	Antal jordägare	Nykultur	Hjälpkultur: Hela arealen	Hjälpkultur: Reducerad areal	Antal jordägare	Nykultur	Hjälpkultur: Hela arealen	Hjälpkultur: Reducerad areal	Antal jordägare	Nykultur	Hjälpkultur: Hela arealen	Hjälpkultur: Reducerad areal
		har	har	har		har	har	har		har	har	har		har	har	har
Stockholms läns	—	—	—	—	208	947,9	101,35	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala »	216	270,07	133,29	73,29	160	325	—	—	22	1262,73	211,50	104,80	398	1858,40	344,79	178,09
Södermanlands »	181	277,70	106,00	30,30	72	328	—	—	28	488,30	—	—	281	1,094	—	—
Östergötlands »	603	1,229,44	247,35	—	—	—	—	—	50	744	248	—	653	1973,44	495,35	—
Jönköpings »	954	1,695,05	542,28	—	—	91,80	—	—	13	227	69	—	967	2013,85	611,28	—
Kronobergs »	824	1,536,00	23,44	15	80	50	—	—	12	400	—	—	916	1,986	23,44	15
Kalmar läns norra	152	341	94,5	—	15	190	37,5	–	8	88	30	—	175	619	162	—
» » södra	267	289	—	93	11	29	—	—	—	—	—	—	278	318	—	93
Blekinge läns	71	92		—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	92		—
Kristianstads »	10	27	44	—	812	—	376	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands »	—	245,28	155,6	—	1,174	488,94	128,05	—	—	—	—	—	—	734,22	283,65	—
Göteborgs och Bohus läns	1,728	800	—	ca 148	—	—	—	—	ca 10	15	—	—	1,738	815	—	148
Älvsborgs läns	3,461	2,865,23	—	374,3	—	599,27	—	179,55	22	505	—	143,5	3,483	3,969,5	—	697,35
Skaraborgs »	406	1,269	—	—	278	795	—	—	—	—	—	—	766	2,064	—	—
Värmlands »	668	1,834,7	436	—	35	595,9	—	—	—	2,751,8	—	—	703	5,182,4	426	—
Örebro »	178	588,5	—	92,6	42	580	—	56,00	—	—	—	—	220	1,168,5	—	148,6
Västmanlands »	230	1,528,65			—	—	—	—	—	1338,35	162,25	—	—	2,867	162,25	—
Kopparbergs »	725	1,944,53	482,50	—	—	—		—	22	1159,04	305,03	—	639	3103,57	787,53	
Gävleborgs »	301	1,075,29	—	—	13	1355,46	—	—	—	—	—	—	314	2430,75	—	—
Västernorrlands läns	271	351,54	—	—	21	1396,84	—	—	—	—	—	—	292	1748,38	—	—
Jämtlands »	113	225,62	—	—	1	38,70	—	—	11	613,64	774,98	—	125	877,96	774,98	—

[1] Skogsplantering.

Tabell 4. Åtgärder för spridning av kunskap i skogsvård.

Landstingsområde	Föredrag eller kurser för: större allmänhet	småbrukare	folkskolelärare	seminarieelever	folkhögskoleelever m. fl.	bevaringsman	Exkursioner	Undervisning av skolbarn: Antal skolor	Antal skolbarn	Spridning av skogslitteratur: Skogsvårdsföreningens folkskrifter antal ex.	Skogen antal årgångar	Annan litteratur
Stockholms län	[1]	1	—	—	—	—	—	—	—	Diverse häften	—	
Uppsala »	3	—	—	—	—	2	—	75	2,000	80	—	2,000 ex.
Södermanlands »	1	1	—	—	44 t.	—	10	12	264	—	200	Sylvans skogsbruk, Dybecks Skogsodl. Tidningsuppsatser.
Östergötlands »	—	12	—	—	7	—	—	—	—	400	200	500 ex. »Om släckning av skogseld».
Jönköpings »	—	5	—	—	3	—	—	81	3,415	500	—	Ungdomens skogsbok, Dybecks skogsodl.
Kronobergs »	—	3	3	—	2	—	—	179	8,600	—	150	150 ex. Skogvakt., 1,000 ex. Dybecks, o. 200 ex. »Om släckning av skogseld.»
Kalmar läns norra	—	2	—	—	—	—	1	30	790	—	100	
» » södra	—	5	—	—	9	—	1	—	700	—	—	
Blekinge län	—	—	—	—	20	—	—	7	247	—	—	
Kristianstads »	—	—	—	—	40 t.	—	—	—	—	500	—	
Malmöhus »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hallands »	—	3	—	—	1	—	—	—	1,571	—	100	
Göteborgs och Bohus län	13	6	—	1	4	1	2	143	5,233	—	—	Diverse.
Älvsborgs län	[2]	4	—	—	2	—	—	—	—	400	—	500 ex. Div. formulär.
Skaraborgs »	—	4	—	—	—	—	1	117	1,800	—	—	
Värmlands »	26	7	—	—	3	—	1	—	—	1,000	150	
Örebro »	1	—	—	—	—	—	12	—	2,133	200	—	Lovén s, Dybecks Skogvakt.
Västmanlands »	—	3	—	—	90 t.	—	2	—	—	—	1,880 ex.	
Kopparbergs »	50	—	—	—	3	—	—	161	6,650	1,000	200	50 Skogvakt., 50 Skogsvännen, 6,650 Dybecks Skogsodl.
Gävleborgs »	—	3[3]	—	—	[4]	—	—			—	100	20 ex Handledn i skogsskots.
Västernorrlands »	27	—	—	1	5	—	19	136	3,327	2,000	136	145 ex. Handbok i Skogsskötsel. 22 ex. Om släckn. av skogseld. 2 ex. Julins o. Hallers handbok.
Jämtlands »	6	1	—	—	84 t.	—	3	72	1,951	2,200	—	100 ex. Skogvaktaren.

[1] Skogens dag å Valborgsmässoafton. [2] En plantorskurs under 14 dagar samt 4 mindre kurser. [3] Dessutom en skogsvårdskurs om 6 veckor. [4] Lansjägm. undervisar eleverna vid länets 3 folkhögskolor i skogsskötsel under 1 vecka vid vardera skolan. I bidrag till nämnda skolor lämnas dessutom tilll vardera 200 kr. Ett stipendium på 60 kr. har utdelats för genomgående av kurs vid järnkontorets kolareskola.

Tabell 5. Åtgärder mot skogsavverkningar.

Landstingsområde	Antalet besiktigade lagstridiga avverkningstrakter	Undersökningar enl. § 2 i skogsvårdslagen	Träffade överenskommelser och skogsodlingsförbindelser	Avverkningsförbud	Rättegångar
Stockholms län	28 + 150	6	25	—	4
Uppsala »	184	4	15	(2)[1]	3
Södermanlands »	82[2]	7	4	—	1
Östergötlands »	—	—	—	—	2
Jönköpings »	611[3]	7	24	—	3
Kronobergs »	288	1	406[4]	—	2
Kalmar läns norra	176[3]	7	21	—	—
» » södra	15	0	15	0	4
Blekinge län	10	—	8	—	—
Kristianstads »	29	—	14	—	1
Malmöhus »	—	—	—	—	—
Hallands »	—	1	61	—	—
Göteborgs och Bohus län	33	—	6	—	—
Älvsborgs län	507[5]	1	—	—	—
Skaraborgs »	148	6	14	1	2
Värmlands »	134	1	19	1	2
Örebro »	39	13	19	4	—
Västmanlands »	63	8	71	—	—
Kopparbergs »	372	1	50	—	2
Gävleborgs »	—	27	16	—	7
Västernorrlands »	38	19	17	9	5
Jämtlands »	21	2	15	—	1

[1] Kvarstående sedan föregående år. [2] Besiktigade avverkningstrakter. [3] Ej alla avgjort lagstridiga. [4] Skogsodlingsförbindelser. [5] Beskrivning av kalmarker.

Tabell 6. **Bäckrensning, dikning och markberedning.**

Landstingsområde	Bäckrensning				Dikning				Markberedning utan vidare skogsvårdsåtgärd			
	Med bidrag av skogsvårds-styrelsen		Utan bidrag av skogsvårds-styrelsen		Med bidrag av skogsvårds-styrelsen		Utan bidrag av skogsvårds-styrelsen		Med bidrag av skogs-vårds-styrelsen		Utan bidrag av skogsvårds-styrelsen	
	meter	Kostnad Kr.	meter	Kostnad Kr.	meter	Kostnad Kr.	meter	Kostnad Kr.	har	Kostn. Kr.	har	Kostnad Kr.
Uppsala läns	—	—	39,030	—	—	—	21,891	—	20	—	775,70	—
Södermanlands läns	—	—	—	—	—	—	30,553	—	—	—	39	—
Jönköpings läns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kronobergs läns	—	—	—	—	15,030	1,948,35	—	—	—	—	—	—
Kalmar läns norra	—	—	—	—	—	1,399,20	—	1,905	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus läns	—	—	—	—	288	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs läns	—	—	4,591	643,34	—	—	17,273	3,080,58	—	—		—
Värmlands läns	78,693	8,496,69	68,479	9,617,85	567,009	110,178,58	131,542	30,656,10	—	—	—	—
Örebro läns	—	—	—	—	35,327	4,296,76	49,000	—	—	—	—	—
Västmanlands läns	—	—	17,763	—	—	—	80,542	—	—	—	516,4	—
Kopparbergs läns	27,689	3,039,49	54,288	—	184,960	41,591,87	1,119,635	—	—	—	1,762,85	—
Gävleborgs läns	67,148	15,848,52	—	—	144,853	58,876,78	—	—	—	—		—
Västernorrlands läns	136,938	19,379,69	—	—	865,007	184,315,22	—	—	—	—	—	—
Jämtlands läns	304,809	46,721,35	424	63,60	375,055	99,476,98	1,482	670	—	—	2,076,1	23,415,35

Tabell 7. **Fröklängning.**

Landstingsområde	Antal frörior	Behållning av kottar från föregående år		Under år 1914 inköpta kottar				Under år 1914 utklängt frö		Medelutbyte av 1 hektoliter		Behållning av kottar till 1915	
		Tall	Gran	Tall	Gran	Medelpris per hl.		Tall	Gran	Tall	Gran	Tall	Gran
		hl.	hl	hl.	hl.	Tall Kr.	Gran Kr.	kg.	kg.	kg.	kg.	hl.	hl.
Uppsala läns	1	—	—	1,871,8	3,114,8	4,69	1,87	[1]	1,516	—	0,65	1,703,2	1,411,5
Östergötlands läns	1	274	254	3,567	1,236	5	1,5	1,747	315	0,58	0,53	882	911
Jönköpings läns	1	—	—	4,454	1,749	5,57	1,99	2,605	1,222	0,59	0,70	4,013,29	—
Kalmar läns norra	1	101	244	766	681	—	—	550	547	0,63	0,63	—	—
» södra[2]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge läns	—	—	—	—	305	—	1,0	—	[3]	—	—	—	—
Hallands läns	1	—	—	939	15,9	—	—	358	4,5	0,38	0,28	—	—
		—	—	21,3[4]	—	—	—	6,7[4]	—	0,31[4]	—	—	—
Älvsborgs läns	2	171,75	1,173,5	1,340,68	1,797,45	—	—	647,6	1,820,3	—	—	35,55	—
Skaraborgs läns	[5]	—	—	6,602	1,657	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmlands läns	1	1,634	1,090	5,061	6,494	—	—	3,668	5,184	0,6	0,54	6,332	2,400
Örebro läns	1	—	—	1,708	546	5	1	885	258	0,52	0,47	—	—
Västmanlands läns	1	2,030	1,313	3,068	3,192	5,16	2,70	2,225	2,003,5	0,54	0,46	1,000	—
Kopparbergs läns	2	2,894	4,688	6,573	3,352	—	—	2,215	5,043	—	—	5,920	—
Gävleborgs läns	1	466	—	11,363	328	—	—	1,652	140	0,55	0,40	8,842	—
Västernorrlands läns	1	—	—	—	3,532	—	—	—	404	—	—	—	1,714
Jämtlands läns	1	2,166	17	1,094	1,465	3,50	1	2,560	1,482	0,69	0,73	700	—

[1] 163,6 hl. kott, fröet ej avvingat. [2] Samtliga skogvaktare klänga i sollavar; styrelsen övertager sedan detta frö mot reducerat pris. [3] Kotten utbytt mot frö enl. särskild överenskommelse. [4] Bergtall. [5] Klänges delvis hos skogvårdsstyrelsen i Jönköpings län och hos frih. Alfr. von Essen.

Tabell 8.

Skogsfrö.

Landstingsområde	Behållning från år 1913 kg.			Utklängt frö å egen ria 1914 kg.			Inköpt frö 1914					Använt frö till skogsodling under egen ledning kg.			Använt frö till plantskolor kg.			Utlämnat frö till nedsatt pris eller gratis kg.			Försålt frö till gängse pris kg.			Behållning av frö till 1915 kg.		
	Tall	Gran	Diverse	Tall	Gran	Diverse	Tall kg.	Medelpris pr kg. Kr.	Gran kg.	Medelpris pr kg. Kr.	Div. kg.	Tall	Gran	Diverse	Tall	Gran	Diverse	Tall	Gran	Diverse	Tall	Gran	Diverse	Tall	Gran	Diverse
Stockholms läns ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	35,75	9,50	373,05	224	0,5	—	—	—	—	—	—
Uppsala läns.........	390,53	39,80	—	-	1,516	—	—	—	—	—	-	—	—	—	39,12	89,20	20	57,88	129,87	—	150,64	38,50	—	125,13[1]	1,225,73[2]	—
Södermanlands läns	—	—	—	—	—	—	300	10,66	300	5	86,6	56,5	53,1		76,2	97,0	5,8	—	—	—	151,2	147,40	0,5	16,1	2,5	80,5
Östergötlands läns	1,202	46	—	1,747	315	—	112	9,65	704	5,06	25	553	342	—	46	143	20		—	—	294	320	1,5	2,174	200	3,.
Jönköpings läns ...	494,9	10,75	8,25	325,75	1,248,8	—			—	-		258,65	235,25		81	61	8,25	422	42,3	—	156,3	149		282,5	772	-
Kronobergs läns ...		100	—	—	—	—	1,210	11,70	1,030	4,80	—		1,058		12	25			125	—	-	—			1,120	—
Kalmar läns norra	410	35	—	550	547	—	—	—	—	—	—	153,3	75,9	—	10,8	9,3	—	54,5	43,5	—	73	38	—	668,4	415,3	—
" södra	140	20	—	—	—	-	128	12	106	5	—	117	57	—	41	9	—	117	5,7	-	—	—	—	110	60	-
Blekinge läns	—	—	—	—	—	—	50	12,5	150	6	6	5	6	—	45	91	6	—	—	—	—	—	—	—	53	
Kristianstads läns...	—	—	—	—	—	—	50	13	80	6	—	3	4	—	82	71	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus läns......	—	—	—	—	—	—	52	13	20	6	—	36,5	—	—	15,5	20	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hallands läns	355 133bt	— —	— —	358 7bt	4,5 —	— —	— —	—	400	—	— —	17 —	— —	— —	107 7,5 hl	145,8 —	19	65	—	—	13,7	56	21,6	574 108 hl	203	— —
Göteb. o. Bohus läns	-	—	-	—		—	185,5	10,50	178	5	70,5	-	-	30	151	160	40,5	—	—	—	34,5	9	-	—	—	—
Älvsborgs läns	651,5	8,025	—	647,6	1,820,3	—	525,3	11,78	—	—	10	908,5	1283,95	—	232,4	156,5	10	—	—	—	132,41	219,21		540,8	957,8	
Skaraborgs läns ...	-		—		—	—	—	—	—	—	—	—			43,4	77,3	1,9	—	—	—	—	—			-	—
Värmlands läns ...	2,899	1,757	—	366,8	5,184	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—		
Örebro läns	443	12	—	885	258	—	-	—	500	5	—	171,8	172,8	—	33	63	--	43,7	40,7	·	170	178	—	910	304	
Västmanlands läns	9,905	14,5	—	2,225	2,079		—	—	—	—	7	382	381,5	—	40	30,5	7	80,5	117		—	1,505	—	2,713	1,408	
Kopparbergs läns...	2,419	1,686	-	2,215	5,043	—	1	—	-	—	—	1,010	180		21,4	21,6	—	33	645	-	230,7	4,055	—	3,333	2,450	-
Gävleborgs läns ..	856,7	230,7		1,652	140	—	412	13,0	412,5	5,5		472,2	205,4	·	20	15		1110,5	285	·	30,9	5,3	—	1,287	273	
Västernorrlands läns	3,874,2	83,0	—	—	404	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78,5	88,5	—	365,7	15,1	—	135	68,4	—	3,295	315	—
Jämtlands läns	380,85	19,22	—	1,751,9	1,125,5	—	—	—	6,0	1,5	—	74,07	—	7,27	5,64	1,51	—	2,0	—	—	19,6	14,6	—	2,022	1,131	

[1] Vid omfläktning bortgick 17,74 kg. [2] Vid omfläktning bortgick 72,5 kg.

Tabell 9. **Skogs=**

Landstingsområde	Antal plant-skolor	Plant-skole-areal har	Använda plantor till skogsodling under skogsvårdsstyrelsens ledning: Oomskolade Tall	Oomskolade Gran	Omskolade Tall	Omskolade Gran	Diverse	Plantor, utlämnade eller: Oomskolade Tall	Oomskolade Gran
Stockholms läns	3	—	—	—	—	—	—	932,200	701,025
Uppsala läns	5	5,5	ingår i följande kolumn					106,900	50,300
Södermanlands läns	2	2,76	885,000	816,000	41,900	6,100	15,460	263,000	152,000
Östergötlands läns	1	8,95	662,600	664,500	233,350	174,475	59,507	—	—
Jönköpings läns	15	5,68	5,242,700	879,200	—	76,000	5,200	1,000	—
Kronobergs läns	3	1,00	353,000	5,500	—	—	—	—	—
Kalmar läns norra	5	1,5	166,000	140,500	13,500	—	1,400	27,800	92,900
Kalmar läns södra	10	2,00	1,134,700	—	—	154,657	—	samtliga	
Blekinge läns	2	4,00	164,100	236,700	—	—	—	25,000[3]	40,000[3]
Kristianstads läns	11	—	350,000	—	—	59,000	5,000	427,000	1,719,000
Malmöhus läns	4	1,00	—	—	—	—	—	—	—
Hallands läns	5	6,67	1,864,650						
Göteborgs och Bohus läns	3	5,7						6,010,790	
Älvsborgs läns	13	3,35	2,053,150	1,639,700	—	—	8,034	2,229,850	1,692,050
Skaraborgs läns	2+11	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmlands läns	3	1,3	589,900	796,200	—	29,900	9,950	—	—
Örebro läns	3	4,4	—	—	—	—	—	94,000	144,400
Västmanlands läns	1	2,5	972,400	604,800	—	—	26,780	—	—
Kopparbergs läns	5	2,00	465,936	213,030	—	—	—	—	—
Gävleborgs läns	1	1,00	90,220	2,600	—	—	—	122,000	6,000
Västernorrlands läns	4	—	—	—	21,600	124,900	—	—	—
Jämtlands läns	10	0,20	253,832	640	—	—	—	—	—

[1] Försålda till självkostnadspris. [2] Dessutom 50,000 $^1/_0$ tl. pl. försålda till annan skogsvårdsstyrelse. [3] Ut-

plantor.

till nedsatt pris gratis			Försålda plantor (till gängse pris)					Behållning av plantor till år 1915				
Omskolade		Diverse	Oomskolade		Omskolade		Diverse	Oomskolade		Omskolade		Diverse
Tall	Gran		Tall	Gran	Tall	Gran		Tall	Gran	Tall	Gran	
—	—	22,125	—	—	—	—	—	1,000	1,000			
62,560	75,765	187,630	280,700[1]	239,550[1]	15,285[1]	54,672[1]	27,901[1]	1,239,000	1,717,500	178,300	440,000	651,670
—	—	670	136,500[2]	40,000	—	—	—	1,350,000	730,000	30,000	—	37,200
—	—	—	515,805	697,700	99,900	154,420	59,507	932,000	1,477,000	272,000	1,138,400	30,500
—	—	—	144,200	172,000	—	—	12,700	4,181,000	2,064,000	1,600	257,700	139,500
—	—	—	—	—	—	—	—	1,500,000	1,000,000	—	67,000	—
—	—	—	56,200	61,000	—	—	2,490	380,000	490,000	27,000	125,000	7,200
—	—	—	—	—	—	—	—	1,595,000	60,000	—	40,000	—
—	—	—	415,000	50,800	—	—	1,100	7,912,000[4]		84,700[4]		
—	—	113,700	—	—	—	—	—	3,500,000	3,600,000	60,000	110,000	117,000
—	—	—	—	100,000	—	8,300	—	589,000	815,000	48,500	198,700	34,000
3,844,850			1,154,991					13,431,832		260,509		
			1,589,600					18,735,700				
—	—	1,594	95,000	291,900	—	9,750	—	7,445,500	3,444,500	—	20,950	23,956
—	—	—	—	—	—	—	—	1,695,000 tall och 1,966,500 gran				4,000
—	—	—	238,350	415,725	—	1,525	—	1,770,000	4,645,000	—	58,000	40,500
—	—	362	616,000	1,396,000	—	—	—	310,000	930,000	—	2,250	15,000
—		—	—	—	—	—	—	650,000	25,000	—	35,000	33,000
—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	150,000	100,000	9,000	—	—
21,600	124,900	—	—	—	32,000	—	—	4,000,000	2,500,000	—	-	—
—	—	—	—	—	—	—	—	350,000	20,000		2,000	—

planterade utan ledning af skogsvårdsstyrelsens plantör. [4] Och diverse plantslag.

Tabell 10.

Skogsvårdsstyrelserna

Inkomster.

Landstingsområde	Behållning från år 1914	Bidrag av			Skogsvårdsavgiftsmedel, under år 1914 utdelade	Försäljning av frö och plantor	Ersättning för biträde av skogsvårdsstyrelsernas personal	Räntor och diverse	Summa
		Staten	Landsting	Hushållningssällskap					
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Stockholms läns	4,263.58	5,364	—	3,500	18,412,69	12,020,35	1,352,50	1,046,18	45,949,30
Uppsala läns	8,677,38	6,455	—	3,000	19,217,61	3,274,39	100,90	2,344,10	42,699,91
Södermanlands läns		6,864	2,500	1,000	19,415,52	3,880,25	656,50	457,73	34,774,—
Östergötlands läns	6,324,93	7,246	5,000	800	42,412,82	17,659,12	3,027,30	1,430,69	83,891,86
Jönköpings läns	5,321,31	9,683	5,000	5,200	47,349,26	2,955,50	—	6,742,12	82,251,19
Kronobergs läns	36,773,64	1,500	—	—	33,831,96	—	—	1,981,97	74,087,47
Kalmar läns norra	10,486,97	4,137	1,000	1,000	30,147,37	1,580,55	784,02	1,153,90	50,289,81
» » södra	33,290,53	3,318	—	1,000	13,994,16	2,215,36	—	1,072,66	54,890,65
Blekinge läns	7,697,13	7,601	2,000	2,400	4,557,—	795,50	—	982,92	26,033,55
Kristianstads läns	—	8,910	3,000	3,000	12,123,18	924,92	450,—	89,65	29,497,75
Malmöhus läns	2,094,48	5,637	1,000	1,000	1,735,43	519,50	—	127,54	12,113,95
Hallands läns	749,55	16,275	10,000	5,000	4,445,60	5,363,49			
Göteborgs och Bohus läns	2,054,21	20,367	2,000	18,000	3,187,05	3,096,90	—	90,58	46,741,53
Älvsborgs läns	—	9,683	10,000	—	46,425,25	4,072,09	297,50	1,485,63	71,963,47
Skaraborgs läns	6,445,66	7,273	4,000		33,455,44	9,632,65	476,—	17,681,74	79,014,49
Värmlands läns	15,477,58	1,000	—	—	143,707,15	22,972,44	605,—	2,800,52	186,562,69
Örebro läns	52,857,00	8,092	2,200	2,800	27,058,38	—	—	989,86	93,997,24
Västmanlands läns	508,66	10,138	5,000	2,500	26,890,60	10,721,64		54,313,70[2]	110,072,60
Kopparbergs läns	90,084,37[4]	2,318	500	500	92,022,83	—	—	70,62	185,495,82
Gävleborgs läns	90,072,76	1,000	—	—	91,888,—	5,698,66	721,—	5,889,94	195,270,36
Västernorrlands län	62,499,67	1,000			134,864,79	3,702,37	779,94	8,553,04	211,489,21
Jämtlands läns	115,881,26	1,000	—	—	135,112,10	1,737,07	2,415,65	6,226,20	261,372,28

[1] Brist från 1913. [2] Lånemedel. [3] Inbetalda lån m. m. [4] Därav fröklängningsanstalt, kott och frö 86,642,25. [5] Hara…

Tabell 11.

Skogsvårdsstyrelsernas tillgångar

Tillgångar.

Landstingsområde	Kontant eller på bank	Fordringar		Inventarier	Fastigheter	Skogsfrö och outklängda kottar
		Diverse personer	Outdelade skogsvårdsmedel			
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Stockholms läns	11,022,45	444,21	—	1,090,10	—	—
Uppsala läns	2,709,76	2,004,55	—	3,623,75	—	16,987,66
Södermanlands läns	1,789,40	914,06	—	3,725,26	3,116,90	191,63
Östergötlands läns	12,068,40	2,791,72	—	2,500,—	3,800,—	25,948,—
Jönköpings läns	70,81	795,82	—	4,299,24	10,893,35	29,717,94
Kronobergs läns	28,557,58	20,75	—	1,226,79	—	9,900,00
Kalmar läns norra	30,455,12	1,065,21	—	2,191,17	9,775,—	8,345,20
» » södra	16,146,65	1,756,72	—	2,424,56	3,800,—[1]	1,694,71
Blekinge läns	7,974,60	—	—	3,182,24	—	—
Kristianstads läns	—	—	—	—	—	
Malmöhus läns	—	—	—	—	—	—
Hallands läns	667,27	—	—	1,921,24	10,667,87	7,799,90
Göteborgs och Bohus läns	10,99	281,08	—	1,400,—	—	—
Älvsborgs läns	1,894,18	384,95	—	3,487,10	12,000,—	9,651,60
Skaraborgs läns	—	—	—	—	—	—
Värmlands läns	21,888,83	51,60	—	5,000,—	32,000,—	54,500,—
Örebro läns	18,661,31	735,59	359,62	2,192,37	36,462,69	12,439,50
Västmanlands läns	1,118,43	7,897,84	19,929,—	4,200,—	28,000,—	38,140,—
Kopparbergs läns	5,890,35	57,185,13	—	9,607,20	25,799,03	2,872,35
Gävleborgs läns	6,138,55	58,58	—	11,756,82	35,200,—	76,577,35
Västernorrlands läns	24,911,47	2,265,80	—	4,813,40	31,247,95	49,446,70
Jämtlands läns	76,490,91	2,400,64	8,500,00	5,948,03	34,000,—	26,213,95

[1] Skogsmark. [2] Härav depositionsbevis och deponerade medel 4,300,22 kr.

komster och utgifter.

tgifter er in- msterna	Summa	Utgifter. Skogsodling och plantskolor	Dikning och bäckrensning	Bidrag för skogsvårdsåtgärder	Avlöningar och reseersättningar (utom skogsodlingen)	Litteratur och undervisning	Övriga omkostnader	Summa	Inkomster över utgifterna	Summa
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
—	45,949,30	14,804,01	—	—	15,240,60	—	4,882,24	34,926,85	11,022,45	45,949,30
332,47	43,032,38	9,048,41	—	—	11,625,70	721,67	21,636,60[5]	43,032,38	—	43,032,38
—	34,774,—	14,555,33	—	—	12,101,26	3,013,72	4,167,33	33,837,64	936,36	34,774,—
—	83,891,85	17,664,85	—	—	17,016,83	928,30	36,213,48	71,822,86	12,068,40	83,891,86
—	82,251,19	30,292,29	20,	2,380,60	13,638,35	2,759,87	33,089,27	82,180,38	70,81	82,251,19
—	—	28,721,37	1,948,35	—	10,444,95	1,139,80	2,046,88	44,282,35	29,805,12	74 087,47
	50,589,81	11,277,03	1,399,20	1,381,32	13,720,52	495.83	1,560,74	29,834,69	20,453,12	50,289,81
—	54,890,65	8,627,02	—	759,75	10,170,—	227,57	10,073,75	29,858,09	25,032,56	54,890,65
—	26,033,55	4,571,73	—	—	8,624,68	574,59	1,105,71	14,876,71	11,156,84	26.033,55
,970,65	37,468,40	6,102,68	—	—	10,733,21	—	13,072,08	20,632,31	7,559,43[1]	37,468,40
—	—	3 218,30	—	—	5,562,87	—	635,30	—	2,697,48	12,113,95
,691,86	44,525,50	26,914,68	—	—	11,400,—	369,10	5,174,15	—	667,37	44,525,50
,118,70	50,914,41	27,651,59	—	—	11,970,90	9,599,68		49,222,37	—	—
,825,87	75,789,34	48,126,96	—	—	22,710,19	2,036,58	2,915,61	75,789,34	—	75,789,34
	79,014,49	53,950,28	—	—	11,737.37	345,55	4,102,75	70,135,95	8,878,54[6]	79.014,49
—	186,562,69	66,681,33	51,402,73	—	29,739,07	1,568,02	15,287,71	164,678,86	21,888,83	186,562,69
—	93,997,24	2,964,85	4,285,41	560,27	13,274,23	683,41	1,853,97	23,622,14	70,375,10	93,997,24
—	110,072,60	14,263,76	—	—	21,258,26	2,910,14	70,522,01[3]	108,954,17	1,118,43	110,072,60
—	185,495,82	32,722,87	15,230,66	6,347,10	25,100,—	3,594,38	26,228,98	109,223,99	76,271,83	185,495,82
—	195,270,36	85,358,71	30,621,49	25,980,76	34,126,17	2,529,30	10,515,38	189,131,81	6,138,55	195,270,36
—	—	15,008,48	70,571,03	3,769,77	34,069,30	7,862,73	55,296,43	186,577,74	24,911.47	211,489,21
—	261,372,28	4,117,38	55,453,—	—	22,175,—	4,803,06	31,868,—	118,416.44	141,955,84	261,372,28

04,69 kr. till kottinköp. [6] Länemedel.

n skulder den 31 december 1914.

Plantor	Summa	Skulder över tillgångarna	Summa	Skulder. Till bank	Till diverse personer	Summa	Tillgångar över skulderna	Summa
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
-	12,556,76	—	12,556,76	—	—	—	12,556,76	—
5,448,20	30,773,92	—	30,773,92	—	4,669,69[1]	4,669,69	26,104,23	30,773,92
5,247,00	14,984,25	—	14,984,25	—	—	—	14,984,25	14,984,25
0,931,88	58,040,—	—	58,046,—	—	93,06	—	57,946,94	58,040,—
3,497,38	59,274,54	—	59,274,54	—	5,000,—	5,000,—	54,274,54	59,274,59
	39,705,12	—	39.705,12	—	—	—	—	—
1,853,—	43,684,70	—	43,684,70	—	10,231,60	10,231,60	33,453,10	43,684,70
—	25,222,64	—	25,222,64	—	—	—	25,222,64	25,222,64
—	11,156,84	—	11,156,84	—	—	—	—	—
—	—	7,559,43	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—
7,736,25	38,792,53	2,691,86	36,100,67	—	—	—	—	
—	1,692,07	426,63	—	—	2,118,70	2,118,70	—	-
4,333,90	41,751,73	—	41,751,73	6,000,—	—	6,000,—	35,751,73	41,751,73
—	—	—	—	—	—	—	—	—
6,000,	119,410,43	—	119,440,48	—	461,88	—	118,979,15	119,440,43
—	70,851,08	—	70,851,08	—	475,98	475,98	70,375,10	70,851,08
2,600,	101,885,27	—	101,885,27	52,000,—	23,000,—	75,000,—	26,885,27	101,885,27
—	101,354,08	—	101,354,08	20,040,—	5,042,25	25,082,25	76,271,83	101,354,08
—	129,731,30	—	129,731,30			—	129,731,30	129,731,30
4,861,32	117,546,64	—	—	—	2,294,39	2,394,39	115,152,25	117,546,64
1,000,—	153,553,03	—	153,553,03	—	200,—	200,—	153,353,03	153,553,03

Tab. 12.

Skogseldar.

Landstingsområde	Antal skogseldar	Orsak till eldens uppkomst: Gnistor från lokomotiv	Gnistor fr. skorst. å byggn.	Eldsvåda å byggnad	Askslag	Risbränning	Svedning o. ljungbränning	Odling	Mossbränning	Gärdesstängning	Stensprängning	Skogsarbetare	Flottningsmanskap	Fiskare	Vallbjon	Minderåriga	Högspänningsledning	Kanonskjutning	Skjutvapen	Utrökning av räv ur gryt	Tobaksrökning	Lustresande	Tattare	Vårdslöshet	Anlagd	Okänt	Ej uppgiven	Areal skogsmark, som övergåtts av eld	Beräknad brandskada å hela skogsbeståndet	Beräknad släckningskostnad	Summa kostnader
																												hektar	kronor	kronor	kronor
Stockholms läns																												omkr. 1,500			
Uppsala »	15	2			4																					1	8	91.82			
Södermanlands »	5	2			3																							122.80	19,350.—		
Östergötlands »	ö. 20																											omkr. 1,000.—	c:a 50,000.		
Jönköpings »	16	8	1	1	1					1						1					1					2		504.67	65,075.—		
Kronobergs »																												omkr. 3,000.—			
Kalmar läns norra	13				dell																							15.—			
» » södra	7	2			2				2										1									126.5	6,002		
Gottlands läns	1 st.																											omkr. 150.—			
Blekinge »	2			1																						1		27.—			
Kristianstads »																															
Malmöhus »																															
Hallands »	9	1			2	1										1	1								1	2		ljungm. {244.— 148.—	2,000		
Göteborgs och Bohus läns	7	2			3		1																		1			ljungm. {82.— 535.—	5,020		
Älvsborgs läns	15	3			4		1		1											1	1				1	3		349.55	38,895	5,892.50	44,787.50
Skaraborgs »	3	3																										161.60		—	
Värmlands »	37	8			10									1		2						1				15		405.—	35,260.	10,909.—	46,169.—
Örebro »	11	5			2						1					1		1								1		1,052.34			
Västmanlands »	43	2			31			3			1					1					1					3		2,522.05		—	
Kopparbergs »	30	4			19								2	2												3		367.40	24,995	11,739.—	36,734.—
Gävleborgs »																															
Västernorrlands »	10				8																1							64.50	7,417.—	805.—	822.
Jämtlands »	44	1			30	1				1			1	1	5	1							1			2		274.81			—

Denna tabell är ofullständig, därigenom att 8 skogsvårdsstyrelser ej hörsammat senaste skogsvårdsstyrelsemötes beslut om intagandet i berättelserna av redogörelse för skogseldarna enligt särskilt då fastställt tabellformulär.

Statsrevisorernas berättelse för år 1913 rörande domänstyrelsen.[1]

Disponerat kapital:

Vid årets början disponerat kapital		205,993,978: 78.		
Efter avdrag av andra än domänfonden tillhöriga medels nettotillgång		763,193: 81		
Återstår vid årets början ett enligt huvudboken för statens domäner disponerat kapital av		205,230,784: 97.		
Drages härifrån 1912 års överskott av rörelsen		9,961,040: 17.		
Uppkommer såsom vid årets början verkligen disponerat kapital		195,269,744: 80.		
Tillkommet disponerat kapital:				
Statens skogar	10,000: —			
Inventarier	190,277: 31.	200,277: 31.	195,470,022: 11.	
Under året lyftat anslag:				
den 3 april			800,000: —	
Överskott av rörelsen den 31 december			10,324,644: 15.	206,594,666: 26.
Avgå under året verkställda inbetalningar till statsverket:				
den 17 juni			1,500,000: —	
den 1 september			1,500,000: —	
den 6 oktober			6,000,000: —	9,000,000: —
Vid årets slut disponerat kapital				197,594,666: 26.
Under året i medeltal disponerat kapital				193,320,022: 10.

[1] Avtryck ur Revisionsberättelse ang. statsverket för år 1913.

Resultatet av rörelsen under året:

Inkomster:		
Statens skogsdomäner ...	14,961,786: 94.	
Statens jordbruksdomäner	1,790,066: 33.	
Köpeskillingar för mindre kronolägenheter	37,000: —	
Ersättning för vissa av domänstyrelsen förskjutna belopp	8,299: 80.	16,797,153: 07.
Driftkostnader:		
Domänstyrelsen	206,218: 73.	
Statens skogsdomäner .	6,050,774: 72.	
Statens jordbruksdomäner	198,803: 62.	
Köpeskillingar för mindre kronolägenheter	16,711: 85.	6,472,508: 92.
Överskott		10,324,644: 15.

utgörande 5.34 procent å det under året i medeltalet disponerade kapitalet.

Det disponerade kapitalets användning:

vid slutet av år	1912.	1913.	Ökning (+) eller minskning (—)
I verket bundet kapital:			
Statens skogar	128,922,363: —	131,577,872: —	+ 2,655,509: —
Statens jordbruksdomäner .	61,017,295: —	59,747,539: —	— 1,269,756: —
Inventarier	78,970: —	269,247: —	+ 190,277: —
Säger	190,018,628: —	191,594,658: —	+ 1,576,030: —
Kapital, som ännu ej tagits i bruk:			
Kontanta medel och fordringar	5,251,116: —	6,000,008: —	+ 748,892: —
Summa	195,269,744: —	197,594,666: —	+ 2,324,922: —

För att visa nettobehållningen under år 1913 av kronans utarrenderade domäner hava Revisorerna låtit upprätta följande tabell:

	Arrende-medel.		Avkast-ningar.		Utgifter: Till avlöning åt domänintendenter.		Utgifter: Resekostnader vid domänförvaltningen.		Summa avkastning och utgifter.		Nettobehållningen av arrendemedlen.	
Stockholms län	96,085	36	21,255	83	2,000	—	2,480	35	25,736	18	70,349	18
Uppsala »	77,865	66	27,716	30	2,500	—	2,181	94	32,398	24	45,467	42
Södermanlands »	153,920	28	24,389	26	2,600	—	1,418	64	28,407	90	125,512	38
Östergötlands »	248,904	15	56,112	19	3,000		5,652	85	64,765	04	184,139	11
Jönköpings »	108,172	13	12,160	73	3,000	—	3,877	04	19,037	77	89,134	36
Kronobergs »	40,273	12	2,840	64	2,000	—	2,927	36	7,768	—	32,505	12
Kalmar »	113,275	77	32,683	13	1,800	—	3,433	12	37,916	25	75,359	52
Gottlands »	7,806	35	1,702	—	—	—	238	35	1,940	35	5,866	—
Blekinge »	25,399	09	—	—	—	—	468	16	468	16	24,930	93
Kristianstads	207,537	11	41,097	57	3,000	—	3,584	26	47,681	83	159,855	31
Malmöhus »	424,108	40	78,093	26	3,000	—	2,638	59	83,731	85	340,376	55
Hallands »	44,248	01	13,599	48	800	—	507	20	14,866	68	29,381	33
Göteborgs och Bohus »	101,265	12	44,979	06	2,500	—	5,377	45	52,856	51	48,408	91
Älvsborgs »	70,194	54	25,127	22	2,600	—	3,213	02	30,940	24	39,254	30
Skaraborgs »	299,073	38	88,295	41	3,000	—	4,881	03	96,176	44	202,896	94
Värmlands »	38,414	19	6,480	—	1,000	—	1,589	17	9,069	17	29,345	02
Örebro »	75,482	92	12,400	67	1,400	—	1,373	52	15,174	19	60,308	73
Västmanlands »	86,700	89	30,983	44	1,300	—	5,121	20	37,404	64	49,296	25
Kopparbergs »	5,640	—	750	—	—	—	67	—	817	—	4,823	—
Gävleborgs »	6,424	65	523	—	—	—	641	12	1,164	12	5,260	53
Västernorrlands »	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—
Jämtlands »	4,483	30	1,074	35	—	—	476	31	1,550	66	2,932	64
Västerbottens »	2,625	—	11	76	—	—	63	80	75	56	2,549	44
Summa	2,238,699	75	522,235	30	35,500	—	52,211	48	609,946	78	1,628,752	97

§ 1.

Under de senaste årtiondena har frågan om förvaltningen av statens skogar i hög grad tilldragit sig såväl Kungl. Maj:ts och riksdagens som ock den därav intresserade allmänhetens uppmärksamhet. Att så skall vara fallet synes helt naturligt med hänsyn till den betydande del av statsverkets tillgångar, som representeras av skogsdomänerna, och den avsevärda inkomst, som från desamma tillflyter statskassan. Den uppmärksamhet, som riktats på ifrågavarande ämne, har emellertid ofta nog tagit sig uttryck i en mer eller mindre

skarp kritik av de grunder, enligt vilka skogarna administreras och deras avkastningsmöjligheter utnyttjas. Såväl inom riksdagen som av skogsintresserade personer i tidningspressen och särskilda uppsatser hava dessa frågor diskuterats och olika förslag till förändring i nu rådande förhållanden på området framställts. Åtskilliga av Kungl. Maj:t tillsatta kommittéer hava jämväl behandlat hithörande ämnen, och vad särskilt skogarnes avkastningsmöjlighet beträffar, har densamma varit föremål för en ingående undersökning av den s. k. första försvarsberedningen.

På grund av ovan angivna omständigheter hava Revisorerna ansett sig böra innevarande år ägna särskild uppmärksamhet åt frågan om förvaltningen av statens skogar jämte vissa i samband därmed stående förhållanden; och hava Revisorerna i sådant syfte, fördelade på två avdelningar, företagit resor inom Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län, därvid Revisorerna sökt att genom omfattande färder å åtskilliga kronoskogar såväl med skjuts som till fots erhålla en så noggrann kännedom som möjligt om deras tillstånd och skötsel.

Den ena avdelningen har på sådant sätt besökt kronoparkerna Fågelberget, Miltallberget och Stenhällan inom *Tåsjö* revir, Långsjömon, Simsjölandet, Avasjön, Almselelandet och Torvsjöån inom *Åsele* revir, Vojmåsen inom *Vilhelmina* revir, Gultjäl inom *Junsele* revir ävensom i sammanhang härmed den till Dorotea kyrkoherdeboställe hörande skogen.

Den andra avdelningen har besökt kronoparkerna Aggberget, Renträskliden, Stryckberget, Åman, Mulltjäln och Svartberget inom *Degerfors* revir, kronoparkerna Skovelliden, Rämen och Pauliden inom *Södra Lycksele* revir, kronoparkerna Bocken, Aborrträskliden, Grenen, Löparen, Kittelforsheden, Rävliden och Mattjokberget inom *Norra Lycksele* revir, Jovans och Gunnarns kronoparker inom *Stensele* revir, kronoöverloppsmarken Abmoberget inom *Sorsele* revir, samt kronoparken Skatan inom *Hällnäs* skolrevir, i samband varmed avdelningen besett åtskilliga å dessa kronoparker befintliga flottleder.

Under dessa resor hava Revisorerna åtföljts av två på skogshushållningens område särskilt sakkunniga personer, som tillhandagått Revisorerna med upplysningar i skogstekniska frågor och av vilka den ene sedermera biträtt Revisorerna med bearbetande av det under resorna och därefter insamlade materialet för bedömande av förevarande angelägenhet.

ningen. Revisorerna hava härvid sökt bilda sig ett omdöme om resultatet av den avverkningspolitik, vilken man är berättigad anse såsom uttrycket för de principer, vilka tillämpas vid skogarnas indelning till ordnad hushållning. De första i detta avseende utfärdade bestämmelserna äro intagna i skogsstyrelsens cirkulär den 29 juni 1867 och den 18 maj 1869 och voro gällande, ända tills de avlöstes av föreskrifterna i domänstyrelsens cirkulär den 28 maj 1902. Be-

stämmelserna i detta cirkulär åter hava upphävts i de delar, som äro stridande mot föreskrifterna uti samma styrelses cirkulär av den 15 maj 1912 med däri genom skrivelse till överjägmästarna i de tre nordligaste distrikten av den 3 juni 1913 och cirkuläret av den 17 december samma år verkställda tillägg eller förändringar.

En närmare redogörelse för eller granskning av de äldsta, av skogsstyrelsen utfärdade bestämmelserna torde i detta sammanhang sakna intresse. Dels avsågo de förhållanden, som voro så vitt skilda från de nu rådande, att det är svårt att bedöma deras lämplighet vid den tidpunkt, då de utfärdades, dels torde giltighetstiden för skogshushållningsplaner, som upprättats med ledning av dessa föreskrifter, uti de flesta fall snart vara till ända, varefter det är att antaga, att nya, efter förhandenvarande förhållanden bättre avpassade planer komma att upprättas och tillämpas. Om Revisorerna sålunda anse sig sakna anledning att närmare diskutera innebörden av dessa äldsta föreskrifter, är förhållandet ej detsamma, då det gäller bestämmelserna av åren 1902 och 1912. Även de förra av dessa hava nämligen ännu en högst väsentlig betydelse för och ett i många avseenden bestämmande inflytande på skogshushållningen å stora delar av de norrländska kronoparkerna, och detta ej blott i så måtto att de hushållningsplaner, som för närvarande gälla för många kronoparker, hava upprättats med ledning av bestämmelserna i 1902 års cirkulär, utan även med hänsyn därtill att detta cirkulärs föreskrifter rörande sättet för beräknandet av avverkningens storlek, såsom ej upphävda genom 1912 års cirkulär, fortfarande äro i kraft.

När Revisorerna nu till behandling upptaga dessa cirkulärs föreskrifter, förbigå Revisorerna de rent tekniska detaljerna vid de yttre arbetenas utförande. För Revisorerna har det naturligen varit av huvudsakligt intresse att söka bilda sig ett omdöme om det resultat, som enligt cirkulärets bestämmelser utförda avverkningsberäkningar lämna, och huruvida de sålunda funna virkesbeloppens uttagande synes motsvara skogarnas behov av avverkning, d. v. s. huruvida genom en till detta belopp bestämd avverkning den till ordnad hushållning indelade skogen kan antagas komma i åtnjutande av den skötsel och vård, som av skogstillståndets beskaffenhet påkallas. Skulle så ej vara förhållandet, blir följden ekonomisk förlust dels nu genom att virkesvärden förstöras, dels i framtiden genom minskad produktion.

Innan Revisorerna övergå till att med exempel belysa, vad Revisorerna i antydda avseenden iakttagit, vilja Revisorerna ej underlåta att påpeka, hurusom de i 1902 års cirkulär angivna grunder för beräkning av avverkningens storlek, vilka, såsom nyss nämnts, fortfarande äro gällande, varit föremål för en ganska ingående kritik. I korthet anse sig Revisorerna böra redogöra för

dels de fastställda beräkningsgrunderna dels den mot desamma riktade kritiken. Bestämmelserna i 1902 års cirkulär kunna sammanfattas sålunda:

att avverkningsbeloppet skall beräknas efter den s. k. normalförrådsformeln, enligt vilken detsamma erhålles, om hela virkesförrådet divideras med halva omloppstidens antal år,

att emellertid i beräkningen endast skall ingå den avsättningsbara delen av virkesförrådet,

att vid omloppstidens bestämmande tillräcklig tid skall anslås för föryngringen,

att, därest skog kan befaras av ålder eller annan anledning taga skada, om avverkningsbeloppet bleve begränsat till en enligt ovanstående grunder funnen storlek, detsamma kan förhöjas "under villkor att förslaget därom grundas på vid taxeringen gjorda undersökningar och i övrigt fullständigt motiveras",

samt att gallringsvirke, som ingår uti det vid taxeringen upptagna virkesförrådet, skall ingå i den övriga ordinarie avverkningen.

De anmärkningar, som riktats mot dessa bestämmelser, kunna i sina olika modifikationer sägas innefattas uti följande punkter,

1:o) då normalförrådsformeln lägges till grund för avverkningsberäkningen, skall i denna ingå ej endast den avsättningsbara delen av virkesförrådet utan detta i sin helhet;

2:o) av samma skäl skall vid bestämmande av omloppstidens längd hänsyn ej tagas till en s. k. föryngringstid;

3:o) då slutligen normalförrådsformeln såsom resultat endast ger den s. k. slutavverkningens storlek, är det orätt att inbegripa gallringarna eller s. k. föravverkningar, vilka verkställas i beståndsvårdande syfte, uti det genom beräkningen vunna resultatet.

Revisorerna vilja i detta sammanhang ej till granskning upptaga de skäl, som från olika håll anförts till stöd för de framställda anmärkningarna, men anse sig kunna konstatera att, om än en del skiftningar kunna iakttagas uti de framställda påståendena, samtliga dock synas vara ense om den åsikten, att det föreskrivna beräkningssättet leder till för små avverkningar. Det har visserligen framhållits, att, om avverkningarna bliva för låga, en ändring härutinnan kan vidtagas vid den revision av hushållningsplanen, som skall verkställas, men mot ett sådant betraktelsesätt torde dock med fog kunna invändas, att, om än detsamma utan synnerlig förlust eller våda kan tillämpas, därest frågan gäller en enda skog av ej alltför vidsträckt areal och med ett måttligt stort, ej för dyrbart virkeskapital, det dock icke bör fastslås som grundsats vid behandlingen av Norrlands hela kronoparksareal. Då revisioner av hushållningsplaner i regel verkställas vart tjugonde år, kan den minskning i inkomster, som ett felaktigt beräkningssätt lämnar, bliva högst avsevärd.

Revisorerna, som sålunda ej till behandling upptaga de teoretiska skälen för eller emot den av domänstyrelsen föreskrivna metoden för avverkningsberäkningens utförande, kunna emellertid ej underlåta att påpeka, hurusom användandet av en formel för beräkningarna, vilken har giltighet för normala förhållanden, d. v. s. för skogar, där de olika åldersklasserna upptaga lika arealer med lika tillväxt per ytenhet för alla åldrar, synes föga tillämplig för de norrländska skogarna med deras allt annat än normala sammansättning. Såsom bevis för ifrågavarande skogars abnorma förhållande vilja Revisorerna anföra några exempel från av dem besökta kronoparker.

Å kronoparken Fågelberget i Tåsjö revir är arealen enligt indelningshandlingarna fördelad på ung (1—50-årig), medelålders (51—100-årig) och gammal (mer än 100-årig) skog i följande förhållande:

ung 15 %, medelålders 16 % och gammal 69 % samt virkesförrådet resp. 2 %, 4 % och 94 %.

Å kronoparken Simsjölandet i Åsele revir äro resp. arealförhållanden: 7 %, 14 % och 79 % samt förhållandet mellan virkesbeloppen resp. 1 %, 17 % och 82 %.

Å kronoparken Torvsjöån, likaledes i Åsele revir, äro motsvarande siffror för arealen 21 %, 26 % och 53 %, under det att förhållandet mellan virkesbeloppen i de olika åldersklasserna ställer sig sålunda: 4 %, 17 % och 79 %.

Dessa exempel, som helt säkert skulle kunna mångfaldigas, visa, vad som för övrigt torde vara oomtvisteligt, att sammansättningen av virkeskapitalet och åldersklassernas fördelning å de norrländska kronoparkerna äro långt ifrån det normala tillståndet. Den naturliga följden av detta förhållande kan ej bliva annan, än att den härovan omnämnda, i domänstyrelsens cirkulär av 1902 angivna utvägen av en förhöjning av det enligt normalförrådsformeln funna avverkningsbeloppet, borde vara regel och ej undantag. Vid sådant förhållande synes det, såsom ovan antytts, kunna ifrågasättas, huruvida det kan vara ändamålsenligt att för beräkningarna använda en formel, som hänför sig till förhållanden, vilka ej äro förhanden inom de skogar, för vilka bestämmelserna gälla, och som därför ej kan utan jämkningar vinna tillämpning.

Med några exempel från de under resorna besökta kronoparkerna vilja Revisorerna nu visa de resultat, till vilka man nått genom tillämpningen av bestämmelserna om avverkningens beräknande i 1902 års cirkulär.

Kronoparken Fågelberget. Enligt indelningshandlingarna består virkesförrådet utav 2,060 kbm. ung skog, 5,570 kbm. medelålders skog samt 134,241 kbm. gammal skog. Vid avverkningsberäkningens utförande har förrättningsmannen utgått från en omloppstid av 130 år och i beräkningen medtagit den

vid uppskattningen avsättningsbara skogen, som här motsvaras av förrådet gammal skog. Beräkningen har alltså erhållit följande utseende: $\frac{134,241}{65} = 2,065$.

Denna beräkning betyder, att den skog, som nu är 100 år och äldre, skall fördelas på en avverkningstid av 65 år. Den nu medelålders skogen, 50—100 år gammal, kommer alltså att, när den nu gamla skogen är avverkad, hava nått en ålder av från 115 till 165 år. Men då omloppstiden var bestämd till 130 år, blir följden av ett fortsättande av den avverkningspolitik, som genom planen och dess fastställande fått ett uttryck, att efter 65 år virkesförrådet fortfarande kommer att till mycket stor del utgöras av skog, som är äldre än omloppstiden.

Hushållningsplanen för kronoparken är av domänstyrelsen genom dess resolution av den 2 februari 1910 fastställd att tjäna till ledning för skogsskötseln under en tid av 20 år från år 1909.

Kronoparken Torvsjöån. Virkesförrådet i denna skog är enligt indelningshandlingarna fördelat sålunda: ung skog 11,425 kbm., medelålders skog 50,730 kbm. och gammal skog 234,382 kbm. Förrättningsmannen har grundat sin avverkningsberäkning på en omloppstid av 190 år och på ett virkesförråd av 125,775 kbm.: $\frac{125,775}{95}$. Detta av domänstyrelsen godkända förslag betyder, att 95 år skola användas för avverkning utav 54 % av den såsom gammal betecknade delen av virkesförrådet, eller, vilket är detsamma, 177 år för avverkning av hela förrådet gammal skog. Den nu medelålders skogen blir då från 227 till 277 år gammal. Hushållningsplanen är fastställd för 20 år från och med år 1905.

Kronoparken Vojmåsen. Skogshushållningsplanen, som av domänstyrelsen fastställts för 20 år från och med 1905, angiver följande fördelning av virkesförrådet: ung skog 25,894 kbm., medelålders 17,695 kbm., gammal 101,457 kbm. Omloppstiden är bestämd till 180 år, och avverkningsberäkningen är grundad på 92,794 kbm., således på 91 % av förrådet gammal skog, vadan 98 år erfordras för avverkning av hela förrådet sådan skog.

Nu är det emellertid påtagligt, att såväl å denna kronopark som å kronoparkerna Torvsjöån och Fågelberget den framtida avverkningen ej skall kunna begränsas uteslutande till den gamla skogen. En avverkning, som endast tager hänsyn till trädens ålder, kan ej tänkas genomförd i praktiken. Följden härav blir alltså, att den avverkningstid för den gamla skogen, vilken härovan angivits såsom en följd av resp. hushållningsplaners bestämmelser, är att anse såsom en minimitid.

Kronoparken Gultjäl. Ehuru den för ifrågavarande kronopark gällande

hushållningsplanen i och med innevarande år upphör att gälla, anse sig Revisorerna dock böra omnämna det tillstånd, som Revisorerna funno vara rådande å den stora del av kronoparken, vilken var föremål för Revisorernas undersökning. Hushållningsplanen, som fastställdes för tillämpning under 20 år från år 1895, var ej baserad på de då gällande föreskrifterna i 1869 års cirkulär utan sökte vara en tillämpning av den sedermera uti 1902 års cirkulär upptagna normalskogsteorien. Omloppstiden var bestämd till 160 år. Vid indelningstillfället var en stor del av skogen, avd. 37 å skifte I och avd. 18 å skifte II, med en areal av 1,156 har eller 36 % av kronoparkens areal produktiv skogsmark, bevuxen med 160-årig tall och gran med det senare trädslaget övervägande. Den på rent matematiska grunder baserade hushållningsplanen föreslog avverkning å endast 84.50 har utav denna areal, ehuru beståndet redan vid indelningen hade uppnått en ålder, lika hög som omloppstidens antal år, och ehuru tillväxten att döma utav nu utförda undersökningar redan då var ytterligt nedsatt. Följden av den låga avverkning, som utan hänsyn till dessa förhållanden blev föreslagen och av domänstyrelsen fastställd, har varit, att skogen å området i stor utsträckning avtorkat. Till vilken grad detta varit förhållandet framgår av den omständigheten, att, frånsett 313 kbm. ved och 560 kbm. till utsyningsberättigade utlämnat virke, utav 99,381 st. träd med en kubikmassa av 28,251 kbm., som avverkats och försålts under åren 1904—1913, ej mindre än 51,105 st. träd, med en kubikmassa av 13,148 kbm., utgjorts av torr skog. Under innevarande år hava hitintills utstämplats 11,216 träd med en kubikmassa av 3,554 kbm., varav 4,144 torra träd med en kubikmassa av 1,168 kbm. Då det vid Revisorernas besök å kronoparken iakttogs, att torr och torkande skog i rätt avsevärd mängd förekom, är det att antaga, att den kvantitet sådan skog, som under året kommer att avverkas, blir ej obetydligt större än den nyss angivna.

Det kunde hava varit av intresse att söka beräkna den förlust, som staten lidit i prisskillnad å virke genom att avverkningen här så länge uppskjutits, att stora mängder skog avtorkat. En sådan beräkning, som emellertid på grund av ofullständiga uppgifter rörande virkesdimensionerna skulle bliva ganska osäker, skulle ej heller giva en klar bild av statens totalförlust. I densamma skulle nämligen icke finnas något rum för den värdeskillnad, som förefinnes mellan en med växtlig plantskog bevuxen mark och en mark, som bär ett avdöende skogsbestånd och på grund därav håller på att försumpas. Det bör tilläggas, att kronoparken Gultjäl är på trenne sidor omgiven av flottleder, utav vilka den ena utgöres av Ångermanälven, som i väster delvis begränsar parken, och till vilken virket från nu omhandlade trakt med fördel utdrives på i medeltal c:a 2.5 km:s körväg.

Den metod för avverkningsberäkningens utförande, för vilken här ovan

redogjorts, och vars verkningar genom nu relaterade fall åskådliggjorts, är såsom redan nämnts ännu den författningsenligt föreskrivna. I 1912 års cirkulär omnämnes emellertid, att domänstyrelsen framdeles kommer att lämna särskilda, i viss mån från de nu gällande avvikande föreskrifter i fråga om avverkningsberäkning. Då inga sådana föreskrifter utfärdats, äro alltså de i 1902 års cirkulär lämnade fortfarande att anse såsom gällande. Emellertid hava uti några under detta år fastställda hushållningsplaner för kronoparker i Stensele revir, bland annat de av Revisorerna besökta kronoparkerna Gunnarn och Jovan, andra beräkningsgrunder tillämpats och vunnit styrelsens godkännande utan att dock genom något särskilt cirkulär hava fastställts eller bringats till skogstjänstemännens kännedom. I avseende på sättet för avverkningsberäkningarnas utförande synes alltså ett ovisshetstillstånd för närvarande vara rådande, ett förhållande, som måste anses så mycket mer ägnat att ådraga sig uppmärksamhet, som arbetena med hushållningsplaners upprättande för norrländska kronoparker sedan år 1912 forcerats och under nämnda år samt år 1913 dragit en kostnad av tillhopa inemot 300,000 kronor.

Även i avseende på den för en avverkningsberäkning, vilken stöder sig på normalförrådsformeln, viktiga frågan om sättet för omloppstidens bestämmande synes osäkerhet råda. I 1902 års cirkulär stadgas i detta ämne, att avverkningsåldern skall "lämpas efter hushållningens ändamål att producera timmer av vissa dimensioner samt efter markens växtlighet, läget m. m." samt "att tillräcklig tid anslås för föryngringen". Uti 1912 års cirkulär är föreskrivet, att "omloppstiden bestämmes på samma sätt som hittills", men att vid dess beräknande skall iakttagas, att i regel hänsyn endast tages till skogsproduktionens ändamål, skogsmarkens bördighet och möjlighet att ernå naturlig föryngring. En föryngringstid skall fortfarande tilläggas växttiden (= mogenhetsåldern). Uti flertalet av de nyss omnämnda, i år fastställda hushållningsplanerna för kronoparker i Stensele revir har förrättningsmannen utfört en beräkning av omloppstidens längd, varvid han såsom undersökningsmaterial begagnat de härskande träden i bestånden samt ansett deras mognadstid infalla, då deras värdetillväxt underskrede 3.5 %, en räntefot, som enligt hans mening vore den med statens anspråk mest överensstämmande. Domänstyrelsen uttalar sig på följande sätt om dessa beräkningar: "Ehuru de av förrättningsmannen angivna motiv till omloppstidens fastslående till (150) år icke synas kunna i allt godkännas, skall en omloppstid av nämnda omfattning läggas till grund för skogshushållningen." Av detta uttalande synes framgå, att domänstyrelsen själv undviker att taga ståndpunkt uti denna fråga. I allmänhet synas lika noggranna beräkningar för omloppstidens bestämmande, som förrättningsmannen å kronoparkerna i Stensele revir framlagt, icke hava utförts. Oftast finner man beträffande denna fråga uttalanden av exempelvis den

lydelse, att omloppstiden är bestämd med hänsyn till "skogshushållningens huvudändamål å denna kronopark att producera sågtimmerträd om 31 cm. i genomskärning vid brösthöjd utanpå barken. De i anslutning härtill verkställda tillväxtundersökningarna visa, att omloppstiden utgör" exempelvis 160 eller 180 eller 200 år. Utav detta och dylika yttranden framgår, att tillväxten hos det förhandenvarande beståndet lagts till grund för bestämmande av den ålder, vid vilken träden uppnå den dimension, som man önskar producera.

Detta tillvägagångssätt måste i regel anses leda till ett oriktigt resultat. De bestånd, i vilka undersökningarna verkställas, hava uppvuxit utan att hava varit föremål för någon som helst beståndsvård i form av gallringar. Träden hava haft att genomgå en inbördes tävlan, vilken ej på något sätt reglerats genom ingripande från människans sida. Även de individer, som gått segrande ur denna strid, hava ej gjort det utan en kraftförbrukning, som tidvis nedsatt deras tillväxt. Följden av detta förhållande är, att undersökningar i de nuvarande bestånden för bestämmande av omloppstiden komma att lämna ett i så måtto missvisande resultat, att den funna omloppstiden blir högre än den under mera ordnade förhållanden behöver bliva. Lägges sedan denna omloppstid till grund för en avverkningsberäkning, i vilken omloppstiden ingår såsom divisor, blir naturligen det funna avverkningsbeloppet för lågt. Då vi ännu sakna fullständiga undersökningar rörande gallringarnas inverkan på tillväxten i de norrländska skogarna, kan man ej säga, huru mycket för hög omloppstiden och huru mycket för lågt avverkningsbeloppet blir. Så vitt Revisorerna under sina resor kunnat finna, torde det emellertid för närvarande mindre främja den norrländska skogshushållningen, om man genom undersökningar, vilkas värde kan ifrågasättas, söker att för varje enskild skog utfinna längden av den tid, som erfordras för att träden skola nå en viss storlek, för vars bestämmande för övrigt närmare motiv saknas, än om man genom att sammanställa uppgifter rörande virkesförrådets storlek och beskaffenhet å större områden söker att utfinna den tid, under vilken detta förråd lämpligen bör tillgodogöras. Skogshushållningen i Norrland torde nämligen för lång tid framåt såsom *ett* av sina mål böra sätta, att tillgodogöra det förhandenvarande virkesförrådet på ett sådant sätt, att det uppstår minsta möjliga förlust genom virkets förstörande av ålder eller annorlunda, samtidigt som man söker undvika alltför hastiga svängningar i avverkningsbeloppens storlek till skada för arbetsmarknaden och industriens jämna utveckling.

I det föregående hava Revisorerna lämnat exempel på resultaten av beräkningar, verkställda enligt föreskrifterna i 1902 års cirkulär. Det har även omnämnts, att för kronoparker i Stensele revir hushållningsplaner fastställts, vid vilkas upprättande andra beräkningsgrunder kommit till användning. Utav dessa kronoparker hava Revisorerna besökt kronoparkerna Gunnarn och

Jovan och hava sålunda haft anledning att taga särskild del av handlingarna rörande dessa skogar. Om sina därvid gjorda iakttagelser få Revisorerna anföra följande.

Kronoparken Gunnarn har en sammanlagd areal av 66,864.19 har, varav 50,527.40 har utgöras av produktiv skogsmark, 16,204.17 har av impediment och 132.62 har av inägor. Vid indelningen har kronoparken fördelats på 16 block, av vilka block XIII omfattar ett skyddsskogsbälte närmast fjället Stor-Blajken. Virkesförrådet utgöres av 516,353 kbm. "utvecklingsbar skog", 876,328 kbm. "avverkningsmogen, men övervägande frisk skog" samt 475,923 kbm. "övermogen och skadad skog". Förrättningsmannen hade föreslagit, att det årliga ordinarie avverkningsbeloppet skulle utgöra 40,084 kbm., varvid han beräknat, att den övermogna och avsevärt skadade skogen skulle komma till avverkning under de närmaste 20 åren. Domänstyrelsen har sänkt detta avverkningsbelopp till 33,670 kbm. och såsom skäl därför anfört, att det bland annat torde kunna uppstå svårighet att medhinna de vittomfattande föryngringsåtgärder, som med anledning av en enligt förrättningsmannens förslag forcerad avverkning erfordras, varjämte med hänsyn till önskvärd kontinuitet för framtiden virkesförrådet ej borde i alltför hög grad nedsättas.

Vad det förstnämnda motivet för avverkningsbeloppets minskande beträffar, så torde förrättningsmannen, vilken beräknat, att föryngring i huvudsak skulle erhållas genom självsådd, hava, när han föreslog, att avverkningen skulle utgå med angivna belopp, tagit hänsyn till omfattningen av de röjningsarbeten, som kunna bliva erforderliga för att snarast möjligt erhålla sådan föryngring. Vidkommande åter frågan om jämnhet i avverkningsbeloppet, så är det alldeles givet, att det vore synnerligen önskvärt, om en sådan jämnhet kunde ernås. Men där detta på grund av skogsbeståndets sammansättning ej är möjligt utan allt för stora uppoffringar i virkesvärden, måste en kompromiss åvägabringas mellan å ena sidan kravet på jämnhet och å andra sidan de ekonomiska synpunkterna. Det är uti nu föreliggande fall otvivelaktigt, att den av domänstyrelsen föreslagna sänkningen i avverkningsbeloppet leder till en jämnare avkastning. Frånser man avverkningen från block XIII, vilket är att betrakta såsom skyddsskog, skulle årsavverkningarna under de tre närmaste tjugoårsperioderna med samma beräkningssätt som i planen använts och med utgångspunkt från domänstyrelsens beslut angående avverkningen under den första av dem, bliva resp. 33,130, c:a 25,000 och c:a 22,500 kbm. Utgår man åter från förrättningsmannens förslag för den närmaste tjugoårsperioden bliva resp. siffror 39,544, c:a 19,300, och c:a 20,150 kbm.

I båda fallen har i beräkningarna för den andra och tredje tjuguårsperioden ej kunnat intagas den kvantitet ungskog, som under föregående

period tillkommit, då denna kvantitet är till sin storlek okänd. Siffrorna för de två senare perioderna äro alltså i båda de jämförda fallen för låga.

Mot den större jämnhet i avkastningen, som sålunda torde vara att emotse vid ett fullföljande av domänstyrelsens här tillämpade avverkningsprinciper, bör emellertid sättas den utsträckning i tiden, som erfordras för att medhinna avverkning utav den del av virkesförrådet, som har en högre ålder än omloppstidens antal år. Då denna del av förrådet dels har en minimal tillväxt, som mycket dåligt förräntar dess kapitalvärde, dels undergår en fortlöpande kvalitéförsämring, är dess snara tillgodogörande ur ekonomisk synpunkt önskvärt.

För de särskilda blocken av denna kronopark har förrättningsmannen gjort beräkningar, huru den av honom föreslagna avverkningen skulle inverka på virkesförrådets åldersklassfördelning, därest huggningen började med den övermogna skogen och därefter överginge till den avverkningsmogna, som skördades i mån av sin ålder. Det är visserligen sant, att en sådan huggning efter enbart trädens ålder ej kan genomföras, men beräkningen har dock intresse av det skäl, att den visar den möjligast förmånliga fördelning av åldersklasserna, som under den givna förutsättningen av ett visst avverkningsbelopp i framtiden kan ernås. De av förrättningsmannen utförda beräkningarna sträcka sig 50 år fram i tiden. De visa, att utav virkesförrådet, med frånseende av den övermogna delen av detsamma, i runt tal 751,000 kbm., för närvarande hava en högre ålder än omloppstidens årantal, och att denna siffra om 50 år skulle hava nedgått till i runt tal 525,000 kbm. Göres nu samma beräkning med utgångspunkt från det av domänstyrelsen bestämda avverkningsbeloppet, så visar det sig, att om 50 år i runt tal 619,000 kbm. skulle vara äldre än vad omloppstiden omfattar år. Om 75 år skulle ännu 74,000 kbm. hava en sådan ålder. Men då, såsom redan anmärkts, en avverkning uteslutande efter trädens ålder ej kan utföras, torde man kunna antaga att ett fortsättande av den utav domänstyrelsen bestämda avverkningspolitiken innebär, att säkerligen över 100 år måste åtgå, innan man uppnår jämnvikt mellan omloppstiden och virkesförrådets ålder. Inför detta resultat blir man onekligen tveksam, huruvida ej den ernådda jämnheten i avkastning köpts för dyrt.

Kronoparken Jovan har en areal av 19,347.21 har, varav 15,708.56 har produktiv skogsmark, 3,548.74 har impedimenter och 89.91 har inägor. Kronoparken har vid skogsindelningen fördelats på sex block. Virkesförrådet utgöres av 228,964 kbm. “utvecklingsbar skog“, 230,552 kbm. “avverkningsmogen, övervägande frisk skog“ samt 147,719 kbm. “övermogen och skadad skog“. Förrättningsmannen hade föreslagit en årlig ordinarie avverkning av 12,772 kbm., varvid, liksom beträffande kronoparken Gunnarn, en

avverkningstid av 20 år beräknats för den "övermogna och skadade" skogen. Av samma skäl, som i fråga om kronoparken Gunnarn anförts, har domänstyrelsen sänkt detta avverkningsbelopp till 11,092 kbm. Granskar man i detta fall, huru årsavverkningsbeloppen komma att utfalla under närmaste tre tjugoårsperioder, om man utgår från den av domänstyrelsen nu fastställda avverkningen eller från den av förrättningsmannen föreslagna, så erhållas i förra fallet följande siffror: 11,092, c:a 7,900 och c:a 9,300 kbm. samt i det senare 12,772, c:a 5,700 och c:a 8,200 kbm. De beräkningar rörande virkesförrådets åldersklassfördelning, som för denna kronopark utförts, visa, att för närvarande, frånsett övermogen och skadad skog, 176,370 kbm. hava en ålder, som är högre än den föreskrivna omloppstiden. Utgår man från ett uttagande av det avverkningsbelopp, som av domänstyrelsen fastställts, blir denna siffra om 50 år c:a 45,000 kbm. och om 75 år c:a 5,000 kbm., allt under förutsättning av en avverkning efter trädens ålder. Följer man åter förrättningsmannens förslag, så har den gamla skogen om 50 år nedgått till c:a 40,000 kbm. Man torde, med hänsyn till vad som förut sagts om möjligheten av en avverkning efter trädens ålder, böra räkna med, att domänstyrelsens beslut i fråga om avverkningsbeloppets storlek och ett fortsatt fullföljande av samma avverkningspolitik såsom konsekvens medför, att en tid av 100 år blir erforderlig för uppnående av jämnvikt mellan omloppstiden och virkesförrådets ålder.

I det föregående hava Revisorerna uttalat, att de i denna sin redogörelse för frågor rörande den norrländska skogshushållningen ej skulle till behandling upptaga gällande föreskrifter i vad de avse de utearbeten, vilka föregå upprättandet av en skogshushållningsplan. I ett avseende måste Revisorerna göra ett undantag härifrån, nämligen i fråga om förarbetena för upprättande av åldersstatistik över de indelade skogarna.

Enligt 1902 års cirkulär skulle skogens ålder i allmänhet bestämmas efter det rådande beståndet: skog intill 50 år gammal betecknades som "ung", mellan 50 och 100 år såsom "medelålders" och skog äldre än 100 år såsom "gammal". Då vid uppskattningen ej medtogos andra än avsättningsbara träd, men uppgifterna om åldersförhållandena avsågo all skog, så blev följden härav, att åldersbestämningarna skulle ske efter okulär uppskattning, varigenom de helt naturligt blevo ganska osäkra. Cirkuläret av år 1912 betecknade i så måtto ett avsevärt framsteg, att det lämnar föreskrifter om sättet, huru provträd skola utan urval uttagas för bland annat verkställande av åldersbestämningar. På grund av det material, som insamlats, skulle en åldersstatistik med skogens fördelning i 50-åriga åldersklasser upprättas. Dessa bestämmelser hava emellertid, enligt från domänstyrelsen inhämtad uppgift, ändrats så till vida, att någon åldersstatistik enligt de i 1912 års cirkulär

angivna principer icke vidare skall upprättas. Bland de uppgifter, som äro mest upplysande för tillståndet å en skog, måste man emellertid räkna dem, som angiva, huru åldersklasserna äro fördelade. Utan en tillförlitlig åldersstatistik är en verkligt planmässig skogshushållning icke gärna möjlig.

Vidkommande i övrigt föreskrifterna i 1912 års cirkulär hava Revisorerna under sina resor erfarit, att desamma ej anses fullt uttömmande. Sålunda har en överjägmästare sett sig nödsakad att utfärda en vidlyftig P. M. för skogsindelningsassistenterna i distriktet. Det hade varit önskvärt, att föreskrifterna varit så fullständiga, att dylika vid sidan om desamma av distriktstjänstemännen utfärdade bestämmelser ej behövt förekomma. Då sådana förekomma kan lätt hända, att de bliva olika för olika, ur skogsvårdssynpunkt sinsemellan jämförliga distrikt, varigenom enhetligheten i arbetet kan äventyras. För att förebygga att så kunde komma att ske, var det uppenbarligen som ovannämnde överjägmästare önskade, att cirkulärets bestämmelser skulle bliva föremål för överläggning vid det möte, som avhölls med samtliga överjägmästare inför domänstyrelsen i november 1913. Detta avböjdes emellertid med, enligt protokollet, bland annat, följande motivering: "De av styrelsen utfärdade föreskrifterna rörande upprättande av skogshushållningsplaner voro för övrigt endast att betrakta som provisoriska. Man borde först hava tillfälle att pröva förslagen, såväl i fråga om förrättningarna ute i skogen, som ock beträffande innearbetet. Sedan vore tiden kommen att med stöd av vunnen praktisk erfarenhet söka komma till klarhet om de brister, som kunde vidlåda föreskrifterna, och meningen vore att dåmera ingående diskutera förslagen." Härav synes framgå, att de dyrbara och för den norrländska skogshushållningens planläggning viktiga skogsindelningsarbetena föreslagits och påbörjats, utan att den ledande myndigheten bildat sig en bestämd uppfattning om, huru arbetena borde utföras för att fullt motsvara sitt ändamål.

Ej mindre viktigt än att man erhåller en uttömmande uppgift rörande storleken och beskaffenheten av det virkesförråd, som vid tidpunkten för skogsindelningens utförande är till finnandes å ett revirs skogar, är att man genom en fortlöpande registrering av avverkningar och tillväxt i möjligaste mån följer med de förändringar, som äga rum i avseende på skogskapitalets storlek och sammansättning. Förutom att det hör till god ordning, att ett affärsdrivande företag bokför sina tillgångar, kan det hava stor praktisk betydelse, att t. ex. vid tjänsteombyten den nytillträdande tjänsteinnehavaren kan få en överblick över sitt förvaltningsobjekts virkesförråd och dettas sammansättning, eller att revirförvaltaren under det dagliga arbetet har lätt tillgång till siffror rörande den ena eller andra skogens virkesförråd vid det ifrågavarande tillfället. Lika litet som det för närvarande finnes en bokföring, som kan lämna upplysningar

i nu antydda avseenden, lika litet finnes det en bokföring rörande skogarnas kapitalvärde, baserad på vid uppskattningen gjorda direkta värderingar. På grund av denna brist torde det för närvarande vara omöjligt för någon att giva ett på faktiska förhållanden grundat svar på frågorna, huruvida genom de nuvarande avverkningarna statens kapitaltillgång i form av skog minskas, huruvida uttaget kan motsvara en skälig ränta å kapitalet, eller huruvida någon del av tillväxten fonderas och lägges till kapitalet. Frånsett att det torde ur statsfinansiell synpunkt vara av intresse att erhålla klart besked i dessa frågor, är det givet, att det bör öka den förvaltande personalens ansvarskänsla och intresse för dess uppdrag, om den genom exakta värderingar och fortlöpande bokföring får klar blick för de stora värden, som äro den anförtrodda. Vad virkesbokföringen angår, har det enligt 1902 års cirkulär ålegat revirförvaltningarna att föra en kontrollbok över bland annat avverkning och inkomster av denna. Men frånsett att kontrollboken enligt vad Revisorerna kunnat förvissa sig om, ej alltid föres, uppfyller den ej heller fordringarna på en verklig bokföring, utan avser snarast att vara en anteckning för att visa förhållandet mellan den enligt planen föreskrivna avverkningen och den till viss dag uttagna delen av denna. Då anteckningen om inkomsten av avverkningarna ej kan sättas i relation till ett värde för skogen i dess helhet, så kan den ej heller lämna något besked i de viktiga frågor, vilka härovan nämnts, och som Kungl. Maj:t och riksdagen kunna förvänta att få klart besvarade. — I 1912 års cirkulär finnas inga bestämmelser rörande kontrollbok, vadan de, som lämnats i 1902 års cirkulär, fortfarande måste anses vara gällande. Emellertid har domänstyrelsen i de resolutioner av den 28 mars detta år, genom vilka fastställelse meddelats å hushållningsplanerna för bland andra kronoparkerna Gunnarn och Jovan föreskrivit, att "det skall åligga vederbörande jägmästare att dels i noggrant förd liggare — upplagd i enlighet med särskilt av kungl. styrelsen fastställt formulär och vartill blanketter må rekvireras hos kungl. styrelsen — anteckna samtliga virkesbelopp, fördelade i trädslag och dimensionsklasser, som under skilda år avverkats från skogen — —". I vad mån detta formulär kan komma att fylla fordringarna på en virkesbokföring, kunna Revisorerna ej avgöra, då detsamma, ehuru föreskrivet till begagnande redan i mars detta år, ännu ej fastställts.

...gring ...kvård.

Härovan hava Revisorerna uttalat, att ett av skogshushållningens mål å de norrländska statsskogarna bör vara att föra avverkningen så, att minsta möjliga förlust genom virkets försämrande av ålder eller eljest uppstår, samtidigt som alltför hastiga svängningar i avverkningsbeloppens storlek undvikas, i den mån detta är möjligt. Jämsides med sådana väl planlagda avverkningar måste det emellertid bedrivas ett ej mindre viktigt arbete med att föryngra

uppkommande och redan avverkade hyggen samt vårda marken, så att dess avkastningsförmåga icke må förminskas. Där — oftast genom markens försumpning — en sådan nedgång i markens alstringskraft redan inträtt, bör arbetet vara inriktat på att åt produktionen återförvärva vad som gått förlorat.

Under sina resor hava Revisorerna helt naturligt ägnat dessa för skogarnas framtida avkastningsmöjligheter viktiga frågor sin uppmärksamhet. För att på ett överskådligt sätt belysa den nuvarande omfattningen utav arbeten av hithörande slag hava upprättats efterföljande tabeller, uti vilka sammanställts ur domänstyrelsens ämbetsberättelser hämtade kostnadssiffror för åren 1911 och 1912, varjämte dessa ställts i relation till dels sammanlagda arealen produktiv skogsmark inom de områden, som kostnadssiffrorna avse, dels de från samma trakter under resp. år influtna skogsförsäljningsmedlen. Tabell I redogör på detta sätt för förhållandena i de fem nordligaste överjägmästaredistrikten, under det att siffrorna i tabell II hänföra sig till de av Revisorerna besökta reviren. som helt eller delvis äro belägna i Västerbottens län.

Tabell I.

Jämförelse mellan skogsförsäljningsmedel samt skogsodlings- och diknings-

Distrikt.	Areal skogsmark	1911				
		Skogsförsäljningsmedel		Skogsodling		
	har.	Kronor.	per har skogsmark öre.	Kronor.	per har skogsmark öre.	% av försäljningsmedel.
Luleå	1,155,614	1,298,441	112	6,631	0.57	0.51
Skellefteå	815,284	2,001,938	245	3,748	0.45	0.18
Umeå	682,154	2,093,642	306	12,514	1.83	0.59
Mellersta Norrlands	230,301	1,704,801	740	24,794	10.77	1.45
Gävle-Dala	357,704	2,018,348	564	20,841	5.82	1.03
Summa och medeltal	3,241,057	9,117,170	281	68,528	2.11	0.75

Tabell II.

Jämförelse mellan skogsförsäljningsmedel samt skogsodlings- och dikningsåren 1911

Revir.	Areal skogsmark	1911				
		Skogsförsäljningsmedel		Skogsodling		
	har.	Kronor.	per har skogsmark öre.	Kronor.	per har skogsmark öre.	% av försäljningsmedel.
Hällnäs	4,646	14,386	310	649	14.00	4.51
Degerfors	43,681	99,817	229	406	0.92	0.41
N. Lycksele	93,097	407,362	438	430	0.46	0.11
S. Lycksele	78,141	224,846	288	1,681	2.15	0.75
Åsele	81,746	427,576	523	3,407	4.16	0.80
Sorsele	68,554	85,661	125	553	0.81	0.65
Stensele	128,126	205,723	161	1,692	1.32	0.82
Vilhelmina	72,790	256,924	353	1,224	1.68	0.48
Tåsjö	69,113	293,201	425	8,093	11.70	2.76
Summa och medeltal	639,894	2,015,496	314	18,135	2.83	0.89

kostnader i de fem norra överjägmästaredistrikten åren 1911 och 1912.

Dikning		1912							
		Areal skogsmark	Skogsförsäljningsmedel		Skogsodling			Dikning	
Kronor.	% av försäljningsmedel.	har.	Kronor.	per har skogsmark öre.	Kronor.	per har skogsmark öre.	% av försäljningsmedel.	Kronor.	% av försäljningsmedel.
16,675	1.28	1,200,588	1,246,818	103	6,947	0.57	0.55	20,653	1.65
23,760	1.18	886,639	2,002,097	225	4,558	0.51	0.22	30,086	1.50
16,858	0.80	705,203	2,781,418	394	11,682	1.65	0.42	26,525	0.95
33,846	1.98	230,391	1,605,735	696	39,982	17.35	2.48	33,983	2.11
32,256	1.59	357,176	2,208,866	618	23,625	6.61	1.06	34,775	1.57
123,395	1.35	3,379,997	9,844,934	291	86,794	2.56	0.88	146,022	1.48

kostnader i nedanstående av Riksdagens Revisorer besökta revir för och 1912.

Dikning		1912							
		Areal skogsmark	Skogsförsäljningsmedel		Skogsodling			Dikning	
Kronor.	% av försäljningsmedel.	har.	Kronor.	per har skogsmark öre.	Kronor.	per har skogsmark öre.	% av försäljningsmedel.	Kronor.	% av försäljningsmedel.
224	1.55	4,646	5,264	113	—	—	—	97	1.84
85	0.09	43,645	186,395	427	168	0.38	0.09	5,205	2.79
1,100	0.27	93,097	486,706	522	87	0.09	0.02	1,766	0.36
1,152	0.51	78,141	283,983	363	965	1.23	0.33	1,501	0.52
82	0.02	81,714	540,133	661	2,687	3.28	0.49	290	0 05
129	0.15	68,625	195,246	284	604	0.88	0.30	657	0.34
—	—	128,126	254,650	198	1,744	1.36	0.68	506	0.19
1,198	0.47	72,184	289,157	400	1,521	2.10	0.52	2,026	0.73
5,110	1.74	69,113	316,631	458	12,850	18.59	4.01	3,786	1.19
9,080	0.45	639,291	2,558,165	400	20,626	3 24	0.80	15,834	0.61

Utav den förstnämnda av dessa tabeller framgår, att, medan man år 1911 i medeltal i de fem nordliga distrikten uttog genom försäljning av virke 2.81 *kronor* per har produktiv mark, man samtidigt ej återbördade åt skogen mer än 2.11 *öre* per har i form av skogsodlingskostnader. I förhållande till skogsförsäljningsmedlen utgjorde skogsodlingskostnaden 0.75 %. Uti de tre nordligaste överjägmästaredistrikten, som samma år bidrogo till skogsförsäljningsmedlen med ej mindre än 5,394,021 kronor, motsvarande 2.03 *kronor* per har skogsmark, utfördes skogsodlingsarbeten för ett belopp av i medeltal 0.9 *öre* per har. Utav försäljningsmedlen utgjorde skogsodlingskostnaderna 0.42 %. År 1912 hade skogsförsäljningsmedlen för alla fem distrikten stigit till 2.91 *kronor* per har och kulturkostnaderna till 2.56 *öre*, motsvarande 0.88 % av försäljningsmedlen. För de tre nordligaste distrikten uppgingo skogsförsäljningsmedlen detta år till 6,030,333 kronor eller 2.15 *kronor* per har, under det att skogsodlingskostnaderna samtidigt nedgingo till 0.83 *öre* per har och 0.38 % av skogsförsäljningsmedlen.

Markförbättringsarbeten i form av dikningar utfördes år 1911 i de fem norra distrikten för inalles 123,395 kronor, utgörande 1.35 % av influtna skogsförsäljningsmedel. År 1912 voro motsvarande siffror 146,022 kronor och 1.48 %. Utav totalkostnaderna belöpte sig på de tre nordligaste distrikten år 1911 57,293 kronor och år 1912 77,264 kronor eller resp. 1.06 % och 1.28 %.

I de inom Västerbottens län belägna revir, vilka Revisorerna under sina resor besökt, hava statsskogarna en areal produktiv mark, som utgör ungefär ⅕ av samma skogars motsvarande areal i de fem norra distrikten. Försäljningsmedlen utgjorde 1911 ej fullt ¼ och 1912 något mer än denna del av summan för samma distrikt. Avkastningssiffrorna per har skogsmark för de båda åren voro resp. 3.14 och 4 *kronor*, under det att skogsodlingskostnaderna belöpte sig till 2.83 och 3.24 *öre* per har, motsvarande 0.89 % och 0.80 % av influtna försäljningsmedel.

Det på dikningsarbeten nedlagda beloppet var i förhållande till medeltalet för skogarna i samtliga distrikt relativt obetydligt och utgjorde för 1911 endast 9,080 kronor eller 0.45 % av försäljningsmedlen samt för 1912 15,834 kronor eller 0.61 % av samma inkomst.

Undantager man emellertid från dessa revir det till Mellersta Norrlands distrikt hörande Tåsjö revir, vars siffror för såväl skogsodling som dikningar göra, att den angivna medeltalssiffran för dessa arbeten inom samtliga revir blir osäker, så finner man, att försäljningsmedlen för år 1911 för övriga revir utgjorde 1,722,295 kronor, motsvarande 3.01 *kronor* per har skogsmark. Samma år utgjorde skogsodlingskostnaderna 10,042 kronor eller 1.75 *öre* per

har skogsmark och 0.58 % av försäljningsmedlen. Dikningskostnaderna voro detta år 3,970 kronor eller 0.23 % av samma inkomst. År 1912 hade skogsförsäljningsmedlen ökats till 2,241,534 kronor eller till 3.93 *kronor* per har, under det att utgifterna för skogsodling samtidigt minskades till 7,776 kronor, motsvarande 1.36 *öre* per har och 0.34 % av försäljningsmedlen. Dikningsarbetena åter hade fått en något vidgad omfattning och dragit en kostnad av 12,048 kronor, motsvarande 0.53 % av beloppet för försålt virke.

Inför alla de nu anförda siffrorna, som avse så stora delar av statsskogarna i Norrland, kan man ej med hänsyn till dessa skogars beskaffenhet värja sig för den tanken, att en fortsättning i samma riktning kan komma att visa sina ödesdigra följder genom en i framtiden nedsatt skogsavkastning. I denna uppfattning stärkes man onekligen, när man under resor och vandringar i de norrländska statsskogarna finner, i huru ringa grad skog av yngre åldersklasser är företrädd i bestånden. De exempel på den abnorma sammansättningen av dessa skogar, som Revisorerna förut lämnat, bekräfta endast de personliga iakttagelserna. Ett kraftigare bedrivande av de arbeten, som avse skogarnas föryngring, måste vid sådant förhållande vara en bjudande plikt mot kommande släkten. Särskilt starkt gör sig detta krav gällande beträffande den generation, som blivit satt i tillfälle att tillgodogöra sig de i skogarna hopsparade, så högst betydande virkeskapitalen.

Att den redan nu produktiva marken i första hand bör bliva föremål för sådana åtgärder, som kunde vara ägnade att snarast avvinna den nya skördar, torde vara utom all fråga. Men för att detta syfte må kunna vinnas, är det nödvändigt att utsträcka arbetena även till nu improduktiva marker, nämligen sådana försumpade eller redan till myr övergångna delar av skogarna, som hota att inkräkta på den produktiva marken. Här måste skyddsåtgärder vidtagas i form av dräneringsarbeten för avledande av stagnerande vatten. Under sina resor hava Revisorerna haft rika tillfällen att iakttaga, att omfattande arbete av sådan art är av behovet påkallat.

Många fall givas emellertid även, då dikningsarbetena böra bedrivas utöver denna nu angivna gräns av att vara skyddsarbeten. Ofta finnes nämligen möjlighet att genom dikningar förvandla den improduktiva myren till produktiv skogsmark och att såmedelst utöka skogarnas avkastningsförmåga. Om nyttan utav dylika dikningsarbeten torde numera delade meningar icke råda, och, enligt vad Revisorerna inhämtat, hava å enskildas marker utförda arbeten i nu angivet syfte lämnat synnerligen gynnsamma resultat och föranlett deras bedrivande i stor omfattning.

Enligt i domänstyrelsen inhämtade upplysningar har på dikningsarbeten i de fem norra överjägmästaredistrikten från och med år 1898 till och med år

1913 nedlagts ett sammanlagt belopp av 2,272,380 kronor eller i medeltal för år 142,000 kronor, i vilket belopp ingå avlöning till dikningspersonal, handlangningskostnader m. m. Under de första åren, som arbetena bedrevos i någon större omfattning, avsågs med desamma huvudsakligen att erhålla ny mark för skogsbörd. Man ansåg sig emellertid finna, att en verksam torrläggning för angivet ändamål krävde stora kostnader, under det att svårigheter för att erhålla skogsåterväxt ändock kvarstodo. Utav den P. M. angående avdikningar å kronans skogar, ur vilken nyss och i det följande lämnade uppgifter äro hämtade, framgår, att man vid tiden i fråga saknade nämnvärd erfarenhet om lämpligaste metoder för ett ändamålsenligt utförande av skogsdikning. Måhända torde de anmärkta stora kostnaderna och svårigheterna för erhållande av skog å myrarna få, till en del åtminstone, tillskrivas denna omständighet. Under de senare åren har man inriktat arbetena på utförande av dels skyddsdikning, dels torrläggning av försumpad skogsmark. En del smärre, för skogsbörd lämpliga rena myrmarker hava även allt fortfarande varit föremål för torrläggning. Till att börja med handhades planläggningen av dikningsarbetena ävensom deras utförande av därtill särskilt förordnad personal. Sålunda var till och med år 1910 inom vart och ett av Luleå, Skellefteå, Umeå och Gävle-Dala distrikt anställd en dikningsledare, varjämte till dennes biträde i allmänhet förordnades en assistent. Jämsides med de av denna personal utförda arbetena verkställdes torrläggningar av mindre omfattning utav vederbörande revirförvaltare. I Mellersta Norrlands distrikt — liksom i distrikten söder om Gävle-Dala — utfördes all skogsdikning genom revirpersonalen. Under senare år har domänstyrelsen funnit det ändamålsenligt att allt mer slå in på denna väg för administrering av dikningsarbetena. Sålunda indrogs befattningen som dikningsledare i Skellefteå distrikt från och med år 1911, i Gävle-Dala distrikt från och med år 1912 och i Luleå distrikt från och med år 1913. För närvarande finnes alltså dikningsledare endast i Umeå distrikt. De skäl, som föranlett domänstyrelsen till denna omläggning av organisationen, har styrelsen sammanfattat i följande punkter.

"1) Erfarenhet rörande såväl planläggningen som det tekniska utförandet av torrläggningsarbeten har synnerligast genom vederbörande dikningspersonals arbeten vunnits, i följd varav det förutvarande trevandet efter lämpliga metoder härutinnan icke vidare är av nöden. Denna erfarenhet har under årens lopp tillgodogjorts av såväl ett ej ringa antal skogstjänstemän och arbetsförmän som ock, beträffande arbetets tekniska utförande, ett flertal arbetare.

2) Den å visst distrikt anställda dikningspersonalen kan med hänsyn till de långa avstånden i allmänhet icke planlägga och leda det huvudsakliga dikningsarbetet på mer än ett eller två revir under samma år, i följd varav

liknande arbeten inom distriktets andra revir fått anstå, synnerligast som med hänsyn till den stora mängden av försumpade marker, påbörjade arbeten inom visst revir i regeln måst pågå en följd av år efter varandra.

3) I anledning av att från flertalet kronoskogar inom de norrländska reviren avsättning för smärre och mindre värdefullt rensningsvirke icke funnits förrän under senare år och sålunda verkliga föryngringshuggningar därförut icke kunnat äga rum i nämnvärdare utsträckning å kronoskogarnas vidsträckta försumpade skogsmarker, har skogsodling och skogskultur å dessa marker ej kunnat företagas förrän under senaste åren. Den första åtgärden för erhållande å försumpad skogsmark av återväxt, antingen denna påräknas utav självsådd eller genom skogsodling, måste bestå i markens dränering genom avdikning. När numera här förut omförmälda föryngringshuggningar (trakthuggning) utföras i flertalet norrländska revir, är ock nödigt att tillräckliga medel ställas till respektive revirförvaltningars förfogande för utförande under alla år av den nödvändiga hyggesberedningen genom avdikning.

Skulle dessa arbetens utförande uppdragas åt en för distriktet anställd dikningsavdelning, skulle, då hyggestrakterna i stort antal äro spridda runt om i distriktet, denna alls icke kunna medhinna detsamma, i följd varav övriga erforderliga föryngringsåtgärder bleve eftersatta.“

Enligt vad från domänstyrelsen meddelats Revisorerna, intager numera emellertid styrelsen i så måtto en något förändrad ståndpunkt i denna fråga, att befattningen som dikningsledare i Umeå distrikt, vilken även varit ifrågasatt till indragning, skall tills vidare bibehållas.

Revisorerna, som icke tilltro sig att ingå på ett bedömande av riktigheten av domänstyrelsens här ovan återgivna synpunkter på förevarande fråga, hava emellertid velat uttala, att det vill synas, som om domänstyrelsens beslut att icke nu helt och hållet indraga dikesledarebefattningarna, för närvarande och intilldess en säkrare erfarenhet vunnits angående revirförvaltarnes lämplighet att ombestyra dikningen, haft goda skäl för sig.

Skulle Revisorerna härefter sammanfatta sina i det förestående uttalade meningar, torde dessa kunna inrymmas uti följande punkter. *Sammanfattning.*

1. Det är nödvändigt, att en inventering av statens norrländska skogstillgångar med det snaraste fullbordas. Denna inventering bör verkställas så, att en så fullständig bild, som med kostnadernas begränsning inom rimliga belopp möjligen kan åstadkommas, erhålles ej blott av virkesförrådets storlek, utan även av dess beskaffenhet, åldersklassfördelning, tillväxt och värde. Såsom ytterligare motiv till en sådan åtgärd, utöver vad Revisorerna i det föregående hava anfört, kan framhållas, att mer än hälften av statens skogsareal ej varit föremål för undersökning, och att många av de verkställda undersökningarna

endast omfattat en del av virkesförrådet. Då en skogsbokföring saknats, hava de erhållna resultaten ej längre ett sådant värde, att en efter förhållandena avpassad avverkningspolitik kan grundas på dem.

De vid inventeringen erhållna siffrorna böra offentliggöras uti den av domänstyrelsen utgivna officiella statistiken.

2. På grund av de vid en dylik inventering erhållna uppgifterna bör uppgöras en beräkning av den blivande avverkningen, varvid nödig hänsyn tages till skogens beskaffenhet och nödvändigheten av att undvika förluster genom virkets försämring eller förstöring.

3. De i punkt 1 och 2 angivna undersökningarna och beräkningarna böra bliva grundläggande för en uppdelning av de norrländska skogarna på lämpliga tjänstgöringsområden, varvid tillbörlig hänsyn även bör tagas därtill, att för varje slag av arbete ej användes dyrbarare arbetskraft än som är av behovet påkallat.

4. Med ledning av de vid inventeringen framkomna siffrorna för virkesförråd, tillväxt och värde bör uppläggas och för framtiden med noggrannhet fullföljas en bokföring över statens skogstillgångar.

5. Innan ovan omförmälda inventering ägt rum, kan visserligen icke med säkerhet avgöras, huruvida det nuvarande skogskapitalet anlitas utöver sin tillväxt, men med hänsyn till kronoskogarnas omfattning och allmänna beskaffenhet lärer i allt fall kunna redan nu fastslås, att betydligt större belopp för föryngring och markvård än som nu utgå, böra komma till användning och arbetena för nämnda ändamål således i vidgad omfattning bedrivas.

§ 2.

Kronoöverloppsmarkernas överförande till kronoparker.

Enligt domänstyrelsens berättelse för år 1912 — den senaste som vid tidpunkten för revisionens avslutande varit i tryck tillgänglig — uppgick kronoparkernas ytvidd vid 1912 års slut till 4,659,375.94 har. Kronoöverloppsmarkernas areal utgjorde vid samma års slut 1,204,050.52 har, vartill emellertid anmärktes, att enligt kungl. brev den 24 november 1911 inom Gellivare socken överloppsmarker till en areal av 59,254.15 har blivit överförda till kronoparker, till vilken arealförändring emellertid vid berättelsens avgivande hänsyn ej tagits, då erforderliga kartor och handlingar vid samma tid ej inkommit till styrelsen.

Kronoöverloppsmarkerna omfatta sålunda en ytvidd, som i runt tal uppgår till icke mindre än fjärdedelen av alla kronoparkernas sammanlagda areal.

Kronoöverloppsmarkerna förekomma allenast i de två nordligaste länen och inom dessa så gott som uteslutande i Lappmarken. Fördelningen på de olika överjägmästaredistrikten var vid 1912 års slut följande:

Luleå	distrikt	754,996.50	har
Skellefteå	„	342,558.96	„
Umeå	„	106,495.06	„

Inom Umeå distrikt kommo icke mindre än 106,480.06 har på Sorsele revir, det nordligaste inom distriktet.

Under de förut omförmälda resor, som Revisorerna företagit i övre Norrland, hava Revisorerna även kommit att ägna sin uppmärksamhet åt den ställning, som kronoöverloppsmarkerna intaga med hänsyn till skogsvården. Den största kronoöverloppsmarken inom Sorsele revir, nämligen Ahmobergets kronoöverloppsmark med en areal av c:a 80,000 har, besöktes av den ena avdelningen, vilken även företog vandringar genom vissa delar av området. Revisorerna hava vidare tagit del av en utförligare beskrivning över så väl denna kronoöverloppsmark som ock de båda andra överloppsmarkerna inom samma revir, nämligen nr 1 Dockmyran och nr 4 Blajken, vilka beskrivningar förekomma i ett av lantbruksingenjören Henning Wikström och extra jägmästaren Gunno Kinnman i maj 1913 på uppdrag av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Västerbottens län utarbetat betänkande beträffande dispositionen av dessa överloppsmarker.

Av vad Revisorerna vid sin resa iakttogo så väl som ock av förut omnämnda beskrivningar hava Revisorerna kommit till den uppfattningen, att ur skogsvårdens synpunkt synnerligen stora betänkligheter måste resa sig mot ett fortsatt bibehållande av dessa stora områden såsom kronoöverloppsmarker. Medan för kronoparkerna gälla föreskrifterna i 1 § av förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket den 26 januari 1894, att kronoparkerna skola "behandlas efter sådana på vetenskapliga regler grundade, för olika ortförhållanden lämpade hushållningsplaner, som avse skogens framtida bestånd och högsta avkastning", äro kronoöverloppsmarkerna allenast underkastade de allmänna bestämmelserna i samma förordnings 58 §, att vid utsyning skogen ej må hårdare anlitas, än med dess bestånd i framtiden är förenligt. Hushållningsplaner — det första villkoret för en ordnad skogsvård — förekomma sålunda ej beträffande kronoöverloppsmarkerna. Om någon efter system genomförd avverkning, återväxt eller vård kan det följaktligen ej bliva tal. Till stor del äro de överlämnade åt förfall och vanvård. Av vederbörande skogsstatstjänstemän påpekades ock vid Revisorernas besök önskvärdheten av att dessa stora skogsområden överföras till kronoparker och därmed till en ordnad skogsvård.

Att detta icke i större utsträckning, än som skett, kommit att äga rum, synes delvis hava berott på vederbörande länsstyrelser, vilka ur kolonisationssynpunkt önskat bibehålla kronoöverloppsmarkerna eller delar av desamma

odisponerade. Att så varit förhållandet beträffande de tre överloppsmarkerna inom Sorsele revir torde framgå av det förut omnämnda av lantbruksingenjören Wikström och extra jägmästaren Kinnman avgivna betänkande, vilket tillkommit som resultat av en utredning "varest och till vilken omfattning inom kronoöverloppsmarkerna n:ris 1, 4 och 6 i Sorsele socken av Västerbottens län finnas områden, som med tillhjälp från angränsande, till överloppsmarkerna hörande skogsmark av nödig husbehovsskog kunna med avseende å tillgång på till odling tjänlig mark anses lämpliga att användas till nybyggen eller egna hem". Betänkandet utmynnar i ett förslag att den å överloppsmarken Abmoberget belägna Galgatmyren efter utdikning upplåtes till egna hem, att vissa lägenheter å samma överloppsmark utläggas till nybyggen, att återstoden av överloppsmarken med undantag av block VIII överföres till kronopark, medan hela de båda överloppsmarkerna n:ris 1 Dockmyran och 4 Blajken samt block VIII av Abmoberget skulle upplåtas till nybyggesanläggningar och fortfarande bibehållas såsom överloppsmark.

Utan att ingå på ett bedömande av lämpligheten av detta förslag vilja Revisorerna framhålla vikten av att åtgärder i allmänhet vidtagas för att kronoöverloppsmarkernas vidsträckta skogsarealer snarast möjligt måtte komma in under en ordnad skogsvård, vilket lämpligen kan ske genom deras överförande till kronoparker.

Att åsidosättande av kolonisationssynpunkterna genom en sådan åtgärd icke behöver befaras, visas bäst av erfarenheterna från närgränsande revir inom Västerbottens län, där å kronoparkerna vida mera omfattande kolonisationsarbeten bedrivits än å överloppsmarkerna inom Sorsele socken. 1914 års senare riksdag har i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit om utredning angående det norrländska kolonisationsproblemet i hela dess vidd, därvid bland annat en av uppgifterna skulle vara att söka nya upplåtelseformer i stället för de numera faktiskt upphörda nybyggesupplåtelserna. Därest på grund av denna skrivelse framdeles ett mera systematiskt kolonisationsarbete skulle komma till stånd, torde det även ur denna synpunkt vara önskvärt, att kronoöverloppsmarkerna ej förbliva i sitt nuvarande tillstånd.

§ 3.

Inlösning av ströängar.

1909 års riksdag medgav på därom av Kungl. Maj:t gjord framställning, att köpeskillingarna ej mindre för de kronoegendomar samt till inköpta skogsegendomar hörande områden, rörande vilkas försäljning beslut jämlikt kungl. breven den 18 maj 1888, den 29 maj 1891 och den 23 maj 1902 av Kungl. Maj:t komme att fattas under tiden från och med 1910 års början till och

med utgången av år 1912, än även för sådana områden och lägenheter, till vilkas försäljning från de under domänstyrelsens förvaltning ställda, staten tillhöriga skogsegendomar eller utarrenderade jordbruksegendomar riksdagen under sistnämnda tid på därom särskilt gjorda framställningar kunde lämna tillstånd, finge av Kungl. Maj:t disponeras för inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark ävensom till inlösen av ströängar å kronoparkerna i Norrland och Dalarna.

I enlighet med därom av Kungl. Maj:t avlåten framställning har vidare 1912 års riksdag medgivit, att Kungl. Maj:t må från och med den 1 januari 1913 tills vidare, intill dess annorlunda kan varda bestämt, för markförvärv av enahanda slag disponera de såsom tillgång å statens domäners fond redovisade kontanta medel, varjämte riksdagen 1911 och 1912 för samma ändamål anvisat särskilda anslag, nämligen för år 1912 500,000 kronor och för år 1913 800,000 kronor.

De skäl, som vid 1909 års riksdag först anfördes för att staten borde söka förvärva å kronoparkerna belägna ströängar — vilka med stigande jordkultur blivit alltmera värdelösa för sina innehavare — voro, dels att ströängarna, till följd därav, att de för sina innehavare endast hade värde i egenskap av gräsbärande mark samt att deras förmåga att bära gräs minskades genom utdikning, lade hinder i vägen för behövliga avdikningar av kronoparkerna, dels ock att det förhållandet, att ströängarna disponerades av enskilda, vore till olägenhet för kolonisationen å kronoskogarna.

Under sina resor i övre Norrland hava Revisorerna upprepade gånger haft tillfälle att iakttaga, vilka synnerliga olägenheter dessa ströängar bereda ur skogskulturens synpunkt. Nödvändiga avdikningar av försumpade marker hindras mångenstädes av ströängarna, i andra fall medföra de väsentligt fördyrade avdikningskostnader. Att ett fortsatt bibehållande av dessa ströängar under enskildas disposition ävenledes innebär ett avsevärt hinder för kolonisationsarbetet, synes ock av gjorda iakttagelser uppenbart.

Vid sådant förhållande hava Revisorerna funnit det anmärkningsvärt, att inlösen av ströängar hittills förekommit i mycket ringa utsträckning. På grund av kungl. brev den 4 februari 1910 har visserligen för inlösen av så kallade myrslogar inom Hamra kronopark i Gävleborgs län utbetalts ett belopp av 37,969 kronor 99 öre, men därutöver har under åren 1910—1913 icke någon ströängsinlösning ägt rum.

§ 4.

Kolonisationen å kronoskogarna i Norrland.

Frågan om Norrlands kolonisation har under de senaste årtiondena tilldragit sig allmän uppmärksamhet. I avseende å de åtgärder som vidtagits för kolonisation å de norrländska kronoskogarna få Revisorerna erinra om följande.

I anledning av därom av Kungl. Maj:t avlåten framställning medgav 1891 års riksdag, att å kronoparker i Norrbottens län befintliga, till skogstorp tjänliga lägenheter skulle, där sådant funnes vara gagneligt för kronoparkens vård och bevakning, få av domänstyrelsen på viss bestämd tid, ej överstigande 20 år, upplåtas till odling och bebyggande åt personer, som ägde god frejd samt vore fullt arbetsföra och i övrigt funnes vara lämpliga. Vid 1904 års riksdag utsträcktes därefter skogstorpsupplåtelserna till Västerbottens län, i samband varmed nya villkor för sådana upplåtelser antogos.

Vid 1909 års riksdag beslöts emellertid, på Kungl. Maj:ts framställning, att upplåtande av skogstorpslägenheter icke vidare skulle äga rum, utan antogs i stället en ny form av upplåtelser av odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen.

Enligt den kungörelse, som härom utfärdades den 18 juni 1909, må å ifrågavarande kronoskogar på ansökan till mindre bemedlade eller obemedlade, som äga god frejd och gjort sig kända för arbetsamhet och hederlig vandel samt äga förutsättningar för drivande av ett mindre jordbruk, av domänstyrelsen på arrende upplåtas sådana till odling och bebyggande tjänliga lägenheter, som där kunna vara att tillgå, allt under förutsättning antingen att sådant för skogens vård och bevakning finnes vara gagneligt eller att den jord, vars upplåtande begäres, är belägen i närheten av odlad bygd eller kommunikationsled och hinder från skogsvårdens synpunkt ej möter.

Upplåtelsetiden är femtio år, med lägenhetsinnehavaren förbehållen optionsrätt till förnyat arrende vid nämnda tids utgång.

Enligt samma kungörelse äger innehavare av skogstorp rätt att efter frihetsårens utgång, därest han är berättigad till förnyad upplåtelse, erhålla torpet på arrende under femtio års tid, samt i övrigt i tillämpliga delar på de villkor, som föreskrivits rörande odlingslägenheter.

Vid 1913 års riksdag har vidare dels antagits i avsevärd mån förmånligare villkor angående upplåtelse av odlingslägenheter dels ock de redan upplåtna skogstorpen i huvudsak likställts med odlingslägenheterna.

Till sist vilja Revisorerna erinra därom, att 1914 års senare riksdag till Kungl. Maj:t avlåtit skrivelse med anhållan, att Kungl. Maj:t ville låta verk-

ställa utredning i fråga om åtskilliga kolonisationen av Norrland rörande spörsmål.

Under Revisorernas resor å kronoskogarna i Norrland hava Revisorerna besett såväl ett stort antal enstaka liggande skogstorp och odlingslägenheter som ock trenne kronotorpskolonier, nämligen å kronoparkerna Gunnarn, Aborrträskliden och Vojmåsen.

Åt den inom Gunnarns kronopark, vid ån Juktans dalgång i närheten av Bastuträsks by, bildade skogstorpskolonien ägnade Revisorerna särskild uppmärksamhet. Kolonien består av 18 torp, av vilka 8 avsynats och godkänts. Arealen å samtliga torpen uppgår till omkring 80 hektar, varav ungefär hälften är uppodlad. Å kolonien födas 3 hästar, omkring 35 kor samt c:a 20 ungnöt och oxar.

Denna koloni erbjöd tillfälle att taga i betraktande torp i olika utvecklingsstadier, vad såväl angår markens uppodling som i fråga om bebyggandet. Å den äldsta lägenheten, som år 1896 av B. I. Holmgren upptogs utan tillstånd, men som sedermera upplåtits såsom skogstorp, var all användbar mark uppodlad, medan å de senast anlagda torpen endast en mindre del av marken hunnit brytas.

Under det att de enstaka liggande kronotorpen i allmänhet syntes mindre väl anlagda och efterblivna, var däremot intrycket av de i kolonier förlagda torpen synnerligen gott, vilket förhållande torde bero icke blott på själva koloniformens fördelar utan även därpå, att kolonierna bildats i sådana trakter, där gynnsamma förutsättningar för bedrivande av jordbruk äro tillfinnandes.

Vid besöken å berörda torpkolonier erhöllo Revisorerna det intryck, att jordbruk med fördel kan bedrivas i dessa nordliga trakter, en uppfattning, vari Revisorerna ytterligare stärktes genom den förevisning av olika lantmannaprodukter, som av befolkningen i Sorsele socken anordnats vid Revisorernas besök därstädes.

Vid besök å det å Jovans kronopark belägna skogstorpet Granhöjden, varå nytt boningshus i enlighet med domänstyrelsens normalritningar var under uppförande, iakttogo Revisorerna, att golvbjälkarna lades omedelbart å jorden samt att golvet icke försågs med trossbotten. Då ett sådant byggnadssätt såväl ur hygienisk synpunkt som med hänsyn till de större kostnaderna för framtida underhåll, som därav nödvändigtvis måste följa, icke kan betraktas såsom tillfredsställande, hava Revisorerna ansett sig böra å förhållandet fästa uppmärksamheten.

Såsom ett samlat omdöme rörande kolonisationsarbetet å kronoskogarna i Norrland vilja Revisorerna uttala, att detsamma är i hög grad förtjänt att göras till föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens fortsatta omvårdnad.

Emellertid vilja Revisorerna med styrka framhålla angelägenheten därav, att kolonisationen bedrives planmässigt samt förlägges till sådana områden, där gynnsamma utvecklingsmöjligheter verkligen förefinnas.

§ 5.

Revisorerna hava under årets resor dels besett jägmästarbostäderna i Åsele, Sorsele och Wilhelmina revir, de under uppförande varande bostäderna för jägmästarna i Norra Lycksele och Södra Lycksele revir samt för uppförande av bostad för jägmästaren i Tåsjö revir inköpt tomt dels ock besökt jägmästareexpeditionerna i Degerfors och Norra Lycksele revir.

Vad beträffar bostäderna för jägmästarna i Sorsele och Wilhelmina revir, vilka bostäder uppförts genom statsverkets försorg, fästes Revisorernas uppmärksamhet vid den stora rumshöjden, vilken i sin mån torde hava bidragit till att byggnaderna, enligt vad lämnade upplysningar gåvo vid handen, visat sig vara mycket svåra att uppvärma. Bostaden i Åsele, vilken av staten förvärvats från enskild ägo, gav ej anledning till anmärkning.

Till uppförande av bostäder för jägmästarna i Norra Lycksele och Södra Lycksele revir anslog 1913 års riksdag 25,000 kronor för vardera bostaden, oberäknat kostnaden för erforderligt virke. Ifrågavarande byggnader voro vid tiden för Revisorernas besök under tak och förväntades vara färdiga till inflyttning nästinstundande sommar. Byggnaderna voro inredda för centraluppvärmning. I avseende härå vilja Revisorerna erinra därom, att den framställning av domänstyrelsen, vilken låg till grund för Kungl. Maj:ts av riksdagen bifallna förslag om beviljande av medel för förevarande ändamål, utgick från att byggnaderna skulle förses med kakelugnar. Avvikelsen från det ursprungliga förslaget har tilldragit sig Revisorernas uppmärksamhet, så mycket mer, som lämpligheten av det för värmeledningen använda systemet — varmluftssystemet — torde kunna starkt ifrågasättas. Revisorerna funno det även ägnat att väcka uppmärksamhet, att byggnaderna icke försetts med brandsäkra kassaskåpsanordningar. Jämväl i dessa byggnader syntes rummen onödigt högt tilltagna.

Mot beskaffenheten av den tomt, vilken jämlikt beslut av 1914 års senare riksdag inköpts i Hoting för uppförande av bostad för jägmästaren i Tåsjö revir, funno Revisorerna intet att erinra.

Revisorernas besök å jägmästareexpeditionerna i Degerfors och Norra Lycksele revir gåvo icke anledning till något uttalande från Revisorernas sida.

§ 6.

Vid besök å Hällnäs skogsskola hava Revisorerna besett dels till skolan hörande föreståndarbostad och skolhusbyggnad, innehållande jämväl skolrum, dels ock de för statens, å skolans område förlagda frökläugningsanstalt uppförda byggnader ävensom den för förmannen och eleverna vid kolarskolan avsedda bostadsbaracken.

Vad Revisorerna vid detta besök inhämtade gav icke anledning till något särskilt uttalande.

§ 7.

Efter omförmälan att jämlikt kungl. brev den 11 december 1908 med avseende å förande av domänstyrelsens medel i räkning hos riksbanken bestämts, bland annat, att från och med ingången av år 1909 till domänstyrelsen inflytande medel skulle omedelbart insättas å statskontorets giroräkning och i domänstyrelsens huvudbok uppdebiteras å statskontorets konto, uttalade 1912 års Statsrevisorer, att sedan dåmera domänstyrelsen erhållit ställning som ett affärsdrivande verk det, enligt Revisorernas uppfattning, torde få anses principiellt riktigast, att domänstyrelsen erhölle egen giroräkning med riksbanken.

Enligt vad Revisorerna inhämtat, har domänstyrelsen numera jämlikt kungl. brev den 31 januari 1913 erhållit egen giroräkning i riksbanken från och med den 1 april samma år.

Domänstyrelsens utlåtande angående Riksdagens revisorers uttalanden i vad angår hushållningen å statens skogar.

Till Konungen.

Sedan Eders Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 1 sistlidne december anbefallt domänstyrelsen att, i anledning av vad Riksdagens revisorer uti §§ 1—5 av remissen bifogat transumt angående frågan om förvaltningen av statens skogar anfört, till kungl. jordbruksdepartementet inkomma med underdånigt yttrande så tidigt, att detsamma före den 20 januari 1915 kunde till fullmäktige i riksgäldskontoret överlämnas för att tillika med Revisorernas berättelse till trycket befordras, får till åtlydnad härav domänstyrelsen med remissaktens återställande i underdånighet anföra följande.

Riksdagens revisorer hava förmält, att den uppmärksamhet, som riktats på frågan om förvaltningen av statens skogar, ofta nog tagit sig uttryck i en mer eller mindre skarp kritik av de grunder, enligt vilka skogarna administreras och deras avkastningsmöjligheter utnyttjas. Såväl inom riksdagen som ock av skogsintresserade personer i tidningspressen och särskilda uppsatser hade dessa frågor diskuterats och olika förslag till förändring i nu rådande förhållanden på området framställts. Åtskilliga av Eders Kungl. Maj:t tillsatta kommittéer hade jämväl behandlat hithörande ämnen och, vad särskilt skogarnas avkastningsförmåga beträffar, hade densamma varit föremål för en ingående undersökning av den s. k. första försvarsberedningen.

I anledning av angivna omständigheter hade Revisorerna ansett sig böra sistlidet år ägna särskild uppmärksamhet åt frågan om förvaltningen av statens skogar jämte vissa i samband därmed stående förhållanden. Revisorerna hade i sådant syfte företagit resor inom Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län och därvid sökt att genom omfattande färder å åtskilliga kronoskogar erhålla en så noggrann kännedom som möjligt om deras tillstånd och skötsel.

På grund av den erfarenhet, som under nämnda resor vunnits, samt efter studium av vissa domänstyrelsens cirkulär med föreskrifter till skogstjänstemännen, ävensom av en del av domänstyrelsen fastställda skogshushållningsplaner m. fl. handlingar, hava Revisorerna ansett sig böra framställa vissa anmärkningar mot grunderna för de norrländska statsskogarnas förvaltning och skötsel. Då de därvid i sammanträngd

form i huvudsak upprepat de uttalanden, som den norrländska skogsvårdskommittén i underdånigt betänkande den 10 mars 1912 efter ett nära 5-årigt arbete framlagt, anser sig domänstyrelsen böra upptaga till behandling i åtminstone vissa delar detta vittomfattande ämne, at vilket nämnda kommitté i avdelning II, Hushållningen, ägnat ej mindre än 132 sidor av sitt betänkande. Med hänsyn till den härför ytterst knappt tillmätt tiden måste styrelsen emellertid begränsa detta sitt yttrande till att omfatta vad Revisorerna särskilt anmärkt samt i vissa delar påvisa i vad mån Statsrevisorernas uttalanden skilja sig från den norrländska skogsvårdskommitténs.

Domänstyrelsen har ansett sig ännu icke böra avgiva underdånigt utlåtande angående förenämnda del av kommittébetänkandet, lika litet som ifråga om avdelning III, Förvaltningen, på grund därav, att varken de av statsrådet och chefen för kungl. jordbruksdepartementet jämlikt nådigt bemyndigande den 16 juni 1911 tillkallade sakkunnige för avgivande av förslag angående skötseln av kronans och andra allmänna skogar i mellersta och södra delarna av riket, eller de jämlikt nådigt bemyndigande den 7 november 1913 likaledes av statsrådet och chefen för kungl. jordbruksdepartementet tillkallade sakkunnige för verkställande av utredning och uppgörande av förslag beträffande en förändrad bokföring rörande statens domäner m. m. ännu avgivit betänkanden i de av dem behandlade ämnen. Det är nämligen uppenbart att de grunder, efter vilka statens skogar skola behandlas, måste ordnas i stort sett enhetligt för hela landet. Ej ens sättet för skogarnas indelning till ordnad hushållning, vilken fråga Riksdagens revisorer ägnat särskild uppmärksamhet, kan numera göras i större grad olika för de skilda delarna av riket, enär den förutvarande förutsättningen därför, nämligen svårigheten att i Norrland avsätta smärre virkessortiment, till mycket stor del upphört och årligen upphör att vara gällande.

Den norrländska skogsvårdskommittén sammanfattar sina uttalanden i denna fråga sålunda:

»För avsevärda områden i Norrland och Dalarna saknas ännu kännedom om den mängd skog, som finnes, vilket dock är första villkoret för en planmässig skogshushållning. En av de första uppgifterna är därföre en fullständig skogsuppskattning å dessa trakter.

De ekonomiska principer för hushållningen med statens skogar, som äro angivna i gällande skogsordning, äga fortfarande giltighet, men hava hittills icke blivit närmare utvecklade eller praktiskt tillämpade.

På grund av bristande undersökningsmateriel har kommittén saknat möjlighet att närmare bedöma, huruvida de omloppstider, som

ligga till grund för hittills bedrivna hushallning med statens skogar, motsvara den mogenhetsålder, som skogen bör uppnå för vinnande av största värdeproduktionen.

Förrän kännedom vinnes härom, kan statens skogsskötsel icke uppfylla de fordringar, som böra ställas på en ekonomisk förvaltning av detta slag.

En sakkunnig undersökning bör därföre verkställas angaende beståndens värdeförhållanden vid skilda åldrar.

Utgår man från hittills tillämpade omloppstider, framgår av tillgängliga uppgifter att ett alltför stort överskott av överårig skog finnes. Med nuvarande avverkningsbelopp kan detta överskott av gammal skog icke nämnvärt förminskas, varföre en ökning av avverkningarna bör ske.

En betydande del av den överåriga och sämre skogen, som i första hand behöver avverkas, utgöres emellertid av smärre träd, vilka för vissa trakter till och med sakna saluvärde.

En av de viktigaste framtida uppgifterna för skogshushallningen är därföre att avsättningsförhållandena förbättras. Först da kan en förhöjning av avverkningarna ske till erforderlig omfattning.

Avverkningarna böra mer än hittills inriktas pa en ordnad grupp- och beståndsbehandling.

Åtgärder för befordrande av skogarnas föryngring böra vidtagas till ökad omfattning.

För skogsindelning och avverkningsberäkning böra införas förändrade metoder, som bättre kunna anpassas efter skogarnas växtförhållanden och nuvarande tillstånd.»

Riksdagens revisorer ater sammanfatta sina uttalanden i följande punkter:

»1. Det är nödvändigt, att en inventering av statens norrländska skogstillgangar med det snaraste fullbordas. Denna inventering bör verkställas sa, att en sa fullständig bild, som med kostnadernas begränsning inom rimliga belopp möjligen kan åstadkommas, erhålles ej blott av virkesförradets storlek, utan även av dess beskaffenhet, aldersklassfördelning, tillväxt och värde. Såsom ytterligare motiv till en sådan atgärd, utöver vad Revisorerna i det föregaende hava anfört, kan framhållas, att mer än hälften av statens skogsareal ej varit föremål för undersökning, och att många av de verkställda undersökningarna endast omfattat en del av virkesförrådet. Då en skogsbokföring saknats, hava de erhållna resultaten ej längre ett sådant värde, att en efter förhållandena avpassad avverkningspolitik kan grundas på dem.

De vid inventeringen erhållna siffrorna böra offentliggöras uti den av domänstyrelsen utgivna officiella statistiken.

2. På grund av de vid en dylik inventering erhållna uppgifterna bör uppgöras en beräkning av den blivande avverkningen, varvid nödig hänsyn tages till skogens beskaffenhet och nödvändigheten av att undvika förluster genom virkets försämring eller förstöring.

3. De i punkt 1 och 2 angivna undersökningarna och beräkningarna böra bliva grundläggande för en uppdelning av de norrländska skogarna på lämpliga tjänstgöringsområden, varvid tillbörlig hänsyn även bör tagas därtill, att för varje slag av arbete ej användes dyrbarare arbetskraft än som är av behovet påkallad.

4. Med ledning av de vid inventeringen framkomna siffrorna för virkesförråd, tillväxt och värde bör uppläggas och för framtiden med noggrannhet fullföljas en bokföring över statens skogstillgångar.

5. Innan ovan omförmälda inventering ägt rum, kan visserligen icke med säkerhet avgöras, huruvida det nuvarande skogskapitalet anlitas utöver sin tillväxt, men med hänsyn till kronoskogarnas omfattning och allmänna beskaffenhet lärer i allt fall kunna redan nu fastslås, att betydligt större belopp för föryngring och markvård än som nu utgå, böra komma till användning och arbetena för nämnda ändamål således i vidgad omfattning bedrivas.»

Skillnaden i dessa bägge sammanfattade uttalanden är icke särskilt i ögon fallande. Statsrevisorerna hava visserligen i punkt 3) framhållit behovet av en uppdelning utav de norrländska skogarna på lämpliga tjänstgöringsområden, men därav framgår likväl icke, huruvida de förutsätta en sådan uppdelning såsom en nödvändigt föregående åtgärd för utförandet av de arbeten, som ansetts vara erforderliga för en rätt förvaltning och skötsel av skogarna. Den norrländska skogsvårdskommittén omnämner i omförmälda sammanfattning intet rörande skogarnas uppdelning i revir, men har detta tydligen haft sin orsak däri, att kommittén under rubrikerna »Förvaltningen» och »Enskilda skogar» föreslagit viss omorganisation av såväl domänstyrelsen som skogsförvaltningen, ävensom uppdelning av nuvarande revir med bland annat anställande av särskilda bokförare åt jägmästarne. Därmed synes kommittén givetvis hava förutsatt att denna förändrade organisation med däri ingående förslag till i avsevärd mån ökade arbetskrafter skulle komma till stand, innan de uttalade önskemålen i huvudsak kunde förverkligas.

Att döma av såväl ingressen till Riksdagens revisorers förevarande

yttrande, i vilken de hänvisat till den i riksdagen, tidningspressen m. m. framställda kritiken av de grunder, enligt vilka skogarna administreras och deras avkastningsmöjligheter utnyttjas, som ock till avfattningen av gjorda anmärkningar och uttalanden, synes som om Revisorerna skulle vilja göra domänstyrelsen huvudsakligen ansvarig för att statsskogarnas skötsel icke i allt är sådan den borde vara, att icke en noggrann inventering av skogarna är verkställd samt att ej heller å reviren finnes upplagd en noggrann bokföring över statsskogarnas virkesförråd, avverkning, kapitalvärden m. m.

Den norrländska skogsvårdskommittén åter har icke i samma omfattning velat på domänstyrelsen lägga ansvaret, att det skogliga tillståndet å statens skogar i Norrland och Dalarna icke är i tillfredsställande skick. Kommittén har sålunda (å sid. 75 och 76 i sitt betänkande) uttalat bland annat följande.

På grund av bland annat den korta tid, som dessa skogar stått under statens förvaltning, hade de ännu karaktär av naturskogar och innehölle ett betydande överskott av gammal skog. Trots detta överskott på mogen skog vore totala virkesbeloppet per har lågt, särskilt i övre Norrland. Skadad skog förekomme allmänt, men till mycket växlande belopp på olika trakter. Av kommittén verkställda undersökningar utvisade att den övervägande delen av såväl den äldre som den skadade skogen utgjordes av träd av smärre dimensioner, under 30 cm. vid brösthöjd, och att en avsevärd del därav vore under 21 cm. vid brösthöjd, ävensom att träden på sämre marker saknade förmåga att utväxa till timmerduglig dimension inom rimlig tid.

Avsättningsförhållandena hade varit och voro för stora delar av Norrland fortfarande mycket otillfredsställande.

De hittills vidtagna åtgärder för att bringa dessa skogar i ordnat skick nämligen bland annat berednings- och rensningshuggningar av vindfällda, torra och skadade träd, vilka under senare åren utförts till mycket avsevärd omfattning, hade verksamt bidragit till att förbättra det skogliga tillståndet. Sådan avverkning hade dock icke kunnat utsträckas ned till mindre dimensioner annat än på de mest välbelägna skogarna. Gallringen i yngre bestånd hade icke kunnat ske till någon nämnvärd omfattning med de begränsade avsättningsmöjligheter, som hittills varit rådande. En rationell föryngringsavverkning av de äldre bestånden hade härutav givetvis försvårats och buro dessa bestånd ock spår av dimensionshuggningar, varjämte de voro mer eller mindre oregelbundet utglesnade.

Det borde icke vara Riksdagens revisorer obekant, att de av dem uttalade, i och för sig beaktansvärda önskemål icke kunnat komma till utförande i större grad än som skett på grund av befintlig brist på personal i såväl domänstyrelsen som skogsstaten. Då de likväl synas vilja göra domänstyrelsen ansvarig för att de uttalade önskemålen icke förr beaktats, måste styrelsen tolka detta på det sätt, att Statsrevisorerna ansett, att styrelsen hade bort avgiva förslag till behövlig omorganisation och ökning av arbetskrafterna.

Vid den tid då undertecknad Fredenberg utnämndes till chef för domänstyrelsen, hade från allmänhetens sida ett nyvaknat intresse för det svenska skogsväsendet börjat i särskild grad visa sig, vilket torde kunna sättas i samband med utfärdandet av 1903 års skogslagar, som trädde i kraft den 1 januari 1905. Förutom att i anledning därav en hel del skogstjänstemän såsom länsjägmästare och extra länsjägmästare togos i anspråk av de nybildade skogsvårdsstyrelserna, började enskilda skogsägare efter hand att i större grad än tillförene anlita fackutbildade skogstjänstemän för sina skogars skötsel. Därjämte blev behovet av skogstjänstemän för utsyning av skog å enskildes skogar, som stå under skogsstatens uppsikt och kontroll, allt större. Sålunda krävdes ett betydande antal tjänstemän för handläggande av utsyningsförrättningar å de skogar, som kommit under den nya skyddsskogslagen, varjämte med stigande efterfrågan å mindre virkessortiment ökad utsyning av skog i Norrbottens och Västerbottens läns såväl kustland jämlikt den s. k. dimensionslagen som ock lappmarker jämlikt den s. k. lappmarkslagen likaledes påfordrade ett stegrat antal dylika tjänstemän. Allt detta samverkade till en mycket kännbar brist på skogstjänstemän, vilken vållade att det blev omöjligt kunna i önskvärd grad vare sig utföra behövliga arbeten på statens skogar eller i rätt tid verkställa stämplingarna å enskildes skogar, som stå under de av skogsstaten handhavda skogslagarna. Hushållningsplaner för sådana skogar, vilkas avkastning, hel eller delvis, tillfaller boställsinnehavare, kunde i många fall ej heller i rätt tid upprättas och fastställas. Dessa förhållanden verkade givetvis missnöje hos de enskilde, som därav vore beroende, och framställde dessa fullt berättigade krav på rättelse. Domänstyrelsen ansåg sig ock pliktig i görligaste mån söka i första hand tillmötesgå de enskildes fordringar i dessa avseenden, och för den skull anställa i möjligast största utsträckning skogstjänstemän till utförande av omförmälda förrättningar å nämnda skogar. Såsom en följd härav måste ett flertal likaledes viktiga arbeten, såsom bland annat skogsindelningar, på statens skogar uppskjutas.

För att om möjligt avhjälpa denna ytterst kännbara brist å skogstjänstemän, föreslog domänstyrelsen i underdånigt yttrande den 12 december 1905 angående frågan om överlåtande av skogsinstitutets nuvarande tomt och i samband därmed skogsinstitutets förflyttning, att Eders Kungl. Maj:t täcktes tillsätta en kommitté med uppdrag att utreda alla härmed sammanhängande frågor och däröver avgiva förslag. Jämlikt nådigt bemyndigande tillkallade ock härför statsrådet och chefen för kungl. jordbruksdepartementet fem sakkunniga personer, vilka avgavo underdånigt betänkande i frågan i mars 1908. Sedan Eders Kungl. Maj:t i nådig proposition till 1912 års Riksdag föreslagit inrättande av en skogshögskola och Riksdagen härtill lämnat bifall, har denna fråga nu fortskridit på sådant sätt att utsikt finnes för skogshögskolans trädande i verksamhet under innevarande år. I avvaktan på omförmälda frågas utredning sökte emellertid domänstyrelsen att genom provisoriska anordningar bereda rum för ett större antal elever vid skogsinstitutet än det davarande, eller från och med år 1900 20 stycken — före sistnämnt år, under vilket Klotens skogsskola inrättades, kunde å skogsinstitutet emottagas allenast 10 elever — men kunde därigenom antalet elever dock ej ökas med flera än två. Efter framställning av domänstyrelsen medgav Eders Kungl. Maj:t den 17 maj 1907, att till genomgående av skogsinstitutets högre kurs finge tillsvidare årligen emottagas 22 elever.

På domänstyrelsens därom årligen gjorda framställningar från och med år 1907 har Eders Kungl. Maj:t jämväl medgivit att det s. k. praktiska år, som jämlikt stadgan för institutet ålegat därifrån utexaminerad elev fullgöra, innan han kunnat förordnas till extra jägmästare, finge begränsas till 1/2 år. Härigenom har vunnits, att de vid jultiden utexaminerade eleverna kunnat förordnas till extra jägmästare redan därpå följande sommar och då användas till fullgörande av utearbeten, under förutsättning nämligen att de velat ägna sig åt statstjänst.

Så småningom har ock tillgången å skogstjänstemän blivit större. I följd härav blev, sedan Eders Kungl. Maj:t på framställning av domänstyrelsen härför anvisat erforderliga medel, bland annat möjligt att år 1912 påbörja en enhetligt planerad inventering av de norrländska statsskogarna. Dessa arbeten, som även utsträckts till de mellersta och södra delarna av landet, hava ock kunnat ökas under åren 1913 och 1914, ehuru, av brist på tjänstemän, ej i den omfattning, som varit önskvärd och av styrelsen planlagd. Utsyningen å förenämnda enskildes skogar hava emellertid fortfarande i ej ringa utsträckning måst till rätt stor olägenhet för skogsägarna bedrivas jämväl efter vinterns inbrott.

Sedan Eders Kungl. Maj:t den 5 juli 1907 uppdragit åt en kommitté att verkställa utredning angående de åtgärder, som kunde böra vidtagas för att åstadkomma en rätt vård av kronans och de under skogsstatens tillsyn ställda skogarna i Norrland och Dalarna och att till Eders Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, till vilka den verkställda utredningen kunde föranleda, har domänstyrelsen ansett sig vara förhindrad avgiva några förslag till den omorganisation av både domänstyrelsen och skogsstaten, som med varje år framträtt såsom allt mera nödvändig. För den skull kunde domänstyrelsen vid avgivande av underdåniga yttranden över löneregleringskommitténs förslag till lönereglering för dels skogsstaten och de allmänna skogsläroverken, dels domänstyrelsen ej heller föreslå några genomgripande ändringar i nuvarande organisation, utan måste styrelsen därvid i huvudsak hålla sig till de jämförelsevis små ändringsförslag, som löneregleringskommittén framlagt. Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition till 1908 års Riksdag om inrättande av ytterligare ett byråchefsämbete i domänstyrelsen i enlighet med löneregleringskommitténs förslag bifölls av Riksdagen, under det att Eders Kungl. Maj:ts förslag om att styrelsens chef — i likhet med vad förhållandet redan då var beträffande telegraf- och järnvägsstyrelsens — skulle tillsättas på förordnande för 6 år icke vann Riksdagens bifall, sedan under diskussionen härom anförts bland annat, att domänstyrelsen icke vore ett med förenämnda verk jämnställt affärsdrivande verk. Samtidigt med tillsättande av en ny byråchef indrogs likväl en notariebefattning å skogsbyråerna.

Av vad domänstyrelsen sålunda i underdånighet anfört, torde framgå, att det icke kunnat bero på styrelsen att under de senaste 8 à 9 åren några betydelsefullare förslag till omorganisation av domänstyrelsen eller skogsstaten eller till personalens avsevärdare ökning kunnat av styrelsen framläggas, varvid dock bör erinras om den mindre ökning i revirens antal, som ägt rum, dels år 1910 i Jämtland, dels från och med innevarande år i södra Norrland och Dalarna samt södra delarna av landet. Allra minst har förslag i dessa avseenden kunnat avgivas beträffande förhållandena i synnerligast övre Norrland — där dock det mest trängande behov av revirdelning redan länge varit rådande — enär nämligen desamma, sedan norrländska skogsvårdskommittén i mars 1912 avgivit underdånigt förslag i ärendet, varit och äro beroende på Eders Kungl. Maj:ts och Riksdagens blivande beslut angående de norrländska skogslagarna samt sättet för dessas handhavande.

Styrelsen har för den skull måst söka göra vad som med de arbetskrafter, som stått till styrelsens förfogande inom domänstyrelsen och

skogsstaten varit möjligt för att dels föra skogsskötseln framåt på kronans skogar, dels handhava det bestyr med enskildes skogar, som jämlikt gällande skogslagar tillkommer styrelsen, i vilket senare avseende styrelsen sökt tillse, att så ringa olägenhet som möjligt skulle åsamkas de enskilda i anledning av den befintliga bristen på arbetskrafter.

Åtgärder till skogsvårdens befrämjande.

Beträffande statsskogarnas skötsel har styrelsen särskilt riktat sin uppmärksamhet på att få till stånd ökning av avverkningarna, synnerligast av skadad och övermogen skog samt skog, som i beståndsvårdens intresse bör uttagas genom gallring och ljushuggning, nämligen där sådan avverkning kunnat ske med hänsyn till rådande avsättningsförhållanden. Enär jägmästarna emellertid gent emot vid inspektioner framställda anmärkningar att avgivna utsyningsförslag icke upptagit omförmält slags avverkningar i nödig omfattning, emellanåt sökte försvara sådan underlåtenhet därmed, att berörda avverkning icke vore föreskriven i gällande skogshushållningsplan eller att tilläventyrs plan icke funnes för respektive skog fastställd, fann domänstyrelsen — ehuru jägmästarna på grund av även då gällande instruktion och föreskrifter ävensom skogsordningen ägt avgiva omförmälda förslag till avverkning — likväl skäligt att den 22 december 1906 utfärda bilagda cirkulär (bil. 1), vari denna skyldighet uttryckligen och närmare bestämdes. Dessa bestämmelser hava sedermera intagits i de av styrelsen den 31 januari 1910 utfärdade reglementariska föreskrifter till efterrättelse vid skogsstatens tjänsteförvaltning (punkterna 14, 21, 23, 27 och 29), av vilka ett exemplar härmed bifogas.

De vid chefsinspektionerna förda protokoll vittna ock, att särskilt i Norrland hygges- och stämplingstrakterna inspekterats, därvid stämplingarnas utförande kritiserats och anvisningar givits för ett rätt förläggande av avverkningarna. Där å viss skog ökad avverkning ansetts vara önskvärd, har även detta framhållits för iakttagande vid avgivande av framtida utsyningsförslag. Då emellertid vid dessa inspektioner fortfarande anmärkningar icke sällan måst framställas mot särskilt stämplingarnas utförande, tog styrelsen upp denna viktiga fråga till diskussion på sammanträde med överjägmästarna i november 1911, därvid man enades om de i bil. 2 angivna principer för stämplingarnas utförande i Norrland och Dalarna.

Avskrift av dessa uttalanden tillställdes samtliga jägmästare därstädes för efterrättelse.

På ett med samtliga överjägmästare hållet sammanträde i domänstyrelsen november 1913 framlade styrelsen till diskussion frågan: »Vad kan för närvarande göras för skogsavkastningens höjande?» Före dis-

kussionen framhölls att ämnet särskilt upptagits med tanke på, dels den betydande mängd skog, som för närvarande på grund av ålder eller annan orsak årligen mer eller mindre försämrades i avseende på kvalité, dels sådan skog, som från beståndsvårdssynpunkt borde borttagas och att frågan därför i första rummet gällde, vad som med hänsyn härtill kunde göras för höjandet av skogsavkastningen. Under diskussionen framhölls av överjägmästaren i Luleå distrikt, att avverkningarna inom distriktet nått den gräns, över vilken man för närvarande icke kunde komma, och att från fjällskogarna även grövre virkesdimensioner voro ytterligt svårsålda. Överjägmästaren i Mellersta Norrlands distrikt omnämnde, att, ehuru i detta distrikt konkurrens om virke från statens skogar kanske vore större än inom något annat, virket icke desto mindre inom vissa revir vore synnerligen svårsalt. Samme överjägmästare framhöll emellertid, att inom distriktet funnes skogar med hela trakter i avtorkande tillstånd och att avtorkningen därstädes säkerligen vore mera betydande än inom andra distrikt, varom ock den stora procent torrskog, som årligen avverkades, vittnade. Han ansåg därför, att taxeringsarbetena skulle ännu mera forceras, enär det enligt hans mening icke ginge an att företaga planmässig avverkning av den överåriga skogen utan tillgång till skogsindelningsplaner. Han framhöll därjämte, att där skogen vore av den beskaffenhet, som han omnämnt, det icke vore riktigt att höja avverkningarna genom uteslutande rensnings- och beredningshuggningar med försummande av huvudavverkningen. I övrigt uttalade samme överjägmästare, att staten för åvägabringande av väsentligt ökad avverkningsmöjlighet borde anordna icke blott förråds- och upplagsplatser vid älvmynningarna utan även industriella anläggningar. Gent häremot erinrade andra deltagare i sammanträdet, att den höga procent torrskog, som för närvarande avverkades i Mellersta Norrlands distrikt, alls icke kunde utgöra något bestämt uttryck för den i skogarna därstädes skeende avtorkningen, enär höjda pris å pappersmasseved och kolved nu möjliggjorde avverkning och försäljning av betydliga mängder gammal torrskog, som förut icke haft saluvärde. Det vore allra minst berättigat att göra jämförelser efter stamantalet, då av nyssnämnda skäl den avverkade torrskogen till betydande del utgjordes av träd med små dimensioner ända ned till 4 och 5 tum vid brösthöjd.

I fråga om vad överjägmästaren i Mellersta Norrlands distrikt anfört rörande avverkningens höjande ävenledes genom ökade huvudavverkningar, hade det emellertid alls icke varit styrelsens mening, att avverkningsbeloppen skulle höjas uteslutande genom rensnings- och bered-

ningshuggning, vilket ock med all tydlighet framgår av de för diskussionen framställda synpunkterna.

Av vad härovan i dessa avseenden anförts torde framgå, att styrelsen med hänsyn till de rådande avsättningsförhållandena och de arbetskrafter, som stått till styrelsens förfogande, riktat synnerlig uppmärksamhet på nödvändigheten av att höja avverkningen av särskilt skadad och övermogen skog och skog, som i beståndsvårdens intresse borde avverkas, och gäller detta icke blott Norrland utan landet i dess helhet. Vid flerfaldiga tillfällen har för skogstjänstemännen framhållits nödvändigheten att i de årliga utsyningsförslagen i stor utsträckning upptaga förhöjda avverkningar av sådan skog. *Styrelsen har ej heller i något fall, åtminstone efter år 1905, nedsatt i utsyningsförslagen föreslagna avverkningsbelopp,* men väl har styrelsen flera gånger höjt dessa, emellanåt ganska avsevärt. [1])

Styrelsen vill emellertid icke förneka, att det finnes kronoskogar, icke allenast i nedre Norrland och Dalarna utan även i södra landet, där efterfrågan å virke varit sådan, att högre avverkning med hänsyn till skogens beskaffenhet bort och med hänsyn till rådande avsättningsmöjligheter kunnat ske, och att vederbörande skogsförvaltningar sålunda i dessa fall underlåtit att följa styrelsens anvisningar rörande skyldigheten att i de årliga utsyningsförslagen föreslå höjda omförmälda avverkningar. Å andra sidan vill dock styrelsen kraftigt betona, att möjligheten att i större grad höja avverkningen långt ifrån gällt alla kronoskogar i nedre Norrland och Dalarna, ty beträffande en stor procent av dessa hava försök till kraftigare avverkningshöjning resulterat, dels i avsevärd nedgång av virkesprisen, dels däruti, att ett ej ringa antal utbjudna försäljningsposter alls icke kunnat försäljas. Till och med beträffande vissa kronoskogar i södra landet, särskilt där kommunikationerna äro dåliga, har detta förhållande inträffat.

Beträffande övre Norrland vill styrelsen lika bestämt framhålla, att avverkningarna därstädes i stort sett icke kunnat höjas i raskare tempo än som skett, därest virket icke skolat med stora förluster för kronan försäljas till avsevärda underpris. Härtill har medverkat ej mindre industriens till synes oförmåga att till någorlunda acceptabla pris mottaga större mängder virke från kronans skogar än ock brist på kommunika-

[1]) Såsom sådan nedsättning kan nämligen ej räknas den minskning i föreslaget avverkningsbelopp för kronoparkerna i Stensele revir år 1914, vilken styrelsen fann sig föranlåten föreskriva, enär jägmästaren föreslagit högre avverkningsbelopp för nämnda skogar än som för dem bestämts i de under samma år fastställda hushållningsplanerna, av vilka han vid utsyningsförslagets avgivande ännu icke fått del.

tionsleder såsom t. ex. flottleder, varjämte, där sådana funnits, de ej sällan hållits i dåligt skick samt flottningen i desamma handhafts på långt ifrån tillfredsställande sätt. Efter hand som industrien utvecklats och flottlederna förbättrats, har det likväl blivit möjligt sälja större virkesmängder och hava i förhållande därtill avverkningarna ocksa ökats. Då skogarna i övre Norrland emellertid i stort sett äro i mindre grad skadade och överariga än vissa skogar i södra och mellersta Norrland, skulle ock den skadade och mera övermogna skogen å kronans skogar i övre Norrland kunnat i högre grad än som skett tillgodogöras, därest avverkningarna tidigare mera inriktats på ett avverkande i första hand av det skadade och i högre grad övermogna förrådet.

I anslutning till vad styrelsen här förut uttalat, vill styrelsen dock icke bestrida, att avverkningarna i många fall icke förts på i dessa avseenden ändamålsenligaste sätt. Efter att styrelsen, såsom härförut omnämnts, emellertid begagnat varje tillfälle att söka få till stånd ett allt riktigare förläggande av avverkningarna och ett allt bättre utförande av stämplingarna, vågar styrelsen bestämt påstå, att dessa arbeten numera i regel utföras på ett nöjaktigt sätt och att sålunda verkliga fel beträffande dessa viktiga arbeten nu höra till undantagen.

Den lokala skogsförvaltningens ansvar.

Enär Statsrevisorernas anmärkningar kunna uppfattas såsom riktade i huvudsak mot domänstyrelsens ämbetsförvaltning, även där ansvaret — såsom ifråga om skogsskötselns direkta utförande — uppenbarligen bör ligga på den lokala skogsförvaltningen, nödgas styrelsen erinra om, huru under de sista åren upprepade gånger såväl i Riksdagen som i tidskriftsuppsatser och tidningsartiklar med skärpa framhållits, att jägmästare och överjägmästare — särskilt de förra — hade alldeles för liten självständighet, och att de därför borde tilldelas vidsträcktare sådan med åtföljande större ansvar. Den norrländska skogsvårdskommittén har mycket ingående behandlat denna fråga, därvid kommittén yrkat på i flera avseenden ökad befogenhet för jägmästarna med därav följande större ansvar. Bland annat har kommittén anfört följande: »Skogen med dess omväxling och den därav betingade variationen i behandling och vård är ett förvaltningsobjekt, som ej kan behandlas likformigt. Allmänna hushållningsföreskrifter till ledning för skogsskötseln kunna visserligen vara nödvändiga för att giva en viss stadga at statens skogshushållning och för att undvika ett okontrollerat experimenterande, men likformigheten får ej sträcka sig ned till detaljarbetet, och avgörandet av detaljfrågor icke förläggas till instanser, varest man ej kan finna en så intim kännedom om de lokala förhållandena, som

härför erfordras. Flyttas detta avgörande längre ned, såsom systemförändringen avser, förlorar man — det är sant — uti likformighet, men torde på samma gång kunna hava anledning vänta bättre ekonomiskt resultat av hushållningen i dess helhet, då ett bättre tillgodogörande av de lokala förhållandena med dess skiftande möjligheter torde ernås.

Det finns väl knappast någon gren av statshushållningen, som i högre grad än skogshushållningen är beroende av den förvaltande personalens förmåga att utnyttja alla möjligheter, vilka kunna stå dem till buds, för att ett verkligt gott arbetsresultat skall kunna ernås. En fortgående och fruktbringande utveckling av skogshushållningen inom ett revir förutsätter en ingående kännedom om skogarna och deras tillstånd, om avsättnings-, flottnings- och arbetsförhållanden m. m. Denna kännedom måste sökas hos revirförvaltaren och ej hos överordnade myndigheter.» (Sid. 167—168 i kommitténs betänkande.)

I detta uttalande kan domänstyrelsen fullt instämma. Det är nödvändigt, att jägmästaren har stor frihet att under möjligast lätta former taga initiativ till begagnande av varje möjlighet till skogshushållningens utveckling å varje under hans förvaltning ställd skog. Detta gäller alldeles särskilt Norrland, där skogarna utgöras av mer eller mindre överåriga eller i övrigt abnorma naturskogar och där avsättningsförhållandena efter hand och i olika tempo för skilda skogar och trakter, särskilt under de allra sista åren, förändrats till det bättre. Och denna gynnsammare förändring torde komma att alltjämt fortgå samt bliva märkbar för även nya skogsområden. Att för sådana skogar fastställa hushållningsplaner *till efterrättelse* för jägmästaren skulle därför förhindra honom att begagna alla de för skogsskötselns utveckling inträdande skilda möjligheter, vilka vid uppgörandet av en skogshushållningsplan icke kunna förutses. Därför fastställas ock skogsindelningsplanerna endast *till ledning* för skogsskötseln å resp. skogar, och har jägmästaren i förut åberopade reglementariska föreskrifter, punkterna 21, 23, 27 och 89, erhållit såväl befogenhet som ock skyldighet att i de årliga utsyningsförslagen eller däremellan, om så erfordras, alldeles oberoende om det finnes skogsindelningsplan eller icke, föreslå alla de avverkningar, som med hänsyn till skogsskötselns krav böra ske. Dessa förslag behöva endast helt kort motiveras, varför större enkelhet i formen knappast torde kunna genomföras. Jägmästaren äger sålunda en frihet i avseende på skötseln av de under hans förvaltning ställda skogar, som revirförvaltaren helt visst ej äger i något annat land. Men därmed följer ock hans större ansvar. Härvid måste dock särskilt beaktas, att jägmästarens

sätt att förvalta sitt revir och begagna denna sin stora självständighet måste bedömas med hänsyn till revirets storlek och möjligheten för honom att kunna medhinna allt, som borde göras.

Det torde icke heller kunna påvisas fall, där överordnad myndighet sökt att stäcka en jägmästares strävan i att på nu ifrågavarande sätt föra skogsskötseln framåt i sitt revir. Men, där jägmästaren underlåtit denna sin både befogenhet och skyldighet, har givetvis överjägmästaren måst ingripa för att indirekt eller eventuellt direkt försöka få möjligheterna till en bättre skogsskötsel begagnade, ehuru dock resultatet icke torde bliva lika gott, som när initiativet i fråga om detaljerna utgår från jägmästaren själv. När åter överjägmästaren icke tagit nödiga initiativ härvidlag, lärer ansvaret böra i huvudsak drabba honom, ehuru även hans ansvar måste bedömas med hänsyn till storleken av det honom anförtrodda distrikt och mångfalden av hans göromål.

Domänstyrelsen kan i dessa avseenden endast meddela de ledande grunderna för skogsskötseln samt genom chefsinspektioner, i den mån det för styrelsens chef och ledamöter därtill kan finnas tid, kontrollera att de följas. Allenast i detta hänseende kan ansvaret läggas på styrelsen, under det att skogsförvaltningen måste svara för utförandet. Något annat synes ej heller den norrländska skogsvårdskommittén hava ifrågasatt. Skulle ansvaret för arbetenas utförande ävenledes påvila styrelsen, syntes vara nödvändigt, att styrelsen bland annat lämnades befogenhet att till- och avsätta tjänstemännen samt bestämma deras löner.

Kritiken rörande förvaltningen av statens skogar.

Då Statsrevisorerna såsom anledning till att de nu ansett sig böra ägna särskild uppmärksamhet åt frågan om förvaltningen av statens skogar bland annat framhållit den kritik av sagda förvaltning, som framförts i Riksdagen ävensom i tidningspressen och i särskilda uppsatser, nödgas styrelsen i största korthet även i någon mån upptaga till bemötande denna kritik.

Till sistlidne års Riksdag hade herrar Molin i Dombäcksmark och Sundström i motion hemställt, att Riksdagen ville i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ofördröjligen måtte vidtaga åtgärder i syfte att överårig, fullmogen, oväxtlig, kullblåst, sjuk och skadad skog å statens skogar bleve på för statens ekonomi och rationell skogsvård mest fördelaktiga sätt tillvaratagen och utnyttjad. Till stöd för motionen åberopades särskilt en av överjägmästaren Welander i »Årsskrift från Föreningen för skogsvård i Norrland» år 1913 införd uppsats. I berörda uppsats har Welander med ledning av de i domänstyrelsens underdåniga berättelse för år 1910 angivna siffror uppgjort

en jämförelse mellan å ena sidan de 5 norra överjägmästardistrikten och å andra sidan de 5 södra distrikten med hänsyn till dels de under skogsstatens förvaltning eller uppsikt ställda allmänna och enskilda skogarnas areal, dels statsskogarnas nettoinkomster, dels ock utgifterna för statsskogarnas skötsel.

Med stöd av denna jämförelse har Welander velat visa, att skogsskötseln å statsskogarna i Norrland är betydligt eftersatt gent emot densamma å statens skogar i det södra landet.

För de slutsatser, som Welander ansett sig kunna draga av den framställda jämförelsen, finnes emellertid allenast ringa reell grund, vilket torde framgå vid betraktande av följande synpunkter. I jämförelsen omförmälda skogar i Norrland ligga i stort sett koncentrerade, under det att de i södra landet, förutom ett fåtal större parker, äro sönder-splittrade i en stor mängd mer eller mindre långt från varandra liggande lotter. Skogsstatens befattning med skogsskötseln å de under utsyningstvång ställda skogarna i lappmarkerna samt å skyddsskogarna i Jämtland och Dalarna är i stort sett begränsad till utsyning av den avverkning, som å respektive skogar skall äga rum. De allmänna skogarna i Norrland och Dalarna äro till mer än hälften av sin ytvidd belägna i Norrbottens län samt där likasom även i övrigt i Norrland förskjutna mot norr och väster, i följd varav de till mycket stor procent intaga de högre belägna, mera ofruktbara delarna, av vilka en avsevärd del på grund av synnerligen ringa avkastningsförmåga snarare bort räknas såsom impediment än ingå i den produktiva skogsmarkens areal. Bland annat härigenom är medeltillväxten för skogarna i Norrland och Dalarna endast en bråkdel av medeltillväxten för skogarna i det södra landet, och måste den i huvudsak så förbliva. Den ojämförligt största delen av skogsavkastningen från de norrländska distrikten har försålts och försäljes fortfarande rotstående, under det att i de sydligare distrikten den största delen därav försäljes upphuggen och i allmänhet även framkörd till avsättningsplatsen samt till ej ringa del förädlad i form av kol eller sågat virke. Kronoparkerna i de norra distrikten utgöras till övervägande del av skogar med samlade förråd av mer eller mindre övermogen skog, som nu exploateras genom överavverkning (d. v. s. avverkning större än tillväxten), vilken är avsevärd särskilt å de skogar, där virket kan försäljas till höga pris. Härigenom bliva inkomsterna betydliga, under det att utgifterna i jämförelse därmed uppgå till ringa belopp. Enär kronoparkerna i de södra distrikten till allra största delen utgöras av under senaste årtiondena inköpta egendomar med i huvudsak allenast yngre eller medelålders skog samt ofta större kalmarker, hava

de dära företagna avverkningarna tillsvidare måst bliva jämförelsevis små, varjämte det avverkade utgjorts av mindre virke. Utgifterna däremot för, dels skogsodling av såväl berörda kalmarker som ock av ålder kala marker å andra kronans egendomar i de sydligaste distrikten, dels reparationer och nybyggnader å de ofta till stort antal på de inköpta egendomarna belägna torp och arrendegårdar med vid köpen mer eller mindre förfallna byggnader, hava varit och måste fortfarande bliva mycket betydande. De jämförelsevis ringa utgifterna för skogsodling i Norrland och särskilt i övre Norrland år 1910 — eller det år, för vilket Welander framställt sin statistiska jämförelse — har berott därpå, att möjligheten att kunna försälja smärre virkesdimensioner då ännu inträtt för allenast jämförelsevis mindre delar av de norrländska statsskogarna, varjämte, där denna möjlighet redan då förefanns, densamma i allmänhet så nyligen inträtt, att större för skogsodling lämpliga marker då ännu icke hunnit avhuggas, än mindre hyggesrensas och avdikas.

Ehuru styrelsen med hänsyn till här i korthet anförda förhållanden anser, att de slutledningar, som överjägmästaren Welander dragit av den gjorda jämförelsen, i huvudsak sakna berättigande, och att förenämnda av honom författade uppsats icke bort kunna tagas som motiv för omförmälda, av herrar Molin och Sundström vid föregående års riksdag framlagda motion, är styrelsen givetvis ense med Welander därom, att avsevärt ökade arbetskrafter måste så fort ske kan ställas till disposition för att den norrländska skogsskötseln må kunna föras fram till den intensitet, som numera årligen i allt större grad är möjlig.

I avseende på i tidningspressen publicerade artiklar angående denna fråga, anser sig styrelsen i korthet böra erinra om ett par artiklar av överjägmästaren Welander förliden vinter, enär dessa i flera fall tolkats på sådant sätt, att domänstyrelsen skulle hava motsatt sig nämnda överjägmästares förslag om förhöjd avverkning av skadad och övermogen skog. I berörda artiklar förmenar Welander, att avverkning av skadade och övermogna träd försummats av det skäl, att goda skogsindelningsplaner med verklig planläggning för avverkning av dylik skog saknats. Han yrkar för den skull på en starkare forcering av den i stort planlagda inventering av kronoparkerna, som började år 1912.

Welander borde likväl haft vetskap om, att denna inventering av skogarna icke kunnat börja ett enda år tidigare av brist på personal, och av samma skäl icke heller kunnat forceras mera än som skett.

Det är emellertid så långt ifrån, att domänstyrelsen motsatt sig förslag från nämnda överjägmästare om förhöjda avverkningar å statens skogar i mellersta Norrlands distrikt, att han tvärt om uppmanats att

söka åstadkomma ökning i avverkningen av övermogen och skadad skog, enär det inom de flesta revir av distriktet i allmänhet råder sådan konkurrens om från kronans skogar utbjudet virke, att detta bör låta sig göra utan att nedgång av försäljningsprisen i anledning därav behöver befaras. Men det oaktat och ehuru Welander i sagda artiklar säger sig funnit avtynande skog flerstädes i sitt distrikt, har han vid överlämnande av de utav respektive jägmästare avgivna ordinarie utsyningsförslag för åren 1913 och 1914 — eller de år, varunder Welander haft att skaffa med ifrågavarande förslag för mellersta Norrlands distrikt — uttryckt betänkligheter mot den enligt hans förmenande stora omfattningen av de utav jägmästarna föreslagna avverkningsbelopp. Såsom skäl härför har anförts i huvudsak, att jägmästarnas förslag till utsyningar icke till någon avsevärd del vore grundade på exakta uppgifter om virkesförrådets massa och beskaffenhet, utan bestämdes desamma huvudsakligen blott efter okulära besiktningar, vilka för distriktets stora revir måste bliva mycket knapphändiga. Med hänsyn till att avverkningarna å distriktets skogar till övervägande del utgjordes av överårig skog, kunde de på respektive jägmästares mer eller mindre subjektiva uppfattning grundade avverkningsförslag ej vara ett uttryck för en planmässig avverkningspolitik. Överjägmästaren har vidare anfört, att han, då själva förutsättningen för ett bedömande på tillfredsställande sätt av utsyningsförslagen — kännedomen om virkesförrådets storlek — saknades, icke ansåge sig kunna varken tillstyrka eller avstyrka föreslagna virkesbelopp av huvudavverkning å skogar, för vilka hushållningsplan icke funnes upprättad eller där äldre sådan plan ej mera kunde tillämpas, samt att han i övrigt för de flesta skogar saknade möjlighet granska förslagen. Styrelsen vill i anledning härav allenast erinra att, huru beklagligt det än är att hushållningsplaner hittills icke kunnat upprättas för norrlandsskogarna i allmänhet, sådant förhållande dock icke kan utgöra giltigt skäl för att de efter Welanders egen mening särdeles överåriga och i torkande tillstånd varande skogsbestånden skola sparas oskälig tid, där förhållandena äro sådana, att de kunna med fördel tillgodogöras. Skogarna i mellersta Norrlands distrikt äro i övrigt i allmänhet ej av större omfattning än att vederbörande jägmästare helt säkert på för nu ifrågavarande ändamål ganska tillfredsställande sätt bör kunna bedöma om det av honom föreslagna överåriga eller skadade virkesbeloppet såväl bör som ock, med hänsyn till avsättningsmöjlighet och skogens föryngring, kan avverkas. Styrelsen har emellertid ansett sig böra, utan att inskränka de föreslagna avverkningarnas belopp, i huvudsak fastställa de av distriktets jägmästare föreslagna avverkningsbeloppen.

I förenämnda tidningsartiklar vill överjägmästaren Welander vidare göra gällande, att man med däri omförmälda skogsindelningsplaner och en därpå byggd planmässig avverkningspolitik skulle kunna »förebygga uppkomsten av avtynande skog». Domänstyrelsen är emellertid av den mening, att — huru önskvärt det än vore att fortast möjligt få till stånd goda skogsindelningsplaner för även sådana, av Welander avsedda skogar, som i jämförelse med andra i större grad äga ett övermoget och för avtorkning i särskild grad utsatt virkesförråd — skogsindelningsplaner för dessa skogar likväl äro mindre behövliga än för övriga, i lägre grad överåriga skogar. Det finnes nämligen i regeln ingen möjlighet att uppgöra skogsindelningsplaner för dessa mycket övermogna skogar på sådant sätt, att de kunna följas. Överåriga skogar, synnerligast beträffande granbestånd, varom inom mellersta Norrlands distrikt i nu förevarande hänseende förnämligast är frågan, förändra sig nämligen på så oberäkneliga sätt, att ingen indelningsförrättare kan beräkna och förutse desamma; ett förhållande, som helt säkert överjägmästaren Welander skall komma att inse, sedan han erhållit större erfarenhet om just nu ifrågavarande skogar.

Frånvaron av goda skogsindelningsplaner kan sålunda på intet sätt åberopas såsom skäl för att icke uttaga skadad och övermogen skog. där detta med fördel kan ske.

I nu berörda avseenden skulle domänstyrelsen, om ock med viss reservation, snarare kunna ansluta sig till det av herrar Molin och Sundström i nyss omförmälda motion till Riksdagen framställda ytterlighetsprogram, nämligen: »Vad som bör ske *nu* — och detta utan vidare vidlyftigheter — är att tillvaratarga fullmogen, överårig, oväxtlig, kullblåst, sjuk och skadad skog. För detta ändamål behövs ingen vidare utredning.»

Såsom skäl för en hastigare avverkning av de överåriga skogarna i Norrland, än som skett, har såväl av Riksdagens revisorer, som av andra framhållits, dels att avtorkningen i dessa skogar vore synnerligen stor, dels att de gamla trädens kvalitetförsämring fortskrede mycket hastigt. särskilt genom de vedförstörande parasitsvamparnas inverkan, dels ock att vinsten av att få dessa gamla bestånd fortast ersatta med växtligare sådana vore betydlig. En känd sågverksägare i Norrland har i en nyligen publicerad tidningsartikel framhållit, att det av dessa skäl vore så nödvändigt att betydligt forcera avverkningen av statens överåriga skogar i Norrland, att det t. o. m. kunde ifrågasättas, om ej en försäljning till halvt pris vore för kronan lika gynnsam, som att sälja endast hälften till dubbelt pris.

Beträffande avtorkningen i skogar med i högre grad överåriga bestånd kan man icke helt komma ifrån denna, synnerligast där bestånden i huvudsak utgöras av gran. Där omfattningen av mera övermogna bestånd inom ett förvaltningsområde är så stor, att dessa icke inom en kortare tid kunna omedelbart föryngringshuggas, torde man bäst kunna skydda samma skogar för större avtorkning genom att i första hand behandla bestånden med försiktiga förhuggningar och därvid uttaga hårdare skadade och mera avtynande träd, samt därefter fortsätta med trakthuggning, därvid de sämsta trakterna i tur och ordning avverkas. Av många skäl kunna dock icke dessa trakthyggen, som kanske i ett flertal fall av brist på fröträd bliva kala hyggen, tagas utan begränsning till storleken, i följd varav redan på den grund avverkningen icke kan forceras i vilken grad som helst, även om förmånlig avyttring av den ökade avverkningen vore möjlig. Kraftigare förhuggningar i sådana mer eller mindre orörda urskogar hava ofta visat sig vara synnerligen riskabla, i det att avtorkningen därigenom blivit ännu större. Emellertid är det i allmänhet vilseledande att beräkna den årliga avtorkningen å en viss skog på grund av en uppgift om den torrskog, som finnes därå eller, såsom ofta skett, på grund av mängden utav det under en viss tid på skogen avverkade torrvirket. Då nu ifrågavarande skogar i regeln aldrig kunnat gallras, har genom självgallring, insektsangrepp, stormfällning m. fl. orsaker efter hand uppstått torrskog. Då denna kan bevaras med jämförelsevis frisk ved en följd av år, ibland till och med flera decennier, har på detta sätt samlats torrskog, vilken tillsvidare lämnats orörd, tills den efter kortare eller längre tid, på grund av stegrat pris på sådant virke, bättre kommunikationer eller andra orsaker, eventuellt kunnat finna köpare, då den avyttrats. Därvid hava först de grövre dimensionerna kunnat avverkas, och efter kortare eller längre tidsperioder även det smäckrare virket. En sådan, under längre tidsföljd sparad tillgång på torrskog, som på grund av förenämnda orsaker kunnat på en gång eller under viss tid avverkas, kan givetvis icke utgöra någon mätare på den årliga avtorkningen. Till belysande av det å vissa lappmarksskogar, vilka måste anses vara i stort sett mycket överåriga, befintliga förrådet av torr skog, i den mån sådan kan anses vara eller inom närmaste tid bliva avsättningsbar, får domänstyrelsen hänvisa till härmed följande bilaga 3, utvisande det å vissa kronoparker, till en areal skogsmark av 141,739 har, i Stensele och Lycksele socknar av Västerbottens län befintliga virkesförrådet, fördelat dels å växande och torr skog, dels å skilda dimensionsklasser. Därjämte får styrelsen hänvisa till liknande sammanställning över virkesförrådet å vissa till en

areal skogsmark av 35,316 har uppgående kronoparker i Bodens revir av Norrbottens län (bil. 4). Härutav framgår att det avsättningsbara förrådet av torr skog i förhållande till hela virkesmassan utgör för förstnämnda skogar 1.79 procent och för sistnämnda 6.59 procent.[1])

Beträffande frågan om virkets kvalitéförsämring i följd av parasitsvampars inverkan eller i övrigt, är givet att sådan äger rum vid högre ålder, men hyses ofta en mycket överdriven föreställning rörande den hastighet, med vilken denna s. k. rötskada utbreder sig. Den överåriga skogen är långt ifrån allestädes skadad av parasitsvampar. Den skadligaste av dessa, nämligen talltickan, förekommer å stora trakter, särskilt i övre Norrland, till och med anmärkningsvärt litet utbredd. Undersökningar i Tyskland hava adagalagt, att konsolerna (tickorna) icke visa sig förr än efter 15—20 år efter infektionen, samt att rötan efter 30 år icke spritt sig mera än till omkring 1 meter på vardera sidan om tickan. Beträffande Hamra stora kronopark i Hälsingland med i särskilt hög grad överårig skog, anföra jägmästaren J. E. Nilsson och extra jägmästaren Arvid Modin i en av dem till skogsvårdsföreningens exkursion å denna kronopark år 1912 författad utförlig beskrivning över parken, vilken finnes införd i föreningens tidskrift år 1913 (allm. del) bland annat följande: »Trots den höga åldern utmärker sig virket från kronoparken i allmänhet för synnerligen god kvalitet; såväl rotröta som sprickor uppträda i anmärkningsvärt ringa grad.»

Att det emellertid är en vinst att få de gamla, överåriga bestånden utbytta mot växtligare skog, så fort detta ekonomiskt låter sig göra, är uppenbart. Men att göra detta på större bekostnad av försäljningsprisen blir icke ekonomiskt. Man får ej heller förbise att även de övermogna skogarna avsätta någon, om ock ej mera betydande tillväxt. Denna tillväxt, som vid undersökningar senaste åren i Västerbottens läns lappmarker visat sig uppgå till cirka 0.4 à 0.6 procent, torde mer än väl uppväga den minskning i duglig massa, som åstadkommes genom rötornas utbredning. Dessutom bör icke förbises prisstegringen (dyrhetstillväxten) vilken är betydligt större än man i allmänhet är benägen att tro. Genom tillmötesgående från några sågverksbolag i Söderhamns distrikt, som under en längre följd av år inköpt större mängder timmer å Ljusne älvs nedre del, har undertecknad Fredenberg erhållit uppgift om de i nämnda älv erlagda pris å så kallat köptimmer från och med år 1884 till och med år 1911. De hava i sammanställning icke kunnat medtagas

[1]) Till domänstyrelsen hava ännu icke inkommit några handlingar rörande nytaxerade skogar i mellersta Norrlands distrikt, i följd varav uppgifter i nu senast berört avseende ej kunna lämnas för skogar rörande sagda distrikt.

längre än till och med sistnämnt år av det skäl, att från och med 1912 använts en helt annan grund för inköpspriset, vilken icke är jämförbar med den förut använda. Dessa pris per så kallad planktolft äro grafiskt inlagda på bifogade tablå (bil. 5). Genom likaledes grafisk utjämning framgår, att den årliga dyrhetstillväxten varit för tall 2.95 procent och för gran 3.83 procent. Egentligen är den ännu större, enär planktolftberäkningen under sagda tidsperiod ändrats på det sätt, att virkesdimensionerna 9 tum och därunder första delen av denna tid ingingo med proportionsvis lägre relationstal än sedermera, på samma gång som dessa smärre dimensioner år ifrån år ingått med allt större procent av hela massan. Skulle de smärre endast till pappersved och props avsättningsbara dimensionerna medtagits, vilka tidigare saknade allt saluvärde, hade givetvis dyrhetstillväxten blivit ännu högre. Domänstyrelsen får i denna fråga ock hänvisa till de i samband med redogörelse över skogsförhållandena å Gultjäls kronopark i Junsele revir, här längre fram meddelade uppgifter angående pris å virke efter Ångermanälven under skilda år från och med 1900. Av de i bil. 6 rörande denna prisfråga lämnade grafiska framställningar framgår, att årliga dyrhetstillväxten under åren 1900—1914 uppgått för sågtimmer av tall med toppdimensioner av 6″, 8″, 10″, och 13″ till respektive 5.43, 4.39, 2.45 och 2.47 procent, för sågtimmer av gran respektive 5.80, 5.00, 3.00 och 2.80 procent samt i fråga om tidsperioden 1905—1914 för pappersmasseved av gran med toppdimension av 4½″ och 5½″ till respektive 13.33 och 13.12 procent.

Av det anförda torde framgå, att det icke kan hava varit ekonomiskt att sälja virket från statens skogar till pris, som med en högre procent understiger det värde virket, med hänsyn till dess beskaffenhet och de å allmänna marknaden gängse pris, måste anses äga. Visserligen kan genom en försiktigare avverkningspolitik något mera skog torka, men för även torrskogen — som beträffande sågtimmer har omkring halva värdet av den råa skogen och ifråga om pappersmasseved av gran betalas med cirka 70 à 80 procent utav det friska virkets pris — gäller en betydande dyrhetstillväxt.

Då undertecknad Fredenberg år 1893 såsom jägmästare mottog förvaltningen av Västra Hälsinglands revir, till vilket Hamra kronopark då hörde, fanns å sagda kronopark en stor mängd torrtallar, stående spridda i alla bestånd. Endast de grövre, närmare vattendragen stående träden hade då saluvärde. Så inkom från en person köpeanbud å de på hela parken befintliga torrtallarna, att avverkas inom vissa år, varvid i köpet skulle ingå träd med lägre minimidimension för närmare flottlederna belägna trakter och högre sådan å de längre bort belägna, men

dock samtliga med avsevärt lägre minimidimensioner, än som dittills ansetts såsom de minsta för säljbart virke, varjämte de erbjudna prisen voro icke oväsentligt högre. Domänstyrelsen avslog emellertid anbudet, och visade det sig sedermera, att detta styrelsens beslut varit särdeles klokt, ty efter några få år steg priset på sådant torrvirke så betydligt, att anbudsgivaren på denna affär skulle hava förtjänt en hel förmögenhet och kronan sålunda hava gjort avsevärd förlust, även med beaktande av räntor.

I början av år 1912 framfördes i några tidningsartiklar av chefen för ett stort bolag i Dalarna, att det för kronan varit ekonomiskt mycket bättre att hava avverkat sina kronoparker i Dalarna på samma sätt, som skett å besparingsskogarna därstädes. Nu är det i allmänhet mycket svårt att på ett övertygande sätt bevisa, vare sig att en mera brådstörtad eller en mera försiktig avverkningspolitik varit eller är den ekonomiskt bästa. Särskilt är det i detta avseende svårt att jämföra statens och de enskildes skogar i Norrland och Dalarna, enär de förra i stort sett, såsom förut har omnämnts, ligga förskjutna till högre belägna och mera ofruktbara områden. I nyss omförmälda fall fanns likväl möjlighet för en jämförelse, enär huvuddelen av Orsa sockens, med gamla likvärdiga urskogar bevuxna finnmark vid avvittringens inom Orsa socken och Hamra kapellag fastställande år 1884 samtidigt avsattes dels till besparingsskog åt Orsa socken, dels till kronopark (Hamra). De därefter skedda uppskattningarna av dessa skogar visa ock, att virkesförrådens värde var ungefär lika. I anledning av förenämnda i tidningspressen gjorda uttalanden lät undertecknad Fredenberg verkställa en jämförande utredning angående det ekonomiska resultatet av Hamra kronoparks förvaltning jämfört med samma resultat för Orsa besparingsskog åren 1884—1911. Av denna utredning, som är införd i skogsvårdsföreningens tidskrift år 1913 (allm. delen) och av vilken ett särtryck härmed bifogas (bil. 7) framgår: *att* vid tillträdet år 1884 virkesförrådet å de bägge skogarna var ungefär likvärdigt per hektar produktiv skogsmark, *att* virkesförrådet å dessa den 1 januari 1912 beräknats utgöra, för Hamra kronopark 109 kbm. per hektar och för Orsa besparingsskog 54 kbm., sålunda för den senare icke mera än hälften mot den förra, *att* realisationsvärdena för dessa virkesförråd beräknats utgöra, för kronoparken 378 kronor per hektar och för Orsa besparingsskog 112 kronor per hektar, *att* de för varje år uppkomna behållningarnas med 4 procents ränta på ränta kapitaliserade värden den 1 januari 1912 utgjorde för Hamra kronopark 444 kronor per hektar och för Orsa besparingsskog 429 kronor *samt att* sålunda virkesförrådets

värde den 1 januari 1912 tillika med det kapitaliserade värdet av de årliga behållningarna var för Hamra kronopark 281 kronor större per hektar än för Orsa besparingsskog, vilket för hela Hamra kronopark, 25,668.63 hektar produktiv skogsmark, utgör 7,212,884 kronor. Detta belopp betecknar alltså den vinst, som kronan erhållit genom att icke realisera virkesförrådet å Hamra kronopark på samma sätt och till sådana pris, som skedde i fråga om Orsa besparingsskog. Att skillnaden per hektar kunnat bliva så oerhört stor, trots att de huvudsakliga försäljningsbeloppen så tidigt inflöto för Orsa besparingsskog och sedan fått löpa med ränta på ränta, beror därpå: *att* skogsbestånden å Orsa besparingsskog genom den plötsliga och starka utglesningen härjats av torka i långt högre grad, än som varit förhållandet å Hamra kronopark; *att* avfallet efter de stora avverkningarna å Orsa besparingsskog hunnit förstöras, vid den tid då sådant virke med de inträffande bättre kommunikationerna erhållit saluvärde, varför detta då icke kunde tillgodogöras, under det att detsamma å Hamra kronopark till största delen kunnat försäljas, eftersom avverkningarna där först efter kommunikationernas utveckling i högre grad stegrats; *att* virket å Orsa besparingsskog pressades ut till starka underpris, under det avverkningarna å kronoparken icke skett i större skala, än att alltid fulla pris kunnat erhållas; *samt att* den betydliga prisstegringen (dyrhetstillväxten) för vilken förut är redogjort, i hög grad medverkat till resultatet, vartill även i sin mån den större massatillväxten å kronoparken bidragit.

Härtill kommer att såväl skogsbestånden som marken å Orsa besparingsskog i följd av den starka utglesningen befinna sig i ett sämre tillstånd för den framtida produktionen än ifråga om Hamra kronopark, varför ock en med förestående liknande jämförelse om 20 år torde komma att visa sig ännu gynnsammare för Hamra kronopark.

Om ock en forcerad avverkning av den skadade och överåriga skogen icke i allmänhet skulle leda till sådana högst betydande förluster, som skett i fråga om Orsa besparingsskog, så manar dock exemplet till att noga överväga, innan man överhuvud beslutar sig för att a viss ort ovillkorligen anordna avverkning av större mängd virke än som motsvarar den normala efterfrågan.

I tidningspressen och vid diskussion om hithörande ämnen har emellertid framhållits, att ett även mycket betydande ökande av avverkningarna från kronans skogar icke skulle åstadkomma någon sänkning i virkespriseu. Ehuru sågverken i Norrland hade mycket ringa förtjänst å inköpt kronoskogsvirke, köpte de icke förty, enär de hade behov av kronans virke för att hålla sågarne i gång. Sålde kronan virke i ökade

mängder, skulle sagverksbolagen begränsa avverkningarna från egna skogar och betala kronovirket till fullt värde.

I dessa avseenden torde domänstyrelsen emellertid besitta största erfarenheten. Det har i regeln visat sig, att, när inom visst vattenområde i övre Norrland och delvis även inom andra delar av landet utbjudits mot ett föregående år i avsevärdare mån ökat virkesbelopp från statens därinom belägna skogar, den ökade virkesmassan endast med svårighet kunnat försäljas. Vid första utbudet har allenast undantagsvis kunnat avyttras mer än 70 à 80 procent av den virkesmassa, som försalts näst föregående år. Ny auktion har hållits, men den för året ökade virkesmängden har i regeln ej funnit köpare. Först efter ytterligare kungörelser med infordrande av förnyade anbud har större eller mindre del av berörda ökning mot föregående års avverkningsbelopp kunnat försäljas, varvid styrelsen dock i allmänhet sett sig nödsakad medgiva viss reduktion å beräknat pris. Knappast någonsin har dock inom de tre nordligaste överjägmästardistrikten allt utbjudet virke kunnat avyttras samma år utsyning ägt rum, utan har försäljningen av större eller mindre virkespartier alltid måst anstå till ett eller annat följande år.

Den invändningen har emellertid framställts, att det utbjudna virket mycket väl kunnat säljas, därest det pris domänstyrelsen därför fordrat varit beräknat med hänsyn till virkets verkliga värde. Så har, förmenar man, ej varit fallet, emedan statens skogstjänstemän icke vore kompetenta att bedöma sådant värde. Domänstyrelsen får i anledning av denna invändning meddela att, där försäljningen avsett å rot stående skog, de till varje försäljningspost hörande träd vid stämplingen fördelas i skilda dimensionsklasser och att utav de till varje sådan klass hörande träd visst, utan val taget antal, i regel minst 20 procent, noggrant bedömes med hänsyn till det virke av skilda sortiment, som därur kan erhållas. Det på sådant sätt erhållna provträdsmaterial lägges därpå till grund för beräkning av hela försäljningspostens förråd av virke av skilda sortiment. Värdet å olika virkesslag beräknas sedermera med användning utav viss, i domänstyrelsen på basis av i allmänhet gällande pris på den utländska marknaden uppställd prisnota, vid vilkens uppgörande iakttagits all nödig försiktighet beträffande att avgående förädlings- m. fl. omkostnader, även skälig vinst, upptagits till fullt tillräcklig storlek.

Domänstyrelsen vill emellertid icke bestrida att vid uppskattning av det dugliga virkesutbytet ur en försäljningspost, detta utbyte kunnat beräknas antingen för lågt eller för högt. Synnerligast är givetvis

mycket svårt rätt beräkna detsamma, då fråga gäller övermogen, med avsevärda skador behäftad skog, och har även sådan feltaxering mer än en gång konstaterats. Domänstyrelsen får emellertid med skärpa framhålla att förenämnda av trävarubolagens representanter gjorda påstående, att skogstjänstemännen sakna förutsättning för och icke äga förmåga att bedöma skogens försäljningsvärde, samt att därtill fordras att i första hand vara »industriman», måste ses i den belysning, att mycket ofta inträffat att vid samma auktion skriftliga anbud å viss försäljningspost avgivits av flera skilda industribolag, samtliga med de mest skilda pris, varvid ej sällan det ena anbudet överstigit det andra med ända upp emot 100 procent. Härvid bör ock bemärkas, att detta förhållande mera sällan berott därpå, att det bolag, som bjudit minst skulle hava större omkostnader för det till kusten flottade virkets framförande till sitt verk än det högst bjudande bolaget till sitt. Domänstyrelsen skulle, därest tid och utrymme sådant tilläte, kunna meddela ett flertal exempel på berörda förhållande.

Ofta har ock ett trävarubolag å första auktionen bjudit ett oskäligt lågt pris för att därefter vid varje förnyat utbud av samma post i större eller mindre grad höja detsamma, eller ock har vid det förnyade utbudet en annan spekulant avlämnat ett betydligt höjt anbud. Å ett flertal virkesposter, utstämplade vid flottled, där, såsom här och var är fallet visst trävarubolag vetat att anordna på sådant sätt, att detsamma kunnat utestänga så gott som all konkurrens från andra virkesköpare, har ej sällan lämnats alls intet köpeanbud vid de första auktionerna eller ock ett alltför orimligt lågt sådant.

Domänstyrelsen får i nu anförda hänseenden hänvisa till bil. 8, utvisande de under skilda år a de sedvanliga årliga höstauktionerna utbjudna virkesposter inom de tre nordligaste överjägmästardistrikten, ävensom den virkesmängd, som därvid icke kunnat försäljas, utan måst ånyo utbjudas vid ett kommande års sådan auktion. Sistnämnda belopp synas vissa år vara ej särdeles avsevärda i förhållande till det hela, men må erinras, att den försäljning, som skett, är resultatet av virkesposternas utbjudande, dels å två offentliga auktioner inför Eders Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande, dels minst ett därpå följande utbjudande genom vederbörande överjägmästare av vid sagda auktioner ej försålt virke, därvid skriftliga anbud infordrats till viss, kungjord dag samt att såsom här förut nämnts viss reducering i åsatt pris ofta måst göras. Även när det gällt försäljning av virke, som av skogsförvaltningen skall levereras avverkat och framkört till flottled, har ej sällan erhållits mycket låga, långt ifrån antagliga anbud, vilka så små-

ningom efter förnyade utbud höjts, så att de kunnat antagas. Härvid lärer icke kunna skyllas på att vederbörande jägmästare icke förstått bedöma virkets värde.

Ehuru domänstyrelsen sålunda icke kan tillråda en hastig betydande höjning av avverkningsbeloppen från kronans skogar i Norrland, anser styrelsen dock att avverkningen av de övermogna och skadade skogsbestånden bör forceras i den omfattning, som med hänsyn till för handen varande förhållanden i avseende på möjlighet att till rimliga pris avyttra virket kan ske, varvid bör beaktas att, dels arbetsmarknadens och industriens jämna utveckling icke tillskyndas skada genom alltför hastiga svängningar i nu varande eller framdeles påräkneliga avverkningsbelopps storlek, dels kravet på skogarnas föryngring icke tillbakasättes. [1])

Domänstyrelsen tillåter sig ock bestämt påstå, att förestående principer varit de för styrelsen ledande vid hittills förd avverkningspolitik, varjämte styrelsen får i underdånighet fästa Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet därpå, att med den utveckling i fråga om såväl industri som ock kommunikationer som på senaste åren inträtt i Norrland, ett följande av samma principer kommer att leda till årligen allt större avverkningar och allt betydligare inkomster för statsverket.

I dessa avseenden får domänstyrelsen ock hänvisa till styrelsens till statsrådet och chefen för kungl. finansdepartementet den 30 september 1913 avgivna yttrande angående den framtida avkastningen från kronans skogar i Norrland och Dalarna. Under förutsättning att till domänstyrelsens förfogande ställas fullt tillräckliga arbetskrafter och nödiga medel, är domänstyrelsen beredd fullfölja däri omförmält avverkningsprogram.

Domänstyrelsens cirkulär den 28 maj 1902 angående allmänna skogars indelning till ordnad timmerblädning.

Statsrevisorerna hava till granskning upptagit domänstyrelsens den 28 maj 1902 utfärdade indelningscirkulär för de norrländska skogarna. Visserligen säga Revisorerna, att det för dem varit av huvudsakligt intresse att söka bilda sig ett omdöme om det resultat, som enligt cirkulärets bestämmelser utförda avverkningsberäkningar lämnat, men

[1]) I fråga om föryngringskravet får styrelsen hänvisa till vad därom anförts i det följande under rubrik »Föryngring och markvård».

de anföra likväl mot cirkuläret de erinringar, som den norrländska skogsvårdskommittén däremot anfört och anse sig kunna konstatera, att, även om vissa skiftningar kunna iakttagas i de framställda påståendena, samtliga dock synas vara ense om den meningen, att det föreskrivna beräkningssättet leder till för låga avverkningar. Vidare anföra Revisorerna, att användandet av en formel för avverkningsberäkningarna, vilken äger giltighet för normala förhållanden, synes föga tillämplig för de norrländska skogarna med deras allt annat än normala sammansättning.

Under erinran att nu ifrågavarande cirkulär utarbetats förr än domänstyrelsens nuvarande chef och ledamöter tillträtt sina befattningar, får styrelsen till besvarande upptaga de däremot framställda anmärkningar, vilka av Riksdagens revisorer sammanfattats i följande tre punkter.

1:o) Då normalförrådsformeln lägges till grund för avverkningsberäkningen, skall i denna ingå ej endast den avsättningsbara delen av virkesförrådet utan detta i sin helhet.

2:o) Av samma skäl skall vid bestämmande av omloppstidens längd hänsyn ej tagas till en så kallad föryngringstid.

3:o) Då slutligen normalförrådsformeln såsom resultat endast ger den s. k. slutavverkningens storlek, är det orätt att inbegripa gallringarna eller s. k. föravverkningar, vilka verkställas i beståndsvårdens syfte, uti det genom beräkningen vunna resultatet.

Den första av dessa anmärkningar anser styrelsen vara så till vida befogad, att det varit mindre välbetänkt att låta i virkesförrådet ingå allenast den avsättningsbara delen av de saludugliga stamklassernas virkesmassa. Genom styrelsens cirkulär den 15 juni 1909 (bil. 9) har därför ock bestämts, att de avsättningsbara stamklassernas hela virkesmassa skall ingå i virkesförrådet. Möjligen hava Statsrevisorerna ej tagit kännedom om detta cirkulär. Angående åter den framförda meningen att även de icke avsättningsbara stamklassernas virkesmassa borde ingå i virkesförrådet, hyser styrelsen stora tvivel om dess berättigande. Den ifrågavarande formeln gäller för trakthyggesbruk utan inskränkning beträffande dimensionerna, ty härvid avverkas allt vad som ett hygge innehåller. Skall nu samma formel kunna utan begränsning användas även för beräkning av avverkningsbeloppet vid blädningsbruk, måste enahanda förutsättning härför finnas, nämligen att *alla virkesdimensioner kunna tillgodogöras samt verkligen ock avverkas genom i rätt tid utförd blädning,* därvid de ingå i avverkningsbeloppet med sin virkesmassa. Där detta icke låter sig göra, såsom där träd av allenast timmerdimensioner äro avsättningsbara, går det ej an att avverka sådana i stället

för träd av smådimensioner, enär dessa senare till ej ringa del bortgå genom självgallringen inom bestånden eller i allt fall icke kunna tillgodogöras i vidare mån än de uppnå timmerdimensioner, vilket äger rum i fråga om allenast ett jämförelsevis mindre antal av dem. Ännu tydligare framträder ohållbarheten av förevarande anmärkning av det förhållande, att normalskogsformeln på det sätt tillämpad, som Statsrevisorerna synas anse vara det allena riktiga, ger ett resultat, som är oföränderligen detsamma, vare sig alla virkesdimensioner kunna tillgodogöras eller allenast en större eller mindre del av dem äger saluvärde. Om tre skogar *a)*, *b)* och *c)* hava lika stort virkesförråd *f)*, som i fråga om *a)* kan avyttras till de minsta dimensioner men beträffande *b)* och *c)* i följd av ogynnsam belägenhet allenast intill respektive 7" och 10" timmer, så skulle om omloppstiden för skogarna vore u år, det årliga avverkningsbeloppet å var och en av dem utgöra $\frac{2f}{u}$ kbm. Men det är ingalunda säkert, att virkesmassan av träd, som lämna minst 10" timmer, är tillräcklig för avverkning under indelningsperioden, och av träd, som lämna minst 7" timmer möjligen ej för 30 år. Skogarna kunna nämligen vara så beskaffade, att allenast ett ringa förråd av grova träd finnes. Det torde härav vara tydligt, att, därest normalskogsformeln skall tillämpas å blädningsskogar, där ej alla virkesdimensioner kunna tillgodogöras, så måste hänsyn tagas till skogarnas beskaffenhet och närmast till den minsta avsättningsbara virkesdimensionen. I annat fall ger normalskogsformeln för högt avverkningsbelopp såsom slutavverkning betraktad. I mån som virke av även smärre virkesdimensioner rönt efterfrågan i Norrland, har en allt större del av virkesförrådet kunnat medtagas vid avverkningsbeloppets beräknande enligt normalskogsformeln. Och så låg som den minsta avsättningsbara virkesdimensionen nu i allmänhet är inom även övre Norrland torde normalskogsformeln så tillämpad, som hittills skett, knappast kunna medföra någon avsevärd fara för att avverkningsbeloppet blir för lågt.

Om beståndsvårdshuggningar under en indelningsperiod kunna utföras genom avverkning av träd, som äro mindre än den dimension, vilken vid indelningen var den minsta avsättningsbara, bör den virkesmassa, som genom sådana huggningar avverkas, uttagas utöver det beräknade avverkningsbeloppet. Föreskrift har ock härom lämnats såväl i nyare hushållningsplaner som ock i vissa äldre sådana. I allmänhet kunde man emellertid ej förutse den hastiga nedgång i dimensionerna å saludugligt virke, som synnerligast under senaste decenniet i samband

med pappersmassefabrikationens utveckling inom även mellersta och övre Norrland ägt rum.

Beträffande den andra anmärkningen eller att en föryngringstid ej skall medräknas i omloppstiden, då normalförrådsformeln användes, anser styrelsen detta riktigt allenast under förutsättning att återväxten icke är försvårad utan kan anses försiggå normalt. Är detta ej fallet, utan föryngringstiden måste bliva abnormt lång, måste det anses berättigat, att häråt gives ett uttryck genom att med avseende därpå förlänga omloppstiden. Med avseende härpå har styrelsen genom ett cirkulär den 28 maj 1907 (bil. 10) föreskrivit dylik ändring i fråga om föryngringstidens inflytande på omloppstidens längd. Häremot har den norrländska skogsvårdskommittén anmärkt, att någon för hela landet gällande normal föryngringstid ej kan fastställas. Något sådant har styrelsen ej heller förutsatt. Men för varje trakt kan närmelsevis beräknas en normal föryngringstid. Där återväxten i följd av markens förvildning m. m. är i högre grad försvårad, måste föryngringstiden bliva längre än den för trakten normala och överskottet medtagas i omloppstiden.

I överensstämmelse med vad i förenämnda punkt 3 anmärkts angående gallringsvirket, anser jämväl domänstyrelsen, att detta icke bör inbegripas i det ordinarie avverkningsbeloppet. Att styrelsen likväl ännu ej i sådant avseende lämnat särskilda bestämmelser uti indelningscirkuläret är beroende därpå, dels att gallringar först under de senaste åren kunnat med vinst utföras å kronans skogar i Norrland och jämväl detta å i förhållande till det hela mycket begränsade lokaler, dels ock att styrelsen, som förut omnämnts, redan den 22 december 1906 (bil. 1) föreskrivit, att gallringar och andra beståndsvårdande huggningar skola, alldeles oavsett vad i skogsindelningsplanerna föreskrives, upptagas i utsyningsförslagen i så stor omfattning som ske kan, vilken bestämmelse sedermera upptagits i 1910 års reglementariska föreskrifter rörande skogsstatens tjänsteförvaltning. I allmänhet har hittills icke heller varit möjligt att beräkna beloppet av det virke, som kan böra uttagas genom gallring under en indelningsperiod.

Beträffande slutligen den allmänna anmärkningen angående lämpligheten av att vid avverkningsberäkningar använda normalskogsformeln annat än för normala skogar, vill styrelsen medgiva anmärkningens berättigande. Styrelsen har ock den uppfattning, att även den, vid tiden för nu ifrågavarande cirkulärs utfärdande fungerande domänstyrelsen endast med stor tvekan bestämt sig för den inslagna vägen för avverkningsbeloppets bestämmande. Rättvisan torde ock kräva, att man

vid kritik av ifrågavarande cirkulär bedömer dess bestämmelser i sin helhet och ej lösryckta delar därav. Gör man detta, finner man i punkterna 8 och 11 bestämmelser meddelade, ägnade att förekomma att avverkningen skall beräknas för lagt och detta med särskild hänsyn till att icke skog av ålder eller annan anledning skulle taga skada eller oväxtlig skog för länge överhållas. Bestämmelserna i nyssnämnda punkt 11 har kompletterats och i visst avseende utvidgats genom domänstyrelsens här förut omnämnda cirkulär den 28 maj 1907 (bil. 10). Om dessa föreskrifter följas, behöver avverkningsbeloppet icke bliva för lagt och det bör ej läggas cirkuläret till last att föreskrifterna icke alltid iakttagits.

Man må hysa vilken mening som helst angående normalförrådsformelns användbarhet för indelning av norrlandsskogar, men man måste dock medgiva, att det avhandlade cirkulärets metod för avverkningsberäkningen är mycket att föredraga framför den tillförene använda. Den har haft sin plats i utvecklingens kedja och särskilt bidragit till att avverkningsbeloppen blivit jämnare och i allmänhet högre än enligt den äldre metoden. Givet är emellertid, att den bör utbytas, så snart man kan finna någon bättre och, såsom styrelsen på annat ställe framhållit, har arbete därmed sedan flera år pågått i styrelsen. Undertecknad Fredenberg har emellertid redan år 1906 i skogsvårdsföreningens tidskrift uttalat den mening, att det ej vore möjligt finna en formel, enligt vilken överårig och oväxtlig skog bör avverkas.

Statsrevisorerna synas hava uteslutande sett fel och brister uti det förevarande indelningscirkuläret, varemot den norrländska skogsvårdskommittén icke velat underkänna dess förtjänster. Den säger härom bland annat: »Med de ändrade grunder, som genom domänstyrelsens cirkulär 1902 föreskrivits för skogsindelning, har dock en förbättring inträtt även ifråga om avverkningssättet. Dessa föreskrifter innebära ett steg i riktning mot en bättre beståndsvård främst genom stadgandet att fullständiga föryngringshuggningar skola under varje indelningsperiod utföras på viss yta samt att ordnade föravverkningar och efterhuggningar skola ske i beståndsvårdens intresse.» Detsamma bekräftar ock direktör A. Wahlgren i sitt nyligen utgivna stora arbete om skogsskötsel.

Tillämpning av bestämmelserna om avverkningens beräknande i 1902 års cirkulär.

Riksdagens revisorer hava härefter med några exempel från de under resorna besökta kronoparkerna velat visa de resultat, man nått genom tillämpningen av bestämmelserna om avverkningens beräknande i senast avhandlade 1902 års cirkulär. Statsrevisorerna hava därvid

meddelat vissa utdrag ur de för följande kronoparker upprättade hushållningsplaner, nämligen Fågelberget i Dorothea socken av Tåsjö revir, Torvsjöån och Vojmåsen i Vilhelmina revir samt Gultjäl i Junsele revir. I fråga om sistnämnda kronopark hava Statsrevisorerna ock redogjort för det tillstånd, som de funnit vara rådande å den del av kronoparken, vilken varit föremål för deras undersökning å marken.

I anledning av vad Statsrevisorerna meddelat och uttalat rörande omförmälda kronoparker, anser sig domänstyrelsen böra anföra följande.

Kronoparken Fågelberget. Enligt indelningshandlingarna skulle skogen vid tiden för uppskattningen, år 1908, hava haft ett virkesförråd av 134,241 kbm. utav träd med en diameter 1.5 meter från marken av minst 20 cm., vilket förråd beräknats genom linjetaxering till c:a 5 procent av arealen. Då träd av mindre än nyssnämnda dimension ansetts icke vara avsättningsbara, hava de ej upptagits vid själva taxeringen, men jämlikt föreskrift i 1902 års indelningscirkulär har virkesbeloppet därav okulärt beräknats och upptagits i sammanställning över skogens areal och virkesbelopp av ung, medelålders och gammal skog med ett sammanlagt belopp av 7,630 kbm., varav 2,060 kbm. ansetts härröra av ung — högst 50-årig — skog och 5,570 kbm. av medelålders skog ålder 51—100 år. Hela det förenämnda, vid uppskattningen funna virkesbeloppet av träd med en minimidiameter av 20 cm. eller 134,241 kbm. har angivits bestå av gammal skog och såsom sådant intagits i nyssnämnda sammanställning.

Det mindre riktiga i sådan klassificering är uppenbart. Av hela det å skogen befintliga virkesförråd skulle med angiven åldersfördelning virkesmassan av träd med en ålder av 100 år och därunder utgöra allenast 5.4 procent av hela förrådet. Det finnes ingen anledning antaga att förrådet av ung och medelålders skog å nu ifrågavarande kronopark skulle vara mindre representerat i förhållande till totala virkesmassan än å exempelvis samtliga kronoparker i Stensele socken samt de under sistförflutna år taxerade skogar i Lycksele socken i medeltal. Med hänsyn till kronoparken Fågelbergets läge är man snarare berättigad antaga motsatsen. Jämlikt bil. 11 med utdrag ur skogsindelningshandlingar för nyssnämnda skogar utgör förrådet »utvecklingsbar» skog härå i medeltal 28 procent av skogarnas sammanlagda virkesförråd. Med »utvecklingsbar» skog i detta sammanhang avses träd med en diameter vid brösthöjd av minst 10 cm. samt ålder av i medeltal högst 110 år. Bland sistnämnda skogar finnes visserligen en, nämligen Verkanliden med en areal av 558 har skogsmark, vilkens förråd av utvecklingsbar skog uppgår till allenast 5 procent. Denna kronopark, belägen

i Stensele socken på vattendelaren mellan Ångermanälvens och Umeälvens floddalar samt å västra delen av det s. k. Stöttingfjällets höjdsträckning, upptages emellertid av *enbart* granskog av särdeles dålig, fjällartad typ. Kronoparken Luspberget med en areal skogsmark av 4,543 har visar likaledes jämförelsevis litet förråd utvecklingsbar skog, eller endast 9 procent. Även denna kronopark är emellertid till stor del upptagen av granskog i höjdläge, och har stora delar av kronoparken på grund av dess belägenhet endast i mycket ringa grad varit föremål för avverkning. I övrigt varierar procenten utvecklingsbar skog å omförmälda kronoparker efter Umeälvs floddal mellan 18 och 54. Förrättningsmännen synas i allmänhet vid förr handlagda taxeringsförrättningar haft för vana, att vid den okulära uppskattningen av de mindre, ej till avsättligt gagnvirke utväxta stamklasserna eller bestånden upptaga förrådet därav mycket lågt, ävensom att i allmänhet hänföra all skog av avsättningsbar dimension och däröver till »gammal» skog.

Orsakerna till att det unga och medelålders virkesförrådet å kronoparken Fågelberget upptagits till enligt domänstyrelsens mening allt för ringa belopp, kan emellertid vara tvenne. Dels kan det okulartaxerade förrådet av träd under 20 cm. vid brösthöjd hava beräknats till för ringa belopp, dels kunna träd av diameter 20 cm. och däröver hava felbestämts i avseende på åldern. Troligast är att bägge dessa orsaker inverkat. Det kan emellertid bestämt påstås, att icke alla de träd, som ingått i taxeringen, d. v. s. de som haft en diameter vid brösthöjd av minst 20 cm., vid taxeringstillfället varit gamla, motsvarande i detta sammanhang en ålder av minst 100 år. Vid indelningshandlingarna är fogad en av förrättningsmannen, efter verkställda mätningar och undersökningar uppgjord grafisk framställning, visande bland annat medelstammarnas av skilda dimensionsklasser storlek i diameter 1.5 m. från roten vid olika åldrar. Därav framgår, att medelåldern hos träd med en diameter 1.5 m. från marken av 20 cm. utanpå barken varit högst 100 år. Då givetvis avsevärda mängder träd av nämnd grovlek varit av betydligt högre ålder än 100 år, måste ock en ej ringa del av 20-centimetersförrådet hava varit yngre än 100 år, vadan det alltså varit oriktigt att upptaga hela förrådet skog utav träd med minst nyssnämnda grovlek bland den »gamla» skogen.

Förrättningsmannen har föreslagit en omloppstid av 130 år och en årlig avverkning utav avsättningsbart virke av 2,065 kbm., varvid avverkningsbeloppet beräknats enligt här förut omförmälda formel $\frac{2 \times \text{virkesförrådet}}{\text{omloppstiden}}$. Genom resolution den 2 februari 1910 har domän-

styrelsen fastställt hushållningsplanen att tjäna till ledning för skogsskötseln under 20 år från och med 1909.

Statsrevisorerna hava anmärkt att, med ett fortsättande av den avverkningspolitik, som genom planen och dess fastställande fått ett uttryck, virkesförrådet efter 65 år fortfarande komme att till mycket stor del utgöras av skog, som är äldre än omloppstiden.

Domänstyrelsen får i anledning härav anföra *att* trädantal och kubikmassa virke av lägsta dimensionsklassen, 20—24 cm., utgöra ej mindre än resp. 48 och 27 procent av det uppskattade och i avverkningsberäkningen ingående totala trädantal och virkesförråd, i följd varav och i övrigt av orsaker, som här nyss förut anförts, man har grundad anledning antaga att åldern å en ej ringa del av nyssnämnt virke understiger 100 år, *att* uppskattningen visar att av hela virkesförrådets kubikmassa allenast 3.1 procent utgöres av skadad skog, under det att lappmarksskogarnas förråd av skadad skog i allmänhet uppgår till en flera gånger högre procent av totalförrådet, *att* omloppstiden av förrättningsmannen föreslagits till 130 år, ehuru han angivit föryngringstiden till upp emot 20 år, således en växttid av omkring 120 år, *att* jämlikt förenämnda grafiska framställning medelstammens grovlek 1.5 m. från marken vid en ålder av 110 à 120 år befunnits vara allenast c:a 22 à 24 cm. *samt att* varken vederbörande skogstaxator eller överjägmästare haft något att erinra emot det upprättade förslaget.

Vid hushållningsplanens fastställande höll styrelsen visserligen före, att den föreslagna omloppstiden för skogen vore för låg, men då sådan utredning icke förelåg, att styrelsen ansåg sig kunna bestämma en högre omloppstid, lät styrelsen vid den föreslagna bero. Hade längre omloppstid bestämts, skulle den formel, efter vilken avverkningsbeloppet beräknats, givit mindre resultat, men hade då, med hänsyn till förhållandena i övrigt, det sålunda beräknade årsavverkningsbeloppet bort höjas. Efter övervägande av de i handlingarna lämnade uppgifter fann styrelsen nämligen det föreslagna avverkningsbeloppet väl avvägt för denna skog. Någon höjning av detsamma ansåg styrelsen emellertid då ej varken erforderlig eller lämplig, synnerligast med hänsyn till det uppgivna jämförelsevis ringa förrådet av skadad skog samt med kännedom om den förhållandevis betydande mängden övermogen och skadad skog å andra skogar inom det större område, varav kronoparken är en del, eller Dorothea lappmarkssocken, och vilket förråd borde inom närmaste tidsperiod bliva i första hand föremål för hårdare avverkning.

Förrättningsmannen hade ansett, att allenast träd med en minimidiameter av 20 cm. 1.5 m. från marken vore från skogen avsättningsbara. Det har emellertid i hushållningsplanen bestämts att, i den mån träd av mindre storlek än nämnda minimidimension kunde vinna avsättning, sådana träd skulle avverkas utöver det beräknade avverkningsbeloppet, givetvis under förutsättning att sådan avverkning är förenlig med en god skogsskötsels fordringar.

Sedan nu ifrågavarande hushållningsplan fastställts, har emellertid visat sig, att skogens beskaffenhet fordrade högre avverkning. Jägmästaren har för den skull, jämlikt bestämmelserna i punkt 27 och 89 av de för skogsstatens tjänsteförvaltning meddelade reglementariska föreskrifter, i vederbörligt utsyningsförslag för skilda år avgivit förslag till å kronoparken ökad avverkning utöver den i plan beräknade. Under de sex åren 1909—1914 har utav sådan skog, som ingått i avverkningsberäkningen, eller träd med minst 20 cm. 1.5 m. från marken, avverkats ett sammanlagt virkesbelopp av 18,564 kbm. (se bil. 13), ehuru det enligt hushållningsplanen på samma år belöpande avverkningsbelopp uppgår till allenast 12,390 kbm. Då möjlighet för avsättning vunnits även för virke av mindre än de vid taxeringstillfället beräknade dimensioner, har därjämte avverkats 5,248 träd, motsvarande 618 kbm., av sådana mindre dimensioner. Av i huvudsak äldre torrskog, för vilken förr icke funnits avsättning, har dessutom under samma tid avverkats ej mindre än cirka 4,750 kbm.

Av förestående redogörelse rörande å kronoparken företagen avverkning under de sex år av den 20-års period, för vilken den till ledning för skogsskötseln å kronoparken Fågelberget fastställda hushållningsplanen varit gällande, framgår att den årliga avverkningen av det vid tiden för planens uppgörande avsättningsbara virke uppgått till cirka 2.2 procent av samma virkes totalförråd, under det att planen upptagit ett årligt belopp av allenast cirka 1.5 procent, samt att dessutom avverkats smärre rensningsvirke samt äldre torrskog.

Då domänstyrelsen så sent som år 1910 fastställde hushållningsplan för kronoparken Fågelberget utan att därvid bestämma någon ökning i det enligt den s. k. normalskogsformeln beräknade årliga avverkningsbeloppet, berodde detta, såsom här förut nämnts, på vissa särskilda omständigheter. Beträffande synnerligast övre Norrland har under senare åren ett sådant förhållande emellertid icke hört till regeln. Ofta har nämligen rätt betydande höjning utöver det på omförmälda sätt beräknade årliga avverkningsbeloppet föreskrivits, varvid ock styrelsen ej

sällan bestämt samma belopp avsevärt högre än vad av vederbörande förrättningsman föreslagits.

Kronoparken Torvsjöån. Vid den år 1903 verkställda taxeringen av denna kronopark hade förrättningsmannen uppskattat det avsättningsbara virkesförrådet till 125,775 kbm., varav 9,569 kbm. skadad skog, samt föreslagit det årliga ordinarie avverkningsbeloppet till 1,324 kbm., varvid beräknats en omloppstid av 190 år. Avsättningsbart virke hade ansetts kunna erhållas av träd, som hölle å skilda block och skiften en minimidiameter vid brösthöjd av respektive 20, 22 och 24 cm. Den okulärt uppskattade virkesmassan av mindre träd är i sammandrag, utvisande skogens areal och virkesbelopp av ung, medelålders och gammal skog, angiven till sammanlagt 170,762 kbm., av vilka 108,607 kbm. betecknats vara av gammal skog. Domänstyrelsen har genom resolution den 14 juni 1904, med godkännande av till indelningsförslaget hörande karta och beskrivning, fastställt den på nämnda handlingar grundade hushållningsplan till ledning vid skogsskötseln under en tid av 20 år räknad från och med år 1905.

Statsrevisorerna hava anmärkt, att det godkända förslaget betyder, att 95 år skola användas för avverkning av 54 procent av den såsom gammal betecknade delen av virkesförrådet, eller, vilket är detsamma, 177 år för avverkning av hela förrådet gammal skog, och skulle den vid indelningstillfället befintliga medelålders skogen då bliva från 227 år till 277 år gammal.

Häremot får styrelsen, som är ense med Statsrevisorerna att hushållningsplanen upptagit för ringa belopp till avverkning under perioden, erinra, att planen dock icke innebär, att 177 år skola användas för avverkning av hela förrådet gammal skog, enär nämligen den del därav, eller 46 procent, som vid tiden för avverkningsplanens uppgörande ansågs icke vara avsättningsbar, ej ingått i avverkningsberäkningen, utan kan avverkas vid sidan om den bestämda ordinarie årsavverkningen, i mån som sådan avverkning med hänsyn till skogens beskaffenhet och med iakttagande av en god skogsskötsel i övrigt kan finnas lämpligen böra ske.

Likasom å kronoparken Fågelberget har emellertid även å denna skog avverkats avsevärt större virkesbelopp under åren från och med planens första tillämpningsår, än som varit i plan beräknat. Av bil. 15 framgår nämligen att, förutom torr skog samt växande träd med mindre brösthöjdsdiameter än 8″ eller 20 cm. 1.5 m. från marken, under åren 1905 till och med 1914 har avverkats tillsammans 18,143 kbm., under det att på samma år belöpande avverkning enligt hushållningsplanen

uppgår till allenast 13,240 kbm. Skillnaden eller avverkningen utöver den i plan beräknade utgör alltså 4,903 kbm. Avverkningen av torr skog har under samma år uppgått till sammanlagt 5,787 kbm. Huru stor del därav, som avtorkat efter taxeringsförrättningen, kan ej med hos domänstyrelsen tillgängliga uppgifter utredas, men, då huvudparten därav avverkats åren omedelbart efter taxeringsförrättningen, torde endast mindre del utgöras av nytorkad skog. Denna del skulle i så fall ock ingå i det ordinarie avverkningsbeloppet, men då den nu icke till storleken kan utredas, har styrelsen ansett den böra få gå i avräkning å virkesmassan av de å vissa skiften befintliga 8" och i mindre mån även 9" träd, som, ehuru ej medtagna i avverkningsberäkningen, uti förestående jämförelse dock hänförts till det ordinarie avverkningsbeloppet.

Såsom framgår av förenämnda bil. 15 hava de årliga avverkningsbeloppen höjts i synnerhet under de senare åren. Medeltalen under de 5 sista åren, 1910—1914, av årligt avverkningsbelopp utav i avverkningsberäkningen ingående skog uppgår nämligen till 2,412 kbm., eller 1,088 kbm. större virkesmassa än i hushållningsplanen beräknade årliga avverkningen.

Kronoparken Vojmåsen. För denna kronopark har domänstyrelsen den 23 augusti 1905 till ledning för skogsskötseln fastställt hushållningsplan att gälla under 20 år från och med samma år. Den årliga ordinarie avverkningen har därvid beräknats till 1,031 kbm. av träd, med en minimidiameter 1.5 m. från marken av 20 cm. Virkesförrådet av sådan skog hade vid taxeringen beräknats till 92,794 kbm., varav 5,248 kbm. eller 5.6 procent skadade träd, varjämte vid besiktning approximativt beräknats, att å skogen dessutom funnes ett förråd mindre träd av 52,252 kbm., varav 8,663 kbm. ansetts vara gammal skog. Då förenämnda 92,794 kbm. ock helt hänförts till gammal skog, skulle alltså hela förrådet gammal skog uppgå till 101,457 kbm. Statsrevisorerna hava anmärkt att med det bestämda årliga avverkningsbeloppet erfordrades minst 98 år för avverkning av hela förrådet gammal skog.

Av samma skäl, som anförts vid redogörelse för kronoparken Torvsjöån, vill styrelsen erinra att angivna minst 98 år rätteligen bör vara minst 90 år. Sedan livligare efterfrågan å virke från kronoparken inträtt, ävensom befunnits att skogens beskaffenhet fordrat starkare avverkning, än vad i hushållningsplanen beräknats, har jämlikt gällande föreskrifter jägmästaren i vederbörligt utsyningsförslag föreslagit avsevärt ökade avverkningar. I enlighet med domänstyrelsens i anledning härav gjorda bestämmelser, hava avverkningsbeloppen av skog, som ingått i hushållningsplanens avverkningsberäkning, under de 10 åren

1905—1914 uppgått till sammanlagt 26,879 kbm. d. v. s. i medeltal per år 2,688 kbm., under det samma avverkning jämlikt hushållningsplanen skulle hava utgjort allenast 1,031 kbm. (bil. 16). Härförutom har under samma år avverkats, dels 3,722 kbm. av träd med mindre brösthöjdsdiameter än 20 cm., dels 2,713 kbm. i huvudsak gammal torrskog. Såsom framgår av nyssnämnda bilaga har ökningen i huvudsak inträtt under de senaste 5 åren. I medeltal årligen under de senaste 5 åren har avverkningen av växande skog sålunda uppgått till 4,982 kbm. Skulle den avverkningspolitik, som ger sig uttryck i de 5 senaste årens avverkningar å denna kronopark fortsättas, skulle det vid taxeringen funna virkesförråd, som betecknats såsom gammalt, vara avverkat inom en tid av cirka 20 år, under förutsättning att avverkningen kunde begränsas till allenast gammal skog. Därest å den företagna resan Statsrevisorerna hade haft tillfälle att närmare besiktiga kronoparken, hade de helt säkert icke kunnat undgå finna att å densamma under senare åren upptagits ett flertal större hyggen, vilka, sedan numera även mindre pappersmasseved kan med ekonomiskt gott resultat avverkas, i stor utsträckning rensats från sådant virke samt i nödiga delar röjts och skogsodlats. Enbart längs efter järnvägens materialväg finnes en sammanhängande hyggestrakt av omkring 50 har, vilken i nödiga delar hyggesrensats samt till större del skogsodlats. Å kronoparken i sin helhet äro under senare åren besådda cirka 60 har samt hyggesrensade 32 har.

Kronoparken Gultjäl. Senast upprättade hushållningsplan för denna kronopark fastställdes av domänstyrelsen år 1895 att gälla under 20 år till och med 1914, och bestämdes därvid det årliga avverkningsbeloppet till visst antal träd. Statsrevisorerna hava meddelat bland annat, att avdelning 37 å skifte I och avdelning 18 av skifte II med en sammanlagd areal av 1,156 har, eller 36 procent av kronoparkens hela skogsproduktiva areal, enligt indelningshandlingarna varit vid indelningstillfället bevuxen med 160-årig (skall vara 141—160-årig) tall och gran, med det senare trädslaget övervägande. Den på rent matematiska grunder baserade hushållningsplanen, som av domänstyrelsen fastställts, hade föreslagit avverkning å endast 84.50 har utav denna areal, ehuru beståndet redan vid indelningen hade uppnått en ålder lika hög som omloppstidens antal år, eller 160 år. Följden av denna låga avverkning hade varit, att skogen å området i stor utsträckning avtorkat. Härjämte hava Statsrevisorerna anfört såsom exempel på den mängd virke, som av nämnd orsak avtorkat, att utav 99,381 träd med en kubikmassa av 28,251 kbm., som avverkats och försålts under åren 1904—1913, ej

mindre än 51,105 träd med en kubikmassa av 13,148 kbm. utgjorts av torr skog, samt att under år 1914 stämplats 11,216 träd med en kubikmassa av 3,554 kbm., och hade härav 4,144 träd med en kubikmassa av 1,168 kbm. varit torra. Statsrevisorerna uttala slutligen, att det hade varit av intresse söka beräkna den förlust staten lidit i prisskillnad å virke genom att avverkningen här så länge uppskjutits, att stora mängder skog avtorkat, men med hänsyn till bristande material kunde sådan beräkning ej med anspråk på tillförlitlighet uppgöras.

I anledning av vad sålunda meddelats och uttalats rörande denna kronopark, får styrelsen, som ej finner anledning ingå på granskning av de principer, som synas hava gjort sig gällande vid uppgörande av den för skogen, av domänstyrelsen »till ledning vid skogsskötseln» för mer än 20 år sedan fastställda hushållningsplanen, under hänvisning till bilaga 14 vilken upptager all den skog, som från kronoparken avverkats under åren 1896—1914, meddela följande.

Totala avverkningen under dessa år har uppgått till av frisk skog 63,878 träd med en kubikmassa av 21,054 kbm. samt torr skog dels 63,297 träd med en kubikmassa av 16,434 kbm., dels 1,558 kbm., vilkas trädantal med fördelning på skilda dimensionsklasser ej kan uppges, således sammanlagt 39,046 kbm. virke, varav 17,992 kbm. torrskog. Virket av torr skog uppgår till ej mindre än 46 procent av hela beloppet. Vid granskning av sammanställningen i förenämnda bilaga finner man emellertid, att den årliga avverkningen av torrskog under tiden från och med 1896 till och med 1906 var jämförelsevis ringa, i medeltal årligen 366 kbm. eller per har skogsmark 0.11 kbm., under det att årliga medeltalet avverkad virkesmassa torrskog under därpå följande år 1907—1914 uppgått till 1,745 kbm. eller 0.55 kbm. per har skogsmark. Man finner ock att under först angivna tidsperiod torrträd under 11″ diameter vid brösthöjd avverkats till jämförelsevis mindre del eller sammanlagt 2,950 träd motsvarande c:a 36 procent av totalsumman 8,060 torrträd, under det att sådana mindre torrträd under perioden 1907—1914 avverkats till en mängd av 42,792 träd eller c:a 78 procent av totalsumman 55,237 torrträd. I dessa summor är dock oräknad den virkesmängd torrskog av sammanlagt 1,558 kbm., vilkens fördelning i träd icke kan uppgivas, och vilken i huvudsak uttagits under den senaste av förenämnda två tidsperioder och lärer hava utgjorts i huvudsak av smärre virke.

I anledning av att avverkningen av torrskog under tiden 1896—1906 var ringa i jämförelse med samma avverkning under tiden 1907—1914, kunde ligga nära till hands förmoda, att avtorkningen å skogen

varit avsevärt större under sistnämnd tid än under den förutnämnda. Så torde emellertid icke hava varit fallet; snarare och helt säkert har ett motsatt förhållande varit rådande. Ehuru otvivelaktigt ett visst, under skilda år växlande antal träd årligen avtorkar å kronoparken, hava enligt uppgift från vederbörande kronojägare de under åren 1907 —1914 avverkade torrträden till sin huvudmassa utgjorts av träd, som avtorkat därförut. En mycket stor del härav torde särskilt hava uppkommit under den i nu ifrågavarande ort tillika med i hela mellersta och södra Norrland i övrigt osedvanligt svåra härjning av granbarkborrar, som ägde rum under 1890-talets senare år. Annan del åter har utgjorts av, sedan ett flertal år tillbaka, torra tallträd.

Under angivna förhållanden torde man med visst fog kunna framställa den frågan, varför denna torrskog ej förr avverkats, då den givetvis avsevärt förlorat i kvalité genom att få kvarstå oavverkad ett flertal år? Orsakerna härtill hava i huvudsak varit, att efterfrågan å torrvirke av relativt små dimensioner förr varit så ringa, att sådant virke från nu ifrågavarande kronopark icke funnit köpare, varjämte under 1890- och början av 1900-talet äldre torrskog av tall (s. k. torrakar) även med jämförelsevis goda dimensioner, allenast i ringa grad kunde locka spekulanter. Genom under senare åren ökad efterfrågan även på mycket små virkesdimensioner samt spruckna och till kvalitén särdeles dåliga torrträd, har försäljning och avverkning härav kunnat ske. Av förenämnda bilaga 15 framgår ock att försäljning av *växande* träd med mindre brösthöjdsdiameter än 9″ ej heller i nämnvärd omfattning ägt rum före år 1907, vilket likaledes berott på den obetydliga efterfrågan, som i orten förut funnits å sådant virke, samt det mycket låga pris, som härå bjudits från befintliga industriverk.

Till belysande av omförmälda prisförhållanden får styrelsen i bil. 6 meddela de pris å dels sågtimmer dels pappersmasseved allt av frisk skog, som varit gällande för virke, som levererats på Ångermanälven under åren 1900—1914, varvid virket utan kostnader för köparen skulle levereras i allmänna flottleden vid Granvåg (Sollefteå). Den sammanslutning, vilken under namn av Härnösands trävaruexportförening omfattat så gott som samtliga köpare av virke efter nu ifrågavarande vattendrag, har årligen bestämt det pris av skilda slag, som sammanslutningens medlemmar förbundit sig att vid inköp av avverkat till vattendrag nedfört virke icke överskrida, och är i förenämnda bilaga såsom exempel angivet sådant fastställt pris för dels sågtimmer med en längd av 19 fot samt toppdiameter av 6″, 8″, 10″ och 13″, dels pappersmassevirke av gran med en längd av 15 fot och toppdiameter $3\frac{1}{2}$″,

4 ½″ och 5 ½″. Vid köp av virke å rot har ett virkesköpande trävarubolag kunnat beräkna högre à-pris, emedan sådant icke kunnat kontrolleras, men då utbjudna virkesposter från kronans skogar av sämre virke, torrskog eller smävirke, förr endast undantagsvis inköptes direkt utav bolagen själva, utan av vissa mellanhänder, hemmansägare, arbetare m. fl., vilka sedermera i sin tur sålde det avverkade och till flottled framkörda virket till trävarubolagen, kunde dessa mellanhänder ej betala kronan högre pris än efter beräkning av bolagens s. k. köptimmerpris. I bilagan äro gängse pris angivna beträffande sågtimmer för virke av allenast 19 fots längd och fyra skilda topptumtal samt beträffande pappersmasseved för klampar av 15 fots längd och tre skilda topptumtal, men förhållandet mellan pris å andra längder och diameterdimensioner för respektive år är i huvudsak likartat.

Vid granskning av prisnotan för skilda år finner man, hurusom sågtimmerprisen stigit mycket avsevärt från de första åren av 1900 talet till närvarande tid, varvid synnerligast prisstegringen å de mindre timmersortimenten varit högst betydande. Man finner ock att största stegringen inträtt för pris å grantimmer. Jämföras medeltalen av gällande pris för skilda timmerdimensioner och trädslag under å ena sidan åren 1900—1903 och å andra sidan åren 1913—1914 finner man, att medeltalet av sistnämnda års pris överstiger de förstnämnda årens medelpris med följande procent.

Timrets toppdiameter	6″,	8″,	10″,	13″	
tall	100	80	41	41	procent
gran	125	100	56	57	procent.

För virke av torrskog har i regel betalats c:a hälften av motsvarande pris för friskt virke. Torrtimmer med mindre toppdiameter än 8 engelska tum fann endast i undantagsfall köpare under första åren av 1900-talet, och skulle detsamma hava frisk ved samt vara utan större sprickor.

Beträffande pappersmasseved av gran har sådant virke med mindre toppdiameter än 4″ i allmänhet icke funnit köpare förrän under år 1911. Såsom av pristabellen framgår, har priset å skilda dimensioner under sistlidet år varit avsevärt mera än dubbelt så högt som under de 7 första åren av 1900-talet, samt nära dubbelt så högt som gällande pris för 5 à 6 år sedan. För pappersmasseved av torr skog betalades under åren t. o. m. 1905 20 à 30 procent lägre pris än för friskt virke, under det att torrvirkespriset därefter i allmänhet understigit pris för friskt virke med 10 à 20 procent.

Proppsvirke av frisk tall efter Ångermanälven (vid Granvåg) betalas för närvarande med i medeltal 15.5 à 16 öre per kbfot, då däri ingått virke med toppdiameter 3 1/2 à 6 engelska tum. Under första åren av 1900-talet fanns härå så gott som ingen efterfrågan, än mindre å sådant virke av torr skog.

Med hänvisning till vad sålunda anförts rörande de efter Ångermanälvens floddal under skilda år alltsedan år 1900 allmänt gällande virkespris vid Granvåg, samt under erinran att under första hälften av 1900-talets första decennium flottningskostnaden för ett sågtimmer från Åsele-älvens 5:te flottningsdistrikt — i vilket det från Gultjäls kronopark till Ångermanälven avverkade virke nedlägges — till Granvag i medeltal uppgick till c:a 19 öre, ävensom om hänsyn tages till skälig avverkningskostnad, synes att torrvirke med en toppdiameter av 6 engelska tum å nämnda kronopark icke kunnat avsättas under sistnämnd tidsperiod, även om avverkningsplatsens belägenhet från älven varit omkring 1 km. Ungefär liknande har förhållandet varit med torrtimmer av 7 engelska tums topp. En 19 fot × 7″ frisk furustock levererad vid Granvåg, betalades exempelvis år 1903 med 73 öre; av torr skog sålunda c:a 37 öre. Härifrån avgick flottningskostnaden från 5:te distriktet 19 öre samt avverkningskostnaden (1 km. väglängd) lägst 20 öre. Omkostnaderna för virkets levererande täcktes sålunda icke av salupriset, än mindre återstod något skogsvärde.

Vad försäljning av pappersmasseved efter Ångermanälven beträffar, får domänstyrelsen meddela, att före år 1907 funnos i drift följande trämassefabriker invid samma vattendrag, nämligen:

Utansjö sulfitfabrik,	årstillverkning	i	ton	torr	vikt	c:a	20,000
Frånö sulfatfabrik	»	»	»	»	»	»	10,000
Högforsen träsliperi	»	»	»	»	»	»	2,200
Björkå »	»	»	»	»	»	»	1,200
Forsse »	»	»	»	»	»	»	10,000

Utav dessa fabriker använde de tre sistnämnda virke allenast från egna skogar. Frånö sulfatfabrik använde endast avfallsvirke, ribb- och spinkved, som inköptes från omkringliggande sågverk. Utansjöfabriken, anlagd år 1901, var den enda, som i begränsad omfattning köpte pappersmasseved, varvid dock är att märka, det i huvudsak samtliga större sågverksbolag efter vattendraget voro delägare i Utansjö cellulosaaktiebolag och för den skull levererade huvudmassan av det för fabrikens drift erforderliga virket utav avverkningar från egna skogar. Någon

konkurrens om pappersmassevirke fanns således alls icke i vattendraget förrän år 1907 (delvis år 1906), då Svanå sulfitfabrik kom i drift.

Enligt domänstyrelsens åsikt är uttalandet, att staten tillskyndats avsevärda förluster på grund av att stora mängder skog avtorkat genom att avverkningen så länge uppskjutits, icke riktigt. Skulle å nu berörda kronoparks granmarker före t. ex. 1905 eller 1906 verkställts sådan genomgående avverkning, som Statsrevisorerna synas anse hava varit den riktiga, hade *dels* kronan tillskyndats betydande ekonomisk förlust genom en bekommen köpeskilling, som för smärre virke icke uppgått till ens hälften av den, som numera kan betingas, och som för sagtimmer likaledes i betydande grad understigit, vad som nu kan erhållas, *dels* helt visst uppkommit torrskog i än högre grad än vad fallet varit under nuvarande förhållanden. Man hade nämligen icke kunnat ekonomiskt avverka högst betydande mängder av den mindre, ävenledes gamla skogen, och de sålunda kvarlämnade träden skulle i huvudsak hava torkat.

Såsom ett belysande exempel i dessa avseenden får undertecknad föredragande, vilken i egenskap av jägmästare i Junsele revir, varinom Gultjäls kronopark är belägen, år 1901 övertog förvaltningen av bland andra skogar även de inom Ramsele socken belägna kronoparkerna, härmed meddela, att vid nämnd tid ett flertal av dessa kronoparker, såsom Aspåsen, Östra och Västra Björkhöjden, Västvattnet m. fl. voro upptagna av torr granskog i den omfattning, att flerstädes områden av flera tiotal och upp till 100 har vore i det närmaste helt avtorkade. De torra träden voro dels kvarstående å rot, dels kullblåsta. Orsaken härtill var att sagda skogar, vilka förr varit upplåtna såsom stockfångstskogar till sågverk, under förra hälften av 1890-talet genomgåtts med skarp avverkning av alla träd, som då ansetts äga nämnvärt saluvärde, eller träd med en diameter vid brösthöjd av minst 26 cm. Härefter hade i huvudsak den kvarlämnade äldre granskogen av mindre dimensioner än nyss nämnda avtorkat eller vindfällts. Före den tid, då tjänsten av undertecknad föredragande tillträddes, hade avsättningen av samma torrskog icke varit möjlig, men ett eller annat år senare kunde avsevärda virkesmängder sådan torrskog jämte ännu växande granskog av mindre träd utsynas och försäljas i förhållandevis mycket stor omfattning. Mindre träd av torr skog än sådana som kunde lämna ett sparrämne med 5 ½" topp och 21 fots längd fann emellertid ej köpare. För växande skog var minsta avsättningsbara dimensionen 5" topp och c:a 19 fots längd.

Hade liknande skarp avverkning övergått vissa delar av Gultjäls

kronopark, torde helt visst förhållandet blivit likartat därstädes, och statsverket tillskyndats mycket betydande förluster.

Domänstyrelsen har visserligen, likaledes genom vederbörande kronojägare[1], erfarit, att de senaste åren uppstått å nu ifrågavarande trakter av Gultjäls kronopark jämförelsevis större torka å granskogen, ävensom att rätt betydande trädantal toppbrutits, men anser kronojägaren detta förhållande i särskild grad hava varit beroende på de under dessa år särdeles svåra stormarna samt snöbrottsskador.

Domänstyrelsen vill emellertid icke bestrida det säkerligen ändamålsenliga i att avverkningarna å Gultjäls kronopark under senaste åren lämpligen hade bort bedrivas i större skala än vad skett. Det hade alegat vederbörande jägmästare att härom avgiva förslag till domänstyrelsen. Att så icke skett, kan i någon mån tillskrivas det förhållandet att jägmästaren under senare åren varit mycket sjuklig.[2]

Domänstyrelsens föreskrifter den 15 maj 1912 angående vissa ändringar i gällande bestämmelser om upprättande av hushållningsplaner i Norrland.

Sedan Riksdagens revisorer lämnat exempel på resultaten av beräkningar, verkställda enligt cirkuläret den 28 maj 1902 angående allmänna skogars indelning till ordnad timmerblädning, hava de upptagit till granskning i vissa avseenden de av domänstyrelsen den 15 maj 1912 meddelade föreskrifter angående vissa ändringar i gällande bestämmelser i fråga om upprättande av skogshushållningsplaner i Norrland.

I fråga härom har uttalats att beträffande de utearbeten, som förega upprättandet av en skogshushållningsplan, särskilt i ett fall funnit anledning till betydelsefull erinran. Enligt 1902 års cirkulär skulle skogens ålder i allmänhet bestämmas efter det rådande beståndets, varvid skog intill 50 års ålder skulle betecknas såsom »ung», mellan 50 och 100 år såsom »medelålders» samt skog äldre än 100 år såsom »gammal». Då emellertid de mindre, ej till avsättningsbart gagnvirke utväxta stamklasserna eller bestånden ej skulle närmare uppskattas, men desamma till ungefärligt virkesbelopp och areal genom besiktning i samband med avfattningen utrönas, bleve därav följden, att åldersbestämningarna helt naturligt bleve ganska osäkra.

1912 års cirkulär betecknade i så måtto ett avsevärt framsteg, att det lämnade föreskrifter om sättet, huru provträd utan urval skulle uttagas för bland annat verkställande av åldersbestämningen. På grund

[1]) Då förre jägmästaren i Junsele revir avlidit 1914, hava vissa uppgifter angående denna kronopark inhämtats av vederbörande kronojägare, vilken handhaft bevakningen därå alltsedan år 1905, och av styrelsen är känd såsom pålitlig och med gott omdöme.

[2]) Hade Statsrevisorernas tid medgivit besiktning av en något större del av kronoparken, skulle de därå hava funnit avsevärda hyggesrensnings-, skogsodlings- och dikningsarbeten.

av det insamlade materialet skulle en åldersstatistik med skogens fördelning i 50-åriga åldersklasser upprättas. Dessa bestämmelser hade emellertid enligt från domänstyrelsen inhämtad uppgift ändrats så till vida, att någon åldersstatistik enligt de i 1912 års cirkulär angivna principer icke vidare skulle upprättas.

I anledning härav hava Revisorerna uttalat att bland de uppgifter, som äro mest upplysande för tillståndet å en skog, måste räknas dem, som angiva, huru åldersklasserna äro fördelade, samt att utan en tillförlitlig åldersstatistik en verkligt planmässig skogshushållning icke gärna vore möjlig.

Rörande nu ifrågavarande förhållanden får styrelse anföra följande.

I 1902 års cirkulär är föreskrivet beträffande upprättande av beståndsbeskrivning bland annat, att virkesförrådet inom varje avdelning skall angivas dels i trädantal för varje stamklass, dels i trädantal och kubikmassa för hela avdelningen, med iakttagande dock att de mindre, ej till gagnvirke utväxta stamklassernas, allenast approximativt beräknade, kubikmassor, vilka icke skola ingå i avverkningsberäkningen utan endast angivas för att utvisa förhållandet mellan ung, medelålders och gammal skog icke införas i beståndsbeskrivningen utan upptagas i särskilt sammandrag, utvisande areal och virkesbelopp av ung, medelålders och gammal skog. Vid bestämmande av beståndens fördelning å nyss nämnda åldersgrupper skall, där två eller flera utpräglade åldersklasser finnas, särskilt angivas huruvida och till huru stor procent av beståndets areal ungskog finnes i gruppvis blandning med medelålders eller äldre skog.

Vid sammanställning av det insamlade materialet i dessa avseenden erhålles sålunda såväl areal som ock virkesmassor fördelade å de tre åldersgrupperna, ung, medelålders och gammal. Då avdelningarna äro beväxta med skog av två eller alla tre av dessa åldersgrupper, blir fördelningen dock allenast approximativt beräknad med ledning av de i beskrivningen angivna procenttalen.

Jämlikt 1912 års föreskrifter skall skogsbeståndet beskrivas bland annat med avseende på ålder, vilken angives dels i år, där sådant kan uppges (i fråga om yngre bestånd) dels i klasser, var och en i regeln omfattande 50 år. För bestånd, som praktiskt taget kunna anses likåldriga, utsättes huvudbeståndets medelålder, men i de olikåldriga angivas gränsvärden, varvid, för utarbetande av sammandrag, bör antecknas huru stor procent av arealen, som anses disponerad av de olika åldersklasserna. Berörda sammandrag lämnar sålunda uppgift å skogsmarksarealens fördelning å bestånd av skilda åldersklasser. Sammandraget har däremot icke varit avsett att lämna uppgift å de virkes-

massor, som höra till skilda aldersklasser, ej heller har domänstyrelsen i något avseende ändrat sina i 1912 års cirkulär meddelade föreskrifter rörande skogens åldersbestämning. Med frångående av bestämmelserna i 1902 års cirkulär angående virkesförrådets approximativa fördelning i ung, medelålders eller gammal skog, vilka bestämmelser visat sig i allmänhet icke hava så tillämpats, att nöjaktigt resultat erhållits, har i 1912 års cirkulär bestämts att virkesförrådet skall vid själva uppskattningen särskiljas i tre *mogenhetsklasser*, nämligen

a) utvecklingsbar skog, eller träd med en ålder av i allmänhet omkring $^3/_4$ av omloppstidens årantal, vilka träd med hänsyn till utvecklings- och tillväxtförmåga anses böra räknas såsom det huvudsakliga framtida reservförrådet,

b) gammal, avverkningsmogen, men i huvudsak frisk skog med en ålder av minst omkring $^3/_4$ av omloppstidens år,

c) mera övermogen, avsevärt skadad eller annan skog, som ovillkorligen måste avverkas inom de närmaste 10 à 20 åren.

Vid fördelningen av skog mellan grupperna a) och b) har förrättningsmannen emellertid icke att kritiklöst fasthålla vid en ålder, som motsvarar $^3/_4$ av omloppstidens antal år, utan fastmer söka att utav de enskilda trädens allmänna utseende, deras ställning i bestånden, växtplats m. m., allt jämfört med direkta borrningsundersökningar å provträd, sluta sig till vilka träd, som böra hänföras till den ena eller andra gruppen. Å en skog, där exempelvis en omloppstid av 140 år befunnits vara lämplig, kunna sålunda t. ex. träd med en ålder av allenast 80 à 90 år hänföras till b-klassen, där träden t. ex. utgöras av gran på torr tallmark, vilken granskog icke har vidare utvecklingsmöjlighet utan med hänsyn till ringa tillväxt eller annan orsak bör komma till avverkning inom närmaste perioder. Å andra sidan kunna i annat bestånd träd med en ålder av 100 à 120 år hänföras till a-klassen, enär desamma äro av sådan typ, att deras avverkande under de närmaste perioderna icke kan anses försvarat. Sådana träd böra alltså likasom all livs- och utvecklingskraftig yngre skog hänföras till det virkesförråd, som först i jämförelsevis avlägsen framtid kan komma till avverkning, så framt dock icke avverkning genom gallring av en del därav erfordras för beståndens vård, i vilket fall emellertid sådant avverkningsbelopp bör uttagas utöver det i hushållningsplanen bestämda avverkningsbelopp.

De till mogenhetsklass b) hänförda virkesbelopp, även om de utgöras av träd som i allmänhet överskridit 100-årsåldern och fastän de betecknats såsom avverkningsmogna, kunna ej heller anses vara av beskaffenhet att i deras helhet fordra avverkning under de närmaste

perioderna. Med hänsyn till den i stort sett relativt betydande förekomsten av äldre träd, synnerligast i de övre norrländska skogarna, måste nämligen mangenstädes avsevärd del av de till denna mogenhetsklass förda virkesbelopp besparas till avverkning mahända först om 60 à 80 år härefter, då träden sålunda ej oväsentligt överskridit en ålder av omloppstidens århantal.

Med tillämpning av bestämmelserna i 1902 års cirkulär skulle såsom förut nämnts i särskilt sammandrag angivas, dels i vilken omfattning skogsmarksarealen vore beväxt av skog i tre skilda aldersgrupper, dels den approximativa fördelningen av virkesförrådet å samma åldersgrupp. Föreskrifterna i domänstyrelsens cirkulär den 15 maj 1912 jämte tillägg den 17 december 1913 bestämma i dessa avseenden att uppgift skall lämnas, dels över huru skogsmarksarealen är beväxt av skog i åldersklasser om 20 eller 50 år i varje, dels huru virkesförrådet fördelar sig i tre skilda mogenhetsklasser, varvid, då varje träd, som finnes å taxeringsytan, omedelbart inprickats i taxeringslängdens för sådant ändamål skilda kolumner, träd och kubikmassor i dimensionsklasser om 5 cm. i varje tillförlitligt erhållas fördelade på berörda tre mogenhetsklasser.

Det skulle givetvis ej sakna intresse att, förutom virkesförrådets fördelning i mogenhetsklasser, ävenledes känna samma förråds verkliga fördelning å skilda åldersklasser. Ett nöjaktigt bestämmande härav skulle emellertid föranleda en rätt avsevärd ökad kostnad av taxeringsarbetet.

Riksdagens revisorer hava antagit att föreskriften i 1912 års cirkulär om visst upptagande av *provträd*, vilka skola undersökas bland annat i avseende på åldern, vore avsett för bland annat det ändamål, att utav det insamlade materialet skulle upprättas en åldersstatistik med skogsförrådets fördelning å 50-åriga åldersklasser. Så har emellertid icke varit meningen, och sådan statistik kan ej heller med anspråk på tillförlitlighet uppgöras med användning av det provträdsmaterial, som på i cirkuläret föreskrivet sätt insamlas, även om antalet provträd avsevärt ökades. Enligt föreskrifterna skola nämligen såsom provträd upptagas vissa av taxeringsytans träd på sådant sätt, att de med hänsyn till ståndorten bliva jämnt fördelade å hela skogen. Avsikten med desammas upptagande är, dels att därigenom kunna beräkna träds i olika dimensionsklasser medelkubikinnehåll, dels att med ledning av provträdens beskaffenhet kunna göra utredning rörande den för skogshushållningen å resp. skog lämpligaste omloppstiden, dels ock för utrönande av skogsförrådets av skilda mogenhetsklasser massatillväxt. Av dessa orsaker skola provträden antecknas till trädslag (tall eller gran), mogenhetsklass,

diameter vid brösthöjd, höjd, formpunkt, ålder samt bredden på de 10 sista årsringarna.

Man äger emellertid icke rätt anse, att skogens virkesförråd, uttryckt antingen i träd eller kubikmassa, är fördelat på skilda åldersgrupper i samma proportion som omförmälda provträd äro fördelade på sådana åldersgrupper. För uppställande av en tablå, som tillförlitligt angave virkesförrådets fördelning å skilda åldersklasser, skulle erfordras ett helt annorlunda utväljande av provträd än vad nu sker, och skulle erhållande av sådant provträdsmaterial fordra ett avsevärt ökat såväl arbete i skogen som ock innearbete. Under det att vart och ett taxeringslag under nuvarande bestämmelser utgöres av följande personal, nämligen 1 ledare, som dessutom avfattar och beskriver mark m. m., 1 prickare för upptagande av virkesförrådet, 1 kompassförare, 2 linjemätare samt 1 à 2 man för mätning av träden, summa 5 à 6 man förutom ledaren, skulle ett upptagande av provträd på det sätt och i den omfattning, att man därav skulle kunna nöjaktigt beräkna virkesförrådets fördelning å skilda åldersklasser, betinga en ökad personal av 2 man, varjämte hela taxeringslagets arbetsprestation i övrigt skulle bliva något förminskad, på grund av att detsamma emellanat måste stanna av, medan de tätt och ofta återkommande borrningarna av provträden ägde rum. Kostnaderna för hantlangning, som för närvarande uppgår för vart och ett taxeringslag till minst 20 à 24 kronor per effektiv arbetsdag, skulle under sådana förhållanden ökas med c:a 8 kronor per dag förutom den allmänna minskningen i arbetsresultatet i övrigt, vilken senare icke kan värdesättas lägre än 2 kronor per dag. Med utgående från c:a 30 taxeringslag för år inom de fyra nordligaste överjägmästardistrikten skulle årliga ökningen i kostnaderna uppgå till c:a 38,000 kronor. Härtill komme dessutom rätt avsevärt ökad kostnad för ytterligare innearbete.

Om, såsom Riksdagens revisorer uttalat, en verkligt planmässig skogshushållning icke gärna vore möjlig utan en tillförlitlig åldersstatistik, finge givetvis förenämnda ökade kostnad för framläggande av sådan statistik icke utgöra hinder i detta avseende. Domänstyrelsen är emellertid av den mening, att beträffande de norrländska skogarna i allmänhet en sådan åldersstatistik, som Revisorerna synas avse, eller uppgift om virkesförrådets fördelning å 20- eller 50-åriga åldersklasser, icke är nödvändig för åvägabringande av planmässig skogshushållning. Statens skogar i Norrland upptagas till betydande del av träd och bestånd, som med hänsyn till utvecklingsmöjlighet och nöjaktig tillväxt lämna mycket övrigt att önska. En möjlighet till utveckling och för-

bättrad tillväxt står emellertid långt ifrån alltid i direkt förhållande till beståndens ålder, i följd varav kännedomen om skogsförrådets fördelning i åldersklasser icke kan i och för sig lämna ett nöjaktigt stöd för uppgörande av en tillfredsställande plan för skogshushållningen. Med kännedom om huru skogsmarksarealen är beväxt med skog i olika åldersklasser och huru det befintliga virkesförrådet är fördelat på vissa mogenhetsklasser, ävensom virkesförrådets av skilda sådana klasser årliga tillväxt, förefinnes dock enligt styrelsens mening fullt tillfredsställande möjlighet för åvägabringande av en verkligt planmässig skogshushållning.

Riksdagens revisorer hava meddelat, att de under sina resor erfarit, att föreskrifterna i 1912 års cirkulär ej ansetts fullt uttömmande. Sålunda hade en överjägmästare sett sig nödsakad utfärda en vidlyftig P. M. för skogsindelningsassistenterna i distriktet, och hava i anledning härav Revisorerna uttalat, att det hade varit önskvärt, att föreskrifterna varit så fullständiga, att dylika, vid sidan av desamma utfärdade bestämmelser ej behövt förekomma, enär det därigenom lätt kunde hända, att enhetligheten i arbetet äventyrades.

Med anledning av vad Revisorerna i detta avseende anfört och då omnämnd P. M. torde avse en av överjägmästaren i Mellersta Norrlands distrikt den 1 maj 1914 utfärdad sådan för skogsindelningsassistenterna i samma distrikt år 1914, har domänstyrelsen införskaffat en avskrift av densamma. Vid granskning av denna framgår, att en avsevärd del av de däri införda bestämmelser utgör ett upprepande av de utav styrelsen meddelade föreskrifter, att ett flertal direkta ändringar i samma föreskrifter meddelats, vilka ändringsbestämmelser överjägmästaren icke ägt befogenhet föreskriva, samt att i övrigt berörda P. M. icke synes vara ägnad att bringa reda i förrättningsmännens uppfattning rörande av domänstyrelsen meddelade föreskrifter.

Riksdagens revisorer hava ock anmärkt, att förenämnda överjägmästare anhållit, att cirkulärets bestämmelser skulle bliva föremål för överläggning vid det möte, som avhölls med samtliga överjägmästare inför domänstyrelsen i november 1913, men att detta avböjts under motivering, att de av styrelsen utfärdade föreskrifter i dessa avseenden vore endast att betrakta såsom provisoriska. Man borde först hava tillfälle att pröva bestämmelserna såväl i fråga om förrättningarna ute i skogen som ock beträffande innearbetet, och skulle därefter desamma ingående diskuteras.

Revisorerna hava av omförmälda uttalande ansett sig kunna draga den slutsatsen, att de dyrbara och för den norrländska skogshushåll-

ningens planläggning viktiga skogsindelningsarbetena föreslagits och påbörjats, utan att domänstyrelsen bildat sig en bestämd uppfattning om huru arbetena borde utföras för att fullt motsvara sitt ändamål.

Vad beträffar det förhållande, att överjägmästaren i Mellersta Norrlands distrikt vid förenämnda sammanträde med rikets överjägmästare inför domänstyrelsen hemställt om diskussion av de i domänstyrelsens cirkulär, dels den 15 maj 1912 rörande vissa ändringar i gällande bestämmelser i fråga om upprättande av skogshushållningsplaner i Norrland, dels den 10 juni 1913 ifråga om skogshushållningsplaner i södra och mellersta delarna av landet meddelade föreskrifter, får styrelsen erinra, att hushållningsplaner enligt 1912 års cirkulär intill ifrågavarande tidpunkt ännu icke upprättats i mer än ett distrikt nämligen i Umeå, under det att hushållningsplaner enligt 1913 års cirkulär ännu icke i något fall upprättats. Visserligen hade under sistnämnda års sommar handlagts å marken en del förrättningar jämlikt dessa cirkulär av därtill förordnade tjänstemän, i regeln under ledning av respektive distrikts skogstaxator, men då inga förslag till hushållningsplaner, upprättade på grundval av sagda utearbete, ännu utarbetats, än mindre inkommit till vederbörande överjägmästare för granskning, samt då överjägmästarna i övrigt förklarade sig ännu icke haft tillfälle att sätta sig in i de meddelade föreskrifterna, ansåg styrelsen det vara meningslöst att för det dåvarande upptaga tiden med överläggning om berörda bestämmelser. Sedan samtliga överjägmästare tagit del av föreskrifterna och vunnit någon erfarenhet av huru de i skilda delar av landet verkat, skulle frågan rörande nytt indelningscirkulär bliva föremål för ingående överläggning vid ett nytt med överjägmästarne hållet sammanträde inför domänstyrelsen.

Det erinrades ock, att cirkulären av år 1912 och 1913 upptoge, såsom rubrikerna ock angåvo, allenast vissa ändringar i där förut gällande bestämmelser, avsedda att klargöra huru arbetena, med hänsyn till ökade anspråk på intensitet i skogshushållningen samt till vinnande av större enhetlighet i dessa avseenden, skulle handläggas å marken. Nu ifrågavarande cirkulär vore i så avseende provisoriska, att det ena avsåge i huvudsak förhållandena i Norrland, under det att det andra hänförde sig till förnämligast mellersta och södra delarna av landet. Då emellertid cirkulärens tillämpningssfärer faktiskt ingrepe i varandra, vore domänstyrelsens avsikt att det nya cirkulär angående upprättande av hushallningsplaner, som av styrelsen skulle komma att utfärdas, skulle gälla för hela landet.

Den överläggning i frågan, vilken domänstyrelsen vid 1913 års

sammanträde med överjägmästarne förmält sig vilja föranstalta, har ägt rum vid liknande sammanträde i november månad sistlidna år. För deltagande i överläggningen voro härvid dessutom tillkallade t. f. direktören för skogsinstitutet samt lärarna i skogsindelning och skogsteknologi vid samma institut. Vid en under fyra dagar pågående diskussion enbart rörande dessa frågor har ärendet ingående behandlats.

Beträffande Riksdagens revisorers uttalande att, — i anledning av att på angivna motiv styrelsen icke velat låta nu förevarande fråga bliva föremål för överläggning vid omförmält sammanträde år 1913 — det syntes som om taxeringsarbetena företagits utan att styrelsen bildat sig en bestämd uppfattning om huru arbetena borde utföras för att fullt motsvara sitt ändamål, får styrelsen meddela, att föreskrifterna, som i huvudsak avse arbetenas handläggning å marken, så mycket mindre tillkommit utan att styrelsen i dessa avseenden bildat sig en bestämd uppfattning, som frågan varit föremål för styrelsens behandling vid upprepade överläggningar därom under senaste åren, ehuru styrelsen med sin — i förhållande till den stora arbetsbörda, som obestridligen vilar på styrelsen — mycket begränsade tillgång på arbetskrafter icke kunnat ännu medhinna utarbetandet av det slutliga indelningscirkuläret. Då styrelsen emellertid varit och är av den åsikten, att ett undanskjutande av ett målmedvetet och forcerat arbete med synnerligast de norrländska skogarnas uppskattning icke längre kan anses försvarat, har styrelsen funnit nödigt utfärda här förut berörda föreskrifter rörande indelningsarbetenas handläggning å marken, redan innan samtliga bestämmelser angående skogsindelning hunnit i detalj bestämmas. Även om det vid den slutliga redigeringen av sagda cirkulär — vilket är avsett att utfärdas i så god tid, att det kan komma skogstjänstemännen tillhanda före utearbetenas påbörjande innevarande års vår — kan finnas skäligt vidtaga vissa ändringar i styrelsens förberörda föreskrifter, kan sådan ändring icke vara av beskaffenhet att i något som helst avseende förringa värdet av vad under tiden uträttats.

Såsom här förut omförmälts, har frågan om utarbetande av nytt indelningscirkulär redan sedan länge varit föremål för domänstyrelsens synnerliga uppmärksamhet. Ämnet har ansetts vara av den vikt och svårlösta beskaffenhet, att styrelsen, innan definitivt avgörande fattats, velat därom höra de på detta område mest sakkunniga. Styrelsen inkallade för den skull följande personer till överläggning i frågan inför domänstyrelsen under den 16 och 17 oktober 1907, nämligen direktören för skogsinstitutet samt lärarna i skogsindelning, skogsteknologi och biologi vid samma institut, föreståndaren för och botanisten vid statens

skogsförsöksanstalt, ävensom föreståndarna för skogsskolorna vid Omberg och Kloten.

Under sammanträde i domänstyrelsen med samtliga överjägmästare november 1910 — varvid även förberörde överjägmästare i mellersta Norrlands distrikt var närvarande — diskuterades frågan ånyo under tre hela dagar, och genomgingos därvid gällande indelningscirkulär avdelning för avdelning.

Sedan därefter inom domänstyrelsen utarbetats ett förslag till nya föreskrifter angående de allmänna skogarnas indelning till ordnad hushållning, anmodades t. f. direktören för skogsinstitutet att jämte lärarne vid institutet i skogsindelning och skogsteknologi däröver avgiva yttrande. Vid sammanträde inför domänstyrelsen med nämnda personer våren 1912 avgåvo desamma ett provisoriskt yttrande, — dock ej rörande själva avverkningsberäkningen — vilket i huvudsak lades till grund för domänstyrelsens förenämnda föreskrifter den 15 maj 1912 angående vissa ändringar i gällande bestämmelser i fråga om upprättande av skogshushållningsplaner i Norrland. Sedermera den 24 mars 1913 har t. f. direktören inkommit med ett av honom jämte förenämnda lärare vid institutet upprättat fullständigt förslag.

Frågan, vilken, såsom här förut omnämnts, än ytterligare varit föremål för ingående diskussion vid sammanträde inför domänstyrelsen sistlidne november med samtliga överjägmästare ävensom förenämnda direktör och lärare vid skogsinstitutet, torde sålunda kunna anses vara väl och i detalj genomdiskuterad, varjämte vad styrelsen redan föreskrivit i här förut ofta omförmälda cirkulär likaledes är grundat på avgivna och ingående debatterade förslag.

Angående tillämpningen av 1912 års cirkulär.

Riksdagens revisorer hava meddelat, att de under sina resor besökt bland andra kronoparkerna Gunnarn och Jovan i Stensele revir, för vilka med tillämpning av förenämnda cirkulär den 15 maj 1912 upprättats och av domänstyrelsen år 1913 fastställts hushallningsplaner. Då Revisorerna följaktligen haft anledning taga särskild del av handlingarna rörande dessa skogar, hava de angående sina därvid gjorda iakttagelser anfört i huvudsak följande.

Kronoparken Gunnarn. Vederbörande förrättningsman hade föreslagit att det årliga ordinarie avverkningsbeloppet under första 20-årsperioden skulle utgöra 40,048 kbm., men hade domänstyrelsen vid hushallningsplanens fastställande bestämt detsamma till allenast 33,670 kbm., och såsom skäl därför anfört, att det bland annat torde kunna uppstå svårighet att medhinna de vittomfattande föryngringsåtgärder, som med anledning av en enligt förrättningsmannens förslag forcerad avverkning

helt visst komme att erfordras. Dessutom komme virkesförrådet genom den föreslagna avverkningen att i allt för hög grad nedsättas till men för önskvärd kontinuitet för framtiden.

Enligt av förrättningsmannen uppgjorda beräkningar, huru den föreslagna avverkningen skulle inverka på virkesförrådets fördelning å åldersklasser i framtiden, därest huggningen började med den övermogna skogen och därefter överginge till den avverkningsmogna, men friska, som skördades i mån av sin ålder, skulle om 50 år cirka 525,000 kbm. av virkesförrådet hava en högre ålder än omloppstidens årantal, under det att för närvarande, med frånseende av den övermogna delen av virkesförrådet, cirka 751,000 kbm. hade sådan ålder. Gjordes liknande beräkning med utgångspunkt från det av domänstyrelsen bestämda avverkningsbelopp, visade det sig att om 50 år i runt tal 611,000 kbm. skulle vara äldre än omloppstidens årantal. Om 75 år skulle ännu 74,000 kbm. hava sådan ålder. Då emellertid en avverkning uteslutande efter trädens ålder ej kunde utföras, kunde man antaga att ett fortsättande av den utav domänstyrelsen bestämda avverkningspolitiken innebure, att säkerligen över 100 år måste åtgå, innan man uppnådde jämnvikt mellan omloppstiden och virkesförrådets ålder. Inför sådant resultat bleve man onekligen tveksam, huruvida ej den genom domänstyrelsens beslut angående avverkningens storlek ernådda jämnheten i avkastningen köpts för dyrt.

I fråga om det i domänstyrelsens fastställelseresolution omnämnda motiv för avverkningsbeloppets sänkande under det av förrättningsmannen föreslagna, eller att det torde uppstå svårighet medhinna de efter det föreslagna årliga virkesbeloppets avverkande betydande föryngringsåtgärder, som helt visst bleve nödvändiga, hava Revisorerna anmärkt, att förrättningsmannen, vilken beräknat att föryngring i huvudsak skulle erhållas genom självsådd, torde, när han föreslog att avverkningen skulle utgå med angivna belopp, hava tagit hänsyn till omfattningen av de röjningsarbeten, som kunde bliva erforderliga för att snarast möjligt erhålla sådan föryngring.

Förrättningsmannen synes emellertid icke hava varit övertygad om att naturlig föryngring allestädes skall kunna erhållas. Han har för den skull föreslagit att där nöjaktig återväxt genom självsådd ej inom rimlig tid inställde sig, verksamma och fullt betryggande kulturåtgärder borde vidtagas. Domänstyrelsen är för sin del fullt övertygad om, att ej blott hyggesrensningar och markberedningar utan ock betydande rena skogsodlingsarbeten bliva nödvändiga även med avverkning av de virkesbelopp, som styrelsen bestämt. När styrelsen angav bland annat om-

förmält motiv för avverkningens hållande inom förenämnda gränser, tog styrelsen hänsyn till ej allenast nu förevarande kronopark utan ock hela det förvaltningsområde, till vilket densamma hörer, för närvarande Stensele revir. Domänstyrelsen är av den mening, att ett uttagande av det avverkningsbelopp, som styrelsen bestämt för samtliga kronoparker i Stensele socken, kommer att hava till följd, att enbart för skogsodling å samma skogar kräves en årlig arbetsprestation, som icke kan sättas lägre än c:a 3,000 dagsverken per år, vilket arbetes utförande på grund av dess art måste begränsas till en mycket kort tid av året. Då härtill kommer ett ej ringa arbete med hyggesrensning för avledande av vatten, i första hand å anordnade föryngringstrakter, är ej svårt förutse, att, även med de av styrelsen fastställda avverkningsbelopp å kronoparkerna inom Stensele revir, synnerlig svårighet kommer att uppstå för erhållande inom dessa glest bebyggda orter av erforderliga arbetskrafter till utförande av de såsom en given följd av de forcerade avverkningarna nödvändiga föryngringsåtgärderna. Skulle avverkningsbeloppet, såsom Statsrevisorerna ifrågasatt, ökas i än högre grad, torde helt visst dessa ofrånkomliga arbeten, i brist på tillgängliga arbetskrafter, icke kunna i deras helhet utföras.

Vidkommande frågan om den av domänstyrelsen uttalade önskvärdheten av viss jämnhet i avverkningen för framtiden hava Revisorerna anmärkt att, där sådan på grund av skogsbeståndens beskaffenhet ej kunde ernås utan alltför stora uppoffringar å virkesvärden, en kompromiss måste åvägabringas mellan å ena sidan kravet på jämnhet och å andra sidan de ekonomiska synpunkterna. För tillgodoseende av dessa senare måste tillses, att avverkandet av den del utav virkesförrådet, som har en högre ålder än omloppstidens antal år, icke fördröjes. Sagda del av förrådet hade nämligen en minimal tillväxt, som mycket dåligt förräntade dess kapitalvärde, varjämte densamma underginge en fortlöpande kvalitéförsämring och vore för den skull dess snara tillgodogörande ur ekonomisk synpunkt önskvärt.

Under hänvisning till vad styrelsen här förut anfört rörande de allmänna grunder, vilka styrelsen anser böra följas i fråga om hushållningen å Statens skogar i Norrland, får styrelsen i övrigt beträffande nu ifrågavarande jämte andra kronoparker, för vilka styrelsen under sistförflutna tvenne år fastställt hushållningsplaner, vilka upprättats med iakttagande av 1912 års cirkulär med tillägg den 17 december 1913, dels hänvisa till bilagda utdrag ur indelningshandlingarna för kronoparker belägna såväl inom Stensele och Lycksele socknar i Väster-

bottens läns lappmarker som ock inom Bodens revir av Norrbottens läns kustland (bil. 11 och 12), dels ock anföra följande.

Styrelsen har till fullo beaktat det av Statsrevisorerna såsom nödvändigt omordade kompromissandet mellan å ena sidan det önskvärda kravet å jämnhet i avverkningarna och å andra sidan de ekonomiska synpunkterna. Enligt de vid indelningsförrättningarna gjorda undersökningar utgör den årliga massatillväxten å kronoparken Gunnarn i sin helhet sammanlagt 21,988 kbm., varutav av utvecklingsbar skog 14,974 kbm. och av avverkningsmogen, men frisk skog 7,010 kbm. Dessutom har beräknats att det mera övermogna och skadade virkesförrådet skulle tillväxa med i medeltal 0.4 procent. Då emellertid därvid icke tagits i beräkning detta i högre grad skadade förråds, på grund av rötor och andra orsaker, årliga avtagande i duglig virkesmassa, vilken massaförlust åtminstone till en del torde motsvara förenämnda beräknade tillväxt, anses någon effektiv tillväxt å detta virkesförråd ej böra beräknas. Domänstyrelsen har för kronoparkerna bestämt en årlig ordinarie avverkning för de närmaste 20 åren av 33,670 kbm. eller 11,682 kbm. mer än virkesförrådets årliga massatillväxt och överstiger alltså årliga avverkningsbeloppet den årliga massatillväxten med c:a 53 procent.

Under 20-årsperioden kan avverkas hela det till 448,971 kbm. uppskattade virkesförrådet av den övermogna och skadade skogen samt dessutom 224,424 kbm. eller c:a 25 procent av det avverkningsmogna men friska förrådet. Under förutsättning att det till avverkning under 20-års-perioden bestämda avverkningsbelopp, tillsammans 673,400 kbm., uttages på ett med hänsyn till rådande förhållanden lämpligt sätt, torde kvarvarande skogsförråd icke komma att undergå sådan fortlöpande kvalitéförsämring, som Statsrevisorerna befarat. Det är visserligen sant, att en ej ringa del av samma förråd har och fortfarande kommer att hava en så ringa tillväxt, att den mindre väl förräntar dess kapitalvärde, men då samma förhållande ännu så länge är rådande inom så gott som hela lappmarken samt dessutom inom stora delar av Norrland i övrigt, kan, såsom styrelsen i annat sammanhang här förut anfört, ett hastigt exploaterande av all sådan skog icke vara överensstämmande med klok hushållning. Man måste nämligen tillse, att för nu ifrågavarande skogar, å vilka på grund av rådande förhållande verklig skogsskötsel ännu icke kunnat äga rum mer än ett fåtal år i vissa fall, och ännu ej kan införas i andra fall, utmätes skälig övergangstid, innan de kunna överföras till normala förhållanden. Givetvis måste dock, såsom domänstyrelsen ock beaktat, avverkningarna under den första delen av övergångstiden ökas med nedbringande av virkeskapitalet.

Med anledning av vad Statsrevisorerna med stöd av förrättningsmannens åldersstatistik anfört rörande huru lång tid, som skulle åtgå, innan man uppnådde jämvikt mellan omloppstiden och virkesförrådets ålder, därest den utav domänstyrelsen bestämda avverkningspolitiken fortsattes, får styrelsen erinra om vad här förut anförts rörande åstadkommande av en åldersstatistik. På därvid anförda skäl kan styrelsen icke godkänna den av förrättningsmannen gjorda beräkningen om virkesförrådets fördelning å åldersklasser och alltså ej heller Statsrevisorernas utredning i dessa avseenden, enär den är byggd på förstnämnda beräkningar.

Kronoparken Joran. I fråga om upprättad och fastställd hushållningsplan för de sex första blocken av denna kronopark hava Statsrevisorerna framställt i huvudsak enahanda anmärkningar som beträffande kronoparken Gunnarn. Domänstyrelsen får under sådana förhållanden hänvisa till vad styrelsen anfört i fråga om sistnämnda kronopark, samt i övrigt meddela följande angående avverkningsbeloppets bestämmande för denna kronopark, varvid dock medtagits kronoparkens samtliga tio block med en sammanlagd areal av 29,003.25 har skogsmark och ett totalt virkesförråd av 1,228,383 kbm.

Den årliga massatillväxten är beräknad utgöra av utvecklingsbar skog 11,065 kbm. och av avverkningsmogen men frisk skog 4,118 kbm., summa 15,183 kbm., varvid av skäl som anförts beträffande kronoparken Gunnarn styrelsen fränsett den ringa tillväxt, som den mera övermogna och skadade skogen beräknats lämna. Domänstyrelsen har vid fastställande av hushållningsplanen bestämt för närmaste 20-årsperiod ett årligt ordinarie avverkningsbelopp av 22,440 kbm. eller 7,257 kbm. mera än den årliga massatillväxten. Årliga avverkningsbeloppet överstiger alltså årliga tillväxten med c:a 47 procent. Under närmaste 20 år kan i enlighet härmed avverkas hela det till 250,950 kbm. beräknade avsättningsbara virkesförråd av övermogen och skadad skog samt dessutom 197,850 kbm. eller 34 procent av det avverkningsmogna, men friska förrådet. Då detta senare virkesförråd, 588,359 kbm., är friskt, ehuru avsevärd del därav lämnar mindre god tillväxt, samt utgöres av skog med en ålder av c:a 100 år och däröver, torde icke finnas särskild risk för att detsamma inom närmaste tid tager nämnvärd skada, så mycket mindre som under löpande 20-årsperiod därav kan avverkas förestående 34 procent, varvid givetvis, i den mån så kan ske, avverkningsuttaget bör äga rum av den äldsta och minst tillväxtkraftiga delen härav. Vid en inom loppet av 20 år skeende ny inventering av då befintligt förråd gives tillfälle att undersöka, i vad mån avverk-

ningen under därpå följande 20-års-period för tillgodoseende av de ekonomiska synpunkterna skäligen bör kunna höjas utöver da beräknad årlig tillväxt. Styrelsen får ock erinra att, därest det skulle visa sig att av en eller annan orsak skogen kräver skarpare avverkning än vad som bestämts och sådan i övrigt kan ske, den nu till ledning för skogshushållningen å kronoparken fastställda hushållningsplanen ej lägger hinder därför. utan har, såsom här förut i annat sammanhang anförts, vederbörande jägmästare skyldighet att under sådana förhållanden föreslå i utsyningsförslag den ökning a avverkningsbeloppet, som kan befinnas vara av nöden.

I detta sammanhang får styrelsen, under hänvisning till här förut omförmälda bilaga 11 och 12 med utdrag ur skogsindelningshandlingar för de under åren 1912 och 1913 taxerade kronoparkerna dels inom Stensele och Lycksele socknar av Västerbottens län, dels inom Bodens revir av Norrbottens läns kustland härmed meddela några, vad nu senast avhandlats, belysande uppgifter. Utav de taxerade skogarna inom Ume älvs flodområde ha till domänstyrelsen inkommit upprättade hushållningsplaner för samtliga kronoparker, eller 6 stycken i Stensele revir, 8 i södra Lycksele och en i norra Lycksele revir, tillsammans med en areal skogsmark av 148,327 har. För de inom Bodens revir taxerade kronoparkerna hava fullständiga hushållningsplaner upprättats för en areal skogsmark av allenast 14,423.80 har, ehuru vissa uppgifter angående skogsförrådet inkommit för en taxerad skogsmarksareal av sammanlagt 35,316.44 har.

Av handlingarna inhämtas bland annat *att* skogsmarken är bevöxt med skog av åldersklasser om 50 år i följande proportion:

	Kalmark	1—50 år	51—100 år	101—150 år	151—200 år	201 år	Summa har
Umeälvs-området	1.6 %	24.1 %	20.3 %	11.8 %	25.3 %	16.9 %	148,327.51
Luleälvs-området	1.1 »	2.2 »	19.4 »	9.6 »	44.5 »	22.2 »	20,893.65

att sammanlagda virkesförrådet av växande skog utav barrträd från och med 10 cm. brösthöjdsdiameter utgör för Umeälvsområdet 5,828,906 kbm. eller i medeltal 39 kbm. per har skogsmark, samt för Luleälvsområdet (35,216.44 har) 1,580,591 kbm. eller i medeltal 45 kbm. per har skogsmark;

att samma virkesförråd är fördelat å mogenhetsklasser i följande omfattning:

	Umeälvsområdet	Luleälvsområdet
a) Utvecklingsbar skog	28 %	24 %
b) Avverkningsmogen, men frisk skog	44 »	51 »
c) Övermogen och skadad skog	28 »	25 »
Summa	100 %	100 %

att massatillväxtprocenten i medeltal belöper sig till

	Umeälvsområdet	Luleälvsområdet (20,893.65 har)
för virkesförrådet i mogenhetsklass a)	2.6	3.2
» » » » b)	0.8	1.0
» » » » c)	0.4	0.5

samt att årligt avverkningsbelopp enligt hushallningsplanerna uppgår till för Umeälvsområdet 0.73 kbm. per har motsvarande 1.86 procent av totala virkesförrådet, och för Luleälvsområdet (14,423.80 har) 1.2 kbm. per har motsvarande 2.48 procent av virkesförrådet.

Det för Umeälvskomplexet bestämda årliga ordinarie avverkningsbeloppet 108,537 kbm. överstiger den för samma skogar beräknade årliga totala massatillväxten 69,148 kbm., med 39,389 kbm. eller 57 procent. Under de 20 första åren kan uttagas, dels hela förrådet av övermogen och skadad skog, 1,654,570 kbm. dels ock drygt 20 procent eller 516,170 kbm. av det avverkningsmogna, men friska förrådet, varvid dock bör bemärkas att, emedan en viss del av den övermogna skogen icke är avsättningsbar, en större del av förrådet av mogenhetsklassen b) kan avverkas.

Göras liknande beräkningar för de till Luleälvskomplexet hörande delar, för vilka hushallningsplaner äro fastställda, eller 14,423.80 har skogsmark, befinnes att det för dessa skogar bestämda årliga avverkningsbeloppet, 17,046 kbm., överstiger den för samma skogar beräknade totala årliga massatillväxten, 8,444 kbm., med ej mindre än 8,602 kbm. eller 101 procent. Under de 20 första åren kan från dessa skogar uttagas dels hela förrådet av övermogen och skadad skog, 221,463 kbm., dels ock 119,457 kbm. eller cirka 22 procent av det avverkningsmogna men friska förrådet.

I detta sammanhang anser sig styrelsen böra erinra om den undersökning i fråga om statsskogarnas framtida avkastning, vilken, såsom Statsrevisorerna omnämnt, företagits av den s. k. första försvarsbered-

ningen. I den utredning angående denna fråga, vilken på statsrådet och chefens för kungl. finansdepartementet uppdrag företagits genom e. jägmästarna Ringstrand och Andersson, hade beräknats och föreslagits, att årliga avverkningen från statens skogar i Norrland och Dalarna under närmaste 20 år borde utgå med ett belopp, som motsvarade 2.3 procent av hela det därå befintliga virkesförråd. Efter av domänstyrelsen företagen granskning av berörda utredning uttalade sig styrelsen i ett den 30 september 1913 avgivet yttrande sålunda, att *enligt styrelsens mening avverkningsbeloppet borde år efter år höjas utöver det nuvarande på sådant sätt, att det efter en lämplig övergångstid uppginge under därpå följande 20 år till ej mindre än 2.5 procent av befintligt varande virkesförråd.* Styrelsen angav ock nämnda övergångstid till 5 år. Samtidigt beräknade styrelsen berörda skogars massatillväxt till i medeltal cirka 1.2 procent.

Skogstillgångarnas bokföring. Riksdagens revisorer hava slutligen i samband med företagen granskning av de föreskrifter angående ändring i vissa delar av gällande bestämmelser angående upprättande av skogshushållningsplaner för skogar i Norrland, som domänstyrelsen i förutberörda 1912 års cirkulär meddelat, anfört bland annat följande. Det vore av särdeles vikt, att man, sedan kännedom erhållits rörande storleken och beskaffenheten av det å resp. skogar befintliga virkesförrådet, genom fortlöpande registrering av avverkningar och tillväxt i möjligaste mån följde med de förändringar, som ägde rum i avseende på skogskapitalets storlek och sammansättning. Lika litet som det för närvarande funnes en bokföring, som kunde lämna upplysningar i nu antydda avseende, lika litet funnes det en bokföring rörande skogarnas kapitalvärde, baserad på vid uppskattningen gjorda direkta värderingar. På grund av denna brist torde det för närvarande vara omöjligt giva ett på faktiska förhållanden grundat svar på frågorna, huruvida genom de nuvarande avverkningarna statens kapitaltillgång i form av skog minskades, huruvida uttaget kunde motsvara en skälig ränta å kapitalet, eller huruvida någon del av tillväxten fonderades och lades till kapitalet. I fråga om virkesbokföringen hade det jämlikt 1902 års cirkulär ålegat revirförvaltningarna att föra en kontrollbok över bland annat avverkning och inkomster, men, frånsett att kontrollboken ej alltid fördes, uppfyllde den ej heller fordringarna på en verklig bokföring, utan avsåge snarast att visa förhållandet mellan den enligt planen föreskrivna avverkningen och den till viss dag uttagna delen av denna. Då anteckningen om inkomster från avverkningarna ej kunde sättas i relation till ett värde för skogen i dess helhet, kunde den ej heller lämna besked i förenämnda viktiga frågor.

Domänstyrelsen hade visserligen i resolutioner med fastställelse å upprättade och ingivna förslag till skogshushållningsplaner föreskrivit, att det skulle åligga vederbörande jägmästare att i särskilda liggare, upplagda i enlighet med särskilt av domänstyrelsen fastställt formulär, anteckna samtliga virkesbelopp, fördelade i trädslag och dimensionsklasser, som under skilda år avverkades från skogen, men då nämnt formulär ännu ej fastställts, kunde Revisorerna ej avgöra i vad mån detsamma kunde komma att fylla fordringarna på en virkesbokföring.

I fråga om vad Statsrevisorerna i dessa avseenden uttalat får styrelsen meddela följande.

I den av Revisorerna omförmälda kontrollbok, som i enlighet med 1902 års cirkulär skall föras för varje under skogsstatens vård och förvaltning ställd skog, sedan hushållningsplan för densamma blivit upprättad och fastställd, skall, år för år, införas såväl den avverkning, som å skogen ägt rum under året, som ock inkomsten härav, ävensom samtliga skogsodlings- med flera arbeten jämte kostnaderna därför. Då av anledning, som förut omförmälts — i huvudsak brist på tjänstemän — hushållningsplaner i allmänhet varit upprättade för allenast ett mindretal av de norrländska skogarne samt dessutom de äldre planerna icke motsvarat under senare åren rådande förhållanden såsom i avseende på virkesavsättning med mera, har sådan kontrollbok icke förts för mer än ett fåtal av de norrländska skogarna. Domänstyrelsen har sig ock bekant, att kontrollbok icke alltid förts i behörig ordning, även i fall där så vederbort. Sedan vederbörande jägmästare emellertid alltsedan år 1909 i av dem avgivna årsberättelser haft att till domänstyrelsen lämna redogörelse för varje under deras förvaltning ställd skog angående å respektive skogar företagna avverkningar, försäljningsbelopp med mera, ävensom å samma skogar utförda arbeten av alla slag jämte kostnader därför, är vederbörande jägmästare nödsakad i dessa avseenden föra noggranna anteckningar för att säkert och utan större svårighet avlämna dessa uppgifter, vilka från och med sistnämnt år äro förvarade hos domänstyrelsen. Styrelsens avsikt har varit och är att, därest de till styrelsens disposition ställda arbetskrafter därtill förslå, vart 5:te år sammanställa samtliga dessa med flera, i styrelsens årliga berättelse revirvis sammanförda uppgifter.

Domänstyrelsen har väl insett betydelsen av att man, sedan noggrann uppskattning av skogsförrådet ägt rum och tidsenliga hushållningsplaner upprättats, genom en fortlöpande registrering av avverkningar i möjligaste mån följer med de förändringar, som äga rum i avseende på skogskapitalets storlek och sammansättning, på det att, dels

när som helst under löpande indelningsperiod ungefärlig kännedom må finnas om då å respektive skog befintligt skogsförråd och dettas beskaffenhet, dels vid periodens utgång, när ny taxering ägt rum, man må kunna erhålla större erfarenhet rörande de norrländska skogarnas tillväxt och avkastningsförmåga. För den skull har styrelsen i samtliga resolutioner, som meddelats vid fastställelse av skogshushållningsplaner för jämlikt 1912 års cirkulär indelade skogar i Norrland, föreskrivit, att jägmästaren skall noggrant anteckna samtliga virkesbelopp som för varje år avverkats från skilda skogar, därvid avverkningsbeloppet skall fördelas i trädslag och dimensionsklasser. Dessa uppgifter skola införas i särskilda liggare enligt av styrelsen fastställt formulär. Sådana formulär hava, såsom Statsrevisorerna meddelat, ännu icke fastställts, men är det avsett att intagas i det fullständiga indelningscirkulär som styrelsen, jämlikt vad här förut meddelats, innevarande vinter ämnar utfärda. Någon olägenhet av att detta formulär ännu icke fastställts finnes icke, enär samtliga de uppgifter, som däri skola införas, av vederbörande jägmästare antecknats och samlats jämlikt dels förenämnda fastställelseresolutioner, dels andra reglementariska föreskrifter.

Domänstyrelsen får emellertid meddela, att redan under nuvarande förhållanden huvudmassan av det virke, som avverkas från kronans skogar, finnes i vederbörligen förvarade stämplingslängder fördelad i trädslag, skilda dimensionsklasser m. m., och att endast en obetydlig del av det avverkade — i allmänhet vedvirke, sämre torrskog o. dyl. — är antecknat allenast till kubikmassan. I det föregående berörda uppgifter kunna således även nu i allmänhet lämnas för varje skild skog. De här förut, i annat sammanhang omnämnda bilagorna 13, 14, 15 och 16 äro exempelvis uppställda på grundval av sådant i vederbörande revirexpedition förvarat material.

Den av Statsrevisorerna framställda frågan huruvida statens kapitaltillgång i form av skog minskas, kan icke med bestämd visshet besvaras, förrän tillförlitlig taxering av kronans samtliga eller huvudsakliga skogar ägt rum, samt efter viss tidsperiod ny inventering därav åter skett. Man kan visserligen, såsom vid nu pågående taxeringar sker, verkställa undersökningar och uppgöra beräkningar rörande skogarnas tillväxt, men det måste dock erkännas, att kännedomen om synnerligast de norrländska skogarna och deras möjlighet till utveckling och ökad tillväxt ännu är jämförelsevis ringa. Beräkningarna måste för den skull bliva approximativa, och torde helt visst en ny framtida inventering med åtföljande undersökning komma att i dessa avseenden visa resultat, som i många fall rätt väsentligt skilja sig från de beräknade.

Frågan, huruvida uttaget kan motsvara skälig ränta å kapitalet, sammanhänger med den av Statsrevisorerna gjorda anmärkningen, att det icke finnes en bokföring rörande skogarnas kapitalvärde, baserad på vid uppskattningen gjorda direkta värderingar.

Spörsmålet härom är väsentligen beroende på den ståndpunkt vilken man tager till den under senare åren förda diskussionen om skogsbrukets räntabilitet. Såsom i inledningen till detta utlåtande anförts, medgiver tiden nu icke styrelsen att upptaga till ingående behandling denna särdeles vittomfattande fråga. Vilken ståndpunkt man emellertid än härvid intar, är otvivelaktigt, att man vid ett ordnat skogsbruk icke kan lämna åsido kravet på dess skäliga räntabilitet. Meningarna om i vilken grad denna skall vara bestämmande äro emellertid mycket delade. Den norrländska skogsvårdskommittén har, såsom förut nämnts, särdeles ingående behandlat frågan och därvid gjort visst uttalande, som dock mött livlig gensaga från en del håll. Domänstyrelsen har dock ansett sig icke böra avgiva underdånigt utlåtande angående nämnda kommittés uttalande i denna del förrän i samband med frågan om statens skogshushållning i landet i dess helhet. För att kunna utöva kontroll över skogshushållningens räntabilitet, erfordras emellertid viss värdering av mark och virkesförråd, och är domänstyrelsen av den mening, att sådan värdering bör komma till stånd, allt efter som skogarna bliva föremål för ny uppskattning. Material därtill finnes insamlat i samband med de verkställda indelningsarbetena, och har styrelsen för avsikt att vid utfärdande av det nya indelningscirkuläret taga frågan i övervägande och meddela erforderliga bestämmelser därom.

Slutligen framställdes frågan, huruvida någon del av skogarnas tillväxt fonderas och lägges till kapitalet. Givetvis kan ett på faktiska förhållanden grundat svar på sådan fråga ej givas för skogar, som icke varit föremål för noggrannare uppskattning. Beträffande de skogar åter, som under senare tider uppskattats och för vilka hushållningsplaner upprättats, torde i fråga om övre Norrlandsskogarna domänstyrelsen få hänvisa till vad styrelsen nyss här förut anfört beträffande styrelsens bestämmelser om avverkningens under närmaste 20 år förande å vissa skogar inom Stensele och Lycksele lappmarkssocknar i Västerbottens län, ävensom Bodens revir i Norrbottens läns kustland. Ehuru avverkningsbeloppen för dessa skogar beräknas komma att betydligt överstiga tillväxten, kan dock av skäl, som här förut antytts, ingen lämna bestämd uppgift i dessa avseenden, förrän samma skogar efter en viss tidsperiod blivit föremål för ny inventering och undersökning.

Beträffande i övrigt den även enligt styrelsens mening önskvärda bokföring över statens skogstillgångar, som Riksdagens revisorer ifrågasatt, får styrelsen anföra, att sådan icke lärer kunna komma till stånd förrän särskilda arbetskrafter, såväl i domänstyrelsen som ock hos den lokala skogsförvaltningen, blivit härför anställda, samt att styrelsen, i avvaktan å de betänkanden, som torde vara att förvänta från de, i början av detta yttrande omförmälda kommittéer, icke ansett sig under senare åren kunna avgiva förslag i detta avseende.

Föryngring och markvård.

Riksdagens revisorer hava uttalat, att jämsides med väl planlagda avverkningar måste bedrivas ett ej mindre viktigt arbete med att föryngra uppkommande och redan avverkade hyggen, samt vårda marken, så att dess avkastningsförmåga icke må förminskas. Under de företagna resorna hade Revisorerna helt naturligt ägnat dessa för skogarnas framtida avkastningsmöjligheter viktiga frågor sin uppmärksamhet. För att på ett överskådligt sätt belysa den nuvarande omfattningen utav arbete av hithörande slag hade Statsrevisorerna därjämte låtit uppställa tvenne sammanställningar rörande de kostnader, som under åren 1911 och 1912 inom dels de 5 norra distrikten, dels de av Revisorerna besökta reviren utgivits för skogsodling och för dikning, samt därvid jämfört samma kostnader med ej allenast resp. områdens skogsareal utan ock de under motsvarande år därå belöpande skogsförsäljningsmedel.

Inför de siffror, sådan jämförelse lämnade, kunde man, enligt Statsrevisorernas mening, ej värja sig för den tanken, att en fortsättning i samma riktning kunde komma att visa sina ödesdigra följder genom en i framtiden nedsatt skogsavkastning. Särskilt stärktes denna uppfattning, när man under resor och vandringar i de norrländska skogarna funne i huru ringa grad skog av yngre åldersklasser vore företrädd i bestånden.

Domänstyrelsen får i dessa avseenden anföra följande.

En jämförelse mellan å ena sidan bruttoinkomsten av skogsförsäljningsmedel, som under visst år erhållits från en skog och å andra sidan de kostnader, som under samma tid utgivits för skogsodling eller andra skogsvårdsarbeten därå, kan enligt styrelsens mening icke utgöra något stöd för ett bedömande av huruvida med hänsyn till skogens beskaffenhet erforderliga kulturåtgärder blivit eftersatta eller icke. Där på grund av rådande förhållanden å viss större skog avverkningen i regeln icke kunnat ske annat än genom blädning, och där denna ej ens kunnat bliva rationellt utförd med upptagande av i tillräcklig grad stora föryngringsluckor, har allenast mycket ringa skogsodling kunnat verkställas. Å annan skog åter, där avverkningen ägt rum i huvudsak

genom trakthuggning, vilken mahända på grund av brist på dugliga fröträd måst till större del utföras såsom kalhuggning, har man varit tvungen företaga skogsodling i förhållandevis stor utsträckning. Avverkningen å förstnämnda till arealen större skog har emellertid lämnat stort bruttoförsäljningsbelopp, och den obetydliga skogsodlingskostnaden utgör alltså en mycket liten procent av influtna försäljningsmedel, på samma gång som den visar en ringa kostnad per har skogsmark. Förhållandet å den mindre skogen med tilläventyrs mindre värdefull skog å de avhuggna ytorna visar ett motsatt resultat. Måhända dock att icke förty en del av skogsodlingsarbetena blivit eftersatta å sistnämnd skog, under det att å den förstnämnda allt, som kunnat göras, fullgjorts.

Såsom här förut i annat sammanhang framhållits, hava allt intill senaste år avverkningarna i synnerligast övre Norrland i regeln icke kunnat utföras på sådant sätt, att därigenom uppkommit verkliga hyggen. Beståndens eller markens beskaffenhet har ej heller alltid krävt sådant avverkningssätt.

Där emellertid förhållandena utvecklat sig på sådant sätt, att avverkning av ej blott grövre virkesdimensioner utan ock pappersmasseved eller annat smärre virke under senare åren kunnat ske, hava flerstädes större eller mindre trakter genomgåtts med dylik avverkning, vilka trakter till stor del måste på ena eller andra sättet beredas för erhållande av återväxt. Ett upptagande av så stora hyggen, att kostnaderna för desammas rensande och skogsodling kunnat stiga till några, i förhållande till de stora områden, varom här är fråga, betydande belopp, har emellertid ännu icke medhunnits.

Statsrevisorerna hava angivit kostnaderna för skogsodling å statens skogar i de 5 norra distrikten för åren 1911 och 1912 till sammanlagt 68,528 och 86,724 kronor. Samma kostnader för 1913 hava uppgått till 107,754 kronor; och har för år 1914 anvisats för utförande av skogsodlingsarbeten, i runt tal angivet, 185,000 kronor.

De, såsom nyss nämnts, även i övre Norrland i rätt stor omfattning under senaste åren upptagna föryngringshyggen, vilka i regeln anordnats å mer eller mindre försumpade marker, och å vilka dugliga fröträd ofta finnas endast i mindre antal, måste för att inom skälig tid kunna bliva föryngrade, dels i allmänhet till större eller mindre del avdikas, dels hyggesrensas genom undanskaffande på ett eller annat sätt av det mest hinderliga riset och annat avfall, dels ock slutligen skogsodlas. Å de få och till omfattningen jämförelsevis små, invid järnväg eller större samhällen belägna skogar, där avfallets upphuggning till kol- eller brännved kan äga rum, bliva kostnaderna för förenämnda

hyggesrensning avsevärt begränsade, men i övrigt uppgå de såväl som för de övriga arbetena till rätt betydande belopp per har.

Domänstyrelsen har ägnat särskild uppmärksamhet åt frågan, huru avsättning skulle kunna vinnas för det mindre virket och i sådan avsikt bland annat träffat 5-åriga avtal med flera industribolag om försäljning av dylikt virke till pappersved från statens skogar inom vissa flodområden. Det första avtalet av sådan beskaffenhet ingicks för omkring 6 år sedan och avsåg försäljning av en årlig virkesmassa under 5 år av 20,000 kbm. efter i huvudsak Byske älv inom Västerbottens och Norrbottens län. Sedermera har ett flertal dylika avtal om försäljning av pappersmasseved från kronans skogar inom förenämnda två län träffats med skilda bolag eller personer. Dessa avtal avse en årlig leverans av sammanlagt c:a 212,000 kbm. virke fast massa.

Härförutom har under senare åren utbjudits och försålts avsevärda mängder sådant smärre virke, dels å de sedvanliga stora virkesauktionerna inför Eders Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande, dels genom vederbörande skogsförvaltningar, vilka genom allmänna kungörelser infordrat skriftliga anbud på större eller mindre virkesposter, antingen å rot stående eller ock avverkade och framkörda till flottled.

Ej alltid har emellertid sådant virke kunnat säljas. Förutom det småvirke, som utbjudits och försålts å förenämnda större virkesauktioner, utbjödos exempelvis under sistlidet år genom vederbörande överjägmästare i Skellefteå och Umeå distrikt bland annat, sammanlagt, dels 335,815 träd förnämligast av smärre dimensioner att av köpare emottagas å rot, dels cirka 20,000 sagtimmer och 25,000 kbm. pappersmasse- och proppsved att genom vederbörande skogsförvaltningar levereras å flottled. Å dessa virkesposter inkommo antagliga anbud allenast i den omfattning, att därav kunde försäljas sammanlagt 233,323 å rot stående träd eller cirka 70 procent, samt cirka 6,000 sagtimmer och 5,300 kbm. av det genom skogsförvaltningen avverkade, motsvarande cirka 30 och 21 procent av det till försäljning utbjudna.[1])

Då förenämnda avverkningar av pappersmasseved dock numera nått en rätt avsevärd storlek och på grund av årligen förbättrade pris kunnat utsträckas även till skogar, varifrån förr enbart fullgott sagtimmer varit möjligt avyttra, kommer helt visst inom de närmaste åren ett högst avsevärt ökat krav på medel till utförande av skogsodlingsarbeten att göra sig gällande.

[1]) Då domänstyrelsen genom kungörelse sistlidet års vår utbjöd till försäljning en ungefärlig virkesmassa kolved av inom Luleå distrikt 545,000 kbm. och inom Skellefteå distrikt 250,000 kbm., fördelade i större och mindre poster, till avverkning under 5 år, erhölls därå *intet* anbud.

Vid den under senaste riksdag förda diskussionen om här förut omnämnda, av herrar Molin och Sundström väckta motionen rörande avverkningen å statens skogar i Norrland fälldes det yttrande bland annat, att domänstyrelsen avprutat på till och med de medel, som vederbörande jägmästare begärt till utförande av nödig skogsodling å statsskogarne. I anledning härav anser sig styrelsen i detta sammanhang böra meddela, att styrelsen icke företagit någon sådan avprutning å de av jägmästarne begärda skogsodlingsanslagen. Styrelsen har däremot upprepade gånger anvisat eller hos Eders Kungl. Maj:t anhållit om medel för sådana arbeten, även där vederbörande jägmästare i avgivna förvaltningsförslag icke begärt dylika. Under sistlidet år anmodade styrelsen jämväl vederbörande skogsförvaltningar att inkomma med ytterligare förslag rörande utförande av sådana arbeten och beräkna erforderliga medel därtill.

När styrelsen nyss förklarat sig icke hava nedsatt de av jägmästarna begärda medel för skogsodling, får styrelsen framhålla att till sådan avprutning rimligtvis icke kan räknas att styrelsen i vissa fall minskat de begärda beloppen, där det av de avgivna förslagen tydligt framgått t. ex., att det beräknade priset på frö varit oskäligt högt eller att den beräknade frömängden eller arbetskostnaden icke stått i rimligt förhållande till den areal mark, som skulle skogsodlas. Granskning av jägmästarnas förvaltningsförslag i dessa delar har mången gång visat sig högst nödvändig, enär jägmästarna stundom haft för vana att begära avsevärt större belopp till skogsodling än de kunnat använda, i följd varav de till styrelsens disposition knappt tillmätta anslagens utnyttjande till andra nödiga arbeten förhindrats.

Riksdagens revisorer hava ock framhållit att de av dem lämnade exempel på de norrländska skogarnas abnorma sammansättning med hänsyn till åldersklassfördelningen bekräftat de av dem under resorna gjorda iakttagelserna, att de yngre åldersklasserna i endast ringa grad vore företrädda i bestånden, och vore i följd härav ett kraftigare bedrivande av de arbeten, som avsåge skogarnas föryngring, en bjudande plikt mot kommande släkten.

I anledning härav får styrelsen under hänvisning till här förut omförmäld bil. 11 erinra att den areal skogsmark, som inom Ume älvs flodområde nymätts och taxerats åren 1912 och 1913, eller 148,327 har, befunnits vara till cirka 44 procent beväxt med skog i en ålder av 1—100 år, samt att åldersklassen 1—50 år är starkare representerad än klassen 51—100 år.

Styrelsen känner väl att inom vissa revir erforderliga föryngrings-

atgärder i viss grad äro tillbakasatta, men vill styrelsen ock pasta att detta numera hörer till undantagen, och att i allmänhet vederbörande jägmästare visat stort intresse för dessa arbeten. Vid chefsinspektion har detta förhållande iakttagits och har såväl därvid som ock vid andra tillfällen skogspersonalen städse uppmuntrats i sina strävanden för astadkommande av god föryngring. Givetvis har i dessa avseenden även personalens fatalighet jämte svårigheten att erhalla nödiga arbetskrafter till arbetenas utförande verkat hämmande.

Såsom här förut nämnts torde man få vara beredd på att inom de allra närmaste åren ett årligen i hög grad ökat skogsodlingsarbete med därmed följande avsevärt stegrade kostnader kommer att bliva nödvändigt.

Avdikning av försumpade marker.

I vad Statsrevisorerna anfört rörande avdikning å kronans marker kan styrelsen i huvudsak instämma. Gagnet och behovet av såväl försumpade skogsmarkers som ock vissa myrmarkers torrläggning är icke omtvistat. Med de av statsmedel härför å kronans skogar i Norrland och Dalarna nedlagda kostnader under åren från och med 1898 till och med 1913, eller 2,272,380 kronor, har ock inom vissa revir åstadkommits ett beaktansvärt arbete, som i stort sett lämnat gynnsamt resultat.

Styrelsen har emellertid i brist på såväl större anslag härtill som ock personal hittills icke kunnat bedriva dessa arbeten i större skala än som skett. Ett mera tvingande behov av ökade dylika arbeten har emellertid inträtt i samband med att avverkningarna kunna bedrivas pa sådant sätt, att verkliga föryngringshyggen anordnas i jämförelsevis större omfattning. Då nämligen de flesta trakthyggen efter avverkning av pappersmasseved och annat mindre virke förläggas till mer eller mindre försumpade marker, maste dessa i större eller mindre grad fullständigt dräneras, innan andra föryngringsåtgärder kunna vidtagas. För utförande av dessa mycket viktiga arbeten är nödvändigt att tillräckliga medel ställas till vederbörande jägmästares disposition.

Statsrevisorerna synas hava ifrågasatt revirförvaltarens lämplighet att utföra sådana arbeten. Domänstyrelsen hyser däremot intet tvivel om att nu senast omförmälda dikningsarbeten icke lämpligast handhavas av jägmästaren med biträde av skolade och erfarna arbetsförmän, helst om reviren bliva begränsade till måttlig storlek. En för varje distrikt anställd dikningsavdelning skulle icke medhinna ombestyra alla nu berörda arbeten för hyggestrakters å skilda skogar inom distriktet avdikning, så framt den icke utgjordes av en mycket stor personal. Kostnaderna blevo i så fall betydande i jämförelse med om arbetena utfördes genom jägmästarnes försorg. Sedan erfarenhet numera vunnits angående

ifrågavarande arbeten, finnes alls icke samma behov av särskilda tjänstemän för desammas planläggande och utförande som förr. Där särskilt stora avdikningsarbeten å visst eller vissa närliggande revir skola utföras, kan dock helt visst vara lämpligt att särskild tjänsteman finnes anställd för övervakande av desamma.

Det av Statsrevisorerna omnämnda, ifrågasatta indragandet av dikningsledarebefattningarna i Umeå distrikt under nu innevarande år hade sin grund däri, att, då styrelsen erhållit anmaning att under nuvarande förhållanden i den mån det vore möjligt söka begränsa utgifterna för innevarande år, styrelsen ansåg sådant bland annat kunna ske genom minskning i utgifterna för dikning av myrar. Styrelsen, som emellertd ansåg önskvärt att dikesledaren ännu så länge kvarstode för att leda bland annat vissa större dikningsarbeten inom vissa revir, fann, efter att därom under hand hava inhämtat vederbörande statsråds mening, sig vara oförhindrad hos Eders Kungl. Maj:t begära nödiga medel till de dikningsarbeten, som äro avsedda att av dikningsledaren ledas och övervakas instundande sommar.

Kronoöverloppsmarker. Uti vad Riksdagens revisorer anfört angående lämpligheten av att kronoöverloppsmarkerna i allmänhet så fort ske kan överföras till kronoparker, får domänstyrelsen i underdånighet instämma. Styrelsen tillåter sig rörande denna fråga erinra om styrelsens skrivelse den 30 augusti 1910 med förslag om överförande till kronoparker av bland annat de av Revisorerna särskilt omnämnda överloppsmarkerna Abmoberget, Dockmyren och Blajken i Sorsele socken, samt Eders Kungl. Maj:ts i anledning därav den 14 mars 1911 meddelade nådiga brev, varuti Eders Kungl. Maj:t fann gott förordna att till kronoparker skulle avsättas samtliga de av domänstyrelsen föreslagna överloppsmarkerna förutom nyssnämnda inom Sorsele socken belägna. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Västerbottens län hade nämligen hemställt att med frågan om sistnämnda markers överförande till kronoparker måtte få anstå i och för utredning genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande rörande lämpligheten av desammas upplåtande till nybyggen eller egna hem.

Domänstyrelsen har icke kännedom om det av Statsrevisorerna omnämnda förslag till kolonisation av viss del av kronoöverloppsmarken Abmoberget, vilket genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg jämlikt nyssnämnda nådiga brev den 24 mars 1911 lärer hava utarbetats.

Inlösning av ströängar. Sedan Riksdagens revisorer erinrat, att de medel, som Riksdagen ställt till Eders Kungl. Maj:ts disposition för inköp av skogbärande

eller till skogsvård tjänlig mark, även finge jämlikt Riksdagens beslut användas till inlösen av ströängar å kronoparkerna i Norrland och Dalarna, hava de uttalat, att de funnit det anmärkningsvärt, att inlösen av ströängar hittills förekommit i mycket ringa utsträckning. Förutom inlösen på grund av nådigt brev den 4 februari 1910 av vissa s. k. myrslogar inom Hamra kronopark i Gävleborgs län, hade under åren 1910—1913 någon inlösen av ströängar icke ägt rum. I anledning härav får styrelsen meddela följande.

Där för skogsväsendet anses vara av gagn, att vissa ströängar till statsverket inlöstes, har i allmänhet vederbörande innehavare uppställt sådana oskäliga köpevillkor, att styrelsen i allmänhet ansett sig icke kunna tillstyrka dylik inlösen. Sålunda inkom jägmästaren i norra Lycksele för några år sedan med preliminärt upprättade köpekontrakt i fråga om försäljning till kronan av ett större antal sådana ängar å revirets kronoparker. Då emellertid det fordrade priset i medeltal uppgick till ej mindre än 70 kronor per har, ehuru ängarna i allmänhet vore avlägset belägna från stamhemmanen och i regeln icke brukades av innehavarne, ansåg styrelsen ej skäl underställa de upprättade kontrakten Eders Kungl. Maj:ts nådiga prövning.

I annat fall hava vissa hemmansägare i Stensele socken hos domänstyrelsen gjort framställning om att staten skulle inlösa deras innehavande hemman atföljande ströängar, och har styrelsen i anledning därav uppdragit åt vederbörande jägmästare att i samband med andra tjänsteförrättningar söka träffa skäliga preliminära överenskommelser med hemmansägarna om förvärv av dylika ängar, där sådant ansåges önskvärt med hänsyn till antingen avdikning av försumpad mark eller upplåtande av områdena för odling.

I vissa fall har emellertid efter skäliga överenskommelser med hemmansägarne inlösen av ströängar efter Eders Kungl. Maj:ts nådiga beslut ägt rum, dock på grund av nådiga brev före år 1910, under det att i andra fall, där Eders Kungl. Maj:t genom särskilt nådigt beslut medgivit överlåtelse å kronan av ströäng, sådan överlåtelse ändock icke kommit till stånd. Sålunda godkände Eders Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 6 maj 1910 träffade överenskommelser angående överlåtande på kronan av två ströängar, bägge i Lycksele socken, och erhöll i nämnda brev Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Västerbottens län uppdrag vidtaga åtgärder för befästande genom vederbörliga lagfarter av äganderätten till desamma. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande har emellertid meddelat domänstyrelsen att, då hinder mött att för kronans räkning erhålla berörda lagfarter, Eders Kungl. Maj:ts

befallningshavande till kammarkollegium överlämnat ärendena tillhörande samtliga handlingar för den åtgärd detta ämbetsverk kunde anse erforderlig. Likaledes i annat fall har hinder mött för kronan att erhålla lagfart å sådana till kronan överlåtna ängar, enär de jämte stamhemmanen varit besvärade av inteckningar, från vilka hemmansägaren icke förmått befria ängarna.

Styrelsen får ock meddela att, sedan år 1913 vederbörande överjägmästare till styrelsen gjort en framställning om inlösen av samtliga ströängar å Älvdalens kronopark i Dalarna, styrelsen uppdragit åt vederbörande kronolänsman att i vederbörlig ordning företaga värdering av desamma. Nödig utredning och förslag i detta ärende har dock ännu icke inkommit till styrelsen.

Kolonisationen å kronoskogarna i Norrland.

Beträffande vad Riksdagens revisorer anfört och uttalat i fråga om det upplåtande av skogstorp och odlingslägenheter, som ägt rum och fortfarande försiggår å kronoparker och överloppsmarker i Norrland och Dalarna, får domänstyrelsen allenast anföra följande.

Domänstyrelsen har ägnat denna fråga sitt synnerliga intresse, enär därigenom dels ett flertal personer, som saknat egna hem, kunnat, om ock med i regeln mycket strävsamt arbete, förskaffa sig sådana hem, dels kronoskogarna mångenstädes tillförts ett avsevärt och välbehövligt tillskott av arbetskrafter. Det har dock icke kunnat undvikas att många av dessa lägenhetsinnehavare äro såsom arbetare särdeles undermåliga, och att de i ett flertal fall saknat förmåga att under trycket av fattigdom och allehanda svårigheter ernå den tryggade existens, som med upplåtandet varit avsedd. Såsom Statsrevisorerna anmärkt hava de i kolonier förlagda lägenheter i allmänhet nått bästa utvecklingen, då innehavarne under sådana förhållanden kunnat stödja varandra. Ett stort antal enstaka liggande lägenheter finnas dock, vilka ävenledes blivit väl både bebyggda och odlade.

Skogsförvaltningen har i allmänhet ansett sig icke böra avstyrka ansökan om nu ifrågavarande slags upplåtelser, där med hänsyn till markens beskaffenhet möjlighet funnits till framgång, även om sökanden icke alltid kunnat anses besitta nödig arbetskraft. Upprepade gånger, där en ansökan om upplåtelse avslagits, på grund av lägets och markens olämplighet för upplåtande eller där sökandens oförmåga att genomföra en anläggning av nu ifrågavarande slag varit uppenbar, har domänstyrelsen och skogsförvaltningen blivit utsatt för ofta häftiga angrepp i tidningspressen, ja ock i Riksdagen. Det har ej kunnat undvikas att under trycket härav upplåtelser skett, vilka icke bort komma till stånd.

Det av Statsrevisorerna omnämnda fall å Jovans kronopark i Stensele socken, varvid golvbjälkarne till en byggnad, som vore avsedd att bliva det för lägenheten framtida boningshuset, lagts omedelbart å jorden, torde höra till undantagen. En på sådant sätt anordnad byggnad bör icke vid slutlig avsyning för utbekommande av byggnadsbidrag godkännas, och bör i följd därav sådant bidrag icke utbetalas, förrän ändring i anmärkt avseende vidtagits.

Jägmästarebostäder.

I fråga om jägmästarebostäderna i Sorsele och Wilhelmina revir samt de under arbete varande bostäderna för jägmästarna i Norra Lycksele och Södra Lycksele revir hava Statsrevisorerna anmärkt, *dels att* rumshöjden i Sorsele och Wilhelminabostäderna vore för stor, vilket i sin mån torde hava bidragit till att byggnaderna, enligt vad lämnade upplysningar givit vid handen, visat sig vara mycket svåra att uppvärma, *dels att* Lyckselebostädernas inredande med centraluppvärmning icke stode i överensstämmelse med den framställning av domänstyrelsen, som låg till grund för Kungl. Maj:ts av Riksdagen bifallna förslag om beviljande av medel för förevarande ändamål och som utgick från att byggnaderna skulle förses med kakelugnar, vilken avvikelse från det ursprungliga förslaget så mycket mera tilldragit sig Revisorernas uppmärksamhet, som lämpligheten av det för värmeledningen använda systemet — varmluftsystemet — ansåges kunna starkt ifrågasättas, *dels att* sistnämnda byggnader icke försetts med brandsäkra kassaskåpsanordningar, *dels slutligen att* rummen i även dessa byggnader syntes onödigt högt tilltagna.

Beträffande först rumshöjden, anser även styrelsen, att denna är för stor i Sorsele- och Wilhelminabostäderna, vilka äro byggda efter den gamla typen. Sorselebostaden är den sista, som blivit uppförd efter denna ritning. Då domänstyrelsen år 1910 lät uppgöra nya ritningar till jägmästarebostäder i Norrland, sänktes ock därför rumshöjden till 2.85 meter i nedre våningen och 2.70 meter i övre våningen, allt mellan golv- och takytorna. Dessa rumshöjder, som Lyckselebostäderna hava, anser styrelsen icke lämpligen kunna ytterligare sänkas, helst med även dessa höjder en man med ordinär längd icke kan gå rak under en vanlig taklampa. I övrigt vill styrelsen erinra, att enligt Stockholms stads byggnadsstadga bostäder icke få uppföras i Stockholm på sådant sätt, att bostadsrum blir mindre än 3 meter mellan golv- och takytorna. Rumshöjden i Lyckselebostäderna är alltså i fråga om nedre våningen 15 cm. lägre än minsta tillåtna höjden å bostadsrum i Stockholm och i fråga om övre våningen 30 cm.

Att för stor rumshöjd måste bidraga till försvårad uppvärmning

av rummen, särskilt i Norrland, är uppenbart. Dock anser styrelsen, att även Sorsele- och Wilhelminabostäderna, trots den större rumshöjden, nöjaktigt uppvärmas. Vid undertecknad Fredenbergs besök i Sorsele revir år 1909 uppgav jägmästaren, att hans bostad var synnerligen varm, och vid besök förlidet år i Wilhelmina revir meddelade jägmästaren, uppå därom framställd förfrågan, att rummen icke voro svåra att uppvärma. I anledning därav har styrelsen från jägmästarna i dessa revir infordrat yttranden rörande denna fråga, vilka yttranden härmed bifogas i avskrifter (bil. 17). Jägmästaren i Sorsele anför, att bostaden först var särdeles varm, men att den efter år 1912 i följd av uppkomna sprickor i väggtimret och husets sättning blivit kall och dragig. Sedan emellertid nu väggarna under förliden sommar diktats, har den blivit betydligt bättre, varför byggnaden, sedan den blivit brädfodrad och golven omlagda, åter bör bliva varm. Jägmästaren i Wilhelmina åter meddelar, att rummen, efter senast utförd reparation, med undantag av köket och övre verandarummet, vilka äro ganska kalla, i det hela taget, trots rummens höjd och det kalla klimatet, icke äro svåra att uppvärma, varjämte han säger sig icke hava uppgivit motsatsen.

I timrade bostäder är det vanligt, att rummen efter några år, sedan sprickor i timret och mindre öppningar på grund av väggarnas sättning uppkommit, bliva kalla och dragiga. Därför brädfodras icke heller dessa bostäder omedelbart, utan först senare, sedan huset fått sätta sig och alla uppkomna öppningar och sprickor genom diktning kunnat tätas. Även Wilhelminabostaden blev efter några år kall och dragig, men undanröjdes denna olägenhet i huvudsak, sedan väggarna diktats och huset försetts med ytterpanel. Beträffande Sorselebostaden borde jägmästaren ett år tidigare hava begärt medel till väggarnas diktning och förseende med ytterpanel; att arbetet icke ens förlidet år blivit slutfört, beror på jägmästaren själv, eftersom han haft medel anslagna till arbetet i dess helhet.

I fråga om Lyckselebostädernas inredande med centraluppvärmning i stället för kakelugnar samt varmluftsystemets förmenta mindre lämplighet, ävensom det anmärkta förhållandet, att byggnaderna icke försetts med brandsäkra kassaskåpsanordningar, får styrelsen anföra följande.

Då styrelsen i början av år 1910 gick i författning om uppgörande av nya ritningar för jägmästarebostäder i Norrland, togs i övervägande, huruvida dessa borde uppgöras för centraluppvärmning. Att därför använda varmvattensystemet ansågs uteslutet, dels därför att, enligt uttalande från sakkunnigt håll, ved icke lämpar sig såsom bränsle för

detta system, dels därför att i Norrlands mycket kalla klimat något ledningsrör lätt kan råka att frysa sönder, samt ledningarna i övrigt komma i olag, varvid en reparation, helst om något i materielen måste ersättas, kan på grund av de långa avstånden taga ganska lång tid. Varmluftsystemet däremot kan icke gärna komma i olag. Av nämnda orsak och då arkitekten Westman, som fått i uppdrag att uppgöra ritningarna och som i sin egen bostad har centraluppvärmning enligt varmluftsystemet, tillstyrkte detta system såsom ekonomiskt och på avlägsnare bygder i Norrland lämpligast, uppgjordes ritningarna för centraluppvärmning efter detta system. Ritningarna till själva värmeanordningarna uppgjordes av den på detta område särskilt sakkunnige civilingenjören F. Oscar Nilson härstädes.

Den 3 augusti 1910 ingick styrelsen till Eders Kungl. Maj:t med underdånig begäran att få använda 12,000 kronor för vissa förberedande arbeten för tvenne jägmästarebostäder i Särna att uppföras å ett av kronan inköpt hemman därstädes. Därvid företeddes förenämnda ritningar, mot vilka Eders Kungl. Maj:t icke hade något att erinra. Dessa bostäder uppfördes därför efter dessa ritningar och sålunda med centraluppvärmning enligt varmluftssystemet. År 1911 begärde styrelsen i generalförslaget för 1912 medel till uppförande av jägmästarebostad i Stensele efter samma ritning, därvid kostnaderna, inklusive då redan utlagda kostnader för inköp av tomt samt framskaffande av virke och sten, beräknades till omkring 31,000 kronor. Denna begäran bifölls icke av Eders Kungl. Maj:t; utgifter för sådana bostäder ansågos nämligen böra hänföras till kapitalökning och sålunda upptagas i vederbörande statförslag för att underställas Riksdagens prövning. Samtidigt erhöll styrelsen under hand meddelande, att kostnaderna icke borde få överstiga c:a 25,000 kronor. För detta ändamål måste byggnaden ganska avsevärt förminskas, varför ritningarna omarbetades, men bibehölls dock centraluppvärmningen. I sitt år 1912 avgivna statförslag upptog styrelsen kostnad för uppförande av dels jägmästarebostad i Stensele dels tvenne sådana bostäder i Lycksele, ehuru kostnaderna då icke kunde exakt bestämmas, därför att vissa kostnadsberäkningar icke ännu kunnat erhållas från orten. I underdånig skrivelse den 30 december 1912 lämnade emellertid styrelsen närmare uppgifter i fråga om kostnaderna för dessa bostäder. Därvid beräknades kostnaden för Stenselebostaden till 25,760 kronor om kakelugnar användes, och skulle kostnaden med värmeledning stiga till c:a 1,000 kronor mera. I fråga om bostäderna i Lycksele meddelade styrelsen, att dessa — som voro ämnade att uppföras efter samma ritningar som Sorselebostaden — såsom

belägna betydligt närmare järnvägsstation, beräknats kunna uppföras för c:a 3,500 kronor lägre pris per bostad. I det statsrådsprotokoll, som låg till grund för Eders Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen i frågan, förklarade statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet sig icke hava något att erinra mot dessa av styrelsen gjorda beräkningar och förslag, som ordagrant anfördes. Riksdagen biföll sedan förslaget utan anmärkning.

Emellertid visade det sig sedermera, att de av en byggmästare i Umeå lämnade uppgifterna å vissa kostnader, vilka lågo till grund för den av styrelsens byggnadskunniga biträde gjorda beräkningen över skillnaden i kostnad för kakelugnar och för värmeledning, tilltagits för höga i följd av hans bristande erfarenhet om sådan värmeledningsanordning, varför kostnadsskillnaden i själva verket blev mindre än den av styrelsen uppgivna. Sedan de nya bostäderna i Särna tagits i bruk hösten 1912 och sålunda centraluppvärmningen där vintern 1912—1913 hunnit att prövas, begärde undertecknad Fredenberg våren 1913 av jägmästaren Sylvén yttrande angående, huru värmeledningen under sagda vinter fungerat. Av detta yttrande, som i transumt (bil. 18) bifogas, framgick, att värmeledningen i huvudsak varit till belåtenhet samt visat sig draga betydligt mindre ved än vad kakelugnar skulle hava gjort. Utom några mindre erinringar gällde den huvudsakliga anmärkningen svårigheten att vid starkare kyla samtidigt kunna uppvärma alla rum tillika med förstuga och garderober. Denna skrivelse överlämnades till förenämnde ingenjör Nilson för yttrande i vad mån de anmärkta olägenheterna kunde avhjälpas. I anledning härav meddelade denne, att vid beräkningen av de utstrålade värmeenheterna dessa genom ett större additionsfel blivit alldeles för låga och därigenom ock värmeytorna för små, vilket haft till följd svårigheten att samtidigt uppvärma alla rummen (bil. 17).

Då av jägmästare Sylvéns nämnda skrivelse framgick, att sådan värmeledning hade stora fördelar framför kakelugnar, om de anmärkta olägenheterna kunde avhjälpas, och då ingenjör Nilson meddelat, att den egentliga olägenheten berodde på ett räknefel vid ritningarnas uppgörande och även de andra till huvudsaklig del kunde hävas, tvekade icke styrelsen att vid utlysande av entreprenadauktion å bostäderna i Lycksele intaga bestämmelse om införande av värmeledning i överensstämmelse med ritningarna — helst det visat sig, att kostnadsskillnaden för kakelugnar och värmeledning i själva verket icke var så stor, som beräknats, vartill komme det särskilt å avlägsna orter i Norrland betydligt billigare underhållet å en sådan värmeledning i jämförelse med

underhållet av kakelugnar. Styrelsen är av den meningen, att, enär de företedda ritningarna voro uppgjorda för centraluppvärmning enligt varmluftssystemet och styrelsen i sin åberopade skrivelse icke föreslagit, att centraluppvärmning skulle utbytas mot kakelugnar, lika litet som vare sig Eders Kungl. Maj:t eller riksdagen föreskrivit detta, styrelsen varit oförhindrad låta inreda Lyckselebostäderna med centraluppvärmning, när detta kunde ske inom ramen för det av riksdagen anvisade beloppet. Styrelsen anser ock, att styrelsen varit oförhindrad att använda detta system även ifråga om Stenselebostaden. Att så icke skett, beror därpå, att kostnaderna för denna bostad varit mera knappt beräknade, enär de föregående kostnaderna för framforsling av sten och virke, såsom förut anförts, blivit oskäligt höga.

Som varmluftssystemet nu hunnit att prövas i de två bostäderna i Särna under två hela vintrar och även något inpå den tredje, har styrelsen från jägmästarna Sylvén och Fredholm infordrat ett gemensamt yttrande angående, huru värmeledningarna fungerat. Av detta den 9 innevarande månad avgivna yttrande (bil. 17) framgår, att värmeledningen visat sig vara ännu mer ekonomisk, än vad jägmästaren Sylvén i sin förra skrivelse beräknat, samt att detta sätt för uppvärmningen av dem anses vara mycket att föredraga framför kakelugnar.

Att slutligen brandfria kassaskåpsanordningar d. v. s. kassavalv, icke inrättats, beror därpå, dels att kostnaderna för bostäderna därmed skulle hava ökats, så att de icke kunnat hållas inom ramen av beräknade och anvisade belopp, dels att ifråga om bostäderna i Stensele och Lycksele, som äro avsevärt mindre än de i Särna, utrymme för kassavalv icke finnes.

Allmänna förutsättningar för hushållningen å statens skogar.

Vid bedömandet av den hushållning, som kommit de allmänna skogarna till del, torde böra beaktas jämväl vissa allmängiltiga förutsättningar för denna hushållning, nämligen skogsundervisningen, skogslitteraturen, skogsstatens personal och tjänstgöringsområden, personalens avlöning och anslagen till kronoskogarnas förvaltning.

Härvid torde först böra erinras, att lärarepersonalen vid undervisningsanstalten för utbildande av förvaltande skogstjänstemän länge varit anställd allenast på extra stat och med mycket svag avlöning (bil. 19). Detta var ej ägnat att väcka intresse för specialstudier i syfte att vinna framstående duglighet och kompetens till lärarebefattning vid skogsinstitutet. Antalet fast anställda lärare var allenast tre, i följd varav utav dem krävdes en mångsidighet, som knappast kunde vara förenlig med grundlighet. Därjämte voro förordnade tre extra lärare för specialämnen. En avsevärd förbättring inträdde, då skogsinstitutets

personal jämlikt nådigt brev den 3 juni 1892 anställdes på ordinarie stat från och med år 1893 och i samband därmed vissa ändringar i undervisningen genomfördes. Men fullt tillfredsställande kan skogsundervisningen anses bliva ordnad först i samband med skogshögskolans inrättande. Skogsundervisningen för den bevakande personalen har jämväl varit föremål för utredning av de sakkunniga, som i mars 1908 avgivit betänkande angående ändamålsenligt ordnande av skogsundervisningen i dess helhet. Ordnandet av denna del av skogsundervisningen torde vara att i sinom tid förvänta.

I nära samband med skogsundervisningen står den nationella skogslitteraturen. Ända intill senaste åren ha saknats utförliga svenska handböcker i flertalet grenar av skogshushållningen, varför så väl vid skogsundervisningen som vid fortsatta självstudier delvis använts utländsk litteratur, vilken givetvis ej i alla delar äger tillämplighet på våra förhållanden. Det torde ligga i öppen dag att denna omständighet varit ägnad att i sin mån motverka höjandet av vår nationella skogshushållning.

Skogsstatens förvaltande ordinarie personal utgjordes år 1875 av 81 jägmästare, en var med sitt revir av de till 4,843,757 hektar uppgående allmänna skogarna, varav dock allenast 1,542,749 hektar kronoparker. Efter regleringen år 1889 nedgick antalet jägmästare från och med 1890 till 74. Revirens antal minskades sålunda med sju, ehuru de allmänna skogarnas areal ökats till 7,306,760 hektar, varav 3,408,750 hektar kronoparker. Snart nog visade dock erfarenheten, att skogsstatens personal måste till antalet ökas, om skogshushållningen särskilt å de avlägset belägna skogstrakterna i Norrland skulle kunna föras framåt. Genom Eders Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut ökades ock antalet revir, så att det från och med år 1901 utgjorde 89. Vid samma års början uppgick de allmänna skogarnas areal till 7,229,743 hektar, varav 4,518,066 hektar kronoparker. Vid skogsstatens reglering år 1908 utgjorde den ordinarie personalen från och med år 1909 10 överjägmästare, 90 jägmästare och 382 kronojägare. De allmänna skogarnas areal uppgick år 1910 till 8,948,111 hektar, varav 4,606,932 hektar kronoparker. En jämförelse av relationen mellan antalet revir år 1875, 81 stycken och de allmänna skogarnas dåvarande areal, 4,843,757 hektar, med motsvarande tal år 1910, nämligen 90 revir och 8,948,111 hektar allmänna skogar, visar att skogsarealen ökats i långt större proportion än antalet revir. På samma gång hava dock framställts ökade krav på skogshushållningens intensitet. Ännu mera påtagligt framträder ojämnheten i detta förhållande, om ökningen av revirens antal jämföres med

ökningen uteslutande av kronoparkernas areal, vilken från år 1875 till år 1910 i runt tal tredubblats.

Efter hand hava därefter revirens antal ökats, så att detta vid ingången av år 1915 utgör 102. Emellertid är det högst nödvändigt, att en ytterligare väsentlig ökning både av revirens antal och av antalet bevakningstrakter må komma till stånd, därest personalen skall kunna i nödig mån uppfylla de krav på ökad intensitet i skogshushållningen, vilka med varje år med rätta allt skarpare framträda.

Skogsstatens avlöning var länge mycket otillfredsställande, i följd varav personalen måste söka fyllnad i de nödiga inkomsterna för sin existens uti arbeten, som icke tillhörde tjänsten, i främsta rummet skogsförrättningar åt enskilde. En närmare redogörelse för skogsstatens avlöningsförmåner genom regleringen år 1874 samt senare skedda löneregleringar ävensom den ökning i skogspersonalens antal, som under skilda år ägt rum, meddelas i bilagan 20.

Beträffande anslagen till direkta förvaltningsåtgärder må erinras, att dessa till och med 1911 i huvudsak utgått i form av reservationsanslag till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande av skogsväsendet i allmänhet samt endast till någon mindre del av fixa e. o. anslag, vilka anslag Riksdagen år från år beviljat. Sagda anslag hava städse varit synnerligen knappt tillmätta, varför styrelsen också haft mycket stor svårighet att inom ramen av dem kunna bekosta de nödvändigaste utgifterna. Detta har ej kunnat ske, utan att styrelsen nödgats i större eller mindre grad avpruta krav på andra från styrelsens sida önskvärda arbeten. Visserligen hava Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen icke i högre grad nedsatt de av styrelsen begärda anslagen till förvaltningsåtgärder, men detta står i samband därmed, att styrelsen icke velat framkomma med större anslagskrav än att styrelsen trott sig kunna i huvudsak påräkna bifall till sin framställning. Emellertid nedsattes anslagen vissa år och exempelvis år 1900 med inemot 400,000 kronor å det av styrelsen begärda reservationsanslaget. En direkt följd av anslagens knapphet har givetvis varit, att utvecklingen av en intensivare skogshushållning fördröjts. Sedan domänstyrelsen från och med år 1912 även till namnet inrangerats bland de affärsdrivande verken och därmed erhållit anslaget till driftkostnader av skogsmedlen, har i detta avseende ett lyckligare förhållande inträtt, vilket inom en ej avlägsen framtid helt visst skall komma att vinna uttryck i intensivare och i det hela taget bättre hushållning å statens skogar. Härvid är dock att märka, att ett dylikt resultat ej kan med ett slag erhållas. Men en granskning av tillståndet inom de skilda reviren visar dock, att i många fall skogs-

skötseln redan nu kan betecknas såsom god, vilket länder de jägmästare till heder, vilka haft ansvaret för skogsskötseln inom de revir, där så är förhållandet. Det visar ock, att i den personliga förmågan och driften samt intresset bland skogsstatens tjänstemän måste, om reviren icke äro för stora och anslagen ej för knappa, sökas den viktigaste faktorn till hushållningens utveckling.

Även domänstyrelsen har städse arbetat under trycket av för ringa personal. Detta har i all synnerhet gjort sig gällande under det sista tiotalet år. Löneregleringskommittén har ock i sitt betänkande den 9 mars 1907 vitsordat, att domänstyrelsens arbetsbörda var synnerligen tryckande, och jämväl departementalkommitterade hava i sitt betänkande betonat detta. Visserligen erhöll domänstyrelsen med löneregleringen från och med år 1909 en ny skogsbyrå, men samtidigt indrogs en notarietjänst å skogsbyraerna. I vilken hög grad styrelsens arbetsbörda under de senaste åren vuxit, belyses i viss måv av ökningen av skogsavverkningen samt utgifternas och inkomsternas tillväxt (se bil. 21 och 22). Att erinra är ock, att sannolikt dess arbetstid i större grad än något annat affärsdrivande verk torde tagas i anspråk med besvarande av nådiga remisser. Dessa avse visserligen till stort antal jämförelsevis smärre frågor, såsom utsyning i förskott å hemmansskogar i lappmarken, skogsavkastningens disposition å ecklesiastika bostället m. m. Men ofta äro de, såsom i fråga om yttranden över kommittébetänkanden och lagstiftningsfrågor m. m., mycket arbetskrävande. De hava ock vuxit i antal med det allt större skogliga intresset från allmänhetens sida.

I avbidan på att de skilda kommittéer eller sakkunnige, som jämlikt Eders Kungl. Maj:ts förordnande haft att avgiva betänkanden och förslag i olika skogshushållningsfrågor, kunnat avlämna sådana betänkanden samt Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen fattat beslut i anledning därav, har styrelsen måst begränsa sig till att med den personal i styrelsen och i skogsstaten, som stått till styrelsens förfogande, så långt det varit möjligt söka verka för införande av bättre skötsel å de allmänna skogarna, främst genom avverkningarnas ökande i beståndsvårdens intresse samt genom införande av större enhetlighet och konsekvens i förvaltning och tillämpande av bättre affärsmetoder, så vitt detta inom ramen av gällande författningar låtit sig göra.

Då Riksdagens revisorer vid sina anmärkningar icke i skälig mån synas hava tagit hänsyn till de medel och den makt, som lagts i styrelsens händer, och då Revisorerna icke heller, såsom dock den norrländska skogsvårdskommittén gjort, synas hava beaktat, att försummelser i skogsskötseln eller befintliga hinder för en rationell skogsskötsel — allra

helst beträffande Norrland, där brist pa kommunikationer eller hinder i övrigt att avsätta smärre virkesdimensioner ännu rada eller först under senaste åren förändrats till det bättre — icke kunna i mera utsträckt grad rättas eller hävas under ett fåtal ar, sa har styrelsen här näst närmare utveckla den bakgrund, mot vilken styrelsens ämbetsverksamhet, enligt styrelsens mening, bör ses.

Det tillkommer icke styrelsen att döma, i vad mån styrelsen även med hänsyn därtill har motsvarat de berättigade krav, som statsmakterna böra kunna ställa på styrelsen. Men det torde dock icke anses vara förmätet, om styrelsen gör anspråk på, att dess ämbetsverksamhet bedömes med avseende fästat på de förhållanden, som därvid statt hindrande i vägen, och som styrelsen här ovan papekat.

Sammanfattning.

Vad domänstyrelsen i det föregående anfört, torde i korthet kunna sammanfattas i följande huvudpunkter.

1) 1902 års indelningscirkulär, med vars utfärdande styrelsens nuvarande chef och ledamöter icke tagit befattning, innehåller visserligen några bestämmelser av innebörd att föranleda till för låg avverkning. De av dessa, som härvid varit av betydelse, äro likväl genom senare cirkulär av styrelsen upphävda eller ändrade. Tillräckliga bestämmelser i övrigt att förhindra för låg avverkning finnas. Om dessa i vissa fall icke följts, kan detta i och för sig ledsamma förhållande icke läggas cirkuläret till last. Dess föreskrifter hava varit av mycket stort värde för införande av bättre metoder för avverkningens uttagande och skogens föryngring, varför dess betydelse i utvecklingen icke bör underskattas. Kritik av lösryckta delar av cirkuläret kan ej leda till ett rättvist bedömande av detta i dess helhet.

2) 1912—1913 års indelningsföreskrifter hava icke tillkommit utan efter noggrant övervägande. Redan 1907 tillkallade styrelsen vissa personer vid skogsinstitutet och de förberedande skogsskolorna samt skogsförsöksanstalten för diskussion angående nya indelningsbestämmelser. Vid 1910 års sammanträde med samtliga överjägmästare diskuterades åter samma fråga. På grundval av dessa diskussioner upprättades år 1911 inom styrelsen förslag till nya indelningsbestämmelser, vilka sedan remitterades till direktören för skogsinstitutet för att tillika med lärarna i skogsindelning och skogsmätning däröver avgiva yttrande. Sedan dessa därefter sammanträtt inför styrelsen 1912, avgavo de utlåtande i ärendet, som i huvudsak lades till grund för styrelsens ifrågavarande föreskrifter. Då diskussion angaende tillämpningen av dessa

lämpligen icke borde ske, förrän desamma hunnit komma till användning i samtliga distrikt och erfarenhet samt materiel från taxeringsarbeten enligt dessa föreskrifter förelågo, kunde överläggning därom icke komma till stånd tidigare än vid 1914 års sammanträde med överjägmästarna. Vid detta sammanträde, då även direktören för skogsinstitutet jämte förstnämnda lärare därstädes voro närvarande, genomdiskuterades sagda föreskrifter. Det är styrelsens avsikt att före instundande vår utfärda ett fullständigt skogsindelningscirkulär. Detta har icke kunnat tidigare slutarbetas, på grund av att styrelsen varit i hög grad överhopad med arbeten, som icke kunnat undanskjutas. Beträffande särskilt bestämmelser för avverkningsberäkning har styrelsen tillika ansett önskvärt att till ledning för dem hava tillgång till ett efter de nya grunderna för taxeringen erhållet större material.

3) Styrelsen har haft sin oavlåtliga uppmärksamhet riktad på att genom förhöjning av avverkningen uttaga skadad och övermogen skog samt skog, som i beståndsvårdens intresse bort avverkas, samt att såväl i allmänhet som särskilt för detta ändamål få utsyningarna förlagda och utförda på mest ändamålsenliga sätt. Därom vittna — utom de vid chefsinspektionerna förda protokoll — styrelsens därom utfärdade föreskrifter åren 1906 och 1910 samt uttalanden vid fastställandet av skogsindelningsplaner ävensom att styrelsen upptagit dessa frågor till diskussion vid sammanträden med samtliga överjägmästare åren 1911 och 1913. Styrelsen har icke heller någonsin nedsatt de årliga utsyningsförslagen, men väl i många fall höjt dem.

4) Avverkningen har successivt ökats, så att den sedan år 1905 ungefär fördubblats. Med denna fortgående höjning beräknar styrelsen, att om tillräcklig ökning av skogspersonalen erhålles, kunna inom få år komma upp till det årliga avverkningsbelopp, eller 2.5 procent av virkesförrådet, som styrelsen angivit i sitt yttrande över den. uppå föranstaltande av statsrådet och chefen för finansdepartementet för första försvarsberedningen gjorda utredningen angående den framtida avkastningen av statens skogar i Norrland och Dalarna, och skulle alltså den årliga avverkningsprocenten därefter bliva ungefär dubbelt så stor som den till cirka 1.2 beräknade tillväxtprocenten. Om ock avverkningen i några vissa revir i nedre Norrland, där god konkurrens å virke tidigt inträtt, förr kunnat ökas, gäller detta alls icke Norrland i dess helhet, där större höjning av avverkningarna icke kunnat ske utan nedgång i virkesprisen.

Man må emellertid hysa vilka åsikter som helst angående, huru stor avverkningen bort vara, så har den i allt fall med den hittills

varande personalen icke kunnat vidare ökas, om nämligen åren 1912—1914 undantagas. Under sistnämnda år har tillgången å skogstjänstemän efter hand blivit större, men skulle, om ett större antal av dessa använts för utstämplingar, i stället så mycket mindre av de från och med år 1912 påbörjade skogsindelningsarbeten kunnat utföras.

5) I fråga om de av Statsrevisorerna besökta kronoparkerna inom Ångermanälvens flodområde, där Revisorerna ansett, att de i skogsindelningsplanerna beräknade avverkningsbeloppen äro för låga, synas Revisorerna icke hava beaktat, att avverkningarna å dessa parker på grund av styrelsens meddelade allmänna föreskrifter i själva verket varit betydligt större än de i planerna beräknade.

6) Ehuru skogsbestånden i större eller mindre utsträckning å vissa kronoparker, särskilt i nedre Norrland, äro avtynande, så gäller detta ingalunda de norrländska kronoparkerna i allmänhet. Skadad och övermogen skog finnes visserligen i ganska stor utsträckning men allenast i jämförelsevis mindre omfattning i form av hela avtynande bestånd. Därför kan också den skadade och mera övermogna skogen i allmänhet uttagas genom förhuggningar om ock emellanåt föryngringsluckor samtidigt böra upptagas. Sådan skog skulle också i större grad än som skett redan hunnit att tillgodogöras, om avverkningarna tidigare inriktats just därpå. Där dylik skog icke kan avverkas genom förhuggningar, utan i stället trakthuggning måste ske, kan avverkningen icke ökas i vilken grad som helst, enär trakthyggen icke kunna utläggas i obegränsad utsträckning. I bestånd, som icke kunna med korta mellantider genomhuggas, kan icke förekommas att träd torka. I Norrland, där bestånden tidigare icke kunnat gallras, där stora områden av även de äldre bestånden ännu icke hunnit att genomhuggas, där dessa huggningar i allt fall icke kunna återkommas annat än med mer eller mindre långa tidsintervaller och där förut utav den avtorkande skogen endast grövre träd kunnat tillgodogöras, borde alltså nu finnas stora förråd torrskog, om skogsbestånden i stort sett hade sådan benägenhet att torka, som man i vissa tidnings- och tidskriftsartiklar samt i vissa fall även i Riksdagen sökt göra gällande. Att detta dock icke är förhallandet, framgår av de sammandrag över hittills, enligt 1912 års cirkulär utförda skogstaxeringar, som hunnit upprättas (Bil. 3 och 4).

7) Gent emot Statsrevisorernas anmärkning, att i de av Revisorerna besökta reviren så ringa kostnader per hektar av revirens hela skogsmarksareal och i procent av de årliga försäljningsmedlen nedlagts på skogsodling, erinras, att detta i all huvudsak beror därpå, att smärre virkesdimensioner först på senaste åren, i vissa fall först på sista åren

och i andra fall ännu icke alls kunnat avsättas. Trakthyggen, där markvårds- och skogsodlingskostnader kunnat utföras, hava därför icke hunnit uppstå till sådan omfattning, att kostnaderna för dylika åtgärder kunnat uppgå till några högre belopp per hektar av revirens mycket stora skogsarealer eller större procent av deras höga skogsmedelssummor. Trakthyggen komma emellertid efter hand att upptaga allt större arealer och i förhållande därtill komma kostnaderna för markvårds- och skogsodlingsåtgärder att springa i höjden. Redan åren 1913 och 1914 visa i detta avseende betydligt höjda siffror. Enligt styrelsens mening är det icke heller riktigt att bedöma skogsskötselns standpunkt genom dylika jämförelser. Det är nämligen icke de därför utlagda kostnadernas storlek, som bör bevisa, huruvida dylika åtgärder blivit eftersatta, utan i stället det förhållandet, att trakter finnas, där sådana åtgärder kunnat göras, men icke gjorts. Styrelsen har i Riksdagen klandrats för att hava avslagit framställningar om anslag till skogsodling, ehuru styrelsen aldrig, trots den oftast stora svårigheten att få de beviljade anslagen att räcka till alla krav, avslagit sådana framställningar. Ty, att styrelsen till mindre belopp begränsat begärda sådana anslag, då arbetskostnaden eller fröåtgången per hektar eller priset per kilo för fröet uppenbart beräknats för högt, kan icke få tydas såsom ett avslående eller oberättigat avprutande. Styrelsen har tvärtom i många fall tillagt kostnader för sådana åtgärder, där dylika icke varit föreslagna.

Till dikningen av myrar begärda kostnader hava däremot i rätt stor utsträckning måst avslås på grund av bristande anslag. Dock har oftast icke funnits tillräcklig personal för deras utförande.

I likhet med Statsrevisorerna anser styrelsen, att inventeringen av skogstillgångarna bör påskyndas så mycket som möjligt. Av brist på personal har likväl denna varken kunnat börjas tidigare eller forceras mera, än som skett. Det hade varit styrelsens mening att till detta ändamål begära högre anslag för innevarande år, än vad som skett, men styrelsen ansåg sig på grund av erhållen föreskrift att för detta år i möjligaste mån begränsa anslagskraven, därför icke böra ifrågasätta högre anslag än för år 1914.

9) I likhet med Statsrevisorerna anser även styrelsen, att en noggrannare bokföring över statens skogstillgångar bör uppläggas och fullföljas, men en sådan kan icke komma till stånd, förrän de ännu arbetande kommittéerna avgivit sina betänkanden och särskilda arbetskrafter därför erhållits såväl hos den lokala skogsförvaltningen som hos styrelsen.

10) Styrelsen delar även Statsrevisorernas mening däruti, att kronoöverloppsmarkerna fortast möjligt böra överföras till kronoparker. Att

så icke skett i större utsträckning än hittills varit fallet, beror likväl icke på styrelsen.

11) Med avseende på Statsrevisorernas anmärkning angående det ringa förvärv av ströängar, som hittills skett, får styrelsen meddela, att en del sådana förvärv äro under utredning eller efter utredning beroende på annan myndighets åtgärd. Ströängar hava likväl under senare åren endast i ringa omfattning hembjudits kronan, vilket torde vara beroende på svårigheten för hemmansägarna att frigöra dem från å hemmanen vilande inteckningar. Vissa domare hava ock uppställt svårigheter för erhållande av lagfart å sådana köp. Ett ej ringa antal hembud hava gjorts till så höga pris, att styrelsen ej därå kunnat reflektera.

12) Styrelsen delar Statsrevisorernas mening, att kolonisationsarbetet å kronoskogarna i Norrland i hög grad är förtjänt att göras till föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens fortsatta omvårdnad samt att detta bör bedrivas planmässigt, varvid upplåtelserna förläggas till sådana områden, där gynnsamma utvecklingsmöjligheter verkligen förefinnas. Att i många fall odlingslägenheter blivit upplåtna å olämpliga platser eller åt personer utan förutsättning att kunna genomföra ett sådant arbete, beror i viss mån därpå, att dels avstyrkanden från skogsförvaltningens sida i fråga om framställningar om upplåtelser, som från nyss angivna synpunkter varit olämpliga, dels ock styrelsens avslag å dylika, ofta i tidningspressen likasom ock vid flera tillfällen inom riksdagen klandrats och tolkats såsom brist på förstående och intresse för denna viktiga fråga.

13) Beträffande de under uppförande varande jägmästarebostäderna anser styrelsen att rumshöjden icke kan ytterligare minskas. Den nuvarande höjden är för de bägge våningarna respektive 15 och 30 cm. lägre än den enligt Stockholms stads byggnadsstadga lägst tillåtna. Centraluppvärmning enligt varmluftssystemet har visat sig vara ekonomisk och ändamålsenlig i de bägge Särnabostäderna, varför styrelsen icke tvekat att inrätta även de bägge Lyckselebostäderna med sådant uppvärmningssystem. Härvid hava värmeytorna ökats, enär de på grund av ett räknefel av ingenjören vid förslagets uppgörande för Särnabostäderna därstädes blivit för små. Då de av styrelsen företedda ritningarna äro uppgjorda för centraluppvärmning enligt varmluftssystem och varken Kungl. Maj:t eller riksdagen föreskrivit, att kakelugnar i stället skulle insättas, har styrelsen ansett sig oförhindrad inrätta dessa bostäder med centraluppvärmning. Sedan byggnaderna för kostnadernas begränsning avsevärt minskats, finnes därstädes icke plats för inrättande av brandfria kassaskåpsanordningar.

14) Då Statsrevisorerna även i fråga om skogsskötselns direkta handhavande riktat anmärkningarna mot domänstyrelsen, nödgas styrelsen framhålla, att styrelsen icke kan påtaga sig det ansvar, som uppenbarligen bör påvila den lokala skogsförvaltningen. Då dennas befogenhet i avseende på skogsskötseln är synnerligen stor, trots vad av den norrländska skogsvårdskommittén och även i övrigt blivit i motsatt riktning uttalat, och då det på grund av skogarnas beskaffenhet — särskilt i fråga om Norrland — måste så vara, lärer ock skogsförvaltningens ansvar böra bedömas i förhållande därtill. Därvid måste dock nödig hänsyn fästas vid vad som för skogsförvaltningen varit möjligt åstadkomma med avseende på rådande avsättningsförhållanden och de för stora tjänstgöringsområdena.

15) Då styrelsen efter tillsättandet av den norrländska skogsvårdskommittén år 1907 och senare kommittéer, som ännu äro i verksamhet, ansett sig vara förhindrad att avgiva förslag till sådana ändringar i fråga om styrelsen och den lokala skogsförvaltningens organisation, som äro oundgängligen nödiga, för att en tillfredsställande skötsel av de allmänna skogarna skall kunna införas, har styrelsen måst inskränka sig till mindre partiella organisationsförslag samt att i fråga om skogsskötseln i främsta rummet söka genom efter hand ökade avverkningsbelopp tillgodogöra skadad och övermogen skog samt skog, som i beståndsvårdens intresse bort avverkas, ävensom verka för införande av större likformighet i förvaltningen samt tillämpande av bättre affärsmetoder, så långt detta med gällande författningar varit möjligt.

Det synes styrelsen att dess verksamhet bör bedömas med hänsyn till de medel och den makt, som statsmakterna givit styrelsen. Med detta till utgångspunkt, skall man finna, att, trots statsmakternas efter hand ökade intresse och offervillighet för skogsväsendet, anslagen alltid varit för små, personalen i skogsstaten svagare avlönad än i andra verk likställd personal samt att personalen alltid varit och fortfarande är för fåtalig. Domänstyrelsens stora svårighet att med den starkt växande arbetsbördan, varav uppgifterna i bil. 21 och 22 torde i viss grad utgöra mätare, kunna med samma personal medhinna allt, torde ligga i öppen dag. Stockholm den 18 januari 1915.

Underdånigst
KARL FREDENBERG.

TH. ÖRTENBLAD. T. W. HERMELIN,
föredragande.

Arne Chatillon-Winbergh.

Bilaga 1.

Kungl. domänstyrelsens cirkulär angående vissa avverkningar för beståndsvårdens höjande; givet den 22 december 1906.

Sedan vid inspektionsresor befunnits, att åt vården av skogsbestånden å de allmänna skogarna ofta ej ägnats den omsorg, som erfordras för skogsavkastningens höjande till det maximum, som efter därpå inverkande förhållanden anses kunna ernås, och att beståndsvarden i många fall blivit i hög grad försummad, har kungl. domänstyrelsen härmed velat föreskriva, att det skall åligga skogstjänstemännen att ägna denna viktiga del av skogshushållningen synnerlig uppmärksamhet.

Vid upprättandet av förslag till skogshushållningsplan bör fördenskull till avverkning under indelningsperioden föreslås det beredningshuggnings- och gallringsvirke, som för en rätt vård av bestånden och för skogsavkastningens behöriga höjande därunder bör uttagas, varjämte föreskrift skall i förslaget intagas därom att redan befintligt rensningshuggningsvirke likasom sådant, som under indelningsperioden kan uppkomma, skall i första rummet tillvaratagas. Vid tillämpning av skogsbrukssätt, där skogens areal utgör huvudsaklig grund för avverkningsbeloppets beräknande (trakthuggning och traktblädning) bör beredningshuggningsvirke, som utgöres av överståndare i yngre bestånd, uppskattas med större noggrannhet än virke inom övriga utom indelningsperiodens avverkningsyta varande bestånd, börande sådana överståndare helst särskilt räknas och kuberas.

Där så är lämpligt, bör hjälpgallring i större eller mindre utsträckning utföras i form av s. k. krongallring, vilket ofta kan med fördel ske även i medelålders och nära huggfärdiga bestånd (s. k. ljushuggning). För skogar, inom vilka huggfärdiga (»mogna») bestånd antingen saknas eller förekomma endast i ringa utsträckning och för vilka indelningscirkulären sålunda antingen alls icke eller endast i modifierad form äga tillämpning, kan krongallring under viss tid ersätta trakthuggning eller traktblädning. Hygge må nämligen icke utsättas i yngre eller icke huggfärdiga slutna bestånd, vilka ej heller vid blädning må underkastas föryngringshuggning, utan bör i blädningsskogar sådan huggning under viss tid ersättas med förhuggning.

Krongallring i trakthygges- och traktblädningsskogar samt förhuggning i blädningsskogar må — med undantag för bestånd, som skola slutavverkas under de närmaste 10 à 20 åren — givas allenast sådan styrka, att beståndet ånyo sluter sig, dock att föryngringsluckor må

upptagas i sådana blädningsbestånd, varest detta redan under förhuggningen kan anses önskvärt.

Därest i redan gällande skogshushållningsplaner förslag antingen saknas angående gallrings-, berednings- och rensningshuggning eller äro ofullständiga, skall det likväl åligga revirförvaltaren att i de utsyningsförslag, han enligt gällande föreskrifter har att årligen avgiva — eller ock om så erfordras i särskild framställning — till avverkning upptaga det virke, som genom ifrågavarande huggningar anses böra under året för skogsvårdens främjande uttagas, dock endast i den mån sådant kan ske utan att förnärma enskild persons eller kommuns rätt. Enahanda åliggande tillkommer jägmästare jämväl i fråga om sådan allmän skog, som icke är till ordnad hushållning indelad.

Med ändring av därom gällande bestämmelser i kungl. domänstyrelsens cirkulär den 16 maj 1896 angående allmänna skogars indelning till trakthuggning och traktblädning, vill kungl. styrelsen härmed hava bestämt, att virke, som hädanefter uttages genom beredningshuggning må, särskilt å mindre skogar, där sådant virke kan erfordras för husbehov, ingå i indelningsperiodens avverkningsbelopp antingen så, att den reguljära avverkningen för vissa år inställes och ersättes med på angivet sätt uttaget virke, eller ock så, att beredningshuggningsvirket, där det befinnes lämpligt, fördelas å indelningsperiodens särskilda år, varigenom i badadera fallen förberörda virke kommer att tillhöra skogens ordinarie avkastning.

För allmän skog, som är till ordnad hushållning indelad, skall, där utom planen föreslagen avverkning för beståndsvårdens höjande anses böra tillhöra den reguljära skogsavkastningen, samtidigt med utsyningsförslag, vari här ifrågavarande huggningar föreslås, jämväl avgivas förslag till nödig jämkning i hushållningsplanen. I de fall då avverkning för beståndsvårdens höjande kan äga rum utöver den avverkning, som i planen bestämts, skall detta fullständigt motiveras, varvid till den ledning, som därav kan erhållas, en beräkning av ståndskogens verkliga tillväxt bör ingå i motiven. Där för sådan jämkning i hushållningsplanen erfordras särskild mätning och taxering, bör förslag härom upptagas i förslaget å skogar, för vilka skogsindelningar böra under året utföras.

I fråga om skogs indelning i hyggesföljder erinras om betydelsen av att bestånden därvid sammanföras efter markboniteten, även om hyggesföljderna därigenom skulle bliva mindre koncentrerade och mindre sammanhängande.

Beträffande den första vården av ungskogsbestånd vill kungl.

styrelsen, under erinran att denna vård ofta för länge uppskjutits, härmed fästa uppmärksamheten därpå, å ena sidan att spärrvuxna och storgreniga ungträd (»vargar») böra, om de skada andra träd, avlägsnas, och å den andra att i såddfläckar eller eljest för tätt uppkomna plantor böra genom urklippning eller bortskärande av lämpligt antal utav dem glesställas, så att de kvarvarande främjas i sin utveckling. Särskilt är detta av betydelse i alla de fall, där av särskilda skäl hjälpgallring ej kan nog tidigt äga rum.

Slutligen vill kungl. styrelsen, i anledning av att uppdragna ungskogsbestånd ofta blivit glesa och luckiga, härmed erinra om betydelsen av dels att vid skogsodling väljes trädslag med hänsyn till markens läge och jordmånens beskaffenhet, dels att skogsodlingen utföres med hänsyn till trädslagens förhållande till varandra, samt dels att genom tidiga hjälpkulturer kompletteras för glest uppkommen plantskog eller fyllas de luckor, som kunna förefinnas i kulturerna. Där så erfordras, skola atgärder för återväxtens fredande för beteskreatur ovillkorligen vidtagas före eller samtidigt med kulturernas utförande. I vissa fall kan vara lämpligt att på en gang inhägna en sammanhängande periodytas hyggen, varom i sa fall särskilt förslag skall avgivas vid början av planens tillämpningstid.

Stockholm som ovan.

KARL FREDENBERG.

K. G. G. Norling.

Avskrift. Bilaga 2.

Allmänna principer att beaktas vid utsyning och stämpling i de norrländska kronoskogarna, uttalade vid sammanträde med överjägmästarna i kungl. domänstyrelsen november 1911.

Å sådana trakter synnerligast i Norr- och Västerbottens län, där konkurrensen om utbjudet virke är mindre och där alltså vore av fördel att virkesköpare från andra orter infunne sig såsom spekulanter, bör, i den mån så är möjligt utan att avverkningsarbetet avsevärdare fördyras, på grund av att de skilda till avverkning bestämda träden komma att

ställa sig alltför glesa, virkesutsyningen och försäljningen ske så, att i första hand uttages träd av grövre dimensioner, i huvudsak avsedda till sågtimmer och därmed jämförliga sortiment, samt i andra hand, något år efter det avverkning därav ägt rum, sådant mindrevärdigt virke av mindre dimensioner, som anses icke kunna bära längre och dyrare frakter.

Försäljningsposterna böra omfatta större eller mindre antal träd, allteftersom förhållandena med avseende på påräknad spekulation synas te sig i orten, så att särskilt i trakter, där spekulanter från främmande orter kunna vara att påräkna, samt där det avverkade kommer att framforslas till mindre flottleder, som i huvudsak emottaga virke endast från kronans skogar, större partier om c:a 5 à 10,000 träd utbjudas i samma post.

Avverkningarna från kronoskogar invid i föregående punkt omförmälda mindre flottleder böra, i den mån så är möjligt, ordnas så att under visst år utbjudes så mycket virke till samma flottled, som denna för ernående av billigaste flottning skäligen kan emottaga, under det att avverkning till densamma ett annat år helt och hållet bör inställas.

Sedan reglering av ett vattendrag ägt rum och detsamma upplåtits till allmän flottled med bestämmelse om viss amorteringsavgäld å flottgodset, bör, där kronan är större virkesintressent och där hinder i övrigt ej möter, snarast företagas större avverkningar till flottleden, på det att byggnadskostnaderna må kunna så fort förhållandena sa medgiva, amorteras och anläggningskapitalet ej ökas med oguldna räntor.

Avverkning genom skogspersonalen i och för det avverkades försäljning i upphugget skick vid flottled eller annan avsättningsort bör, förutom av virke till visst ändamål såsom sliprar m. m., synnerligast ske av rensningsvirke utav mindrevärdig beskaffenhet samt av sådana till försäljning å rot utbjudna virkesposter, som icke funnit köpare till beräknat pris. Härvid bör iakttagas dels att i det vattendrag, till vilket virket avverkas, avsevärdare flottning kommer att äga rum, dels att i god tid helst före avverkningens påbörjande överenskommelse träffas med någon efter vattendraget opererande virkesköpare om det avverkade virkets överlämnande för visst avtalat pris för olika virkesslag och dimensioner, varvid samtliga virkesköpare efter vattendraget böra lämnas tillfälle avgiva anbud. Det torde i fråga om försäljningar utav genom skogspersonalen avverkat virke böra erinras om lämpligheten av att det avverkade väl sorteras och det ändamålsenliga i att skilda sortiment försäljas till olika köpare; så till exempel bör det grövre virket såsom sågtimmer kunna försäljas till ett efter vattendraget opererande sågverks-

bolag, under det att det mindre virket försäljes såsom pappersmasseved till köpare av förnämligast sådant virke.

I sådana skogar, där i större utsträckning skadade och torkande träd förekomma i förut icke glesställda bestånd, bör utstämplingen utföras i form av förhuggning, även om föryngringshuggning under normala förhållanden i stället bort därstädes utföras, på det att sådana skadade och torkande träd tillika med tilläventyrs förekommande torrträd i möjligaste mån måtte kunna tillgodogöras, innan de taga ytterligare skada.

Där skogens beskaffenhet emellertid är sådan, att dylik förhuggning icke kan utföras, såsom i äldre granbestånd och även i mycket överåriga tallbestånd, och där sålunda föryngringshuggning måste ske, böra därvid luckorna tagas så stora, att återväxt möjliggöres, men bör å andra sidan kalhyggen, särskilt större sådana, såvitt möjligt undvikas. Detta gäller ock vid föryngringshuggning i förut genom avverkning eller eljest glesställda bestånd. Vid all föryngringshuggning bör eftersträvas, att de delar av beståndet, som tillsvidare skola stå kvar, icke vid första avverkningen för hårt genomhuggas.

Av vikt är att vid blädning icke uttaga friska träd utan att överväga följderna därav för det kvarblivande beståndet.

Överståndare i ungskog, som icke lämpligen kunna ingå i ungskogen, böra alltid fortast möjligt avverkas, varvid bör tillses, att detta utföres så, att sådant uttagande av överståndare icke behöver onödigtvis ske i flera omgångar och skada därigenom förorsakas ungskogen.

Där kalhyggen icke kunna undvikas, bör man särskilt i fråga om större sådana låta sig angeläget vara att kvarlämna tillräckligt antal fröträd, även om därtill endast mindre dugliga träd finnas att tillgå.

För att stämplingarna må kunna utföras väl och omsorgsfullt, böra jägmästarna bemöda sig om att undervisa kronojägarna så, att de bliva kunniga, intresserade och ansvarsmedvetna för sin uppgift att under jägmästarens personliga ledning och kontroll utföra stämplingen efter de av honom meddelade principerna, ävensom att säkert bedöma provträden.

Ur protokollet rätt utdraget betygar.

Stockholm den 11 januari 1912.

Ex officio:

Martin Rasch.

Bestyrkes å tjänstens vägnar.

Revir.	Skog.	Växande skog 10—14 cm. tall.	gran.	15—24 cm. tall.	gran.	25—34 cm. tall.	gran.
Stensele.	Kyrkberget Bl. I—III	17,925	18,241	80,197	87,333	77,511	70,23
Dito	Verkanliden	—	1,669	—	9,168	—	5,55
Dito	Luspberget Bl. I—II	3,235	14,536	13,732	56,137	15,738	37,84
Dito	Rönnliden Bl. I—IV	8,767	49,029	39,563	242,992	43,347	271,02
Dito	Jovan Bl. I—X	53,638	34,275	271,742	166,635	328,901	139,37
Dito	Gunnarn Bl. I—XVI	81,753	55,994	189,494	262,806	562,639	166,20
Södra Lycksele.	Pauliden	8,494	2,737	39,290	18,128	63,665	8,39
Dito	Nordanås Bl. IV	2,707	2,036	41,938	23,434	68,810	11,54
Dito	Lyckan Bl. I—II	23,451	8,592	121,815	32,582	96,716	9,60
Dito	Umstrand	1,728	1,602	9,418	6,535	12,934	4,93
Dito	Djupliden	5,219	15,816	28,964	36,388	22,841	6,88
Dito	Säter	1,530	5,110	8,191	28,648	9,315	5,74
Dito	Tuggenliden	4,690	7,276	25,832	24,521	30,555	14,20
Dito	Haraliden	3,691	26,156	16,003	75,778	13,861	43,60
Norra Lycksele.	Lidsbrinken	1,067	430	4,799	1,363	7,104	71
	Summa	217,895	243,499	1,190,978	1,072,448	1,353,937	795,89
	tall %	6.5	—	35.8	—	40.6	—
	gran %	—	9.7	—	42.9	—	32.0

[1]) Totalförrådet å kronoparken Verkanliden, Luspberget och Säter, å vilka torrskogar icke uppskattat

Revir.	Skog.	Växande skog 10—14 cm. tall.	gran.	15—24 cm. tall.	gran.	25—34 cm. tall.	gran.
Boden.	Kloken Bl. I—III	57,724	32,981	179,079	88,176	150,227	27,20
Dito	Költräsk	6,473	6,304	46,865	15,036	44,578	3,50
Dito	Kvarnhult	18,257	14,176	74,756	31,287	32,599	7,70
Dito	Slåttberg Bl. I	6,578	7,313	34,621	24,980	41,880	10,95
Dito	Risberg	3,128	4,972	18,495	14,471	26,100	4,18
Dito	Lakaträsk	1,154	546	6,015	628	3,551	8
Dito	Ljusåtrakten (taxerade delar)	15,595	16,790	80,112	41,984	51,062	13,13
Råneå.	Brännbergstrakten Bl. I—II	26,296	19,180	91,248	48,079	50,549	12,86
	Summa	135,205	102,262	531,191	264,641	400,546	79,63
	% av förrådet tall	11.9	—	47.03	—	35.5	—
	gran	—	22.5	—	58.3	—	17.6

Bilaga 3.

k b m. 5—00 cm. all.	gran.	Summa tall.	Summa gran.	Summa Totalsumma.	Torrskog k b m. —24 cm. tall.	—24 cm. gran.	25—00 cm. tall.	25—00 cm. gran.	Summa tall.	Summa gran.	Summa Totalsumma.	% av hela virkesförrådet.
),889	57,985	206,522	233,795	440,317	2.014	529	3,399	2,292	5,413	2,821	8,234	1.54
—	5,754	—	22,146	22,146	—	—	—	—	—	—	—	—
5,277	18,695	47,982	127,217	175,199	—	—	—	—	—	—	—	—
8,487	156,076	120,164	719,123	839,287	39	581	832	2,358	871	2,939	3,810	0.45
3,948	59,870	828,229	400,154	1,228,383	690	38	10,154	1,210	10,844	1,248	12,092	0.82
5,257	64,453	1,319,143	549,461	1,868,604	11,421	168	47,110	1,367	58,531	1,535	60,066	3.11
8,411	963	159,860	30,224	190,084	-	—	1,077	110	1,077	110	1,187	0.62
7,570	401	121,025	37,420	158,445	—	—	4,662	200	4,662	200	4,862	2.98
0,886	974	282,868	51,756	334,624	—	—	4,723	148	4,723	148	4,871	1.45
7,425	1,079	31,505	14,147	45,652	—	—	528	101	528	101	629	1.36
6,867	1,384	63,891	60,472	124,363	—	—	108	80	108	80	188	0.15
7,107	1,057	26,143	40,561	66,704	—	—	—	—	—	—	—	—
9,366	2,344	70,443	48,347	118,790	—	—	596	329	596	329	925	0.77
6,622	14,575	40,177	160,117	200,294	—	—	556	2,252	556	2,252	2,808	1.38
492	104	13,462	2,612	16,074	—	—	170	10	170	10	180	1.11
8,604	385,714	3,331,414	2,497,552	5,828,966	14,164	1,316	73,915	10,457	88,079	11,773	99,852 [1]	1.79
7.01	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	15.4	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—

ej medräknat i den angivna procenten torrskog.

Bilaga 4.

k b m. 35—00 cm. tall.	gran.	Summa tall.	Summa gran.	Summa Totalsumma.	Torrskog k b m. —24 cm. tall.	—24 cm. gran.	25—00 cm. tall.	25—00 cm. gran.	Summa tall.	Summa gran.	Summa Totalsumma.	% av hela virkesförrådet.
19,872	1,979	406,902	150,336	557,238	20,383	—	9,627	—	30,010	—	30,010	5.11
6,918	218	104,834	25,062	129,896	12,553	493	4,144	151	16,697	644	17,341	11.78
2,594	568	128,206	53,732	181,938	10,676	—	1,073	—	11,749	—	11,749	6.07
10,333	2,204	93,412	45,454	138,866	3,066	—	3,060	—	6,126	—	6,126	4.22
7,780	419	55,503	24,049	79,552	2,546	962	2,762	350	5,308	1,312	6,620	7.68
727	30	11,447	1,290	12,737	336	25	212	—	548	25	573	4.31
8,351	1,271	155,120	73,180	228,300	31,146	—	7,142	—	38,288	—	38,288	14.36
3,282	568	171,375	80,687	252,062	168	—	721	—	889	—	889	0.35
59,857	7,257	1,126,799	453,790	1,580,589	80,874	1,480	28,741	501	109,615	1,981	111,596	6.59
5.3	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1.6	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Bilagorna 5, 6 a, b, c.

Grafiska framställningar av virkespriser m. m.

(Återfinnas efter bilaga 22 a.)

Bilaga 6 d.

I Ångermanälvens floddal i allmänhet gällande pris å virke, levererat vid Granvåg (Sollefteå).

År	Sågtimmer 19 fot timmer med toppdiameter i eng. tum av								Pappersmasseved av gran 15 fots timmer med toppdiameter i eng. tum					
	6″		8″		10″		13″		3 1/2″		4 1/2″		5 1/2″	
	tall	gran	tall	gran	tall	gran	tall	gran	pr st.	pr kbf.	pr st.	pr kbf.	pr st.	pr kbf.
	pris per styck kronor								pris i öre					
1900	0.55	0.50	1.54	1.40	3.96	3.60	7.37	6.70	—	—	21	8.4	35	10.0
1901	0.44	0.39	1.22	1.08	3.15	2.79	5.86	5.19	—	—	16	6.4	30	8.5
1902	0.47	0.42	1.33	1.19	3.42	3.13	6.36	5.69	—	—	14	5.6	27	7.7
1903	0.52	0.50	1.47	1.40	3.88	3.70	7.03	6.70	—	—	15	6.0	28	8.0
1904	0.52	0.50	1.47	1.40	3.88	3.70	7.03	6.70	—	—	16	6.4	31	8.8
1905	0.55	0.52	1.54	1.47	4.07	3.88	7.37	7.03	—	—	19	7.6	30	8.5
1906	0.64	0.64	1.78	1.78	4.71	4.71	8.54	8.54	—	—	20	8.0	32	9.1
1907	0.67	0.67	1.89	1.89	5.—	5.—	9.04	9.04	—	—	25	10.0	36	10.2
1908	0.58	0.58	1.64	1.64	4.34	4.34	7.87	7.87	—	—	29	11.6	43	12.2
1909	0.65	0.65	1.82	1.82	4.81	4.81	8.71	8.71	—	—	25	10.0	35	10.0
1910	0.69	0.69	1.92	1.92	5.08	5.08	9.21	9.21	—	—	26	10.6	36	10.2
1911	0.70	0.70	1.96	1.96	5.18	5.18	9.38	9.38	20	11.7	30	12.0	42	12.0
1912	0.88	0.88	2.20	2.20	4.51	4.51	8.36	8.36	24	14.1	36	14.4	51	14.5
1913	0.96	0.96	2.40	2.40	4.92	4.92	9.12	9.12	29	17.0	43	17.2	61	17.4
1914	0.98	0.98	2.45	2.45	5.02	5.02	9.31	9.31	31	18.0	47	19.0	67	19.2

Bilaga 7.

Det ekonomiska resultatet av Hamra kronoparks förvaltning, jämfört med samma resultat för Orsa besparingsskog åren 1884—1911.

Flera gånger har från olika håll uttalats den meningen, att avverkningen av den gamla skogen å Hamra kronopark förts för långsamt. I år har ock i tidningsartiklar framhållits, dels att kronan i allmänhet avverkar den gamla skogen för långsamt, dels att särskilt i fråga om kronans skogar i Dalarna det ekonomiska resultatet skulle blivit mycket gynnsammare, om kronan avverkat den gamla skogen lika fort, som i allmänhet skett å besparingsskogarna därstädes. — En jämförelse av det ekonomiska resultatet av Hamra kronoparks förvaltning med samma resultat för Orsa besparingsskog åren 1884—1911 bör därför hava in-

tresse. Sedan den under flera år pågående uppmätningen och taxeringen av Hamra kronopark nu blivit avslutad, kan ock en ganska tillförlitlig sådan jämförelse göras.

De bägge skogarnas arealer.

Genom avvittringens inom Orsa socken och Hamra kapellag fastställande år 1884 uppdelades Orsa stora finnmark på Hamra kronopark, Orsa besparingsskog, Hamra besparingsskog och en del byområden inom dessa skogar. Enligt de sista uppmätningarna har Hamra kronopark bekommit 25,668.63 hektar produktiv skogsmark och Orsa besparingsskog 53,301.48 hektar, varjämte Hamra besparingsskog och de omnämnda byområdena erhållit mindre delar. Orsa besparingsskog har sålunda erhållit något mer än dubbelt så mycket produktiv skogsmark som Hamra kronopark.

De ursprungliga virkesförråden.

Å såväl Hamra kronopark som Orsa besparingsskog uppskattades skogstillgången efter tillträdet av skogarna. Dessa uppskattningar äro likväl icke alldeles jämförbara. Å Hamra kronopark skildes endast å träd 21—29 cm. (8 ½—11 eng. tum) vid brösthöjd samt träd 30 cm. (12 eng. tum) och däröver. Å Orsa besparingsskog däremot medtogos ej några träd under 13 eng. tum vid brösthöjd, men skildes å alla tumtalen däröver till och med 23 tum. Från förhållandet mellan samtliga tumtalen därstädes kan dock antalet 12 tum ganska säkert beräknas å den senare skogen. Göres detta kan man i fråga om träden från och med 12 tum få material till en jämförelse.

Å Hamra kronopark utgjorde antalet träd 12 tum och däröver 2,167,664 stycken. Kronoparkens dåvarande areal produktiv skogsmark översteg den nuvarande med 880 hektar och utgjorde sålunda då 26,548.63 hektar. Per hektar sådan mark kom alltså 82 stycken träd 12 tum och däröver. Å Orsa besparingsskog funnos enligt taxeringen 2,813,896 stycken träd 13 tum och däröver. Om en kurva utlägges med ledning av antalet träd inom de från 13 till 23 tum skilda tumklasserna och antalet 12 tums träd beräknas därefter, erhållas 1,181,714 stycken sådana träd. Hela antalet träd 12 tum och däröver skulle alltså bliva 3,995,610 stycken eller 75 stycken per hektar. Antalet träd med 12 tums minimidimension per hektar överensstämmer sålunda i det allra närmaste å de bägge skogarna, varför man ganska säkert kan beräkna, att antalet träd beträffande åtminstone de tumtal under 12 tum, som vid denna tid hade saluvärde, också i det närmaste var lika per hektar. Känt var nämligen, att skogen å hela denna stora mark i stort sett var mycket lika, varför virkesförrådet å så stora delar av denna, som dessa bägge skogar utgöra, böra hava varit i det närmaste lika. Visserligen kan med ledning av de senaste uppskattningarna beräknas, att gran-

procenten även vid skogarnas tillträde varit icke oväsentligt högre å Hamra kronopark, men detta skulle vid denna tid, då pappersved icke kunde avsättas, hava givit Orsa besparingsskog ett proportionsvis större värde. Om man därför antager, att vid sagda tid skogsvärdet efter i Hälsingland gällande virkespris varit lika för bägge skogarna, bör åtminstone icke Hamra kronopark kunna anses gynnad.

De nuvarande virkes-förråden. I fråga om det nuvarande virkesförrådet utgör detta å Hamra kronopark enligt åren 1905—1911 verkställd uppmätning och taxering av parken, sedan efter taxeringen skedd avverkning fråndragits, 2,802,679 kbm., eller 109 kbm. per hektar produktiv skogsmark. — Orsa besparingsskog uppmättes och taxerades åren 1896—1904 och utgjorde virkesförrådet enligt indelningshandlingarna, sedan likaledes efter taxeringen skedd avverkning fråndragits, 2,875,139 kbm., eller 54 kbm. per hektar produktiv skogsmark. För ingendera av skogarna har medtagits vare sig befintlig torrskog och å impedimenten förekommande skog eller efter taxeringen skedd tillväxt. Fransett torrskogen och skogen å impedimenten äro alltså de verkliga virkesförråden något högre än de angivna beloppen. Då tillväxten efter hand som taxeringen fortgått icke kan med någon säkerhet beräknas, måste alltså virkesbeloppen å de bägge skogarna jämföras utan tillväxtberäkning. Nu började visserligen taxeringen 9 år tidigare å Orsa besparingsskog än å Hamra kronopark, i följd varav virkesförrådet å Orsa besparingsskog kunde synas böra tillgodoföras proportionsvis större tillväxt än å Hamra kronopark. Enligt samstämmiga uppgifter har emellertid proportionsvis långt mera skog torkat å Orsa besparingsskog än å Hamra kronopark. Särskilt under granbarkborrens svåra härjningar i slutet av 1890-talet och början av 1900-talet förstördes proportionsvis betydligt mera skog å Orsa besparingsskog än å Hamra kronopark, helst å den förra skogen icke vidtogos några åtgärder för härjningens stävjande. Det är också naturligt, att avtorkningen å Orsa besparingsskog skall hava varit förhållandevis mycket större efter den där skedda dimensionsavverkningen, som så plötsligt utsträcktes över hela skogen. Skogens förvaltare e. jägmästaren Kolmodin, meddelar, att denna avtorkning varit så stor, att det rent av kan ifrågasättas, huruvida icke den till och med varit större än tillväxten. De enligt taxeringarna funna virkesbeloppen å de bägge skogarna torde sålunda, utan att därmed något företräde gives åt Hamra kronopark, kunna jämföras med varandra. Göres detta utan hänsyn till den tillväxt, som verkligen ägt rum, så är alltså virkesförrådet å Hamra kronopark, 109 kbm. per hektar, dubbelt större än förrådet å Orsa besparingsskog, 54 kbm. per hektar.

Realisationsvärdena av dessa virkesförråd enligt på Voxna älv[1] år 1911 gällande virkespris kunna beräknas sålunda: *De nuvarande virkesförrådens värde.*

Hamra kronopark.

303,044 planktolfter tall à 34 kronor	10,303,496: —		
184,912 planktolfter gran à 32 kronor	5,917,184: —	16,220,680: —	
Avgår utdrivningskostnad	3,359,812: —		
Avgår flottningskostnad till Voxna älv 6,692,871 timmer à 17 öre	1,137,788: —	4,497,600: —	11,723,080: —
352,950 kbm. pappersved à kronor 5: 95		2,100,052: —	
Avgår utdrivningskostnad à kronor 2.45	864,727: —		
Avgår flottningskostnad till Voxna älv à 49 öre	172,945: —	1,037,672: —	1,062,380: —
335,300 kbm. kolved à kronor 0.65 på rot			217,945: —
		Summa	13,003,405: —
som med beräknad 20-årig avverkningstid och 2 ½ procents ränteförlust reduceras till			10,158,260: —
Avgå årliga utgifter:			
Vägskatt	3,300: —		
Förvaltning och bevakning, 25,668 hektar skogsmark à 0.56	14,374: —	17,674: —	
som, kapitaliserade efter 4 procent, utföras med			441,850: —
		Realisationsvärdet	9,716,410: —

Alltså utgör skogens realisationsvärde per hektar (värdet av torrskogen och å impedimenten befintlig skog icke inräknat) 378 kronor.

[1]) Virkesprisen å Dalälven voro såsom vanligt icke obetydligt lägre, men för fullständig jämförelse har ansetts riktigast att räkna med samma virkespris för bägge skogarna. Av samma skäl har räknats med samma flottningskostnad till Dalälven som till Voxna älv, ehuru denna kostnad till Dalälven för närvarande är inemot dubbelt högre. Utdrivningsvägarnas längd äro i stort medeltal ungefär lika å de bägge skogarna, varför utdrivningskostnaderna äro ungefär lika.

Orsa besparingsskog.

226,596 planktolfter tall à 34 kronor	7,704,264: —		
104,685 planktolfter gran à 32 kronor	3,349.920: —	11,054,184: —	
Avgår utdrivningskostnad	2,908,066: —		
» flottningskostnad till Dalälven 6,867,568 timmer à 17 öre	1,167,487: —	4,075,553: —	6,978,631: —
504,680 kbm. pappersved à kronor 5: 95		3,002,846: —	
Avgår utdrivningskostnad à 2.45	1,236,466: —		
Avgår flottningskostnad till Dalälven à 0: 49	247,293: —	1,483,759: —	1,519,087: —
513,680 kbm. kolved à kronor 0.65 på rot			333,892: —
Summa			8,831,610: —
som, med beräknad 20-årig avverkningstid och 2 1/2 procents ränteförlust reduceras till			6,899,254: —
Avgå årliga utgifter:			
Vägskatt	7,000: —		
Förvaltning och bevakning, 53,301 hektar à 0.56	29,849: —	36,849: —	
som, kapitaliserade efter 4 procent utföras med			921,225: —
Realisationsvärdet			5,978,029: —

Alltså utgör skogens realisationsvärde per hektar (värdet av torrskogen och å impedimenten befintlig skog icke inräknat) 112 kronor.

Skogsvärdet per hektar skogsmark utgör således för Hamra kronopark 266 kronor mera än för Orsa besparingsskog, vilket för hela Hamra kronopark gör 6,827,855 kronor. Med detta belopp överstiger alltså det nuvarande skogsvärdet å Hamra kronopark motsvarande areal av Orsa besparingsskog.

De till den 1 jan. 1912 efter hand erhållna behållningarnas till samma dag kapitaliserade värde.

Enligt den av jägmästaren Nilsson och e. jägmästaren Modin utarbetade berättelsen över Hamra kronopark utgöra inkomsternas sammanlagda kapitalbelopp till den 1/1 1912 8,015,073 kronor och de sammanlagda utgifterna 438,712 kronor. Om de för varje år uppkomna behåll-

ningarna kapitaliseras med ränta på ränta efter 4 procent[1]) till den 1/1 1912, erhålles ett kapitalvärde av 11,396,666 kronor, som per hektar gör 444 kronor.

I fråga om Orsa besparingsskog utgöra inkomsternas sammanlagda kapitalbelopp till den 1/1 1912 10,949,714 kronor och de sammanlagda utgifterna 1,619,381 kronor.[2]) Om de för varje år uppkomna behållningarna på samma sätt kapitaliseras med ränta på ränta till den 1/1 1912, erhålles ett kapitalvärde av 22,875,281 kronor, som per hektar gör 429 kronor.

Härav framgår, att det till den 1/1 1912 med ränta på ränta kapitaliserade värdet av de erhållna behållningarna å Hamra kronopark överstiger de på samma sätt kapitaliserade behållningarna å Orsa besparingsskog med 15 kronor per hektar. Att detta kan vara möjligt, oaktat avverkningen per hektar varit så mycket mindre å Hamra kronopark än å Orsa besparingsskog, beror givetvis dels därpå, att de stora avverkningsbeloppen å den senare skogen pressades ut till verkliga vrakpris, under det att avverkningarna å kronoparken icke skett i större skala, än att dels alltid fulla pris kunnat erhållas, dels småvirke och avfallsvirke bättre kunnat tillvaratagas, vartill kommer att de sålunda efter hand skedda avverkningarna fått tillgodogöra sig den avsevärda dyrhetstillväxten. Något inverkar dock även, att utgifterna per hektar räknade varit större å Orsa besparingsskog än å Hamra kronopark. De egentliga utgifterna för skogens skötsel och förvaltning synas dock per hektar hava varit mindre å den förra skogen än å den senare.

Överskottet av det ekonomiska utbytet för Hamra kronopark, 15 kronor per hektar, gör för hela parken 385,029 kronor, med vilket belopp alltså det ekonomiska resultatet av försäljningarna för Hamra kronopark överskjuter samma resultat för lika stor areal av Orsa besparingsskog. Om detta belopp lägges till den summa, varmed det nuvarande virkesförrådets värde å Hamra kronopark överskjuter samma värde för lika stor del av Orsa besparingsskog, 6,827,855 kronor, så erhålles 7,212,884 kronor, vilket belopp alltså betecknar den förlust, som

[1]) Enligt benäget meddelande från jägmästaren Kolmodin har den ränta, som besparingsfonden erhållit å sina utlånade penningar i medeltal utgjort 4 procent. För alla övriga, här intagna uppgifter om Orsa besparingsskog står jag även i tacksamhetsskuld till jägmästaren Kolmodin, som för dessa uppgifters utarbetande gjort sig mycket besvär.

[2]) Som Orsa besparingsskog icke är särskilt bevillningstaxerad för den del, som ligger inom Orsa socken, ingå bland utgifterna alltså skatter endast för den inom Hamra kapellag belägna delen, vilka skatter per hektar räknat för hela skogen endast obetydligt överstiga den per hektar belöpande vägskatten å Hamra kronopark.

kronan skulle hava lidit om den gamla skogen å Hamra kronopark hade avverkats och sålts på samma sätt som skett å Orsa besparingsskog.

Mot denna jämförelse kan dock den anmärkningen göras, att, om Hamra kronopark hade utsatts för en liknande avverkning som Orsa besparingsskog, så hade det ekonomiska resultatet icke kunnat bliva proportionsvis lika dåligt, eftersom virkesprisen å Voxna älv voro rätt mycket högre än prisen å Dalälven, dit största delen av Orsa besparingsskog rätteligen skulle hava drivits. Om ock hänsyn tages härtill, bliva i allt fall tillräckligt många miljoner kvar för att såsom enorm beteckna den förlust kronan skulle hava lidit.

Till denna förlust kommer emellertid en ytterligare förlust, som dock — åtminstone icke för närvarande — kan värdesättas, utgörande det sämre tillstånd för den framtida produktionen, vari såväl skogsbestånden som marken å kronoparken nu skulle hava befunnit sig, i händelse en liknande plötslig massavverkning ägt rum. Att nämligen sagda tillstånd är mycket sämre å Orsa besparingsskog, därom torde icke råda mera än en mening. Detta kommer också att hava till följd, att en liknande jämförelse om 20 år skall visa sig ännu gynnsammare för Hamra kronopark.

Sammanställning av ovan lämnade jämförelse.

	Areal produktiv skogsmark		Det nuvarande virkesförrådet kbm.		Det nuvarande virkesförrådets värde kronor		Behållningarna kapitaliserade med ränta på ränta till d. 1/1 1912 kronor		Vinst eller förlust vid jämförelse mellan Hamra kronopark och lika stor areal av Orsa besparingsskog	
	hektar	ar	hela skogen	per har	hela skogen	per har	hela skogen	per har	för de jämförda arealerna i sin helhet	per har
Hamra kronopark	25,668	63	2,802,679	109	9,716,410	378	11,396,666	444	+ 7,212,884	+ 281
Orsa besparingsskog	53,301	48	2,875.139	54	5,978,029	112	22,875,281	429	— 7,212,884	— 281

Talen i de båda sista kolumnerna äro sålunda *icke* absoluta. För Hamra kronopark beteckna de den *vinst*, som kan anses hava kommit kronan tillgodo därför att hushållningen ej bedrivits på det sätt, som skett för Orsa besparingsskog. Omvänt beteckna talen för motsvarande areal av Orsa besparingsskog den *förlust*, som kan anses hava uppstått därför att skogen ej skötts på samma sätt som Hamra kronopark.

Stockholm i juli 1912.

Karl Fredenberg.

Bilaga 8.

Uppgift

å de under nedanstående år inom de tre nordligaste överjägmästaredistrikten utstämplade, till försäljning å auktion inför vederbörande Konungens befallningshavande utbjudna virkesposter ävensom de poster, som på grund av för låga anbud icke kunnat försäljas samma år de utbjudits utan först ett eller annat år senare.

Luleå distrikt				Skellefteå distrikt				Umeå distrikt				Summa			
å auktion utbjudna		därvid oförsålda		å auktion utbjudna		därvid oförsålda		å auktion utbjudna		därvid oförsålda		å auktion utbjudna		därvid oförsålda	
antal poster.	Summa träd.	antal poster.	Summa träd.	antal poster.	Summa träd.	antal poster.	Summa träd.	antal poster.	Summa träd.	antal poster.	Summa träd.	antal poster.	Summa träd.	antal poster.	Summa träd.
100	375,457	—	—	141	405,819	1	43	170	521,529	3	4,017	411	1,302,804	4	4,060
105	367,468	4	13,630	124	393,637	1	3,500	168	461,513	3	12.230	397	1,222,618	8	29,360
90	336,495	3	23,990	175	506,502	21	80,727	173	616,296	28	84,131	438	1,459,293	52	188,848
96	339,188	24	101,248	155	604,763	35	136,556	182	806,102	10	33,513	433	1,750,353	69	271,317
114	476,427	21	97,067	166	736,174	35	136,662	155	821,127	17	94,920	435	2,033.728	73	328,649
136	625,013	8	38,492	164	771,575	10	49,599	168	878.875	7	57,533	468	2,275,463	25	145,624
128	534,527	8	54,336	129	705,532	3	22,958	160	880,395	19	84,320	417	2,120,454	30	161,614
123	548,671	6	45,184	127	746,711	2	12,053	198	943,344	9	27,171	448	2,238,726	17	84,408
126	700,292	5	30,190	127	773,292	9	52,023	222	988,395	5	40.415	475	2,461,979	19	122,628
133	913,256	18	125,387	136	1,068,969	5	30,710	228	1,222,230	29	119,347	517	3,204,455	52	275,444
1,151	5,217,094	97	529,524	1,463	6,712,974	122	524,831	1,824	8,139,806	130	557,597	4,438	20,069,874	349	1,711,952

Bilaga 9.

Till överjägmästarna i de fem norra distrikten.

Kungl. domänstyrelsen har härmed, med ändring av föreskrift i punkt 3 mom. 2 av kungl. styrelsens cirkulär den 28 maj 1902, angående allmänna skogars indelning till ordnad timmerblädning, velat föreskriva, att trädens och i följd därav beståndens kubikmassor skola beräknas ej endast efter den timmer- eller saludugliga delens kubikinnehåll utan efter medelstammens för varje dimensionsklass hela kubikmassa, varom Ni har att giva samtliga Eder underlydande skogstjänstemän besked.

Stockholm den 15 juni 1909.

KARL FREDENBERG.

Martin Rasch.

Bilaga 10.

Kungl. domänstyrelsens cirkulär i anledning av kungl. styrelsens den 16 maj 1896 och den 28 maj 1902 utfärdade föreskrifter angående allmänna skogars indelning till trakthuggning och ordnad blädning; givet den 28 maj 1907.

För undvikande av den skada, som förorsakas av bleckning i träden, skall föreskriften i punkt 2 av cirkuläret den 16 maj 1896 angående uppbleckning till tre meters bredd av de linjer, som förut ej upphuggits, erhålla följande lydelse:

»I varje fall skola linjerna, om de ej förut upphuggits, vid ändpunkterna samt vid punkter, där de skäras av baslinjer och vägar, förses med numrerade, å kartan på lika sätt betecknade stenar eller pålar, de senare av minst 1 meters höjd ovan jord. När för linjernas återfinnande märkning av träden anses önskvärd, böra stammarna medelst röd eller vit färg på lämpligt sätt märkas.»

Enligt punkt 2 i cirkuläret den 28 maj 1902 skall ovanstående bestämmelse gälla jämväl vid skogars indelning till ordnad timmerblädning.

Bestämmelsen i punkt 19 i cirkuläret den 16 maj 1896 i fråga om undantagande av viss trakt för ändamål, som omförmäles i § 29 av kungl. förordningen den 24 januari 1894, skall upphöra att gälla.

Den i punkt 8 av cirkuläret den 28 maj 1902 meddelade föreskriften, att vid omloppstidens bestämmande skall beaktas bland annat, att tillräcklig tid anslås för föryngringen, bör så förstås, att där denna tid anses bliva abnormt lång, omloppstiden skall förhöjas med det antal år, varmed den i förevarande fall nödiga föryngringstiden anses överskjuta den normala.

Enär punkt 9 i sistnämnda cirkulär i vissa fall så tolkats, att föryngringshuggning i normal omfattning skulle under alla förhållanden under en indelningsperiod äga rum, erinras därom att å skogar, där bestånden lämpa sig för förhuggning i större utsträckning, men föryngringshuggning icke eller allenast i mindre omfattning bör ifrågakomma, förhuggning bör helt eller delvis ersätta föryngringshuggningen.

I förhuggningen inbegripas rensnings-, gallrings- och ljushuggningar, vilka, om bestanden å en skog icke äro huggfärdiga, utföras i lämplig omfattning, intill dess jämväl föryngringshuggning bör företagas.

Den mening i punkt 11 av samma cirkulär, som behandlar tillfällig förhöjning av avverkningen, skall erhålla följande lydelse: »Sådan tillfällig förhöjning i avverkningen må ock i samband med åtgärder till markens förbättrande och till en god skogsföryngring äga rum, där genom ogynnsamma dräneringsförhållanden eller av andra orsaker skogens tillväxt i synnerligen hög grad *nedsatts*, varemot vid sådan tillfällig förhöjning av avverkningen ej samtidigt får som grund för avverkningsberäkningen läggas en s. k. tillfällig omloppstid, lägre än den normala.»

I cirkuläret den 16 maj 1896 meddelad föreskrift — att då annan skogstjänsteman än revirförvaltaren förordnas handlägga skogsindelningsförrättning å allmän skog, det skall åligga förrättningsmannen att före skogsindelningsförslagets upprättande rådgöra med revirförvaltaren om läge och utsträckning av de blivande avverkningstrakterna, om sättet för föryngringen m. fl. frågor rörande skogens skötsel, därvid revirförvaltaren skall skriftligen avfatta sin mening, som bilägges skogsindelningsförslaget — skall äga tillämpning även vid skogars indelning till timmerblädning.

Slutligen vill kungl. domänstyrelsen härmed föreskriva, att vid indelning av allmän skog enligt av kungl. styrelsen utfärdat förordnande förrättningsmannen skall renovera kartor och handlingar i två exemplar, varvid det ena exemplaret av kartorna ritas å kartpapper på vanligt sätt, medan det andra, avsett för ljuskopiering, uppritas med tusch, men utan färgläggning, å kalkerväv.

Stockholm som ovan.

KARL FREDENBERG.

E. G. Fahlcrantz.

Utdrag ur skogsindelningshandlingar för inom Stensele och Lycksele socknar

Revir.	Kronopark.	Skogsmarksareal							Virk…		
		kal-mark	upptages av skog uti åldersklasserna					Summa	a. utvecklingsbar skog.		
			1—50 år	51—100 år	101—150 år	151—200 år	201 år		tall	gran	Summa
		Har.	Har.	Har.	Har.	Har.	Har.	Har.	kbm.	kbm.	kbm.
Stensele	Kyrkberget	1,080 18	2,767 72	1,969 20	1,109 86	3,656 11	2,930 05	13,513 12	43,308	54,360	97,668
Dito	Verkanliden	3 65	1 92	— —	36 05	211 39	304 97	557 98	—	1,087	1,087
Dito	Luspberget	5 85	1,355 15	423 17	30 72	551 42	2,177 63	4,543 94	6,663	8,564	15,227
Dito	Rönnliden	3 58	6,225 64	2,934 93	5,480 77	5,723 56	2,341 78	22,710 26	34,327	124,315	158,642
Dito	Jovan	26 22	8,658 12	8,601 30	1,993 61	5,831 51	3,892 12	29,003 28	286,713	94,857	381,570
Dito	Gunnarn	977 73	10,619 13	6,931 28	6,088 83	14,935 92	10,965 61	50,518 50	395,264	121,089	516,353
S:a Lycksele	Pauliden	16 45	1,665 04	1,124 31	254 92	1,066 38	149 21	4,276 31	47,760	10,920	58,680
Dito	Nordanås Bl. IV	96 05	1,406 98	251 11	766 87	1,926 01	330 37	4,777 39	38,854	6,958	45,812
Dito	Lyckan	104 76	1,878 10	1,597 04	638 11	2,262 13	610 82	7,091 20	106,261	13,306	119,567
Dito	Umstrand	7 65	56 68	102 02	185 69	322 14	161 72	835 90	5,073	2,940	8,013
Dito	Djupliden		72 10	1,748 27	488 23	72 51	42 55	2,423 66	32,287	35,474	67,761
Dito	Säter	—	386 93	409 24	25 92	356 50	308 15	1,486 74	6,066	6,608	12,674
Dito	Tuggenliden	—	47 42	2,190 29	103 37	171 66	20 31	2,533 05	41,133	20,146	61,279
Dito	Haraliden	3 63	407 22	1,829 19	339 08	359 40	748 16	3,686 68	16,217	48,333	64,550
N:a Lycksele	Lidsbrinken	— 30	161 32	— —	—	96 21	111 61	369 50	7,136	1,030	8,166
	Summa	2,325 99	35,710 17	30,111 35	17,542 03	37,542 88	25,095 09	148,327 51	1,067,062	549,987	1,617,049
	% av hela arealen	1.6	24.1	20.3	11.8	25.3	16.9	100			

Revir.	Kronopark.	Skogsmarksareal							Virk…		
		kal-mark	upptages av skog uti åldersklasserna					Summa	a. utvecklingsbar skog		
			1—50 år	51—100 år	101—150 år	151—200 år	201 år.		tall	gran	Summa
		Har.	Har.	Har.	Har.	Har.	Har.	Har.	kbm.	kbm.	kbm.
Boden	Kloken Bl. III	123 43	— —	1,054 93	123 90	115 11	2,369 55	3,786 92	18,387	2,481	20,868
Dito	Költräsk	108 40	280 27	135 91	185 38	514 91	959 33	2,184 20	13,151	3,244	16,395
Dito	Kloken Bl. II	—	2 62	463 94	117 71	3,475 20	578 80	4,638 27	15,726	8,014	23,740
Dito	Dito Bl. I	— —	70 31	1,073 90	366 02	2,296 43	7 75	3,814 41	28,472	8,449	36,921
								14,423 80			*97,924*
Dito	Kvarnhult	— —	39 93	766 36	543 27	1,641 44	739 70	3,730 70	25,839	10,239	36,078
Dito	Slättberg Bl. I.	—	83 50	576 74	706 85	1,346 11	25 95	2,739 15	22,344	784	23,128
	S:a	231 83	476 63	4,071 78	2,043 13	9,389 20	4,681 08	6,469 85			
Dito	Risberg	1.1 %	2.2 %	19.1 %	9.6 %	44.5 %	22.2 %	1,639 77	4,169	484	4,653
Dito	Lakaträsk							206 80	142	5	147
Dito	Ljusåtrakten (delar)							5,592 72	57,461	28,557	86,018
Dito	Brännbergstrakten Bl. I							4,431 20	46,689	15,226	61.915
Dito	Dito Bl. II							2,552 30	44,049	21,312	65,361
	Summa							35,316 14	276,429	98,795	375,224

Bilaga 11.

sterbottens läns lappmarker belägna, under åren 1912—1913 taxerade skogar.

rrådet																		
	b. verkn. mogen, men frisk skog			c. övermogen eller skadad skog				Summa				Årlig massatillväxt procent				Årligt avverkningsbelopp enligt hushållningsplanen		
all	gran	Summa	% av totalförrådet.	tall	gran	Summa	% av totalförrådet.	tall	gran	Summa	pr har skogsmark	för mogenhetsklass a.	b.	c.	medeltal.	Summa	pr har skogsmark	% av totalförrådet.
m.	kbm.	kbm.		kbm.	kbm.	kbm.		kbm.	kbm.	kbm.	kbm.					kbm.	kbm.	
6,472	70,672	147,144	34	86,742	108,763	195,505	44	206,522	233,795	440,317	33	3.5	1.0	0.3	1.0	9,366	0.69	2.13
—	12,428	12,428	56	—	8,631	8,631	39	—	22,146	22,146	38	2.5	0.7	0.4	0.6	472	0.84	2.1
5,999	76,490	112,489	64	5,320	42,163	47,483	27	47,982	127,217	175,199	39	3.8	0.7	0.2	1.0	3,486	0.77	1.99
5,103	257,950	293,053	35	50,731	336,858	387,592	46	120,164	719,123	839.287	37	3.3	0.9	0.3	0.9	17,193	0.76	2.11
1,776	186,583	588,359	48	139,740	118,714	258,454	21	828,229	400,154	1,228,383	42	2.9	0.7	0.1	1.3	22,440	0.77	1.83
5,682	250,646	876,328	47	298,197	177,726	475,923	25	1,319,143	549,461	1,868,604	37	2.9	0.8	0.1	0.9	33,670	0.67	1.80
9,941	18,915	118,856	62	12,159	389	12,548	7	159,860	30,224	190,084	44	2.8	0.6	0.3	1.2	3,119	0.73	1.64
8,644	25,199	93,863	59	13,507	5,263	18,770	12	121,025	37,420	158,445	33	2.2	0.8	0.4	1.2	2,829	0.59	1.79
5,856	26,461	122.317	36	80,751	11,989	92,740	28	282,868	51,756	334,624	47	2.4	0.8	0.1	1.3	6,144	0.87	1.81
4,821	5,216	20,037	44	11,611	5,991	17,602	38	31,505	14,147	45,652	55	3.1	0.9	0.5	1.1	903	1.08	1.98
6,003	14,985	40,988	33	5,601	10,013	15,614	13	63,891	60,472	124,363	51	3.0	1.0	0.6	2.0	1,908	0.79	1.53
2,471	6.947	19.418	29	7,606	27,006	34,612	52	26,143	40,561	66,704	45	2.9	0.9	0.6	1.1	1,285	0.86	1.93
2,771	21,009	43,780	37	6,539	7,192	13,731	11	70,443	48,347	118,790	46	2.8	0.9	0.6	1.8	1,856	0.73	1.56
6,515	47,503	64,018	32	7,445	64,281	71,726	36	40,177	160,117	200,294	54	3.4	1.0	0.6	1.6	3,558	0.97	1.78
3,758	511	4,269	27	2,568	1,071	3,639	22	13,462	2,612	16,074	43	2.6	0.7	0.5	1.6	308	0.83	1.92
5,832	1,021,515	2,557,347	44	728,520	926,050	1,654,570	28	3,331,414	2,497,552	5,828,966	39	2.9	0.8	0.4	1.28	108,537	0.73	1.86

Bilaga 12.

rrådet																		
	b. verkn. mogen, men frisk skog			c. övermogen eller skadad skog				Summa				Årlig massatillväxt procent				Årligt avverkningsbelopp enligt hushållningsplanen		
all	gran	Summa	% av totalförrådet.	tall	gran	Summa	% av totalförrådet.	tall	gran	Summa	per har skogsmark	för mogenhetsklass a.	b.	c.	medeltal	Summa	per har skogsmark	% av totalförrådet.
m.	kbm.	kbm.		kbm.	kbm.	kbm.		kbm.	kbm.	kbm.	kbm.					kbm.	kbm.	
6,453	31,968	98,421	50	45,749	31,325	77,074	39	130,589	65,774	196.363	52	2.9	1.2	0.5	1.1	5,015	1.3	2.55
9,731	15,564	85,295	66	21,952	6,254	28,206	21	104,834	25,062	129,896	59	3.2	0.9	0.4	1.—	3,072	1.4	2.36
8,256	26,260	104,516	59	34,704	15,545	50,249	28	128,686	49,819	178,505	38	3.9	1.1	0.5	1.3	4,582	1.0	2.57
9,777	9,738	79,515	44	49,378	16,556	65,934	36	147,627	34,743	182,370	48	3.3	1.2	0.6	1.4	4,377	1.1	2.10
		367,747				*221,463*				*687,134*		*3.3*	*1.1*	*0.5*	*1.2*	17,046	1.2	2.18
1,318	35,532	126.850	70	11,049	7,961	19,010	10	128,206	53,732	181,938	49	3.1	1.0	0.3	1.4			
5,465	33,621	89,086	64	15,603	11,049	26,652	19	93,412	45.454	138,866	51	3.0	1.2	0.6	1.4			
												3.2	1.1	0.5	1.3			
3,262	8,385	41,647	52	18,072	15,180	33,252	42	55,503	24,049	79,552	49							
8,769	750	9,519	75	2,536	535	3,071	24	11,447	1,290	12,737	62							
4,241	26,593	110,834	48	13,418	18,030	31,448	14	155,120	73,180	228,300	41							
3,543	5,129	28,672	22	14,515	25,982	40,497	31	84,747	46,337	131,084	30							
9,262	6,243	35,505	29	13,319	6,795	20,114	17	86,630	34,350	120,980	47							
0,077	199,783	809,860	51	240,295	155,212	395,507	25	1,126,801	453,790	1,580,591	45							

Utsyning och avverkni

Kronoparken Fåge

		Diameter i en							
		Råa träd.							
		5	6	7	8	9	10	11	12
1	1909. Träd	—	—	13	34	41	8	6	
2	*kbm.*	—	—	*2*	*7*	*12*	*3*	*3*	—
3	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
4	1910. Träd	—	375	672	1,039	1,529	1,395	1,210	1,18
5	*kbm.*	—	—	*94*	*208*	*398*	*503*	*556*	*71*
6	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
7	1911. Träd	—	36	92	133	179	395	232	15
8	*kbm.*	—	*4*	*13*	*27*	*47*	*142*	*107*	*9*
9	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
10	1912. Träd	—	—	165	555	1,172	1,721	2,016	2,12
11	*kbm.*	—	—	*23*	*111*	*305*	*619*	*927*	*1,27*
12	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
13	1913. Träd	—	368	374	314	285	169	101	47
14	*kbm.*	—	*37*	*52*	*63*	*74*	*61*	*46*	*28*
15	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
16	1914. Träd	—	1,201	1,952	2,606	2,382	2,013	1,488	1,20
17	*kbm.*	—	*120*	*273*	*521*	*620*	*726*	*684*	*72*
18	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Summa träd	—	1,980	3,268	4,681	5,588	5,701	5,053	4,71
20	*kbm.*	—	*161*	*457*	*937*	*1,456*	*2,054*	*2,323*	*2,82*

[1]) Därav torrt: av utstämpl. torra träd .... 2,139 kbm.
" " diverse torrvirke .... 2,612 "
4,751 kbm

Utsyning och avverkni

Kronoparken Gultj

		Diameter i en						
		Råa träd.						
		5	6	7	8	9	10	11
1	1896. Träd	—	—	—	—	—	3,270	
2	*kbm.*	—	—	—	—	—	*1,310*	
3	1897. —	—	—	—	—	—	—	—
4	1898. Träd	—	—	—	—	—	1,502	1,28
5	*kbm.*	—	—	—	—	—	*540*	*59*

Bilaga 13.

en 1909—1914.

rget, Tåsjö revir.

m 1.5 m. från marken.												
				Torra träd.							Summa träd och kbm.	
13	14	15	S:a.	5	7	9	11	13	15	S:a.		
2	3	2	113	—	—	364	227	55	30	676	789	1
1	*3*	*3*	*36*	—	—	*73*	*90*	*38*	*30*	*231*	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*249*	*516*	3
914	608	1,157	10,084	—	—	1,799	457	138	56	2,450	12,534	4
657	*411*	*1,437*	*4,975*	—	—	*359*	*183*	*96*	*56*	*694*	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*100*	*5,769*	6
86	53	155	1,515	—	—	49	37	19	6	111	1,626	7
62	*45*	*193*	*733*	—	—	*10*	*14*	*14*	*6*	*44*	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*506*	*1,283*	9
1,471	855	1,630	11,706	—	—	92	102	40	31	265	11,971	10
1,015	*718*	*2,020*	*7,011*	—	—	*18*	*41*	*28*	*31*	*118*	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*612*	*7,741*	12
26	16	20	1,720	—	—	133	90	36	31	290	2,010	13
19	*14*	*25*	*419*	—	—	*27*	*36*	*25*	*31*	*119*	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*575*	*1,113*	15
978	643	933	15,399	—	—	2,184	493	201	131	3,009	18,408	16
632	*552*	*1,159*	*6,008*	—	—	*437*	*224*	*141*	*131*	*933*	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*570*	*7,511*	18
3,477	2,178	3,897	40,537	—	—	4,621	1,406	489	285	6,801	47,338	19
2,386	*1,743*	*4,837*	*19,182*	—	—	*924*	*588*	*342*	*285*	*4,751*	[1]) *23,933*	20

Bilaga 14.

ren 1896—1914.

unsele revir.

um 1.5 m. från marken.													
					Torra träd.							Summa träd och kbm.	
12	13	14	15	S:a.	5	7	9	11	13	15	S:a.		
1,018		269		4,557	—	—	970	31	233	210	1,444	6,001	1
682		*269*		*2,261*	—	—	*213*	*12*	*163*	*210*	*598*	*2,859*	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
862	544	213	71	4,477	—	—	—	318	170	59	547	5,024	4
517	*392*	*177*	*88*	*2,304*	—	—	—	*127*	*119*	*59*	*305*	*2,609*	5

		Diameter i en						
		Råa träd.						
		5	6	7	8	9	10	11
1	1899. Träd		–	30	45	171	101	41
2	*kbm.*		–	*4*	*9*	*44*	*36*	*19*
3	1900. Träd	—	—	—	160	208	84	17
4	*kbm.*	-	—		*32*	*54*	*32*	*8*
5	1901. Träd	—	-	—		-	—	—
6	*kbm.*	-	—	—		—	—	—
7	1902. Träd	—	—	—	6	690	732	477
8	*kbm.*	—	—	—	*1*	*179*	*264*	*219*
9	*Div. torr* »	—	—		—	—	—	—
10	1903. Träd	—	—	8	18	44	21	40
11	*kbm.*	—	—	*1*	*4*	*11*	*8*	*18*
12	1904. Träd	—		—	180	701	728	583
13	*kbm.*			-	*36*	*183*	*262*	*269*
14	*Div. torr* »	—		—	—	—	—	—
15	1905. Träd	—		—	—	—	—	—
16	*kbm.*	-		—	—	—	—	—
17	*Div. torr* »	—	—	—		—	—	—
18	1906. Träd	—	-	—	835	805	586	423
19	*kbm.*	-		—	*167*	*210*	*211*	*195*
20	*Div. torr* »	—	—		—	—	—	—
21	1907. Träd	—	787	1,797	610	354	159	63
22	*kbm.*	—	*79*	*258*	*122*	*92*	*57*	*29*
23	1908. Träd	345	461	564	652	483	329	158
24	*kbm*	*24*	*46*	*79*	*130*	*126*	*119*	*73*
25	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—
26	1909. Träd	—	1,318	1,482	1,482	1,229	763	535
27	*kbm.*	—	*132*	*207*	*297*	*319*	*275*	*247*
28	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—
29	1910. Träd	1,146	1,428	1,010	798	513	205	43
30	*kbm.*	*70*	*143*	*141*	*160*	*134*	*74*	*20*
31	1911. Träd	1,633	2,110	1,884	1,878	1,118	774	453
32	*kbm.*	*115*	*211*	*268*	*376*	*291*	*278*	*208*
33	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—
34	1912. Träd	28	61	85	75	63	42	26
35	*kbm.*	*2*	*6*	*12*	*15*	*16*	*15*	*12*
36	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—
37	1913. Träd	185	886	1,359	1,543	1,492	1,432	1,298
38	*kbm.*	*13*	*89*	*191*	*309*	*388*	*516*	*598*
39	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—
40	1914. Träd	279	387	394	361	190	143	64
41	*kbm.*	*20*	*39*	*55*	*72*	*50*	*52*	*29*
42	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—
43	Summa träd	3,616	7,438	8,613	8,643	8,061	16,377	
44	*kbm.*	*244*	*745*	*1,216*	*1,730*	*2,097*	*6,583*	

[1]) Därav torrt: av utstämpl. torra träd .... 16,434 kbm.
„ „ diverse torrvirke .... 1,558 „
17.992 kbm.

m 1.5 m. från marken.					Torra träd.							Summa träd och kbm.	
12	13	14	15	S:a.	5	7	9	11	13	15	S:a.		
20	17	8	7	440	—	—	108	355	166	58	687	1,127	1
12	12	7	9	152	—	—	24	142	116	58	340	492	2
5	2	1	—	477	—	—	184	537	324	192	1,237	1,714	3
3	1	1	—	131	—	—	40	215	227	192	674	805	4
—	—	—	—	—	—	—	—	444	258	98	800	800	5
—	—	—	—	—	—	—	—	178	180	98	456	456	6
369	313	178	264	3,029	—	—	84	127	57	27	295	3,324	7
222	225	149	328	1,587	—	—	18	51	40	27	136	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	1,770	9
22	16	7	2	178	—	1	10	212	229	58	510	688	10
13	12	6	2	75	—	—	2	85	160	58	305	380	11
483	369	176	152	3,372	—	13	337	209	54	43	656	4,028	12
290	266	148	188	1,642	—	2	74	83	38	43	240	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	1,978	14
—	—	—	—	—	—	—	196	160	51	17	424	424	15
—	—	—	—	—	—	—	43	64	36	17	160		16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	285	17
295	152	97	127	3,320	112	599	337	302	91	19	1,460	4,780	18
177	110	82	157	1,309	8	72	74	120	63	19	356	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	193	1,858	20
21	8	—	—	3,799	1,640	4,557	1,991	1,654	2,086	125	12,053	15,852	21
13	6	—	—	656	115	546	438	662	1,460	125	3,346	4,002	22
86	43	10	1	3,132	971	2,970	1,951	602	183	37	6,714	9,846	23
57	31	8	1	694	68	357	430	241	128	37	1,261	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67	2,022	25
267	118	54	25	7,273	206	1,699	1,292	894	435	105	4,631	11,904	26
163	85	46	31	1,802	14	204	294	318	305	105	1,240	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	3,167	28
18	3	3	1	5,168	1,506	4,488	3,071	1,391	246	41	10,743	15,911	29
11	2	3	1	759	106	540	675	556	171	41	2,089	2,848	30
227	149	102	196	10,524	523	2,032	1,579	942	268	54	5,398	15,922	31
136	108	86	242	2,319	37	244	347	376	187	54	1,245	—	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	3,618	33
15	3	—	—	398	353	2,408	2,245	910	152	26	6,094	6,492	34
9	2	—	—	89	25	290	495	364	106	26	1,306	—	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	453	1,848	36
1,205	1,050	799	562	11,811	485	2,043	1,353	763	241	67	4,952	16,763	37
723	755	618	684	4,884	34	246	298	305	169	67	1,119	—	38
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-	137	6,140	39
68	20	9	8	1,923	233	1,765	1,430	850	271	103	4,652	6,575	40
41	14	8	10	390	16	215	314	420	190	103	1,258	-	41
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-	261	1,909	42
7,788		3,342		63,878	6,029	22,575	17,138	10,701	5,515	1,339	63,297	127,175	43
5,090		3,349		21,054	423	2,716	3,779	4,319	3,858	1,339	17,992	[1]) 39,046	44

Utsyning och avverknin

Kronoparken Torvsjöå

		Diameter i en							
		Råa träd.							
		5	6	7	8	9	10	11	12
1	1905. Träd	—	—	2	48	116	381	408	49
2	*kbm.*	—	—	—	*6*	*23*	*99*	*139*	*21*
3	1906. Träd	—	14	222	218	209	555	742	50
4	*kbm.*	—	*1*	*22*	*31*	*40*	*144*	*262*	*21*
5	1907. Träd	—	2	26	234	399	579	538	48
6	*kbm.*	—	—	*3*	*33*	*80*	*151*	*183*	*20*
7	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
8	1908. Träd	—	257	128	129	644	656	674	48
9	*kbm.*	—	*21*	*13*	*18*	*129*	*171*	*230*	*21*
10	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
11	1909. Träd	—	115	105	89	72	56	30	1
12	*kbm.*	—	*9*	*11*	*12*	*14*	*15*	*10*	[illegible]
13	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
14	1910. Träd	—	329	332	748	924	947	765	55
15	*kbm.*	—	*26*	*33*	*104*	*185*	*246*	*260*	*23*
16	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
17	1911. Träd	—	180	444	1,331	1,491	1,429	1,017	71
18	*kbm.*	—	*14*	*44*	*187*	*298*	*372*	*346*	*30*
19	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
20	1912. Träd	—	6	172	322	417	356	302	20
21	*kbm.*	—	*1*	*17*	*145*	*84*	*94*	*106*	*9.*
22	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
23	1913. Träd	—	6	62	277	498	1,059	957	86
24	*kbm.*	—	*1*	*6*	*39*	*99*	*275*	*325*	*37*
25	1914. Träd	13	128	1,350	2,152	2 294	1,815	1,211	81
26	*kbm.*	*1*	*10*	*135*	*302*	*457*	*472*	*414*	*35*
27	Summa träd	13	1,037	2,843	5.548	7,064	7,833	6,644	5,14
28	» *kbm.*	*1*	*83*	*284*	*777*	*1,409*	*2,039*	*2,275*	*2,22*

[1]) Därav torrt: av utstämpl. torra träd .... 4,348 kbm.
„ „ diverse torrvirke .... 1,439 „
5,787 „

Bilaga 15.

en 1905—1914.

lhelmina revir.

m 1.5 m. från marken.				Torra träd.							Summa träd och kbm.	
13	14	15	S:a.	5	7	9	11	13	15	S:a.		
387	280	330	2,453	—	—	57	219	203	51	530	2,983	1
220	*194*	*377*	*1,290*	—	—	*11*	*65*	*102*	*51*	*229*	*1,519*	2
322	178	313	3,281	—	1,679	2,387	2,098	815	222	7,201	10,482	3
184	*119*	*357*	*1,379*	—	*168*	*477*	*629*	*408*	*222*	*1,904*	*3.283*	4
375	215	379	3,227	64	1,223	2.499	1,918	668	183	6,555	9,782	5
214	*144*	*433*	*1.447*	*1*	*122*	*499*	*575*	*334*	*183*	*1,714*	—	6
—		—	-	—	—	—	—	—	—	*47*	*3,208*	7
402	344	608	4,331	—	27	114	162	45	7	355	4,686	8
229	*232*	*695*	*1.950*	—	*3*	*23*	*49*	*22*	*7*	*104*	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*4*	*2,058*	10
16	4	7	510	—	32	144	142	31	4	353	863	11
9	*3*	*8*	*98*	—	*3*	*29*	*43*	*16*	*4*	*95*	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*616*	*809*	13
404	314	586	5,901	—	96	95	192	66	12	461	6,362	14
230	*211*	*669*	*2,201*	—	*10*	*19*	*58*	*33*	*12*	*132*	—	15
—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	*230*	*2,563*	16
567	331	475	7,981	—	—	7	59	18	2	86	8,067	17
323	*222*	*542*	*2,656*	—	—	*1*	*18*	*9*	*2*	*30*	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*318*	*3,004*	19
171	111	217	2,282	—	—	1	20	12	2	35	2,317	20
97	*74*	*247*	*857*	—	—	—	*6*	*6*	*2*	*14*	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*224*	*1,095*	22
630	542	1,350	6,248	—	—	—	—	—	—	—	6,248	23
359	*363*	*1.540*	*3,379*	—	—	—	—	—	—	—	*3,379*	24
697	350	415	11,242	—	135	323	127	12	4	601	11,843	25
397	*234*	*474*	*3,254*	—	*14*	*64*	*38*	*6*	*4*	*126*	*3.380*	26
3,971	2,677	4,680	47,456	64	3,192	5,627	4,937	1,870	487	16,177	63,633	27
2,262	*1,796*	*5,362*	*18.511*	*1*	*320*	*1,123*	*1,481*	*936*	*487*	*5.787*	1) *24.298*	28

Utsyning och avverkni

Kronoparken Vojmåse

		Diameter i en							
		Råa träd.							
		5	6	7	8	9	10	11	12
1	1905. Träd	—	—	—	119	229	283	212	14
2	*kbm.*	—	—	—	*21*	*57*	*113*	*110*	*9*
3	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
4	1906. Träd	—		93	547	623	945	640	39
5	*kbm.*	—	—	*13*	*99*	*156*	*378*	*333*	*26*
6	1907. Träd		—	3	214	307	469	375	29
7	*kbm.*	—	—	—	*39*	*77*	*188*	*195*	*19*
8	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
9	1908. Träd	—	—	37	89	89	102	60	2
10	*kbm.*	—		*5*	*16*	*22*	*41*	*31*	*1*
11	1909. Träd	—	938	1,295	1,183	1,161	927	529	26
12	*kbm.*	—	*94*	*181*	*213*	*291*	*374*	*275*	*17*
13	1910. Träd	—	1,499	1,055	1,078	1,216	1,169	1,229	88
14	*kbm.*	—	*150*	*148*	*194*	*304*	*468*	*640*	*58*
15	1911. Träd	785	966	1,118	987	1,664	1,815	1,187	82
16	*kbm.*	*55*	*97*	*157*	*178*	*416*	*726*	*618*	*54*
17	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
18	1912. Träd	1,267	2,456	2,100	1,654	1,854	1,802	1,387	98
19	*kbm.*	*89*	*246*	*294*	*298*	*464*	*721*	*723*	*64*
20	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
21	1913. Träd	7,009	5,217	2,379	2,671	2,203	1,557	1,067	64
22	*kbm.*	*496*	*522*	*333*	*481*	*552*	*623*	*555*	*42*
23	*Div. torr* »	—	—	—	—	—	—	—	—
24	1914. Träd	2,657	2,858	2,644	1,581	1,746	1,431	894	67
25	*kbm.*	*186*	*286*	*370*	*285*	*437*	*574*	*465*	*44*
26	Summa träd	11,718	13,934	10,724	10,123	11,092	10,500	7,580	5,13
27	» *kbm.*	*826*	*1,395*	*1,501*	*1,824*	*2,776*	*4,206*	*3,945*	*3.39*

[1]) Därav torrt: av utstämpl. torra träd .... 2,314 kbm.
" " diverse torrvirke .... 399 "
2,713 "

Bilaga 16.

1905—1914.

elmina revir.

n 1.5 m. från marken.				Torra träd.							Summa träd och kbm.	
3	14	15	S:a.	5	7	9	11	13	15	S:a.		
90	53	68	1,197	—	—	61	72	60	17	210	1,407	1
74	*50*	*97*	*616*	—	—	*13*	*33*	*45*	*238*	*329*	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*60*	*1,005*	3
99	96	127	3,664	—	238	1,118	759	347	158	2,620	6,284	4
163	*91*	*180*	*1,673*	—	*29*	*246*	*353*	*260*	*221*	*1,109*	*2,782*	5
258	162	288	2,368	—	2	240	248	194	105	789	3,157	6
212	*154*	*408*	*1,466*	—	—	*53*	*114*	*146*	*147*	*460*	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*32*	*1,958*	8
19	5	15	445	—	26	56	90	75	32	279	724	9
16	*5*	*21*	*176*	—	*3*	*12*	*41*	*56*	*45*	*157*	*333*	10
98	34	30	6,458	—	10	60	25	7	—	102	6,560	11
80	*32*	*43*	*1,757*	—	*1*	*13*	*11*	*5*	—	*30*	*1,787*	12
708	476	893	10,208	—	—	21	32	14	3	70	10,278	13
580	*452*	*1,268*	*4,789*	—	—	*5*	*15*	*10*	*4*	*34*	*4,823*	14
516	382	569	10,917	—	—	74	53	21	17	165	11,082	15
505	*363*	*808*	*4,469*	—	—	*16*	*24*	*16*	*24*	*80*	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*61*	*4,610*	17
569	392	897	15,460	—	—	41	22	13	5	81	15,541	18
548	*372*	*1,273*	*5,677*	—	—	*9*	*10*	*9*	*7*	*35*	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*195*	*5,907*	20
505	301	536	24,087	—	15	9	20	15	—	59	24,146	21
414	*296*	*762*	*5,458*	—	*2*	*2*	*9*	*11*	—	*24*	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*51*	*5,533*	23
480	327	539	15,834	2	203	84	24	2	1	316	16,150	24
393	*312*	*765*	*4,520*	—	*24*	*18*	*11*	*2*	*1*	*56*	*4,576*	25
542	2,228	3,962	90,638	2	494	1,764	1,345	748	338	4,691	95,329	26
985	*2,127*	*5,625*	*30,601*	—	*59*	*387*	*621*	*560*	*687*	*2,713*	[1] *33,314*	27

Avskrift. Bilaga 17.

Till kungl. domänstyrelsen.

Av kungl. domänstyrelsen i skrivelse den 4 i denna månad, nr S. II: 25, anmodade avgiva yttrande angående av oss vunnen erfarenhet om värmeledningen i våra av staten uppförda bostäder få vi härmed vördsamt anföra följande.

De av staten år 1912 uppförda båda bostäderna i Särna, vilka inreddes för centraluppvärmning medels varmluft, togos omedelbart i bruk av undertecknade, som således nu vunnit 2 hela års erfarenhet angående centraluppvärmningen i fråga. Vi hava därunder funnit att — sannolikt till följd av uppgiven felräkning vid konstruktion av varmluftskaminen — värmeledning icke fungerar nöjaktigt i alla rum *samtidigt*, utan måste alltid ledningen till några rum avstängas, om man skall kunna erhålla tillräcklig värme i de övriga. Härav följer givetvis, att eldningen fördyras, ävensom att det trots ökad eldning ställer sig svårt att samtidigt hålla *alla* rum tillräckligt varma. Med detta undantag har värmeledningen alltjämt fungerat till vår synnerliga belåtenhet. Fördelen av att från en enda eldstad kunna uppvärma hela bostaden, vilket i sin tur möjliggör inbesparing av tjänstepersonal, kan ju icke nog värderas, och finnes ingen anledning att anmärka mot den värme, som erhålles, utan är denna jämn och behaglig. På från järnväg så avlägsna platser som Särna, där kostnaden för en kakelugn måste beräknas till 200 à 250 kronor, torde centralvärmeledning ej ställa sig dyrare än kakelugnar, synnerligast om man beräknar, att med härvarande värmeledning ej mindre än 16 rum — förstugor, garderober m. m. inberäknade — kunna uppvärmas. Efter här rådande förhållanden erfordras under tiden november—mars tvenne eldningar (morgon och kväll) samt dessutom under ungefär tre månader *en* eldning, allt per dag, och beräknas för dessa åtta månader åtgå omkring 55 kbm. ved (fast mått), därvid okluven rundved av 0.5 meters längd lämpligast bör användas (således även någon inbesparing i huggning). I här beräknade bränsleåtgång har ej inräknats köksspisen.

Den uppfattning, som från olika håll uttalats, att centralvärmeledning vore olämplig för orter med mera strängt klimat, är fullkomligt oriktig, och har erfarenheten härifrån Särna — Sveriges köldcentrum — tvärtom med all tydlighet visat, att ju kallare och renare luften är ute, dess bättre fungerar värmeledningen — något sämre åter vid disig luft liksom vid stark storm. Även vid ihållande sträng köld, 35 à 40 grader

och än mer under fryspunkten, har ingen svarighet visat sig att erhalla samma värme som eljest. Ett huvudvillkor är dock givetvis, att byggnaden är omsorgsfullt uppförd med fullt täta och nog tjocka väggar liksom också att vattenskål anbringas i varmkammaren — sådan förutan blir luften för torr, varjämte då ett tjockt lager av damm ständigt avsätter sig överallt i rummen.

Med den erfarenhet vi vunnit vilja vi därför obetingat rekommendera centralvärmeledning sasom utan jämförelse fördelaktigast vid uppförande av de flesta statens byggnader.

Särna den 9 januari 1915.

A. Sylvén. *Carl Th. Fredholm.*

Till kungl. domänstyrelsen.

På uppmaning av överjägmästaren Egerström vill jag härmed vördsamt avgiva utlåtande med anledning av en av Riksdagens revisorer gjord anmärkning, att härvarande bostadslägenhet skulle vara svår att hålla varm vintertid.

Först vill jag vördsamt anmärka, att Revisorerna visserligen helt kort stund voro på besök i härvarande bostad den 10 sistlidne oktober, men att ej nagot uttalande i anmärkta riktning vare sig fällts av mig eller av annan person här. Skulle Revisorerna möjligen fått nämnda uppfattning själva vid nyssnämnda besök, torde detta kunna förklaras därav, att de själva voro frusna efter bilfärden från kronoparken Vojmåsen, där fotvandring företagits till en del skogstorp och odlingslägenheter, under i övrigt dimmig och gråkall väderlek.

Beträffande själva sakförhållandet, sa är byggnaden efter senaste reparationen på det hela ganska varm, sasom ock framhölls under chefsinspektionen sistliden sommar, detta i trots av att rummens höjd särskilt i nedre våningen är allt för stor med hänsyn till det kalla klimatet i detta nordliga läge. Emellertid utgöra tvenne rum undantag fran nyssnämnda regel, i det såväl övre verandarummet som köket äro ganska kalla. I förstnämnda rummet torde detta bero därpå, att fönsterbågar och ytterdörrar krympt i så hög grad, att stora glapprum uppstått emellan dessa och respektive ramar.

Vilhelmina den 11 januari 1915.

Dan. Frykman.

Till kungl. domänstyrelsen.

Anmodad av överjägmästaren i Umeå distrikt att till kungl. styrelsen lämna uppgift på värmeförhållandena inom jägmästarebostaden Pansborg, det vill säga angående möjligheterna att kunna genom eldning hålla tillfredsställande värmegrad inom nämnda byggnad, får jag härmed vördsamt anföra följande.

Vid min inflyttning i Pansborg den 24 oktober 1907 var allt därstädes i bästa skick. Särskilt anmärkningsvärt fann jag det då vara, att de höga och ganska stora rummen voro så varma som de voro. Under första åren voro värmeförhållandena i bostaden oklanderliga. Först vintern 1912—1913 märktes det, att en avsevärd förändring med avseende pa möjligheten att hålla tillräcklig värme inom hus inträtt, och vintern 1913—1914 voro vissa rum nära nog omöjliga att vistas i, då större köld var radande ute. Under senast gångna året ha alla ytterväggar drivits, och konstaterades därvid, att en hel del väggstockar voro pa vissa sträckor spruckna rakt igenom och att genom husets sättning såten voro här och där öppna. Kring alla fönster, under fönsterfoderna, voro genom husets sättning och kanske även genom mindre samvetsgrant utförande av arbetet vid byggandet öppningar ända in genom väggen. Snickaren, som utförde senaste drivningsarbete, yttrade vid flera tillfällen att det var omöjligt att någon värme kunde stanna inne i rummen då så stora öppningar funnos i stockarna, emellan dem och kring fönsterna. Vid stark köld har det ofta smällt i väggarna som sma kanonskott, och är det antagligen då som stockarna spruckit till följd av höggradig sammandragning av virket eller genom att vatten, som inkommit i mindre sprickor, frusit. Huru som helst, ett faktum är att stor förbättring nu inträtt efter väggarnas drivning under förra året, och är det antagligt att, sedan byggnaden blivit brädfodrad och golven omlagda, inbegripet fyllning av sagspan under golven, möjligheten att hålla genom eldning tillräcklig värme i rummen skall vara återvunnen.

Sorsele den 9 januari 1915.

V. Gaunitz.

Herr generaldirektör Karl Fredenberg,

kungl. domänstyrelsen, *Stockholm.*

Härmed får jag skriftligen bekräfta, vad jag angående värmeledningen för jägmästarebostället i Särna meddelat om orsaken till, att

värmeledningen där visat sig något knapp. Såsom jag nämnt, ligger orsaken därtill däri, att å mitt kontor beklagligtvis ett additionsfel begåtts, i det att de beräknade utstrålade värmeenheterna blivit 16,000 i stället för 26,000. Som jag emellertid för att få behövligt fungerande värmeytor räknar med mycket stora sådana, synes värmeledningen, trots det uppgivna blåsiga läget, dock hava fungerat nödtorftigt. Vid den senare för Lycksele jägmästareboställe projekterade anläggningen är något sådant fel icke begånget, varför man, särskilt som denna byggnad lär skola ligga mera skyddad för vindar, där icke har att vänta annat än en väl fungerande värmeledning.

Vördsamt

F. Oscar Nilson.

Transumt. Bilaga 18.

Herr generaldirektören och kommendören K. Fredenberg, Stockholm.

Herr generaldirektör!

— —

Angående värmeledningen är mitt omdöme efter en vinters erfarenhet, *att* densamma är förträfflig och synnerligen lämplig i en trakt med så kallt klimat som här i Särna, *att* den uppkomna värmen är jämn och behaglig, om såsom här vattenskålar anbringas i värmekammaren — luften blir eljest för torr (med ständigt lager av damm på möbler m. m.; tack vare vattenskålarne åter blir luften lagom fuktig, vilket bl. a. visar sig däruti, att blommor gå utmärkt väl till — *att* i ugnen i regel är starkt drag, varföre eldningen är lätt, men bör brasan skötas så, att den brinner *jämnt* ut, och spjället skjutas i rätt tid, då eljest genom det starka draget som dock kan regleras ugnen fort avkyles, *att* dylik uppvärmning är praktisk även så till vida, att grov, okluven ved kan och bör med fördel användas. Några anmärkningar mot värmeledningen finnas dock och torde vid ett annat byggnadsföretag böra beaktas. Den värme, som magasineras i värmekammaren räcker ej till uppvärmning *samtidigt* av alla rum, i vilka värmeledning finnes inledd. Orsaken kan jag ej uppgiva; *möjligen* för liten ugn eller för små dimensioner på värmekanalerna. Genom intensiv eldning är ju möjligt, att det kan

lyckas få värme överallt, men ställer sig då eldningen för dyr. I 1:a sovrummet hos mig, jungfrukammaren hos jägmästare Fredholm samt i serveringsrum och förstuga är mycket svårt att få värmeledningen att fungera utan att avstänga densamma till andra rum och även då stundom nästan omöjligt. Likaså rätt ofta i väntrummet. Jungfrukammaren är enligt ritningen för daligt ombonad, d. v. s. väggarna de inre för daliga för att utestänga kylan från sidorna särskilt från den kalla vinden, och måste därfore bli ett kallt rum. — Vidare har det visat sig, att denna sorts uppvärmning är mycket beroende av storm så tillvida, att i de rum, som vetta mot vinden, värmeledningen under stormdagar ofta ej fungerar, detta av för mig oförklarlig anledning.Ävenså händer, att röken vid disig luft slår tillbaka in i eldningsrummet och därifrån lätt upptränger i rummen. Beträffande själva värmekammaren anser jag mig böra påpeka, att spjället skjutluckan, för kalluftstrumman borde anordnas helst omedelbart vid trummans början från verandan eller åtminstone strax vid trummans inlopp i värmekammaren, varjämte den måste göras så, att den stängd kan *fullkomligt* hindra kalluften att tränga in. Hos oss är den anbragt vid golvet i värmekammaren, varigenom c:a 2 meter av trumman inuti kammaren ständigt magasinerar kalluft, vilken intränger genom den tunna platen och avkyler värmekammaren. Trumman skulle då åtminstone varit omklädd med papp samt brädbeklädd eller helst murad — bäst vore dock ha luckan vid inloppet. — Sotning av kaminen torde *måhända* ej behöva ske mer än en gång om året efter slutad eldning på våren; askan bör dock tömmas *minst* en gång i veckan. Ungefär 1 hink vatten dunstar dagligen bort ur vattenskålen, för vilken senare särskild ställning bör vid murningen anordnas, ej i för nära beröring med kaminen, som här måst bliva nödvändigt. — Rörande själva eldningen är lättast att hålla varmt vid hög, ren luft — utan blåst. Vi bruka under den kalla årstiden elda en brasa ugnen full morgon och kväll och vid särskilt sträng köld (30 och däröver) större delen av dagen. Beträffande bränsleåtgången, som ju är en viktig faktor, torde kunna beräknas c:a 2 ½ kbm. i veckan (för ugnen) i medeltal under tiden 15/10—15/3 d. v. s. under de 5 kallaste månaderna och c:a 1 ½ kbm. i medeltal per vecka under omkring 4 månader, dessa uppgifter måhända ej fullt tillförlitliga, då jag ännu saknar kännedom om, när eldningen behöver börja på hösten samt sluta på våren. Man skulle således kunna beräkna c:a 70 à 80 kbm. per år utom köket. Då man betänker, att med denna värme avses uppeldning av ej mindre än 15 rum klädkammare, förstuga m. m. inberäknade, så måste ju resultatet anses ut-

märkt, och skulle till uppvärmning med eldstäder i lika många rum helt visst åtgå minst dubbelt så mycket ved, vartill kommer, att kakelugnar här i Särna icke kunna fås under en kostnad av omkring 200 kronor per styck. Beträffande eldning med bränntorv torde omkostnader för densammas upptagande, torkning och hemforsling sannolikt ställa sig för höga med härvarande oerhört dyra arbetspriser, ehuru ju möjligt och troligt är, att torven eljest skulle lämpa sig bra för dylika ugnar. — Varmluftsventilerna i rummen böra mahända ej anbringas, som här, omedelbart under taket enär sannolikt följden bliver en svart fläck i taket ovan varje ventil. Bäst vore kanske anbringa dem så lagt, att man utan dragsnören kunde sköta desamma. Friskluftsventilerna i rummen synas mig icke sluta så tätt till, som de böra, då de äro stängda; och i samband härmed bör framhållas, att ventilationshuven på yttertaket är opraktisk, enär vid blåst snö och regn driva in genom densamma på vinden, varigenom taken i övre våningen lätt kunna taga skada av väta. — Frånsett de olägenheter, som, här antydda, tidvis uppstå, vill jag dock på det livligaste tillråda centraluppvärmning av liknande slag vid kanske t. o. m. *alla* statens byggnadsföretag. Fördelen av att på *ett* ställe kunna elda för uppvärmning av så många rum är ju även uppenbar. —

Särna den 22 april 1913.

Med utmärkt högaktning ödmjukeligen

A. Sylvén.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

K. Hanström.

Bilaga 19.

Skogsinstitutet.

1875 års stat enligt nådigt brev den 5 juni 1874.

Direktörens arvode	3,000: —
2 lektorer à kr. 1,000	2,000: —
1 »	600: —
Planteringsvaktaren (fri bostad och ved)	500: —
Transport	6,100: —

Transport	6,100: —	
4 stipendier à kr. 250	1,000: —	
Elevernas praktiska övningar	3,000: —	
Expenser och underhåll	2,200: —	
Arrende för institutslägenheten	600: —	
» » laboratoriehagen m. m.	600: —	13,500: —
20 procent dyrtidstillägg å arvodena kr. 6,100		1,220: —
	Kronor	14,720: —

1893 års stat enligt nådigt brev den 3 juni 1892.

Direktörens lön kr. 3,000, tjänstgöringspenningar kr. 1,500 (bostad och ved)	4,500: —	
2 lektorers lön kr. 4,000, tjänstgöringspenningar kr. 3,000	7,000: —	
Extra lärares arvode	3,700: —	
Planteringsvaktare, lön (bostad och ved)	600: —	
Stipendier	1,000: —	
Elevernas praktiska övningar	3,200: —	
Expenser och underhåll	2,500: —	
Arrenden	700: —	23,200: —

1909 års stat enligt nådiga brevet den 17 juni 1908.

Direktören, lön kr. 4,000, tjänstgöringspenningar kr. 2,000 (bostad, ved)	6,000 —	
2 lektorer, löner kr. 5,200, tjänstgöringspenningar kr. 2,800	8,000: —	
Extra lärares arvoden	5,000: —	
Planteringsvaktaren, lön kr. 700, tjänstgöringspenningar kr. 500 (bostad, ved)	1,200: —	
Stipendier	1,000: —	
Elevernas praktiska övningar	8,000: —	
Expenser och underhåll	5,000: —	
Arrenden	700: —	34,900: —
Extra stat: arvoden åt extra lärare		8,000: —
	Kronor	42,900: —

Bilaga 20.

Skogsstatens ordinarie personal och dess ökning eller minskning under tiden från och med år 1875.

Huvudstaterna			År	Antal: Skogsinspektör eller överjägmästare	Antal: Jägmästare	Antal: Kronojägare	Löneanslag utom ålderstillägg Kronor
1875 års stat enligt nådigt brev 5/6 1874:			1875	7	80	191	302,300
Löner:							
1 skogsinspektör	4,000		1876	7	81	194	306,500
1 »	3,600		1877	9	85	205	329,950
5 » à 2,850	14,250		1878	9	85	209	331,950
80 jägmästare à 1,125	90,000		1879	9	85	210	332,450
120 kronojägare à 450	54,000		1880	9	85	211	332,950
71 » à 375	26,625	192,475	1881	9	85	211	332,950
Tjänstgöringspenningar:							
1 skogsinspektör	800		1882	9	85	211	332,950
1 »	1,200		1883	9	85	211	332,950
5 » à 950	4,750		1884	9	85	211	332,950
80 jägmästare à 375	30,000		1885	9	85	211	332,950
120 kronojägare à 150	18,000		1886	9	85	211	332,950
71 » à 125	8,875	63,625	1887	9	85	211	332,950
Resepenningar:							
2 skogsinspektörer à 1,000	2,000		1888	9	85	211	333,950
2 » à 750	1,500		1889	9	85	211	333,950
3 » à 600	1,800		1890	9	74	263	447,208
21 jägmästare à 600	12,600		1891	9	74	263	447,208
15 » à 500	7,500		1892	9	74	263	447,208
44 » à 200	8,800		1893	9	74	263	447,208
120 kronojägare à 100	12,000	46,200	1894	9	74	263	447,208
Kronor		302,300	1895	9	74	263	447,208
1890 års stat enligt nådigt brev 31/5 1889:			1896	9	74	263	447,208
Löner:							
9 överjägmästare à 3,200	28,800		1897	9	74	263	447,208
74 jägmästare à 1,500	111,000		1898	9	74	263	447,208
263 kronojägare à 400	105,200	245,000	1899	9	74	263	446,108
Tjänstgöringspenningar:							
9 överjägmästare à 1,600	14,400		1900	9	75	267	451,408
10 jägmästare à 1,600	16,000		1901	9	89	347	640,008
13 » à 1,400	18,200		1902	9	89	347	640,008
10 » à 1,200	12,000		1903	10	89	347	645,608
41 » à 1,000	41,000		1904	10	89	347	645,608
129 kronojägare à 150	19,350		1905	10	89	347	645,608
134 » à 100	13,400	134,350	1906	10	89	382	677,208
Transport		379,350					

Huvudstaterna

Transport 379,350

Resepenningar:

1 överjägmästare	1,000	
4 » à 800	3,200	
4 » à 700	2,800	
27 jägmästare à 600	16,200	
24 » à 500	12,000	
18 » à 400	7,200	
3 » à 300	900	
1	200	
1	100	
134 kronojägare à 100	13,400	57,000

Hyresersättning:

163 kronojägare à 100		16,300
	Kronor	452,650
Avgå: avgälder för boställen		5,442
	Återstår kronor	447,208

1909 års stat enligt nådigt brev 17/6 1908:

Löner:

10 överjägmästare à 4,000	40,000	
90 jägmästare à 2,300	207,000	
382 kronojägare à 600	229,200	476,200

Tjänstgöringspenningar:

4 överjägmästare à 3,200	12,800	
6 » à 2,800	16,800	
12 jägmästare à 3,000	36,000	
12 à 2,800	33,600	
11 » à 2,600	28,600	
6 » à 2,400	14,400	
7 » à 2,200	15,400	
42 » à 2,000	84,000	
156 kronojägare à 700	109,200	
62 » à 600	37,200	
164 » à 500	82,000	470,000

Resepenningar:

3 överjägmästare à 1,300	3,900
3 » à 1,100	3,300
3 » à 1,000	3,000
1 »	800
31 jägmästare à 900	27,900
6 » à 800	4,800
22 » à 700	15,400
19 » à 600	11,400

År	Antal: Skogsinspektör eller överjägmästare	Antal: Jägmästare	Antal: Kronojägare	Löneanslag utom ålderstillägg Kronor
1907	10	89	382	677,208
1908	10	90	382	680,108
1909	10	90	382	1,116,000
1910	10	90	382	1,113,500
1911	10	95	382	1,140,300
1912	10	97	416	1,198,800
1913	10	97	416	1,199,000
1914	10	97	416	1,199,000
1915	10	102	416	1,224,400

Huvudstaterna	År	Antal: Skogsinspektör eller överjägmästare	Antal: Jägmästare	Antal: Kronojägare	Löneanslag utom ålderstillägg Kronor

10 jägmästare à 500	5,000	
2 » à 400	800	
156 kronojägare à 250	39,000	
50 » à 200	10,000	
41 » à 150	6,150	
76 » à 100	7,600	
59 » à 50	2,950	142,000
Hyresersättning:		
10 överjägmästare à 400	4,000	
238 kronojägare à 100	23,800	27,800
	Kronor	1,116,000

Anmärkningar:

Från och med 1876 uppdelades Åsele revir i två revir, östra Åsele och västra Åsele revir.
» » 1877 inrättades Gävle-Dala och Smålands distrikt samt fyra nya revir.
» » 1891 medgavs jägmästare rätt till ett tredje ålderstillägg à 500 kronor, då 1890 års stat enligt riksdagens beslut upptog blott två sådana.
» » 1900 inrättades Grönbo revir.
» » 1901 inrättades 14 nya revir, nämligen Juckasjärvi, Råneträsk, Ängeså, Storbacken, Pärlälven, Varriså, Malmesjaur, Sorsele, Stensele, Vilhelmina, Bjurholm, Tåsjö, Transtrand och Kloten. — För kronojägare i de sex norra länen och Värmland höjdes tjänstgöringspenningarna från 150 till 400 kronor och för kronojägarne i övriga delar av landet från 100 till 300 kronor.
1903 inrättades genom Norrbottens och Västerbottens distrikts uppdelning i tre distrikt — Luleå, Skellefteå och Umeå — ett nytt sådant.
1908 inrättades genom Vadsbo revirs delning — Tiveden och Granvik — ett nytt revir.
1911 inrättades 5 nya revir: Frostviken, Åre, Rätan, Gullberg och Aspeland.
1912 inrättades 2 nya revir: Karlsby och Kosta.
1915 inrättades 5 nya revir: Hamra, Älvdalens östra, Malingsbo och Kristinehamn genom delning av Västra Hälsinglands, Österdalarnes, Klotens och Karlstads revir, samt Göteborgs revir genom förutvarande Bohus och Hallands revirs uppdelning i tre revir.

Till 1885 års riksdag hade domänstyrelsen förberett och till Kungl. Maj:t ingivit ett förslag om reglering av skogsstaten och dess löneförhållanden, vilket förslag emellertid ej frambars till riksdagen.
» 1886 års riksdag av Kungl. Maj:t ingivet förslag om överjägmästaretjänsternas ökning med en avslogs.
» 1887 års riksdag hade domänstyrelsen förberett och till Kungl. Maj:t ingivit ett nytt regleringsförslag, avsett att omfatta 9 överjägmästare, 85 jägmästare och 211 kronojägare. Förslaget framlades av Kungl. Maj:t för riksdagen, som dock icke antog detsamma, utan föreskrev att en lönereglering borde ske i sammanhang med en revirreglering, som minskade revirens antal. Det är att märka, att redan förut (fr. o. m. 1877) reviren varit uppe i ett antal av 85.

Till 1889 års riksdag var därföre regleringsförslaget omarbetat, upptagande 9 överjägmästare, 74 jägmästare och 263 kronojägare, och antogs nu.

1898 års riksdag hade domänstyrelsen ingivit nytt regleringsförslag, som ej av Kungl. Maj:t upptogs, utan hänsköts frågan till löneregleringskommittén och blev färdig till sin lösning först vid 1908 års riksdag.

1900 års riksdag hade domänstyrelsen ingivit förslag om 97 nya kronojägartjänster, som Kungl. Maj:t begärde av riksdagen, vilken dock beviljade endast 80 nya sådana tjänster.

1900 års riksdag av Kungl. Maj:t ingivet förslag om överjägmästaretjänsternas ökning med en och om Vadsbo revirs delning avslogs.

Bilaga 21 a.

Sammanställning över areal skogsmark samt utsyning och avverkning å kronans skogar, vilkas avkastning tillföres statsverkets skogsmedel.

Årsperiod och år.	Areal produktiv skogsmark*).	Utsyning och avverkning.	Utsyning och avverkning	
			Summa för 5-årsperiod.	Medeltal för år.
	Har.	Kbm.	Kbm.	Kbm.
1876—1880	1,765,682 [1])	—	3,206,630	641,326
1881—1885	1,853,625 [2])	—	4,718,696	943,739
1886—1890	2,187,162 [3])	—	5,144,966	1,028,993
1891 - 1895	2,456,830 [4])	—	6,068,302	1,213,660
1896—1900	2,988,127 [5])	—	10,168,102	2,033,620
1901—1905	3,073,952 [6])	—	9,684,298	1,936,860
1906	—	2,153,028	—	—
1907	—	2,342,032	—	—
1908	—	2,229,735	—	—
1909	—	2,571,953	—	—
1910	3,292 529 [7])	3,193,723	12,490,471	3,138,094
1911	—	3,214,335	—	3,444,309
1912	—	3,330,527	—	
1913	—	3,797,982	—	

*) Avser sista året i 5-årsperioden.

1) Dessutom kronoöverloppsmarker och avvittrade kronomarker 1,161,480 har *total*areal.
2) » » » » » (760,000) » »
3) » » » » » 1,049,249 » »
4) » » » » » 956,225 » »
5) » » » » » 689,085 » *skogsmark.*
6) » » » » » 302,120 » »
7) » » 325,228 » »

Bilaga 21 b.

Grafisk framställning av utsyning och avverkning å kronans skogar, vilkas avkastning tillföres statsverkets skogsmedel.
(Återfinnas efter bilaga 22 a.)

Bilaga 22 a

Sammanställning över statsverkets skogsmedel samt utgifter för skogsväsendet nedanstående tidsperioder och år.

Tidsperiod och år.	Statsverkets skogsmedel.	Utgifter för skogsväsendet.	Statsverkets skogsmedel.		Utgifter för skogsväsendet.	
			Summa för 5-års period.	Årligt medeltal.	Summa för 5-års period.	Årligt medeltal.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1876—1880	—	—	5,123,214	1,024,642	2,744,546	548,909
1881—1885	—	—	8,994,209	1,798,838	3,443,516	688,703
1886—1890	—	—	11,416,026	2,283,205	4,149,467	829,893
1891—1895	—	—	16,369,050	3,273,810	5,092,827	1,018,566
1896—1900	—	—	32,683,595	6,536,719	7,119,106	1,423,621
1901—1905	—	—	38,515,362	7,703,072	12,214,247	2,442,849
1906	8,618,009	2,770,939	—	—	—	—
1907	9,968,984	3,020,784	—	—	—	—
1908	9,540,241	3,550,404	—	—	—	—
1909	8,799,823	4,491,663	—	—	—	—
1910	10,965,150	4,390,614	47,892,207	9,578,441	18,224,404	3,644,881
1911	12,744,871	4,849,025	—		—	
1912	13,097,132	5,111,311	—	14,806,323	—	5,856,353
1913	14,961,787	6,050,775	—			
1914	18,421,500[1]	7,414,300[2]	—		—	

Anm. I utgifterna äro icke inräknade kostnader för domänstyrelsen, men ingå däri kostnaderna för skogsstatens bestyr med — förutom samtliga allmänna skogar — även de enskildas skogar, som lyda under skogslagen vilkas handhavande tillkommer domänstyrelsen.

[1]) Häri ingå cirka 650,000 kronor skogsförsäljningsmedel, vilka under året hade bort inbetalas, men med vilkas inbetalande köparne beviljats anstånd till år 1915 genom accepterande av utav domänstyrelsen utställda växlar å motsvarande belopp.

[2]) Enär utgifterna för 1914 ännu ej kunna exakt uppgivas, hava här angivits de härför anvisade medel, vilka med säkerhet i det allra närmaste hava använts.

Rättelser:

Å sid. 40 står i 2:dra stycket 2:dra raden nedifrån (punkterna 14, 21, 23, 27 och 29), där i stället för 29 bör stå 89.

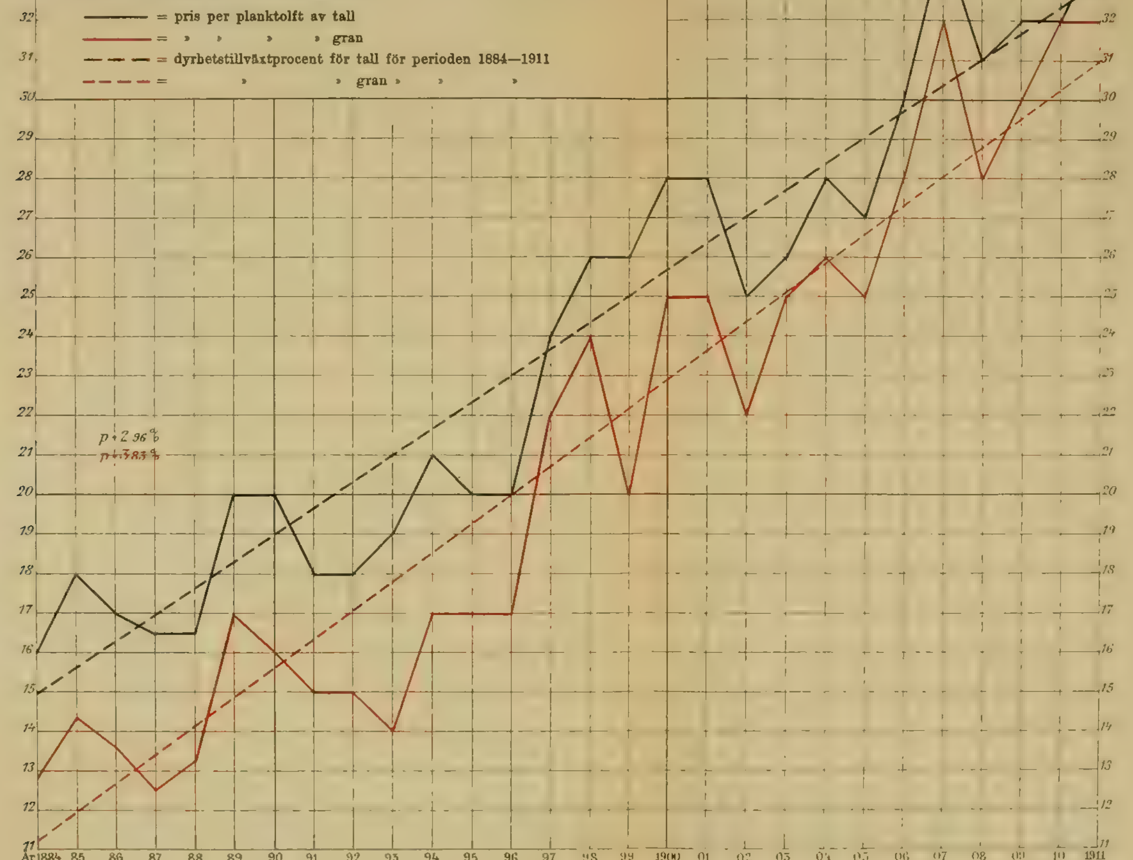
De i bil. 8 lämnade uppgifterna angående under skilda år oförsålt virke äro på grund av missförstånd vid tabellens uppsättande delvis felaktiga, i det att vissa belopp oförsålt virke äro för små, iföljd varav domänstyrelsen kommer att efter verkställd omarbetning till Kungl. Maj:t utgiva ny sådan tabell.

Sthlm 1915. Isaac Marcus' Boktr.-A.-B.

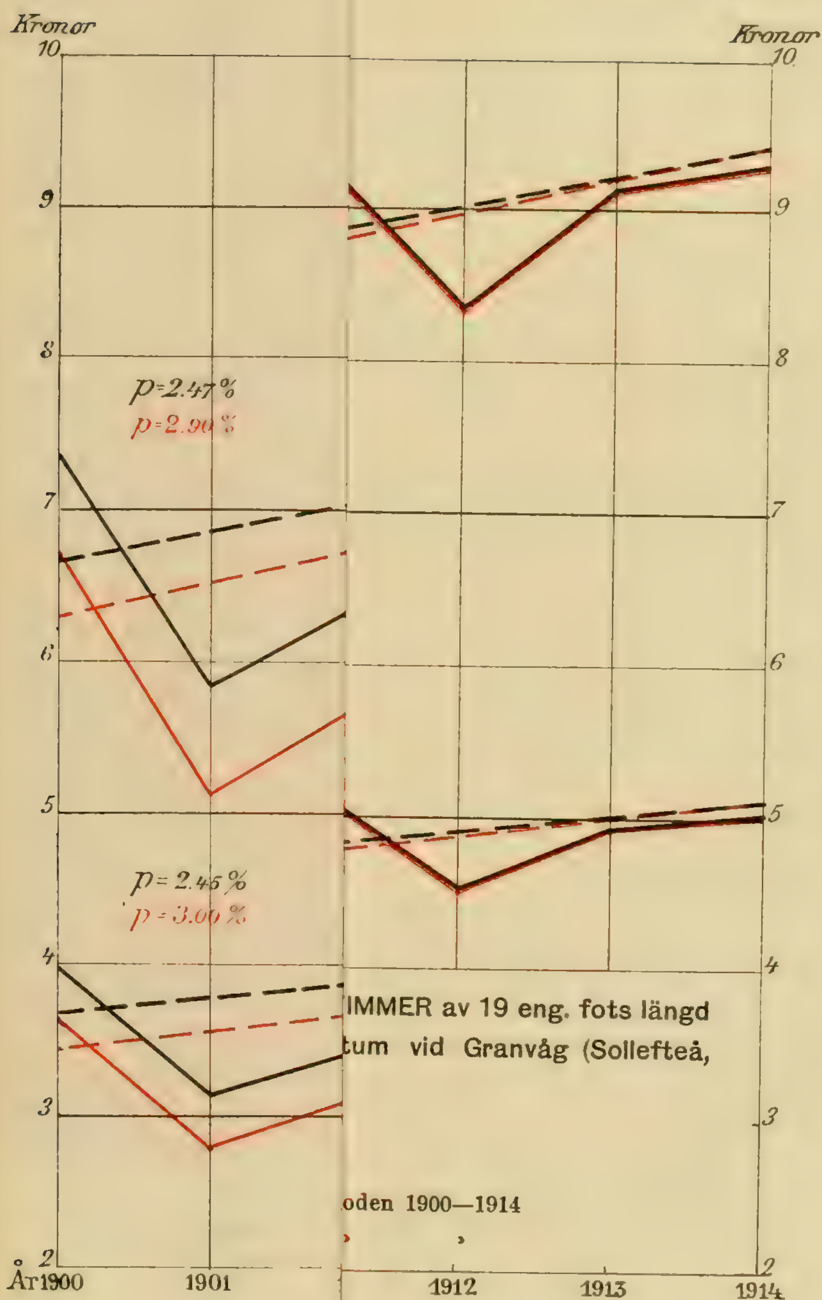
Kronor pr
planktolft

34
33 Lj
32
31
30
29
28
27
26
25
24
23
22
21
20
19
18
17

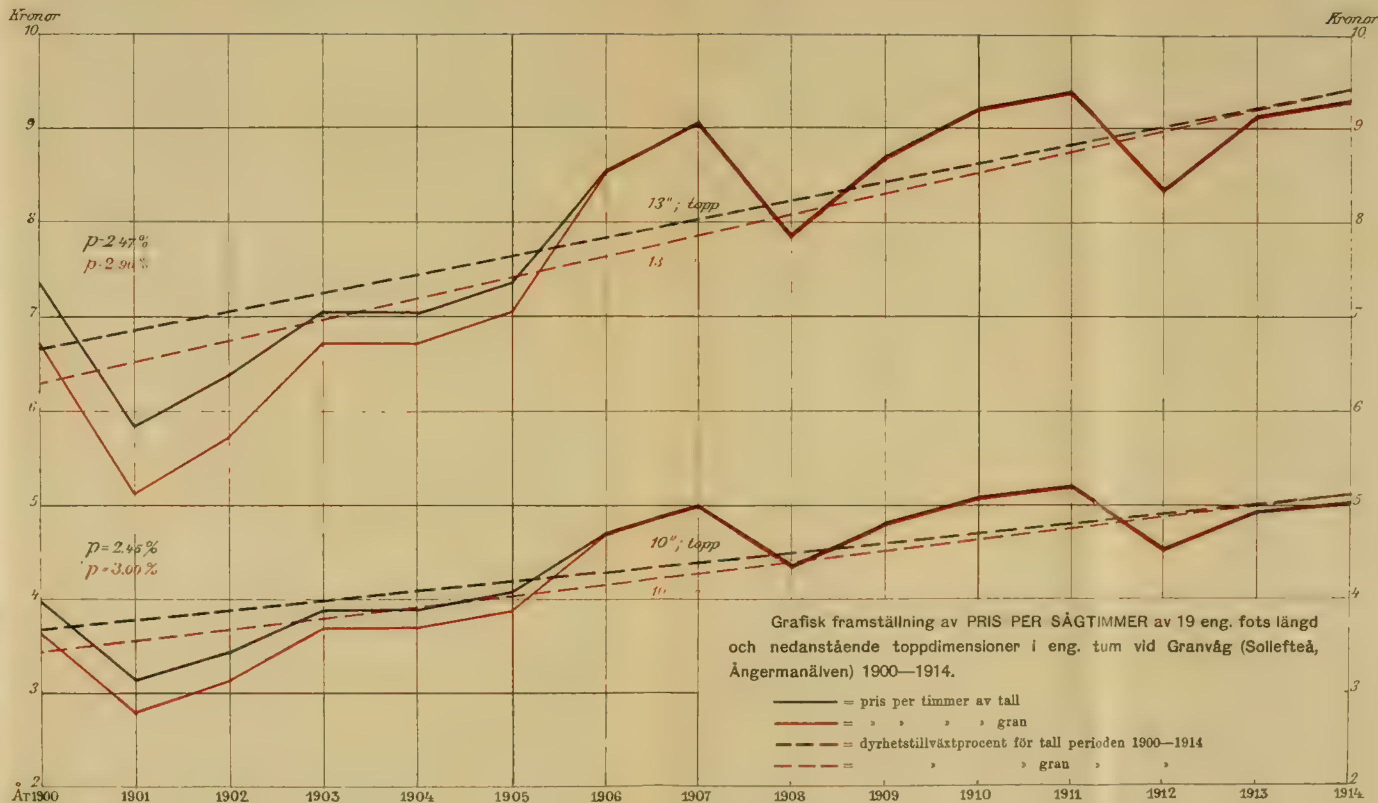

Grafisk framställning av PRISER PER PLANKTOLFT AV TIMMER i Ljusne och Voxne älvar åren 1884—1911.
= pris per planktolft av tall
= » » » » gran
= dyrbetstillväxtprocent för tall för perioden 1884—1911
= » » gran » »
Kronor pr planktolft
Kronor per planktolft
p = 2,96 %
p = 3,83 %
År 1884 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 1900 01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 1911

Bilaga 6 a.

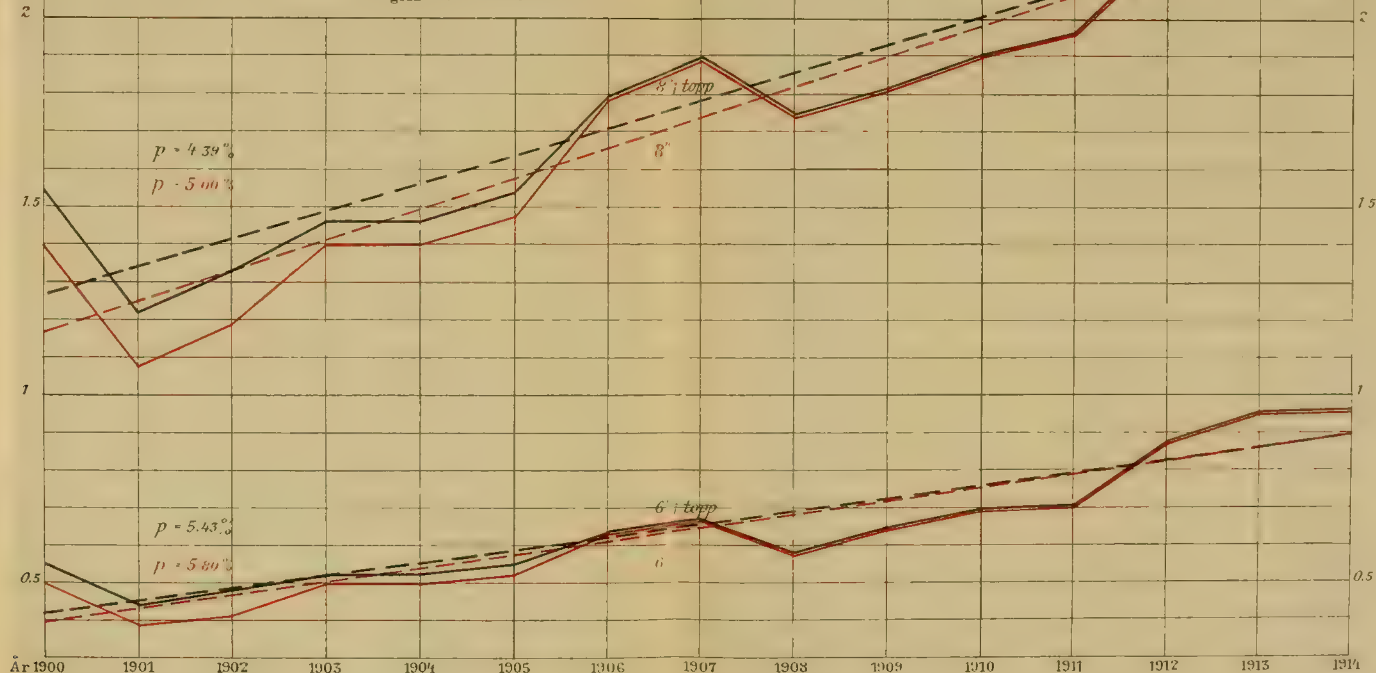
GEN STAB LIT ANST ST

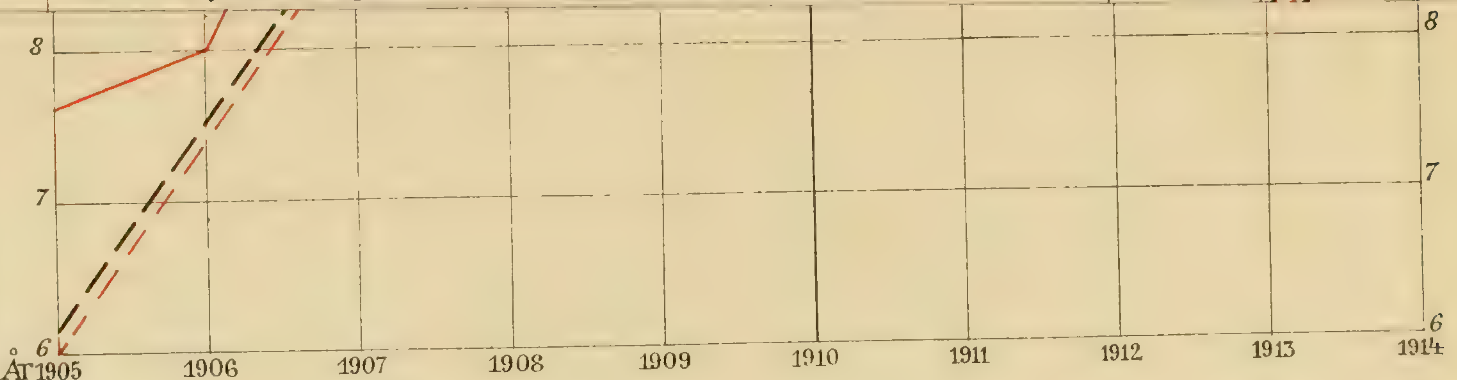
Grafisk framställning av PRIS PER SÅGTIMMER av 19 eng. fots längd och nedanstående toppdimensioner i eng. tum vid Granvåg (Sollefteå, Ångermanälven) 1900—1914.

GEN STAB LIT ANST STOCKH

GEN. STAB. LIT. ANST. STOCKH

Grafisk framställning av PRIS PER SÅGTIMMER av 19 eng. fots längd och nedanstående toppdimensioner i eng. tum vid Granvåg (Sollefteå, Ångermanälven) åren 1900—1914.
= pris per timmer av tall
= » » » » gran
= dyrhetstillväxtprocent för tall perioden 1900—1914
= » » gran » »
Kronor
2.5
2
1.5
1
0.5
8" i topp
8"
6" i topp
6"
p = 5.43%
År 1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914

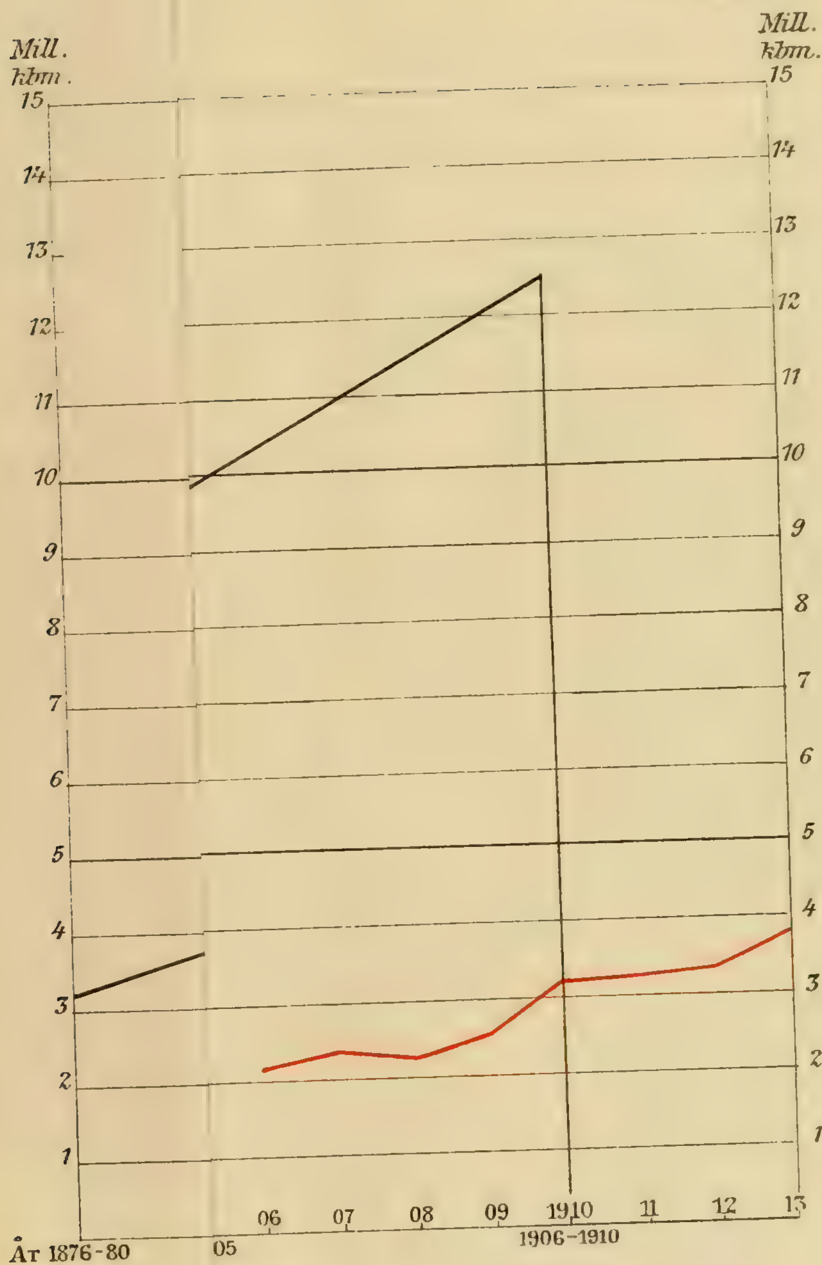
Bilaga 6 c.

GEN. STAB. LIT. ANST. STOCKH.

Grafisk framställning av PRISER Å PAPPERSMASSEVED AV GRAN av 15 eng. fots längd och nedanstående toppdimensioner i eng. tum vid Granvåg (Sollefteå, Ångermanälven) åren 1905—1914.

Bilaga 21 b.

GEN. STAB. LIT. ANST. STOCKH

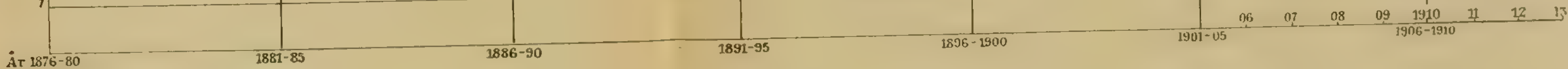
Bilaga 21 b.

Grafisk framställning av UTSYNING OCH AVVERKNING å kronans skogar; vilkas avkastning tillföres statsverkets skogsmedel.

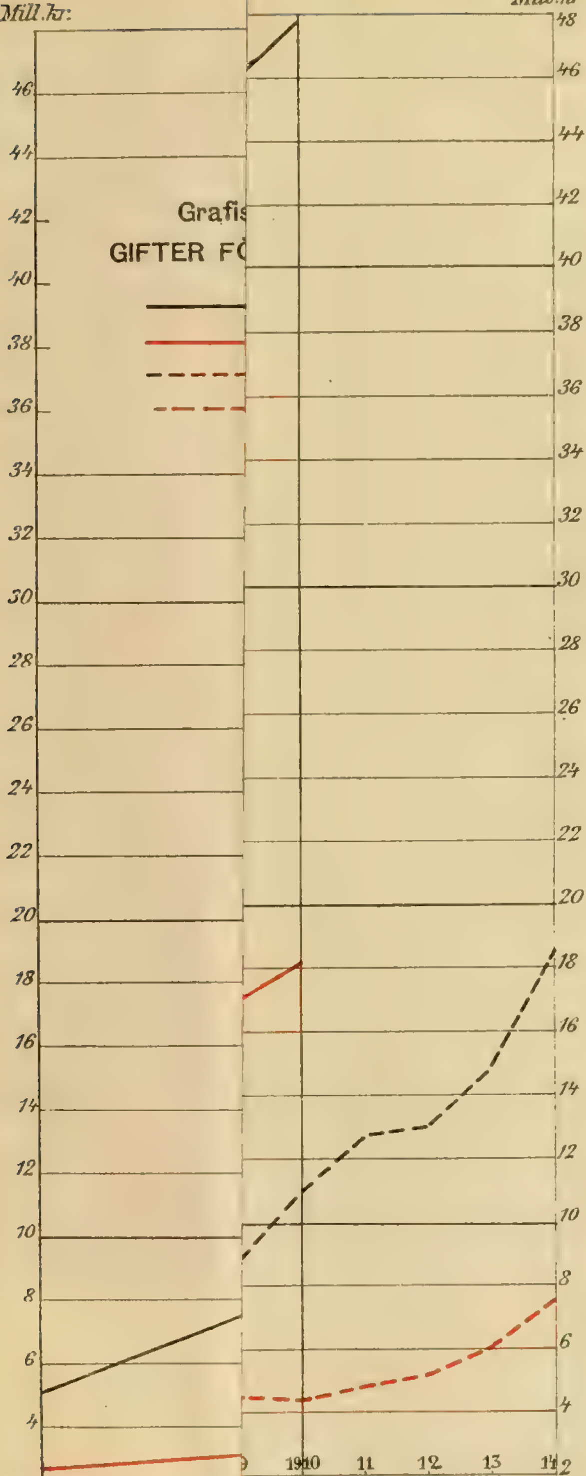
avser summa avverkning för 5-års perioder 1876—1910

» årlig » 1906—1913

Mill. kbm.

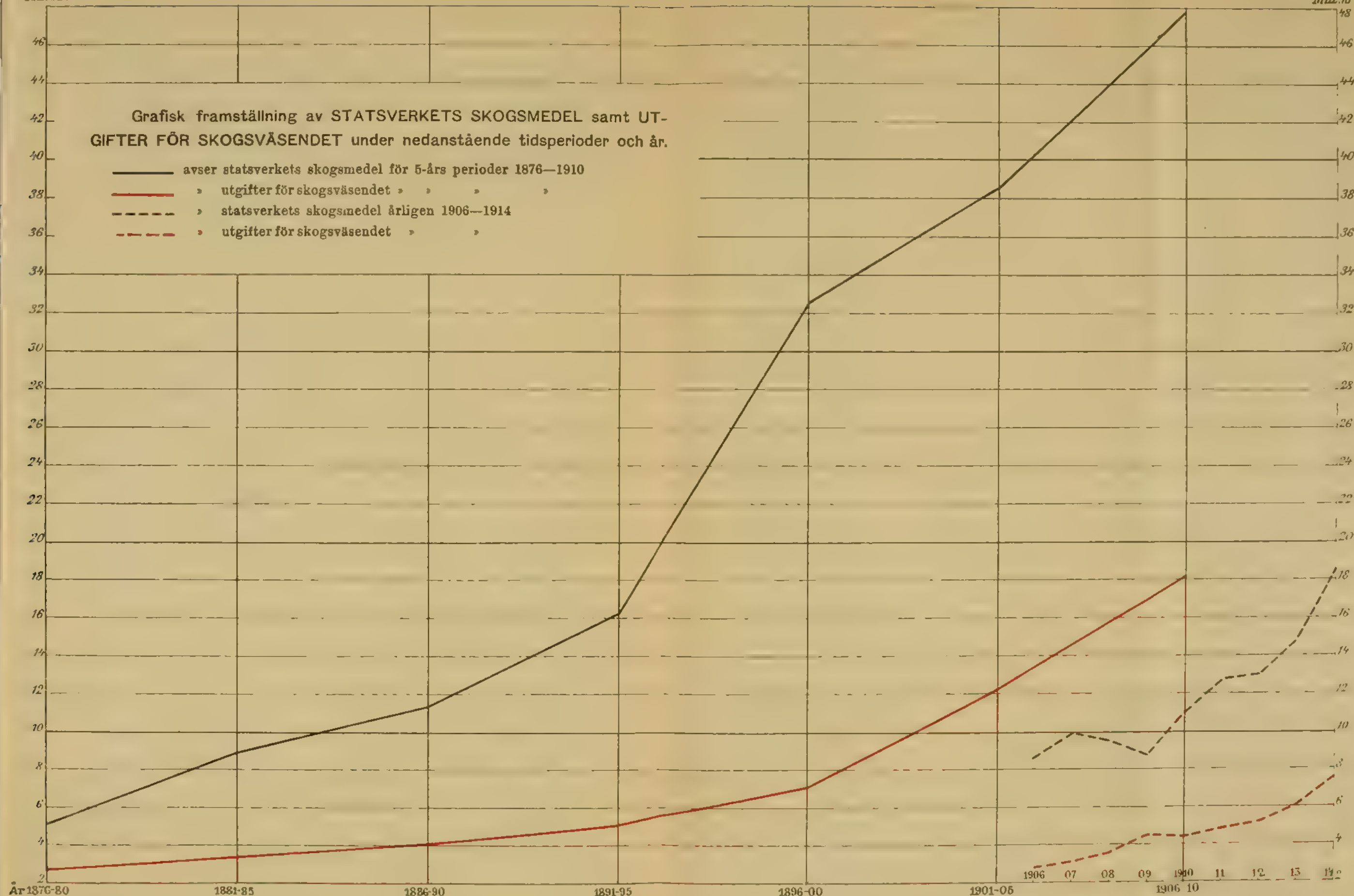

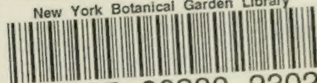
GEN STAB LIT ANST STOCKH

GEN. STAB. LIT. ANST. STOCKH.

Bilaga 22 b.

Mill. kr.
Grafisk framställning av STATSVERKETS SKOGSMEDEL samt UTGIFTER FÖR SKOGSVÄSENDET under nedanstående tidsperioder och år.
avser statsverkets skogsmedel för 5-års perioder 1876—1910
» utgifter för skogsväsendet » » » »
» statsverkets skogsmedel årligen 1906—1914
» utgifter för skogsväsendet » »
År 1876-80
1881-85
1886-90
1891-95
1896-00
1901-05
1906 10
1906
07
08
09
1910
11
12
13
14
GEN STAB LIT ANST STOCKH

New York Botanical Garden Library
3 5185 00280 2302